

74.

KÉPAUKCIÓ
2024

WWW.KIESELBACH.HU

KIESELBACH

klasszikus és kortárs

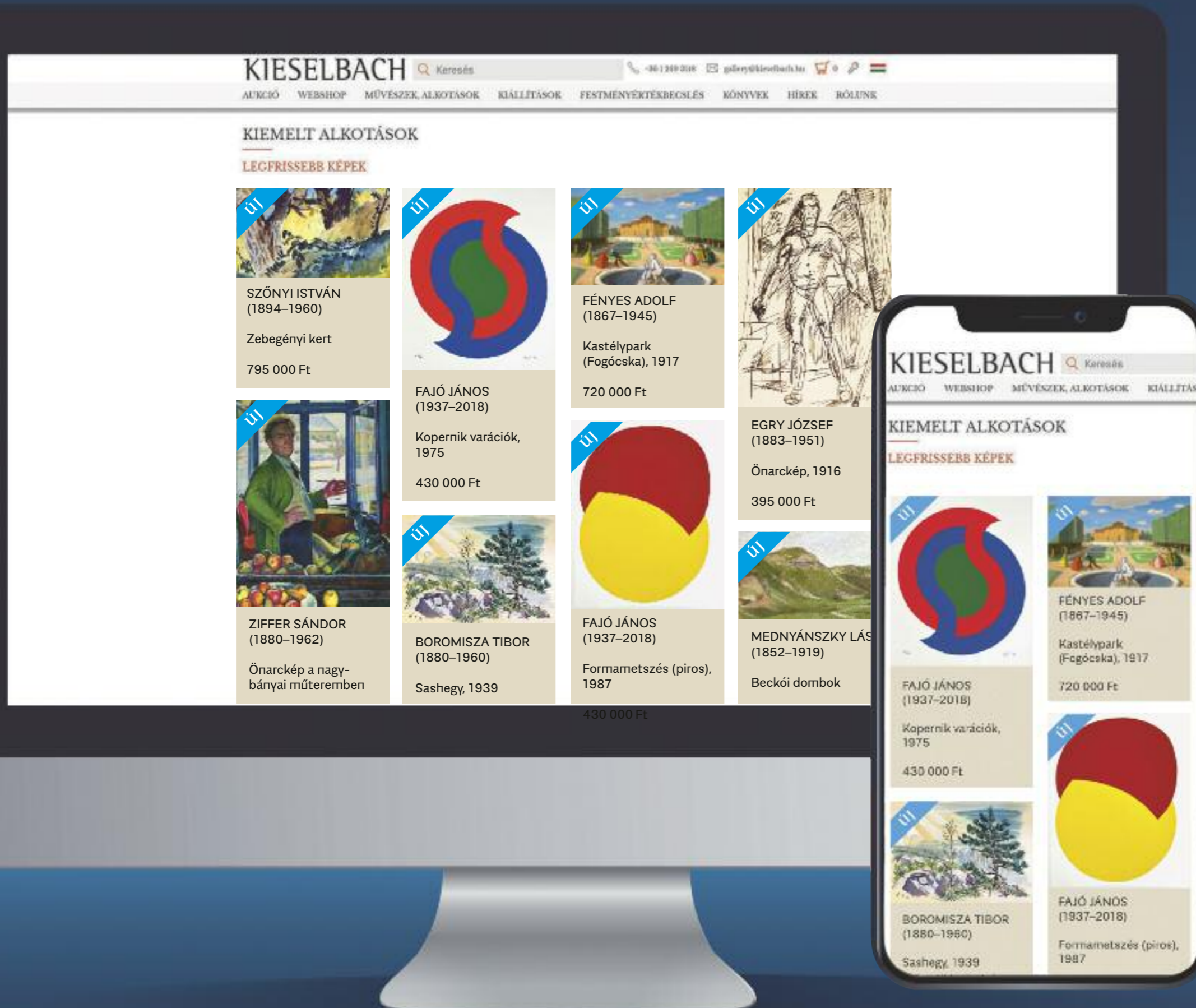
KIESELBACH

KIESELBACH

WEBSHOP

TÖBB EZER MEGVÁSÁROLHATÓ
ALKOTÁS

NAPONTA BŐVÜLŐ KÍNÁLAT

SZEMÉLYES MEGTEKINTÉS
GALÉRIÁNKBAN

kieselbach.hu/webshop

Ötven éve szellett megvalósult

Húsz év telt el.

**Több száz aukció,
sok ezer ismeretlen
festmény,
számos külföldről
hazakerült alkotás,
rengeteg új tudományos
eredmény és tíz éves
kutatómunka után
készül a**

**MODERN
MAGYAR
FESTÉSZET**

harmadik kötete.

A közelmúltban felbukkant remekművekből a Kieselbach Galéria 2024 novemberében grandiózus kiállítást rendez. A tárlathoz készülő reprezentatív katalógus az elmúlt 20 év 100 legizgalmasabb felfedezését, valamint a magyar művészettörténet 100 legjelentősebb lappangó festményét mutatja be.

Rakjuk össze közösen a modern magyar festészet történetét!

Küldje el e-mail címünkre gyűjteményének legkülönlegesebb darabjait!

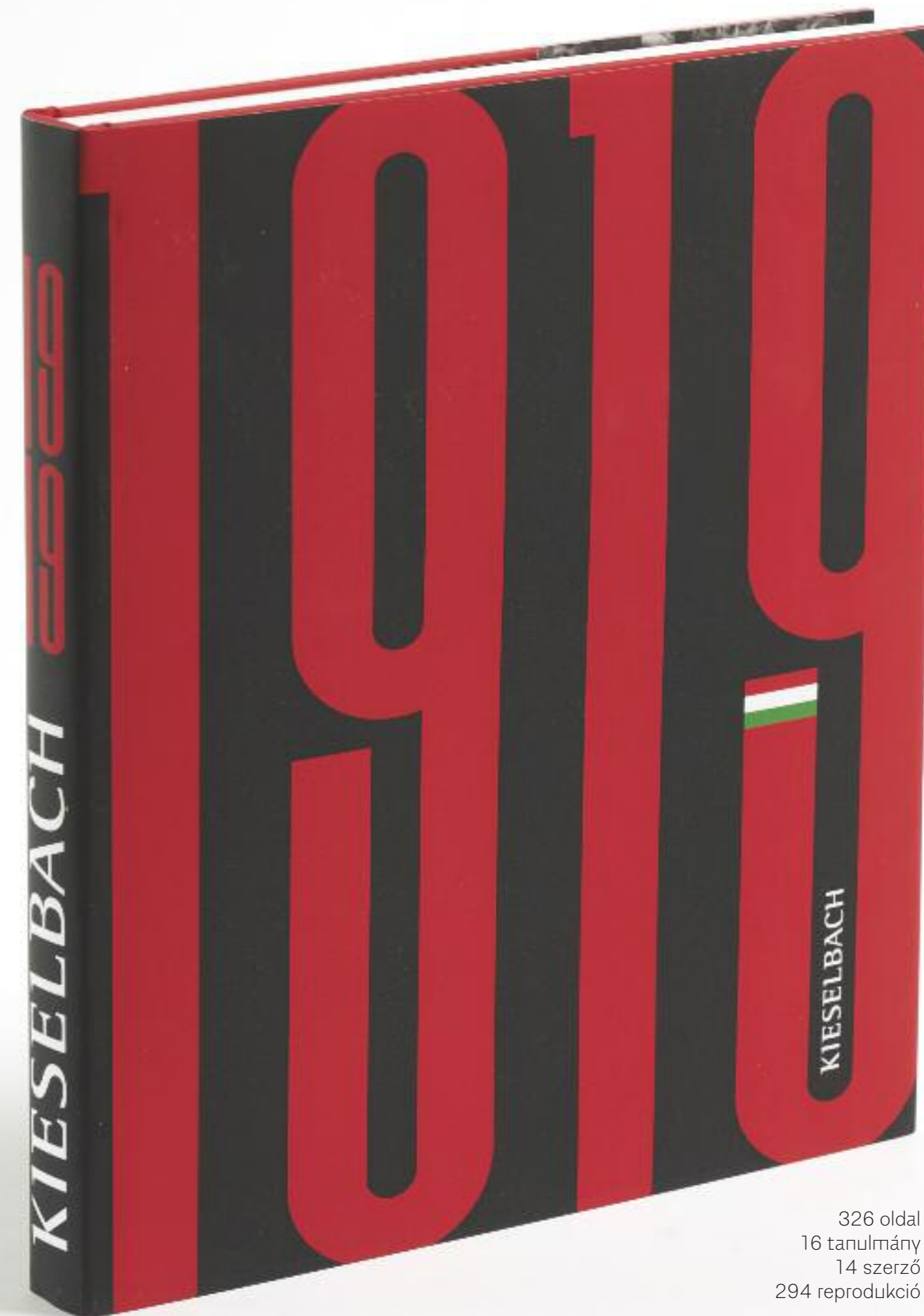
gallery@kieselbach.hu

20. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM

A közelmúltban, a Központi Antikvárium egyik árverésén egy titokzatos fotóalbum bukkant fel. Korábban egy idős bárónőé volt, aki 1945 elején kapta a közlő front elől menekülő ludovikás tisztektől. A 201 fényképet tartalmazó albumot az 1920-as évek elején állították össze, minden bizonytalansággal szemlélendő eszköz gyanánt. A 20. századi magyar történelem egyik legizgalmasabb, egyben legellentmondásosabb korszaka elevenedik meg benne: az őszi forradalom, a Tanácsköztársaság, és a Horthy-rendszer kiépülésének első esztendeje.

Ez a fotóalbum szolgált a Kieselbach Galéria új kötetének alapjául. A képekhez írt tanulmányokat a téma legnevesebb szakértői írták: Hatos Pál, Szakály Sándor, Ungváry Krisztián, Bödők Gergely, Stemplerné Balog Ilona, Csunderlik Péter, Markója Csilla, Barki Gergely, Gajdó Tamás, Gáspár Balázs és Ablonczy Balázs szövegeit a szerkesztő, Molnos Péter formálta egységes egésszé.

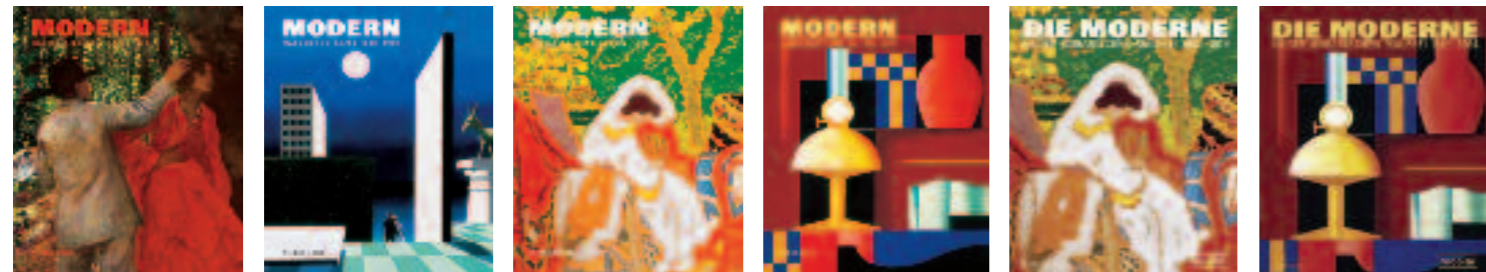

326 oldal
16 tanulmány
14 szerző
294 reprodukció

Művészek ABC sorrendben

Aba-Novák Vilmos.....	192, 240	Fóth Ernő.....	136	Modok Mária.....	95
Aczél Ilona.....	160	Földi Péter.....	146	Mohy Sándor.....	158
Áldor János László.....	201	Frank Frigyes.....	78	Molnár Vera.....	24, 65
Almásy Aladár.....	149	Gábor Jenő.....	46	Móricz Margit.....	159
Arnegger, Alois.....	225	Gadányi Jenő.....	48	Mund Hugó.....	107
Ármos Imre.....	98	Gál András.....	126	Munkácsy Mihály.....	205
Anna Margit.....	3, 97	Galambos Tamás.....	139, 145	Nádlér István.....	128
Balázs János.....	73	Gara Arnold.....	79	Nádlér Róbert.....	29, 35
Balla Béla.....	246	Gedő Ilka.....	62	Nemes Lampérth József.....	169
Bánk Ernő.....	191	Glatz Oszkár.....	154, 202, 234	Nyilasy Sándor.....	236
Barcsay Jenő.....	206	Góth Imre.....	216	Oláh Mara (OMARA).....	74
Bartha László.....	133	Göllner Miklós.....	248	Orlai Petrich Soma.....	255
Basch Andor.....	210	Gulácsy Lajos.....	177	Orosz Béla.....	112
Basch Árpád.....	110	Gundelfinger Gyula.....	41	Ősz Dénes.....	88
Basilides Barna.....	218	Gyarmathy Tihamér.....	25, 144	Paizs Goebel Jenő.....	47
Batthyány Gyula.....	52, 68, 123, 211	Háry Gyula.....	109	Páll Lajos.....	245, 247
Belányi Viktor.....	209	Hencze Tamás.....	61	Pátyerkó László.....	138
Benedek Jenő.....	180	Huzella Pál.....	50	Pekáry István.....	70, 249
Benes Pál.....	200	Ismeretlen magyar festő, 1910 körül.....	27	Péli Tamás.....	75
Berény Róbert.....	42, 167	Istókovits Kálmán.....	175	Perlrott Csaba Vilmos.....	55, 161, 164
Berkes Antal.....	33, 113, 251	Iványi Grünwald Béla.....	12, 102	Pittner Olivér.....	238
Bernát András.....	60	Jámbor Lajos.....	37	Poll Hugó.....	31
Bernáth Aurél.....	120, 173	Jándi Dávid.....	190	Pór Bertalan.....	235
Bernáth(y) Sándor.....	56	Jeges Ernő.....	104, 182	Prestel, Johann Erdmann Gottlieb.....	122
Biai-Föglein István.....	7	K. Spányi Béla.....	185	Qi Baishi.....	119, 219
Bojár Iván.....	26	Kádár Béla.....	45, 101, 115	Rákóczy Gizella.....	141
Bolgár József.....	82	Karlovszky Bertalan.....	203	Regős István.....	58
Bornemisza Géza.....	166, 221, 243	Károlyi Zsigmond.....	125	Reitzer Jenő és Reitzer Elemér.....	69
Bornemisza László.....	71, 72	Kernstok Károly.....	103, 188	Remsey Jenő György.....	76
Borszéký Frigyes.....	194	Keserü Ilona.....	23, 59, 127	Rippl-Rónai József.....	51, 77, 81, 227
Bortnyik Sándor.....	170	Kézdi-Kovács Elemér.....	4	Román György.....	96, 140
Bótos Sándor.....	13	Kiss Rezső.....	5	Rubovics Márk.....	8, 195
Bozó Szabolcs.....	19	Klie Zoltán.....	165	Schadl János.....	92
Börtsök Samu.....	85, 232	Kmetty János.....	207, 253	Scheiber Hugó.....	14, 40, 217, 229, 242
Bruck Lajos.....	30	Kollerich István.....	108	Schéner Mihály.....	148
Corini Margit.....	93	Komáromi-Kacsz Andre.....	89	Scholz Erik.....	150
Czencz János.....	181, 208	Konok Tamás.....	132	Schönberger Armand.....	162, 222, 241
Czene Béla.....	6, 215, 228, 230	Korda Vince.....	172	Siskov, Ludmil.....	135
Czigány Dezső.....	84	Korniss Dezső.....	22	Skuteczky Dörme.....	204
Czimra Gyula.....	49	Kosuth, Joseph.....	131	Spitzer, Emanuel.....	252
Czóbel Béla.....	90, 114, 231	Kosza József.....	87	Stein János Gábor.....	176
Csáktornyai Zoltán.....	18	Krizsán János.....	86	Szász Endre.....	143
Csejtei Joachim Ferenc.....	28, 83, 213	Lakner László.....	64	Szepesi Kuszka Jenő.....	15
Csergezán Pál.....	196	Liezen-Mayer Sándor.....	256	Szirt Oszkár.....	184
Csernus Tibor.....	137	Ligeti Antal.....	198	Szónyi István.....	1, 2, 43, 105, 111, 168, 193
Csók István.....	9, 121	Lossonczy Tamás.....	20, 129	Tagyosi Rátz Péter.....	36
Deák-Ébner Lajos.....	237	Lotz Károly.....	174, 257	Thormáné Kiss Margit.....	10
Deim Pál.....	66	M. Tóth Margit.....	142	Ujházi Péter.....	63
Diósy Antal.....	80	Mácsai István.....	212	Vadász Endre.....	156
Duray Tibor.....	106	Major Kármill.....	21	Vaszary János.....	44, 94, 116, 118, 199, 214, 220, 244
Ébner Lajos.....	178	Manit Ozere (Hauser Frigyes).....	152	Vaszkó Ödön.....	39
Egry József.....	99, 224	Márffy Ödön.....	179, 250	Vörös Géza.....	54, 91
Egry József.....	254	Margitay Tihamér.....	239	Zalavári József.....	124
Erdélyi Béla.....	117	Máriási Iván.....	151	Zalavárý Miklós.....	155
Fajó János.....	67	Markó Károly (Ifj.).....	258	Ziffer Sándor.....	157
Fehér László.....	57	Martinszky János.....	130	Zórád Ernő.....	34
Fekete Nagy Béla.....	134	Mattis Teutsch János.....	100, 163, 223		
Fenyő Andor Endre.....	153	Mazzag István.....	147		
Fenyő György.....	32, 53	Mednyánszky László.....	16, 17, 38, 183, 186, 189, 197, 226		
Ferenczy Noémi.....	171	Mikola András.....	11		
Ferkai Jenő.....	233				

MODERN MAGYAR FESTÉSZET - ÁTFOGÓ KÖTETEK

MODERN MAGYAR FESTÉSZET 1892-1919, Budapest, 2003
 MODERN MAGYAR FESTÉSZET 1919-1964, Budapest, 2004
 MODERN HUNGARIAN PAINTING 1892-1919, Budapest, 2003
 MODERN HUNGARIAN PAINTING 1919-1964, Budapest, 2004
 DIE MODERNE IN DER UNGARISCHEN MALEREI, 1892-1919, Berlin, 2008
 DIE MODERNE IN DER UNGARISCHEN MALEREI, 1919-1964, Berlin, 2008

XX. SZÁZADI MAGYAR MŰVÉSZEK MONOGRÁFIÁI - VÁLLALÁSOK, MODELLEZÉS

ABA-NOVÁK, Budapest, 2006
 MOLNOS PÉTER: GRÓF BATHYÁNY GYULA, Budapest, 2007
 PÉTER MOLNOS: PAINTER OF A LOST HUNGARY, Budapest, 2007
 DERKOVITS, Szemben a világgal Budapest, 2008
 „Cigányméltósággal” BALÁZS JÁNOS, Budapest, 2009
 CSONTVÁRY, Legendák fogságában Budapest, 2009

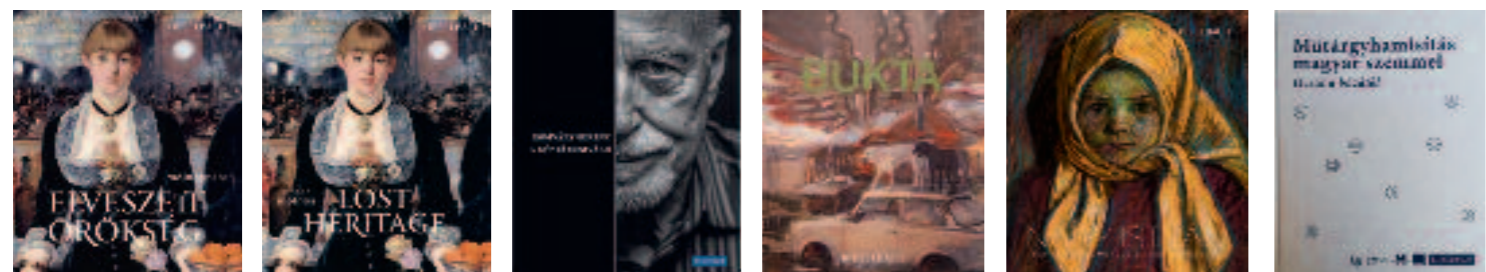

FESTŐK MŰZSÁK SZERELMEK, Budapest, 2016
 SZÉPSÉG ÉS HANGULAT, VASS ELEMÉR FESTÉSZETE Budapest, 2018
 A CSÁBÍTÁS FEGYVERE, Budapest, 2018
 MOLNOS PÉTER A VALÓSÁG SZERELMESE - CZENE BÉLA FESTÉSZETE Budapest, 2022
 ATTILAFK Budapest, 2022

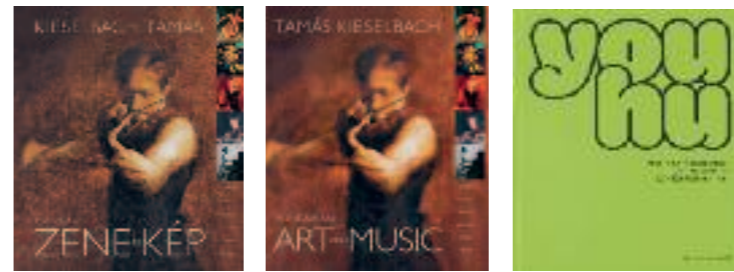
MŰGYŰJTÉS - MAGÁNGYŰJTEMÉNYEK

KIESELBACH GYŰJTEMÉNY Magyar Festészet 1900-1945, Budapest, 1996
 HUNGARIAN MODERNISM 1890-1945 Selection from the Kieselbach Collection, Budapest, 1996
 HUNGARIAN MODERNISM 1890-1950 Selection from the Kieselbach Collection, Budapest, 1999
 MAGYAR MŰVÉSZET 1900-1950 Radnai-gyűjtemény, Budapest, 2005
 HUNGARIAN ART 1900-1950 Radnai Collection, Budapest, 2005
 Szenvedély és tudás, BEDŐ RUDOLF MŰGYŰJTEMÉNYE, Budapest, 2010

ELVESZETT ÖRÖKSÉG, Budapest, 2017
 LOST HERITAGE, Budapest, 2017
 ROMVÁRY FERENC, A KÉPTÁRC SINÁLO, Budapest, 2017
 BUKTA IMRE, Budapest, 2019
 NAGY ISTVÁN TISZTASÁG-TÖMÖRSÉG-TRANSCENDENCIA Budapest, 2019
 MŰTÁRGYHAMISÍTÁS MAGYAR SZEMMEL Budapest, 2019

MAGYAR ZENE ÉS KÉP, Budapest, 2007
 HUNGARIAN ART AND MUSIC, Budapest, 2007
 YOUHU THE NEW GENERATION OF HUNGARIAN CONTEMPORARY ART, Budapest, 2022

DURAY, Budapest, 2013
 SCHEIBER - A JAZZ RITMUSÁBAN, Budapest, 2014
 SCHEIBER - PAINTING IN THE RHYTHM OF JAZZ, Budapest, 2014
 SASSY ATTILA, Ópium álmok Budapest, 2014
 GRÓF BATHYÁNY GYULA, Képek egy eltűnt világból, Budapest, 2015

SZÖNYI ISTVÁN. DUNAKANYAR – ZEBEGÉNY – OTTHON – CSALÁD. I-III. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

MŰGYŰJTŐK MAGYARORSZÁGON, Budapest, 2012
 A TITKOS GYŰJTEMÉNY, Budapest, 2013
 ARANYKOROK ROMJAIN, Budapest, 2015
 POKOLI ARANYKOR, Budapest, 2017

GORKA GÉZA ÉLETMŰVE CHO-VANECZ BALÁZS GYŰJTEMÉNYÉBEN Budapest, 2020
 EGRY JÓZSEF MŰVEI A REZONATOR GYŰJTEMÉNYBEN, 2020

SZEMÉLYES

BUDAPEST ÁTMENETI EMLÉKKÖNYV WARMING UP, Budapest, 2008
Budapest, 2008

DŐRŐL IDŐRE 1985
Budapest, 2008

BATOR TÁL
Budapest, 2010

SZALAI ANDRÁS: KIS MAGYAR SNASSZ IS MEDICIN, SBS KÜL,
Budapest, 2020

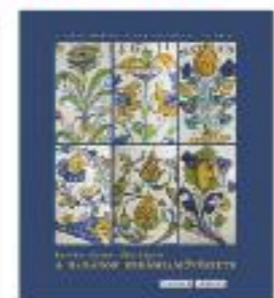
KÁRPÁTMEDENCE KERÁMIAMŰVÉSZE

ERDÉLYI NÉPI KERÁMIAMŰVÉSZE
Budapest, 2009

HILCS, TATA ÉS BUDA KERÁMIAMŰVÉSZE,
Budapest, 2009

A HATÁNDI KERÁMIAMŰVÉSZE,
Budapest, 2012

AZ ALFÖLDI KERÁMIAMŰVÉSZE,
Budapest, 2013

A DILMÁNTUL, HEHŐD ÉS A FÜTŐ-IRSA-VÉK NÉPI KERÁMIAMŰVÉSZE,
Budapest, 2013

A POSZTHABAI KERÁMIAMŰVÉSZE,
Budapest, 2016

ERDÉLYI NÉPI KERÁMIAMŰVÉSZE 1700-1900,
Budapest, 2022

A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM NÉGY MEGHATÁROZÓ TRAUMÁJA

I. VILÁGHÁBORÚ TRIANON 1914-18-20,
Budapest, ...

A MAGYAR FORRADALOM 1956 NAPJAI,
Budapest, 2006

TAMÁS KÖNYVE,
Budapest, 2009

AZ EUFÓRIA ÉVEI 1988-1990,
Budapest, 2013

BIRI MAMA DEPORTÁLÁSI EMLÉKIRATA,
Szerk.: Wolosz Péter,
Budapest, 2020

1919
Budapest, 2024

KIESELBACH

2024. MÁJUS 16. 18 ÓRA

HOTEL MARRIOTT

1052 BUDAPEST, APÁCZAI CSERE JÁNOS U. 4.
AZ ÁRVERÉST VEZETI: KIESELBACH ÁKOS

Az aukció anyagát összeállította:
Kieselbach Tamás művészettörténész
Kieselbach Ákos művészettörténész
Rieder Gábor művészettörténész
Máthé Ferenc festménybecsüs
Szűcs András festménybecsüs
Vékony Balázs festménybecsüs

A katalógusban szereplő analógiákat Kieselbach Ákos válogatta

Katalógus koncepció: Rieder Gábor

A katalógust szerkesztette:
Kieselbach Ákos, Varga Zsófia
Háttérkutatások a katalógushoz: Rieder Gábor, Varga Zsófia
A katalógusban szereplő tanulmányok szerzője:
Rieder Gábor és Molnos Péter művészettörténészek

Munkatársak:
Kolozsváry Gyöngyvér, Mester Dóra, Dofka Zsuzsanna
Orlik Erika, Vékony Balázs, Hauptman István

KIESELBACH

Kiadta: Kieselbach Galéria
Koordinátor: Kieselbach Anita
Fotó: Darabos György, Harasztos Áron
Grafikai tervezés és nyomdai előkészítés: Czeizel Balázs
Nyomás és kötés: Keskeny és Társai 2001 Kft.

Kedves Ügyfeink!

Felhívjuk figyelmüket, hogy az online részvételi lehetőség bevezetésével, valamint a megváltozott szabályozás értelmében az árverésen való licitáláshoz is új típusú regisztráció szükséges. Amennyiben korábban nem regisztráltak weboldalunkon, kérjük, legkésőbb május 15-ig tegyék ezt meg.

A regisztráció menetéről bővebb információt az oldalunkon találnak, de kollégáink telefonon vagy személyesen is örömmel állnak rendelkezésükre.

Köszönettel a Kieselbach Galéria

kiállítás / exhibition

Kieselbach Galéria
2024. május 4. – május 15.
minden nap 10 – 18 óráig

árverés / auction

május 16. (csütörtök) 18:00
HOTEL MARRIOTT
1052 Budapest,
Apáczai Csere János u. 4.

információ / information

Kieselbach Galéria, Budapest,
V. Szent István krt. 5.
Tel.: +36-1-269-3148,
Tel.: +36-1-269-3149
E-mail: gallery@kieselbach.hu
www.kieselbach.hu
www.facebook.com/kieselbach
Instagram: [kieselbachgaleria](https://www.instagram.com/kieselbachgaleria)

ÁRVERÉSI FELTÉTELEK

1. A Kieselbach Galéria Kereskedelmi Kft. (1055 Budapest, Szent István krt. 5.) – továbbiakban: Aukciósház – a jelen katalógusban szereplő előre meghirdetett időpontban és helyszínen az árverési tárgyak – továbbiakban: árverési tételek – tulajdonosai, vagy eladásra jogosultjai, -- továbbiakban: Árvezetők – megbízása alapján árverést rendez és vezet. Az Aukciósház az árverést az Árvezetető megbízásából mint kereskedelmi képviselő és mint saját készlet értékesítését végző kereskedő szervezi, rendezi és vezeti.

2. Az Aukciósház katalógust ad ki az aukciós tételekről, melyek az árverés előtti kiállításon megtekinthetők. A katalógus leírásai és az illusztrációk kizárólag azonosításként szolgálnak, így a vevőknek saját maguknak kell – az árverést megelőzően – meggyőződniük az árverési tételek állapotáról, és arról, hogy azok megfelelnek-e a katalógus leírásának. Az Aukciósház árverési katalógusai rendelkezésre állnak a kiállítás idejére a kiállítás helyszínen, illetve az árverés idejére az árverés helyszínen. Az Aukciósház fenntartja a jogot, hogy a katalógusban szereplő egyes tételek árverésre bocsátását mellőzze.

3. Árvezetni kizárólag – az aukció megkezdése előtt név, lakcím és telefonszám szerint regisztrált – licitáló tárcsával lehet. A vevők a tárcsa átvételével, mint rámutató magatartással kifejezik, hogy az Árverési Feltételeket magukra nézve kötelezőnek fogadják el.

4. Az árverés az angol–szász becásaras szisztéma szerint kerül megrendezésre. Az árverés vezetője az árverési tételeket a katalógusban megjelölt sorrendben előszóval röviden bemutatja és kihirdeti a kikiáltási árat – mely nem lehet magasabb az alsó becscértéknél –, az árverési vevők pedig a számozott licitáló tárcsa feltartásával teszik meg ajánlatukat. Ha a kikiáltási árra több vételi ajánlat érkezik, az árverésvezető a licitlépcsőnek megfelelően emeli az árat mindaddig, amíg csak egy licitáló marad és a leütéssel létre nem jön adás-vétel. Így a tárgy vételi jogát leütéssel az az árverési vevő szerzi meg, aki a legmagasabb érvényes árajánlatot teszi, kivéve, ha védett tárgy esetében a 2001. évi LXIV. Tv.-ben biztosított elővásárlási jogát a magyar állam érvényesíti. A tételek a kikiáltási ár alatt nem vásárolhatók meg.

5. Tilos mindenféle összebeszélés vagy vállalkozás, amely arra irányul, hogy harmadik személyeket, a piaci árat lényegesen meghaladó vételár kínálatára rávegyen, illetve így megkárosítson.

6. Az első vételi ajánlat a kikiáltási ár összege, minden további ajánlat pedig az utolsó árajánlat szerint növelt összegű árajánlatot jelent.

7. Ha a vevő személye az árverés során valamilyen okból nem állapítható meg, akkor az aukciós tétel árverezését újra lehet kezdeni. A vevők azonban az árverés végén az el nem kelt tételek újraárverezését kérhetik.

8. A vevő az árverési tétel tulajdonjogát akkor szerzi meg, ha a vételárat maradéktalanul megfizette és az árverési tételt az Aukciósháztól átvette.

9. A vételár összege a leütési ár, és a közvetítői díj együttes összegéből tevődik össze.

10. A vevő választása szerint vagy a teljes vételárat, vagy annak legalább 20 százalékát, mint foglalt az árverésen azonnal tartozik kifizetni készpénzben vagy bankkártyával. Ha a teljes vételár egy összegben az árverésen kifizetésre kerül, úgy a tárgy a helyszínen átvehető.

11. Az Aukciósház biztosítja annak lehetőségét, hogy az árverési vevő a foglaltot meghaladó vételárrészt az árverés időpontjától számított 7 napon belül egyenlítsé ki az Aukciósház székhelyén, a 1055 Budapest Szent István krt. 5. sz. alatt. Ez esetben az árverési vevő a tárgyat csak akkor veheti át, ha az árveréstől számított 7 napon belül kiegyenlítette a teljes vételárat. A vételárba a foglalo összege - határidőben történő teljesítés esetén- beleszámít.

12. Amennyiben a megadott határidőig a vevő a tárgy átvételére nem jelentkezik, úgy az Aukciósház fenntartja magának azon jogát, hogy az árverési vevő ajánlatát érvénytelennek tekintse és a foglalo összegét megtartsa.

13. A vevő közvetítői díjat tartozik fizetni, melynek összege alapesetben a leütési ár 23 százaléka, mely tartalmazza a közvetítői díjat is.

14. A vevő a vételár kiegyenlítését követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelőségére. Ennek elmulasztása esetén az Aukciósház nem felel a tárgy sérüléséért, vagy elvesztéséért, és az árverést követő 20. naptól a vételárra számított havi 5 % tárolási díjat számol fel. Ha az árverési vevő az árverést köv­etően 6 hónapon belül nem szállítja el a tárgyat, úgy azt az Aukciósház - felszólítás után - szabadon értékesítheti és költségei levonása után a fennmaradt összeget a vevő javára letétként őrzi.

15. Az árverési katalógusban „VÉDETT”, vagy „NO EXPORT” jelzéssel szereplő tárgyakat Magyarországról véglegesen kivinni nem lehet /2001. évi LXIV. Tv. 59. § (1) bek. b. /pont/. A „VÉDETT” jelzésű tárgyak tulajdonosát a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal nyilvántartásba veszi a tulajdonos változás pedig bejelentési kötelezettség alá esik /2001. évi LXIV. Tv. 52. § (3) bek./ Amennyiben a tárgyat az árverési vevő exportálni szeretné, akkor az Aukciósház a kiviteli engedély költségét – exportköltség – továbbszámlázza az árverési vevőre. Árverési vevő a kiviteli engedély elkészültét követően köteles gondoskodni a megvett tárgy elszállításáról saját költségére és felelőségére. A kulturális javak külföldre viteléről a 2001. évi LXIV. Tv. rendelkezik. A kulturális javak véglegesen csak az e törvényben meghatározott módon vihetők ki az országból. Kérjük, hogy exportálási szándékukat fizetés előtt előre jelezzék.

16. Amennyiben az árverési vevő személyesen nem kíván részt venni az árverésen, úgy az általa adott vételi megbízás alapján helyette az Aukciósház - a megbízásnak megfelelően – teszi meg a vételi ajánlatokat. Vételi megbízást a kiállítás ideje alatt fogadunk el. Kérjük, hogy vételi megbízásaikat az árverést megelőzően 24 órával eljuttatni, vagy 00-36-1-269-2219 faxszámra elküldeni szíveskedjenek.

17. A vételi megbízás elfogadásához 20 % előleg befizetése szükséges, amely sikertelen licitálás esetén visszajár. Ha a vételi megbízás sikeres, az előleg teljes összegét foglalnók kell tekinteni, egyebekben pedig a személyesen jelenlevő vevőre vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. Ha ugyanarra a tételre harmadik személy magasabb összegű megbízást ad, vagy az árverési vevők magasabb vételi ajánlatot tesznek, a távollevő árverési vevő az árverés után az előleget minden levonás nélkül visszakapja. Lehetőség van telefon keresztül árverezésre is. Ebben az esetben bankgarancia szükséges. Telefonos vételi megbízás esetén, ha a hívott fél bármilyen oknál fogva nem elérhető, a megbízás kikiáltási áron való vételi szándéknak tekintendő. Az esetlegesen felmerülő telekommunikációs problémákért felelősséget nem vállalunk. Azonos összegű vételi megbízások esetén a korábban érkező vételi megbízást részesítjük előnyben.

18. Amennyiben az árverési vevő a foglalo vagy a vételár összegét banki utalással egyenlíti ki, az a **S.W.I.F.T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt-nél vezetett (1133 Budapest Váci út 116-118.) 12001008-00214850-00100003 sz. / IBAN HU05120010080021485000100003/ bankszámlára** utalandó. Az esetleges árfolyam-különbségekből adódó problémák elkerülése végett kérjük külföldi utalás esetén a vételár összegét forintban megadni.

19. A vételár az árverési vevők nyilvános vételi ajánlatai alapján alakul ki, ezért a vételárért az Aukciósház nem tartozik felelősséggel, és nem kötelezhető arra, hogy az árverési tételt ugyanazon áron egy későbbi árverésre bocsássa.

20. Abban az esetben, ha az árvezetető és a nyertes ajánlattevő azonos személy, adás-vételi szerződés nem jön létre, a foglalo visszajár, az ajánlattevő azonban köteles az előbbiekben meghatározott közvetítői díjat az Aukciósháznak megfizetni.

21. Az árverési tételek szavatosság nélkül, minden hibájukkal és hiányosságukkal együtt abban az állapotukban kerülnek eladásra, amelyben az árverés idején vannak.

22. Az Aukciósház valamennyi árverésre kerülő tárgy eredetiségéért szavatosságot vállal. A leütés után kifogásnak, vagy felszólomásnak nincsen helye kivéve, ha a tárgy hamis – bár a katalógusban eredetinek van feltüntetve. Ebben az esetben az árverési vevő írásban, a tárgy származásával, vagy eredetiségével kapcsolatban felmerült első kényeltől számított 3 hónapon belül, de legkésőbb az árverés napjától számított 5 éven belül felszólamással élhet.

23. Az Aukciósház vállalja, hogy az adás-vételi szerződés megkötésétől számított 5 éven belül a felszólamólótól az értékesített tárgyat a leütési ár, valamint az árverési közvetítői díj összegének ellenében visszaveszi, amennyiben arról független igazságügyi szakértő hitelt érdemlően megállapítja, hogy nem eredeti.

24. A katalógusban jelzett euro árak kizárólag információs céllal szerepelnek a katalógusban. Az elszámolás alapja minden esetben a vételár kiegyenlítése napján érvényes valutáárfolyam.

25. Jelen feltételek pontjaiban nem szabályozott kérdésekben a Ptk. paragrafusai az irányadóak, vitás kérdések esetén a felek alávetik magukat a Fővárosi Bíróság illetékességének.

CONDITIONS OF SALE

1. Kieselbach Gallery Trade Ltd.(H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) (hereinafter referred as "Auction House") organizes and conducts an auction on the commission of the owners of the objects to be auctioned and listed in this catalogue (hereinafter referred as "Lots") - or those who have the right to sell them - (hereinafter referred as "Vendors"). The time and the venue of the auction was previously announced and published in this catalogue. The auction is organized, handled and conducted by the Auction House, acting as a trading agent on behalf of the Vendor.

2. The Auction House publishes a catalogue of the lots to be auctioned, which can be viewed during the exhibit prior to the sale. Descriptions and illustrations in the catalogue are for identification only, therefore buyers shall carefully inspect the conditions of each lot prior to the sale and shall decide whether the lot is in accordance with its description. The catalogues of the Auction House are available at the exhibition and at the venue of the auction during the sale. The Auction House reserves the right not to auction certain lots published in the catalogue.

3. It is only possible to participate in the bidding with a numbered bidding paddle. The paddles shall be registered by name, address and phone number before the auction. Buyers acknowledge to accept the conditions of the sale by receiving the paddle, considered as implied conduct.

4. The auction is conducted according to the international practice by giving estimates to each lot. According to their order of appearance in the catalogue, the auctioneer briefly describes each lot and announces the starting price, which cannot be higher than the low estimate. Buyers indicate their wish to place a bid by raising their numbered paddles. In case there is more than one bid for the starting price, the auctioneer increases the bid by increments until only one bidder remains and the purchase is made by the lot being knocked down. The highest bidder acknowledged by the auctioneer shall be the buyer at the hammer price, thus getting the right to purchase the lot unless, in case of protected objects, the Hungarian State exercises its preemptive right given by the Law of 2001./ LXIV. The lots are not allowed to be purchased below the starting price.

5. It is forbidden to collude or attempt to make any third parties offer a price, which considerably exceeds the market price therefore causing damage to these parties.

6. The first offer is the amount of the starting price, all the further offers mean the increased amount according to the last offer.

7. The item may be reauctioned provided for any reason the identity of the buyer remains unknown during the auction. Unsold lots may be reauctioned at the end of the sale upon buyers' request.

8. The possession of the item purchased can be handed over to the buyer on condition that the total purchase price is fully paid up and the buyer receives the lot from the Auction House.

9. The purchase price consists of the amounts of the hammer price and the agency fee.

10. The buyer shall pay the full purchase price in cash or by credit card immediately after the sale or a minimum of 20% of the purchase price as a deposit. In case the total purchase price is paid at the sale, the lot purchased is handed over to the buyer on the spot.

11. The Auction House allows a 7-day grace period after the auction to pay the remaining amount above the deposit at the Auction House. (Address: H-1055 Budapest, 5 Szent István krt.) In such cases the buyer may only enter into possession of the lot when the full purchase price has been paid within 7 days from the auction. The amount of the deposit is included in the purchase price paid within the deadline.

12. The Auction House reserves the right to void the bid of the purchaser and keep the deposit if the buyer fails to take over the item until the deadline given.

13. The buyer shall pay an agency fee, which as default is 23% of the hammer price. The agency fee contains the resale royalty as well.

14. The buyer shall transport the item purchased at his own risk and cost immediately after the purchase price has been paid. In case of failure to do so, the Auction House will not be liable for any loss or damage. Furthermore, the Auction House will charge a 5% monthly storage fee starting from the 20th day after the auction. If the buyer fails to take away the items within 6 months after the auction, the Auction House will send a notice to the buyer. In case of non-compliance the Auction House will have the right to sell the item, and after deducting its costs and expenses keep the remaining amount to be handed over to the buyer.

15. No item marked „VÉDETT” (protected) or „NO EXPORT” may be taken outside Hungary permanently (2001./ LXIV. /§59./1./b.). Owners of protected lots will be registered by the National Office of Cultural Heritage (Kulturális Örökségvédelmi Hivatal). In case of any change in ownership, the Office must be notified immediately (2001./ LXIV. /§59./3.). If the buyer would like the item to be exported, a certain amount will be charged by the Auction House for obtaining the export licence.

After the export licence is prepared, the buyer shall make the necessary arrangements to transport the item purchased at his own costs and responsibility. The rules of the export of cultural goods are determined in the Law of 2001./LXIV. Cultural goods are only allowed to be taken outside Hungary permanently according to this regulation. Please indicate your intention to export the items before making payment.

16. For absentee bids – when the bidder do not wish to attend an auction – the Auction House may be commissioned by the buyer to bid on his /her behalf. We accept orders during the exhibit before the auction. It is strongly recommended that you submit your bids at least 24 hours prior to the auction via fax at: +36-1-2692219.

17. To accept the order for an absentee bid, an advance payment of 20% of the bid shall be transferred which will be refunded if the bid fails to succeed. If the bid is successful, the total amount of the advance payment will be accepted as a deposit, otherwise the rules for personal bidding shall be applied. If a third party places a higher bid for the same lot, or the bidders at the auction place a higher bid, the absentee bidder’s advance payment will be refunded without any deduction. You may also bid over the phone, which requires a bank guarantee to be attached. In this case if the bidder cannot be reached for any reasons, the order shall be considered as the intention to buy the item at the starting price. We do not take any responsibility for problems which may occur related to telecommunications. In case of identical bids the earlier will take precedence.

18. You are kindly requested to transfer the amount of your deposit or purchase price to **our bank account Nr.: 12001008-00214850-00100003 /IBANHU05120010080021485000100003, S. W. I. F. T.: UBRTHUHB Raiffeisen Bank Rt. (Address: Hungary 1133 Budapest 116-118. Váci út)** With the transfer, please indicate the amount in HUF in order to avoid problems arising from possible exchange rate differences.

19. As the purchase price is formed on the basis of the bids offered publicly, the Auction House will not bear any liability in respect of the purchase price paid. The Auction House may not be compelled to reauction the same item at the same price at a later time.

20. In case the identity of the buyer and the vendor is the same, the contract of the sale shall not be concluded and the deposit shall be refunded. However, the bidder shall pay the agency fee to the Auction House determined above.

21. All items are sold without any guarantee, „as is”, meaning in the condition they are in at the time of the sale with all existing faults and imperfections.

22. The Auction House does guarantee the genuineness of all the items at the auction. The Auction House will not accept any complaints after the lot has been knocked down unless the item is not genuine despite being declared so in the catalogue. In such case the buyer may contest the sale in writing within three months of his/her initial doubt to the origins or the genuineness of the item, but no later than five years after the date of the auction.

23. The Auction House undertakes to re-purchase the item from the buyer for a price including the hammer price and the agency fee, provided an independent expert gives a reliable opinion proving that the item is not genuine.

24. The prices indicated in EUR in the catalogue are for information purposes. The basis of the account shall always be the exchange rate on the date of the payment of the purchase price.

25. Matters not covered in present Terms and Conditions shall be governed by and interpreted in accordance with the Civil Law of Hungary. In case of any disputes parties agree that the Metropolitan Court of Budapest is to have jurisdiction.

1 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Zebegényi otthon

(Fényhatások, Zsuzsa az ajtóban), 1931

At Home in Zebegény

(Lights, Zsuzsa at the Door), 1931

48 × 31 cm

Akvarell, tus, papír | Watercolor, indian ink on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának tulajdonában

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 27.,

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 546.

Kikiáltási ár: 260 000 Ft / 658 EUR

Becsérték: 360 000 – 700 000 Ft

Estimated price: 911 – 1 772 EUR

Szőnyi István: Zsuzsa az ajtóban, 1931, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

2 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Nyári nap (Zebegényi fasor), 1930 körül

Day of Summer (Zebegény Treeline), c. 1930

20 × 33,5 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Hátoldalon: "Apám, Szőnyi István alkotása." K. dr. Szőnyi

Jolán igazolása és Szőnyi István hagyatéki bélyegző |

Signed on the reserve: inheritance stamp of István

Szőnyi and certificate of Jolán Szőnyi

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának tulajdonában

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 362.,

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 543.

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 911 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család című háromkötetes album a Kieselbach Galéria kiadásában, 2023

3 | Anna Margit

(Borota, 1913–1991, Budapest)

Lány kék blúzban, 1943
 Girl in a Blue Top, 1943

30 × 22 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve balra lent: Anna Margit 943 |

Signed lower left: Anna Margit 943

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna,

Magyar Nemzeti Galéria,

Budapest, 2024, 407 o.

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

4 | Kézdi-Kovács Elemér

(Budapest, 1898–1976, New York)

Art deco szépség, 1930 körül

Art Deco Beauty, c. 1930

95 × 65,5 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Kézdi Kovács Elemér, Jelezve a hátoldalon:

Kézdi Kovács Elemér Női szépség | Signed lower right: Kézdi Kovács Elemér, On the reverse: Kézdi Kovács Elemér Női szépség

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 911 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

Az Anna Margit életmű-kiállítás interiőr fotója a Magyar Nemzeti Galériában, 2024

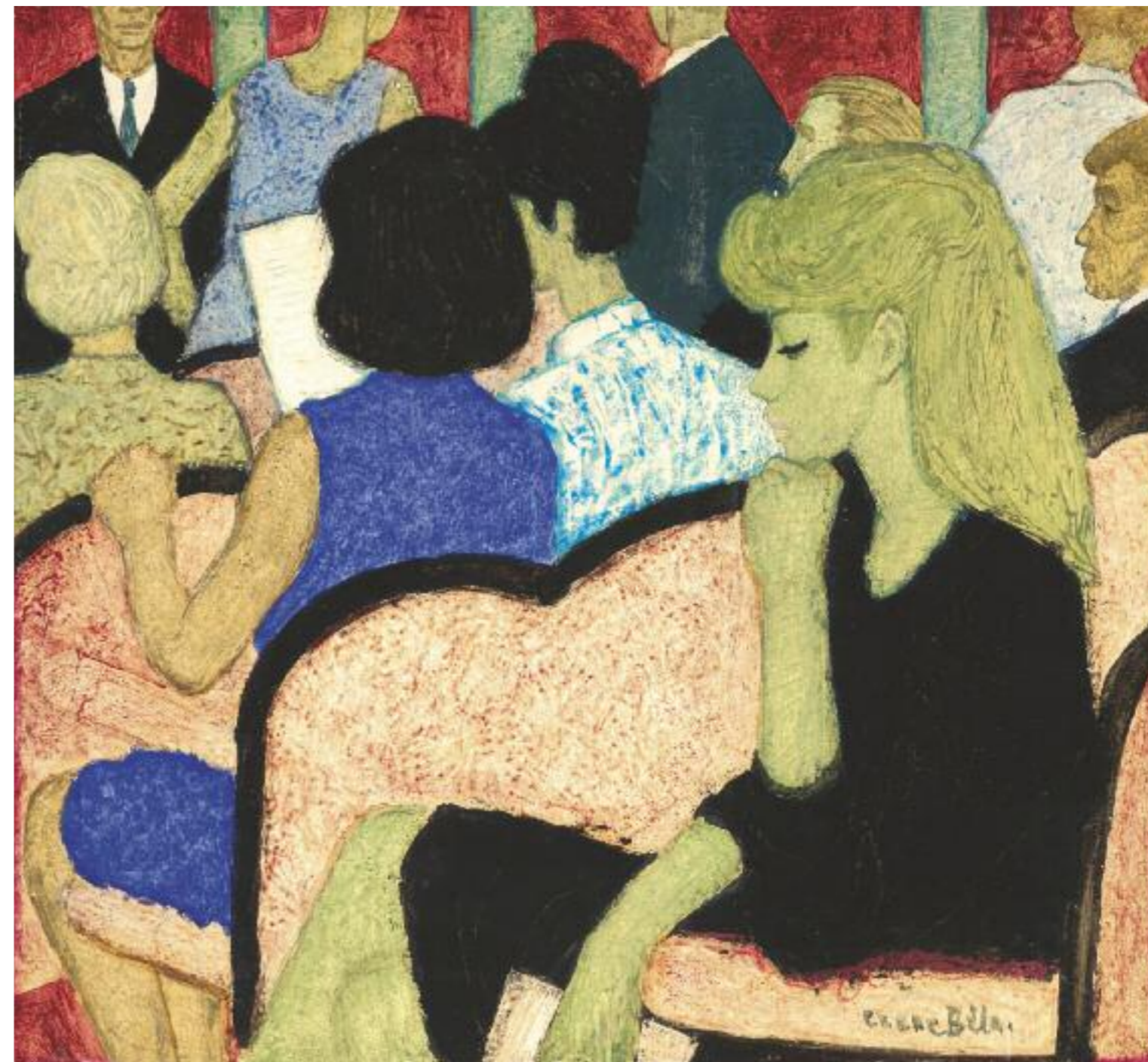
5 | Kiss Rezső

(Budapest, 1889–?, New York)

Orfeumban (A csók), 1910 körül
At the Music Hall (The Kiss), c. 1910

33 × 42 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 3 291 EUR

6 | Czene Béla

(Isaszeg, 1911–1999, Budapest)

Színházban, 1970-es évek
At the Theater, 1970s

65 × 70 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: Czene Béla |
Signed lower right: Czene Béla

Kikiáltási ár: 1 300 000 Ft / 3 291 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft
Estimated price: 6 076 – 9 114 EUR

7 | Biai-Föglein István

(Besztercebánya, 1905–1974, Budapest)

Balaton vitorlásokkal
Sail Boats on Lake Balaton

22 × 26,5 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve balra lent: Biai | Signed lower left: Biai

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 861 EUR

Becsérték: 400 000 – 700 000 Ft

Estimated price: 1 013 – 1772 EUR

8 | Rubovics Márk

(Pest, 1867–1947, Budapest)

Aranyhíd a Balatonon
(Balatoni naplemente háttérben Tihannyal)
Golden Hour at Lake Balaton
(Sunset at Lake Balaton with Tihany
in the Background)

99,5 × 148 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Rubovics M. |

Signed lower right: Rubovics M.

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 1 400 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 3 544 – 6 076 EUR

9 | Csók István

(Sáregres, 1865–1961, Budapest)

Nyári Balaton (Kilátás az aligai partról), 1931

Summer at Lake Balaton

(Views from Aliga Beach), 1931

76 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Csók I. B.aliga 1931, Hátoldalon: Bizománnyi

Áruház Vállalat 21. aukciója 1969. december (37. Balaton címke) |

Signed lower left: Csók I. B.aliga 1931, On the reverse:

Bizománnyi Áruház Vállalat 21st auction 1969. december

(37. Balaton)

IRODALOM | LITERATURE

· Ybl Ervin: Csók István jubiláris kiállítása.

Budapesti Hírlap, 1935. január 6.

Farkas Zoltán: Csók István. Képzőművészeti Alap,

Budapest, 1957.

Bálványok és démonok. Csók István (1865–1961) festészete.

Szerk.: Gärtner Petra – Király Erzsébet,

Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár, 2013.

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 13 924 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 30 380 EUR

Pierre-Auguste Renoir: Tengeri tájkép, 1879,
Chicagói Művészeti Intézet, Chicago

»Festői szempontból csakis Aliga az ideálom. Onnan nézve a legszeleesebb a Balaton s onnan kapom a remek naplementét.«

CSÓK ISTVÁN

Joseph Mallord William Turner: Tenger és ég, 1820–1830 körül, Tate, London

A szélvihar űzte rózsaszín és sárga felhők turneri elevenséggel kavarnak az Aligai-öböl szilaj hullámai felett. A Balaton sötétkék víztömegére habzó tarajt fújnak a szétomló tajtékok. Csók Istvánnak nem volt szüksége vitorlásokra vagy strandolókra, csak a pusztaság természet gomolygó, Turnert idéző látványára. Ybl Ervin írta körül pontosan Csók kései impresszionisztikus remekei, a balatonaligai tájképek stílusát: „Itt nincs semmi határozott forma, csak víz és lég; változó színjátékaiknak Csók tökéletes szabadsággal áldozhatott. Eltűnik a figurális motívum, melynek formáit, rajzát, szerkezetét színekkel is éreztetni kell, egyedül a színbenyomások finomságainak értékelése, [...] akár csak Turnernél, Whistlernél és Monet-nál, akik életük végén szintén ilyen színű szímszíniakat festettek.” Csók az 1910-es évektől kezdve előszeretettel időzött Balatonaligán, hűséges impresszionista tájfestő módjára örökölte meg a tó százféle arcát, a rózsaszínbe fúló naplementét, a sötét tajtékok fölött feszülő szívaványt vagy éppen a fehér síksággá fagyott jégpáncélt. Saját nyaralót sosem vásárolt, előbb nagybátyjánál vendégeskedett nyaranta, majd Kolozsváry Bálint professzor villáját bérelték ki vagy épp a későbbi Club Aliga helyén álló Rákóczi Szállóban vett ki szobát. A magas löszfalról elé táruló széles panorámát így dicsérte 1943-ban: „Festői szempontból csakis Aliga az ideálom. Onnan nézve a legszeleesebb a Balaton s onnan kapom a remek naplementét. Aligáról a legmegkapóbb. Igaz, másutt is van csodálatos motívum. De nem olyan teljes, mint Aligánál. Nem annyira a Balaton. Amit csak a víz nyújt, szerintem csupán Aligánál kapja a piktor teljességében.” Ha létezne a legjobb balatoni tájképeket összegyűjtő nagy Balaton-múzeum, Csók aligai képeinek biztos helye lenne a falain.

»Itt nincs semmi határozott forma, csak víz és lég; változó színjátékaiknak Csók tökéletes szabadsággal áldozhatott.«

YBL ERVIN

10 | Thormáné Kiss Margit

(Eger, 1901–1977, Nagybánya)

Virágzó fák Nagybányán (Virághegy)
Blossoming Trees at Nagybánya (Virághegy)

82 × 113 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Thormáné Kiss M |

Signed lower right: Thormáné Kiss M

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

Thorma János: Tavasz Nagybányán, magántulajdon

11 | Mikola András

(Nagypeleske, 1884–1970, Nagybánya)

Nagybánya látképe piros napernyővel
sétáló hölgyekkel
Ladies with Red Umbrellas
Taking a Stroll on Nagybánya

45 × 67 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mikola A. |

Signed lower right: Mikola A.

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

12 | Iványi Grünwald Béla

(Somogyson, 1867–1940, Budapest)

Szénakazlak verőfényes napsütésben
(Tél Nagybányán), 1900-as évek eleje
Haystacks in the Sunshine
(Winter Nagybánya), early 1900s

65 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzve jobbra lent: Iványi Grünwald Béla | Signed lower right:
Iványi Grünwald Béla

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach
Tamás Budapest 2004. 293. 332. kép

IRODALOM | LITERATURE

· Telepy Katalin: Iványi-Grünwald Béla. Képzőművészeti Kiadó,
Budapest, 1985.

· Nagybánya művészete. Kiállítás a nagybányai művésztelep
alapításának 100. évfordulója alkalmából.

Szerk.: Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1996.

· Szabó László: Iványi-Grünwald. Corvina, Budapest, 2007.

· Szabó László: Iványi-Grünwald Béla. Kossuth –
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2010.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 987 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 25 316 – 37 975 EUR

Claude Monet: Szénaboglyák, 1890, magángyűjtemény

»Az impresszionisták előtt a behavazott tájkép nehéz festői feladványnak számított. De amikor a természetbe kiszabadult művészek felfedezték a színes árnyékokat, a hó egyhangú fehérsége megtelt kéklő, narancs, zöld és sárga tónusokkal.«

„Ma reggel a folyamatos hóesésben festettem. Megszakadtál volna a nevetéstől, ha láttál volna tetőtől talpig fehéren, a szakállamba nőtt jégcsapokkal” – írta Claude Monet 1895-ös levelében a svédországi Sandvikenből. Az impresszionizmus atyja nemcsak a jeges Skandináviában tapasztalta meg a hóesést, hanem otthonában, Givernyben is, ahol kijárt a környező földekre szénaboglyákat festeni. Másfél évig vizsgálta a mezők fölött tornyosuló, gömbölyödő formákat, szikrázó napsütésben, alkonyi fényekben vagy éppen hótakaróval borítva. Az impresszionisták előtt a behavazott tájkép nehéz festői feladványnak számított. De amikor a természetbe kiszabadult művészek felfedezték a színes árnyékokat, a hó egyhangú fehérsége megtelt kéklő, narancs, zöld és sárga tónusokkal.

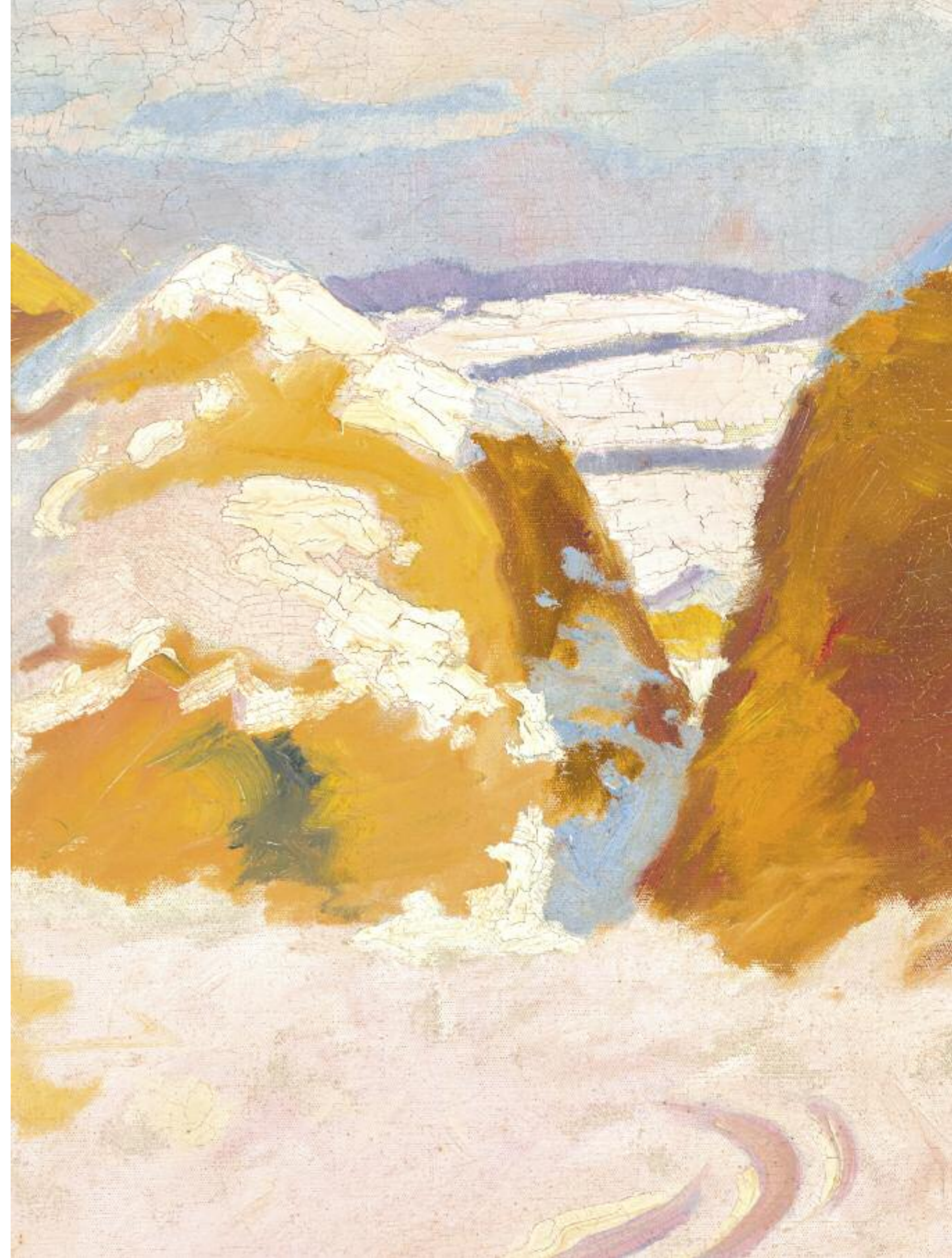

Iványi Grünwald Béla: Ruhaszárítás, 1903, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Iványi Grünwald Béla: Téli napsütéses Nagybánya háttérben a Kereszthegygel, 1900 körül, magántulajdon

Iványi Grünwald Béla az impresszionista leckét megtanulva festette most vizsgált tájképét. Az elegáns ecsetvezetéssel előadott, meleg sárga kúpok körül fehérlik a táj, de az árnyékok – Monet nyomán – kékre és rózsaszínre válnak. Iványi Grünwald a nagybányai plein air szellemétől átítatva elkészítette a maga szénabolya-sorozatát, a verőfényes kert végi kazlaktól kezdve (*Ruhaszárítás*, 1904, Magyar Nemzeti Galéria) a napsütötte jeges táj légköri és szintani viszonyait visszaadó, most vizsgált impresszionisztikus remeklésig. Ahogy Szinyei Merse Anna írta az 1996-os Nagybánya-katalógus tanulmányában, a szénakazlak modern témáját a nagybányás festők a szolnokiak (és a külföldiek) nyomán fedezték fel maguknak: „Szénakazlakat vagy boglyákat ábrázolnak, így érdekes tematikus összehasonlításra adnak lehetőséget Hollósy jó három évtizeddel későbbi szénaboglyás képeihez. Utóbbiak inkább az érett impresszionizmus formabontását ötvözik egyfajta expresszív, zaklatott ecsetjárással. Ahogyan a század első felében, sőt még Lotznál is a gémeskút volt az alföldi rónaság legfőbb térszervező eleme a képeken, úgy vette át ezt a szerepet a század utolsó harmadára, sőt a századforduló után is a széna- vagy szalma-kazal. Nagybányán szintén sok festő által kedvelt motívum volt, akár csak a franciáknál, belgáknál, olaszoknál.”

13 | Bótos Sándor
(Szolnok, 1921–1997, Szolnok)

Francia csendélet, 1975
French Still Life, 1975

60 × 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Botos 75 |
Signed lower right: Botos 75

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 797 EUR

14 | Scheiber Hugó
(Budapest, 1873–1950, Budapest)

Art deco lány a bárban, 1930-as évek
Art Deco Girl in the Bar, 1930s

65 × 55 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve középen lent: Scheiber H. | Signed lower
middle: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 139 EUR
Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft
Estimated price: 15 190 – 22 785 EUR

15 | Szepesi Kuszka Jenő

(Igló, 1885–1948, Budapest)

Tátrai havasok
High Tatras

80 × 133 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Szepesi Kuszka Jenő |

Signed lower left: Szepesi Kuszka Jenő

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 557 – 7 089 EUR

16 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Kastélyparkban
In Castlepark

23 × 29 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mednyánszky, Hátoldalon:

BÁV aukciós címke | Signed lower right: Mednyánszky,

On the reverse: BÁV auction label

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Szerepelt a BÁV 42. árverésén

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 089 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 10 127 – 13 924 EUR

17 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Tengerszem a Tátrában

Tarn in the High Tatras

70 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mednyánszky |

Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 608 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 12 658 – 17 722 EUR

»„Míg Mednyánszky tanulmányai a legkisebb részletekig is elhatoltak, addig a maga módja szerint nem szűnt meg fáradhatatlanul kutatni a nagy, döntő jellemvonásokat sem. Ezáltal festői bölcsességre és egyúttal finom tapintatra tett szert. A maga egyéniségéhez mértén aztán kialakította, fejlesztette az így megősmert jellemvonásokat. [...] Midőn Mednyánszky a köd atmoszferikus jelenségeit adta így elő maga festői sajátágaiban, ködembernek nevezték el, aki csak a párafátylon át képes a világot nézni. Volt idő, amikor sokat tartózkodott a Tátrában s lenn a Karszton és Montenegróban, az óriási sziklaszerkezetek közt: néhány képén meglátjuk, minő gazdag kincsét fedezte fel ott a színes reflexeknek. Ekkor azt mondták, hogy Mednyánszky opáltónusokban látja a világot. [...] Ritka és egészen egyéni jelenség Mednyánszky a magyar művészetben. A saját magának őse. A magyar felvidékbe nyúlnak élete fájának gyökerei: annak természetvilágán nevelte önmagát naggyá.«

LYKA KÁROLY

18 | Csáktornyai Zoltán

(Budapest, 1886–1921, Budapest)

Kalapos nő nagybányai rózsakertben

Lady with a Hat in the Rose Gardens of Nagybánya

31 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Csáktornay, Hátoldalon: másik alkotás

és a vakrámán felirat: Csáktornay | Signed lower right:

Csáktornay, On the reverse: Csáktornay

IRODALOM | LITERATURE

· XV. csoportkiállítás. Csáktornyai Zoltán, Herman Lipót, Iványi-Grünwald Béla, Kandó László, Zádor István festők, Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrász és Románné Goldzieher Klára iparművész. Ernst Múzeum, Budapest, 1921.

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 4 051 – 6 076 EUR

Rippl-Rónai József: Böcklin felhők a bogárdi kastély felett, magántulajdon

A kép hátoldala

Csáktornyai Zoltán az elfeledett századeleji festők népes taborát erősíti. A fiatal művész Nagybányán tanult Iványi Grünwald Béla szárnyai alatt, majd a párizsi Julian Akadémián (miközben Gulácsyval lakott közös albérletben), de megfordult Firenzében és a kecskeméti művésztelepen is. Lázár Béla jellemezte lírai karakterét 1921-es Ernst múzeumbeli kiállításának katalógusában: „A világ neki egy meg nem szűnő szentivánéji álom. A patak partja, a havas mező, a kék ég sugárzása, mind megannyi tündérálom, melyben fojtott tűzű színek irizálnak, hol lágy tónusba omlik minden s benne vibráló színtüzek muzsikálnak a mély tónusfátyol alatt, halk zene szól, s

mintha távolból finom női kacagás búgna, olyanná transponálja képzelete Gödöllő lankásait. Egy új költő melódiáit halljuk, akinek a világ új csudákat suttogott, bús, finom, zsongító dallamokat, végtől végig lágy molland, apró szonettek kötött formái között csak éles szemeknek észrevehető halk változatokban.” Korai halála miatt Csáktornyai életműve befejezetlen maradt. A most elemzett, finom festői kultúráról árulkodó rózsakertes vásznán Rippl-Rónai kukoricás színfoltjai olvadnak össze Vaszary széles ecsetvonásaival és Gulácsy költői melódiáival.

78 év művészete | 1945–2024

Kieselbach Kortárs

POST WAR & CONTEMPORARY

20 | Lossonczy Tamás

(Budapest, 1904–2009, Budapest)

A harmadik évezred
köszöntése IV., 2001
Welcoming the Third
Millennium IV., 2001

70 × 50 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: Lossonczy Tamás 2001 |

On the reverse: Lossonczy Tamás 2001

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Kiállítva: Lossonczy Tamás, Múcsarnok, 2005

RREPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Lossonczy Tamás, Múcsarnok, 2005

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 4 557 EUR

19 | Bozó Szabolcs

(Pécs, 1992)

Blue Nicolas

Blue Nicolas

56,5 × 36 cm

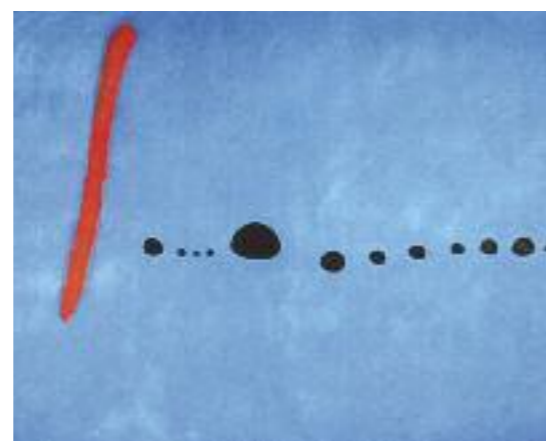
Litográfia, papír | Lithography on paper

Jelezve balra lent: 1/25 Bozó | Signed lower left: 1/25 Bozó

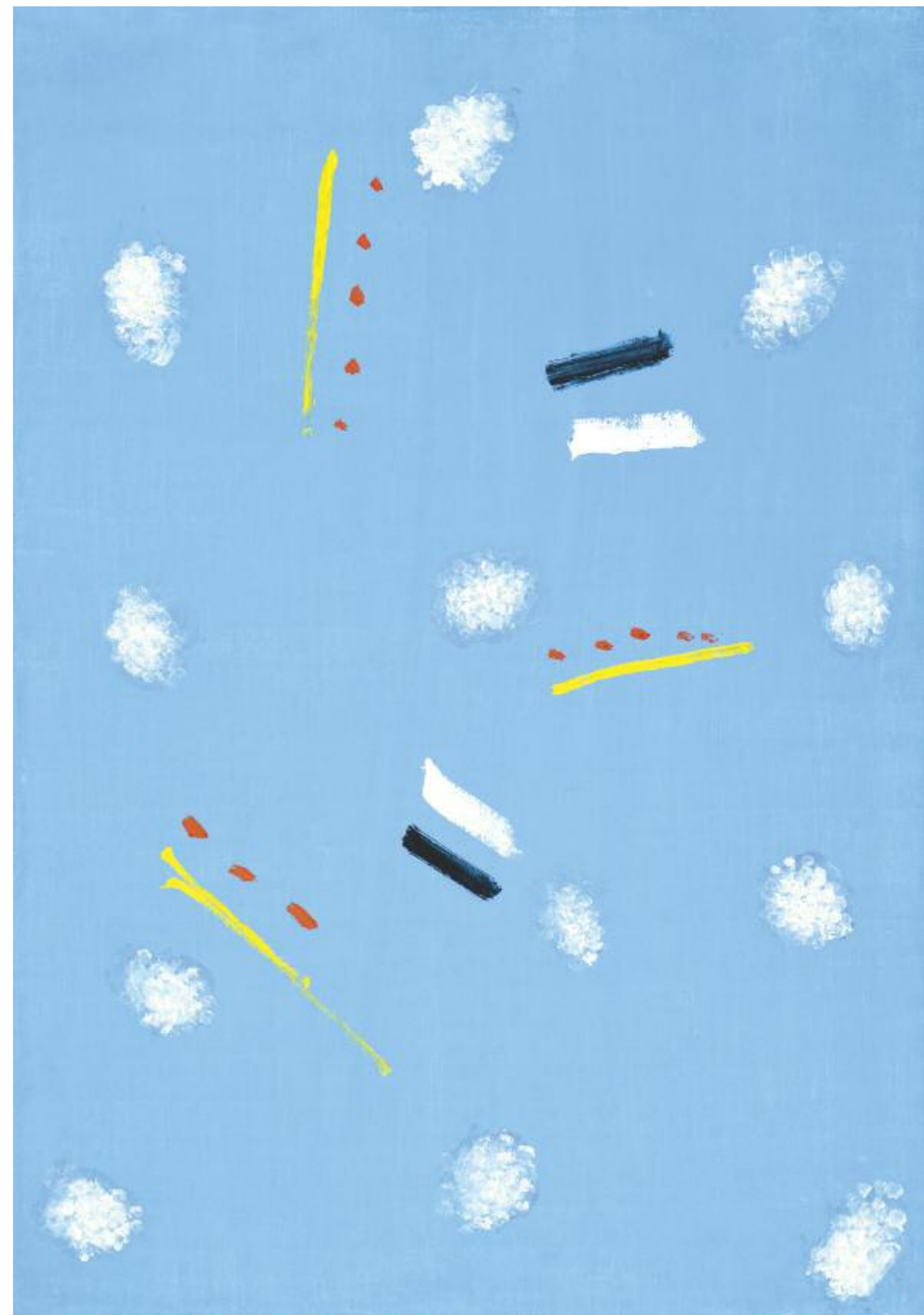
Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 650 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 646 – 2 278 EUR

Joan Miro: Kék II. 1961, Centre Pompidou, Párizs

21 | Major Kamill

(Perkáta, 1948)

Palmyre, 2011

Palmyre, 2011

82 × 130 cm

Vegyes technika, fa | Mixed technique on wood

Jelezve jobbra lent: K. Major 2011 | Signed lower right: K. Major 2011

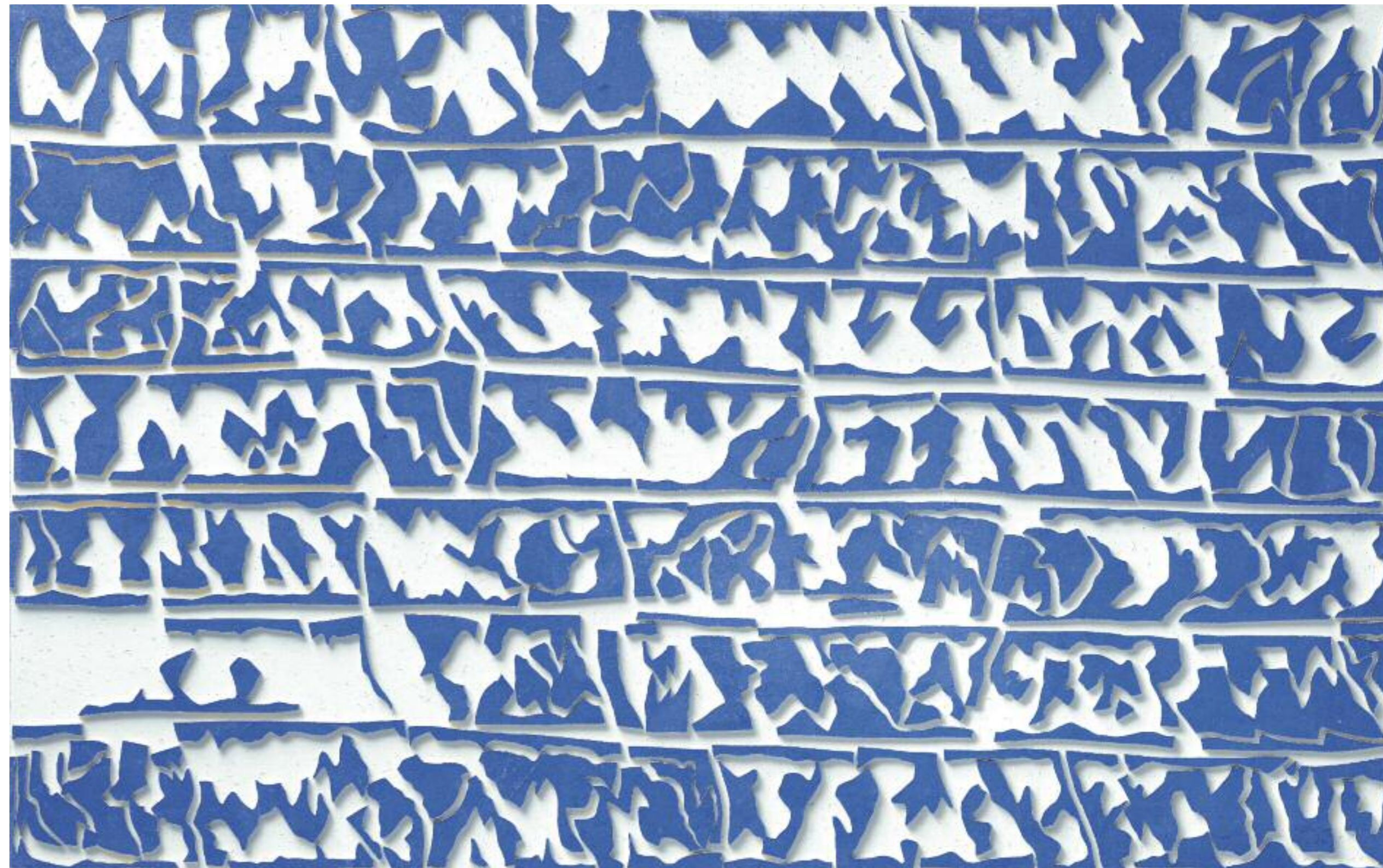
Jelezve a hátoldalon: K. Major 2011 | On the reverse: K. Major 2011

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 ELJR

Becsérték: 2 800 000 – 4 200 000 Ft

Estimated price: 7 089 – 10 633 ELJR

Major Kamill művésze a második világháború utáni párizsi magyar absztrakt mesterekéhez kapcsolódik, Hantai Simonhoz, Anna Markhoz és Etienne Hajduhoz. 1972-ben jutott ki a francia fővárosba, ahol felvették az École Nationale Supérieure des Arts Décoratifs grafikus szakára. Geometrikus képi nyelvezetét a pusztulás-újra-teremtés költői gondolatkörét vizsgáló mementók szerkezetéből szőtte, eljutva a mezopotámiai ékírásos *Ecriture* sorozatához. Az 1981-es Hantai-kiállítás művein dolgozva maga is hatalmas méretű vásznakkal kísérletezett. Ritmikusan ismétlődő absztrakt nyomokból felépülő, redukált színekre épülő festészeti univerzuma Mezopotámia ősrég mítoszait idézi meg, az akkádok ékírásos köhengereit, a *Gilgames* eposztörredékeit vagy épp a szíriai Palmüra (a címadó Palmyre) emlékezetét. Major Reigl Judithhoz hasonlóan töltötte meg egyetemes emberi tapasztalatokkal a félig nonfiguratív motívumokat. Egész életére elkísérte Gilgames eposza. „Soha nem gondolt arra – írta katalógusában Perneckzy Géza –, hogy illusztrálja, mert nem mint képeskönyvet, hanem mint rejtélyes betűk tengerét, mint sokatmondó piktogramok sorát képzelte el Gilgames történetét. És azon fáradozott, hogy megtalálja azt a formakincset, amely ugyan a saját leleménye lenne, de mégis az eposz eredeti írásmódjával egyenértékűnek számítana.” Ez történi a hantais kék formatörredékeket idéző, most elemzett táblaképen is. Major fehérre festett fatáblára applikálta az elvont írásjelsorokat. Enigmatikus ékírásmintázatok, vagy ahogy Perneckzy írta: „Festmények, amelyek krónikák lapjait idézik fel a számunkra; kitapinthatóan plasztikus formát öltő idézetek, melyek azzal ejtik rabul a szemlélőt, hogy könyvek oldalaira hasonlítanak – miközben jól tudjuk, hogy hiába is keresnénk, nem találunk olyan szótárat, amely megkönnyítené olvasásukat.”

Hantai Simon: Étude, 1969, Mnuchin Galéria, New York

22 | Korniss Dezső
(Beszterce, 1908–1984, Budapest)

Kalligráfia, 1963
Calligraphy, 1963

29 × 20 cm
Tus, papír | Indian ink on paper
Jelezve jobbra lent: Korniss D. 63 |
Signed lower right: Korniss D. 63

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 861 ELR
Becsérték: 460 000 – 650 000 Ft
Estimated price: 1 165 – 1 646 ELR

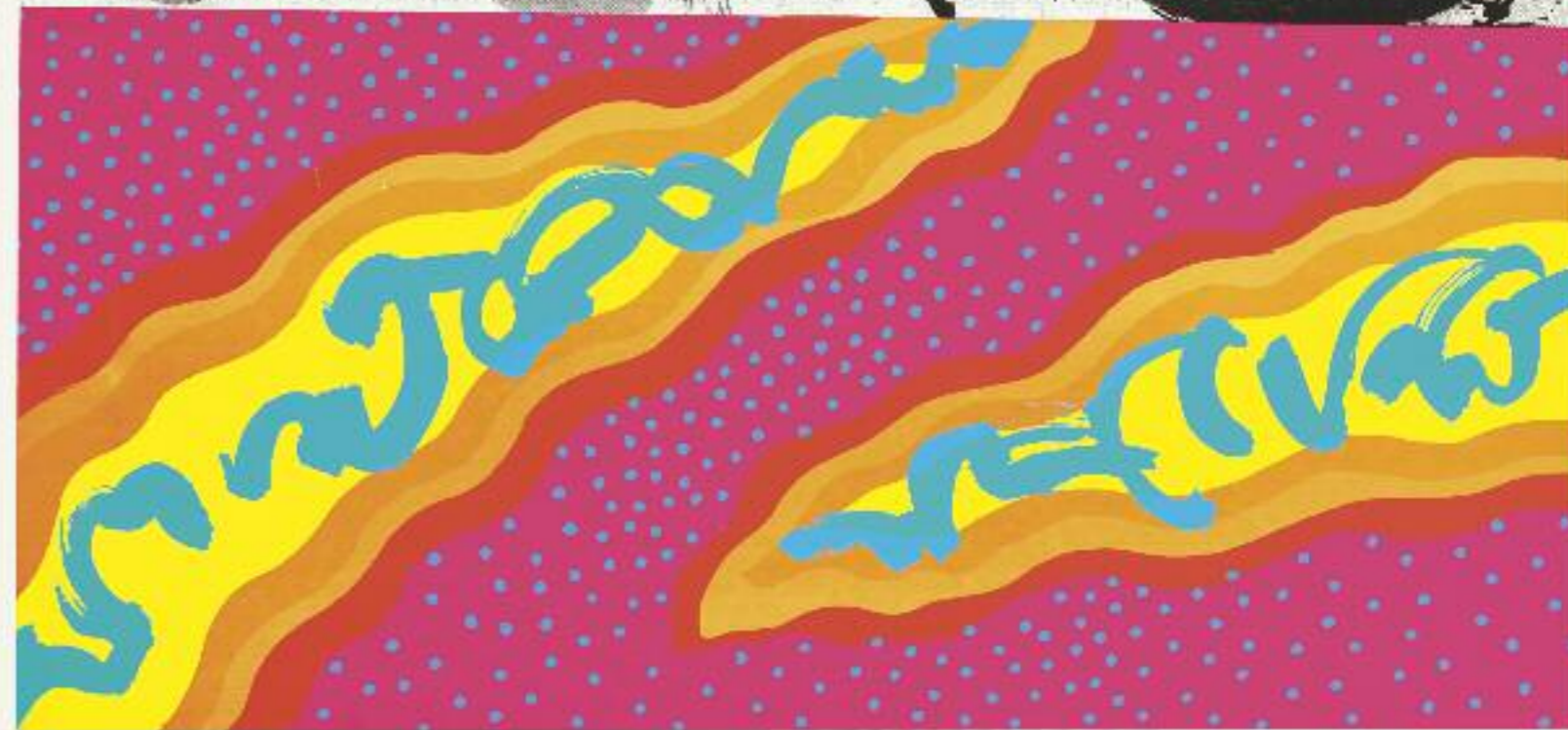
23 | Keserü Ilona
(Pécs, 1933)

Szimultán, 1992
Simultaneously, 1992

61 × 50 cm
Szitanyomat, papír | Serigraphy on paper
Jelezve balra lent: Szimultán (próba),
Jelezve jobbra lent: Keserü Ilona 1992 |
Signed lower left: Szimultán (próba),
Signed lower right: Keserü Ilona 1992

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor Körner Éva gyűjteményében

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 ELR
Becsérték: 750 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 1 899 – 3 544 ELR

Szimultán (próba)

Keserü Ilona 1992

24 | Molnár Vera (Vera Molnar)

(Budapest, 1924–2023, Párizs)

Négyzet struktúra, 1986
Square structure, 1986

25 × 22 cm

Plotter, papír | Plotter on paper

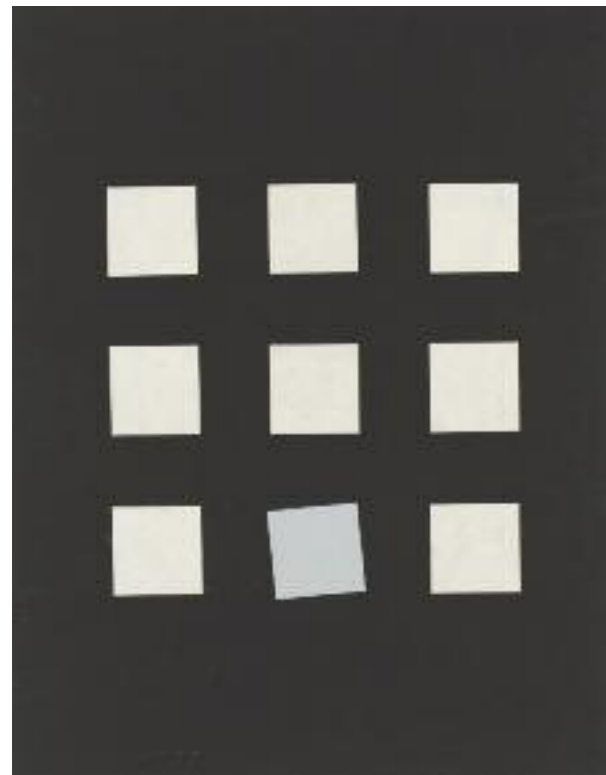
Jelezve jobbra lent: V. Molnar 86 |

Signed lower right: V. Molnar 86

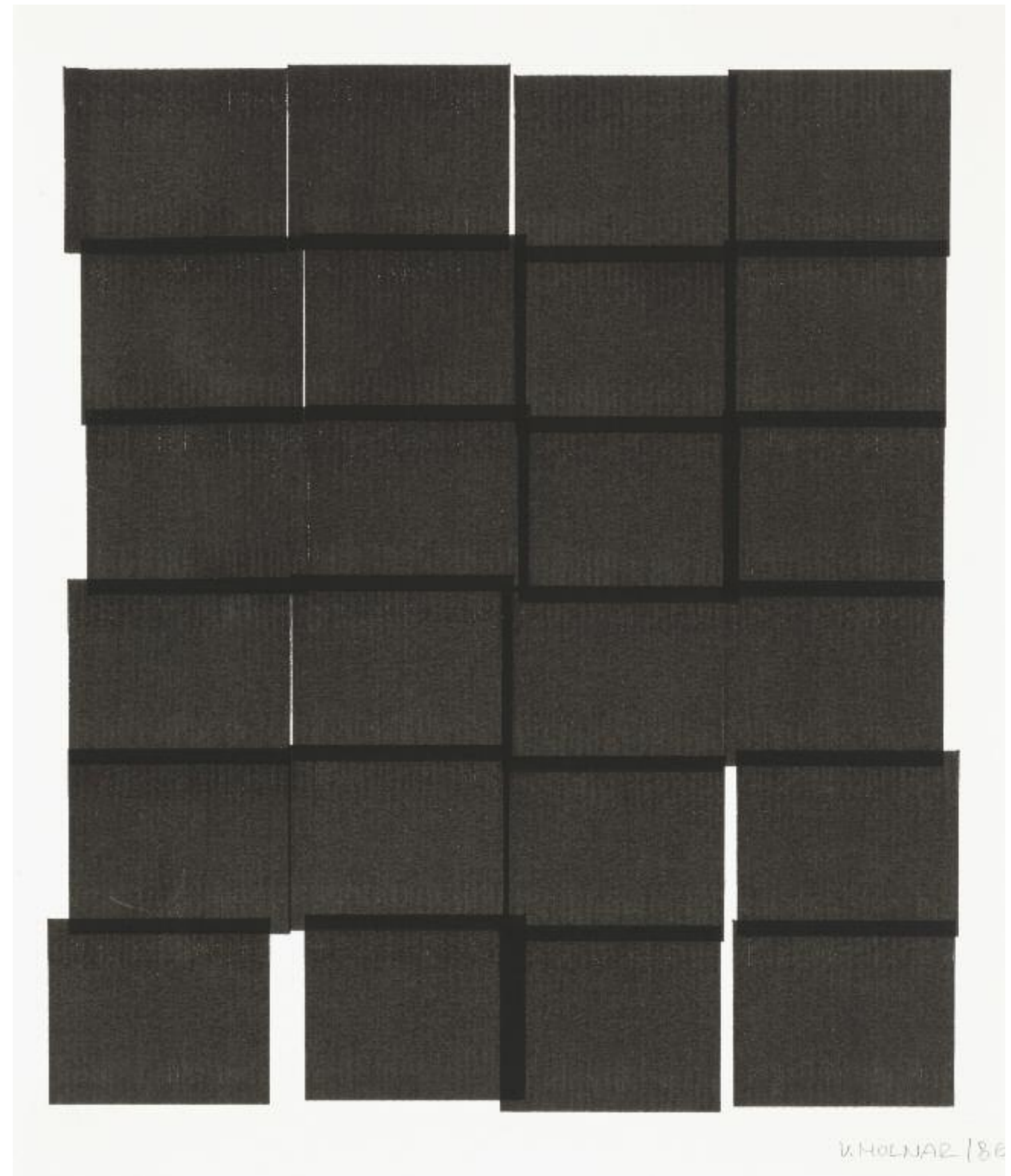
Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 5 063 ELJR

Becsérték: 3 400 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 608 – 12 152 ELJR

Vera Molnar: Untitled, 1952, MoMA, New York

25 | Gyarmathy Tihamér

(Pécs, 1915–2005, Budapest)

Uralkodó vörös kör, 1960

Commanding Red Circle, 1960

39 × 57 cm

Olaj, papír | Oil on paper

Jelezve balra lent: Gyarmathy 1960 |

Signed lower left: Gyarmathy 1960

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

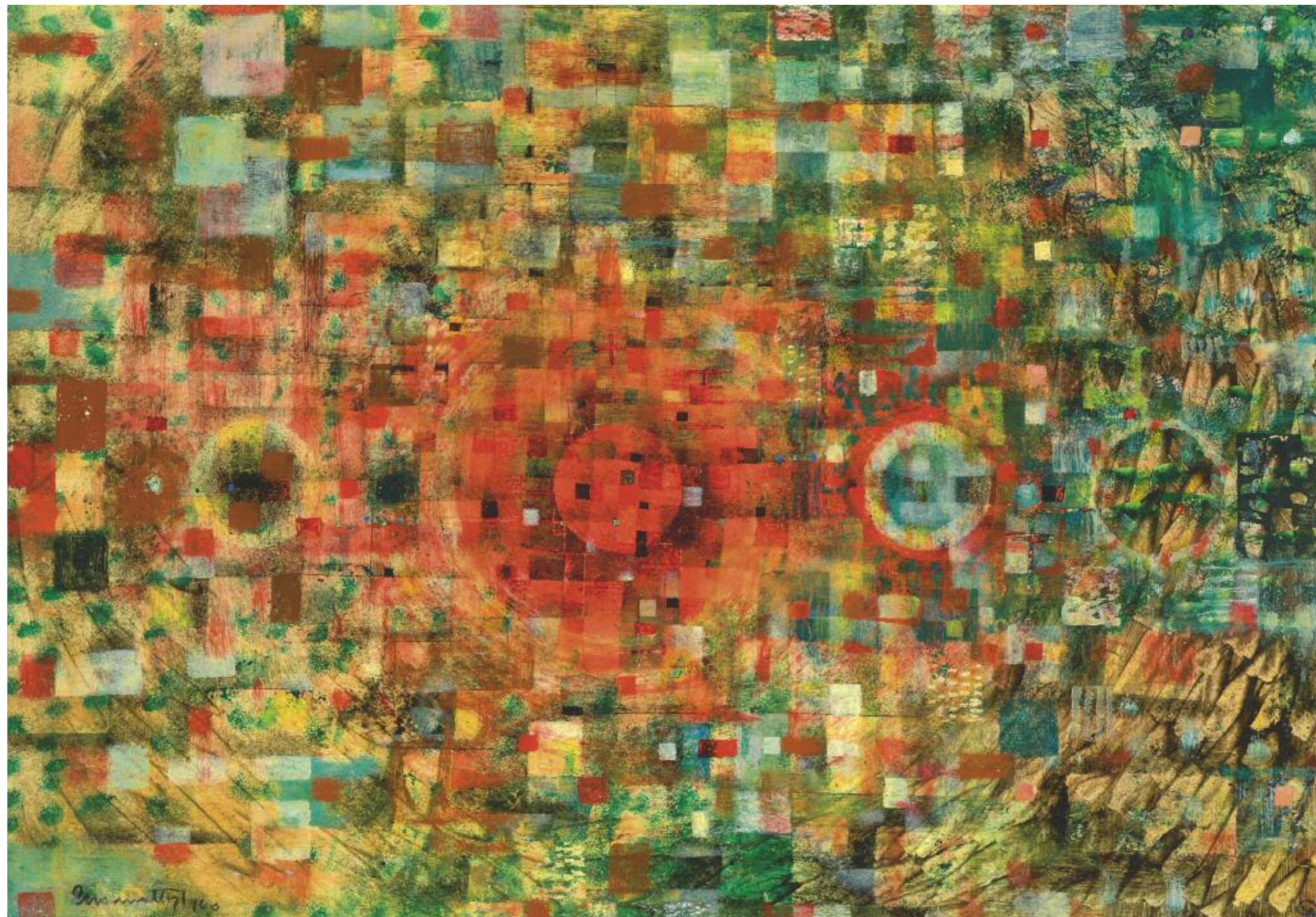
· Várkonyi György: Gyarmathy Tihamér. Festmények.

Körmendi Galéria, Budapest, 2004, 142.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 139 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 190 – 22 785 EUR

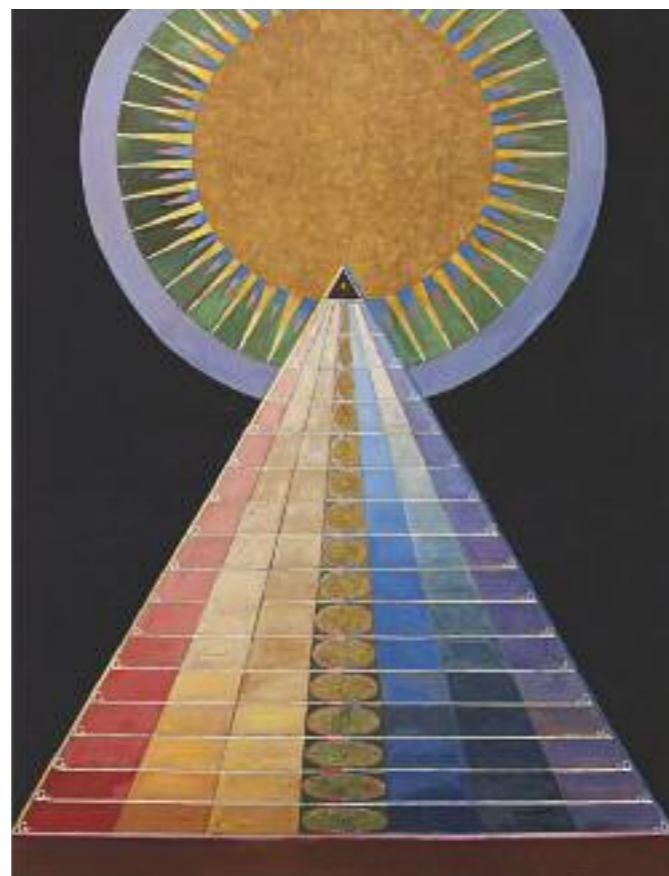

»Kállaihoz hasonlóan Gyarmathy is hitt abban, hogy a művészet a természet-tudományoktól függetlenül is felfedheti a valóság rejtett struktúráját, fellebbentheti a világról Maya fátylát.«

HORNYIK SÁNDOR

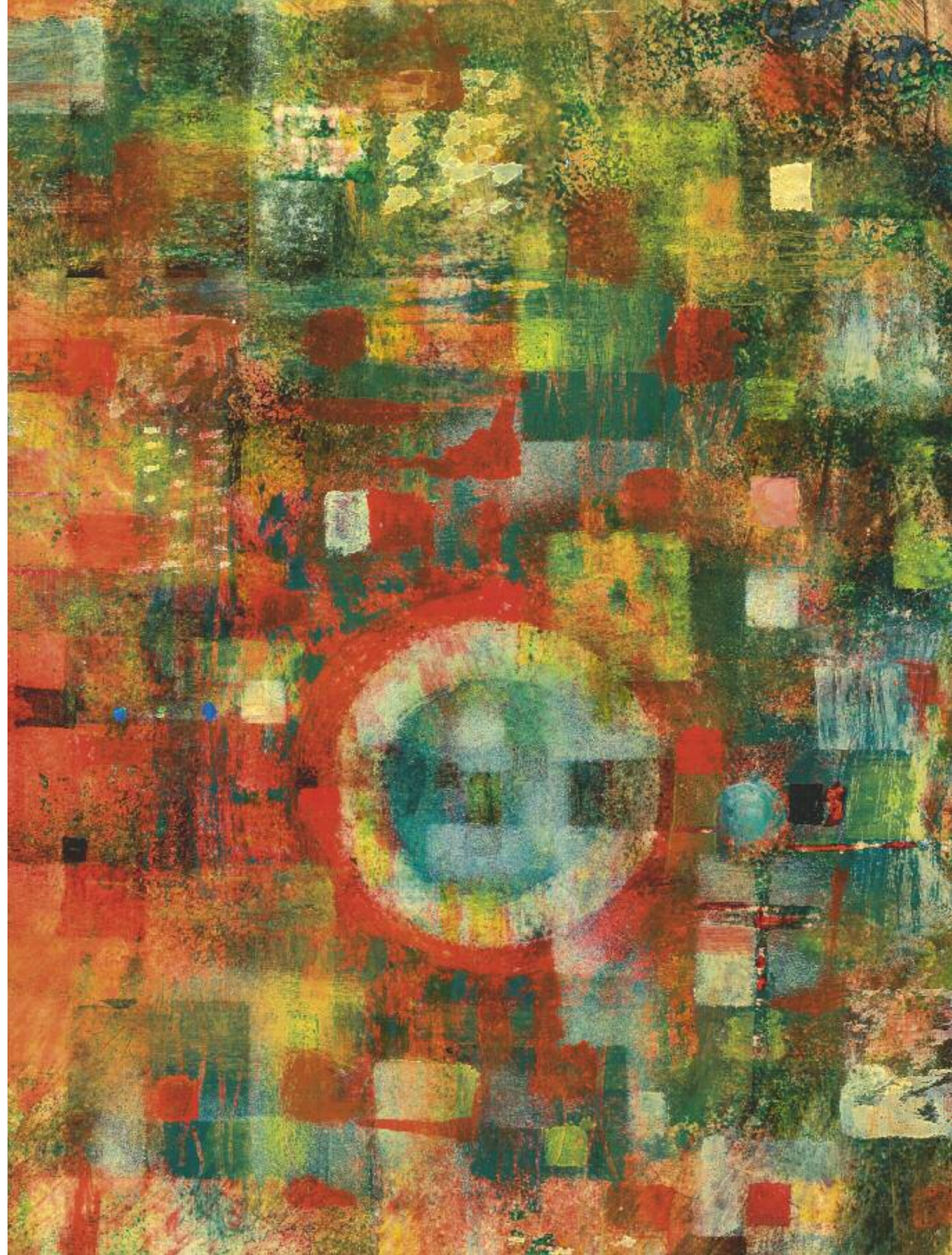
„Ma a kép jobb, ha nem ábrázol, de jelent valamit, és pedig a szín lehetőségeivel” – fogalmazta meg Gyarmathy Tihamér 1964-ben. Az alapot a Klee-t idéző négyzetes, zöldes-pirosas kockarendszőttés képezi, amely alatt lazúrosan elkent barna jelekből rajzolódik ki a nagy kör. Ez a nagy kör – mint valami koszorú vagy fészek – veszi körül az egy sorban ragyogó négy gömböt. A kép galaktikus sejtéseket nyit meg, a golyóbisok mint bolygók sorakoznak a közezső, vörös fényben ragyogó „nap” körül. Gyarmathy misztikus hangulatú kompozíciója az európai iskolás gyökerű, kozmikus léptékű absztrakció érett remeke.

Gyarmathy Tihamér a pécsi bauhäuslerék örökségét hordozó Gábor Jenőnél tanult középiskolásként, majd a pesti Képzőművészeti Főiskolán. A 30-as évek folyamán megjárta Olaszországot, majd Párizst, ahol felkereste a geometrikus absztrakció legendás mesterét, Piet Mondriant és a szürrealisták fiatal vezérét, André Bretont, de megismerkedett Hans Arppal és Max Bill-lel is Svájcban. A nonfigurativitás és a szürrealizmus a 40-es évek közepén érett össze életművében. A nyugatos avantgárdot a zászlajára tűző – a szentendrei kiállítás révén újra az érdeklődés középpontjába kerülő – Európai Iskola, majd az absztrakciót felvállaló Galéria a Négy Világtájhoz társaságában lelt esztétikai otthonra. 1947-ben ugyanúgy szerepelt hazai, mint párizsi nonfiguratív tárlaton, művein amorf formák, áthallásos idomok, organikus lények sorakoztak. Azonban egy-két év leforgása alatt művészetének intézményes formáit elsodorta a szocreál, Gyarmathy és elvbarátai évtizedekre marginalizálódtak. Belső emigrációba vonult, de nem adta fel szürrealis-absztrakt elköteleződését, társtalanul is rendíthetetlenül dolgozott tovább.

Hilma af Klint X. csoport: Oltárkép, 1915, Hilma af Klint Foundation

Festészetét nem lehet értelmezni lelkes támogatója és barátja, Kállai Ernő nélkül. A német szintéren is otthonosan mozgó, a modernizmus iránt elkötelezett művészeti író 1947-ben rendezte meg a Misztótfalusi könyvkereskedés felső szintjén, a Galéria a Négy Világtájhoz apró kiállítóhelyiségében az *Lúj Világkép* című kiállítást. Ebben az évben jelent meg *A természet rejtett arca* címet viselő kötete (szintén a Misztótfalusi kiadásában). A tárlat és a szöveg ugyanazt a koncepciót bontotta ki, az új tudományos képek – a mikroszkóppal készített makrofotók és kozmikus csillagfelvételek – által nyújtott új valóságérzetet, ami a korabeli szürrealis absztrakt festmények mögé építette fel a vizuális realitás aranyfedezetét. A Kállai köré szerveződő, a természet rejtett arcát kereső elvont művészek csoportjának oszlopos tagja volt a fiatal Gyarmathy. „Kállaihoz hasonlóan – írta Hornyik Sándor – Gyarmathy is hitt abban, hogy a művészet a természettudományoktól függetlenül is felfedheti a valóság rejtett struktúráját, fellebbentheti a világról Maya fátylát.” A most elemzett mű is olyan, mint egy négyzetmintás fátyol, amely mögött az univerzum léptéke szerint kitágított nonfiguratív világ vöröslő fényű látomása tűnik fel.

26 | Bojár Iván

(Budapest, 1924–1995, Budapest)

Tücsökdal, 1961
Cricket Song, 1961

34 × 71 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Bojár 961 |

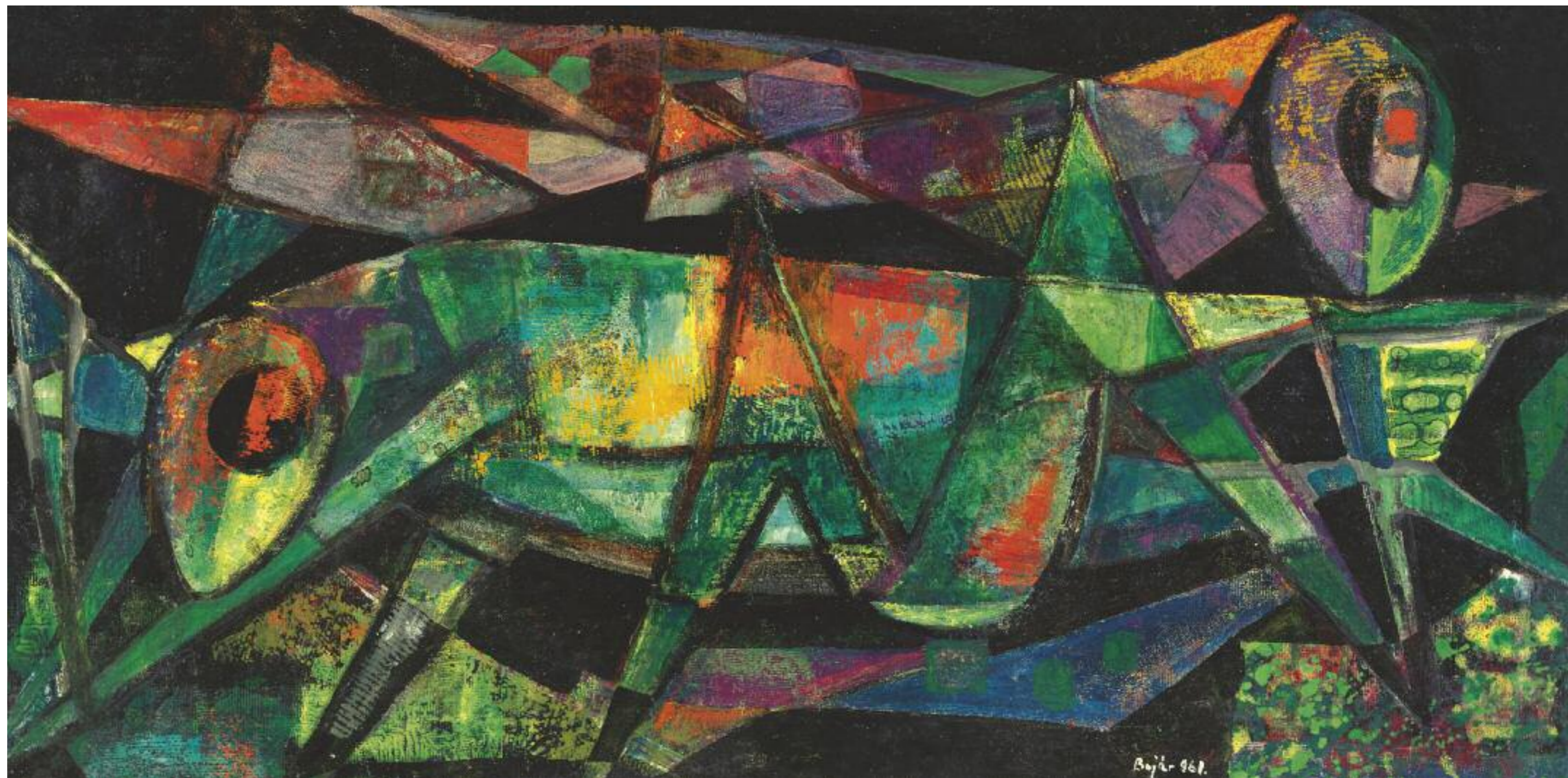
Signed lower right: Bojár 961

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 2 600 000 Ft

Estimated price: 4 557 – 6 582 EUR

Bojár Iván a 20. század sors üldözöte kreatív szellemei közé tartozott. A sötét 50-es években se művészettörténészként, se képzőművészként nem találhatta meg a helyét, így régészeti ásatásokon dolgozott segédmunkásként, majd díszlettervezőként, szerkesztőként és műkritikusként tett szert hírnévre. Művészeti etalonját a modern franciás igazodású Európai Iskola jelentette. Kiforrott festői világa a 20. század közepi francia szürrealizmus absztrakt törekvéseihez áll közel. A szerkezetes, kubisztikus ábrázolásmódtól jutott el a biomorf és geometrikus formákat vegyítő, nonfiguratív stílusig, amelynek szellemi rokonságát a Kállai Ernő-féle biromantika jelenti, valamint olyan kiváló absztrakt művészek, mint Martyn Ferenc, Lossonczy Tamás vagy Gyarmathy Tihamér. Bojár mozgalmas, megfolyó, szerves mikroorganizmusként szétterjedő formaszövevényei a természet mikroszkopikus, mégis univerzális, rejtett arcának a tükörképei. A most vizsgált képén – nagyítót véve maga elé – lehajolt a fűszálak közé, és ott pillantotta meg az Európai Iskola egyik emblemikus „címerállatát”, Korniss Dezső *Tücsöklakodalmának* (1948, Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre) főszereplőjét. A bartóki szellemenben született, sematikus kornissi lények helyett Bojár szerkezetes geometriai idomokra bontotta a tücsköket. A derengő katedrálisüveg-szeleteket idéző háromszögekre tördelt zöldes ízeltlábú mögött barna párja tűnik fel, ahogy észrevétlenül simul hozzá a komplementer piros-zöld tónusaiban izzó társához.

Schéner Mihály: Szöcske, 1970,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Paul Klee: Halvarázslat, 1925,
Philadelphia Museum of Art, Philadelphia

An impressionistic landscape painting featuring a wide river valley. The foreground shows rolling green hills with some buildings, while the middle ground is dominated by a large, light blue river. The background consists of distant hills under a pale sky. A semi-transparent brown and blue rectangular box is overlaid on the top right, containing the text 'Kieselbach' and 'klasszikus' in white.

Kieselbach
klasszikus

27 | Ismeretlen magyar festő, 1910 körül

Fiatal lány virágcsokorral
Young Girl with a Bouquet

53,5 × 80,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR
Becsérték: 800 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 025 – 3 544 EUR

28 | Csejtei Joachim Ferenc
(Szeged, 1882–1964, Gyula)

Nyári kertben, 1910-es évek
In Summer Garden, 1910s

38,5 × 49 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzve balra lent: Cs. Joachim F |
Signed lower left: Cs. Joachim F

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 750 000 – 1 200 000 Ft
Estimated price: 1 899 – 3 038 EUR

Szabó Tamás – Rieder Gábor:
Joachim.
A holdfény impresszionistája.
Múzeumi Tudományért Alapítvány,
Szeged, 2022 könyv borítója

29 | Nádler Róbert

(1858 Budapest–1938 Budapest)

Napsütötte kertben (Kirándulás, Istria)
In the Sunny Garden (Excursion, Istria)

54,5 × 72 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Nádler Róbert, Hátoldalon

autográf felirat: Nádler Róbert Kirándulás |

Signed lower right: Nádler Róbert, On the reverse

autograph inscription: Nádler Róbert Kirándulás

IRODALOM | LITERATURE

· Chroniqueur: Nádler Róbert. Művészet, 1911/5.,
197–206.

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 ELR

Becsérték: 3 400 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 8 608 – 12 152 ELR

Claude Monet: A művész családja a kerti erdőben, 1875,
magángyűjtemény

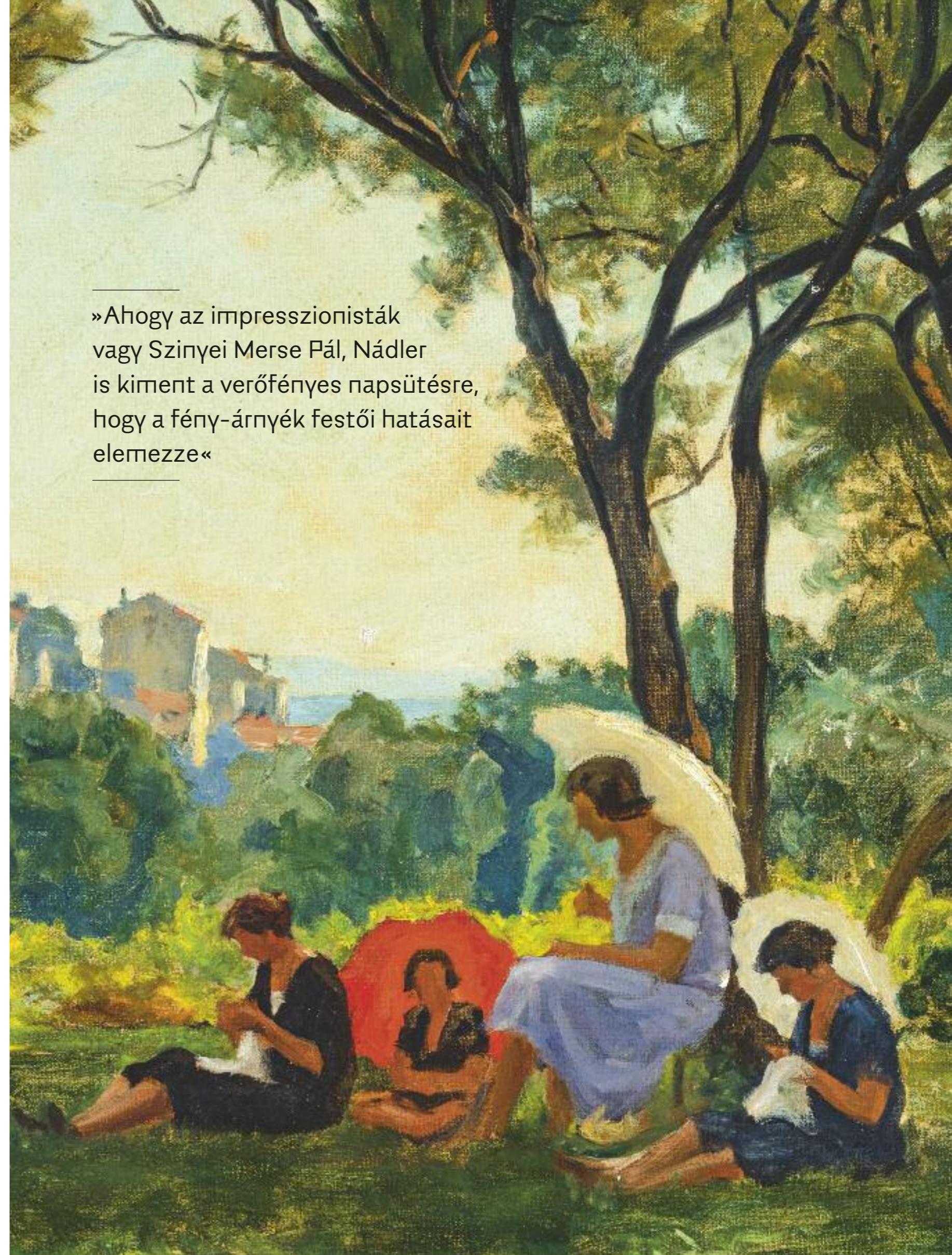
»Ily milióben az ember, anélkül, hogy tudná, oly tapasztalatokat szerez, önkéntelenül megszereti a természetet, ami aztán kihat az egész életére.«

Nádler Róbertet kortársai a Munkácsyéra megtévesztésig hasonlító bajszáról és szakálláról, valamint rajzpedagógiai munkásságáról ismerték leginkább. A budai jó családba született ifjú Münchenben és Bécsben tanult építészetet, de végül elcsábította a festészet. Megfordult Székely Bertalannál, majd Emil Schindler szárnyai alatt kötelezte el magát az osztrák plein air jellegzetes irányzatával, az úgynevezett hangulati impresszionizmussal. Nádler megjárta Münchenet és Párizst, majd hazatért szülővárosába, ahol ünnepelt rajzprofesszorrá és a korabeli műcsarnoki művészvilág megbecsült tagjává vált. Nagy hatással voltak rá a századforduló divatos keleti és gnosztikus gondolatai. Kapcsolatban állt a Gödöllői Művésztelep tagjaival, egy ideig elnökként vezette a Magyar Teozófiai Társulatot, a spirituális művészetről vallott gondolatait pedig egy nagy tanulmányban foglalta össze 1930-ban. Festészetét elsősorban az osztrákos impresszionisztikus plein air határozta meg. Sokat dolgozott Dalmáciában, Olaszországban és Dél-Franciaországban. A most vizsgált festmény is e helyszíneken valamelyikén készülhetett.

Napsütötte tengeröböl előtt dús fűvű kerti liget terül el. Ahogy az impresszionisták vagy Szinyei Merse Pál, Nádler is kiment a verőfényes napsütésre, hogy a fény-árnyék festői hatásait elemezze. Az ellenfényben felragyogó napernyők rajzolnak látványos „glóriát” a szabadban időző női figurák köré. A *Művészet* hasábjain megjelent interjújában Nádler így beszélt a természethez fűződő vonzalmáról: „Nos, én szerencsének tartom, hogy Budán, a Krisztinavárosban születtem (1858), még pedig egy villában, kertek közt, közel a szabad természethez, a budai hegyekhez. Ily milióben az ember, anélkül, hogy tudná, oly tapasztalatokat szerez, önkéntelenül megszereti a természetet, ami aztán kihat az egész életére. Emlékszem például, milyen örömmünk volt, amikor egy rajzórán azt rajzoltuk, ami odakinnt szinte az ölünkbe hullott. Almát, szép, kerek, piros almát. Az ilyen gyermekévek egészen más gyermekévek, mint azok, ahol a gyerek a természetet csak vonatablakból, könyvekből, absztrakt fogalmakból ismeri meg, s nem közvetlenül.”

Nádler Róbert: Árnyékos hely, 1907, az MKB Gyűjteményében

»Ahogy az impresszionisták vagy Szinyei Merse Pál, Nádler is kiment a verőfényes napsütésre, hogy a fény-árnyék festői hatásait elemezze.«

30 | Bruck Lajos

(Pápa, 1846–1910, Budapest)

Tiszaparton (Egy pohár bor, bográcsozás)

Bank of Tisza (A Glass of Wine, Cookout)

54 × 81,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve középen lent: Bruck Lajos | Signed lower middle: Bruck Lajos

IRODALOM | LITERATURE

· A „Magyar művészek” albumából. Vasárnapi Ujság, 1886/24., 387–388.

· D. L.: Brück Lajos. Művészet, 1911/7., 287–293.

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 3 797 – 6 076 EUR

Bruck Lajos a 19. század kevésbé ismert, bár nemzetközi hírnévre szert tevő festő-művésze volt, Munkácsy legjobb tanítványa. A bécsi és a velencei akadémián tanult, de megfordult Rómában, Nápolyban, majd Párizsban is. A *Művészet* hasábjain megjelent hosszú életrajza arról tanúskodik, tudta, kihez kell fordulnia tanácsokért: „1874-ben utazik Párisba, ahol Munkácsy Mihályt keresi fel. Munkácsy ekkor már nagyhírű művész, körülötte egész udvar van. Tanítványává fogadja Brück Lajost. Párisban két évi munka után kiállít a Salon-ban (1876).” Munkácsy műhelyében nemcsak elsajátította a szakmai fogásokat, hanem annyira munkácsys modorban dolgozott, hogy képeit sokszor összekeverték a mesterével. (Nevét a kortársak sokszor Brück formában használták.) Mielőtt megbecsült magyar művésszé vált volna belőle Pesten, becsavarogta egész Európát Londontól Szentpétervárig. Megfestette Erzsébet királynő portréját, a Habsburg család számos fiát és lányát, előtte Angliában tett szert hírnévre arisztokraták arcképeivel, valamint Párizsban, ahol – életrajza szerint – „egy időben, ahogy a franciák ejtették: Brück Lazsosz kitűnő csengésű, szerencsés név volt”. A magyaros népi témákból táplálkozó festményeivel meghódította a francia műértők szívét is. Ezek közé tartozik a most vizsgált kompozíció is. Szelíd dombokkal és mezőkkel körbevett vízparton halászok gyűlnek össze. A rakománnyal ellátott ladik mellett az asszonyok bográcspan főznek a rögtönzött tűzrakóhely felett. Egy fiatal menyecske cseréplancsóból ad inni az éppen arra lovagoló vadászpuskás férfinak.

Bruck Munkácsyt idéző gondos ecsetje örömmel időzött a magyaros táj összes kedves részletén. A magyar állam nem véletlenül vásárolt meg negyven képet 1911-es hagyatéki kiállításából a Szépművészeti Múzeum számára. A most vizsgált alkotás külföldről tért haza, azok közül való, amelyekről hírt adott az 1886-os *Vasárnapi Ujság*: „Bruck Lajos már évek óta Párisban lakik. Hazai tárgyakat örömmel fest. Képei közül azonban csak kevés kerül hozzánk, a legtöbb csak fényképben vagy metszetben. Ez az oka, hogy neve nem oly ismert és hangzatos itthon, mint ahogy ismerik Párisban s kedvelik festményeit. Gyakran hazatér, hogy fölfrissítse új benyomásokkal emlékeit és gazdagítsa vázlatkönyvét. Életképeket fest, az élet apróbb mozzanataiból, ízléssel, biztos előadással és a megfigyelni és sokat kifejezni tudó szellem elevenségével.”

Munkácsy Mihály: Kukoricás, 1874, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

»Munkácsy műhelyében nemcsak elsajátította a szakmai fogásokat, hanem annyira munkácsys modorban dolgozott, hogy képeit sokszor összekeverték a mesterével.«

31 | Poll Hugó

(Pest, 1867–1931, Budapest)

Olasz tengerpart (Vitorlások)
Italian Seashore (Sail Boats)

48 × 61,5 cm

Pasztell, vászon kartonon | Pastel, canvas on cardboard
Jelzés nélkül, Hátoldalon: kiállítási címke (Poll Hugó kiállítása 1907, 165-ös számmal) | Unsigned, On the reverse: exhibition label of Hugó Poll, 1907 (with number of 165)

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

• Poll Hugó kiállítása. Múcsarnok, Budapest, 1907.

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 013 EUR

Becsérték: 600 000 – 850 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 152 EUR

32 | Fenyő György

(Budapest, 1904-1978, London)

Nyári reggel (Mediterrán terasz), 1930-as évek
Summer Morning (Mediterranean Terrace), 1930s

51 × 64 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül, Hátoldalon: hagyatéki bélyegző |
Unsigned, On the reverse: inheritance stamp of Fenyő György

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 278 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 038 – 4 557 EUR

33 | Berkes Antal

(Budapest, 1874–1938, Budapest)

Budapest (Park a régi Margit-híd budai hídfőjénél), 1912
 Budapest (Park at the Old Margit Bridge, Buda Abutment), 1912

55,5 × 68,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Berkes A. 1912, Hátoldalon autográf felirat: Magy. Orsz.

Képzőművészeti Tanács II. számú pályázat gróf Andrássy Dénes és neje Franciska grófnő féle ösztöndíjra. Berkes Antal VI. ker. Kartács u. 27. |

Signed lower right: Berkes A. 1912, On the reverse autograph inscription:

Magy. Orsz. Képzőművészeti Tanács II. számú pályázat gróf Andrássy Dénes és neje Franciska grófnő féle ösztöndíjra. Berkes Antal VI. ker. Kartács u. 27.

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 3 797 EUR

34 | Zórád Ernő

(Balassagyarmat, 1911–2004, Budapest)

Randevú a Tabánban (Kilátás a budai várból,
 Kereszt-téri legénylakás)
 Rendezvous in the Tabán (Views from Buda
 Castle, Bachelors Pad at Kereszt Square)

37,5 × 28 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve balra lent: Zórád Ernő Kereszt-téri legénylakás |

Signed lower left: Zórád Ernő Kereszt-téri legénylakás

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 300 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 291 EUR

Nádler Róbert

Budai vár

1895

Budapesti látkép a Királyi Várral, 1895

Budapest Skyline with Buda Castle, 1895

33,5 × 50 cm

Akvarell, karton | Watercolor on cardboard

Jelezve balra lent: Nádler Róbert Budapest 1895 |

Signed lower left: Nádler Róbert Budapest 1895

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 570 EUR**Becsérték: 3 200 000 – 4 800 000 Ft****Estimated price: 8 101 – 12 152 EUR**

»Nemcsak a lapátkerekes gőzhajók árulkodnak a millennium koráról, hanem a palota – a Hauszmann Alajos-féle átépítés előtti utolsó pillanatot megőrző – kialakítása is.«

Önkéntelenül is beleégett már az a várossziluett a pesti rakparton autózó városiakóba, ahogy a lemenő nap fénye hátulról ragyogja körbe a budai vár tömbjét. Nádler Róbert festményén ugyanez a nézőpontot érvényesül: a világos égbolt előtt kirajzolódik a vár barna tömbje, körülötte a dús lombú kora őszi fák, alatta az Ybl Miklós-féle Várkert Bazár frissen emelt neoreneszánsz árkádsora és a reflexfényekben fürdő hullámok a Dunán. Nemcsak a lapátkerekes gőzhajók árulkodnak a millennium koráról, hanem a palota – a Hauszmann Alajos-féle átépítés előtti utolsó pillanatot megőrző – kialakítása is. Még azok a barokk szárnyak láthatók, amelyek alapvető esztétikai karaktere a Mária Terézia korabeli építkezések során alakult ki. Nádler alaposan ismerte a budai Várat és környékét, hiszen maga is a Krisztinavárosban nőtt fel, 1895-ben pedig díjat nyert fővárosi látképeivel. Feltételezhető, hogy a most vizsgált alkotás is ezek közé tartozik. Ráadásul a családja eredetileg építésznek taníttatta, Ybl irodájában is dolgozott, csak érett fővel, már Bécsben jegyezte el magát a festőművészet mellett. A nagy nyugati fővárosok panorámájáról sokkal több századforduló előtti látkép maradt fenn, mint Budapestről. Nádler képe a ritka 19. század végi veduták egyike. Az akadémikus képzettségű művész bravúros hangulatfestő eszközökkel jelenítette meg a naplemente által keltett fényhatásokat és a Budavári Palota történelmi látványát.

Nádler Róbert: A budai Dunasor a várkerti épületekkel, 1890, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

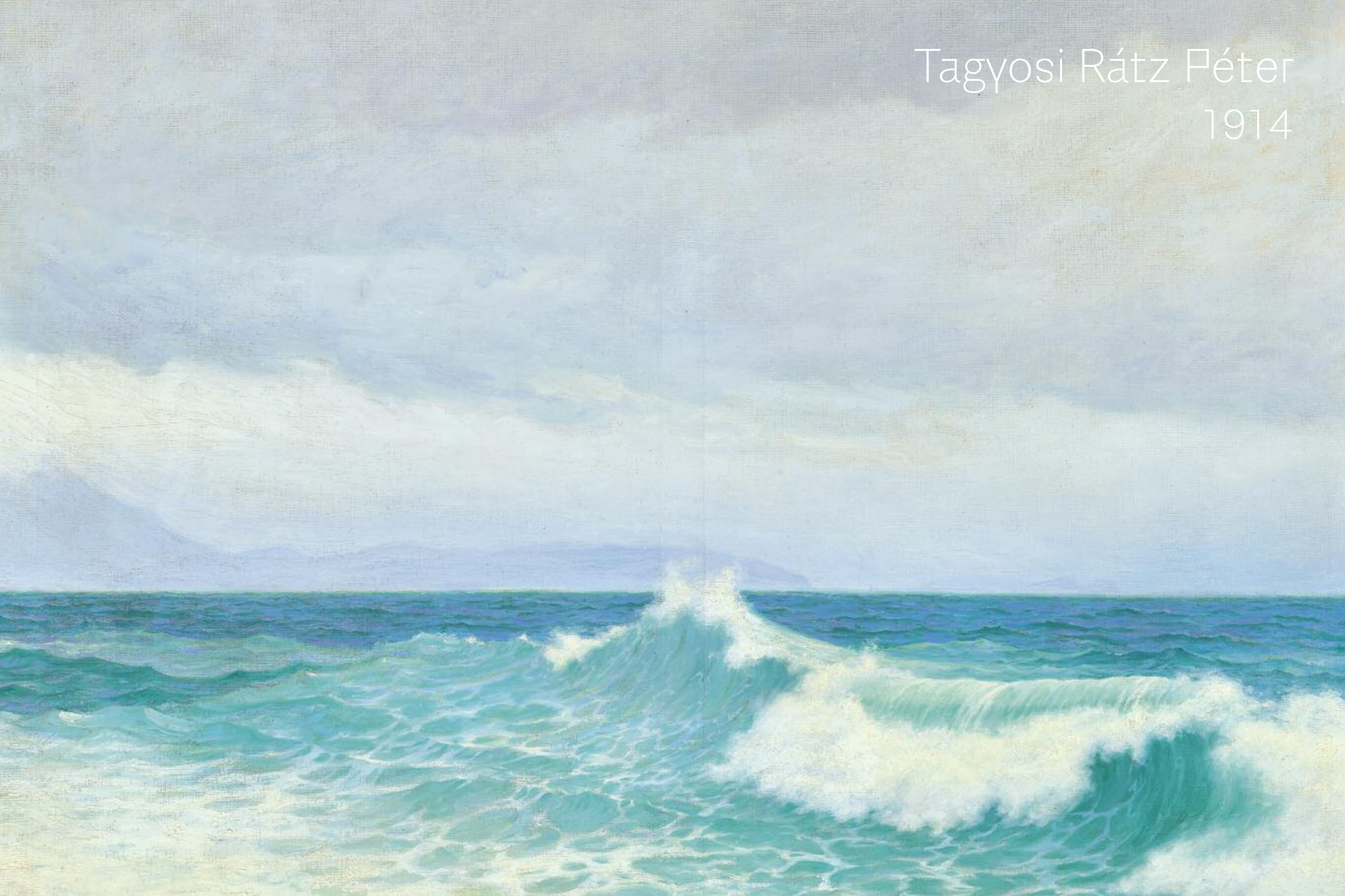

Látkép a Királyi Palotával a Dunakorzóról, 1902

Nádler Róbert: A Királyi Palota Budán

Tagyosi Rátz Péter
1914

36 | Tagyosi Rátz Péter

(Császló, 1879–1945, Nagypeleske)

Hullámok az Adrián, 1914

Waves at the Adria, 1914

81 × 102 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Tagyosi 914 |

Signed lower left: Tagyosi 914

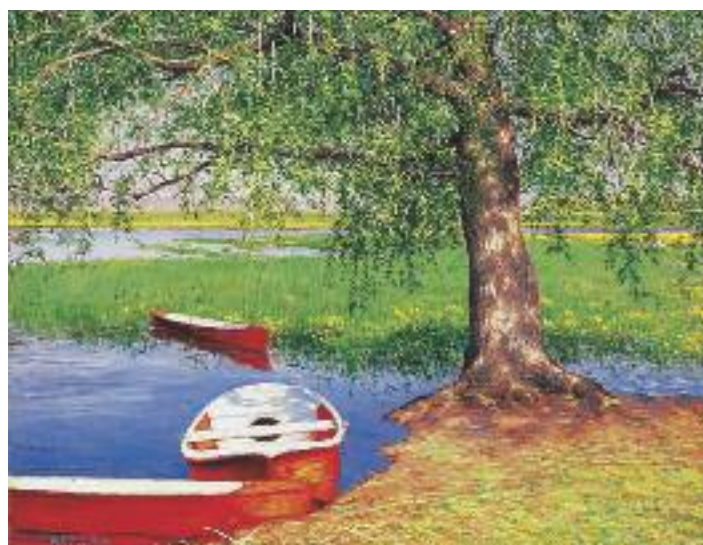
PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor a művész családjának,
majd örököseinek tulajdonában

Kikiértési ár: 3 400 000 Ft / 8 608 ELIR

Becsérték: 4 200 000 – 6 500 000 Ft

Estimated price: 10 633 – 16 456 ELIR

Tagyosi Rátz Péter: Vörös hajók, 1910, magántulajdon

Tagyosi Rátz Péter: Mediterrán kikötő, 1914, magántulajdon

37 | János János

(Nagyvárad, 1884–1954, New York)

Fiatal lányok a természetben (Lombok alatt)
Young Girls in Nature (Under the Trees)

74,5 × 99,5 cm

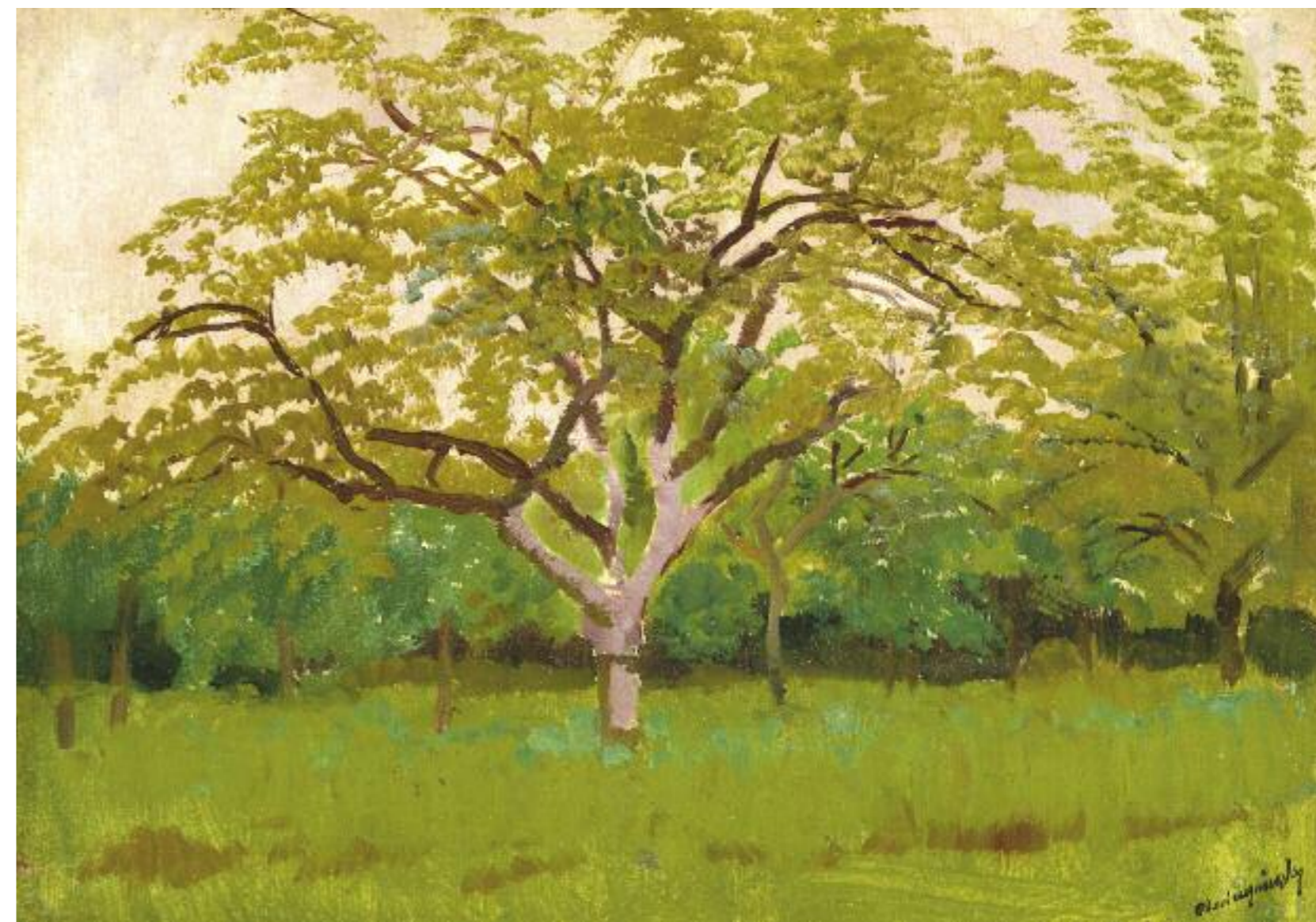
Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: János János | Signed lower left: János János

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 544 EUR

38 | László Mednyánszky

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Ébredő természet (Tavaszi)
Nature's Awakening (Spring)

26 × 46,4 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: László Mednyánszky |

Signed lower right: László Mednyánszky

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 025 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 3 038 – 4 051 EUR

Vaszkó Ödön
1924

39 | Vaszkó Ödön

(Pancsova, 1896–1945, Budapest)

Tánc a szabadban (Art deco jelenet), 1924

Dancing Outdoors (Art Deco Scene), 1924

70 × 99,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Vaszkó Ödön 924 | Signed lower right:

Vaszkó Ödön 924

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· XXXIX. csoportkiállítás. Dinnyés Ferencz, Erdős Lajos, Johan Hugó, Lakos Alfréd, B. Vaszkó Ödön művei, Nemzeti Szalon, 1924 (*Tánc alkonyatkor* címmel, kat. 179.).

IRODALOM | LITERATURE

· (Kézdi.): Uj művészeti kiállítások. Pesti Hírlap, 1924. szeptember 7.

· XXXIX. csoportkiállítás katalógusa. Dinnyés Ferencz, Erdős Lajos, Johan Hugó, Lakos Alfréd, B. Vaszkó Ödön művei. Nemzeti Szalon, Budapest, 1924.

· Vaszkó Ödön (1896–1945) kiállítás. Magángyűjtők Galériája, Budapest, 1999.

· Topor Tünde: Lappangó életművek. Vaszkó Ödön és Peitler István művészete, Privart, 2001/1.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 ELIR

Becsérték: 8 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 35 443 ELIR

Hollósy Simon: Táncoló leányok erdőszélen, 1910, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Henri Matisse: Tánc, 1910, Ermitázs, Szentpétervár

»Nem azoknak festeni, akik néznek, de azoknak, kik éreznek!«

VASZKÓ ÖDÖN

A fiatal Vaszkó Ödön frappánsan foglalta össze ars poeticáját a Nemzeti Szalon 1924-es katalógusában: „Művészi hitvallásom? Röviden ez: nem azt festeni, amit látok – de úgy festeni, ahogy érzek! Nem azoknak festeni, akik néznek, de azoknak, kik éreznek!” Minden bizonnyal ezen az első egyéni bemutatkozáson szerepelt a most vizsgált festmény *Tánc alkonyatkor* címmel. Széles ecsettel festett tisztáson, sötétlő lombok között járkák körtáncukat a lila, sárga, narancs és rózsaszín ruhába öltöztetett karcsú lányok. A szabadban lejtett tánc a századforduló természetközeli spirituális mozgalmait idézi, az apró alakok a magyar kártya figuráit, az ecsetkezelés gazdagon traktált eleganciája pedig Vaszary Jánost. „Vaszkó Ödön a tarkafoltos piktúra kultiválója; ezzel jól imitálhatjuk a tömegmozgást. Piros, sárga, zöld, kék, fekete csíkok és foltok, görbe karok és lábak – és a tömeg táncol, forrong, mozog” – írta a tárlat képeiről Kézdi-Kovács László a *Pesti Hírlap* hasábjain.

William Blake: Oberon, Titania and Puck Tündérekkel táncolnak, 1786, Tate Galéria, London

Szinyei Merse Pál: Tourbillon, 1873, magántulajdon

A Vajdaságban született Vaszkó Ödön rangos életművének helyét az elmúlt évtizedek biztosították be a magyar art deco élművészetében. Modern szellemiségű szabadiskolákban és az Iparművészeti Főiskolán képezte magát, az első világháború tragédiái által meghatározott „elveszett nemzedék” tagjaként. 1921-től állított ki rendszeresen Budapesten. A fiatal modern művészeket tömörítő Új Művészek Egyesületének tagjaként több csoportos hazai és külföldi kiállításon vett részt. A látványos nemzetközi menetelésre (Bécs, Nürnberg, Genova, Milánó) a Velencei Biennálé tette fel a koronát 1932-ben. (Az itt szereplő tájképet az egyik legfontosabb New York-i múzeum, a Whitney Museum of American Art vásárolta meg.) A német új tárgyilagosságra, az olasz metafizikus festészetre és az amerikai precizionizmusra jól rezonáló, egyéni hangon megszólaló művésze nagy nemzetközi siker előtt állt. De karrierje ezen a ponton félbetört, mecénások híján kénytelen volt hivatali állást vállalni, így nem szerepelt több kiállításon. Művészetét – az art decóval és az új tárgyilagossággal együtt – teljességgel elfeledte a magyar művészettörténet. Csak a rendszerváltás után felfutó műkereskedelem emelte az art decót az érdeklődés középpontjába, ekkor kanonizálódtak a legnagyobbak között olyan festők, mint Kádár Béla, Scheiber Hugó vagy Batthyány Gyula, és ekkor kerültek be az elit mezőnybe olyan korábban elfeledett művészek, mint Vaszkó Ödön vagy Vörös Géza.

40 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873–1950, Budapest)

Expresszív táj (Padon, Városligetben),
1920 körül

Expressive Landscape (Bench at Városliget),
c. 1920

45 × 56 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelzve jobbra lent: Scheiber | Signed lower right: Scheiber

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,
Budapest, 2004. 116. kép

Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 380 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 22 000 000 Ft

Estimated price: 35 443 – 55 696 EUR

Mattis Teutsch János: Ház fákkal, 1910, magántulajdon

»egy sor brutális vizuális erejű önarcképet, portrét és tájképet festett az olajfesték felülmúlhatatlanul érzéki matériájával«

„Ő valóban Budapest festője volt.”

„Hol vannak Budapest festői?” – tette fel a költői kérdést a korszak legjelentősebb magyar műkritikusa, Kállai Ernő 1947-ben, s a nehezen megválaszolható rejtély oka később is megfejtetlen maradt. „Budapest festése sohasem volt népszerű téma.” – foglalta össze kutatásainak eredményét a 2004-ben megjelent *Festői Budapest* című kötet szerzője, Várnai Vera.

Bár a 20. század folyamán a főváros vezetése időről-időre pályázatok kiírásával és műtárgyvásárlásokkal ösztönözte Budapest felismerhető helyszíneinek művészi megörökítését, az eredmények rendre elmaradtak a várakozástól. Születtek akadémikus izlésű, topografikus hűségre törekvő alkotások a város jellegzetes pontjairól, de kevés kiemelkedő, modern festő fordult rendszeresen, évtizedeken keresztül ehhez a kimeríthetetlen látványkincshez. Akadnak persze kivételek: Nemes Lampérth József, Kmetty János, Vaszarj János, Kontuly Béla, vagy éppen Schönberger Armand életművében ebben a témában is születtek múzeumi rangú darabokat, de senkit sem találunk 1945 előtt működő művészeink között, aki olyan intenzíven kötődött volna a főváros egyes részleteihez, olyan gyakran merített volna ihletet belőlük, mint Scheiber Hugó. A Tabán, a Városliget, a Margit híd, a Svábhegy, a Duna-part, a Keleti pályaudvar, a külvárosi gyárak sora, az Újpesti híd, a Vilmos császár út és a Gellérthegy csupán kiragadott példák a húszas és harmincas évek kiállítási katalógusainak képcímei közül, amelyek azt jelzik, hogy a bárók, lokálok és az éjszakai élet egyéb helyszínei mellett a magyar főváros volt Scheiber számára a legfőbb ihlető forrás. Ő valóban Budapest festője volt.

Schönberger Armand: Duna-part (Margit-híd), 1925, magántulajdon

„Kedvenc helye a liget volt, ahol padon ülő alakokat festett. Ide tért vissza újra és újra, amikor témahiánya volt.” Kádár Béla 1951-ben papírra vetett szavait festőtáborátja, Scheiber Hugó korabeli kiállítási katalógusai maradéktalanul visszaigazolják: a Kertész utca 22-ben lakó festő az Andrassy úton végig gyalogolva időről-időre a Városligetben talált rá képeinek témájára. Az itt született alkotások egy része padon alvó csavargókat, az átmulatott éjszakák után lepihenő férfiakat ábrázol: a nagyvárosi élet jellegzetes figuráit, akik a két világháború között éppen úgy megjelentek a szociofotósok társadalomkritikus alkotásain, a képes társasági lapok illusztrációin, a humoros felhangokat kiaknázó műcsarnoki zsánerfestők művein és a kritikai realizmus világjobbító céloktól vezérelt mestereinek kompozícióin. Scheiber egyikük közé sem tartozott. Bár személyes életútja minden bizonnyal nyitotta tette a szegények és elesettek sorsa felé, őt mégis sokkal inkább az ingyen modell lehetősége, mint a szociális agitáció szándéka vezette. Számára a téma irodalmi, anekdotikus utalása, a kedélyeskedő történetmesélés helyett fontosabb volt a lombokon beszűrődő fények formaoldó villanása, az atmoszféra impresszionisztikus remegése, a felület teljes egészét mozgásban tartó, gyűrt drapériaként hullámzó természeti részlet.

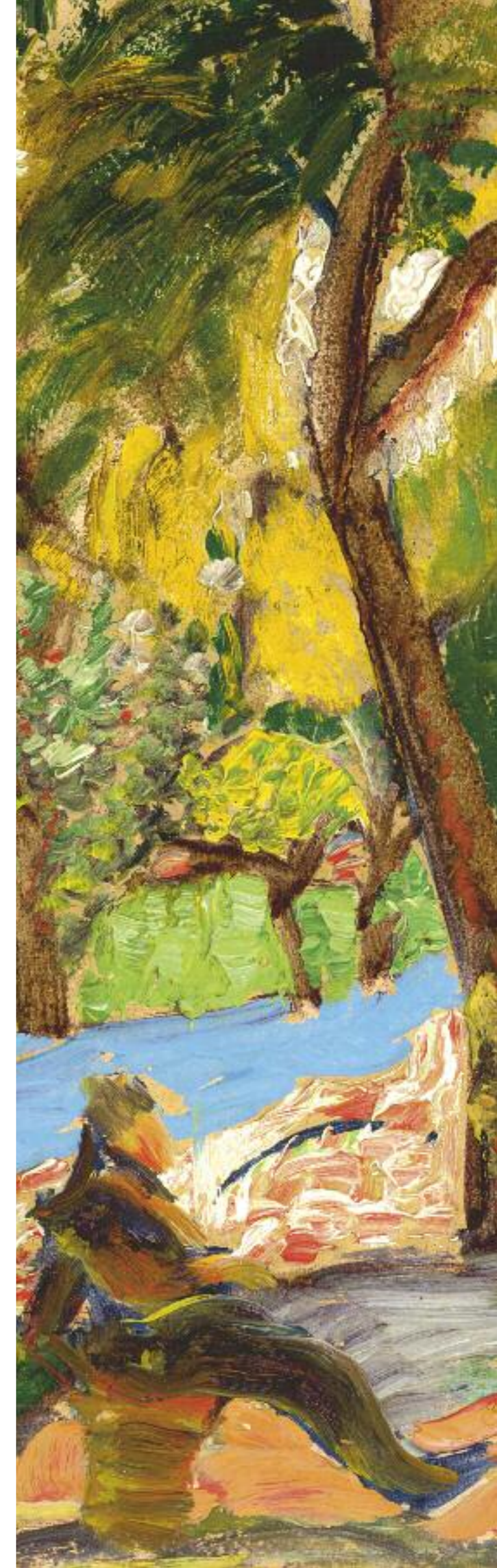
Scheiber Hugó: Lombok alatt, 1920 körül, magántulajdon

A Pesti Napló Képes Melléklete, 1926

Bár hosszú időn keresztül Scheiber Hugó művészetét szinte kizárólag a 30-as évek art deco stílusú, plakátszerű dekorativitással megfestett alkotásai reprezentálták, az utóbbi egy évtizedben egyre nyilvánvalóbbá vált a felismerés, hogy valójában az 1920 utáni néhány esztendőben születtek az életmű legjelentősebb darabjai. Mielőtt végleg elkötelezte magát a pasztell és a tempera gyorsabb munkát lehetővé tevő technikája mellett, egy sor brutális vizuális erejű önarcképet, portrét és tájképet festett az olajfesték felülmúlhatatlanul érzéki matériájával. A most bemutatott képen is a felület szinte tapintásra ingerlő plaszticitása, a reliefszerűen megmintázott faktúra szépsége adja a néző számára feltároló látvány igazi erejét. Scheiber ezekben az években mindenkinél jobban értett ahhoz, hogy az alkotói indulatot, a szemtől a kézigt vezetett motorikus erőket maradéktalanul megjelenítse a kép felületén. Szinte látjuk magunk előtt az ecsetett vezető kéz lendületes mozgását, a kompozíció organikus fejlődését, a lazán feldobott foltok lágy hullámzását.

MOLNOS PÉTER

41 | Gundelfinger Gyula

(Korompa, 1833–1894, Korompa)

Balatonfelvidéki táj a Szent György hegy felől
(Szigliget, Október), 1891

Landscape of Balaton Uplands
from Szent György Hill (Szigliget, October), 1891

24 × 44 cm

Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard

Jelezve a hátoldalon: Szigliget october 1891 |

On the reverse: Szigliget october 1891

IRODALOM | LITERATURE

· Divald Kornél: Gundelfinger Gyula festőművész.

Művészet, 1906/4., 232–238.

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 582 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 9 114 – 15 190 EUR

Gundelfinger Gyula: Csobánczi vár,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

ANTAL-HEGY

HÁLÁS-TETŐ

SZIGLIGETI VÁR

»Középen romantikus kastélyként magasodik a szigligeti vár mondákban megénekelte sötétlő tömbje. Balra tőle a föltörténeti múltól regélő vulkáni csúcsok sorakoznak, a Hálás-tető és az Antal-hegy.«

SZIGLIGETI ÖBÖL

»A művész ne csak azt fesse, amit maga előtt lát, hanem amit belül önmagában«

CASPAR DAVID FRIEDRICH

„A művész ne csak azt fesse, amit maga előtt lát, hanem amit belül önmagában” – tanította Caspar David Friedrich. A rá jellemző északi romantika fehér fenségességébe burkolózó látképeknek alig van párhuzamuk a magyar festészetben. Gundelfinger Gyula magasztos tájlelekkel átítatott, most vizsgált alkotása kapcsán mégis önkéntelenül Friedrich neve jut a néző eszébe. Gundelfingert méltatlanul ritkán emlegeti a hazai művészettörténet-írás. Az előkelő származású, kalandos életű huszárhadnagy Bécsben és Düsseldorfban képezte magát a 19. század derekán. Németesen precíz akadémikus piktúráját lassan hatotta át unokatestvére, Szinyei Merse Pál plein air naturalizmusa. Szinyeihez hasonlóan a felvidéki nemesurak közé tartozott (a Gundelfingerek ősi fészke Krompachon állt), őt is elszóltatták a birtok ügyei a festésztől, így életműve sem teljesebb lehetett ki, bár szakadatlanul dolgozott. Szinyeit is unszolta az alkotásra elhallgatása idején, de ő már nem élhette meg, hogy plein air művészetüket a millennium idején újralfedezze a közönség.

Az életrajzát megíró Divald Kornél szerint már korai éveiben is „a régi várromok, elhagyatott zordon tájak” kötötték le fantáziáját, élete végén pedig a felhők különös járását tanulmányozta. Most vizsgált kicsiny vedutája utolsó korszakában készült, amikor Szinyei hatása formálta kifejezésmodorát. Az októberi Balaton fehér tükörlátomássá válik a háttérben, a szürke felhőkön átsugárzó fényzőn ferde csíkjai alatt. Középen romantikus kastélyként magasodik a szigligeti vár mondákban megénekelte sötétlő tömbje. Balra tőle a föltörténeti múltól regélő vulkáni csúcsok sorakoznak, a Hálás-tető és az Antal-hegy. Az előtérben a Hegymagas és a Szent György-hegy felé vezető lankás területet elfoglaló, szabályos parcellákkal felosztott földek terülnek el, jobb oldalt pedig a Szigligeti-öböl fehérlő víztükrére látunk rá. A vulkáni kúpok arányrendszere a magashegyi látvány kicsinyített másának tűnik. Gundelfinger alkotása nemcsak borongós németes romantikájával tűnik ki a 19. századi magyar tájképek sorából, de az egyik legelső ábrázolása a Balaton-parti vidék akkor még alig betelepült, mondákban élő világának.

Caspar David Friedrich: Rét Greifswald közelében, 1821-1822, Kunsthalle, Hamburg

42 | Berény Róbert

(Budapest, 1887–1953, Budapest)

Zebegényi részlet háttérben a Dunával
(Nyári kertben)

Zebegény Detail with the Danube
(Summers Garden)

51 × 66 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Berény | Signed lower left: Berény

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 190 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 30 380 EUR

Szőnyi István: Napsütötte udvar, 1926,
magántulajdon

Szőnyi István

Zebegényi Dunakanyar

1927

43 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Zebegényi Dunakanyar, 1927
Danube Bend at Zebegény, 1927

60 × 72 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Szőnyi 1927 |

Signed lower right: Szőnyi 1927

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.
Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest,
2023. II. 47., címlap

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.
Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest,
2023. III. 531.

Kikiáltási ár: 22 000 000 Ft / 55 696 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 38 000 000 Ft

Estimated price: 65 823 – 96 203 EUR

Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család című könyv címlapja

Claude Monet: Három fa nyáron, 1891, magántulajdon

Szónyi István kertjében fest, 1949
(Fotó: Gink Károly, Szónyi István Emlékmúzeum, Zebegény)

Expresszív energiák

A fiatal Szónyi István – mielőtt festészete feloldódott volna a tempera sejtelmesen elomló, sárgás-fehér vattatakarójában – felkapaszkodott a dombtetőre zebegényi háza felett, és onnan tekintett le a lábai előtt elterülő tájra. A magaslati pozícióból nézve kitárult előtte az egyik legszebb magyar táj, a zebegényi Dunakanyar fenséges látványa. A természet élénk zöldekbe öltöztette a lombokat, a fák közül a zebegényi háztetők egymás mellett sorakozó piros foltjai villannak elő. A parti úton túl a lustán kanyarodó Duna vizén játszik a fény: hol sárgállik, hol kékbe fordul, hol pedig lilásra színezi a Börzsöny távoli vonulata mögött felkelő nap rózsás pírija. Szónyi a levegőperspektívát a festésmodor átmeneteivel érzékeltette: míg az előtér dombcsúcsát és a balra dőlő göcsörtös törzsű fát zaklatott, expresszív ecsetkezelés jellemzi, a völgy felé ereszkedve a széles vonások szőnyegszerű mintázattá rendeződnek, míg a távoli panorámánál vékony sraffozással szelődülnek.

Szónyi vastagon traktálta a zsíros olajfestéket, ahhoz hasonlóan, ahogy jó barátja, a fiatal Aba-Novák is tette a római ösztöndíj előtt. Az ecsetkezelés expresszív energiáit hagyta érvényesülni a vásznon, izzóbb esztétikai regisztert szólaltatva meg, mint temperás, érett korszakában. A kép a 20-as évek végi Szónyi egyik összefoglaló kulcsműve, amely egyszerre hordozza a megelőző periódus vérbő, expresszív örökségét, de már az ikonikus Dunakanyar metafizikus tájélményébe ágyazva. Nem véletlenül került fel a frissen kiadott Szónyi-monográfia egyik kötetének címlapjára. A festmény születésekor Szónyi még alig múlt harminc esztendő, bár élete és pályája már számtalan fejezetet volt túl: harcolt az első világháborúban, családot alapított, elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát, megjárta Nagybányát, felfedezte magának a rézkarcolást, és fiatal társaival új monumentális, klasszicizáló ízt hozott a modern művészetbe. De mindennek előtt megtalálta azt a táji környezetet, amely innentől egy életen át elkísérte: Zebegényt.

Szónyi István:
Zebegényi Dunakanyar,
viadukttal,
magántulajdon

»Az ecsetkezelés expresszív energiáit hagyta érvényesülni a vásznon, izzóbb esztétikai regisztert szólaltatva meg, mint temperás, érett korszakában.«

A Dunakanyar napjainkban
(Fotó: Darabos György)

Zebegény festője

Szőnyi neve összeforrt Zebegénnyel, a Dunakanyar varázslatos szépségű településével. „Életem alakulására és munkásságom kifejlődésére – emlékezett vissza idős korában – elhatározó és döntő jelentőségű esemény volt, hogy 1924-ben megnősülve kikerültem Zebegénybe, ahol azután megtaláltam a művészetem kibontakozásához szükséges minden élményt. A táj és az emberek összefüggő, elválaszthatatlan egységét láttam itt meg olyan milióban, mely nagyon megfelelt elgondolásaimnak.” Egy szerencsés véletlen vezette a kirándulók és üdülők által frissen felfedezett és fokozatosan benépesített környékre. 1924-ben elvette feleségül Bartóky Melindát, aki földbirtokos férjét hagyta ott művész szerelméért. Közös életüket a Bartóky család zebegényi nyaralójában kezdték el, egy Kós Károly javaslata alapján átalakított kis parasztházban. Minden megtalálható volt itt, amire a természet titkait fürkészni szándékozó fiatal festőnek szüksége lehetett: Zebegényben végre megtalálta saját Árkádiáját és a magyar festészet új Nagybányáját. Ahogy Perneczky Géza írta róla: „A tisztuláshoz és a harmónia megtalálásához a vidék, Zebegény segítette. Itt találta meg művészetének fő élményét: a Dunakanyar táji szépségét, és az ott dolgozó emberek munkáséletét.”

»A tisztuláshoz és a harmónia megtalálásához a vidék, Zebegény segítette. Itt találta meg művészetének fő élményét: a Dunakanyar táji szépségét, és az ott dolgozó emberek munkáséletét.«

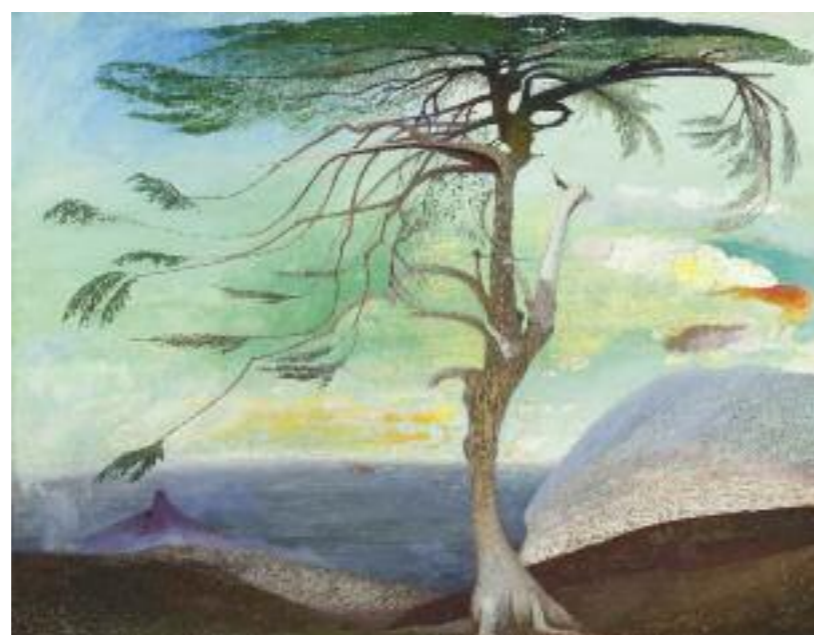
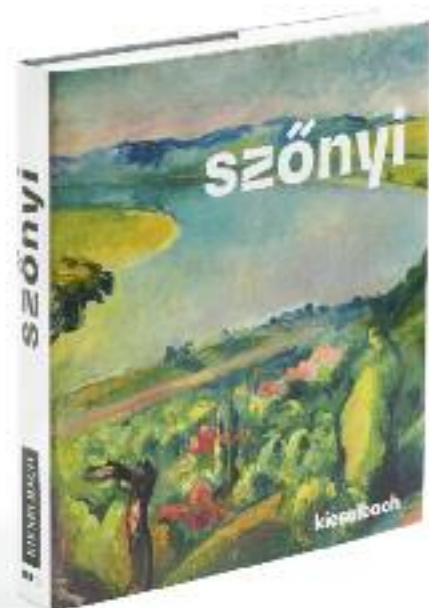
PERNECZKY GÉZA

A festőt mindig váró, nagyszerű kilátású kertes házat Pátzay Pál a „világ legdrágább modelljének” nevezte. Szőnyi köré idegyűltek a művészbárátok, valóságos „művészteleppé” avatva Zebegényt. Rendszeres látogató volt Aba-Novák Vilmos és Bernáth Aurél, többen le is telepedtek a szomszédságában, például Vass Elemér, Szobotka Imre vagy Berény Róbert, de sokszor megfordult a környéken Amrita Sher-Gil is, aki fiatal tehetségként a Dunakanyarban bontogatta szárnyait. A festő lánya, Szőnyi Zsuzsa szerint édesapja számára a panoráma soha ki nem fogyó élményt jelentett: „Apám, ahogyan én emlékszem – tavasztól ősziig minden reggel felsétált a dombra, ahonnan a felhők játékát, a víz színének változását figyelte. Egész életén át kimeríthetetlen témát jelentett számára a Dunakanyar látványa. Ha délután látogatók jöttek, ők sem térhettek ki a hegymászás elől, meg kellett csodálniuk a dombról a naplementét, amelyhez foghatót sehol sem lehetett látni.”

»Ez a képmotívum:
a környezete fölött
diadalmasan kimagasló
egy-forma igen gyakran
kultivált stílusbeli kelléke
nemcsak Szőnyinek,
hanem az egész expresszív
magyar naturalizmusnak
és általában az egész
régibb és újabb magyar
piktúrának.«

KÁLLAI ERNŐ

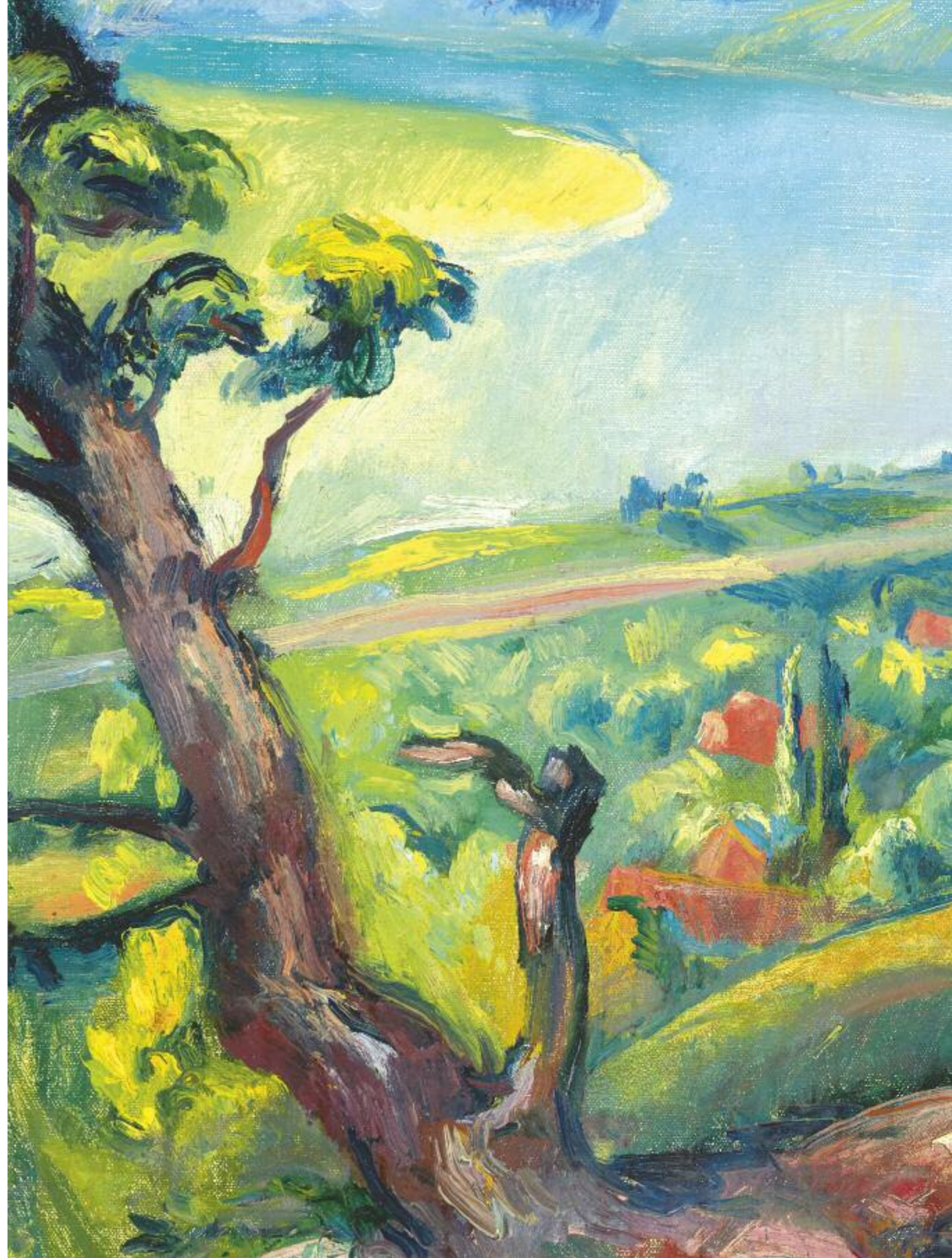

Csontváry Kosztka Tivadar: Magányos cédrus, Egy cédrusfa Libanonból, 1907
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Magányos fa

A széles látóképi tájban álló, jelképes erejű magányos fa Szőnyi festészetének egyik kulcsmotívuma. Erre már kortársai is felfigyeltek. A jó szemű Kállai Ernő az *Új magyar piktúra* című lényeglátó, 1926-os kötetében elemezte így Szőnyi egyik 1919-es akvarell tájképét: „Az őszi szélről ostorozott, tépett ábrázatú felhők és a talaj felszakadt foltjai együtt, száguldó dinamikával töltik be a teret, melyben könnyedén, karcsúan szökken magasba a fa. Ez a képmotívum: a környezete fölött diadalmasan kimagasló egy-forma igen gyakran kultivált stílusbeli kelléke nemcsak Szőnyinek, hanem az egész expresszív magyar naturalizmusnak és általában az egész régibb és újabb magyar piktúrának. Benne ölt testet a magyar temperamentum legénykedő, uras kedve, csakúgy, mint borongó magányosság romantikája.” Csontváry festette meg a vihar tépte magányos fák ikonikus főművét a *Magányos cédrussal*. De még a gácsi patikus heroikusán áll ki a libanoni sziklaszirtre, Szőnyi óvatosan „félrehajtotta” a göcsörtös fatörzset, hogy a maga szépségében érvényesüljön a Dunakanyar páratlan fényjátéka.

Szőnyi először 1943-ban megfogalmazott elméleti szövegében alaposan leírta azt a folyamatot, ahogy a valóságból kiinduló festő művészi szimbólummá alakítja a természeti motívumot: „A fantázia is csak a természetből ismert elemeket, fogalmakat, jelenségeket csoportosítja át – esetleg meglepően újszerű módon –, de a semmiből a fantázia sem tud teremteni. Hogyan tudhatna a festő, akinek éltető eleme az őt körülvevő világ optikai képe. Ebből alkothat, ezt alakíthatja, ízlése, adottsága, tehetsége szerint dolgozhatja fel. Ha van tehetsége, ha éles a megfigyelőképessége, jó a szeme, finom és érzékeny a színérzéke, akkor a látható világból olyat tud kiragadni és megjeleníteni, amit jóformán mindenki lát, de csak ő veszi észre s csak ő tudja belőle megteremteni azt az egyéni művet, mely a nézőt magával ragadja, gyönyörködteti, élményt nyújt neki.”

44 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Dunakorzó, 1935 körül
Danube Promenade, c. 1935

35 × 50 cm

Kézzel színezett litográfia, papír |

Coloured lithography on paper

Jelezve jobbra lent: Vaszary János |

Signed lower right: Vaszary János

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar litográfia 1890–1930.

Szerk.: Bajkay Éva, Miskolc, 1998

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 911 EUR

Becsérték: 500 000 – 800 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 2 025 EUR

Henri Matisse: Virágkarnevál, 1921, magántulajdon

45 | Kádár Béla

(Budapest, 1877–1956, Budapest)

Szöktetés, 1920-as évek
The Great Escape, 1920s

29 × 23 cm

Szén, papír | Charcoal on paper

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 291 – 4 557 EUR

Gábor Jenő
Párizsi háztetők
1926

46 | Gábor Jenő

(Pécs, 1893–1968, Pécs)

Párizsi háztetők, 1926
Parisian Rooftops, 1926

76 × 60,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Gábor J. 1926 |

Signed lower right: Gábor J. 1926

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· A festményt egykor Hárs Éva kapta ajándékba Gábor Jenőtől

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· A Képzőművészek Új Társasága KLÚT kiállítása.

Nemzeti Szalon, Budapest, 1929. január

(Feltehetően azonos: Kat. 83. Párisi házak)

Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 506 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 34 000 000 Ft

Estimated price: 50 633 – 86 076 EUR

Gábor Jenő: Párizsi utcabál, 1926, magántulajdon

»Ebben az állandóan változó, inspirálóan pezsgő közegben bontakozott ki a Pécsi Művészkör tevékenysége, amelynek egyik kiemelkedő alakja Gábor Jenő volt.«

Gábor Jenő:
Kikötő (Le Havre), 1927
Janus Pannonius
Múzeum, Pécs

„Pécsi reneszánsz”

Pécs, ez a gazdag történelmi múltú dél-magyarországi város különös jelentőségre tett szert a hazai modernizmus történetében. A 20. század elején – meglepő gyorsasággal – számos kiemelkedő avantgárd festő tűnt fel a város művészeti életében. Ha igaz az a sokszor idézett feltevés, mely szerint a tehetség kibontakozását nagyban elősegíti az embert körülvevő környezet gyakori, állandó figyelmet és gyors alkalmazkodást igénylő változása, akkor erre a különös „pécsi reneszánszra” könnyen magyarázatot találhatunk. Ezt a várost az első világháború végnapjait követő néhány évben

merőben különböző hatalmak birtokolták: az összeomlott Monarchia romjain 1918-ban létrejött a Károlyi-féle köztársaság, következett a szerb bevonulás, kikiáltották a Baranya–Bajai Szerb–Magyar Köztársaságot, majd végül eljött a konszolidáció, és a dolgok visszazökkentek a régi kerékvágásba. Ebben az állandóan változó, inspirálóan pezsgő közegben bontakozott ki a Pécsi Művészkör tevékenysége, amelynek egyik kiemelkedő alakja Gábor Jenő volt. Társai közül Breuer Marcell, Molnár Farkas és Forbát Alfréd 1921-ben a weimari Bauhaus növendékei lettek, nyaranta hazalátogatva közvetítették az itthon maradtoknak a legfrissebb nemzetközi művészi törekvéseket.

Párizs látképe a századfordulón

Párizs vonzásában

Nem meglepő, hogy idővel Gábor Jenő is útra kelt, hogy saját szemével fogadja be mindazt, amit a világ művészetének vitathatatlan fővárosa kínált az új irányzatokra nyitott művészeknek. 1926-ban érkezett Párizsba, abban a periódusban, amikor a francia főváros paradox módon a „legmagyarabb” korszakát élte. Politikai és gazdasági okokból menedéket vagy munkaalkalmat kereső magyarok ezrei telepedtek itt le a húszas évek folyamán. „Sehol a világon nem voltak ilyen népes, bevándorlókból álló művésztelepek – olvashatjuk a bohém Párizs legjobb ismerője, Bajomi Lázár Endre egyik kötetében –, amelyek annyira kozmopolitává tették a Montparnasse-t, hogy egyszer egy mókás kedvű francia rajzoló megnyitott itt egy francia konzulátust!” Közös műtermek, zsúfolt ká-

» A közel két hónapig tartó párizsi tanulmányút számtalan élménye egy színes kaleidoszkóp villódzó képeként bontakozik ki a napló lapjairól.«

véházak, elegáns vendéglők és olcsó restik kínálták a nemzeti kolóniák számára az otthon hangulatát és étkeit, miközben a legezotikusabb látogatók is megmerítkezettek a modern nemzetközi művészet aktuális kínálatában. Kétségtelen, hogy az orosz, a lengyel, az amerikai és a japán művészársaságok népe-sebbek voltak, de az 1920–30-as években Párizs kicsit „a miénk” is volt. Több magyar vendéglő várta a hazai ízekre vágyó emigránsokat és az egyszerű utazókat egyaránt, és az is jellemző tény, hogy az 1931-es párizsi magyar kiállításon nem kevesebb mint 36 művész mutatta be műveit. Bár a névsor korántsem volt teljes, a katalógus lapjain találjuk többek között Moholy-Nagy László, Prinner Anna, Beöthy István, Tihanyi Lajos és Martyn Ferenc alkotásait.

Gábor Jenő: Párizsi háztetők (Vázlat), 1926
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Párizsi útinapló

Ritka szerencse, hogy Gábor Jenő 1926-os párizsi utazásáról első kézből, a művész fennmaradt útinaplója segítségével is képet alkothatunk. A pécsi Janus Pannonius Múzeum munkatársa, Nagy András által publikált és értő kommentárral ellátott dokumentum tanúsága szerint a fiatal festő és néhány útitársa június 30-án érkezett a francia fővárosba, a Kelet-Európából érkező „zarándokok” tipikus belépési pontján, a Gare de l'Est pályaudvaron. A Rue d'Amsterdam 22. alatt működő Hotel Dieppe-ben vettek ki szobát – az akkurátus feljegyzés szerint 33 frankért. A közel két hónapig tartó párizsi tanulmányút számtalan élménye egy színes kaleidoszkóp villódzó képeként bontakozik ki a napló lapjairól. Reveláló kiállítások, szemképráztató áruházak, remekművekkel teli múzeumok, veszélyes mulatók, világhírű kávéházak, jazztől hangos éjszakai utcabálok elevenednek meg előttünk, miközben napról napra, óráról órára rekonstruálhatjuk

azokat az impulzusokat, amelyek stílusformáló befolyást gyakoroltak az első sikerein már túllévő, de éppen csak főművei előtt álló Gábor Jenőre. A Louvre klasszikusain kívül végre szemtől szemben megismerkedett Renoir, Van Gogh, Cézanne, Degas, Manet, Picasso és Chagall képeivel, de vásárolt egy Sturm-mappát, és Georg Grosz műveit is volt alkalma alaposan tanulmányozni. Bejárta a művészet fővárosának kultikus helyszíneit: sétált a Bois de Boulogne-ban és a Pére-Lachaise temetőben, mulatott a Moulin Rouge-ban és a Casino de Paris-ban, társalgott a Dome és a Rotonde kávéházban, charlestont táncolt a Jockey Klubban, Tannhäusert hallgatott az operában, Picabia, René Clair és Man Ray szürrealista filmjeit nézte egy legendás moziban a Champs-Élysées-n.

A napló egy-egy mondata arról is tudósít, hogy a tengerparti utazással is kiegészülő szoros program mellett Gábor Jenő nem csupán szavakban, de akvarelleken és pasztelleken is rögzítette élményeit, azzal a szándékkal, hogy majd otthoni műtermében fejleszti e képterveket reprezentatív olajfestményekké. Óriási szerencse, hogy az utazásról hazahozott vázlatok között fennmaradt a most bemutatott, mindeddig csupán egy korabeli fekete-fehér reprodukcióról ismert kompozíció előképe is.

Gábor Jenő párizsi naplója, 1926 magántulajdon

A modern Párizs jelképe

A pécsi Janus Pannonius Múzeumban őrzött grafika és a most bemutatott, közel egy évszázados lappangás után felbukkant végső verzió stílusban leginkább az Amerikában a két világháború között népszerűvé váló precizionizmus irányzatába sorolható. Ezekre a művekre, ahogy Gábor Jenő alkotására is, jellemző a konstruktív fogalmazás, a geometrikus alapformák használata, a precíz, éles rajz és a tiszta, homogén színfoltok alkalmazása. A témaválasztásban a technikai civilizáció, az ipari táj, a gépek és a mérnöki alkotások iránti felfokozott érdeklődés érhető tetten: nagyvárosi veduták, hidak, vasúti kocsik, pályaudvarok és konstruktív építészeti elemek tűnnek fel a képek többségén, miközben szinte érezzük a Bauhaus esztétikai hitvallásának feltétlen tiszteletét.

Paul Cézanne: Párizsi háztetők, 1882, magántulajdon

Gustave Caillebotte: Párizsi háztetők, 1899, magántulajdon

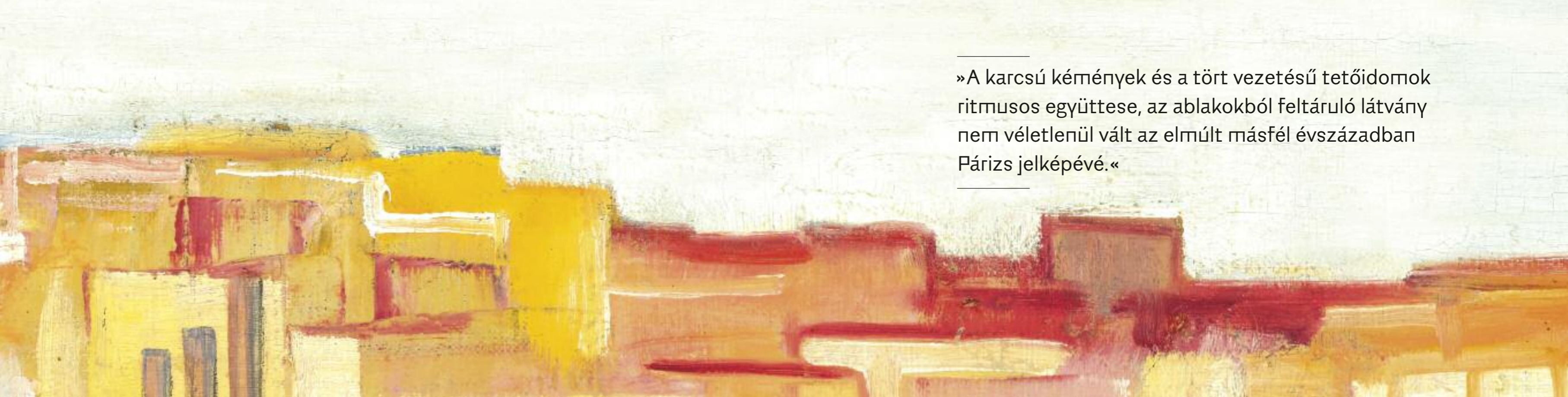

Bernard Boutet de Monvel: New York-i háztetők, 1930 körül

Bernard Boutet de Monvel: New York-i épületek, 1928, magántulajdon

A meglévő vázlat tanúsága szerint a kompozíciót minden bizonnyal egy többé-kevésbé konkrét vizuális élmény, egy magasban fekvő ablakból vagy egy felüljáróról feltároló látvány ihlette, így a formák geometrikus redukciója, a tökéletes absztrakció felé mutató stilizálás sem akadályozza meg a nézőt abban, hogy a téma azonosítása után gondolatai a lehetséges értelmezési mezőben kapaszkodókat keressen. A karcsú kémények és a tört vezetésű tetőidomok ritmikus együttese, az ablakokból feltároló látvány nem véletlenül vált az elmúlt másfél évszázadban Párizs jelképévé, az idelátogató emberek bohém és önfeledt életének szimbólumává. A francia fővárosban hosszabb-rövidebb időre letelepedő művészek szívesen bérelték ki ezeket a legfelső lakásokat: a hangulatos manzárdot művésztetőnek, sőt a szegények tetejének is nevezték egykor, hiszen bérleti díja meg sem közelítette az alsóbb emeleteken kiadó lakások árát. A házak felett végigpillantó művészi tekintet ugyanakkor hamar felismerte a témában rejlő festői értékeket, így nem meglepő, hogy Van Goghtól Cézanne-on át Fernand Légerig olyan sokan rögzítették e meglepő, izgalmas perspektívát nyújtó látványt a vásznon, s hogy Párizs életének krónikása, André Kertész is számos fantasztikus fotót, sőt egy meglepő önarcképet is szentelt a témának.

»A karcsú kémények és a tört vezetésű tetőidomok ritmikus együttese, az ablakból feltároló látvány nem véletlenül vált az elmúlt másfél évszázadban Párizs jelképévé.«

André Kertész
egy párizsi
tetőablakban,
1930 körül

Párizs André Kertész szemével, Párizs, 1934

Párizs több mint egy évszázada tudatosan építi brandjét, formálja azt az életérzést, amit bédekkereken, plakátokon, festményeken, filmekben és szononokon keresztül sugall a világ minden részére. A Notre Dame, a Szajna hídjai, az összebújó szerelmesek egy kávéházban, az Eiffel torony mind ennek a vizuális, érzelemindukáló kultúrkincsnek a jól megformált alkotóeleme. Ebben sorban a Gábor Jenő által is megfestett párizsi háztetőknek is komoly szerep jutott: a korai francia film egyik atyamestere, René Clair *Párizsi háztetők alatt* című 1930-as filmje éppen úgy ezt példázza, mint a mindenki által ismert Pixar-film, a 2007-ben piacra dobott *L'ecsó*, amelynek lenyűgöző képi világában kulcsszerepet játszik a manzárdablakból feltároló látvány.

Gábor Jenő frissen felbukkant alkotása újabb bizonyíték arra, hogy a 20. század magyar festészete ennyi év után is lenyűgöző értékeket rejt. A *Párizsi háztetők* különleges témájával, az amerikai precizionizmus, az art deco és az École de Paris körével rokon, minden ízében nemzetközi stílusjegyeivel a két világháború közötti festészetünk kiemelkedő, múzeumi rangú darabja: olyan egzotikus gyűjtemény, amelyből évtizedenként is csak elvétve bukkan fel egy-egy darab.

René Clair Párizsi
háztetők alatt című
filmjének plakátja,
1930

Fernand Léger: Párizsi háztetők, 1912
Centre Pompidou, Párizs

47 | Paizs Goebel Jenő

(Budapest, 1896–1944, Budapest)

Szentendrei kertben
Szentendre Garden

60 × 45 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

Hátoldalon: Paizs Goebel Jenő hagyatéki

bélyegző és igazolás a művész örökösétől |

Signed on the reserve: inheritance stamp of

Jenő Paizs Goebel and certificate of the family

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Paizs Goebel Jenő hagyatékában

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

48 | Gadányi Jenő

(Budapest, 1896–1960, Budapest)

Balaton, 1938
Lake Balaton, 1938

72 × 100 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on
paper

Jelezve balra lent: Gadányi Jenő 938 | Signed

lower left: Gadányi Jenő 938

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Becsérték: 1 400 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 3 544 – 5 570 EUR

Czimir Gyula
Párizs
Pont Neuf

49 | Czímra Gyula

(Budapest, 1901–1966, Budapest)

Párizsi Szajna-part a Pont Neuf-vel, 1930-as évek
Paris, Bank of Seine with Pont Neuf, 1930s

64 × 80,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Czímra | Signed lower right: Czímra

IRODALOM | LITERATURE

· Szij Béla: Czímra Gyula festőművész kiállítása.

Rákosliget, 1964.

· Czímra Gyula (1901–1966) festőművész kiállítása.

Fényes Adolf Terem, Budapest, 1967.

· Perneckzy Géza: Czímra Gyula képeinek kiállítása
a Fényes Adolf Teremben. Magyar Nemzet, 1967. február 18.

· Tóth Antal: Czímra Gyula (1901–1966) emlékkiállítása.

MűvészetMalom, Szentendre, 2006.

· Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914.

Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 45 570 EUR

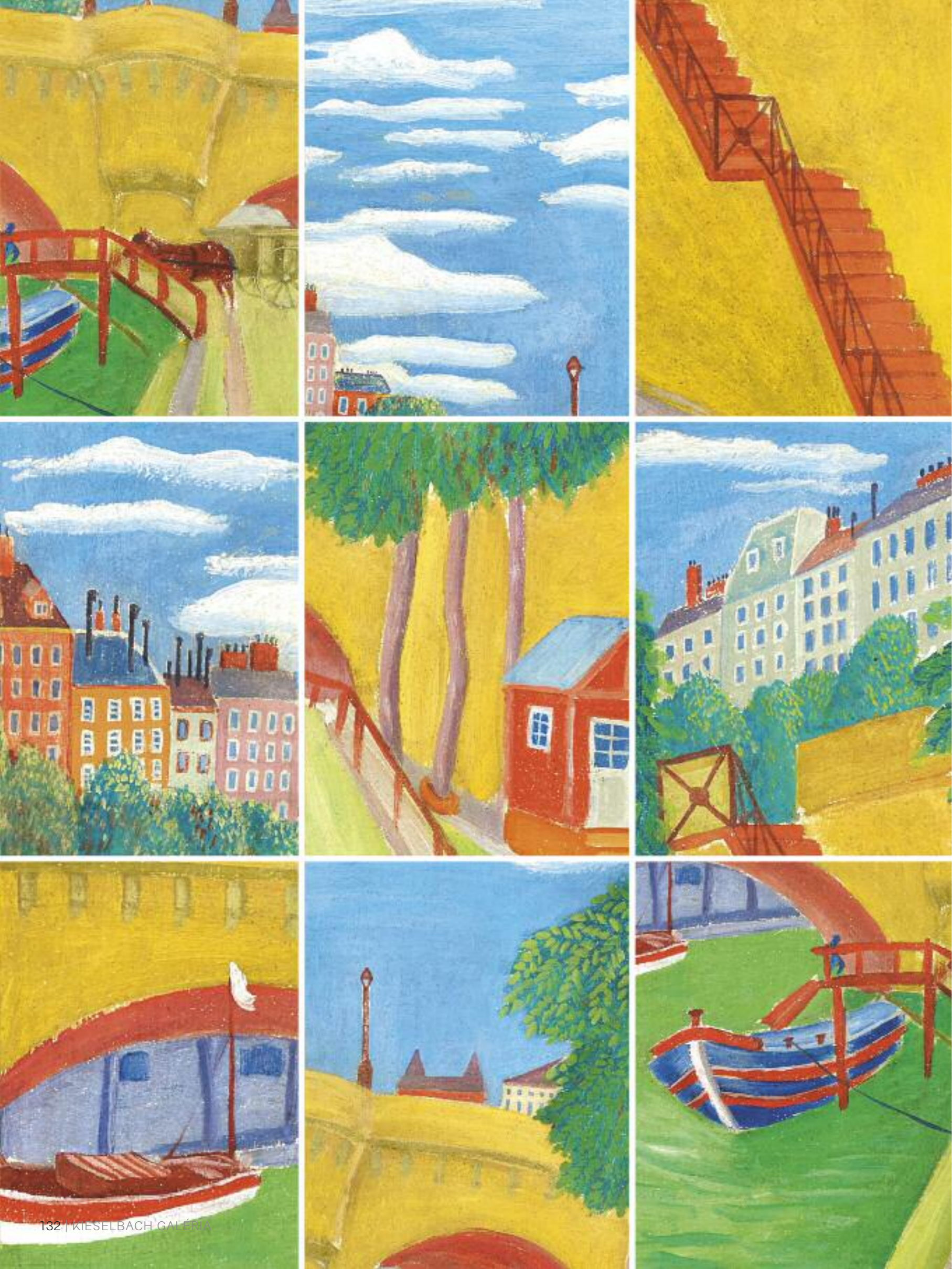
Becsérték: 24 000 000 – 36 000 000 Ft

Estimated price: 60 759 – 91 139 EUR

Henri Rousseau: Szajna-part az Eiffel toronnyal este, 1910, magányújjtemény

»Nemcsak játékosan meseszerűre írta át a rajzos részleteket a kéményes piros házikótól kezdve a sétapálcás-cilinderes központi figuráig, de a koloritnál is festői képzeletére hagyatkozott.«

Czimra Gyula művészetéből elsősorban a rákoshegyi magányban készített, varázslatos hangulatú „retró” festményeket ismeri a közönség. De az olyan korai remekművek, mint a meghökkentő, türkizpettyes zakós önarckép (*Önarckép szalmakalapban*, 1934) vagy a mesebeli szentendrei látkép (*Március*, 1932), jelzik, hogy az életmű első fele is komoly izgalmakat tartogat. Mindenféleképpen ezek közé sorolható a most felbukkant kompozíció. Czimra a Szajna-parton, a Cité-sziget északi végén, az Orfèvres rakparton állította fel a festő stafeláját, Párizs legrégebbi hídjával, a legendás Pont Neuf-vel szemközt. Az alsó rakpart átkanyarodik a híd öreg boltíve alatt, jobbra magas fák állnak, egy ideiglenes őrház és a felső rakpart szintjére felvezető konzolos lépcsősor. A házacska ma már nem látható, ahogy bárkákhoz vezető rámpa sem, de a lépcső még ma is ugyanitt vezet fel. A mellvéden túl jobbra a Dauphine tér körüli első kerületi házak sorakoznak, bal kéz felé a Conti rakpart bérházai. A híd felett feltűnő lilás csücskök a Louvre manzárdtetőinek sematizált átíratái, de Czimra amúgy is nagy teret engedett a fantáziájának. Nemcsak játékosan meseszerűre írta át a rajzos részleteket a kéményes piros házikótól kezdve a sétapálcás-cilinderes központi figuráig, de a koloritnál is festői képzeletére hagyatkozott. A Pont Neuf kőfalait okkeresre színezte, az árkádok íveit rózsaszínes pirosra, hogy még élelkebb kontrasztot alkossanak a rakpart pisztáciazöldjével. Az égen vonuló fehér fátyolfelhők barátságos csíkjai repítik át végleg az irrealitás birodalmába a kompozíciót. (A vászon hátoldalán látható tengerparti kastélykapu meseszerű, szürrealisztikus látképe szintén ezt a stílusregisztert szólaltatja meg.)

Század eleji párizsi képeslap a Pont Neuf-vel

A Pont Neuf napjainkban abból a pontból nézve, ahol egykor Czimra festette képét (Google Streetview)

Henri Rousseau: Eiffel torony, 1898, Szépművészeti Múzeum, Houston

»Ha egyszer megnyílik a jelenkori magyar festészet pantheonja, akkor ott két festménnyel szerepelnie kell majd Czimra Gyulának is«

PERNECZKY GÉZA

A budapesti születésű Czimra eredetileg lakatosnak tanult, majd a Ganz gyárban helyezkedett el műszaki rajzolóként. A formákat határoló, minden sallangtól mentes, rajzos stílusa innen eredeztethető, bár utána továbbképezte magát az Iparművészeti Iskola esti tanfolyamain, majd az 1920-as évek eleji, kulcsfontosságú párizsi évek alatt, ahol megismerte a posztimpresszionista festészetet. Paizs-Goebel Jenő barátjával együtt fedezték fel a francia moderneket (és közösen állítottak ki 1926-ban a párizsi Galerie Zodiaque-ban). Gauguin Bázelen látott kiállítása irányította rá Czimra figyelmét a „primitív” művészet különös kifejezőmódjára. Ennek hatása tetten érhető a most vizsgált párizsi látképen is. De még erősebb a naiv festők fejedelmének, Henri Rousseau-nak a közelsége, ami egyértelműen kitapintható a rajzosan dekoratív, meszeszerű képtér felépítésében. Czimra minden esztétikai hatásból egyéni stílust alakított ki, mindig hangoztatta, „hogy ő nem akarja sem a magyar, sem a nagy francia mestereket követni”.

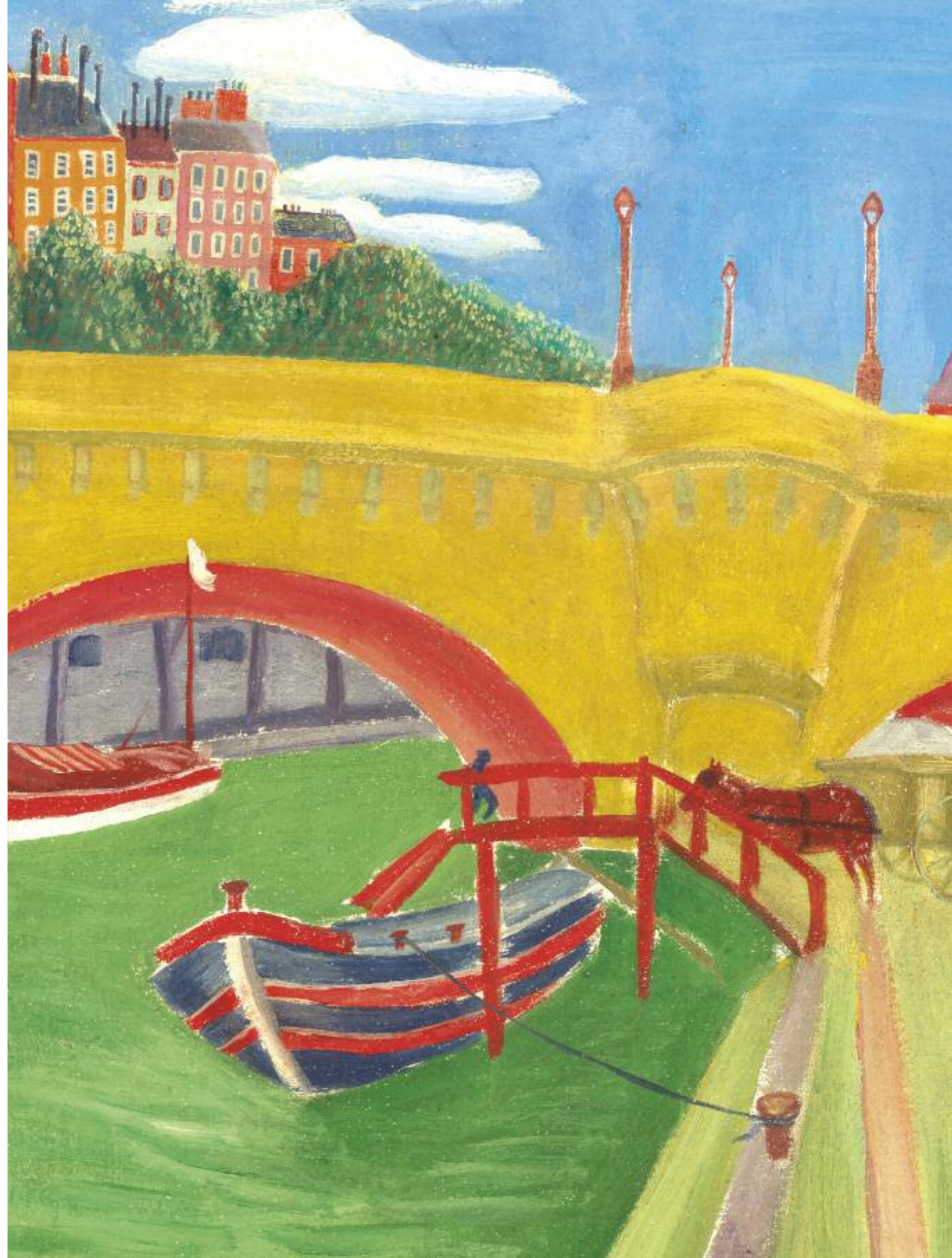

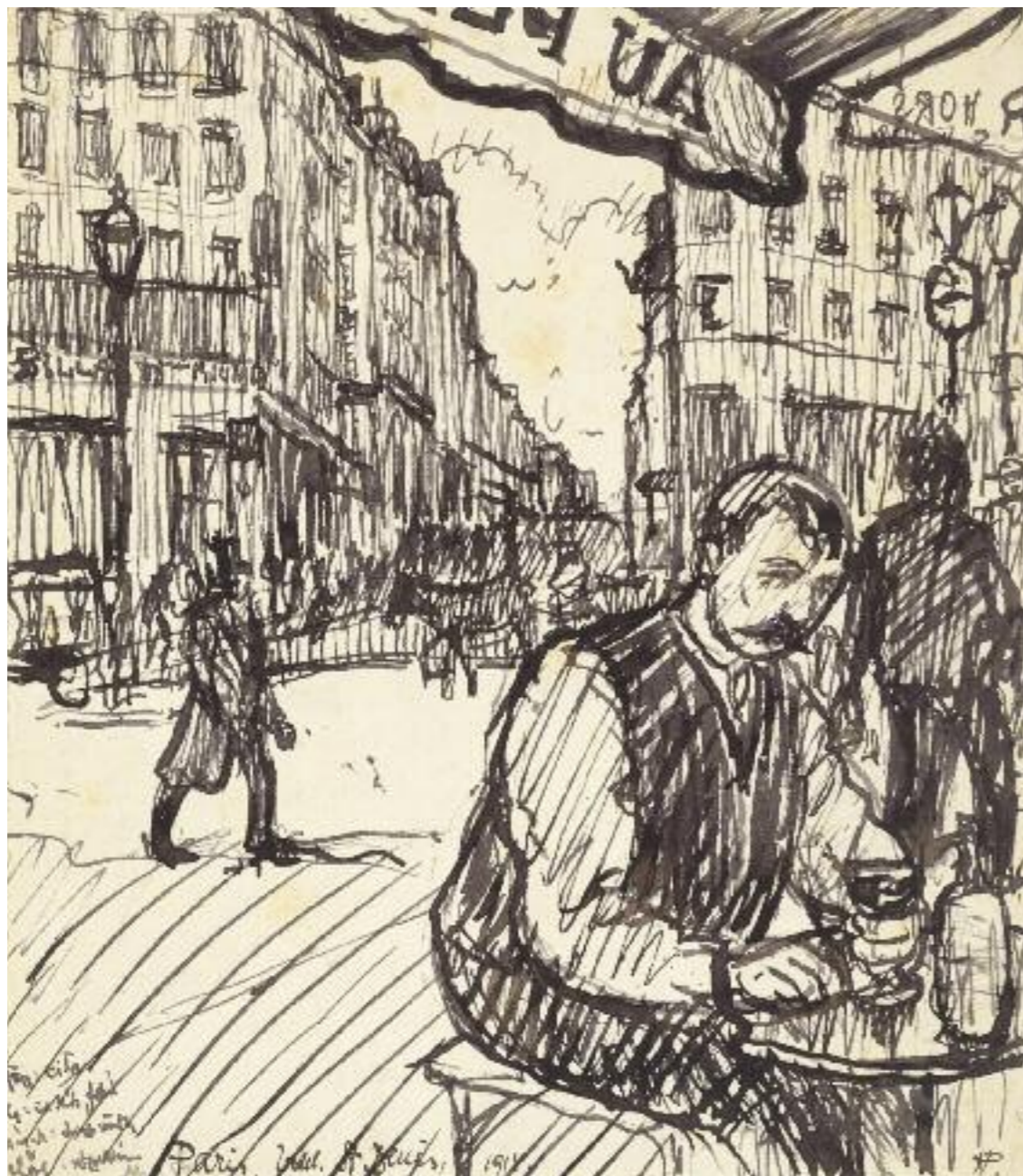
Czimra Gyula: Önarckép szalmakalappal, 1934, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A festmény hátoldala

„Ha egyszer megnyílik a jelenkori magyar festészet pantheonja, akkor ott két festménnyel szerepelnie kell majd Czimra Gyulának is” – szölt a 60-as évek legjobb szemű és tollú kritikus, Perneczky Géza jóslata a művész posztumusz kiállításán. Bár a pantheon nem készült el, Czimráért csak művészettörténészek és gyűjtők kicsiny csapata lelkesedett évtizedeken keresztül. (De a hatása a kortárs művészetben is kitapintható: Károlyi Zsigmond újrafestette képeit és installációban is feldolgozta puritán műtermi világát.) A rendszerváltás után – a műkereskedelemnek köszönhetően – mégis megindult újraértékelése. Egymást követték a Czimra művészetét népszerűsítő nagy sikerű bemutatók, cikkek és tanulmányok, de nagyobb katalógus mindeddig nem született. Az igazi szenzáció a közeljövőben várható: a Magyar Nemzeti Galériában rendezendő reprezentatív életmű-kiállítással. Ha lassan is, de Perneczky jóslata beválik, az önként vállalt remeteségben élő művész megkapja méltó helyét a magyar művészet-történeti kánonban.

50 | Huzella Pál

(Vác, 1886–1967, Budapest)

Kávéházban a Saint-Denis Boulevard-on, 1914
In Café on Saint-Denis Boulevard, 1914

28 × 24,5 cm

Tus, papír | Indian ink on paper

Jelezve középen lent: Paris Boulev. Saint Denis 1914,

Jelezve jobbra lent: HP | Signed lower middle:

Paris Boulev. Saint Denis 1914, Signed lower right: HP

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Huzella Pál hagyatéka

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

51 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861–1927, Kaposvár)

Baráti társaság a párizsi kávéházban
(Des Dames Très Comfortable)
Friends in a Parisian Café
(Des Dames Très Comfortable)

22,5 × 17 cm

Ceruza, papír kartonon | Pencil, paper on cardboard

Jelezve balra lent: "Des Dames Très Comfortables",

Jelezve jobbra lent: Vevey ... Thea Room német

ajkú vendégei; Rónai" | Signed lower left:

"Des Dames Très Comfortables",

Signed lower right: Vevey ... Thea Room

német ajkú vendégei; Rónai"

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 4 051 EUR

52 | Batthyány Gyula

(lkervár, 1887–1959, Budapest)

Nő papagájjal, 1914

Lady with Parrot, 1914

35 × 28 cm

Olaj, ceruza, papír | Oil, pencil on paper

Jelezve jobbra fent: Batthyány 1914 |

Signed upper right: Batthyány 1914

FELTEHETŐLEG KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Az Ernst Múzeum CIII. csoportkiállítása.
Ernst Múzeum, Budapest, 1929 (kat. 129).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett
Magyarország festője. Népszabadság, Budapest,
2007, 32. kép

IRODALOM | LITERATURE

· Az Ernst Múzeum CIII. csoportkiállítása. Ernst Múzeum,
Budapest, 1929.

· Király Erzsébet: „Gáláns ünnepség”: rokokó reminiscenciák
a magyar festészetben 1870 és 1920 között.

Művészettörténeti Értesítő, 1991/3–4., 135–154.

· Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett
Magyarország festője. Népszabadság, Budapest, 2007.

· Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Képek egy eltűnt világból.
Kieselbach Galéria – Rómer Flóris Művészeti és Történeti
Múzeum, Budapest–Győr, 2015.

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 17 722 – 25 316 EUR

Friedensreich Hundertwasser:
Elveszett vágyak szigete, 1977–1978,
magántulajdon

»A kompozícióban a színes tollú óriáspapagájok is jelentéshordozók. Ezek a rokokó szerelmi bestiáriumból valók. A madárhoz a 18. században a szerelmi gyönyör képzete társul.«

KIRÁLY ERZSÉBET

Bálint Aladár jellemezte a fiatal Batthyány Gyula gróf áradó fantáziáját 1914-es, Ernst múzeumbeli kiállítása kapcsán a *Nyugat* hasábjain: „Míg más apródonként, hosszú készülődéssel, fáradtságos nekibuzdulással hártja el a nagy nyilvánosság felé vezető út akadályait, ő egy regényhős lendületével a dolgok kellős közepébe kerül, egy mozdulattal kiontja gazdag fantáziájának, álomlásának kincseit. Tegnap még nem tudhattuk, él-e, kicsoda, hova készül? Ma már életének titkos szegletébe tekinthetünk, példátlan termékenysége valósággal kötelez bennünket arra, hogy végigkísérjük azon az úton, amelyet végigálmódott. Egy csodavilágba, mesekertbe vezet ez az út, kelet színes városai, elmúlt korok emberei rajzanak röpké vonalakkal gyengéd színekkel vászonra, papírlapra rögzített munkáin. Batthyány művészete álomlás, beletemetkezés egy szivárványos ragyogású mesevilágba.”

Batthyány Gyula: Madárkereskedő, 1930-as évek első fele, magántulajdon

Batthyány Gyula: Rokokó dármák (Törökösén), 1914, magántulajdon

A most vizsgált, szecessziós vonalkultúrájú festmény ugyanabban az esztendőben született, mint a *Nyugat* kritikusaának méltató tárcája. Az előkelő hölgy egy sakktáblamintás balkonon áll hatalmas, habos, rokokó ruhakölteményben. Arcán szépségpetty, ruháján kockás masnik, karcsú kezével az állványon kapaszkodó hatalmas fekete papagájt eteti. Király Erzsébet művészettörténész elemezte Batthyány füllelt rokokó jeleneteinek és papagájainak szimbolikáját 1991-es tanulmányában: „A drága selyemkelmével leválasztott rezervátumban Talleyrand túldimenzionált képe elevenedik meg a 18. századi édes életről. Egy mitikussá nőtt korszak egész divatörülete és affektált viselkedésmódja [...], terjengős krinolinok, derékig érő dekoltázs, emeletes vendégahajak, tollfészek és óriásmasnik [...] A kompozícióban a színes tollú óriáspapagájok is jelentéshordozók. Ezek a rokokó szerelmi bestiáriumból valók. A madárhoz a 18. században a szerelmi gyönyör képzete társul.”

53 | Fenyő György

(Budapest, 1904–1978, London)

Teraszon, 1934

On Terrace, 1934

120 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Fenyő György 1934 | Signed lower right:

Fenyő György 1934

A hátoldalon hagyatéki bélyegző

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· CLIV. Fenyő György gyűjteményes kiállítása és Ferenczy Károly hagyatékában maradt ismeretlen műveinek kiállítása, Ernst Múzeum, 1935 (kat. 33.).

IRODALOM | LITERATURE

· CLIV. Fenyő György gyűjteményes kiállítása és Ferenczy Károly hagyatékában maradt ismeretlen műveinek kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1935.

· Fenyő György elfeledett művészete. Szerk.: Bodó János – Tóth Zoltán – Nagy Zsófia – Kerekes Dóra, FreylerArt, Budapest, 2020.

· Norwalli Konek Emil: A Viribus unitis elsüllyedése. Uj Idők, 1939/44., 547–550.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 35 443 EUR

Édouard Manet: Az erkély, 1868, Musée d'Orsay, Párizs

»Viribus unitis! Ferenc József jelszava volt! összeomlott a birodalom, megszűnt az együvé tartozás – és ennek mintegy jelképeként, elsüllyedt a jelszó névvisezője, az utolsó cs. és kir. flotta-vezérhajó! Ezzel a megrázó 'utolsó felvonás'-sal zárult le a cs. és kir. haditengerészet élete. A függöny legördült.«

KONEK EMIL
A VIRIBUS UNITIS EGYKORI TISZTJE

Nosztalgia a Monarchia után

A méltatlanul elfeledett, csak a közelmúltban újfelfedezett két világháború közötti festőművész, Fenyő György nagy méretű festményén egy matrózruhás testvérpár áll egy üres karosszék mellett a teraszon. Az École de Paris naiv, álomszerű bájával előadott figurák körül valószínűtlenül billen meg a tér, felülírva a perspektíva hagyományos törvényeit. A kompozíciót a zöldre festett kovacsoltvas korlát határozza meg, amely ferdén metszi keresztbe a képet, a vászon alsó felét keresztirányú rácsozattal töltve meg (eltéveszthetetlen utalás Manet-ra). A balkon barna csempéinek fugái és a zöld, nyitott spalettájú vízszintes sávozása bonyolult szerkezetű, kiérlelt főművé avatja az alkotást. Fenyő széles, párizsias iskolázottságú ecsettel dolgozott a kép felületén, hol a részletegazdag elbeszélő erőnek engedve (például a kárpitozott fotelnél), hol pedig a festéktraktálás ösztönös vágyának (például a szobára nyíló ajtó sötét tüköröződő üvegtáblájánál).

Az emblemikus tömörségű kompozíció jelképességének megfejtésében a matrózsapkák felirata segít. A türkiz fotelre dobott fejedőn a „Tengerre magyar!” patetikus felszólítása betűzhető ki, míg a kisebbik gyerek sapkáján a latin „Viribus unitis” felirat. A „Viribus Unitis” (egyesült erővel) Ferenc József osztrák császár uralkodói jelmondata volt, egyszerre mind a soknemzetiségű birodalom hadseregének jelszava. Így nevezték el a Monarchia 1911-ben épült Tegetthoff-osztályú csatahajóját is, amelyet az első világháború utolsó pillanatában, miután Horthy Miklós altengernagy átadta a délszláv erőknek, olasz bűvárkommandósok robbantottak fel a pulai kikötőben. Nemcsak az osztrák–magyar hajóhad vezérhajóját süllyesztették el ekkor, de szimbolikusan az Osztrák–Magyar Monarchiát is. Ahogy az egyik túlélő tiszttel, Konek Emil írta visszaemlékezésében: „A volt cs. és kir. flotta büszke vezérhajójának elsüllyedése – alig néhány órával a hajóhadnak legfelsőbb parancsra »a birodalombeli szerbek, horvátok és szlovének nemzeti tanácsának« való átadása után – különösen megrendítően hatott miránk, haditengerészekre. *Viribus unitis!* Ferenc József jelszava volt! összeomlott a birodalom, megszűnt az együvé tartozás – és ennek mintegy jelképeként, elsüllyedt a jelszó névvisezője, az utolsó cs. és kir. flotta-vezérhajó! Ezzel a megrázó »utolsó felvonás«-sal zárult le a cs. és kir. haditengerészet élete. A függöny legördült.” Fenyő szimbolikus erejű kompozíciója – a feliratokkal és az üres „trónussal” – az egyszer volt Monarchiának állít nosztalgikus erejű, gyermeki álmokat idéző emlékművet.

A Viribus Unitis csatahajó

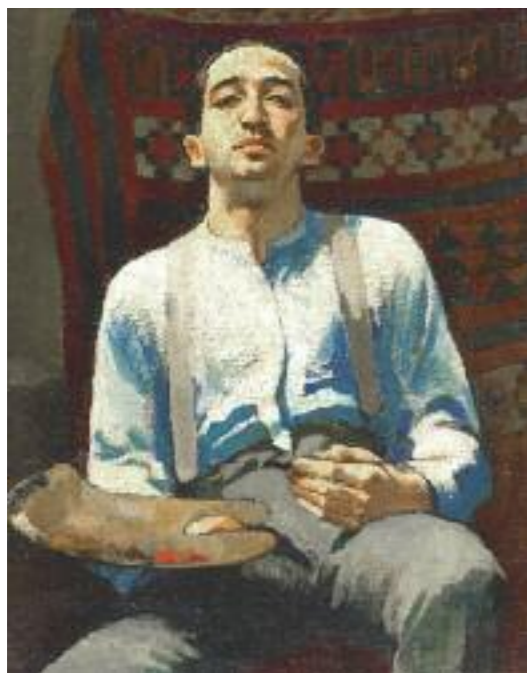
A Monarchia csatahajó-osztályának legénysége

A Viribus unitis elsüllyedése
(forrás: Lj Idők, 1939/44.)

Bohém élet és elfeledés

Fenyő György elfeledett életművét a 2020-as felfedező könyv és kiállítás adta vissza a közönségnek. Ennek köszönhetően elevenedett meg az a festőművész, aki – apja, Fenyő Miksa szerkesztő révén – ezer szállal kötődött a *Nyugat* szellemi holdudvarához, a polgári radikálisokhoz. A fiatal Fenyő magánúton képezte magát, előbb Berény Róbert szabad szellemű városmajori iskolájában, majd a kubizmusért lelkesedő Kmetty János szárnyai alatt. Később megfordult Münchenben, tanult Kokoschkánál Drezdában, végül pedig a neves párizsi Julian Akadémián. A fiatal Fenyő a korai nagy moderneket bálványozta. Ahogy életrajzának szerzője, Kaszás Gábor írja: „Sajátos hangvételű festészetét Cézanne, Gauguin, Van Gogh irádata, a francia impresszionizmus és posztimpresszionizmus mestereinek tisztelete, valamint a kubizmus új, a kép médiumát alapvetően átértelmező elmélete alapozta meg.” A 20-as évek közepi pezsgő párizsi művészeti életben az École de Paris gyakorolt rá nagy hatást, valamint az olyan nagy mesterek, mint Matisse, Braque vagy Picasso. József Attila találkozott vele Párizsban, és levélben számolt be a törött lábú barát felépüléséről: „Fenyő Gyurka él és virul, mikor megérkeztem, már táncolt. [...] De persze neki lányok után kell szaladgálni.” A most vizsgált festmény alapján erősen foglalkoztatta Manet vékony francia balkonrácok és zöld spaletták közé komponált ikonikus *Erkélye* (1868, Musée d'Orsay, Párizs) és Modigliani ovális fejformái.

Fenyő György: Önarckép, magántulajdon

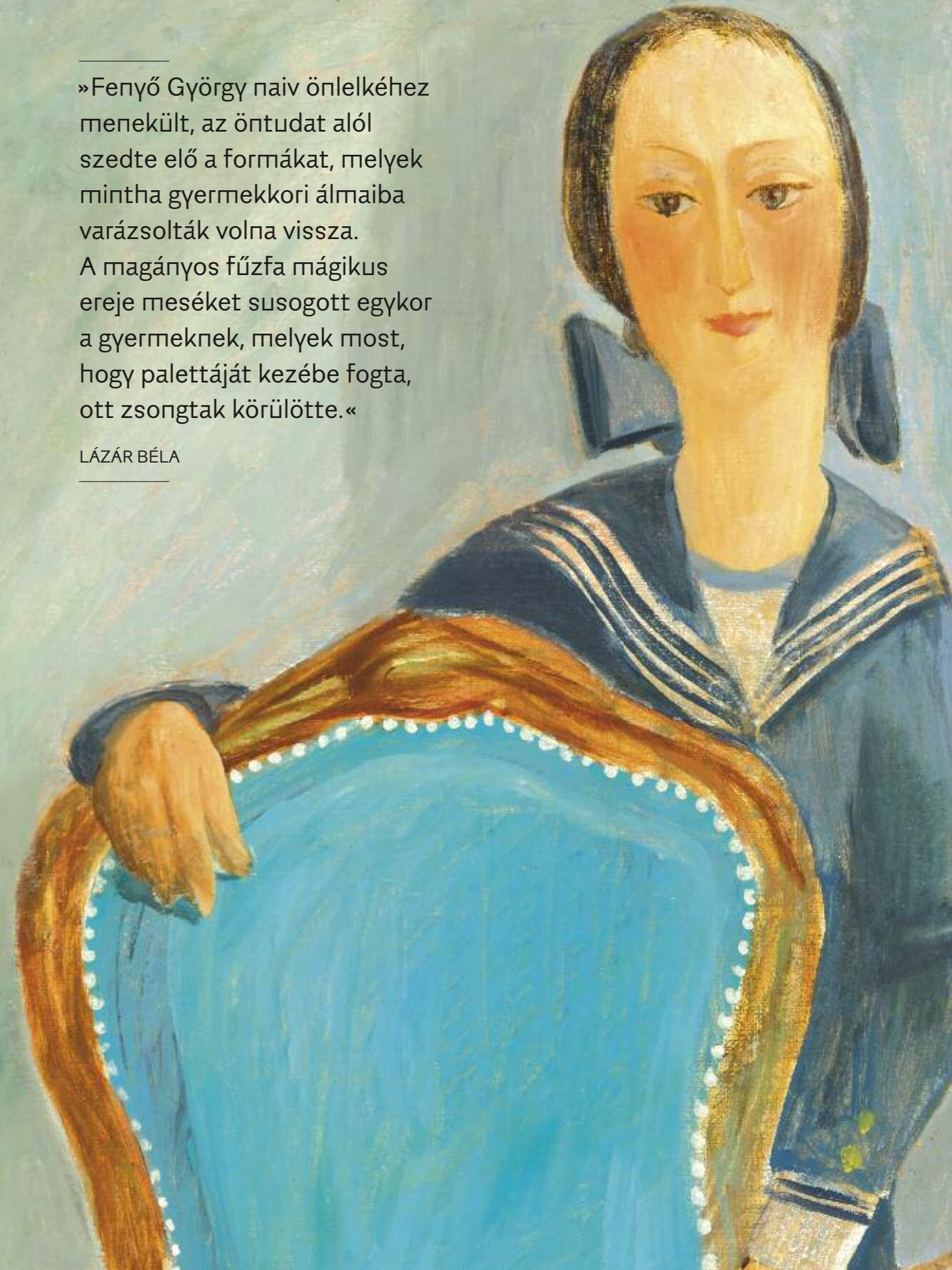
Egy korabeli, győri leányiskola diákjai matrózruhában, 1930 (Fortepan / Varga Csaba dr.)

Fenyő – egy hosszabb olaszországi tanulmányút után – Londonban mutatkozott be először egyéni kiállítással 1930-ban. A magyar közönség a nagy sikerű anyagot nem sokkal később az Ernst Múzeumban tekinthette meg. A hazatelepülő fiatal festő bekapcsolódott a pesti művészeti életbe, megismerte a befolyásos Fruchter Lajos műgyűjtőt, kiállította a Tamás Galériában, a KLJT és a Munkácsy-céh pedig a tagjai közé fogadta. 1935-ben újabb egyéni tárlatot rendezett az Ernst Múzeum termeiben, itt szerepelt a *Gyerekek az erkélyen* című képe, amely minden bizonnyal azonosítható a most felbukkant alkotással. A tárlathoz írt katalógus előszavában Lázár Béla a művész álomszerű karakterét domborította ki: „Az olaszországi tájak klasszikus leegyszerűsítései után Fenyő György naiv önlelkéhez menekült, az öntudat alól szedte elő a formákat, melyek mintha gyermekkori álmaiba varázsolták volna vissza. A magányos fűzfa mágikus ereje meséket susogott egykor a gyermeknek, melyek most, hogy palettáját kezébe fogta, ott zsongtak körülötte. A kertek, parkok, sok szoba belseje és alakjai bennök mind megannyi elvarázsolt őmaga, vagy legalább is álmainak árnyképei. Úgy ülnek, állnak, heverésznek elmélázva az álom tündéri játékában, mint ahogy az élet mindennapi valóságában sohasem, mert súlytalanok, tehát alig érintik a széket vagy a díványt, ahol ülnek, mert lehetőszerűek, tehát nem tömegszerűek, nincs súlyuk, a pázsit nem horpad be alattuk, akkor sem, ha távoli klasszikus emlékeként visszajáró kísértetkévé válnak.”

A Fenyő család bujkálva élte túl a vészidőszakot, a festő életműve csak egy szerencsés véletlennek köszönhetően nem semmisült meg az ostrom alatt. A holokauszt kísértő árnyaival küzdve és modern, franciás karakterű festészetével nem találta helyét az 1945 utáni képzőművészeti életben. Az 1956-os forradalomig a Szépművészeti Múzeum restaurátoraként dolgozott. A határok megnyílásakor Londonba emigrált feleségével, Hatvany Violával. Évtizedekig élt Nagy Britanniában teljes elfeledettségben. Kivételes szerencse, hogy ez a magas kvalitású életmű nem semmisült meg, újrafelfedezése után pedig olyan kimagasló főművek is felbukkannak, mint a most elemzett alkotás.

»Fenyő György naiv önlelkéhez menekült, az öntudat alól szedte elő a formákat, melyek mintha gyermekkori álmaiba varázsolták volna vissza. A magányos fűzfa mágikus ereje meséket susogott egykor a gyermeknek, melyek most, hogy palettáját kezébe fogta, ott zsongtak körülötte.«

LÁZÁR BÉLA

Vörös Géza

54 | Vörös Géza

(Nagydobrony, 1897–1957, Budapest)

Akt műteremben, 1943

Studio Nude, 1943

65 × 120 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

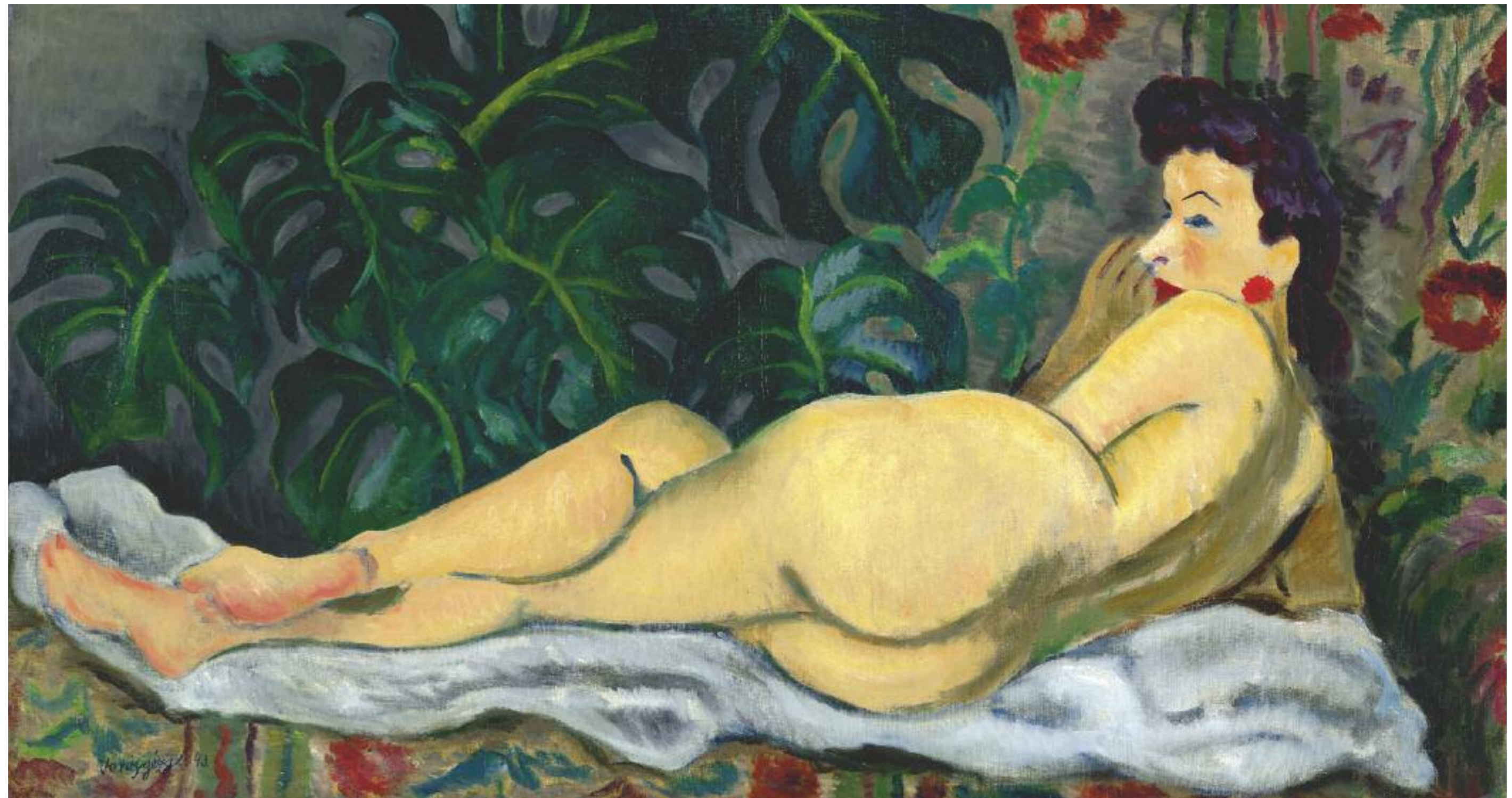
Jelezve balra lent: Vörös Géza '43 |

Signed lower left: Vörös Géza '43

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 30 380 EUR

Ernst Ludwig Kirchner: Félhosszú akt kalappal, 1911,
Ludwig Múzeum, Köln

Járity Józsa: Akt műteremben, 1920-as évek első fele,
magántulajdon, Baltimore

cézanne-izmus

Perrott Csaba Vilmos

1914

55 | Perlrott Csaba Vilmos

(Békéscsaba, 1880–1955, Budapest)

Műtermi csendélet gyümölcsökkel, 1914

Studio Still Life with Fruits, 1914

72 × 84 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Perlrott Csaba V. 1914 |

Signed lower right: Perlrott Csaba V. 1914

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos 1880–1955, Ferenczy Múzeum – Művészet Malom, Szentendre, 2015 (kat. 43.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1892–1919. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2003, 679. kép.
· Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) életmű kiállítása. Szerk.: Basics Beatrix – Dománszky Gabriella, MűvészetMalom, Szentendre, 2015, 32. kép.

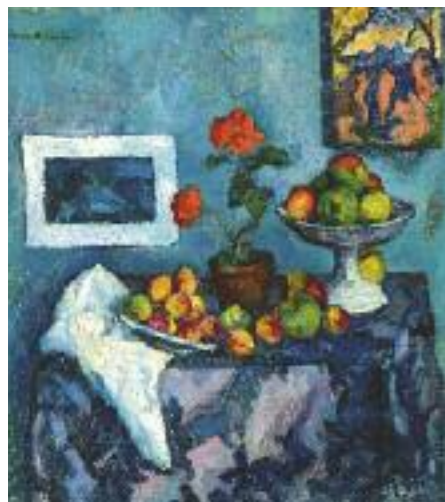
IRODALOM | LITERATURE

· Elek Artúr: Perlrott Csaba Vilmos. Nyugat, 1923/2., 82–84.
· Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig. 1904–1914. Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
· Kettős arckép. Gráber Margit és Perlrott Csaba Vilmos kiállítása. Budapest Galéria, Budapest, 2007.
· A Nyolcak. Szerk.: Markója Csilla – Bardoly István, Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010.
· Boros Judit: Perlrott Csaba Vilmos. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.
· Szervedély és ráció. Perlrott Csaba Vilmos (1880–1955) életmű kiállítása. Szerk.: Basics Beatrix – Dománszky Gabriella, MűvészetMalom, Szentendre, 2015.

Kikiáltási ár: 65 000 000 Ft / 164 557 EUR

Becsérték: 75 000 000 – 95 000 000 Ft

Estimated price: 189 873 – 240 506 EUR

Perlrott Csaba Vilmos: Műtermi csendélet, 1910-es évek közepe, magántulajdon

»Egyszerűség, hogy egyenes legyek. Minden más csak játék, csak légvárac építése.«

FALIL CÉZANNE

»Csaba Vilmosnak az a történelmi szerep jutott újabb művészetünk történetében, hogy ő volt egyik első hírhozója az új művészeti törekvéseknek, melyek Cézanne hatása alatt kezdtek Párisban mozgolódni«

ELEK ARTÚR

Cézanne hírhozója

„Csaba Vilmosnak – kezdte Elek Artúr portrírását Perlrott Csabáról a Nyugat hasábjain – az a történelmi szerep jutott újabb művészetünk történetében, hogy ő volt egyik első hírhozója az új művészeti törekvéseknek, melyek Cézanne hatása alatt kezdtek Párisban mozgolódni s melyek azután Gauguin és Van Gogh kísérletein és eredményein fölbátorodva, próbáltak új stílusra találni. Csaba Vilmos Matisse-nak volt tanítványa, de még inkább hatott reá az öreg Cézanne kései művészete.” A most vizsgált nagy méretű csendéleten pontosan látszik az aixi mester hatása. Perlrott Csaba a vastag, virágmintás kárpitot lila reflexeket vető, sötétkék szárnyként akasztotta fel egy masszív hasábra kecskeméti műtermében. A gyűrődő drapéria szélét is bekomponálta a csendéletbe, láttatni engedve az oldalt és felül bekandikáló világoskék háttér színét. Mint egy kék szimfónia nyitánya, úgy zúdul végig a képfeletlen a kárpit drámai vonulata – talán épp a festmény készülésekor, 1914-ben kitörő első világháború trombitaszavaként. A perlrottos mélylila kékség közepén a békeidők szeretettel teli barackjai sorakoznak. Egyszerre idézik meg a helyi miliót, a legendás kecskeméti kajszibarackok révén, miközben legközelebbi rokonai Cézanne göcsörtös provanszál barackjai. Perlrott Csaba az aixi mesterhez hasonlóan terelte egymás mellé a pirosas-narancsszínű gyümölcsöket, a sorakozót egy vastag falú, enyhén megbillentett porcelántállal törve csak meg. Az asztal jobb sarkáról – újabb cézanne-os gesztusként – ropogós fehér kendő omlik alá, egy nagy zöld körtével és két sárgabarackkal rögzítve. Mintha ugyanezeket a gyümölcsöket látnánk a festmény párdarabján, az Mútermi csendéleten (1910-es évek közepe, magántulajdon), csak ott a nyújtózkodó muskátli és a falra akasztott reprodukciók függőleges irányba építik tovább a kompozíciót. A most vizsgált mű szerkezetét viszont az enyhén megdőntött asztallap vízszintes erővonalai határozzák meg. A kép letisztult motívumvilágával a legcezanne-osabb csendélet Perlrott Csaba gazdag életművében. Hibátlanul szerkesztett, muzeális főmű, amely szinte visszhangozza Cézanne Joachim Gasquet-nak mondott szavait a keresetlen egyszerűségről: „Egyszerűség, hogy egyenes legyek. Minden más csak játék, csak légvárac építése.”

Perlrott Csaba Vilmos: Csendélet, 1910-es évek közepe, Ferenczy Múzeum, Szentendre

Paul Cézanne: Csendélet almákkal és barackokkal, 1905 körül, National Gallery of Art, Washington

Párizstól Kecskemétig

Perlrott Csaba ahhoz a fiatal festőnemzedékhez tartozott, amely már megengedhette magának, hogy a klasszikus akadémiai stúdiók helyett modern szellemiségű magániskolákban képezze magát. Az életrajzi források ellentmondásait kiküszöbölve a mai művészettörténeti kutatás szerint 1903-ban érkezett Nagybányára, majd 1906 végén jutott el Párizsba, ahol több magániskolában is megfordult a következő időszakban. Több évig töltötte a teleket Párizsban, a nyarakat pedig azon a Nagybányán, ahol lezajlott már az összeütközés a konzervatívabb alapítók és a francia vadak szellemiségétől átítatott fiatal neósok között. Perlrott – értelemszerűen – a neósok táborával tartott. „Párizs forrongó művészete sorsdöntő hatással volt fejlődésemre” – írta önéletrajzi visszaemlékezésében. Fiatalon meghívást kapott a híres amerikai milliomos műgyűjtőhöz, Leo Steinhez, ahol személyesen is megismerkedhetett a korszak legmodernebb törekvéseinek képviselőivel. Matisse, Picasso, Derain és Braque nem csupán műveikkel, de egyéniségükkel, művészi elveikkel is hatottak rá. Közülük egyér-

Henri Matisse: Csendélet vázával, üveggel és gyümölcsökkel, 1906, Ermitázs Múzeum, Szentpétervár

telműen Matisse, a fauve festészet vezető mestere befolyásolta leginkább. Ahogy – némiképp túlzó – visszaemlékezéseiben olvasható: „Matisse volt az, aki döntő hatással lett jövő fejlődésemre. 1906 őszén otthagytam a Julien Académiát és hatodmagammal megnyitottuk az első Matisse-iskolát, a rue de Sévresben, egy volt kolostor földszintjén. [...] Hivalkodás nélkül elmondhatom, hogy kedvenc tanítványja voltam, sok mindenben támogattam. Azok közé a kegelytjei közé tartoztam, akiket minden héten meghívott műtermébe, ahol megmagyarázta beállított csendéleteit, s ezek az elméleti oktatások voltak a leghasznosabbak a mi részünkre.” Az elmúlt évek kutatása (lásd Boros Judit tanulmányát a szentendrei életmű-kiállítás katalógusában) tisztázta, hogy Perlrott az 1908-ban megnyitott Matisse-iskola diákja volt. Mikor Perlrott 1907 őszén Nagybányáról visszatért Párizsba, feltehetően látta a Salon d'Automne-ban rendezett, nagy szenzációt keltő, óriási Cézanne-kiállítást, amely az alig egy éve halott aixi mester munkásságát újra a figyelem fókuszába állította. A fiatal magyar festő nem csupán témavilágát követte a gyümölcsöket és dúsan redőzött drapériákat ábrázoló csendéletein, de sokat tanult műveinek kiegyensúlyozott, letisztult szerkezetéből is. Nem véletlenül írta róla találóan Kállai Ernő: „Matisse felé sandítva is Cézanne-ra akadt.” Ezzel az esztétikai útravalóval felvértezve tért haza Magyarországra és ennek szellemében alkotott a kecskeméti művésztelep modern művészei között 1914 késő nyarán. Ekkor születtek a legcezanne-osabb csendéletei, köztük is a most vizsgált, múzeumi kvalitású főműve.

»Matisse felé sandítva is Cézanne-ra akadt.«

KÁLLAI ERNŐ

78 év művészete | 1945–2024

Kieselbach Kortárs

56 | Bernáth(γ) Sándor

(Szihalom, 1949–2012, Budapest)

Gyermekév '79, 1980

Childrens Year '79, 1980

111 × 150 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Gyermekév '79 |

Signed lower right: Gyermekév '79

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

• Schwarz auf Geil 71'82'. Ferencvárosi Pincegaléria, 1982.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Zombori Mónika: Bernáth(γ) Sándor, Neon Galéria, 2012

IRODALOM | LITERATURE

• drMáriás: B. S. úr Y-ban. Balkon, 2012/3, 24.

• Zombori Mónika: Bernáth(γ) Sándor. Neon Galéria, Budapest, 2012.

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 ELIR

Becsérték: 6 500 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 16 456 – 22 758 ELIR

Bernáth(γ) Sándor autodidaktaként talált rá a képzőművészetre a 70-es években, hogy rendszerellenes kreativitásával hamar kihozza sodrából a hivatalos kultúrpolitika képviselőit. A szocialista vidék gyáripari munkásai közé beilleszkedni nem tudó Bernáth(γ) a szomszéd faluból, Mezőszemeréről származó Bukta Imrével együtt jutott el a kései Kádár-kor alternatív művészköreinek dadaista világába. Tájéltanulmányok készítése közben ismerte meg ef Zámbo Istvánt Szentendrén, aki bevezette az undergroundba. Bernáth(γ) különös színtöltő volt a színtérnek, nyughatatlan őspunk és technoúttörő, a szocialista yrealizmus megálmódója és egyszemélyes profétája. (Kiparodizálva és saját képére alkotva a valóságot, mindennek a végére vagy elejére egy γ-t biggyesztett.) Pontosan írta körül senkihez nem hasonlítható karakterét pályatársa, drMáriás az A38 Hajón rendezett kiállításáról írt kritikájában: „Bernáth Y Sándornak volt spiritusza, kemény véleménye, elképesztő ötletei, karcos humora, bölcs kifinomultsága, amire külsőjéből is következtetni lehetett, hiszen úgy nézett ki, mint egy igazi rejtői figura, mondjuk Piszkos Fred reinkarnációja, a bölcs szobapilóta Y gróf, aki miközben mindig elegáns, jólöltözött, a legjobb kalapokat viseli s tisztaságtól ordít a szakála, titokban sztahanovistákat, lószart és konyhakerti szexjeleneket festeget gonosz vigyorral az arcán.” Bernáth(γ) 80-as évek elején születő formabontó festményei a felnagyított fotók és roncsolt újságillusztrációk hiperrealisztikus lefestésével parodizálták a merev unalomba fulladó egypártrendszert. A *Gyermekév '79* airbrush-sal fújtt, óriásira nagyított, groteszkké torzuló arcú kisgyerekek fotójával úzótt gúnyt a szocializmus hivatalos infantilizmusából.

57 | Fehér László

(Székesfehérvár, 1953)

A nagy utazás, 1991

The Great Journey, 1991

170 × 230 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Fehér László 1990. VIII. 22. |

Signed lower right: Fehér László 1990. VIII. 22.

A hátoldalán kiállítási címke (Art Gallery of Ontario)

és autográf felirat: Fehér László HUNGARY

1133 Budapest, Edömmér u. 4. I. 1. A nagy utazás,

1990, olaj, vászon, 170 × 230 cm | On the reverse

autographinscription: Fehér László A nagy utazás,

1990. olaj, vászon, 170 x 230 cm

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Free Worlds – Metaphors and Realities in Contemporary Hungarian Art, Art Gallery of Ontario, Toronto, 1991.

IRODALOM | LITERATURE

· Alexander Borovsky: Fehér László. Válogatás Victor L. Menshikoff gyűjteményéből. Kossuth, Budapest, 2013.

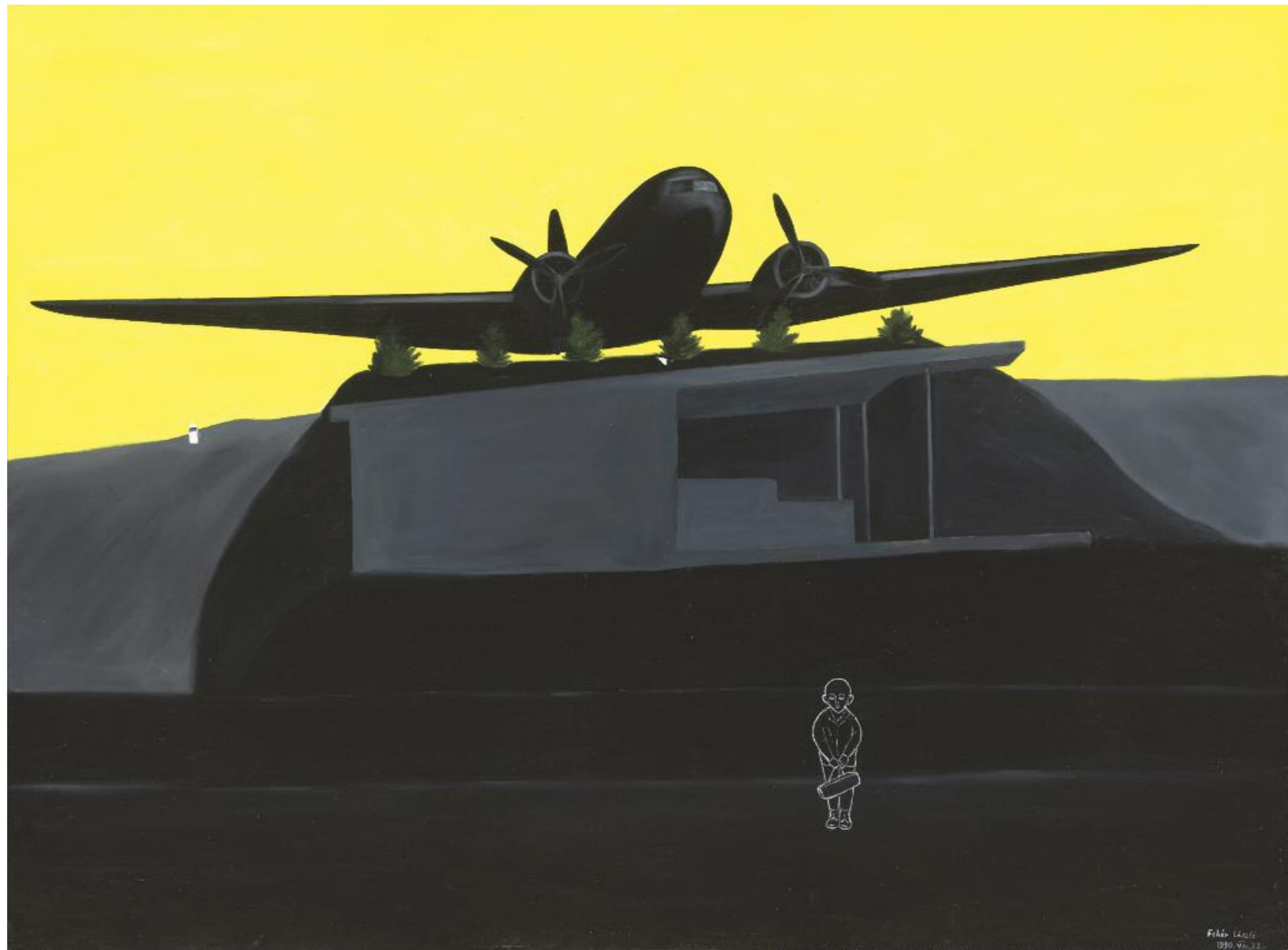
Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 190 – 22 785 EUR

Alex Katz: Naplemente, 2008,
VAGA gyűjtemény, New York

Fehér László
1990. VIII. 22.

»Az események lezajlottak, a darabnak vége, a szenvedélyek lecsillapodtak, a tömeg feloszlott. Csak a magányos alakok maradtak, alvajáró módon magukba zuhanva. Visszatérnek a cselekmény színhelyére (gyerekkoruk helyszíneire, megharcolt csaták és tovatűnt szerelmek helyszínére, s nem utolsósorban – miért is ne – bűncselekmények tetthelyeire).«

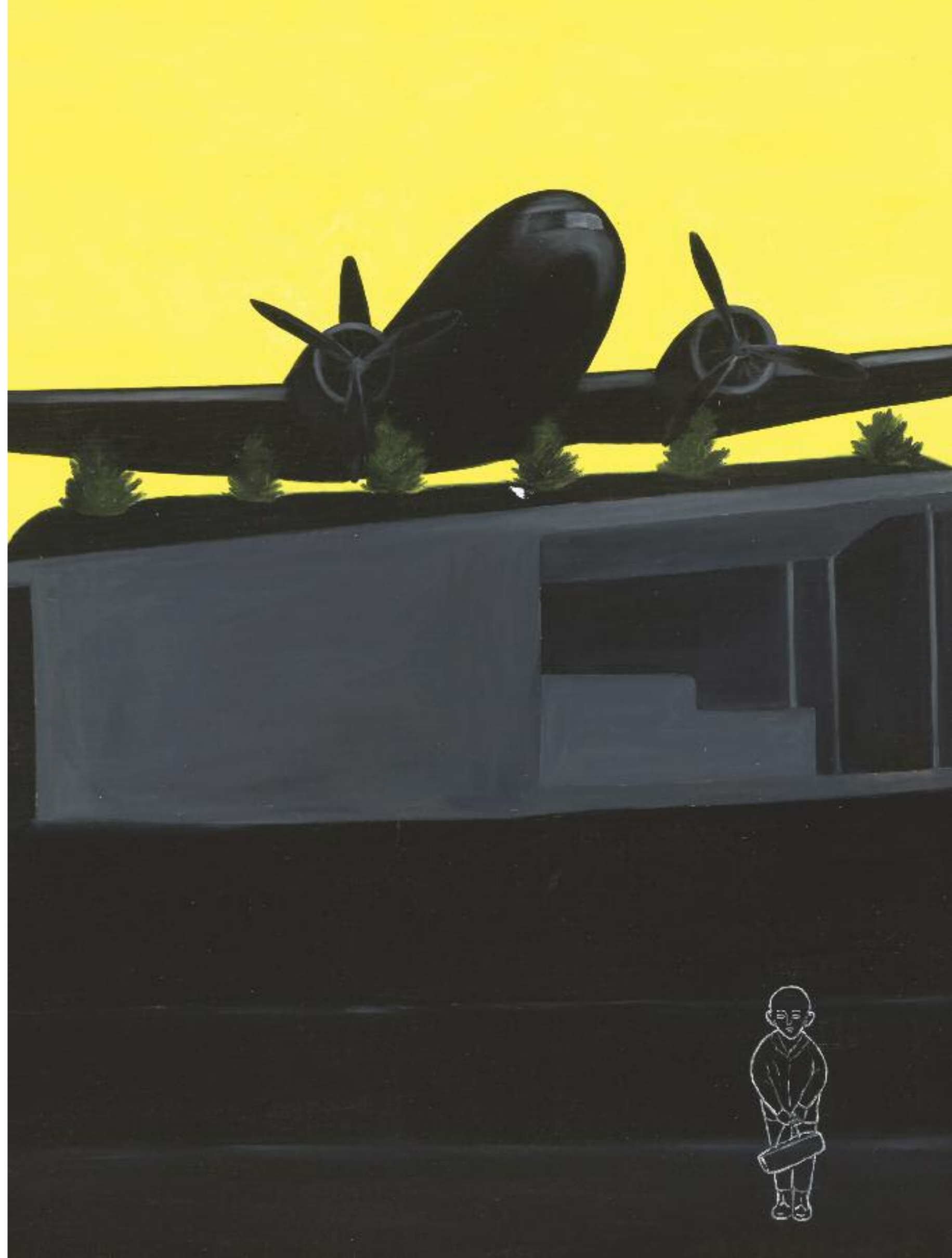
ALEXANDER BOROVSKY

Egynemű sárga égen rajzolódik ki a dupla propelleres repülőgép fekete sziluettje. Mozdulatlan emlékműként hatalmasodik a nyitott verandás modern villa tetején. Alattuk, a sötétlő domb alján egy krétavonalszerű fehér kontúrral megrajzolt kisfiú áll, összekulcsolt kezében apró táská. A repülés, az elvágyódás és az emléképekbe ragadt melankólia emlékműve a magyar figurális festészetnek a 70-es években pályára lépő, a nemzetközi szintéren legelismerettebb mesterétől, Fehér Lászlótól. Alexander Borovsky elemezte így az 1980–90-es évek fordulóján született Fehér-műveket, amelyek közé a most vizsgált nagy méretű kép is tartozik: „a világban való jelenlét – meglehetősen ambivalens – mozzanatát aktualizálják (innen a figurák fonalszerű, körvonallal történő megjelenítése, az alakok üressége.) [...] Milyen ez az új időszak? Mint arról már szó esett, az egzisztenciális szorongás mozzanata megmaradt, sőt hangsúlyosabb lett, és a világban való – képzelt vagy valódi – jelenlét fent említett konnotációival bővült. A szín- és tö-

Gerhard Richter: Vadászgép, 1963, magántulajdon

megábrázolás azonban alapvetően más. Diadalmaskodik a kvázi-konvencionális: a rajz hűvös-elidegenedett, szinte műszaki, a színek pedig árnyalatok nélkül, érzelemmentesen, azaz faktúrájukat tekintve »mechanisztikusan«, a hand-made minden érzését eloszlatva töltik ki a felületeket [...]. Az építészeti momentum marad, de egyfajta makett-jelleget ölt: színpadi benyomást kelt, másutt pedig mintha a konstruktivizmus és az art deco átmenetének idején keletkezett moziplakátokat idézné. [...] Az események lezajlottak, a darabnak vége, a szenvedélyek lecsillapodtak, a tömeg feloszlott. Csak a magányos alakok maradtak, alvajáró módon magukba zuhanva. Visszatérnek a cselekmény színhelyére (gyerekkoruk helyszíneire, megharcolt csaták és tovatűnt szerelmek helyszínére, s nem utolsósorban – miért is ne – bűncselekmények tetthelyeire).“

58 | Regős István

(Budapest, 1954)

Art Deco, 2023

Art Deco, 2023

120 × 90 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve jobbra lent: Regős 2023 |

Signed lower right: Regős 2023

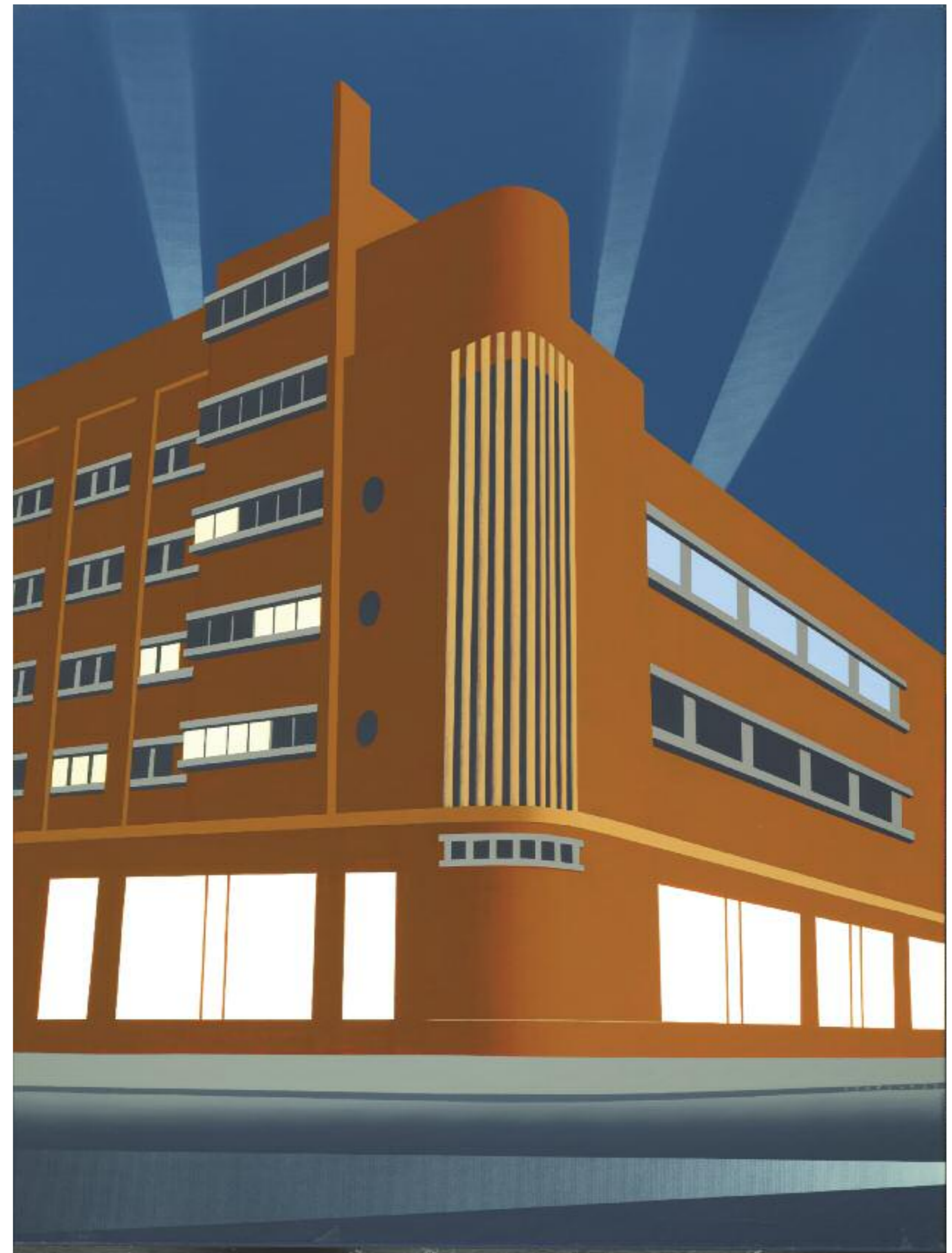
Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR

Becsérték: 1 800 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 557 – 7 089 EUR

Kiadványok a budapesti art deco építészeiről

59 | Keszler Ilona

(Pécs, 1933)

Kompozíció, 1989
Composition, 1989

63 × 88 cm
Szitanyomat, papír | Serigraphy on paper
Jelezve jobbra lent: Keszler Ilona 1989 |
Signed lower right: Keszler Ilona 1989

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 025 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 038 – 4 557 EUR

60 | Bernát András

(Törökszentmiklós, 1957)

Objektum No. 298, 2007
Object No. 298, 2007

60 × 100 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve a hátoldalon: Bernát András 2007 |
On the reverse: Bernát András 2007

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 278 EUR
Becsérték: 1 300 000 – 1 600 000 Ft
Estimated price: 3 291 – 4 051 EUR

61 | Hencze Tamás

(Szekszárd, 1938–2018, Budapest)

Monoton I., 1971 | Monoton I., 1971

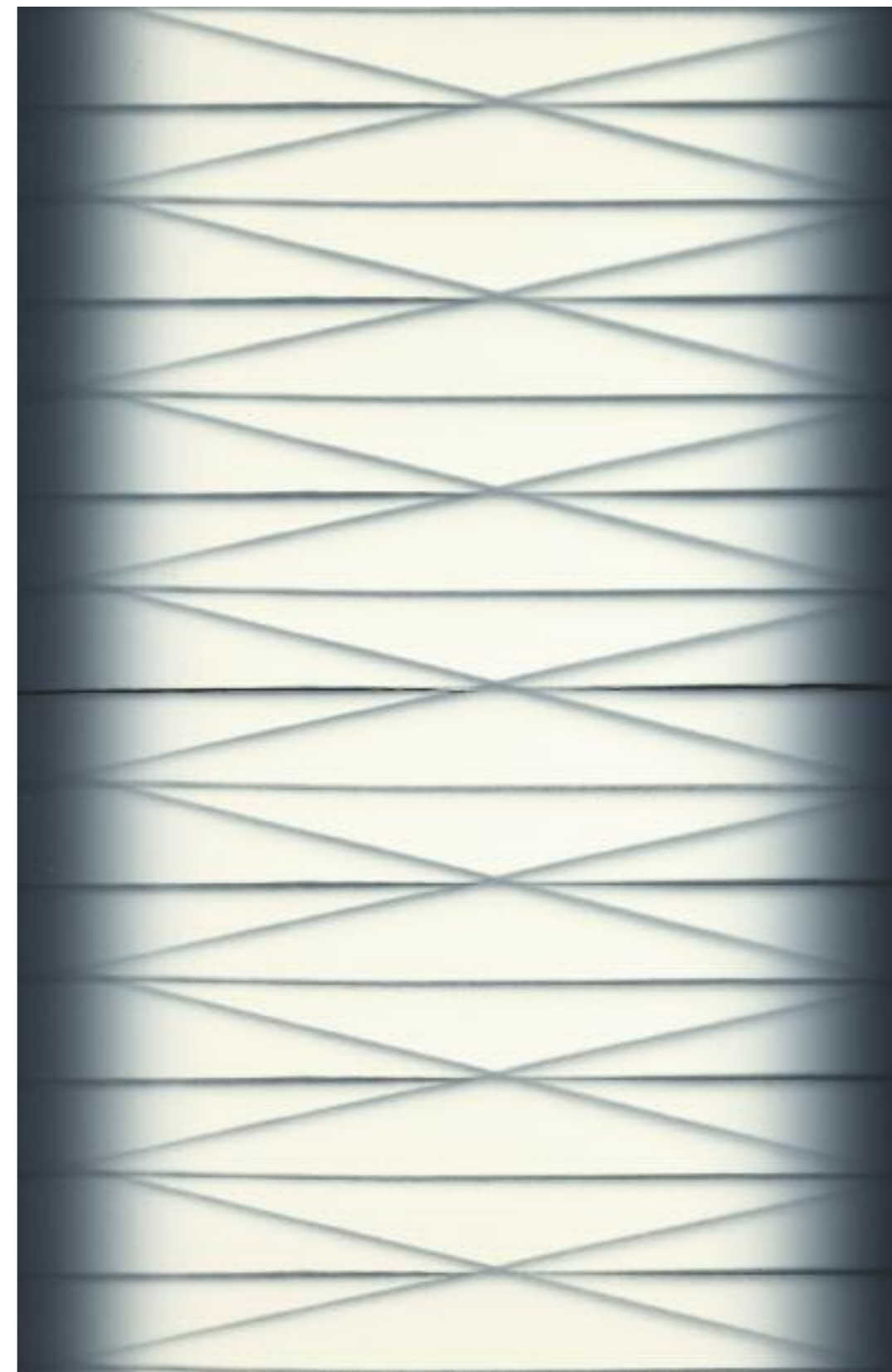
Monoton II., 1971 | Monoton II., 1971

Átlós monoton, 1974 | Átlós monoton, 1974

66 × 45 cm

66 × 45 cm

67 × 43 cm

Akril, papír | Acrylic on paper

Jelezve a hátoldalon autográf felirat: Hencze 1971 |

On the reverse autograph inscription: Hencze 1971

Jelezve a hátoldalon autográf felirat: Hencze 1971 |

On the reverse autograph inscription: Hencze 1971

Jelezve a hátoldalon autográf felirat: Hencze 1974 |

On the reverse autograph inscription: Hencze 1974

A három mű együttes kiálltási ára:

2 000 000 Ft / 5 063 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 800 000 Ft

Estimated price: 6 582 – 9 620 EUR

62 | Gedő Ilka

(Budapest, 1921–1985, Budapest)

Ablak virágokkal (Puscsinói konyhaablak II.), 1976

Window with Flowers (Kitchen Window in Puscsino II.), 1976

72,5 × 42,5 cm

Ceruza, Tus, vízfesték, fedőfesték, olaj, papír |

Pencil, indian ink, watercolor, oil, paper

Jelzés nélkül, Hátoldalon: hagyatéki bélyegző |

Unsigned, On the reverse: inheritance stamp

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szabó Júlia: A valóság mezében. Gedő Ilka művészetéről.

Új Művészet, 1993/5, 12.

· Hajdu István – Bíró Dávid: Gedő Ilka művészete. Gondolat, Budapest, 2003, 121.

· István Hajdu – Dávid Bíró: The Art of Ilka Gedő – Oeuvre Catalogue and Documents. Gondolat, Budapest, 2003, 121.

· Gedő Ilka (1921–1985) festőművész kiállítása.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004, 5.

· Géza Perneczky: In The Rose Garden. The Art of Ilka Gedő. The Hungarian Quarterly, 2004. ősz (a számban található Gedő Ilka-képmelléklet sorozat 12. képe)

IRODALOM | LITERATURE

· Hajdu István – Bíró Dávid: Gedő Ilka művészete. Gondolat, Budapest, 2003.

· István Hajdu – Dávid Bíró: The Art of Ilka Gedő – Oeuvre Catalogue and Documents, Gondolat, Budapest, 2003.

· Gedő Ilka (1921–1985) festőművész kiállítása.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004.

· „...félíg kép, félíg fátyol...” Gedő Ilka (1921–1985) grafikái.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Szépművészeti Múzeum – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2021.

· www.ilkagedo.hu

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 17 722 – 25 316 EUR

Pierre Bonnard: Enteriór, magántulajdon

»Olyan, mint az idegrendszer.
Nincs leírva, hanem megtörténik.
Az érzés összefolyik a céllal.
A vonal az érzés«

CY TWOMBLY

Cy Twombly: Cím nélkül, 1960,
Solomon R. Guggenheim Museum, New York

„Ösztöniség van bizonyos festészetben... Olyan, mint az idegrendszer. Nincs leírva, hanem megtörténik. Az érzés összefolyik a céllal. A vonal az érzés, egy puha dologtól, egy álmodozó dologtól valami keményig, valami sivárig, valami magányig, valami véget érőig, valami kezdődőig” – magyarázta az absztrakt vonalak nagy mágusa, Cy Twombly a vonal természetéről. Gedő Ilka képén is hasonló történik: a papír sárga alapján szaladnak a ceruzavonalak, hol tárgyak kontúrajait táncolják körül remegő módon, hol eltűnnek a fehérítő festékgomolygás foltjai alatt. Szabó Júlia írta a most vizsgált mű életrajzi kötődéseiről: „A pompázatos növénytörzsek mellett az egyszerű tárgyak festői átlénygítése is foglalkoztatja a hetvenes években Gedő Ilkát. Frissen szívja magába az itthonitól eltérő tárgyi környezet impulzusait az orosz kisvárosban, Puscsinóban, ahová férjét kíséri el annak kiküldetése idején 1975–76-ban. A *Puscsinói konyhaablak* című festményén megjelenik az orosz ablakfák sötétzöldje, a jellegzetes kályhaezüst, egy élőlényvé vált konyharuha és az ablakpárkányon egy üvegben néhány vékony, aprószirmú északi virág.” Gedőnek az absztrakció és a figurális ábrázolás között ingázó, mélysegesen személyes szimbólumokkal átítatott művészete önmagában álló zárványként magasodik a második világháború utáni magyar művészettörténet közepén. „Gedő Ilka a huszadik századi magyar művészet egyik legjelentősebb, egyben legkevésbé ismert művésze” – kezdte Hajdu István az oeuvre-katalógus szövegét 2003-ban. A bekezdésnélhatatlan Gedőt azóta már méltó helyére illesztette a művészettörténet, nagy kiállítással tisztelgett előtte a következő évben a Magyar Nemzeti Galéria, követve a sok nemzetközi múzeumi szervezést. Olyan intézmények őriznek Gedő-műveket, mint a New York-i Metropolitan, a londoni British Museum, a jeruzsálemi Yad Vashem vagy a buffalói Albright-Knox Art Gallery.

Jean Dubuffet: Az átverés, 1962,
National Gallery of Art, Washington

63 | Ljeházi Péter

(Székesfehérvár, 1940)

Városi forgatag, 2005

Metropolitan Hustle and Bustle, 2005

82 × 192 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: LJP 2005 28 AUG |

Signed lower right: LJP 2005 28 AUG

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 089 EUR

Becsérték: 3 200 000 – 4 400 000 Ft

Estimated price: 8 101 – 11 139 EUR

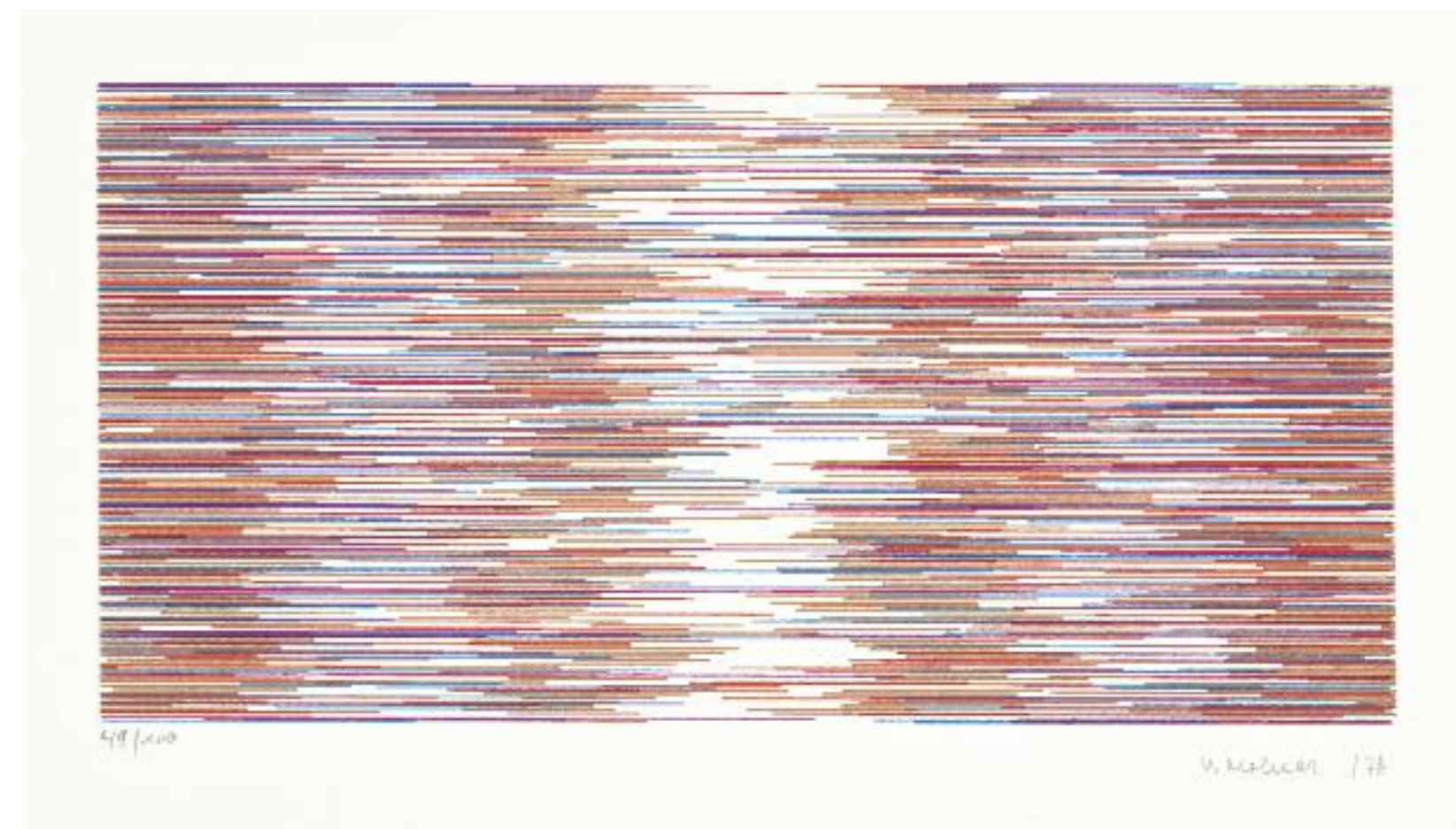
64 | Lakner László

(Budapest, 1936)

Kompozíció, 1988
Composition, 1988

10,5 × 21,5 cm
Kollázs, Vegyes technika, papír |
Collage, mixed technique on paper
Jelezve balra lent: Lakner 88. |
Signed lower left: Lakner 88.

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 750 000 – 1 200 000 Ft
Estimated price: 1 899 – 3 038 EUR

65 | Molnár Vera (Vera Molnar)

(Budapest, 1924–2023, Párizs)

Mikrokozmosz, Hommage a Bartók, 1978
Microcosmos, Hommage a Bartók, 1978

32,5 × 50 cm
Sztanymat, papír | Serigraphy on paper
(49/100)
Jelezve jobbra lent: V. Molnar 78 |
Signed lower right: V. Molnar 78

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR
Becsérték: 600 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 532 EUR

66 | Deim Pál

(Szentendre, 1932–2016, Szentendre)

Térvízió
Spacevision

60 × 50 cm

Olaj, vászon lemezen | Oil, canvas on plate

Jelezve balra lent: Deim Pál | Signed lower left: Deim Pál

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 ELIR

Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 2 532 ELIR

67 | Fajó János

(Orosháza, 1937–2018, Budapest)

Domború formák
Convex Shapes

magasság: 42,5 cm

Alumínium | Aluminum

Jelezve a talapzaton: FJ |

Signed on the basement: FJ

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 278 ELIR

Becsérték: 1 000 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 3 544 ELIR

The background is a painting of a landscape. In the foreground, there are several houses with different colored roofs: one with a reddish-brown roof, one with a yellow roof, and one with a brown roof. A river flows through the middle ground, reflecting the sky. The background shows rolling hills under a blue sky. The overall style is impressionistic with visible brushstrokes.

Kieselbach
klasszikus

68 | Batthyány Gyula

(Ikervár, 1887–1959, Budapest)

Gyerekek, 1947

Children, 1947

53 × 46 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Batthyány 1947 | Signed lower right:

Batthyány 1947

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 051 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 5 063 – 8 608 EUR

69 | Reitzer Jenő és Reitzer Elemér

Pásztor és kutya, 1925

Shepherd and His Dog, 1925

70 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Reitzer Jenő, Reitzer Elemér 1925 |

Signed lower right: Reitzer Jenő, Reitzer Elemér 1925

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 EUR

Becsérték: 3 000 000 – 4 600 000 Ft

Estimated price: 7 595 – 11 646 EUR

Pekáry István
1933

70 | Pekáry István

(Budapest, 1905–1981, Budapest)

Lidvarlás, 1933

Courting, 1933

120,4 × 200 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: 19 Pekáry 33 |

Signed lower right: 19 Pekáry 33

A hátoldalon a Magyar Nemzeti Galéria műtárgycímkéje

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria,
Budapest, 2004, 516.

IRODALOM | LITERATURE

· Pekáry István festőművész kiállítása. Ernst Múzeum,
Budapest, 1961.

· Frank János: Pekáry Istvánnál. Élet és Irodalom, 1967/11., 8.

Kikiáltási ár: 22 000 000 Ft / 55 696 EUR

Becsérték: 26 000 000 – 38 000 000 Ft

Estimated price: 65 823 – 96 203 EUR

Csontváry Kosztka Tivadar: Sétalovaglás a tengerparton, 1909,
Csontváry Múzeum, Pécs

»Választása tudatos művészeti programot követett, hiszen Pekáry nem paraszttehetség volt, hanem professzionális alkotó, aki elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát.«

A nagyméretű kompozíció a régi Magyarország mesebeli idillbe illő jelenete bormlik ki. Az előtérben egy udvarló, kalapos nyalka le-gény hajol oda – prűszkölő lova nyergében ülve – a mézeskalács-baba-szerű menyecskehez. Mellettük egy ünnepi népviseletbe öltözött pár. Az alkotó, Pekáry István szinte néprajzi pontossággal időzött el a mintás szoknyák, kendők és áttetsző csipkék világá-ban. A széles tavaszi mezőn naiv festményekhez illő, karcsú lovak legelésznek. A háttér nagyobbik felét a stilizált falu tölti ki, széles abroncsszoknyás asszonyokkal, takaros parasztházakkal és egy középkori templommal. Bal oldalon az úri Magyarország képvis-eletében egy díszító partján álló kastély tűnik fel. Teraszán öltönyös urak és elegáns asszonyok időznek. A részletgazdag kompozíció fölé a bárányfelhőkkel tarkázott, Csontváryt idéző rózsaszín ég-bolt borul. Pekáry István a népi szöttesek és pásztorfaragványok világát ültette át a festészet nyelvére. Választása tudatos művé-szeti programot követett, hiszen Pekáry nem paraszttehetség volt, hanem professzionális alkotó, aki elvégezte a Képzőművé-szeti Főiskolát. Megkapta a római ösztöndíjat is 1941-ben, de míg az itáliai Novecento és a Római Iskola művészeit az olasz klasszi-kus hagyomány bűvölte el, számára a magyar folklór rajzos-deko-ratív elbeszélőmodora és archetipikus motívumvilága maradt a vezérlőcsillag, a második világháború után is, amikor ugyancsak sikeres kiállításai voltak Európa-szerte.

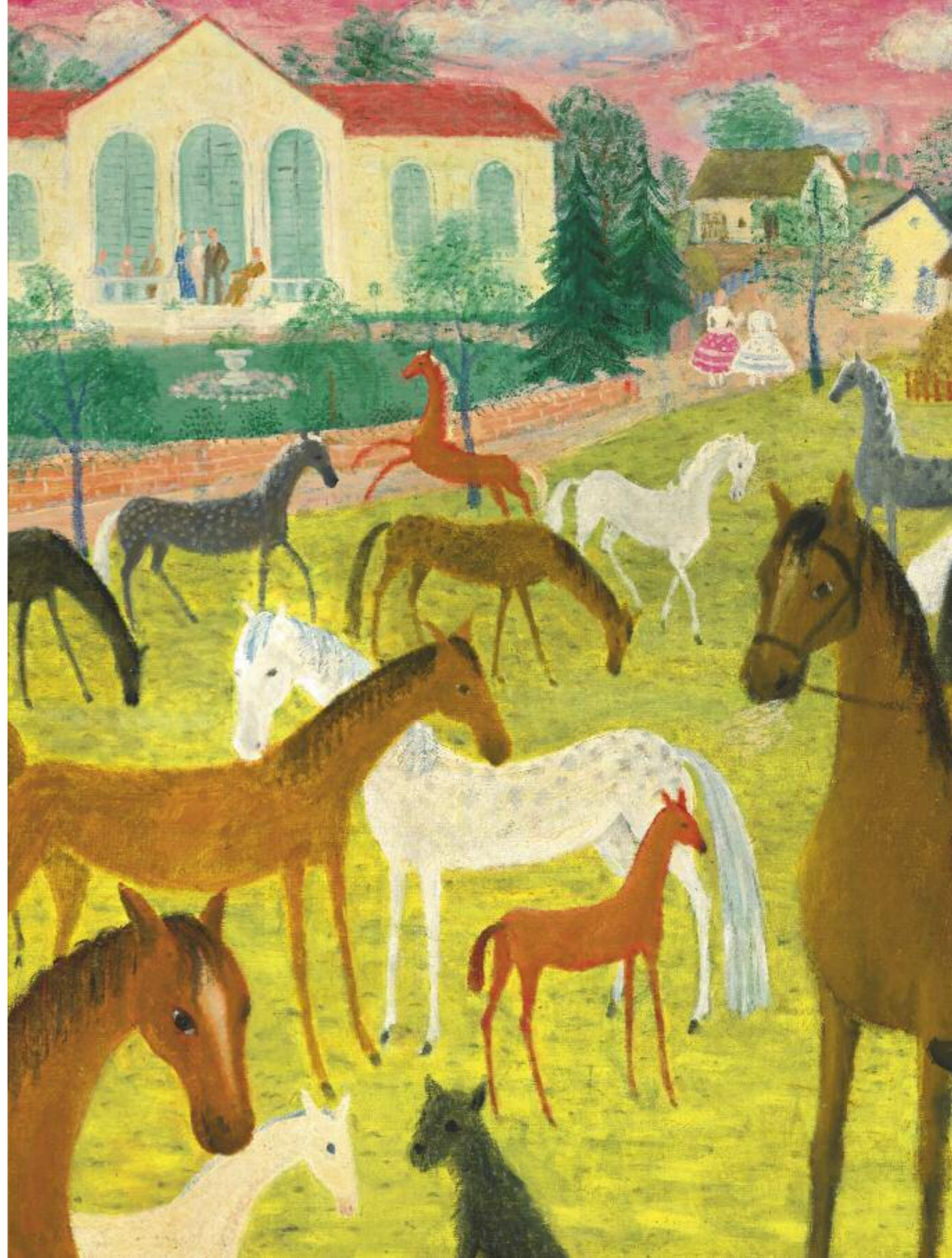
Pekáry István rajzai (Magyarország, 1932/48.)

Pekáry István: Esküvő, 1934, magántulajdon

Pekáry gyors festészeti sikerében közrejátszott a naiv művészet felfutása. A pá-rizsi festészeti dömpingtől megcsömörlött műértők és alkotók tiszta forrásokat fedeztek fel maguk számára, előbb az ázsiai civilizációkat, majd az afrikai farag-ványokat, végül a képzetlen helyi piktorokat (peintres naïfs). Az utóbbiak között a nyugdíjas vámtisztviselő, Herni Rousseau számított az úttörőnek. Rousseau rajzos-egzotikus festményeiért előbb csak a modernista színtér lelkesedett, de az 1920-as években a „naiv művészet” valóságos tendenciává duzzadt. Erre a francia hatásra válaszolt nálunk az „őstehetségeket”, a magyaros parasztfestő-ket kutató, az 1930-as években kiteljesedő „mozgalom”. Magyarországon első-ként a Művészház gárdája – Rousseau analógiájára – Mokry-Mészáros Dezsőt fedezte fel az első világháború előtti időszakban. (De említhetnének Csontváry fellépését is, akinek élénk koloritja társítható Pekáry színvilágához.) Majd Bálint Jenő műkritikus támogatásával megjelent a színen a parasztfestő Benedek Péter az 1920-as években, a következő évtizedben pedig az új nemzedék: a ko-vácsmester Győri Elek, a napszámos Süli András vagy a cselédsorból felemel-kedett Buti István.

Mikor az idős Pekárytól megkérdezte Frank János, hogy naiv festészetnek tartja-e munkásságát, egy neves művészettörténész szavaival válaszolt: „Borzasztó nehéz az embernek saját magát kategóriákba soroznia. Úgy festek, ahogy tudok. Inkább idézzel válaszolnék: Genthon István mint »a naivitásból származó, de cseppet sem naiv festészetet« említi az én picturámat.” A magyaros népi mű-vészet motívumvilágának „cseppet sem naiv” festészeti átíratát látjuk a most vizsgált alkotáson is. Pekáry a progresszív Tamás Galériában állított ki (az őste-hetségekhöz hasonlóan), de stílusát akár a sturmos, Chagallt idéző Kádár Bélához is hasonlíthatjuk. Nem mímelte a népszínművek nyelvezetét, hanem saját vizuális univerzumot alkotott a folklorisztikus sémákból. A parasztfestő őstehetségek helyett inkább olyan alkotók állíthatók vele párhuzamba, akik a népművészet nyelvezetén szűrték át a modern szellemiséget. Csontváry mellett a rákoshegyi magányt megrajzoló Czímra Gyula, a szentendrei szürreális fantá-ziákat megálmodó Paizs Goebel Jenő, vagy olyan kortárs, Csontváryt követő al-kotók, mint Földi Péter vagy Somogyi Győző.

71 | Bornemisza László

(Tiszadada, 1910–1995, Budapest)

Skandináv mese
Scandinavian Tale

32 × 24,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Hátoldalon Képcsarnok Vállalat címkéje |

Signed on the reverse: label of Képcsarnok Vállalat

Kikiáltási ár: 260 000 Ft / 658 EUR

Becsérték: 400 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 013 – 1 519 EUR

72 | Bornemisza László

(Tiszadada, 1910–1995, Budapest)

Aranyló napkorong, 1970
Golden Sun, 1970

32 × 25,5 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve balra fent: Bornemisza 970 |

Signed upper left: Bornemisza 970

Kikiáltási ár: 280 000 Ft / 709 EUR

Becsérték: 400 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 013 – 1 519 EUR

73 | Balázs János
(Alsókubin, 1905–1977, Salgótarján)

Sámántánc, 1975
Shaman Dance, 1975

52 × 67 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent: Balázs János 1975 |
Signed lower left: Balázs János 1975

Kikiáltási ár: 1 600 000 Ft / 4 051 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 800 000 Ft
Estimated price: 6 076 – 9 620 EUR

Alfred Wickenburg: Emberi vigjáték, 1968,
Albertina Múzeum, Bécs

74 | Oláh Mara (OMARA)

(Monor, 1945–2020, Szarvasgede)

Kékség
Blueness

68 × 50 cm

Akril, farost | Acrylic on fibre board

Jelezve közepén: OMARA | Signed middle: OMARA

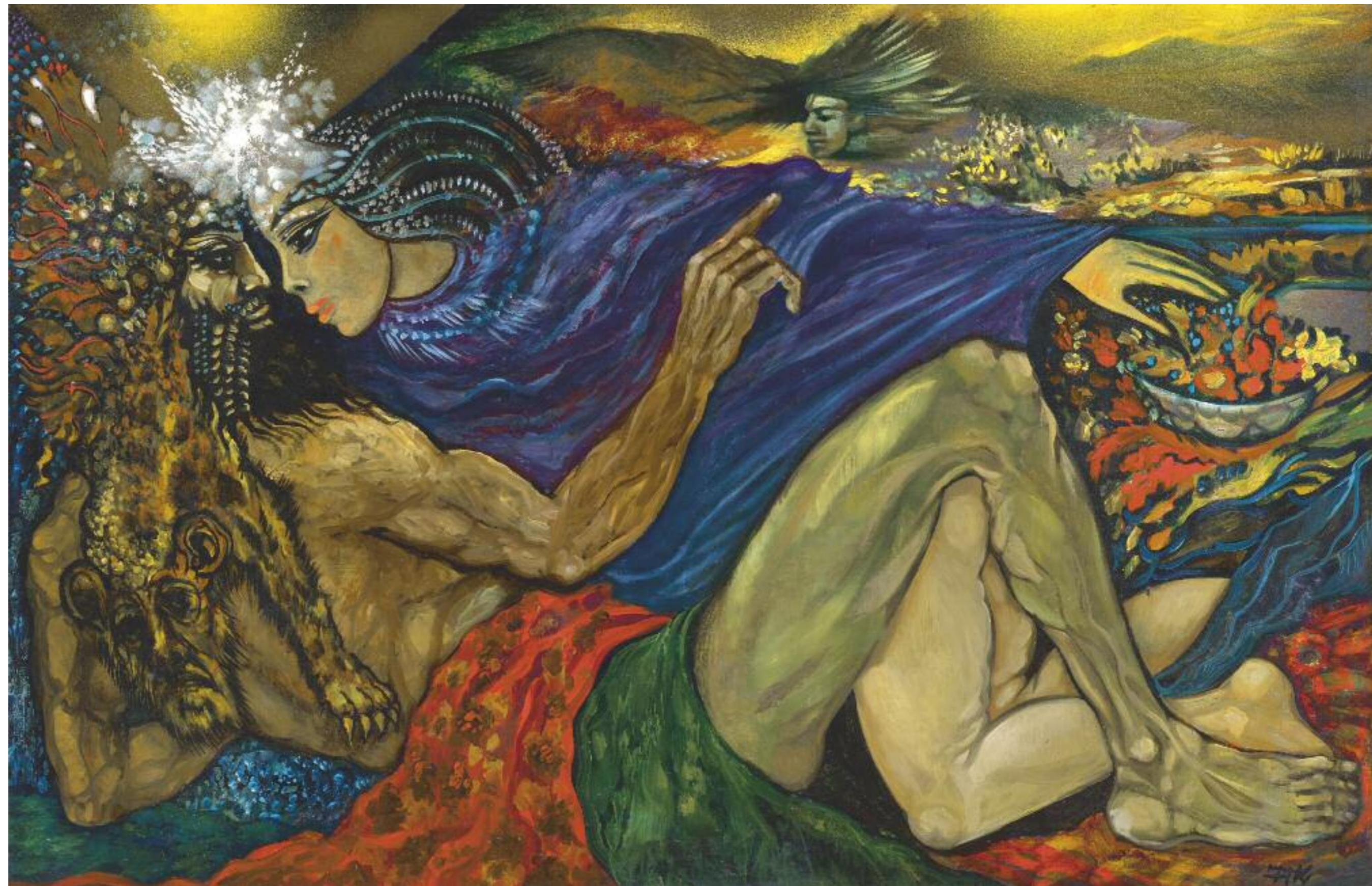
Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR

Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 1 899 EUR

Omara (Oláh Mara): A kis Mara első osztályos, 1952, Ludwig Múzeum, Budapest

75 | Péli Tamás

(Budapest, 1948–1994, Budapest)

Szerelem (Erosz)
Love (Eros)

80 × 120 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: PTK | Signed lower right: PTK

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 3 797 – 7 089 EUR

Péli Tamás

Cigány festészet. Magyarország
1969–2009
Szerk.: Zsigó Jenő. könyv borítója

76 | Remsey Jenő György

(Nagykőrös, 1885–1980, Gödöllő)

A színésznő arcai (Ruttkai Éva)
Faces of an Actress (Éva Ruttkai)

100 × 64 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Remsey 974, Hátoldalon: Varga Lászlónak
1976 június 25 Remsey Jenő | Signed lower left: Remsey 974,
On the reverse: Varga Lászlónak 1976 június 25 Remsey Jenő

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 038 – 4 557 EUR

77 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861–1927, Kaposvár)

Francia nő, 1914
French Lady, 1914

16,5 × 22 cm

Tus, papír | Indian ink on paper

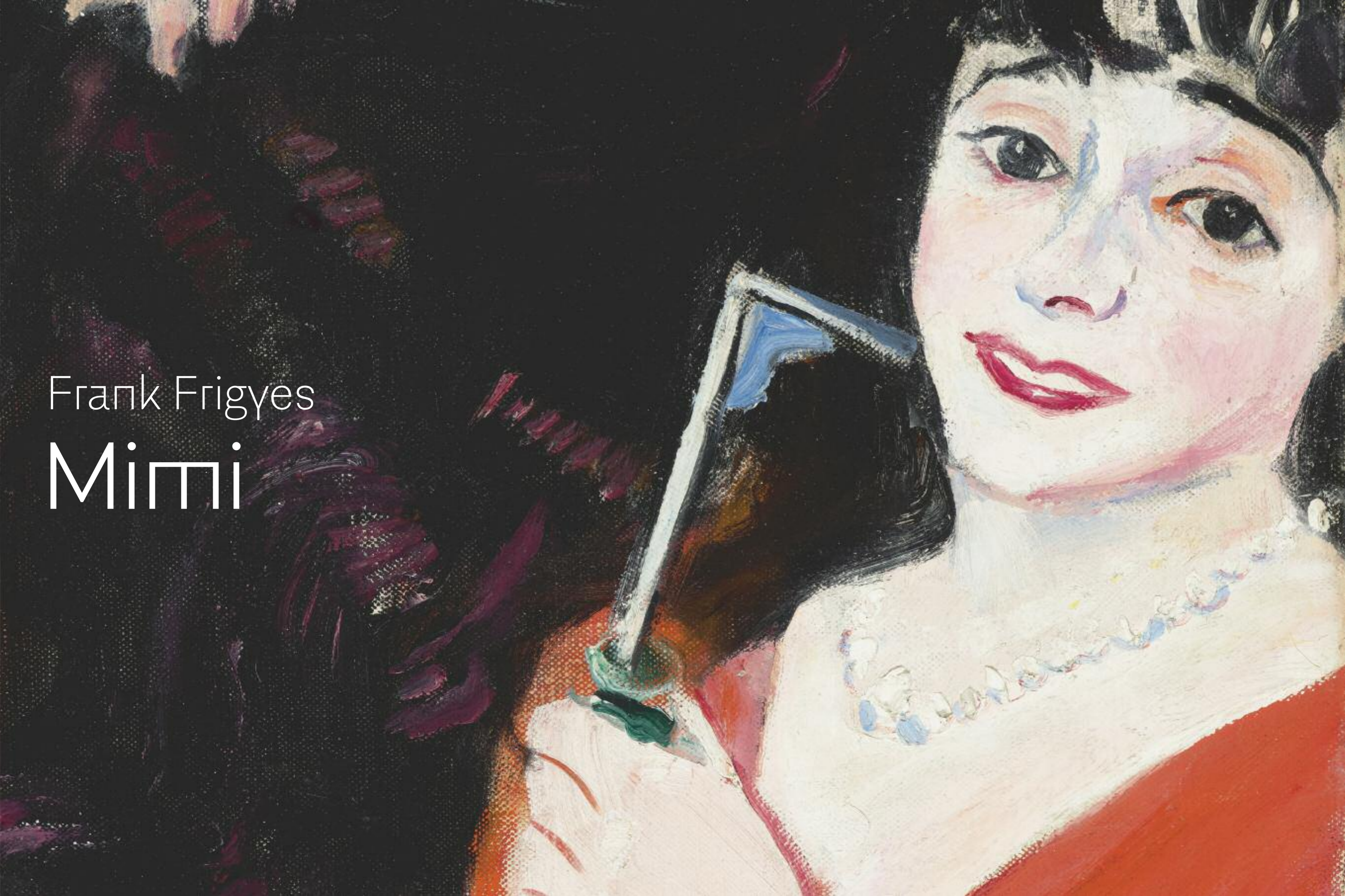
Jelezve jobbra lent: Macon, 1914 Rónai |
Signed lower right: Macon, 1914 Rónai

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 3 797 – 5 570 EUR

Frank Frigyes
Mimi

78 | Frank Frigyes

(Budapest, 1890–1976, Budapest)

Fotelben ülő vörös ruhás Mimi (Mi ketten), 1929

Mimi in Red Sitting in an Armchair
(Just the Two of Us), 1929

65 × 81,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Frank Frigyes 1929 |

Signed lower right: Frank Frigyes 1929

A kép vakrátmáján felirat: „Mimi olaj fuvova!”

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

• Merítés a KJLT-ból XIII. Frank Frigyes (1890–1976)

festőművész emlékkiállítása, Haas Galéria,

Budapest, 2009 (kat. 9).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Modern magyar festészet 1919–1964. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 801. kép.

• Merítés a KJLT-ból XIII. Frank Frigyes (1890–1976)

festőművész emlékkiállítása. Haas Galéria,

Budapest, 2009, 7.

• Festők, műzsák, szerelmek. Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2016, 125.

IRODALOM | LITERATURE

• Altay Magda: Otthon elkészíthető rögzítőszer (Fixatőr).

Új Idők, 1935/32.

• Oltványi Imre: Frank Frigyes festményei (Tamás Galéria).

Magyar Nemzet, 1944. február 23.

• Frank János: Frank Frigyes. Élet és Irodalom, 1976/44., 12.

• Gelencsér Éva: Frank Frigyes. Képzőművészeti, Budapest, 1987.

• Merítés a KJLT-ból XIII. Frank Frigyes (1890–1976)

festőművész emlékkiállítása. Haas Galéria,

Budapest, 2009.

• Festők, műzsák, szerelmek. Szerk.: Molnos Péter,

Kieselbach Galéria, Budapest, 2016. 78

Kikiáltási ár: 22 000 000 Ft / 55 696 EUR

Becsérték: 28 000 000 – 38 000 000 Ft

Estimated price: 70 886 – 96 203 EUR

Frank Frigyes: Önarckép,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Festők, műzsák, szerelmek.
Szerk.: Molnos Péter,
Kieselbach Galéria, Budapest, 2016

»Párizs? Hát az!«

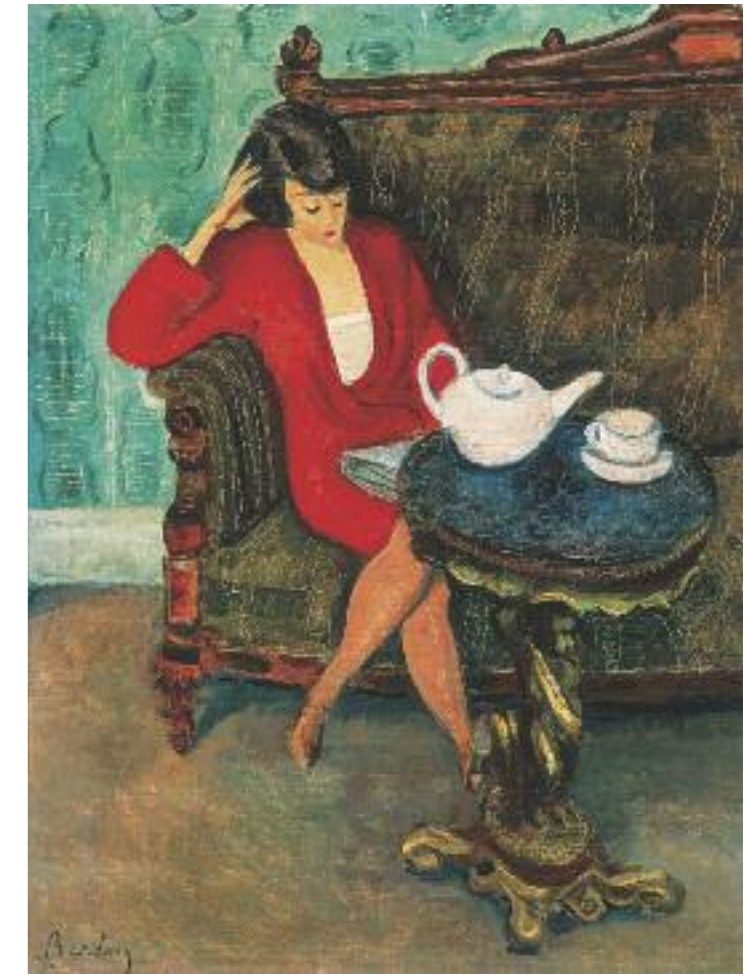
OLTVÁNYI IMRE

„Sajátságosan magyar expresszionizmus ez a robusztus, nagyformátumú, széleseccetkezelésű, féktelen, indulatos festészet” – írta Frank János műkritikus az École de Paris nagy túlélőjéről, a közszeretnek és -tisztelőnek örvendő Frank Frigyesről szóló nekrológiájában 1976-ban. A most vizsgált mű ezt a Párizsból örökölt expresszionizmust képviseli, de még a tiszta, eredeti formájában, az 1920-as évek végéről. Hatalmasra növesztett támlájú füles fotelben ül a csinos art deco szépség. Jobb kezével megemeli gondosan ondolált hajzuhatagát, lábát kacéran keresztbe rakja rövid piros ruhácskájában. A karosszék zölddel kevert hatalmas tömbje megbillen a fehér fal előtt. A bal felső sarokban egy férfiportré függ, a bajszos, nyakkendő művész önarcképe, olyasféle körszerművel, mint amelyet a párizsi kortárs, Tsuguharu Foujita arcképein láthatunk. Oltványi Imre költői módon fogalmazta meg Frank festőiségét: „Egy nagyvárosi ember ideges érzékenysége enyhül színábránddá Frank Frigyes festményein. Olyannyira, hogy első látásra nem is tűnik más fel, csupán az a repeső színkavargás, amely [...] világos, közvetlen derűig csapong franciás, hízelkedő gerjedelemmel. Párizs? Hát az! Roussel epedő zöldje, Bonnard vörhenyes pirosa és ártatlan rózsaszínei közös kölyökszellőként borzolják, fodrozzák Frank Frigyes vásznait.”

A pesti polgárcsaládba született Frank Frigyes az első világháború előtt tanult a Képzőművészeti Főiskolán és a müncheni akadémián. Szolgált hadifestőként, majd 1920-ban elvette örök műzsáját, Mimit (Frankl Magda), akit számtalan art decós arcképen tett halhatatlanná a következő évtizedekben. A házassággal kezdődött életigenléssel teli „fehér korszaka”. 1926-ban kijutott álmai városába, a modern művészet forrongó központjába, Párizsba. A konzervatívabb iskolázottságú fiatal Frank a modern francia művészet hatása alá került. A következő évben már kiállítása nyílt a patinás Bernheim Jeune galériában, a kritika ünnepelte biztos színérzékét és „szilajsággal vegyes gráciáját”. Stílusára a legnagyobb hatást – saját bevallása szerint – a korai Matisse, Cézanne, Chagall, Rouault, Soutine és Van Gogh festészete gyakorolta. Bár több párizsi utazásra nem adódott alkalma, Frank egy életre elkötelezte magát a franciás expresszionizmussal, az École de Paris esztétikai világával, és hű maradt hozzá a vészkorszak zsidóüldözése és a szocreál viszontagságai idején is.

Vörös Géza: Vörös ruhás lány kutyával (Hűség), 1933 körül, magántulajdon

Berény Róbert: Piros ruhás nő zöld szobában (Reggeli), 1920-as évek vége, magántulajdon

Berény Róbert: Csellózó nő, 1928, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Frank Frigyes és Mimi a műteremben, 1930 körül

Frank másik örök műzsája – Párizs mellett – szeretett felesége, Mimi maradt. Molnos Péter írta kapcsolatukról a *Festők, műzsák, szerelmek* című kötetben: „Áradó életörömet sugárzó remekművek tucatjain festette meg igéző szépségű kedvesét, Mimit, aki e képek által a két világháború közötti évtizedek, az art deco korszak nőideáljának egyik legszebben dokumentált képviselőjeként áll előttünk.” Ezt a megbonthatatlan szerelmi köteléket látjuk a most vizsgált kompozíción, hiszen a csinos feleség mellé Frank oda-komponálta saját portréját is. Molnos külön megemlékezett kö-

tetében erről a festményről: „Két évvel az inspiráló párizsi tanulmányút után, 1929-ben született meg a *Fotelben ülő vörös ruhás Mimi* című festmény, amely az egész életmű egyik legszebb darabja. Frank Frigyes jellegzetes, kibillentett térhatású kompozícióján a hatalmassá növesztett füles fotelben tűnik fel a csinosan felöltözött, nyakában gyöngysort viselő Mimi, aki a szépítkezés részeként éppen ápolóolajat készül fújni hosszú barna hajára.”

A két világháború között az ondolálás, vagyis a hullámosra sütött frizurák elterjedésével megjelentek a haj fényességét és tartós hullámaikat megőrző szépség-ápolási kellékek, a különféle brillantinok és hajfixálók. Altay Magda magyarázta a korabeli *Lj Idők* hasábjain a szépség-új fogásait: „Még alig néhány éve nem is ismertük a fixatőr fogalmát. Ma már szinte nélkülözhetetlen a hajápolásnál, amióta tudjuk, hogy a fixatőrrel kezelt haj mennyivel tovább tartja a vízhullámot, ondolálást. [...] Permetezővel rápermetezzük a megnedvesített hajra. A permetező egyszerű meghajlított fémcsővecske, amelyet minden papírüzletben árulnak.” Mimi is egy ilyen egyszerű csövel fújja az üvegben őrzött fixatőrpermetet hullámos hajára, de szépségét nem a kozmetikai termékek tették halhatatlanná, hanem rajongó festő férje, Frank Figyes.

Frank Frigyes: Az angyal ajándéka Miminek, 1931, Déri Múzeum, Debrecen

»Áradó életörömet sugárzó remekművek tucatjain festette meg igéző szépségű kedvesét, Mimit, aki e képek által a két világháború közötti évtizedek, az art deco korszak nőideáljának egyik legszebben dokumentált képviselőjeként áll előttünk.«

MOLNOS PÉTER

79 | Gara Arnold

(Budapest, 1882–1929, Budapest)

Rejtélyes szépség, 1920-as évek
Mysterious Beauty, 1920s

25 × 18,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Gara | Signed upper right: Gara

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 861 ELR

Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 1 899 ELR

80 | Diósy Antal

(Budapest, 1895–1977, Budapest)

Art deco nő
(A hárfaművésznő), 1929

Art Deco Lady
(The Harpist), 1929

78 × 59 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Diósy 929 |

Signed lower right: Diósy 929

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 ELR

Becsérték: 1 000 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 3 797 ELR

81 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861–1927, Kaposvár)

Fiatal hölgy fehér kesztyűvel, 1923 Young Girl with White Gloves, 1923

52 × 41,5 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra fent: Rónai | Signed upper right: Rónai

A hátsó borítón kék tintaceruzával: Linzer Terka no 3,
alább feketével: Linzer / Füge u. 2/a

ROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Linzer Margit tulajdonában.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· CLXII. Csoportkiállítás. Rippl-Rónai József arcképfestő, Istókovits Kálmán, Barna Elek, Gulyás Ferenc, Kenéz János festőművészek. Ernst Múzeum, 1936. (kat. 82.; *Feketeboás nő* címmel).

IRODALOM | LITERATURE

- Kempelen Béla: Magyar nemes családok, 6. kötet, Khár-Lyukáts. Grill, Budapest, 1913.
- Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1920.
- Lázár Béla: Rippl-Rónai József. Ernst Múzeum, Budapest, 1923.
- Vaszary János: Rippl-Rónai József művészete és jelentősége. Pesti Napló, 1928. február 4.
- CLXII. Csoportkiállítás. Rippl-Rónai József arcképfestő, Istókovits Kálmán, Barna Elek, Gulyás Ferenc, Kenéz János festőművészek. Ernst Múzeum, Budapest, 1936.
- Petrovics Elek: Rippl-Rónai. Athenaeum, Budapest, 1942.
- Genthon István: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1977.
- Keserü Katalin: Rippl-Rónai József. Corvina, Budapest, 1982.
- Szabadi Judit: Így élt Rippl-Rónai József. Móra, Budapest, 1990.
- Rippl-Rónai József gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Bernáth Mária – Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1998.
- Szabadi Judit: Rippl-Rónai. Corvina, Budapest, 2000.

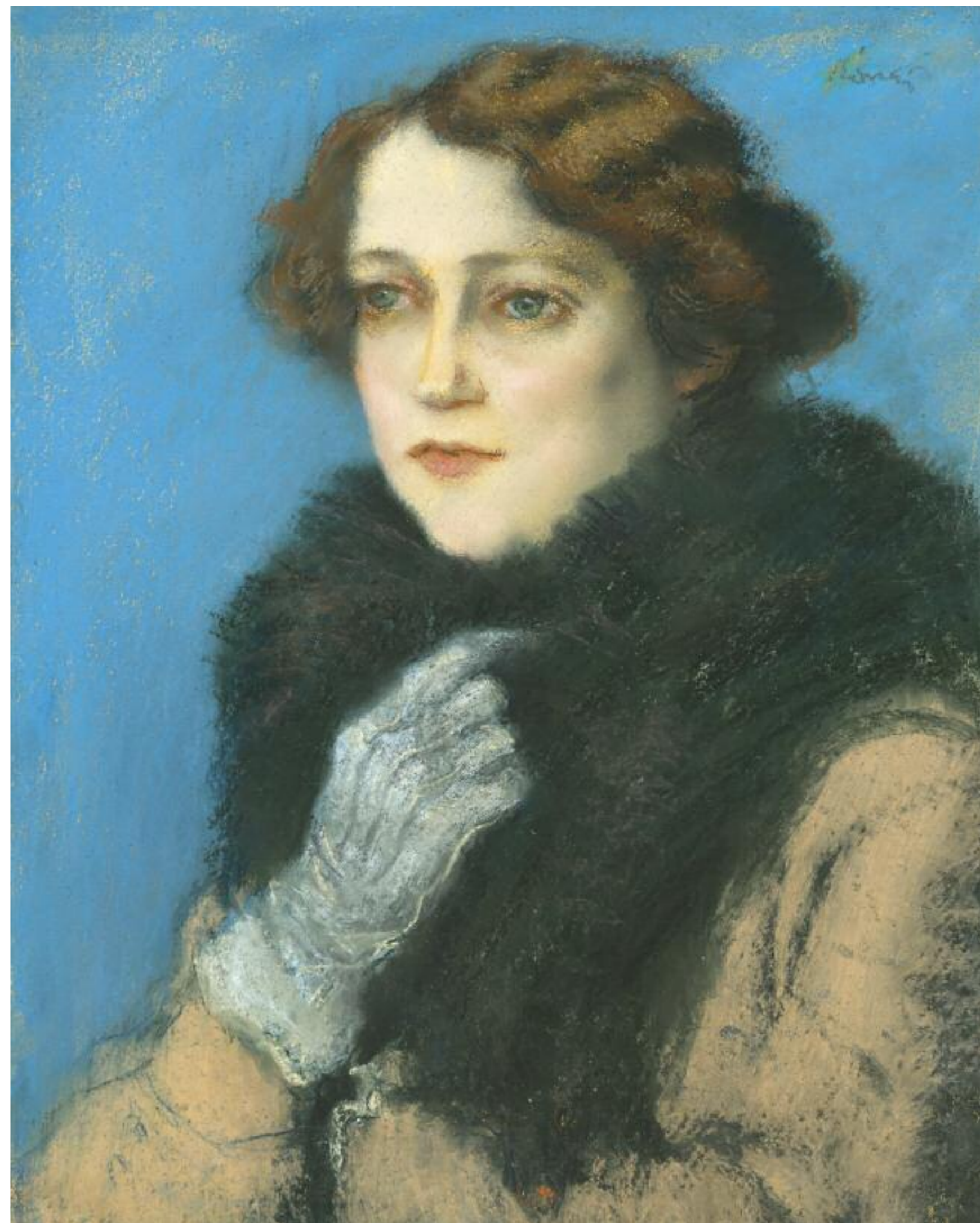
Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 45 570 EUR

Becsérték: 24 000 000 – 30 000 000 Ft

Estimated price: 60 759 – 75 949 EUR

Édouard Manet: Tanulmány a Le Bar des Folies Bergères pultoslányáról, 1881, Musée des Beaux-Arts de Dijon

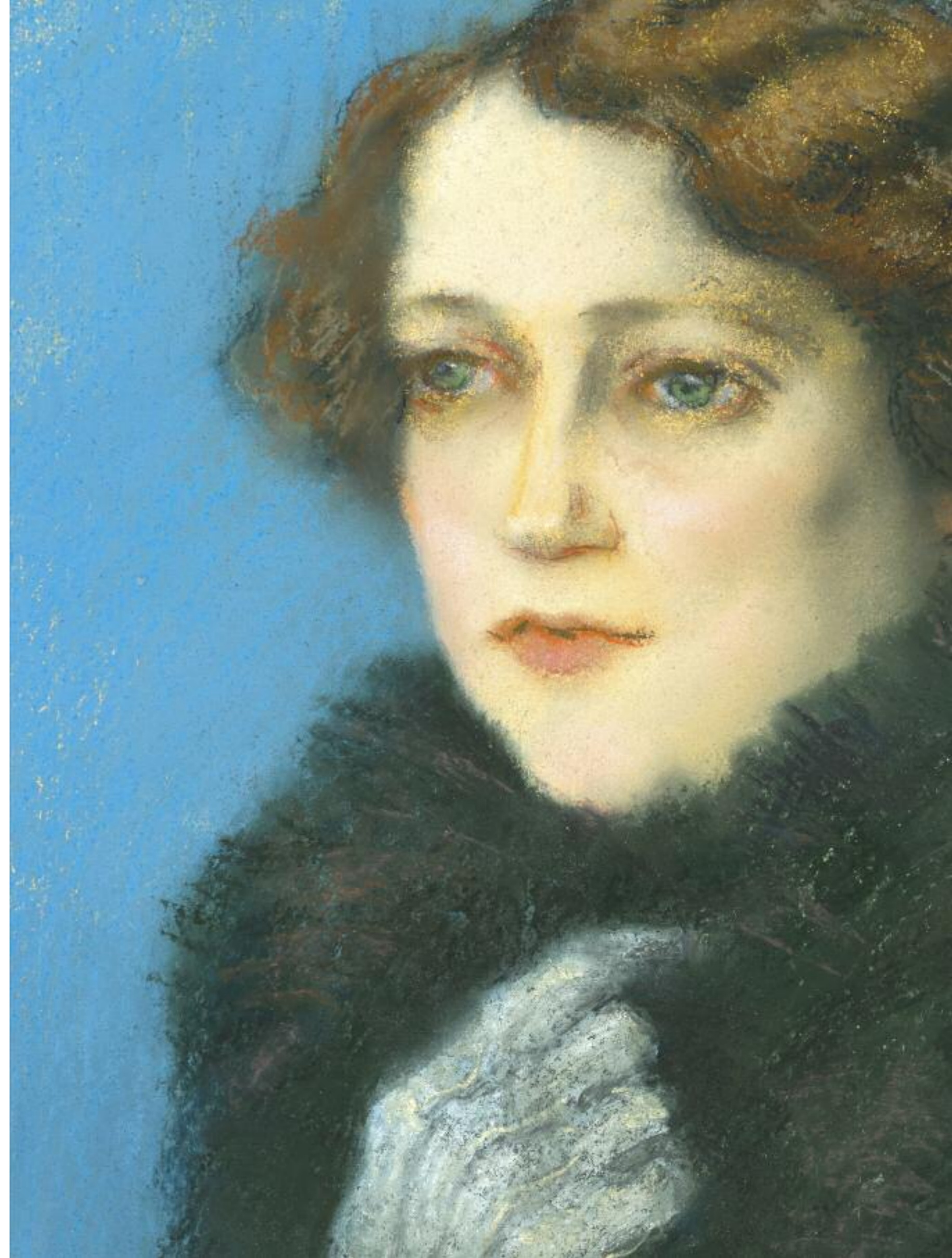

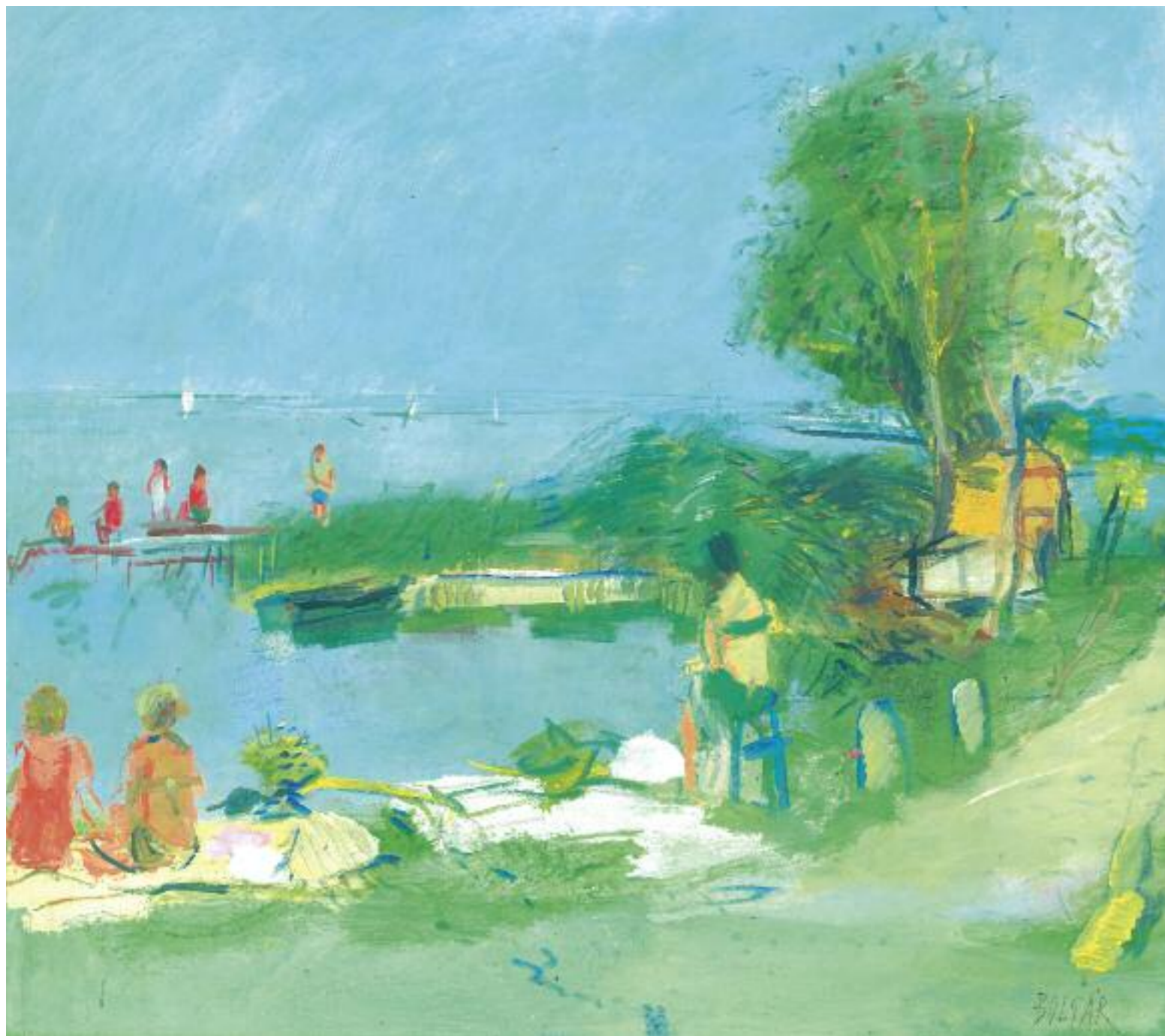
»senki sem szerette úgy, mint ő, az érzéki szépet, a festői ötletességet, a művészi szenzációt – és a dekoratív megjelenést. Öltözködésben idegenkedett a művészietlen sablontól. Öröme telt az asszonyi, szuggesztív szépségben: az ideges és kesztyűs női kéz, a feszültséggel telt finom, puha ujjak, a párás, illatos testek – az ő bámulata.«

VASZARY JÁNOS

A finom vonású ifjú hölgy jégkék szemével álmodozóan néz a messzeségbe. Fehér bőrkesztyűs jobb kezével összehúzza a fekete szőrmeboát világos kabátja felett. Az ünnepezt mester, Rippl-Rónai József a századfordulós Párizsból hozta haza a pasztellművészet virtuóz mesterfogásait. A kréta finoman rebben a keze alatt, hol felhősen szétterül, hol izgatott vonalrajzba tömörül. Hátternek azt a világoskék tónust választotta, amellyel művészsbarátait, a *Nyugat* íróit és költőit örökítette meg. Rippl-Rónai egy 1920-ban írt, az Ernst múzeumi kiállítási katalógusban közölt levelében írta meg, hogy mennyire inspirálták pasztellportréit a szebbnél szebb pesti női karakterek: „a pasztell-fejek egész seregét mutatom most be, amelyeket érdekes életű és még érdekesebb kinézésű fiatal pesti lányok és asszonyok után csináltam. [...] A többi pasztell különböző modell után készült, mindegyik olyan úrinő, akit le kellett festenem, mert nagyon érdekelték.” A pesti úrinők szépségéhez szintén nagyon értő fiatalabb pályatárs, Vaszary János elemezte Rippl-Rónai érzékenységet tanulmányléptékű portréírásában: „senki sem szerette úgy, mint ő, az érzéki szépet, a festői ötletességet, a művészi szenzációt – és a dekoratív megjelenést. Öltözködésben idegenkedett a művészietlen sablontól. Öröme telt az asszonyi, szuggesztív szépségben: az ideges és kesztyűs női kéz, a feszültséggel telt finom, puha ujjak, a párás, illatos testek – az ő bámulata.”

A pasztellportré hátoldalán megőrzött feliratok tanúsága szerint a kép Linzer Terkát ábrázolja, egykor pedig Linzer Margit Füge utcai lakos tulajdonában állt. A néhai tulajdonos, Linzer Margit neve alapján a képet azonosíthatjuk az Ernst Múzeum 1936-os csoportkiállításán szereplő *Feketeboás nővel*. A képmás datálását megkönnyíti, hogy korábban az 1923-ban kiállított *Tizian-hajú heverő lány* hátlapja mögül került elő. A korabeli írásos források segítenek az ábrázolt személy kilétének felfedésében. Kempelen Béla 1913-as *Magyar nemes családok* című genealógiai összefoglalója szerint a Linzer család felmenője, Linzer Károly budapesti gyártulajdonos 1884-ben kapta meg a nemességet és az ilenczfalvi előnevet. Egyik fia, Ármin vette feleségül Sipos Margitot. Az elegáns úri körökben forgoló Linzer Árminné az V. kerületi Tátra utcában lakott férje haláláig, itt vitte ruhaszalonját, majd a II. kerületi Füge utcában építtetett otthont a maga számára az 1930-as években. Feltehetően a lányuk volt Linzer Margit, akinek a neve a kép hátoldalán tulajdonosként szerepel. A finom művű portré minden bizonnyal a fiatal pesti úriasszonyt, Linzer Árminnét ábrázolja (az ő beceneve lehetett Terka), aki törekeny szépségével megidézte a női esztétikumra fogékony Rippl-Rónait.

82 | Bolgár József

(Budapest, 1928–1986, Budapest)

Nyári hangulat a Balatonnál
Summer Vibes at Lake Balaton

72 × 81 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: Bolgár | Signed lower right: Bolgár

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR

Becsérték: 600 000 – 800 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 025 EUR

83 | Csejtei Joachim Ferenc

(Szeged, 1882–1964, Gyula)

Nyár végi park (Szeged), 1920-as évek
In the Park at Summers End (Szeged), 1920s

78 × 95 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Cs. Joachim F. | Signed lower right: Cs. Joachim F.

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Joachim. A holdfény impresszionistája, Móra Ferenc Múzeum, Szeged, 2022

Reprodukálva: Szabó Tamás – Rieder Gábor: Joachim.

A holdfény impresszionistája. Múzeumi Tudományért Alapítvány, Szeged, 2022.

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 500 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 3 797 EUR

Szabó Tamás – Rieder Gábor:
Joachim.

A holdfény impresszionistája.
Múzeumi Tudományért Alapítvány,
Szeged, 2022 könyv borítója

Czigány Dezső

Nizza

Côte d'Azur

84 | Czigány Dezső

(Budapest, 1883–1938, Budapest)

Côte d'Azur (Nizzai táj), 1927 körül

Côte d'Azur (Nice Landscape), 1927 körül

72 × 92 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Czigány | Signed lower left: Czigány

IRODALOM | LITERATURE

· Kárpáti Aurél: Két kiállítás, Pesti Napló, 1927. november 13.

Rum Attila: Czigány Dezső. Budapest, 2004.

· A Nyolcak. Szerk.: Markója Csilla – Bardoly István,
Janus Pannonius Múzeum, Pécs, 2010.

· Rum Attila: Czigány Dezső. Kossuth –
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.

Kikiáltási ár: 18 000 000 Ft / 45 570 EUR

Becsérték: 24 000 000 – 34 000 000 Ft

Estimated price: 60 759 – 86 076 EUR

Czigány Dezső: Nizza, 1926–1927, magántulajdon

»Nizzai tájai, tavaszi ujjongással fürdenek a friss, világos színekben, amelyeket a redukált formák zártsága köt derűs, meleg, tiszta harmóniákba. Átlátszó, a levegőben és fényben szinte feloldódó halványzöld lombtömegek, tompakék tengersíkok, mosolygó, halkpiros háztömbök s pasztelles sápadtságú figurák alkotják képeinek tárgyi elemeit, amelyek mindig a lényegyet, a kép önmagában és önmagából épülő konstrukcióját, a vonalak és formák ritmusát hangsúlyozzák.«

KÁRPÁTI ALIRÉL

A dél-francia napsütés opálosan fehérre lágyítja az időtlen tengerparti látványt. Czigány Dezső felkapaszkodott egy tetőteraszra, hogy kitaruljon előtte a panoráma. Az előteret a félig árnyékba boruló cseréptető ritmizált rézsúje tölti ki. Mögötte csupasz ágaival nyújtózkodó facsermete, egy alacsony fal és egy másik épületsor. A pasztellel való napsütötte falakat halvány mályvaszínű árnyékok lágyítják. A középteret fő motívumként olyan geometrikus elemekre bontott házak uralják, mint amilyeneket Cézanne festett a közeli L'Estaque-ban, proto-kubista tömbökre egyszerűsítve le a látványt. Ahogy a provençe-i tengeri levegő opálosan áttetszőre színezte az aixi mester tájképeit, ugyanúgy került Czigány a nizzai napsütés hatása alá. A jobb oldali ház falának árnyékos zöld fala a távoli hegyvonulat színét idézi, a középső házaké a tengerből kékjét. A Czigány nizzai képei közül méretével is kitűnő kompozíció vízszintesen szervezett, statikus tömbjeit a merészen komponált levél nélküli fácska hangsúlyos ágvonalai ellenpontozzák.

Kárpáti Aurélnak a nizzai sorozatról írt jellemzése tökéletesen ráillik a nagy méretű, most felbukkant tájképre: „Nizzai tájai, tavaszi ujjongással fürdenek a friss, világos színekben, amelyeket a redukált formák zártsága köt derűs, meleg, tiszta harmóniákba. Átlátszó, a levegőben és fényben szinte feloldódó halványzöld lombtömegek, tompakék tengersíkok, mosolygó, halkpiros háztömbök s pasztelles sápadtságú figurák alkotják képeinek tárgyi elemeit, amelyek mindig a lényegyet, a kép önmagában és önmagából épülő konstrukcióját, a vonalak és formák ritmusát hangsúlyozzák. Czigány új képei rendkívül dekoratívek, s kiegyensúlyozottságuk, szinte ünnepi nyugalmuk a természet szemléletébe merült művész benső elmélyüléséről és egyéni előadásmódjának teljes kiforrottságáról tanúskodnak.”

Amedeo Modigliani:
Fa és ház, 1919,
Hecht Museum, Haifa

Csontváry Kosztka Tivadar: Olasz város,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Czigány művészetének kialakulása Franciaországhoz kötődik. Röviden belekóstolt az akadémikus képzésbe itthon, sőt már a 20. század első éveiben öntudatos fiatal tehetségként állított ki Budapesten. 1904-ben utazott először Párizsba, ahol bejárta a modern szellemiségű Julian Akadémiára, majd hamarosan a Függetlenek Szalonjának elismert részvevőjévé vált. Közben rendszeresen megfordult Nagybányán, és közeli barátságba került a modern művészet első számú nemzeti ikonjával, Ady Endrével. Formálódo festészetére Matisse, Gauguin és mindenképp Cézanne volt nagy hatással. A franciás modernség tudatosan építkező, „kutató”, „kereső” értelmiségi képviselőjeként helyet kapott a Nyolcak csoportjában. Pazar önarcképekben és cézanne-os csendéletekben gazdag festészetével komoly sikereket ért el a következő évtizedekben. 1922-es kiállítása kapcsán írta lényeglátó művészetéről Bálint Aladár a *Nyugat* hasábjain: „Kifejezésmódja végletekig egyszerű és markáns. Klasszikus latin felírások, négy soros versek tömörségét juttatják eszünkbe e képek, [a]hol néhány alapszínbe sűrítette össze a művész a természettel folytatott párbeszédének eredményeit.”

Czigány családjával 1925-ben, az art deco nagy évében hagyta el Magyarországot. Párizs után a francia Riviérán, a tengerpartjáról híres Nizzában telepedett le egy kicsiny villában. Felesége divatruüzletet nyitott az előkelő nyaralóvárosban, a festő pedig minden energiáját az alkotásnak szentelte. Mindenekelőtt a dél-francia táj szépsége ragadta magával, a szélesre nyíló tengeri panorámák, a pálmákkal szegélyezett promenádok és a paszellszínű épületek kubizáló tömbjei. A termékeny korszak legjobb műveit – köztük feltehetően a most vizsgált, külföldről hazakerült kompozíciót – 1927 őszén Székely Aladár fotóművész budapesti műtermében mutatta be. A kritika örömmel fogadta a dél-francia napsütés derűsen időtlen, Cézanne világát megidéző képeit. Rum Attila, Czigány monográfiája szerint a festő számos helyszínen megfordult e pár év alatt: „A képcímek adnak támpontot Czigány barangolásainak helyszíneiről. Ezek között Párizs és Nizza mellett szerepelnek Ville Franche, Mont Boron, St. Laurens du Var, Cagnes-sur-Mer, Cimiez, St. Paul de Vence és Beaulieu tájai és részletei.” Bár a kutatás szerint Czigány becsavarogta a környező településeket, az elnagyolt topografikus formák alapján feltételezhető, hogy a képen épp a híres nizzai öblöt látjuk, a Jean-Médécin magasságában. Így a csupasz faágnál látszó kiszögellés a Colline du Château parkjával borított domboldallal azonosítható, amely mögött a jachtkikötő bújik meg, a nagy zöld hegyhát pedig a várost kelet felől határoló Mont Boron.

Paul Cézanne: A marseille-i öböl L'Estaque felől, 1885 körül, The Metropolitan Museum of Art, New York

„A nap olyan fantasztikus itt, hogy a tárgyak úgy tűnnek, mintha nem is fekete és fehér lenne a körvonaluk, hanem kék, vörös, barna és lila” – írta Cézanne az általa számtalanszor megfestett L'Estaque-ból barátjának, Pissarrónak 1876-ban. Czigány számára az aixi mester volt a fő példakép. A *Pesti Napló*nak nyilatkozva egyértelműen beszélt művészetének cézanne-i eredetéről: „A piktúra és festői törekvések általánosan még soha oly mély, nemes és a természettel ilyen meghatott és szoros kontaktusban nem volt, mint Cézanne és műveinek és tanításának tudatos értékelése óta. Festői törekvés: mindent kiszedni a természetből, ami festőileg értékes, és elhagyni mindent, ami a piktúrát csak zavarja, pláne ami idegen, ami nem festői elem. Ilyenek: bizonyos ordináre anyagszerűség keresése, bizonyos utálatos, csak lágy fejekben elképzelt szépségideál hajszolása, bizonyos bárgyú hangulatok alkalmazása és így tovább.” Czigány az általa megfogalmazott sallangmentes, lényegre koncentrázó, letisztult képépítéshez a későbbiekben is hű maradt. Nemhiába beszélt róla Genthon István művészettörténész a „Cézanne elveinek legtisztább képviselőjeként” 1935-ben. Ezt az esztétikai ősforrást látjuk megtestesülni a most vizsgált festményen is, kiegészítve az 1920–30-as évek klasszicizáló tömegformálásával és art deco minimalizmusával.

Nizzai képslap az 1920-as évekből

»Cézanne elveinek legtisztább képviselője«

GENTHON ISTVÁN

85 | Börtsök Samu

(Tápiószele, 1881–1931, Budapest)

Téli csend Nagybányán
Winter Silence at Nagybánya

60 × 71 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 3 797 – 6 076 EUR

Claude Monet: Havas szénaboglyák, 1891,
Shelburne Múzeum, Vermont

Börtsök Samu: Havas boglya, 1917,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

86 | Krizsán János

(Kapnikbánya, 1866–1948, Nagybánya)

Nagybányai utca, 1910
Nagybánya Street, 1910

57,5 × 64,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Krizsán J. 910 |

Signed lower left: Krizsán J. 910

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 5 063 – 8 608 EUR

Boromisza Tibor: Patakparti házak, 1908,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Kosztá József
Magyar táj

87 | Koszta József

(Brassó, 1861–1949, Budapest)

Magyar táj (Nyári fények az Alföldön),
1920-as évek

Hungarian Landscape (Lights of Summer
on the Great Plains), 1920s

50,5 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 13 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 32 911 EUR

Alexej von Jawlensky: Waterburgi tájkép, 1907,
Courtesy of Galerie Von Vertes, Zürich

»Csak itt érzem magam jól és csak itt tudok igazán dolgozni. Összes munkáim, amelyekkel feltűnést keltettem, mind-mind tanyai alkotásaim.«

Kosztza József 1917 után évtizedeken keresztül a magyar művészettörténet-írás és műkritika, sőt a komoly tudományt könnyed anekdotákkal oldó kultúrbulvár egyik kedvenc alakja volt. E népszerűség mögött nem csupán műveinek vitathatatlan kvalitása, de emberi karakterének izgalmas vonásai, sorsának meglepő, a hagyományos művészélettől olyannyira idegen alakulása is tetten érhető. A róla szóló megemlékezések örökösen visszatérő eleme gyorsan hevülő, szangvinikus alkata, amely képeinek indulattal teli, izgatott ecsetjárásán túl a kortársak által gyakran idézett meglepő cselekedeteiben is megnyilvánult. A szokásos útvonalat bejáró, Bécsben, Budapesten, Münchenben és Párizsban is tanuló, majd olasz és belga tanulmányutakra, valamint egy nagybányai látogatásra is vállalkozó fiatal festő sokáig csupán egy indulatos „akciója”, a kortársak által csak bicskajelenetként emlegetett megmozdulása kapcsán kerülhetett be a lapok tudósításaiba. Történt ugyanis a századforduló éveiben, hogy a Műcsarnok egyik kiállításán Kosztza festményét a rendezők „úgy elakasztották”, hogy a megnyitóra érkező művész „csak nagy nehezen fedezte fel a harmadik sorban. [...] Ebből baj lett. Kosztza kést rántott és szét akarta vágni a képet.” A történetet a *Magyar Művészet* hasábjain felelevenítő Lázár Béla azt is közölte olvasóival, hogy a „megdühödött kis vad zseniként” nyilvántartott festő csupán 1917-ben, ötvenhat évesen robbant be a magyar művészeti életbe, mindenkit megdöbentve azzal, hogy a képeiből áradó fiatalos, telivér lendület egy alacsony, meglelt férfi alakjához párosul. A siker ezzel együtt reveláló volt, és nem csupán egyöntetű kritikusi dicséretekben, hanem a gyűjtők, múzeumigazgatók és művésztszaklakesedésében is megnyilvánult: Nemes Marcell, Hatvany Ferenc, gróf Andrássy Gyula, Petrovics Elek és Szinyei Merse Pál egyaránt az első vevők patinás névsorában található.

Kosztza József a műtermében, 1920-as évek

A most bemutatott festmény – témáján keresztül – szorosan kapcsolódik a tárlat váratlan sikeréhez. Kosztza ugyanis az itt eladott képek árából vehette meg szentesi „birtokának” első tizenöt holdját, amelyet idővel – az 1936-os kiállítás bevételei révén – további tíz hold földdel bővített. Ettől kezdve legtöbb képének témáját a szentesi tanyavilág szűkös, látszólag unalmas, de Kosztza keze alatt a legszebb festőiséggel megtelő világa szolgáltatta. 1937-ben a következő szavakkal világította meg egyszerű környezetéhez fűződő ihlető viszonyát: „Ez az a táj, amely leginkább és legegyszerűbben viseli magán a magyar táj jellegzetességeit. Csak itt érzem magam jól és csak itt tudok igazán dolgozni. Összes munkáim, amelyekkel feltűnést keltettem, mind-mind tanyai alkotásaim. A magyar táj színei, hangulatai annyira lenyűgöző hatással vannak rám és annyira idekötnek, hogy úgy érzem, másutt nem is igazán tudnék dolgozni.”

Kosztza József a szabadban fest, 1920-as évek

A most felbukkant képen is látható egyszerű, puritán épületegyüttes Kosztza számára nem pusztán festői témát jelentett, de mindennapi életének színterét is. Bár időről időre felutazott Pestre, részt vett a legfontosabb művészeti rendezvényeken, de talán egyetlen magyar festő sem élte meg ilyen magától értetődő természetességgel a földközeli, földműves életet. Már a saját „birtok” megvétele előtt vonzotta a Szentes határában fekvő, földszintes tanyákkal tagolt, alacsony horizontú táj, amely talán belgiumi, hollandiai élményeire emlékeztette. Hasonló karakterű természeti részletek tűnnek fel Kosztza talán legfontosabb előfutára, Paál László 1871 körül készült beileni alkotásain is. E műveket összehasonlítva egyértelműen látható, hogy a motívikus rokonság mellett festői modoruk indulati telítettsége, felfokozott festőisége is szoros kapcsolatot mutat, hiába húzódik közel fél évszázad létrejöttük között. Kosztza képének vízszintes rétegekből felépülő szerkezete, a súlyos földszínek és a kék eget benépesítő acél-szürke felhők, az érzelmeket közvetítő tájszemlélet és a formai megoldások hasonlósága alkotóját Paál és a barbizoni festők örökösévé teszi. A képelemek nyugodt, statikus komponálása, a téma csendes egyszerűsége éles ellentétben áll a festői felület páratlan mozgalmasságával: a lendületes ecsetjárással megfogalmazott foltok tökéletesen igazolják, hogy Paál Lászlóhoz hasonlóan Kosztza festményeinek igazi témája nem a fizikai valóság ábrázolt részlete, hanem maga a festés. Az ecset járása, a vibráló foltok ritmusa, az alkotó kéz artisztikus mozdulata leválik az ábrázolt látványról és önálló életet él, külön minőséget képvisel. Ez a megunhatatlan egyéni hang, a Kosztza műveiből sugárzó abszolút festőiség adja e kép igazi erejét.

MOLNOS PÉTER

Kosztza József: Szénaboglyák, 1930-as évek, magántulajdon

88 | Ósz Dénes

(Budapest, 1915–1980, Bergisch-Gladbach)

Kislány mesekönyvvel, 1962
Little Girl with Story Book, 1962

20 × 30 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: ÓD és sajátkezű dedikálás gyermekének |

Signed lower right: ÓD and a handwritten dedication

Hátoldalon autográf felirat a vakrámán |

On the reverse: autograph inscription

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR

Becsérték: 500 000 – 800 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 2 025 EUR

89 | Komáromi-Kacz Endre

(Komárom, 1880–1969, Balatonalmádi)

Szerelmes regény (Álmodozás), 1925 körül
Romance Novel (Dreaming), c. 1925

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Komáromi-Kacz |

Signed lower left: Komáromi-Kacz

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 063 EUR

Becsérték: 650 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 646 – 3 038 EUR

An expressionist painting by Béla Czóbel, depicting an interior scene with a window and a doorway. The style is characterized by bold, visible brushstrokes and a rich, somewhat somber color palette of browns, blues, and greens. The composition is dynamic, with strong contrasts and a sense of depth. The window on the left has several vertical panes, and the doorway in the center leads to a darker, more shadowed area. The overall mood is one of quiet intensity and emotional resonance.

Czóbel Béla

expresszionizmus

90 | Czóbel Béla

(Budapest, 1883–1976, Budapest)

Szobában (Festőnő állvány előtt), 1925 körül
In Room (Painter with Her Easel), c. 1925

65 × 81 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Czóbel | Signed lower right: Czóbel

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Korábban amerikai magántulajdonban.

IRODALOM | LITERATURE

· Kállai Ernő: Új magyar piktúra 1900–1925. Amicus, Budapest, 1925.

· Kállai Ernő: Czóbel Béla. Bisztrai Farkas Ferenc, Budapest, 1934.

· Genthon István: Czóbel. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1961.

· Frank János: Alapélményem: Czóbel. Élet és Irodalom. 1975. augusztus 23.

· Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig. 1904–1914.

Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

· Kratochwill Mimi: Czóbel Béla. Kossuth – Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest–Szentendre, 2009.

· Czóbel. Egy francia magyar. Szerk.: Barki Gergely – Bodonyi Emőke, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014.

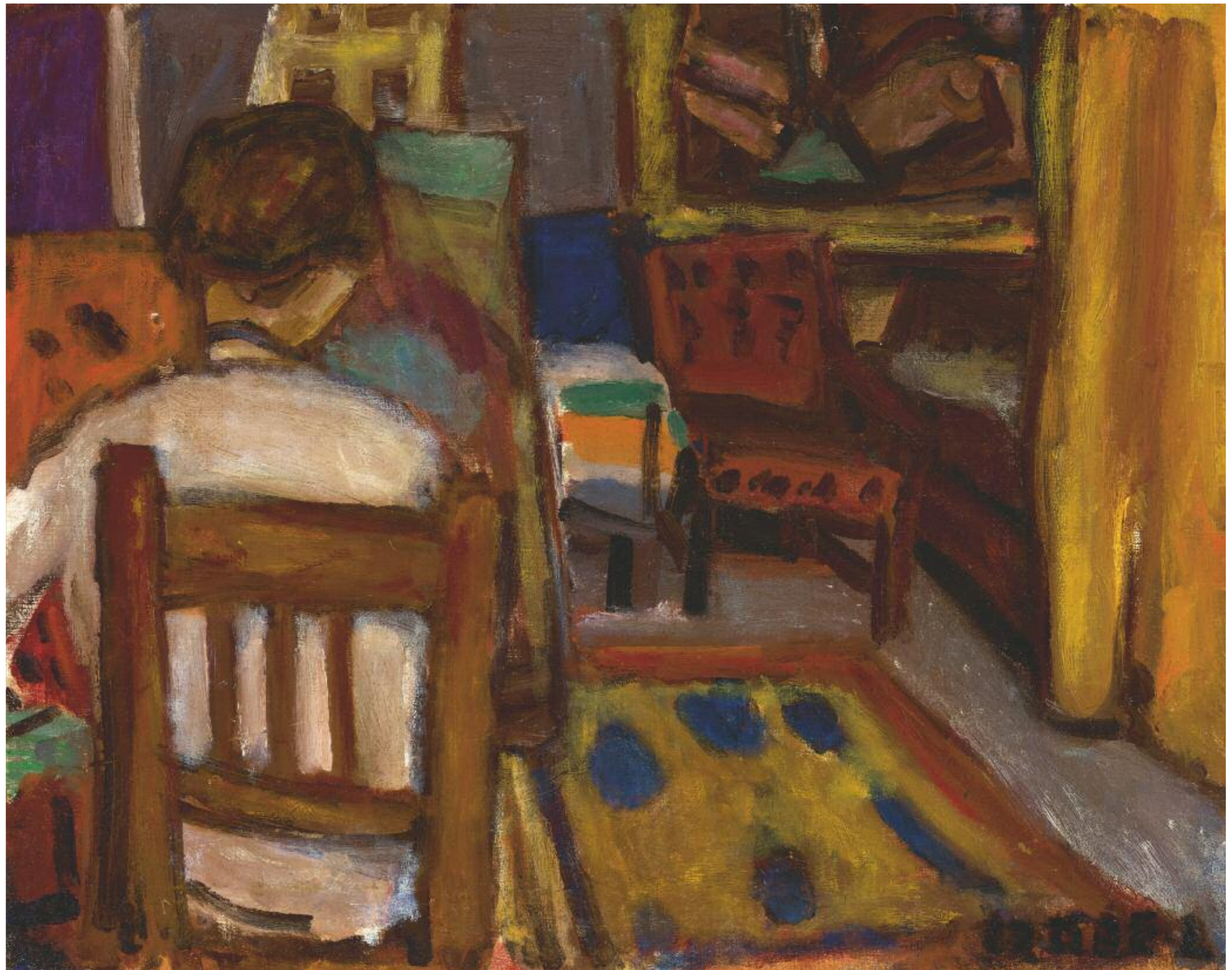
Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 380 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft

Estimated price: 50 633 – 75 949 EUR

Czóbel Béla: Műteremben, 1922,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

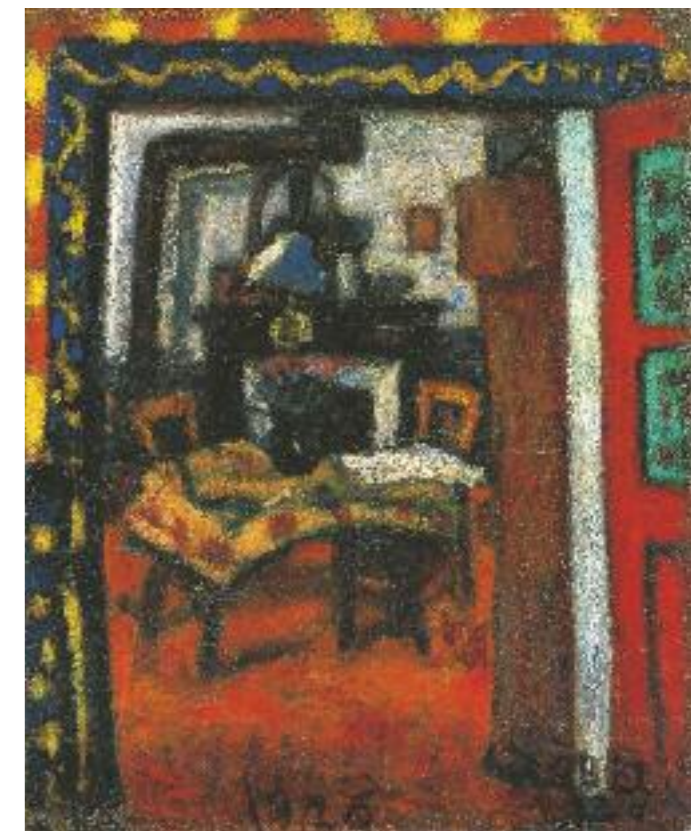

» Én minden egyes képnél,
minden egyes motívumban
is új problémákat találok.«

CZÓBEL BÉLA

„Azt mondják – vallotta meg az öreg Czóbel Béla Frank Jánosnak –, szűk a témám: intérieur, tájkép, figura. Lehet. Én minden egyes képnél, minden egyes motívumban is új problémákat találok. Mindig a valóság alapján, modell után dolgozom, de a modell csak eszköz, amibe az ember belekapaszkodhatik.” A párizsi fauve-ok között tanult Czóbel nem ment messzire a témáért, a 20. század eleji avantgárdon edződött festészete sokszor meglegedett az őt körbevevő tárgyakkal és személyekkel. A most vizsgált képen is a műtermi otthonról készített leltárt: karcsú nyakú nőalak – feltehetően leánya, Lisa – csendes magányában üldögél a széken. Előtte festőállványnak döntött képek, asztalka és egy karosszék. A szürke padlóra terítve mintás szőnyeg fekszik, távolabb egy elhúzott sárga függöny, mögüle ágy kandikál ki. A falon vastag aranyrámbába keretezett fekvő női akt nagy méretű kompozíciója rántja vissza a szemlélőt a művészet univerzumába. Ideillenek Kállai Ernőnek az *Új magyar piktúra*ban megjelent korabeli sorai: „Míg az expresszionizmus és kubizmus számára a mai világváros hősies pátoszt, illetőleg racionális tárgyszerűséget jelentett, addig Czóbel Béla, kinek művészi kibontakozása színhely és idő dolgában szorosan összefügg ezeknek az irányoknak a küzdelmeivel, semmi mással nem törődött, minthogy a körülötte lévő tárgyakról nyugodt, jó képet fessen. Ezért is hat olyan vonzó, emberi pihenőnek. [...] Czóbel tónusbeli elmélyedése a színek rendkívül sokrétű és bonyolult egymásra festésén át köti le a szemet. Az alkonyati homályba süllyedt színek intenzitása úgy lappang a felület lefogott tónusaiban, mint izzó parázs a szürke, de meleg hamu alatt. Nagy, puha hullámokban ömlik el a képeken a tónusok sötét, vörösesbarna, zöld és liláskék melegsége. Alóluk csak helyenként villog ki a tűzvörösnek, rózsaszínnek vagy aransárgának egy-egy hirtelen, rövid felcsillanása.” Ilyen felcsillanó modern színpárosítás az asztalterítő narancs-zöld kontrasztja vagy a bal felső sarok lila-sötétnarancs kettőse. Az érett Czóbel legjobb fajta kolorizmusából tartott bemutatót ezen a korábban nem ismert, az Egyesült Államokból hazaszármazott vásznon.

Czóbel Béla: Normandiai enteriőr, 1926, magántulajdon

Czóbel Béla: Ülő lány, 1920. Ferenczy Múzeum, Szentendre

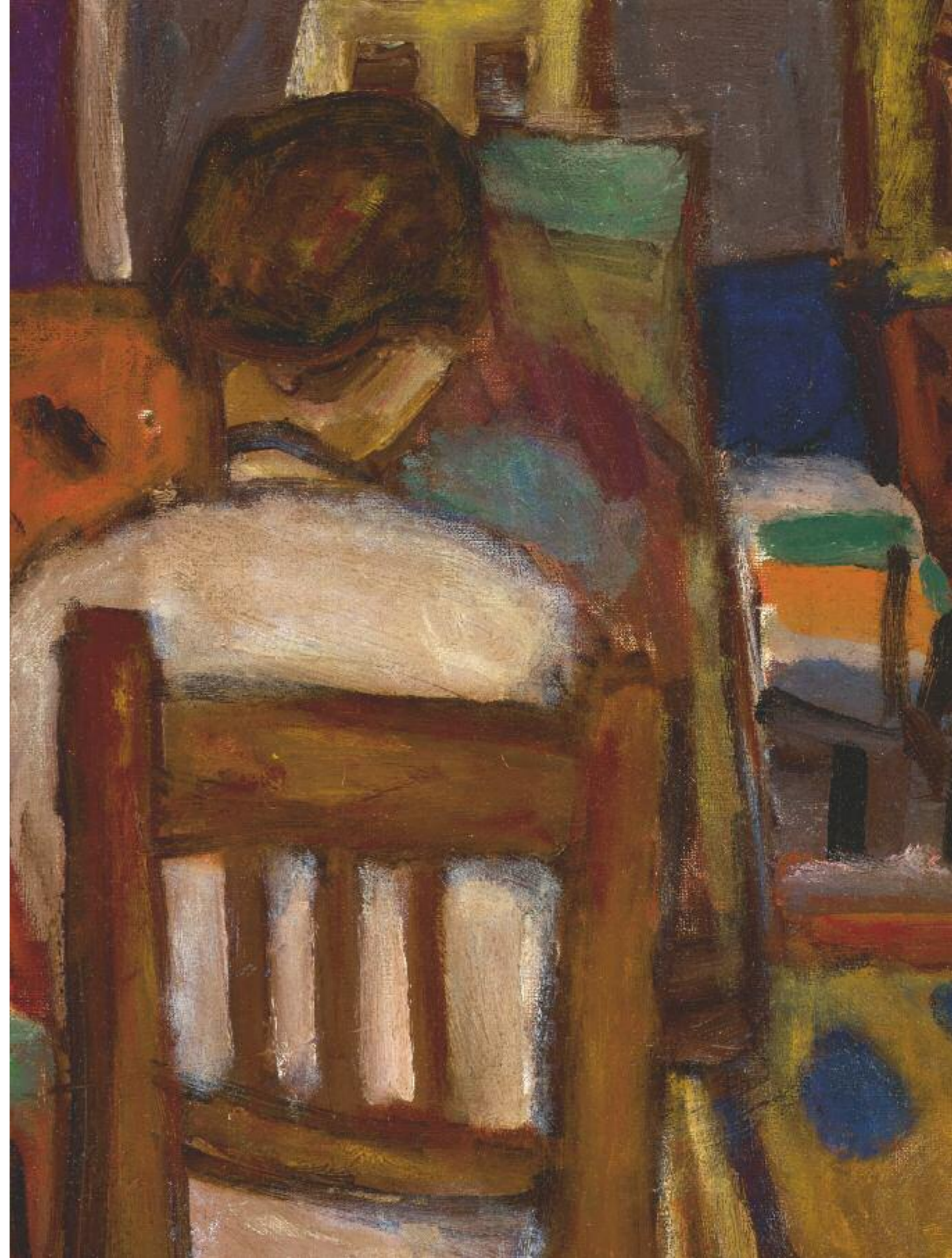

Czóbel és lánya, Lisa Normandiában az 1920-as évek végén, magántulajdon

»egy nyelv, amelyben világosan csengenek a barátság, a melegség, az öröm, a művészet szavai, egy gyönyörű emberi nyelvezet, ami Czóbelt a modern Magyarország legelső festőjévé avatja.«

JEAN BOURET

Stílusvilága a datálatlan képet a 20-as évek közepére helyezi el az életművön belül, amikor Czóbel visszatért nagy sikerei színhelyére, Párizsba, de még megőrzött valamit a berlini korszak darabosan expresszív, naiv komponálásmódjából. Legközelebbi párhuzamai az olyan bonyolult téri rendszereket megmozgató, mégis nagy összegző színfoltokkal operáló kompozíciók, mint a Magyar Nemzeti Galériában őrzött 1922-es *Műteremben* vagy a dülöngélő ajtókeretbe foglalt *Normandiai enteriőr* (1926, magántulajdon). Itt is hangsúlyosak a széles színfoltokat keretező, torzított, szerkezetes elemek, lásd a halvány rózsaszín ruhás női hátra kirajzolódó székátlát vagy a festőállvány sárga „ablakos” mintázatát. De a czóbeli piktúra nem a mesélő, rajzos részletekről szól, hanem a tömény, zamatos festékmatériáról. 1948-as kiállítása kapcsán a fiatal párizsi műkritikus, Jean Bouret érzékletes cikket írt a francia *Arts* folyóiratba (magyarul a *Magyar Művészet*ben jelent meg), kifejtve festőiségének „testi” eredetét: „Czóbel elszántan ragaszkodott a nagy hagyományokhoz, Rouault és Bonnard hagyományához, a kifejezés festészetéhez, amely túlélte a fauvizmust. Ragaszkodott ehhez a gazdag festészetéhez, amelyben az anyag szerepet játszik, amelyben a tragikus az örömmel változik, a hús megtartja húsértékét, megtelik napfénnel, megdagad az esőtől és nemcsak felület, amit össze lehet kenni, mint a kifestő füzetek ábráit, lilával, pisztáciazölddel vagy nyers rózsaszínnel. [...] Czóbel festészetének olyan illata van, mint a meleg kenyérnek, amelyet lassan dagasztanak és sütnék kőrisfa és venyigék tűzén, világít, mint a jó kővér petróleumlámpák, amelyek rózsásra festik a serény varrónők arcát Vuillard képein. Nem fitymálja az embert, a fát, a sziklát, az eget, az almát, a virágot, hanem felmagasztosítja, átadja, mint a természet üzenetét a mohó és mindent befogadó szemnek: maga a kifejezés és nyelv, nem titkos nyelv, mint a háborús jelentéseké, hanem egy nyelv, amelyben világosan csengenek a barátság, a melegség, az öröm, a művészet szavai, egy gyönyörű emberi nyelvezet, ami Czóbelt a modern Magyarország legelső festőjévé avatja.”

91 | Vörös Géza

(Nagydobrony, 1897–1957, Budapest)

Műteremben (A fiatal művész és modellje), 1924

In Studio (Young Artist and his Model), 1924

120 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Vörös Géza 924 |

Signed lower right: Vörös Géza 924

VÉDETT | NO EXPORT

IRODALOM | LITERATURE

· CV. csoportkiállítás. Vörös Géza, Domanovszky Endre, Hollós-Mattioni Eszter, Medveczky Jenő festők és Kelemen Emil, Vadász Endre rajzai. Ernst Múzeum, Budapest, 1929.

· Merítés a KLT-ből VIII. Vörös Géza (1897–1957) festőművész emlékkiállítása. Haas Galéria, Budapest, 2004.

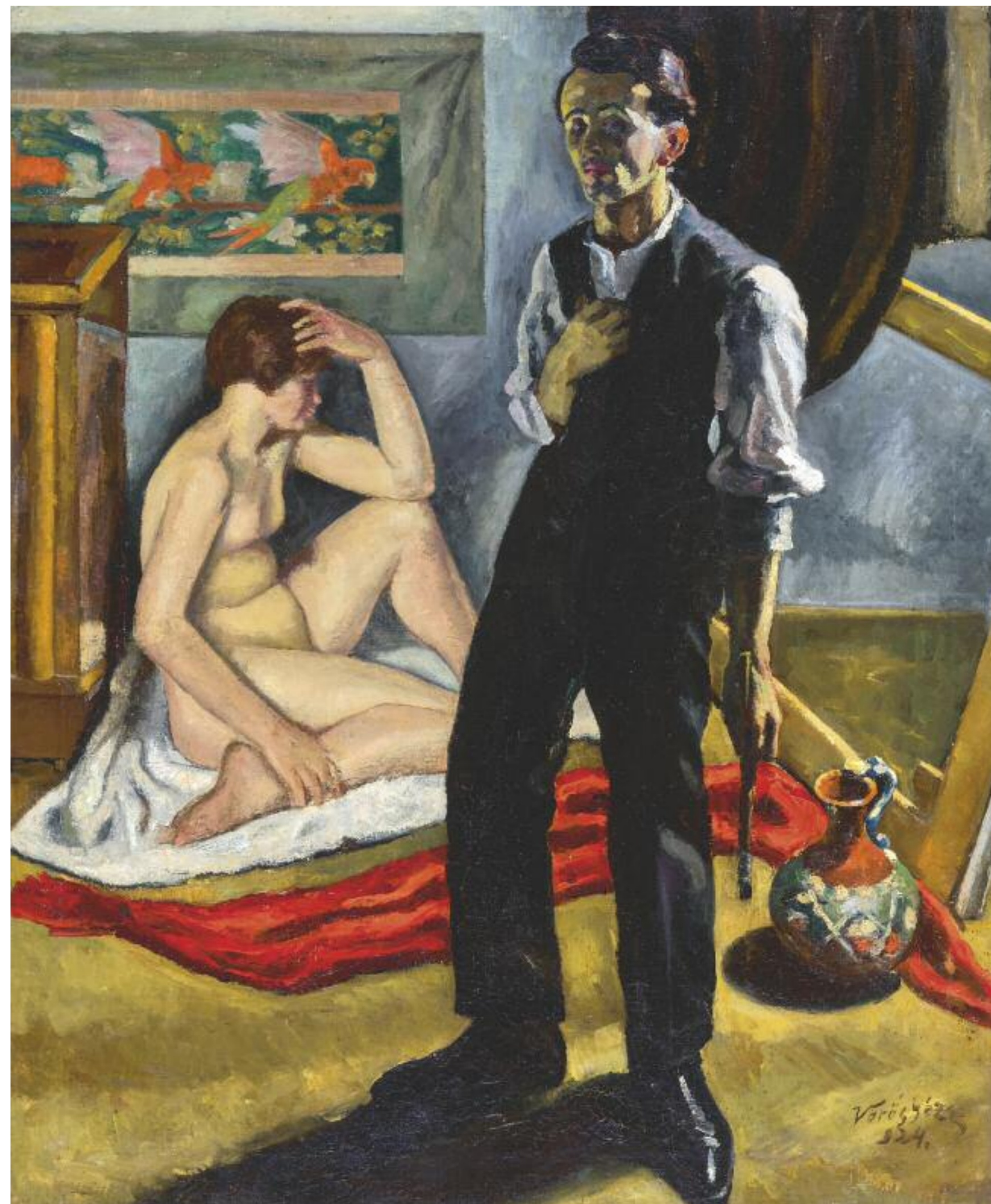
Kikiáltási ár: 4 600 000 Ft / 11 646 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 190 – 22 785 EUR

Paizs-Göbel Jenő: Önarckép két festőbaráttal, 1924 körül, magántulajdon

»Vörös Géza saját művészi helyének kijelölésével az első világháború után induló nemzedék életérzését fogalmazta meg.«

Lázár Béla a fiatal Vörös Géza 1929-es Ernst múzeumbeli kiállítási katalógusának előszavában így jellemezte a 20-as évekbeli fiatalok helyzetét: „A mi fiataljaink a helyes úton járnak. Mindenik új és egyszerismind régi, de nem régieskedő. Nem utánzó. Nem másoló. Csak belekapcsolódtak a múltba, hogy abból emeljék ki a maguk egyéniségét.” Vörös Géza is a múlt örökségének tudatával formálta meg saját művészi képmását. Szembefordult a nézővel, ecsetjét leeresztette, jobbával ingét markolta meg mellkasán. A kép szélén túli műteremablakból beeső fény oldalról rajzolja körül árnyékban álló alakját. Markáns ecsetvonásokkal jellemzett figurája mögött bomlik ki a sajátos műtermi pillanatkép: az üres keretre hulló nehéz függöny, a földön kigyózó vörös drapéria, a népies korsó, a biedermeier szekrény sarka, a papagájos falkép és a fehér lepedőn kuporgó meztelen modell. Bár ráesik a fény, a nő nem kitérül, hanem szemérmesen összehúzza magát. Támaszkodó pozíciója a rendhez és a klasszicizmushoz visszatérő francia szobrász, Aristide Maillol híres aktját idézi (*Mediterrán*, 1902). Vörös sem bohém párizsi ficsúrként pózol, hanem saját helyét kereső ifjú alkotóként. Szőnyi István hasonlóan állt meg a néző előtt – a szekrénynek dőlve guggoló anyjával a háttérben – egy évvel korábban született képén (*Szobában*, 1923, magántulajdon), de Paizs-Goebel Jenő is ugyanígy húzta össze felöltőjét a műtermi munka kellős közepén (*Önarckép két festőbaráttal*, 1924 körül, magántulajdon). Vörös Géza saját művészi helyének kijelölésével az első világháború után induló nemzedék életérzését fogalmazta meg.

Aristide Maillol: *Mediterrán*, 1902, Musée d'Orsay, Párizs

Szőnyi István: *Szobában (Anyám és én)*, 1923, magántulajdon

Vörös a két világháború közötti polgári bohém festők szűkös, de vidám pesti csapatába tartozott. Nappal újlipótvárosi műtermében dolgozott, az estéket a Fészek Klub asztalainál töltötte kártyázással és karikatúrák rajzolásával. (Nemcsak a Fészek-bálok meghívóit készítette, hanem a művészklub szellemes, azóta megsemmisült freskóit is.) Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, valamint Kernstok Károly és Fényes Adolf szárnyai alatt végezte, majd megfordult a szolnoki és a nagybányai művésztelepen, az 1930-as évek során pedig Szentendrén is. A legnagyobb hatást – saját bevallása szerint is – a párizsi életmódot gyakorolták rá, ahol Kees van Dongen, Fújita, Modigliani és Matisse műtermét látogatta. Az École de Paris és az art deco rajzos érzékenységgel megfogalmazott műveivel, csendéleteivel, enteriőrjeivel és feleségéről festett képmásaival rendszeresen szerepelt a fővárosi modern kiállítóhelyeken az Ernst Múzeumtól a Tamás Galériáig, a Nemzeti Szalontól az Alkotás Művészházig. A vészkorszakot vidéken bujkálva élte túl, a szocreál legsötétebb éveit pedig művésztelepekre menekülve. Korai halála után a Műcsarnok kamaratárlata mutatta be életművét 1961-ben. A most elemzett kép ennek a hányatott sorsú, a rendszerváltás után újrafelfedezett pályafutásnak kiemelkedő korai remeke.

92 | Schadl János

(Keszthely, 1892–1944, Tatatóváros)

Aranyló fények a Balatonnál
Golden Hour at Lake Balaton

35 × 38 cm

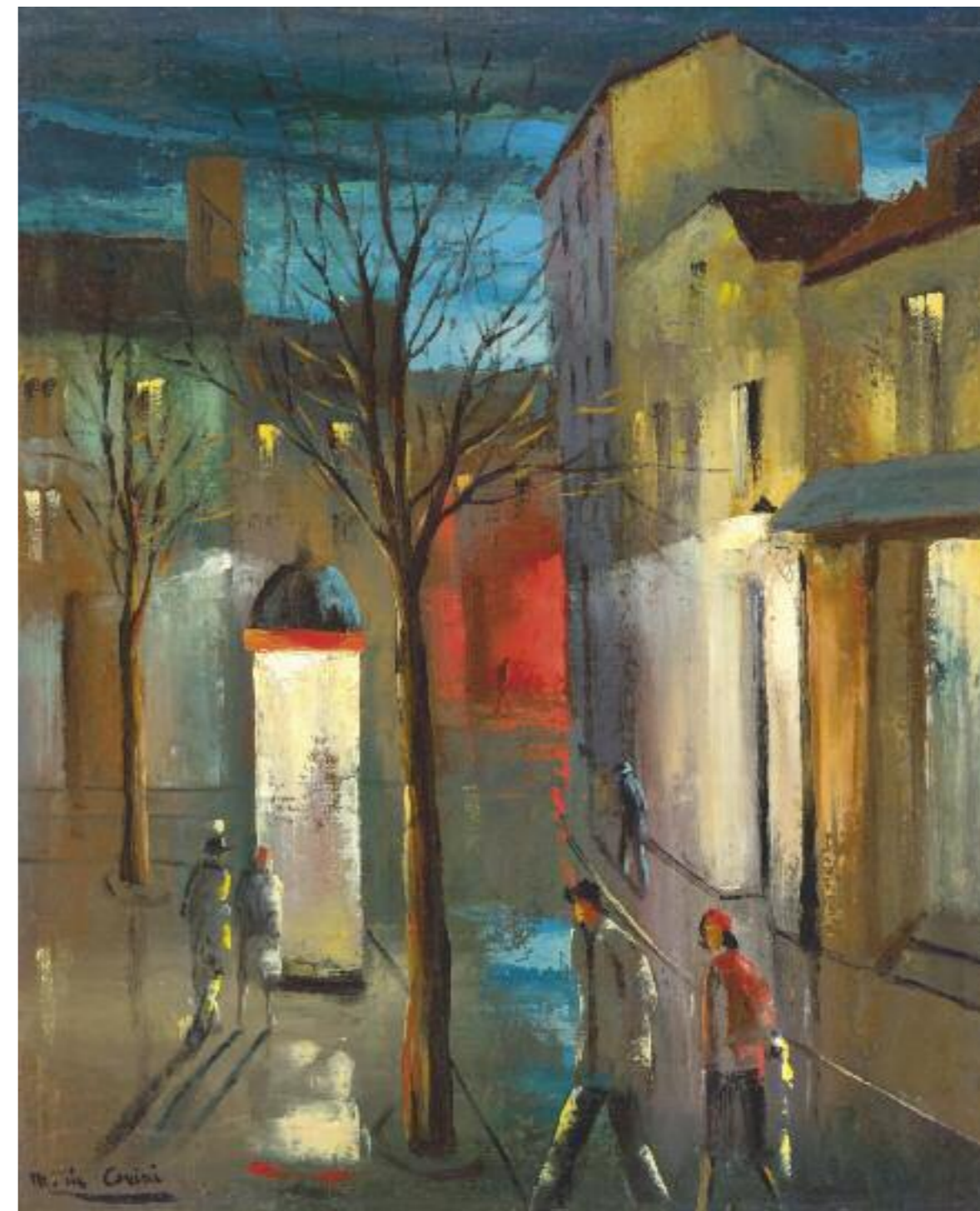
Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Schadl | Signed lower right: Schadl

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 544 EUR

93 | Corini Margit
(Margaret de Corini)

(Kolozsvár, 1897–1982, Gyomaendrőd)

Párizsi utcaszélet hirdetőoszloppal
Parisian Detail with Advertising Pole

55 × 47 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: M. de Corini |

Signed lower left: M. de Corini

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 025 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 5 063 EUR

Claude Monet: Tengeri tájkép, éjszakai hatás,
1866, Skót Nemzeti Galéria, Edinburgh

Vaszary János
Parkban

94 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Parkban, 1933 körül

In Park, c. 1933

57 × 74 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

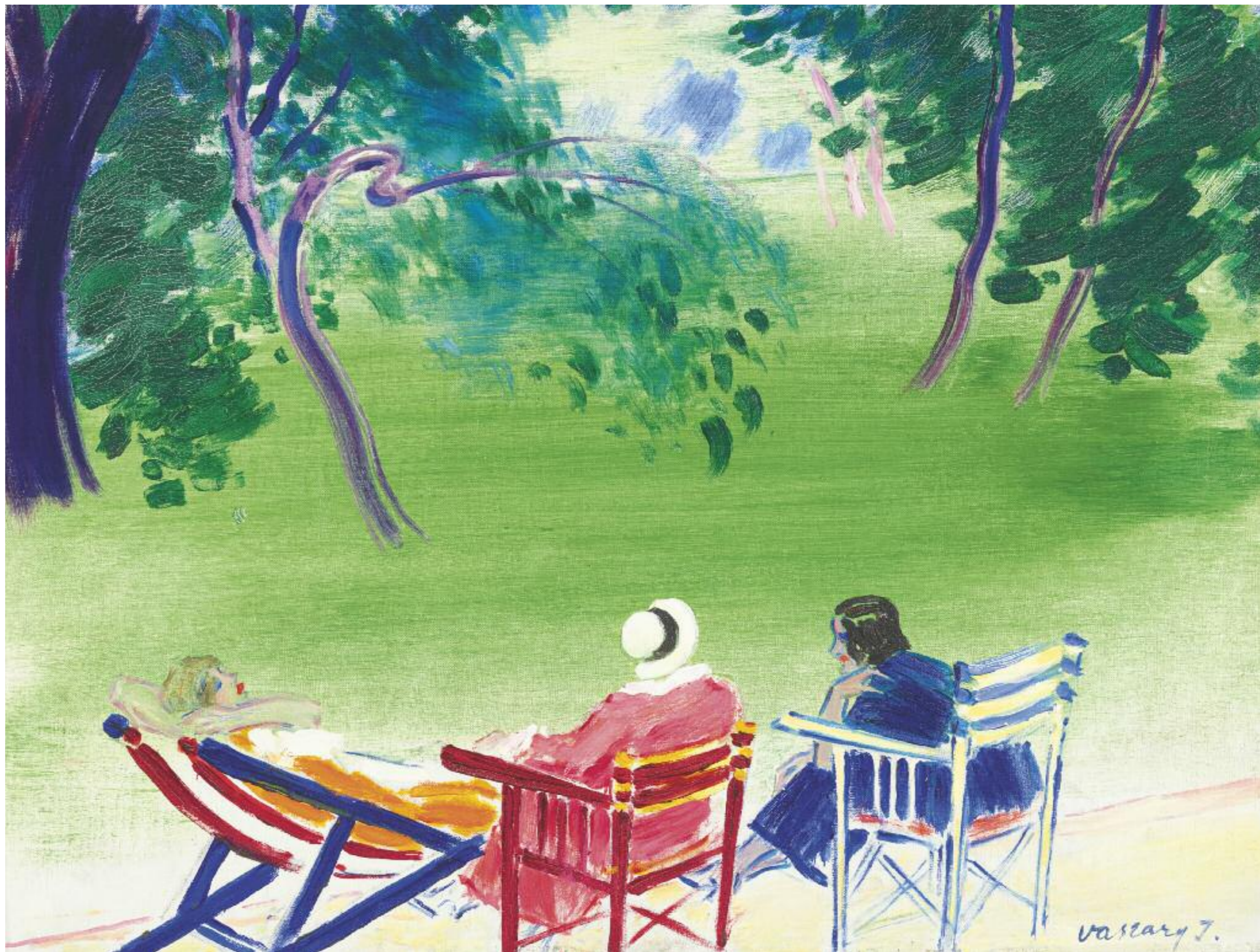
Jelezve jobbra lent: Vaszary J. | Signed lower right: Vaszary J.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

- Egykor perneszi Siklóssy István ügyvéd tulajdonában (Budapest – Firenze)
- gróf Pálffy Sándor családja tulajdonában (Bécs)
- később magyarországi magántulajdonban

IRODALOM | LITERATURE

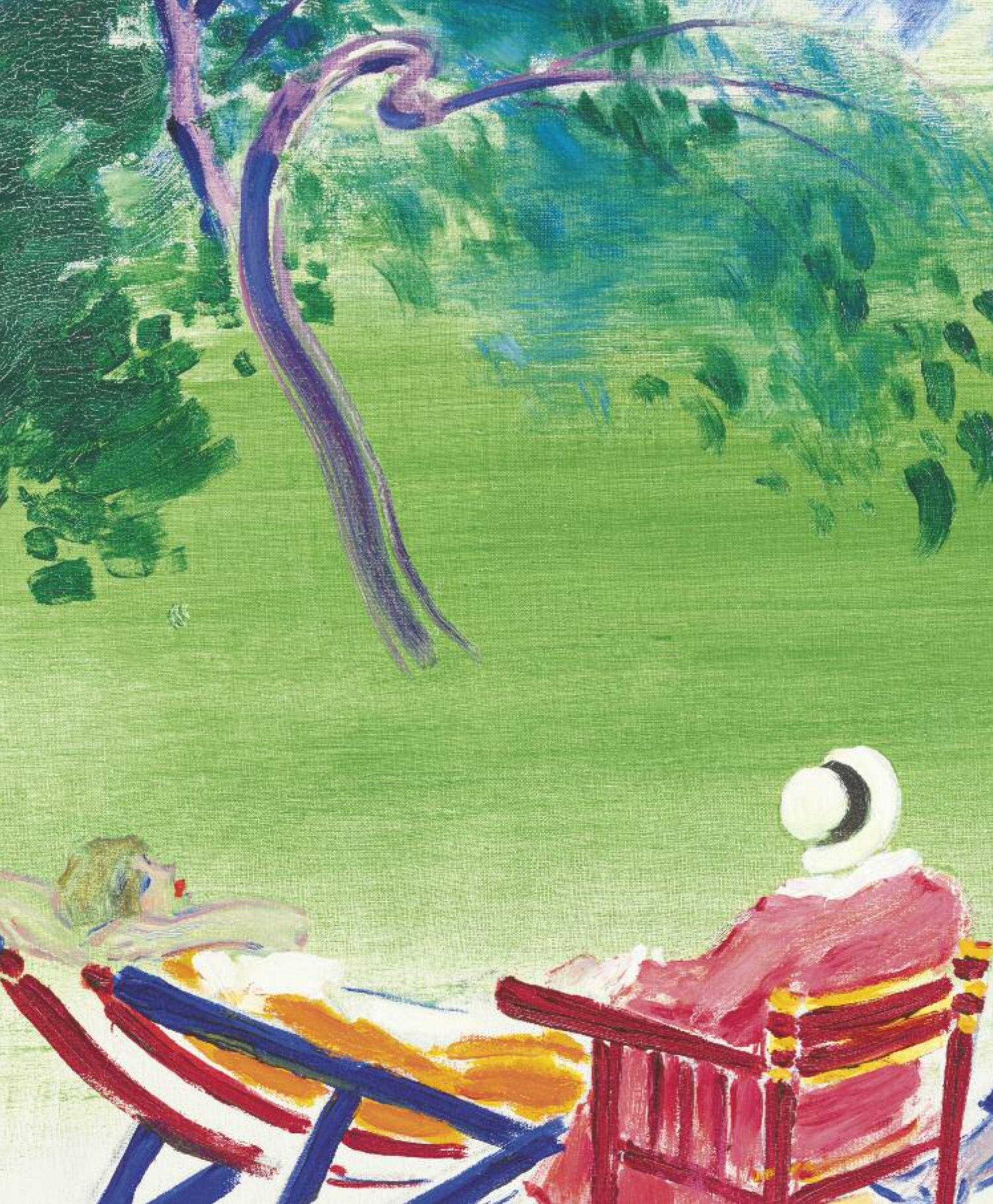
- Kempelen Béla: Magyar nemes családok. 6. kötet, Khár–Lyukáts. Grill Károly, Budapest, 1913.
- Asszony, divat, lélek. Megváltoztatják-e az új divatformák az asszonyideált? Eton, foxtrott, fiús alak és rövid szoknya a mérlegen. Írók, festők, szobrászok nyilatkozatai a modern asszony és modern divat problémáiról. Magyarország, 1926. április 4.
- Vaszary János képei az Ernst-Múzeum kiállításán. Ernst Múzeum, Budapest, 1930.
- A főváros vásárlásai a Múcsarnok tárlatán. Pesti Napló, 1933. május 13.
- Genthon István: Az új magyar festőművészet története 1800-tól napjainkig. Magyar Szemle Társaság, Budapest, 1935.
- Márjás Viktor: A mai Vaszary. Magyar Művészet, 1935, 161–168.
- Rabinovszky Márius: Révész István gyűjteménye. Magyar Művészet, 1936, 204–214.
- Endrődy Béla: A Zerbó-bó-ban. Színházi Hét, 1938/43., 59–61.
- Vitéz Nagy Zoltán: Új magyar művészet. Száz év szobrászata és festészete. Athenaeum, Budapest, 1941.
- Petrovics Elek – Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum, Budapest, 1941–1942.
- Lyka Károly: Festészetünk a két világháború között (1920–1940). Visszaemlékezések. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1956.
- Haulisch Lenke: Vaszary (1867–1939). Képzőművészeti Alap, Budapest, 1960.
- Simon Gy. Ferenc: Híres festmények. Képes Újság, 1974/50., 14.
- Haulisch Lenke: Vaszary János. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1978.
- Rum Attila: Vaszary János. Bumbum, Budapest, 2005.
- Pleszniv Edit: Vaszary János. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.
- Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007.
- Vaszary kertje: Vaszary János és Tata. Szerk.: Kövesdi Mónika, Kuny Domokos Múzeum, Tata, 2015.

Kikiáltási ár: 95 000 000 Ft / 240 506 EUR

Becsérték: 120 000 000 – 170 000 000 Ft

Estimated price: 303 797 – 430 380 EUR

Art deco modernség, japános minimalizmus és arisztokratikus elegancia. A bravúrosan könnyed motívum Vaszary János fehér alapos korszakának vitathatatlan csúcса, a Park sorozat rajongott főtétele és a modern magyar festészet egyik ikonja. Ünnepelet chef-d'oeuvre. A most felbukkant változat a művész főrendi barátainak örökségként őrződött meg. Először láthatja a széles közönség.

Az ikonikus főmű

„E korszakának legismertebb alkotása kétségtelenül a *Parkban* című festmény. Nagyon sokan, Vaszary nevét hallva, ezt a művét képzelik maguk elé” – írta Haulisch Lenke a művészről szóló 1960-as monográfiájában a *Parkban*ról. A téma nemcsak az érett Vaszary ünnepelt fehér korszakának, de az egész életműnek a leg-rangosabb főműve, mindenki által ismert ikonja. Haulisch így jellemezte a legkarakteresebb Vaszary-alkotást: „Dekoratív háttérre simított, smaragdzöld gyepszőnyegen, lilatörzsű fák előtt, kertiszéken és nyugágyon három nő pihen a festményen, háttal a szemlélőnek, a napi divat szerint öltözve. Szűkszavú, mégis érzéletes előadásmódja, artisztikus kompozíciója a japán festészet csodálatos alkotásait juttatja eszünkbe.” A kép könnyed, japános eleganciája magával ragadó; ezt erősíti a beszélgető három nőalak oldott sziluettje, a nyugszékek pár vonallal érzékeltetett szerkezete és a fák dallamos ívben meghajló lila törzse. Az egészhez a kontrasztos háttérrel, az „alapot” a széles ecsettel elkent nedvzöld pázsit teremti meg, amely fokozatosan fehéredik ki a rózsaszín padkás sárga terasz felé közeledve alul, és finoman világosodik bele a jelzésértékű égbe a fák mögött a magasban.

A figurák a korabeli art deco divatot visszhangozzák, de a kompozíció különlegességét a japán metszetektől örökölt kihagyásos szerkesztésmód teremti meg. A kép középpontjában a pázsitszőnyeg monokróm „üressége” áll, az a bravúrosan modern gesztus, mely a csendes délutáni beszélgetés elrédő szüneteit jeleníti meg, belevegyítve az elrepült nyár utáni nosztalgikus sóvárgás mélyről feltörő érzését. A kompozíciós erővonalak képzeletbeli spirálvonalként szinte körbeölelik a vízszintesen húzott, széles ecsetvonásokkal megformált pázsitmezőt. A kék nyugágy kidorodó vörös-fehér alja indítja a lendületes energiaáramlást, ezt folytatja a bal oldali fa vastag, lilás törzse. Felül a spirálvonal elhagyja a kép tetejét, majd a centripetális húzóerőnek engedelmeskedve visszatér és – a jobb oldali facseteték kettős vonala mentén leereszkedve – belecsavarodik önmagába, végül feloldódva a mályvaszínű központi fa ostorcsapásszerű ágában.

Az első, 1941/1942-ben megjelent Vaszary-monográfiát jegyző Kárpáti Aurél a *Parkban* híres példáján keresztül mutatta be a festő jellegzetes virtuozitását: „Arra, hogy miképp alakítja át Vaszary a maga sajátos festői látománnyá a valóságot, talán legjobb példa a *Parkban*. Kevesebb szóval ennél többet mondani majdnem

»Nagyon sokan, Vaszary nevét hallva, ezt a művét képzelik maguk elé.«

HALLISCH LENKE

lehetetlen. Az odavetett ecsetvonásokkal rajzolt, színes kerti székek, a bennük ülő nőalakok sziluettje, az egyetlen világoszöld foltta simított üde gyepszőnyeg, a föléje boruló lombok sötét kontrasztja, a kigyózó fák lilás törzse s a hátul megvillanó ég mélykékje: mind csupa dekoratív jelzés. Az egész mégsem pusztá dekoráció. Ellenkezőleg, teljes és tökéletes illúziója az élő valóságnak. Csak a legnagyobb japán mesterek tudtak ilyen rafináltan egyszerűek, ennyire zseniálisan sűrítettek, egyszerre tudatos és spontán kifejezőerejűek lenni. Micsoda hatalmas kultúrából szűrődött le ez a páratlan technikai biztonság. Mindaz, amit Vaszary valaha tanult, vérré váltan, összegezve él ebben a fölényes tudásban. [...] Mert Vaszary csak tanult, de sohasem utánzott, s mert művészi nacionalizmusa nem az elkülönítő, inkább az egyetemes művészettel összekötő, közös vonásokat kereste.”

A kiválóan dokumentált, több változatban megfestett *Parkban* első, 1928-ban (vagyis Vaszary utolsó, „fehér alaposnak” nevezett korszakában) készült variánsát a Magyar Nemzeti Galéria őrzi. A közönség először a Műcsarnok 1933-as átfogó, csoportos nemzeti bemutatóján, „A magyar vallás- és közoktatásügyi miniszter által rendezett Nemzeti Képzőművészeti kiállításon” láthatta (kat. 643.). A főváros – több más alkotással együtt – megvette a képet a minisztériumi rendezésű tárlatról. A festmény ezt követően több nemzetközi kiállításon is megfordult, előbb az 1934-es Velencei Biennálén, majd a 20. századi magyar művészetet bemutató londoni csoportos tárlaton 1937-ben a Morland House-ban. Ezt követően a Kopp Jenő által rendezett, a Fővárosi Képtár gyűjteményéből válogatott kiállításra is bekerült a Nemzeti Szalonban 1937-ben. A festmény már születésekor kortárs ikonná vált, folyamatosan szerepelt a művészettörténeti összefoglalókban. Genthon István közölte reprodukcióját *Az új magyar festőművészet története 1800-tól napjainkig* című könyvében 1935-ben (mindössze két évvel a mű első kiállítása után!). Politikai oldaltól függetlenül minden korszak-összefoglalóban helye volt: Vitéz Nagy Zoltán 1941-es *Új magyar művészetéből* ugyanúgy nem hiányozhatott, mint Lyka Károly 1956-ban kiadott, *Festészetünk a két világháború között* című kötetéből, de a 60-as évektől kezdve a rangosabb nemzeti művészettörténeti válogatásokból vagy albumokból sem. Az intézményi átszervezések miatt az 50-es években a festmény átkerült a Szépművészeti Múzeum tulajdonába, majd kikötött az 1957-ben alapított Magyar Nemzeti Galériában; számtalan kiállításon megfordult az 1960–70-es években itthon és külföldön.

Vaszary János palettával, 1905 körül
Fotó: Máté Olga;

»Csak a legnagyobb japán mesterek tudtak ilyen rafináltan egyszerűek, ennyire zseniálisan sűrítettek, egyszerre tudatos és spontán kifejezőerejűek lenni. Micsoda hatalmas kultúrából szűrődött le ez a páratlan technikai biztonság.«

KÁRPÁTI AURÉL

»Ezek a falak természetesen nem tűrik meg a sötét és nehéz olajképeket, sem a bútorszerű plasztikus kereteket, hanem a nagy falsíknak megfelelő, világos, freskószerű díszeket, melyek felett könnyen átsurranik a fény.«

VASZARY JÁNOS

Vaszary János: Parkban, 1928, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Vaszary János: Kertben, Szent István Király Múzeum, Székesfehérvár

Vaszary János: Parkban, 1933, Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

Parkot a modern falakra

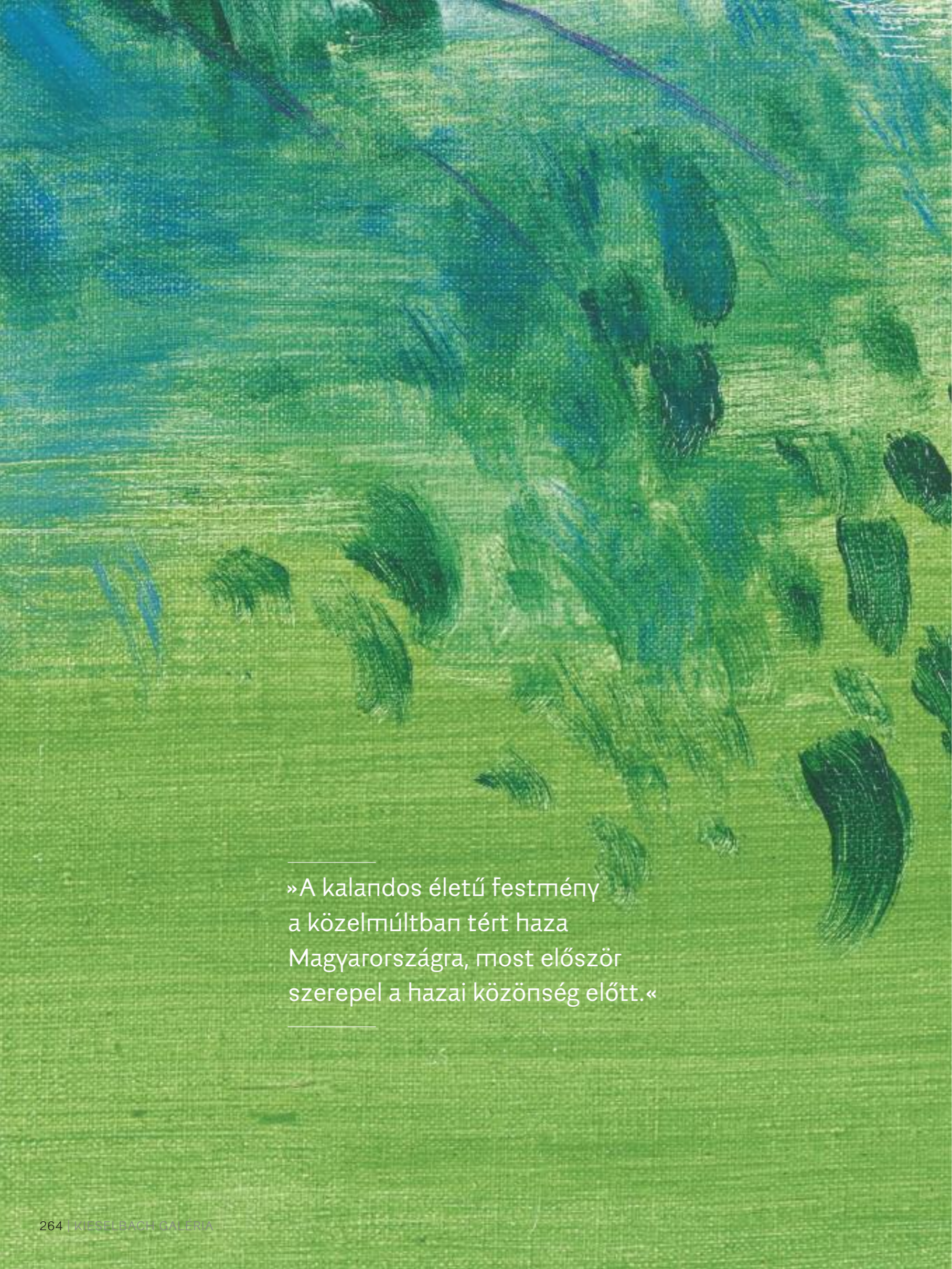
A Vaszary-féle párizsias moderniségre nyitott polgárság rajongott a festményért. A művész 1933-ban egyik újságíró barátjának, Sós Endrének írt egy – viccelődve zsörtölődő – levelet, amelyből kiderül, hogy olyan népszerűvé vált egy csapásra a parkos téma az 1933-as kiállítás után, hogy többen rendeltek belőle újabb változatot. A *Parkban* telibe találta a korszellemet. Nem véletlenül: Vaszary mindig tág esztétikai összefüggésrendszerben gondolkodott. A friss tendenciákra mindig érzékenyen reagáló festő az 1930-as, az Ernst Múzeumban rendezett nagy kiállítási katalógusának előszavában – a kép új pozícióját keresve – így méltatta a modern építészeti irányokat: „A modern építészet megtalálta a modern életnek való formát. eltűntek a történelmi stílusok zagyva és minden teremtő erő nélkül való ismétlései; eltűntek a gipszek, a stukkók az oszlopok, párkányzatok. Vas és beton. A lakóházak egyszerűek kiképzésben: a falak világosak – műteremszerű nagy ablakokkal, sok fény, levegő járja át a lakásokat – kevés, át-látszó függöny a bútorok a lehető legegyszerűbb fa, fém, és üvegkonstrukciók. Szanatóriumszerű? Igen, szanatóriumszerű. Miért ne legyen az európai ember lakása szanatóriumszerű? A higiénia és egyszerűség önmagában is szép.” Vaszary itt arról a modern lakóház-építészetéről beszélt, amelyet mai ingatlanos szak-kifejezéssel „bauhausosként” szokás emlegetni, de ennek a kései leszármazottai jelennek meg a mai minimalista kortárs otthonok között is. A festő pontosan érezte, hogy ezekben a fehér, modernista enteriőrökben milyen képek érvé-

nyesülnek megfelelően: „Ezek a falak természetesen nem tűrik meg a sötét és nehéz olajképeket, sem a bútorszerű plasztikus kereteket, hanem a nagy falsíknak megfelelő, világos, freskószerű díszeket, melyek felett könnyen átsurranik a fény.” Fehér korszakának fénytel és levegővel teli esztétikája pont ehhez igazodott, akárcsak a periódus ikonikus fő témája, a *Parkban* levegősen könnyű, már-már japánosan minimalista stílusvilága.

A kortársak lelkesedtek Vaszary újszerű moderniségeért. A források alapján tudható, hogy a kor neves polgári műgyűjtője, Révész István tekintélyes Vaszary-kollekciójában is megtalálható volt a *Parkban* egyik 1933-as változata; Rabinovszky Mária 1936-os cikke szerint „e gyűjteményben látjuk [...] a Székesfehérvári Múzeumban lévő *Park* c. kép remek változatát (1933), mely perspektívájában, lebegő anyagtalanságában oly japános, anélkül, hogy megszűnne százszázalékosan Vaszary lenni”. Egy másik, szintén 1933-as változatot őriz a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum, egy magántulajdonban maradt harmadik verzió pedig szerepelt az 1961-es nagy Vaszary életmű-kiállításon (kat. 126.). A most vizsgált kép ezek egyikével sem azonosítható, hiszen az elmúlt közel száz évben nemesi családok falán függött.

»A modern építészet megtalálta a modern életnek való formát. eltűntek a történelmi stílusok zagyva és minden teremtő erő nélkül való ismétlései; eltűntek a gipszek, a stukkók az oszlopok, párkányzatok.«

VASZARY JÁNOS

»A kalandos életű festmény a közelmúltban tért haza Magyarországra, most először szerepel a hazai közönség előtt.«

Pálffy-címer

Siklóssy-címer

Zichy-címer

Arisztokraták Parkja

A kalandos életű festmény több palota és előkelő otthon falán megfordult a vérzivataros 20. század folyamán. Az örökös család elbeszélése szerint első tulajdonosa perneszi Siklóssy István volt. Kempelen Béla *Magyar nemes családok* című genealógiai munkájában a 16. század végéig vezette vissza a Somogy megyei Siklóssyak nemesi oklevelének eredetét. A patinás famíliából perneszi dr. Siklóssy Gyula – országos híró szemorvos – 1887-ben kapta címe megerősítését és előnevét (a birtok központja, a somogyi Perneszt után). A Siklóssyak között számos neves dokort és ügyvédet ismerünk a 20. század elejétől, többek között perneszi Siklóssy Lászlót, aki több kultúrtörténeti könyvet írt, gyűjtői egyesületet is vezetett, és kapcsolatban állt Vaszaryval (erről több levél is tanúskodik a Magyar Nemzeti Galéria 2007-es katalógusában). A festmény első tulajdonosa, perneszi Siklóssy István 1904-ben született Budapesten, itt végezte jogi tanulmányait. A több nyelven beszélő, művészetkedvelő fiatal jogász jól ismerte a szintén főrendi családból származó Vaszaryt. Nemcsak az előkelő pesti kártyaclubokban találkoztak, de a fiatal ügyvéd a festő tatai villájában is megfordult. Több Vaszary-kép büszke tulajdonosának mondhatta magát, köztük a kollekciónak koronaékszerének, a Park ciklus egyik leggazdagabb kompozíciójának.

A festmény sokáig Siklóssy otthonában függött, a budai vár egyik palotájában. (A korabeli címjegyzékek szerint az épület az akkoriban a Zichy család birtokában álló Verbőczy utca – ma: Táncsics Mihály utca – 21.-es szám alatti barokk lakóházzal azonosítható.) A fiatal ügyvéd Olaszországba származott el. 1938-as házasságáról „firenzei nász” mottóval adott hírt a kor társasági lapja, a *Színházi Élet*: „Itt van például az a hymen-hír, amelynek a társaságokban »firenzei nász« a címe s már számos előadásban hallottuk, noha a világ legegyszerűbb és legrokonszenvesebb eseményét tartalmazza: két egymást régen szerető szív boldog egyesülését. [...] Siklóssy István és Murányi Bobby házasságot kötöttek Firenzében.”

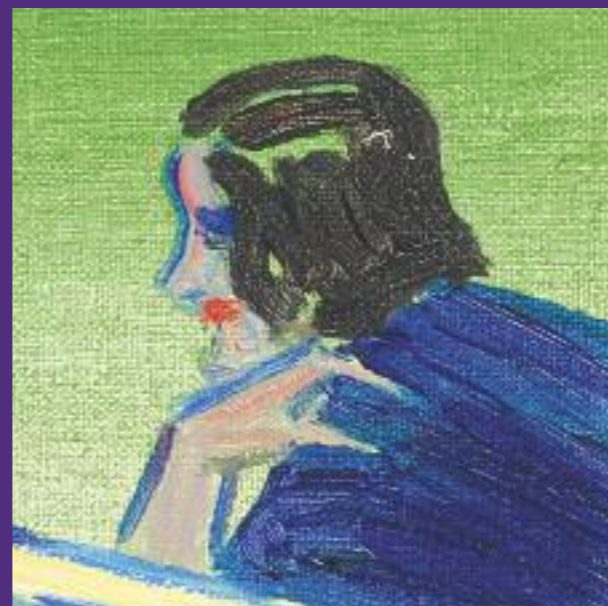
Először ebben a Zichy családhoz tartozó budavári palotában őrizték a festményt: Verbőczy (ma Táncsics Mihály) utca 21.

A családi emlékezet megőrizte a festmény utóéletét is. Amikor Siklóssy 1948-ban hivatalosan is elhagyta az országot, a festményt nem vihette át a határon, így az a szülők Bajcsy-Zsilinszky úti lakásában maradt. Itt élt az unokahúga (és egyben keresztlányja), aki később szintén elhagyta az országot, és hozzáment a magyar származású, de az egész Monarchia területén birtokokkal és kastélyokkal rendelkező, gazdag múltú arisztokrata család sarjához, gróf Pálffy Sándorhoz. A Vaszary-képet már csak a rendszerváltás után vihette magával bécsi otthonába, ahol korábbi tulajdonosa – a keresztapja – hivatalosan is neki adományozta. A kalandos életű festmény a közelmúltban tért haza Magyarországra, most először szerepel a hazai közönség előtt.

Greta Garbo

Coleen Moore

Louise Brooks

art deco style

Edward Steichen: Modellek, 1934

»A rövidre vágott haj nem egy külső forma, hanem egy páratlan súlyú probléma felállítása és megoldása. A rövid hajjal egyszerre a nő felszabadult. Ruhatárából eltűnnek a tollak, a rücssök, a korzetek, a szalagok és mindaz, ami a nőt dekoratívvá tette.«

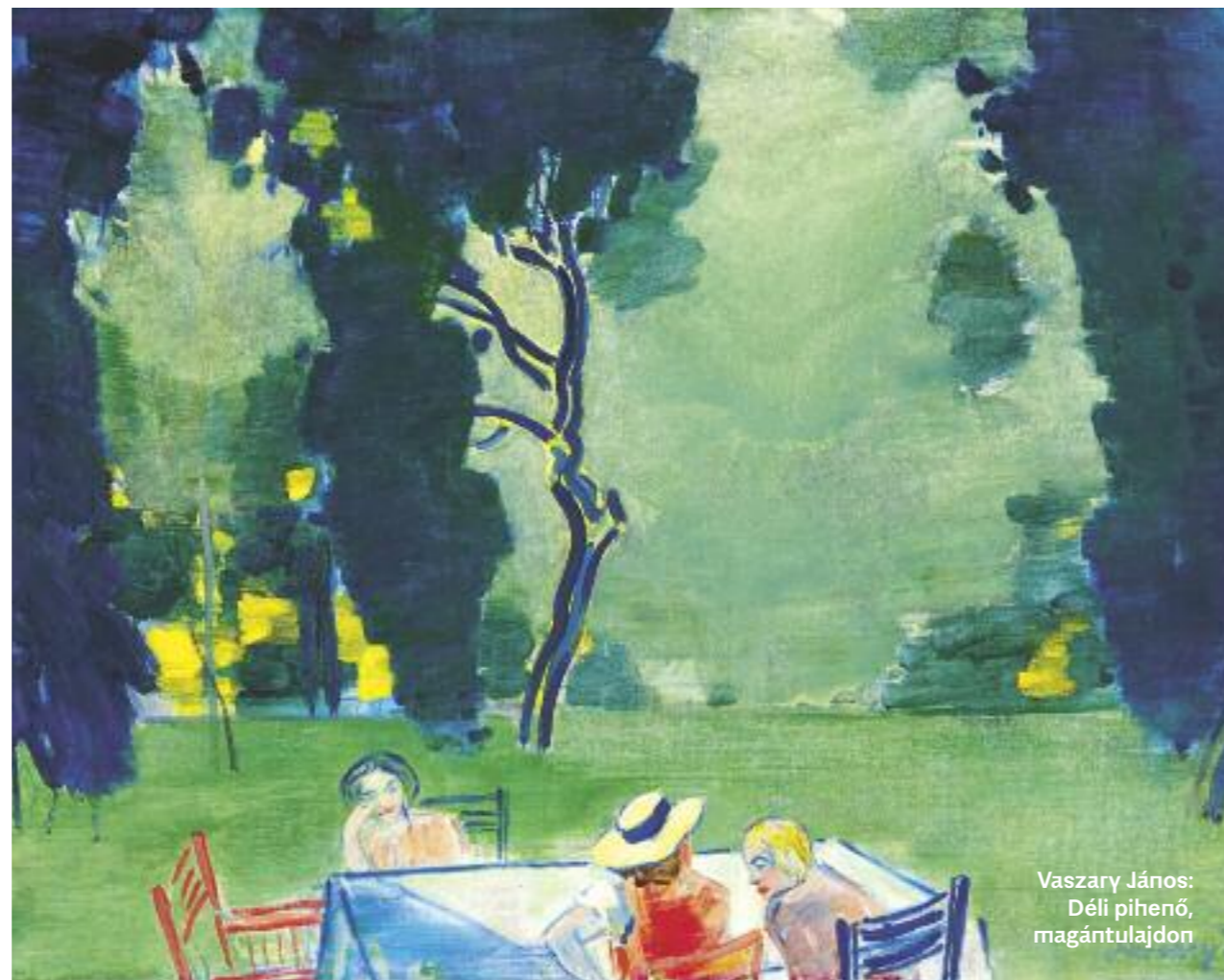
VASZARY JÁNOS

Modern idők

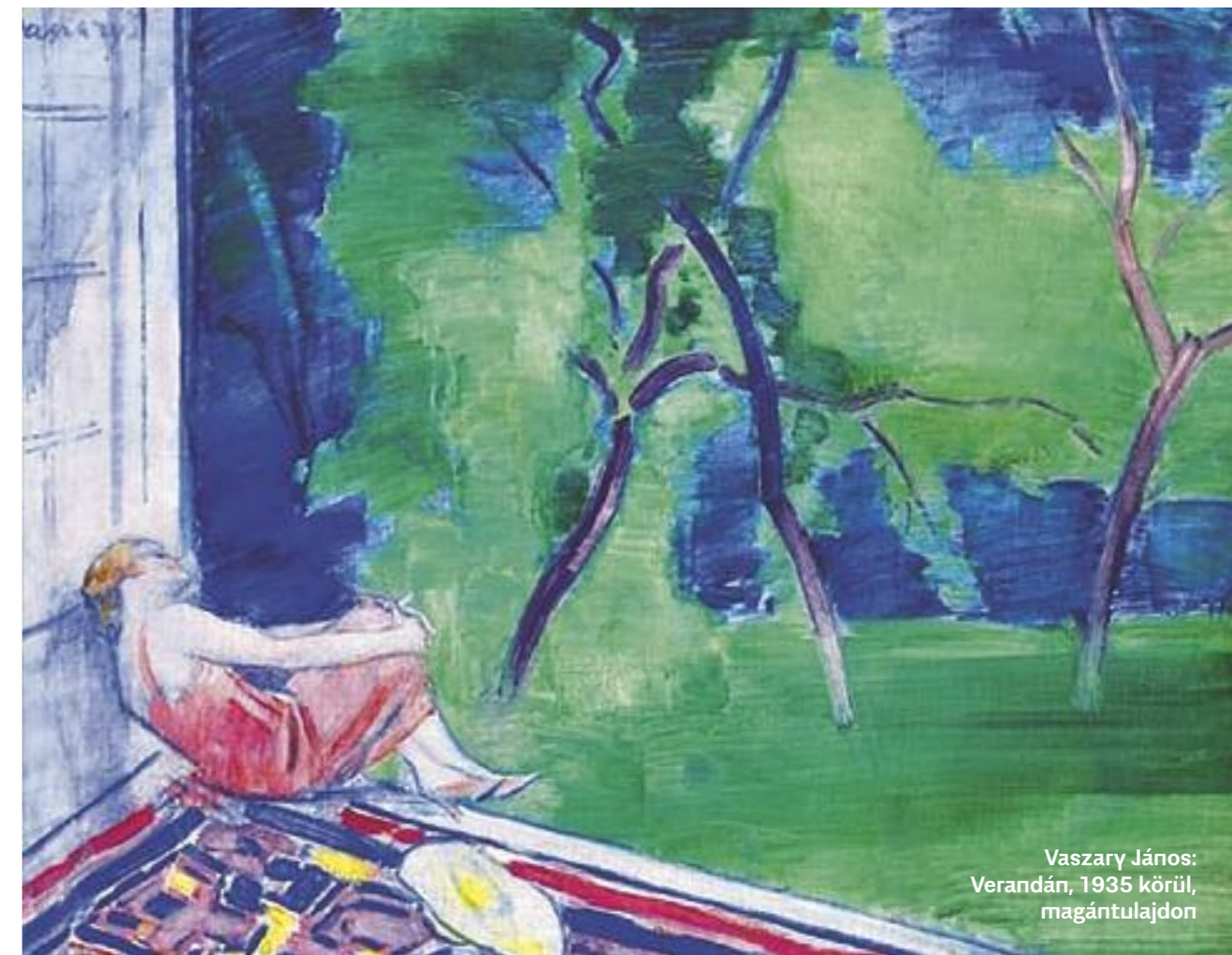
Az art deco fővárosából, Párizsból hazatérő Vaszary fellelkesülve elemezte 1926 tavaszán a *Magyarország* című napilap újságírójának az első világháború után átalakuló modern nő új megjelenését: „Átváltozásában szinte száz évvel rohamt előre [...], már nincsen meg a külön tempója, elzárt útja, a nő a férfi nyomába szegődött. Ezzel az előretöréssel egyidejűleg megváltoztatta külső megjelenését is és ebben a tekintetben bámulatos átváltozást mutat. A rövidre vágott haj nem egy külső forma, hanem egy páratlan súlyú probléma felállítása és megoldása. A rövid hajjal egyszerre a nő felszabadult. Ruhatárából eltűnnek a tollak, a rücssök, a korzetek, a szalagok és mindaz, ami a nőt dekoratívvá tette. A rövid haj parancsol, és parancsa nem tűri ezeket a szépségsturrogátumokat. Helyette megjelent a csupasz nyak, dekoltázs, meztelen kar, térdigérő ruha, mely a láb felszabadítását jelenti, és előttünk áll a nő, aki vonalainak ritmusával, felszabadult mozgásának bájával, jólápoltságával, kitenyészített testiségével hat. Mind olyan szépség, mely a régi görög testi kultúrával egyenrangú.”

Az igazi modern, „art deco stílusú” nőket látjuk a teraszon beszélgetni a képen is: könnyed nyári seelyruhák, kék körvonalakkal felskiccelt magassarkú cipők, korallszínű rúzsok, bubifrizurák és az elmaradhatatlan kis kalap. Mindehhez jellegzetes ruhaszínek társulnak: a vaszarys sötétkék, a zöld pázsittal komplementerbe állított narancs és a magentás rózsaszín. 1935-ös nagy tanulmányában Márjás Viktor elemezte az érett Vaszaryt festészetét. Pontosan látta, hogy az idős mester hedonista életigenléssel fordult az öt körüllevő világ szépségei felé: „Vaszary gáláns festői világában nem érezni a kor keserű ízeit [...]. De Vaszary nem is akarja éreztetni mindezt, ő nem ítél a kor felett, nem moralizál, ő a mozgásban az élet lüktetését és még rontó dinamizmusában is az élet vitalitását érzi.”

A Vaszary villa parkjában

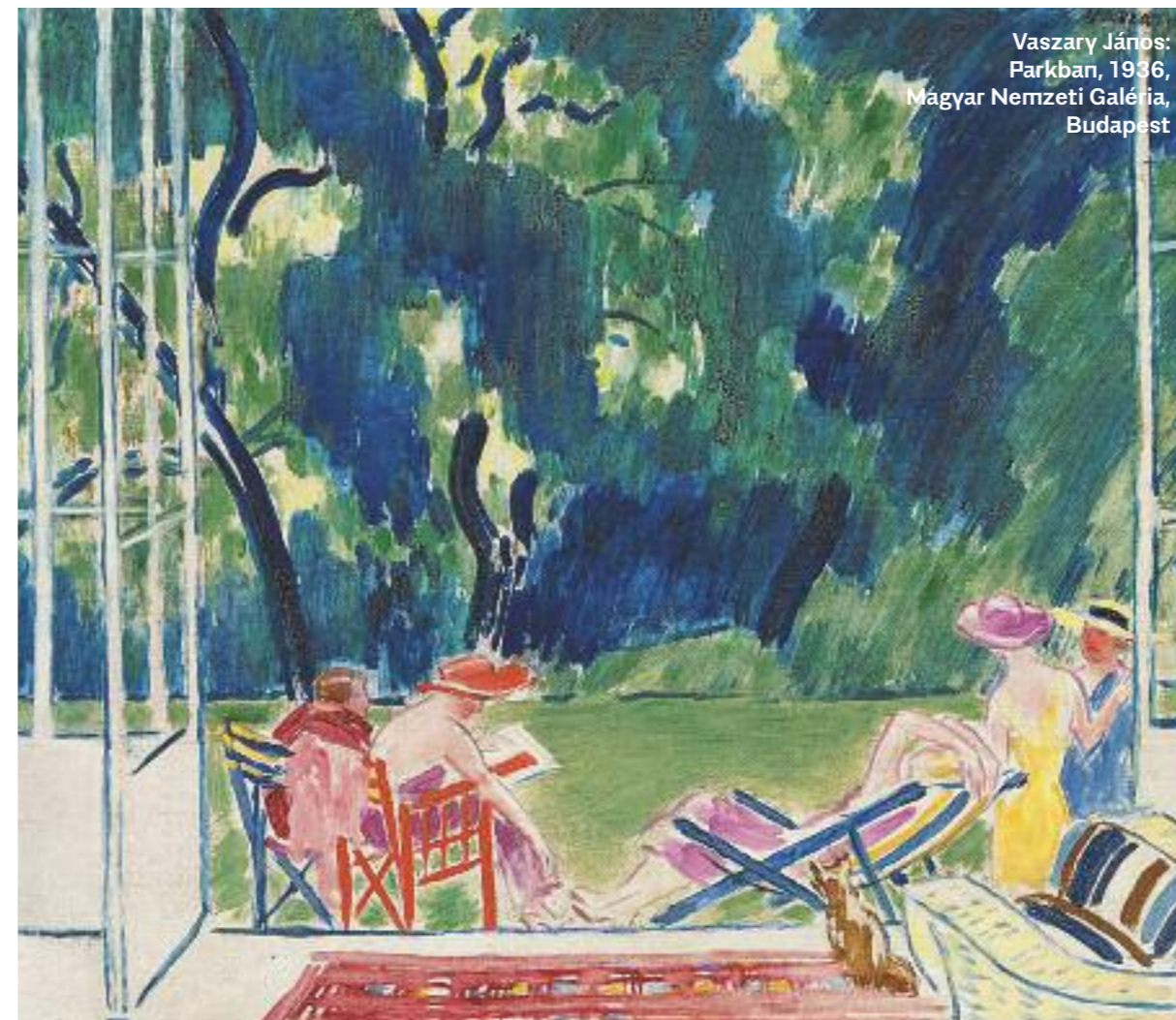
Vaszary János:
Déli pihenő,
magántulajdon

Vaszary János:
Verandán, 1935 körül,
magántulajdon

Vaszary János:
Parkban,
Magyar Nemzeti Galéria,
Budapest

Vaszary János:
Parkban, 1936,
Magyar Nemzeti Galéria,
Budapest

Vaszary János:
Két nő kertben,
Kuny Domokos
Múzeum, Tata

»Vaszary változatos parkjeleneteinek színhelye a tatai ház előtti kert. A házaspár tavasztól késő őszig a Thoroczkai Wligand Ede tervezte villában lakott, a barátok gyakran meglátogatták őket. A kertre nyíló teraszajtókat teljesen kitérték a napfényes természet felé. A strandöltözékekbe bújt hölgyvendégek gondtalan időtöltése a párizsi életképek nagyvárosi hangulatát hozta el a vidéki hétköznapokba.«

GERGELY MARIANN

Vaszary János: Parkban, 1928, korabeli reprodukciója (Petrovics Elek és Kárpáti Aurél 1942-es Vaszary monográfiájából)

A tatai nyaraló kertjében

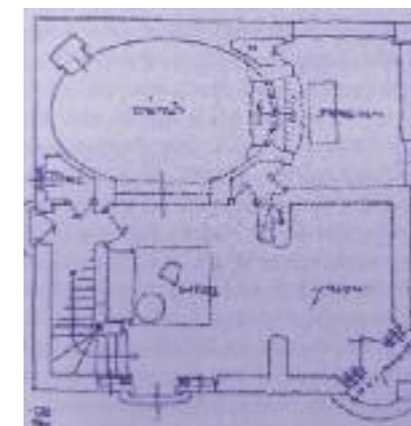
A festő monográfiája, Gergely Mariann a Magyar Nemzeti Galériában 2007-ben rendezett nagy kiállítás katalógusában meghatározta a *Parkban* helyszínét is: „Vaszary változatos parkjeleneteinek színhelye a tatai ház előtti kert. A házaspár tavasztól késő őszig a Thoroczkai Wligand Ede tervezte villában lakott, a barátok gyakran meglátogatták őket. A kertre nyíló teraszajtókat teljesen kitérték a napfényes természet felé. A strandöltözékekbe bújt hölgyvendégek gondtalan időtöltése a párizsi életképek nagyvárosi hangulatát hozta el a vidéki hétköznapokba. Láthatóan nyugodt volt itt az élet, menedéket nyújtott a szakmai harcok és bántó perlekedések elől visszavonuló festőnek.”

A rendszerváltás utáni időszak egyik legnagyobb sztárművészevé váló Vaszary fehér korszakának gazdag termését egyre jobban ismeri már a művészettörténet. Tudjuk, hogy bár számos alkalommal örökölte meg a népszerű tengerparti üdülőhelyek előkelő közönségét, sokszor saját műteremházának kertje szolgált a jelenet háttéréül. A művész és felesége, Rosenbach Mária 1909 tavaszától kezdve rendszeresen megfordult a remek hangulatú parkjairól ismert Tata-Tóvárosban. Ahogy az özvegy későbbi visszaemlékezéseiben írja, 1910 körül „vásároltunk egy üres telket, és arra építettük a jelenleg is birtokunkban levő villát, mely egészségi szempontból a körülötte befásított területtel együtt kifogástalan üdülőhely”. A befutott, sikeres festő 1911-ben terveztetette meg a gödöllői művésztelep neves építész-iparművészeivel, Thoroczkai Wligand Edével szecessziós stílusú tatai nyári villáját. A kertre néző dupla szárnyú ajtó előtti teraszon rendszeresen fordultak meg Vaszaryék vendégei. (A Tata városára hagyott Vaszary-villát jelenleg a Kuny Domonkos Múzeum üzemelteti.)

Vaszary János: Ősz, 1938 körül, magántulajdon

Egy kedves nyári tatai este emlékét őrzi a *Parkban* is, hasonlóan jó pár közönségkedvenc kompozícióhoz, amelyek ugyanitt játszódnak. Itt született a kitért teraszajtó szárnyait is láttatni engedő *Kertben ülő nők* (1920-as évek vége, MNG), a divatlapba illő szőke art deco szépséget ábrázoló *Verandán álló piros pizsamás nő* (1930 körül, MNG), a pázsiton hanyatt fekvő olvasgató nőt megjelenítő *Pihenő a kertben* (magántulajdon), a fauve-os sárgavörös lombokat ábrázoló *Ősz* (1938, magántulajdon) vagy az asztal körül beszélgető hölgyeket megörökítő *Parkban* (1930 körül, magántulajdon). Ezek alkotják a most elemzett Leitmotif közeli rokonságát az életműben. Ahogy a nagy francia impresszionisták kedvenc motívumaikkal (például Monet a roueni katedrálissal) vagy Rippl-Rónai a Róma villával, Vaszary sem tudott betelni a kert különleges hangulatával. De a korszak vitathatatlan csúcspontja és egyszersmind a modern magyar festészet ikonja maga a nagy *Parkban* motívum, amelynek most felbukkant új változata a legjobb féle art decós virtuozitás megtestesítője.

Thoroczkai Wligand Ede: A Vasary-villa alaprajza, 1911

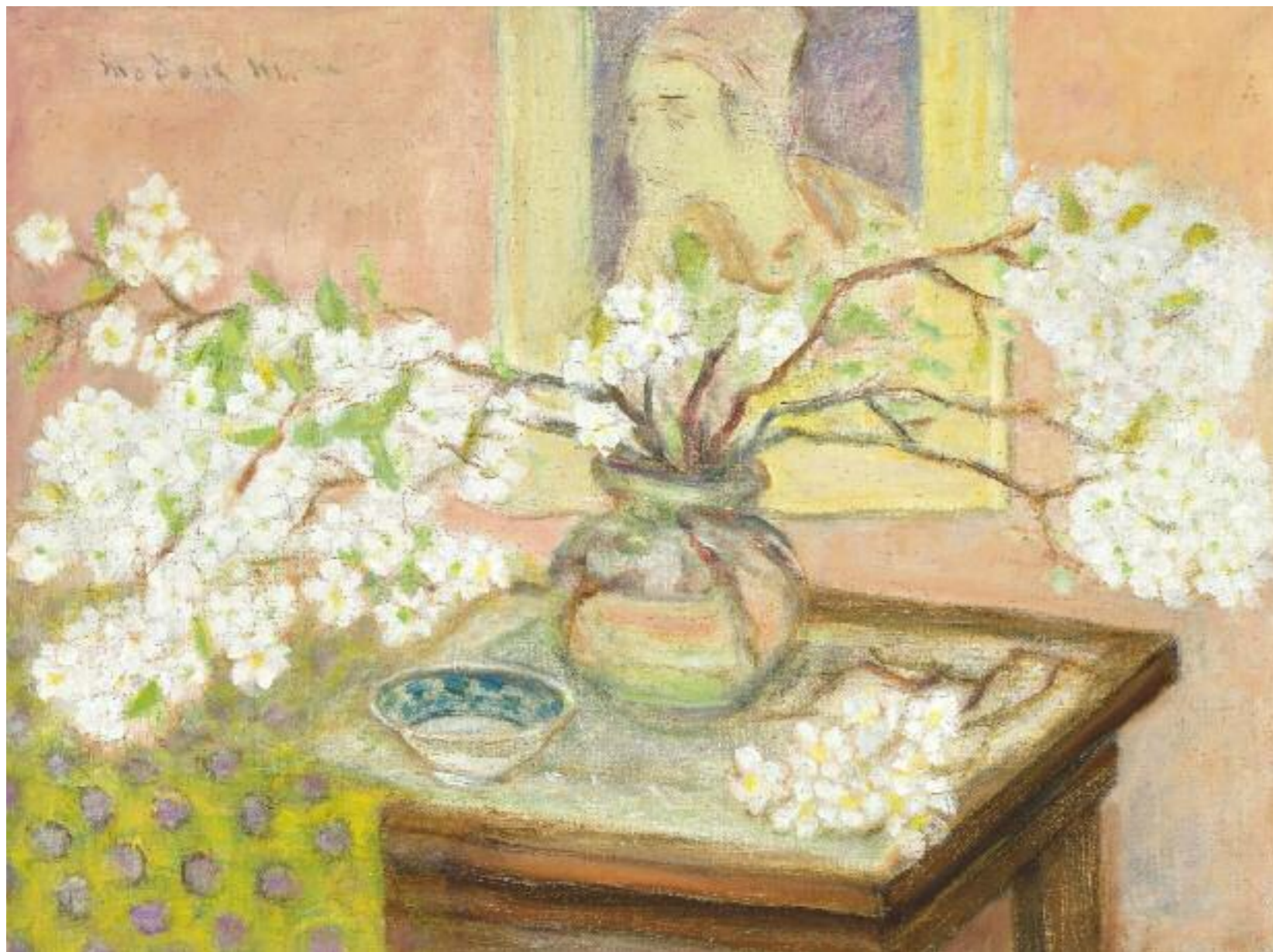
A Vasary-villa az 1910-es években

Thoroczkai Wligand Ede: A Vasary-villa terve, 1911

vasary J.

95 | Modok Mária
(Ráckeve, 1896–1971, Budapest)

Tavaszi csendélet
Spring Still Life

50 × 65 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent: Modok M. |
Signed upper left: Modok M.

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 013 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

96 | Román György
(Budapest, 1903–1981, Budapest)

Virágcsendélet
Flower Still Life

51 × 41 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra fent: Román György |
Signed upper right: Román György

Kikiáltási ár: 200 000 Ft / 506 EUR
Becsérték: 400 000 – 600 000 Ft
Estimated price: 1 013 – 1 519 EUR

97 | Anna Margit

(Borota, 1913–1991, Budapest)

Csendélet virágcsokrokkal, 1937

Still Life with a Bouquet, 1937

68 × 55 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra fent: Anna Margit 1937 |

Signed upper right: Anna Margit 1937

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· egykor a Roszkopf-gyűjteményben.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Ráció és emóció. A Roszkopf-gyűjtemény.

Szerk.: Várkonyi György, Budapest, 2013, 43.

· A bábu megszólal. Anna Margit művészete.

Szerk.: Kolozsváry Marianna, Magyar Nemzeti Galéria,

Budapest, 2024, 398.

IRODALOM | LITERATURE

· Patai Edith: Anna Margit. Mult és Jövő, 1939/12., 314.

· Dávid Katalin: Anna Margit. Corvina, Budapest, 1980.

· Pataki Gábor – György Péter: Ámos Imre naplója.

Ars Hungarica, 1984/1., 111–135.

· Turai Hedvig: Anna Margit. Szemimpex, Budapest, 2005.

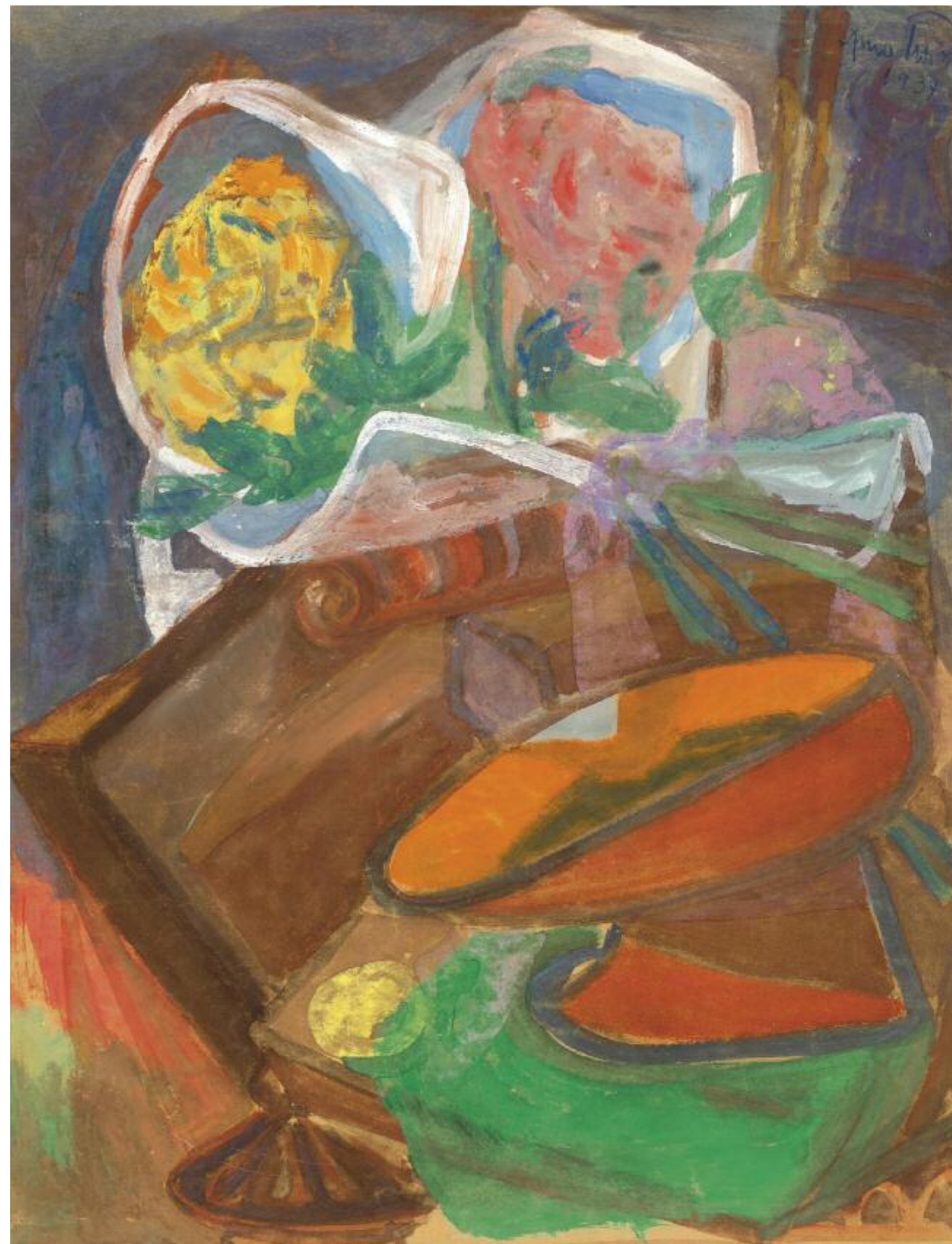
· Ráció és emóció. A Roszkopf-gyűjtemény.

Szerk.: Várkonyi György, Budapest, 2013

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 EUR

Becsérték: 6 000 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 15 190 – 22 785 EUR

A fiatal Anna Margit egy ideig küszködött azzal, hogy férje, Ámos Imre árnyékából kilépve kortársai önálló tehetségként ismerjék el. Szuggesztív karakterként – és a COBRA csoport korabeli műveivel párba állítható, brutális, naiv figuráival – már az Európai Iskola tagjaként kivívta magának a méltó rangot, a 20. századi magyar festészet egyik legerősebb női képviselőjeként. Nem véletlenül szentel neki hamarosan a Magyar Nemzeti Galéria is nagyszabású egyéni kiállítást. A most vizsgált csendéletesen is megrmutatkozik a markáns női elbeszélői pozíció. A csendéletet képterét a „maszkulin” kubizmus nézőpontokat keverő kompozíciós elve hatja át. A stílbutor valósággal felborul, csavarodó volutája tekercsként kunyorodik vissza az asztal lapjára, miközben a piros gyümölcsöstál talajt veszve táncol a tetején. Alatta zöld abrosz és a gravitáció törvényeire fittyet hányó könyvek. A kubisztikus kompozíciót Anna Margit nem a csendéletek szokásos kellékével, a vázába rakott mezei virággal egészítette ki, hanem ropogós fehér selyempapírba csomagolt sárga és rózsaszín virágcsokokkal. A szerelmes férfitől kapott ajándékrózsákat egy keretbe zárt apró női figura vigyázza a jobb felső sarokban – Anna Margit önelemző művészetét tekintve feltehetőleg egy önarckép festett vagy fotografált formában.

Ámos Imre 1937-ben írta naplójában: „kénytelen vagyok félretenni az igazán belülről jött képeket, mivel az itthoni légkör nem alkalmas az előhozatalukra, itt most a Római iskola a divat, mindent, ami franciás vagy szubjektíve van ki-mondva, visszautasítanak.” Anna Margit ugyanúgy viaskodott a nehéz pályakez-déssel, mint fiatalon elhunyt férje. Csak egy-két jó szemű gyűjtő támogatta a szegénységben élő fiatal művészpárt. A neves műgyűjtőnek, Bedő Rudolfnak köszönhetően tudtak kijutni a modern művészet fővárosába, Párizsba 1937-ben. (A most elemzett festmény születésének éve is ez.) Megnézték a világki-állítást, megcsodálták Picasso drámai *Guernicá*ját, és meglátogatták az ünnepeit Chagallt is otthonában, aki elismerően nyilatkozott a fiatal tehetségekről. De hiába javasolta nekik, hogy maradjanak Párizsban, Anna Margiték kénytelenek voltak hazatérni Rákóczi úti műtermükbe. Feltehetően ott készült a most vizsgált kompozíció is, amelynek – festői képzelettel erősen átírt – varrósztalkája tűnik fel az 1940 körül készített, magántulajdonban őrzött *Masnis csendéletesen* is, a birsalma, a tábori kulacs és a retikülök társaságában.

Anna Margit 1983-ban a Magyar Nemzeti Galériában rendezett kiállításán (fotó: Fortepan / Magyar Nemzeti Galéria, Adattári Gyűjtemény)

»Anna Margit mosolyog, hallgat és a képei felé fordul. Valóban felesleges minden elméleti megállapítás. Mindenik vászna azt hirdeti, hogy ez a művésznő a saját útjain jár, maga dolgozott, küszködött, figyelt kifelé és figyelt befelé.«

PATAI EDITH

Az alföldi szegény zsidó családból származó Anna Margit egészen kicsiny gyermekkorától művész akart lenni. Akadémiai képzésben ennek ellenére nem részesült, helyette a Képzőművészeti Főiskoláról eltávolított Vaszary János festőiskolájában sajátította el a szakma alapfogásait az 1930-as évek elején. „Kegyednek festék folyik az ereiben” – dicsérte a mester. A pályakezdését meghatározó másik kulcsfontosságú helyszín az élénk kulturális tevékenységet folytató Országos Magyar Izraelita Közművelődési Egylet (OMIKE) volt. Az OMIKE-ba nemcsak a grafikusműterem miatt járt, hanem a szegény zsidó művészek előtt nyitva álló ingyenkonyha miatt is. Itt ismerkedett meg a holokauszt árnyékában megszülető szürreális-látomásos festészet nagy mesterével, Ámos Imrével. Anna Margit az Ámos és Vajda Lajos által képviselt szentendrei szürrealizmusból, a franciás szimbolizmusból és az expresszív naiv festészetből teremtette meg saját nyelvezetét. A modern festészet megértéséről tanuskodó kompozícióin ugyanolyan fontos szerepet kapott a kontúr, mint Barcsay Jenő vagy Gadányi Jenő korabeli szerkezetes alkotásain. A 30-as évek második fele az a korszak, amikor az „erős kontúrokkal, abroncsszerű, vastag vonalakkal építkező” képei – írta róla monográfiusa, Turai Hedvig – legközelebb kerültek a Vajda-Korniss-féle szentendrei programhoz és a konstruktív szürrealizmushoz.

„A gyűjtemény műalkotásként, a gyűjtés alkotó tevékenységként való felfogását alátámasztja az a tapasztalat, hogy a legnagyobb és legjobb múzeumi gyűjtemények bázisát egykor volt privát gyűjtemények alkotják. A kánont együtt alakítjuk” – írta Roszkopf Tamás kollekcióját bemutató albumának bevezetőjében Várkonyi György. A közzéadás Roszkopf gyűjtői útja a 2000-es évek derekán indult Gyarmathy Tihámé műveivel. Szisztematikus és felkészült szakértőként térképze fel az Európai Iskola világát, különös tekintettel az absztrakt vonulatra (Elvont Művészek Csoportja) és az abból levezethető pályáivakra (Bálint Endre, Orosz Gellért, a kései Barcsay Jenő). Így jutott el Ámos Imre és Anna Margit 30-as évek közepén induló életművéhez. Ennek a rangos kollekciónak volt egyik kezdő alapvetése, tartóoszlopa Anna Margit most vizsgált, szimbolikus erejű csendélete. Talányos virágcsokrai és a sarokba állított portréja alapján illenek rá Patai Edith 1939-es sorai: „Anna Margit mosolyog, hallgat és a képei felé fordul. Valóban felesleges minden elméleti megállapítás. Mindenik vászna azt hirdeti, hogy ez a művésznő a saját útjain jár, maga dolgozott, küszködött, figyelt kifelé és figyelt befelé.”

98 | Ámos Imre

(Nagykálló, 1907–1944, Ohrruf)

Szobában (Anna Margit és Ámos Imre arcképeivel), 1937
In Room, 1937

81 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Ámos 1937 |

Signed lower right: Ámos 1937

VÉDETT | NO EXPORT

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Ámos Imre a „magyar Chagall”.

A háború örvényében 1937–1944.

Magyar Nemzeti Galéria, 2013.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Ámos Imre a „magyar Chagall”.

A háború örvényében 1937–1944. Magyar

Nemzeti Galéria, Budapest, 2013. 123.

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 ELR

Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 17 722 – 25 316 ELR

Ámos Imre, 1928 (Liskai Művészi Fényképészete)

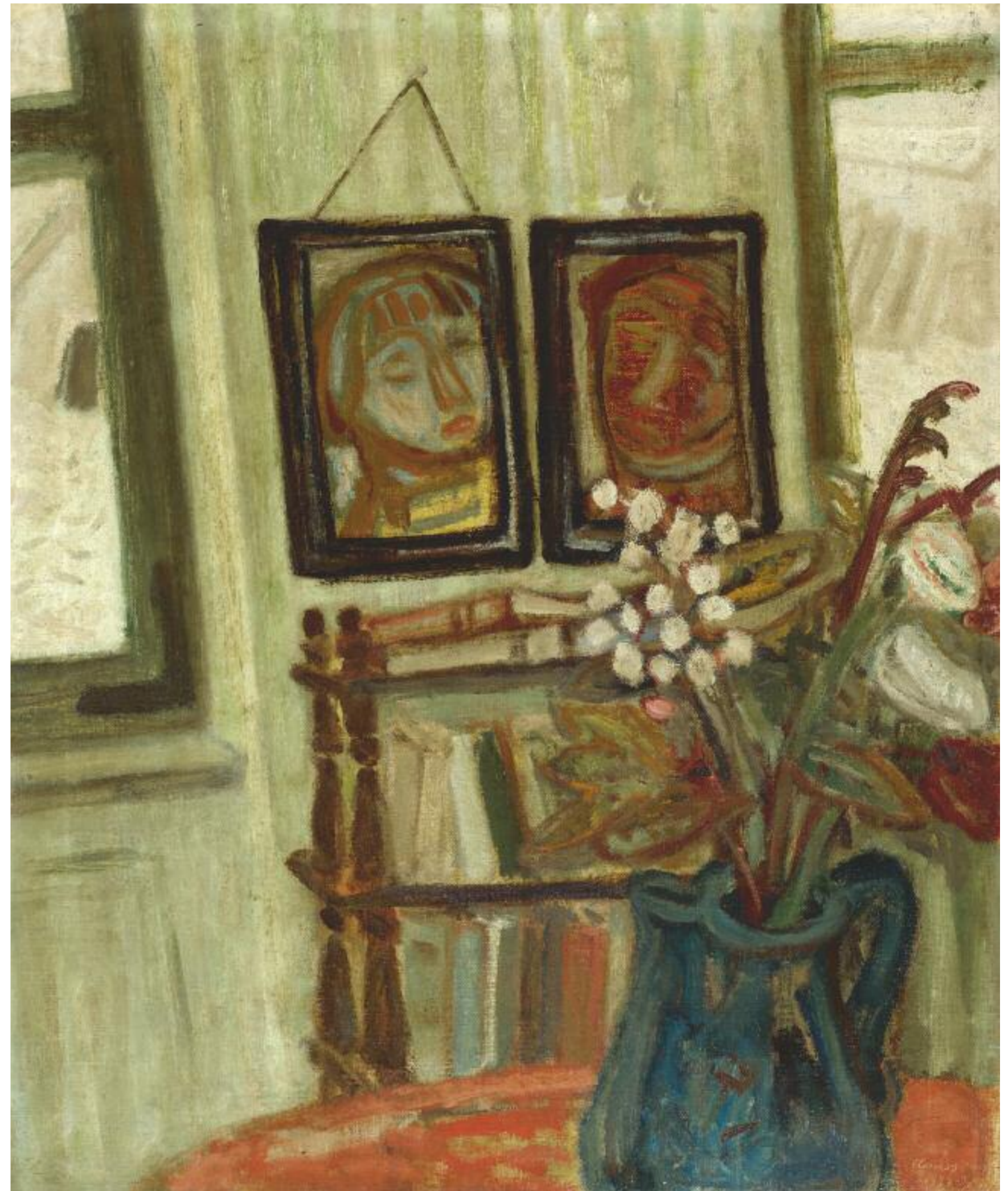
Anna Margit, 1940

Ámos Imre és Anna Margit, 1939
(Pécsi József felvétele)

Ámos Imre: Alkony III., 1940,
Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre

99 | Egry József

(Újlak, 1883–1951, Badacsonytormaj)

Csábítás, 1909

Seduction, 1909

43,5 × 33,2 cm

Olaj, papír | Oil on paper

Jelezve balra lent: 1909 Egry József |

Signed lower left: 1909 Egry József

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 ELR

Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft

Estimated price: 6 076 – 9 114 ELR

Egry József: Apacs pár, 1910,
Thúry György Múzeum,
Nagykanizsa

100 | Mattis Teutsch János

(Brassó, 1884–1960, Brassó)

Ketten, 1930 körül

Two of Us, c. 1930

99 × 69 cm

Tempera, vegyes technika, papír |

Tempera, mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: MT | Signed lower right: MT

Kikiáltási ár: 1 500 000 Ft / 3 797 ELR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 063 – 7 595 ELR

101 | Kádár Béla

(Budapest, 1877–1956, Budapest)

Art deco lány vörös gyöngysorral
Art Deco Girl with Red Pearl Necklace

48 × 31 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

Jelezve jobbra lent: Kádár Béla |

Signed lower right: Kádár Béla

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Bedő Rudolf gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Kádár Béla emlékkiállítás, Magyar Nemezeti Galéria,

1971. augusztus (Kat.sz. 38 ó. Kékruhás lány)

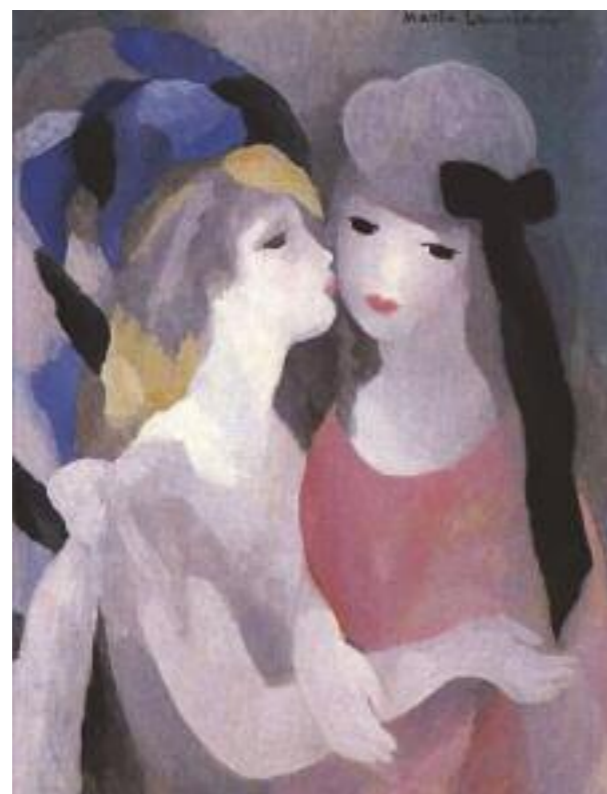
Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft / 25 316 EUR

Becsérték: 13 000 000 – 17 000 000 Ft

Estimated price: 32 911 – 43 038 EUR

Kádár Béla: Art deco szépség (Kalapos hölgy gyöngysorral), 1930 körül, magántulajdon

Marie Laurencin: A csók, 1927. magántulajdon

102 | Iványi Grünwald Béla

(Somogyson, 1867–1940, Budapest)

Az olasz Riviéra (San Remo-i táj), 1930–1935 között
Italian Riviera (San Remo Landscape),
between 1930–1935

46 × 56 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Iványi Grünwald B, Hátoldalon: kiállítási címke
és hágyatéki címke | Signed lower right: Iványi Grünwald B,
On the reverse: exhibition label

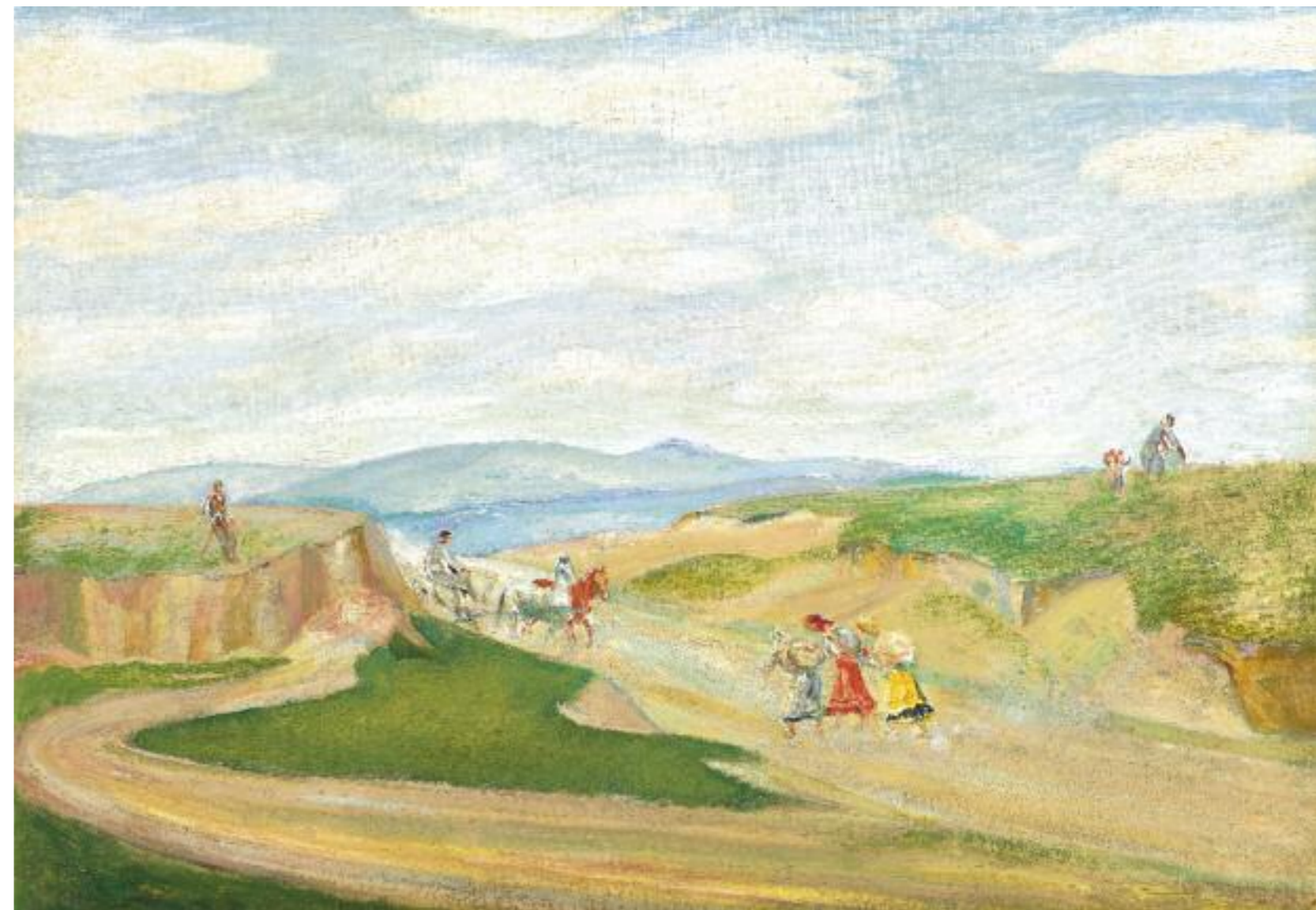
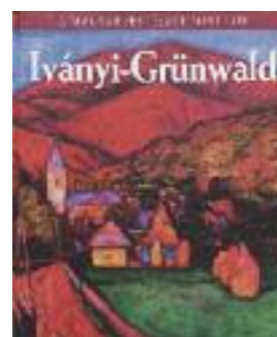
REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Szabó László: Iványi Grünwald Béla. Kossuth Kiadó –
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2010, 68 o.

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 114 EUR

Becsérték: 600 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 532 EUR

103 | Kernstok Károly

(Budapest, 1873–1940, Budapest)

Nyergesújfalu háttérben a Dunával
Nyergesújfalu with the Danube

50 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 8 101 EUR

Becsérték: 4 200 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 10 633 – 15 190 EUR

Kernstok Károly: Országúton,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

104 | Jeges Ernő

(Torontáltvársárhely, 1898–1956, Budapest)

Szentendre főtere, 1930 körül
Szentendre Towns Square, c. 1930

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Jeges | Signed lower right: Jeges

IRODALOM | LITERATURE

- Kopp Jenő: Jeges Ernő. Szépművészet, 1944/10., 295–301.
- Jeges Ernő. Szerk.: Bodonyi Ernőke, Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, Szentendre, 2001.
- A Szentendrei Régi Művésztelep. Szerk.: Tóth Antal, Corvina, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 8 101 ELR

Becsérték: 4 000 000 – 6 500 000 Ft

Estimated price: 10 127– 16 456 ELR

Jeges Ernő: Szentendrei városkép, 1930-as évek első fele, Ferenczy Múzeum, Szentendre

»Jeges Ernő a magyar Montmartre szívében, Szentendre közepén állította fel festőállványát, körülbelül az előtt a ház előtt, amelynek a padlásán dolgozott nem sokkal később Vajda Lajos.«

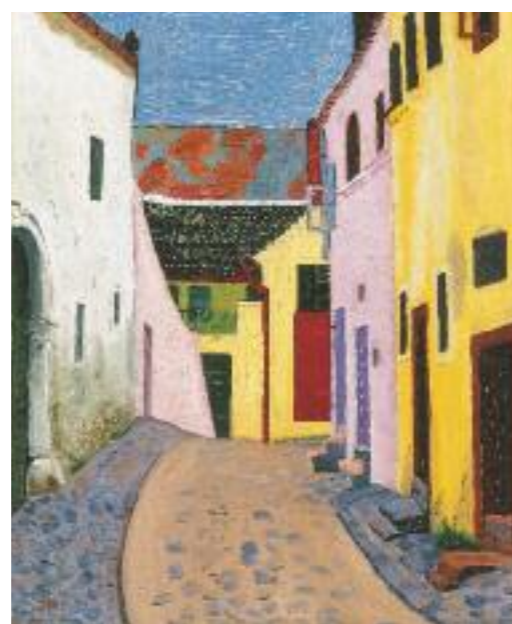
Vörös Géza: Városkép, 1930-as évek első fele, Székesfehérvár Városi Képtár - Deák-gyűjtemény

Jeges Ernő a magyar Montmartre szívében, Szentendre közepén állította fel festőállványát, körülbelül az előtt a ház előtt, amelynek a padlásán dolgozott nem sokkal később Vajda Lajos. A nagybányás gyökerű, de az École de Paris-n iskolázott városi panorámából kitarul előttünk a bűbajos szerb kisváros főtere. Középen a fákkal körbevett kereszt magasodik, mögötte a Várdombon álló Keresztelő Szent János-plébániatemplom lapos toronycsúcsa látható, bal oldalon a Rákóczi út kanyarodik, még az ikonikus városháza barokk ormfala is bekandikál. Jeges nem véletlenül vetődött Szentendrére, hiszen azoknak az úttörő alapítóknak volt az egyike, akiknek révén – a Trianonnal elcsatolt Nagybánya után – a Duna-parti szerb kisváros vált a 20. századi magyar festészet legfontosabb helyszínévé. Nyolc fiatal Réti-tanítvány szervezte meg az első kolóniát 1926-ban, hogy közösen ápolják tovább a nagybányai látványfestő piktúra hagyományát. Ebből lett a szentendrei régi művésztelep. Jeges a Szőnyi-kör tagjaival együtt, Szőnyi Istvánnal, Aba-Novák Vil móssal és Patkó Károllyal tanult a Képzőművészeti Főiskolán. Lázár Béla – Szőnyi mellett – az új nemzedék legtehetségesebb fiatal képviselőjeként emlegette. Nemcsak táblaképfestőként, de római iskolás falképfestőként és grafikusként is maradandót alkotott. „Réti István tanítványa – írta róla pályaképeiben a Fővárosi Képtár igazgatója, Kopp Jenő –, de az impresszionizmus csupán futó élmény számára. Ő is hamarosan az Litz-Nemes-Lampérth-Szőnyi vonalba áll, akik a nagy francia mester, Cézanne nyomán a tér és tömeg viszonyait kutatják.”

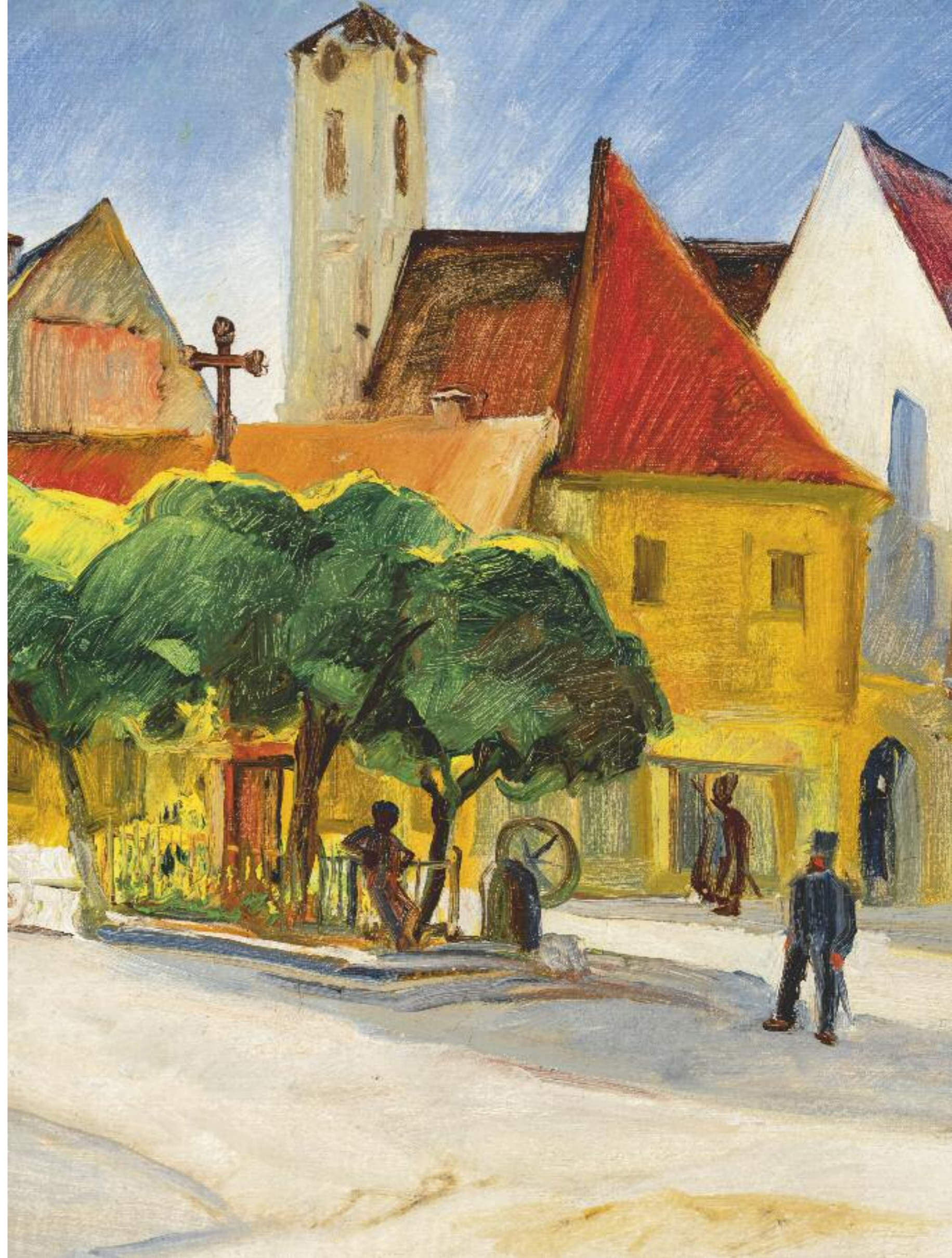

Szentendrei Fő tér az 1900-as évek közepén

Jeges egész fiatalon megnyerte egy mitológiai kompozícióval a Szinyei Társaság utazási ösztöndíját, így már 1923-ban eljutott Párizsba. Két évet töltött el a modern festészet fővárosában, bejárta a szabad szellemű Julian Akadémiára, nagy sikerrel szerepelt a tavaszi és őszi szalonok kiállításán. Mikor hazatért 1924-ben Budapestre, csatlakozott a Szentendrén formálódó művésztelep alapító fiatal kollégáihoz. Tíz évig titkárként, majd éveken keresztül a művésztelep elnökeként dolgozott a szentendrei kolónián. Politikai szempontból nézve életműve tele volt ellentmondásokkal: egyszerre volt a Tanácsköztársaság egyik legtöbbet foglalkoztatott plakátfestője és a Római Iskola képviselője, ő rajzolta az 1918-as Nem, nem, soha! plakátot és Ady utolsó verseskötetének címlapját. Munkássága a második világháború után feledésbe merült. Csak a rendszerváltás utáni – főleg a szentendrei festészetre fókuszáló – kutatás ismerte fel alkotásainak értékeit.

Vörös Géza: Szentendrei részlet, 1930-as évek első fele, Ferenczy Múzeum, Szentendre

105 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Zebegényi Dunakanyar (Piros ragyogás), 1928

Zebegény Danube Bend (Red Glow), 1928

73,5 × 85,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. 1928 |

Signed lower right: Szőnyi I. 1928

IRODALOM | LITERATURE

· Fenyő Iván: Szőnyi István. Bisztrai Farkas Ferenc, Budapest, 1934.

· A képzőművészet iskolája. Szerk.: Szőnyi István – Molnár. C. Pál, Képzőművészeti alap, Budapest, 1957.

· Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928.

Szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001.

· Kópóczy Rózsa: Szőnyi István. Kossuth –

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

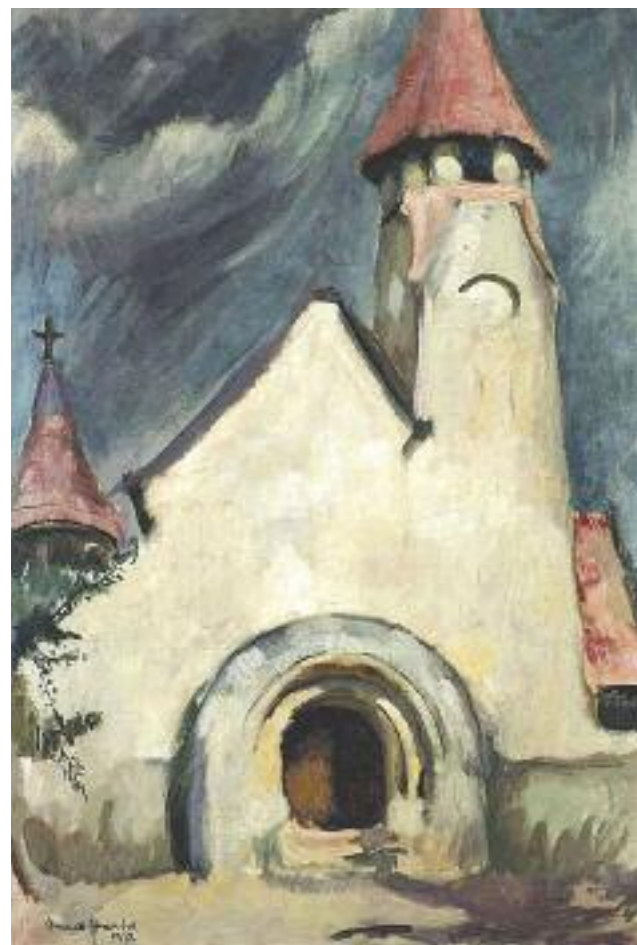
· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, I–III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft / 35 443 EUR

Becsérték: 18 000 000 – 24 000 000 Ft

Estimated price: 45 570 – 60 759 EUR

Amrita-Sher Gil: Zebegényi templom, 1932,
külföldi magántulajdon

»Témája a napfény szétömlése, általában a szabad természetben megfigyelhető színjelenségek festői kihasználása.«

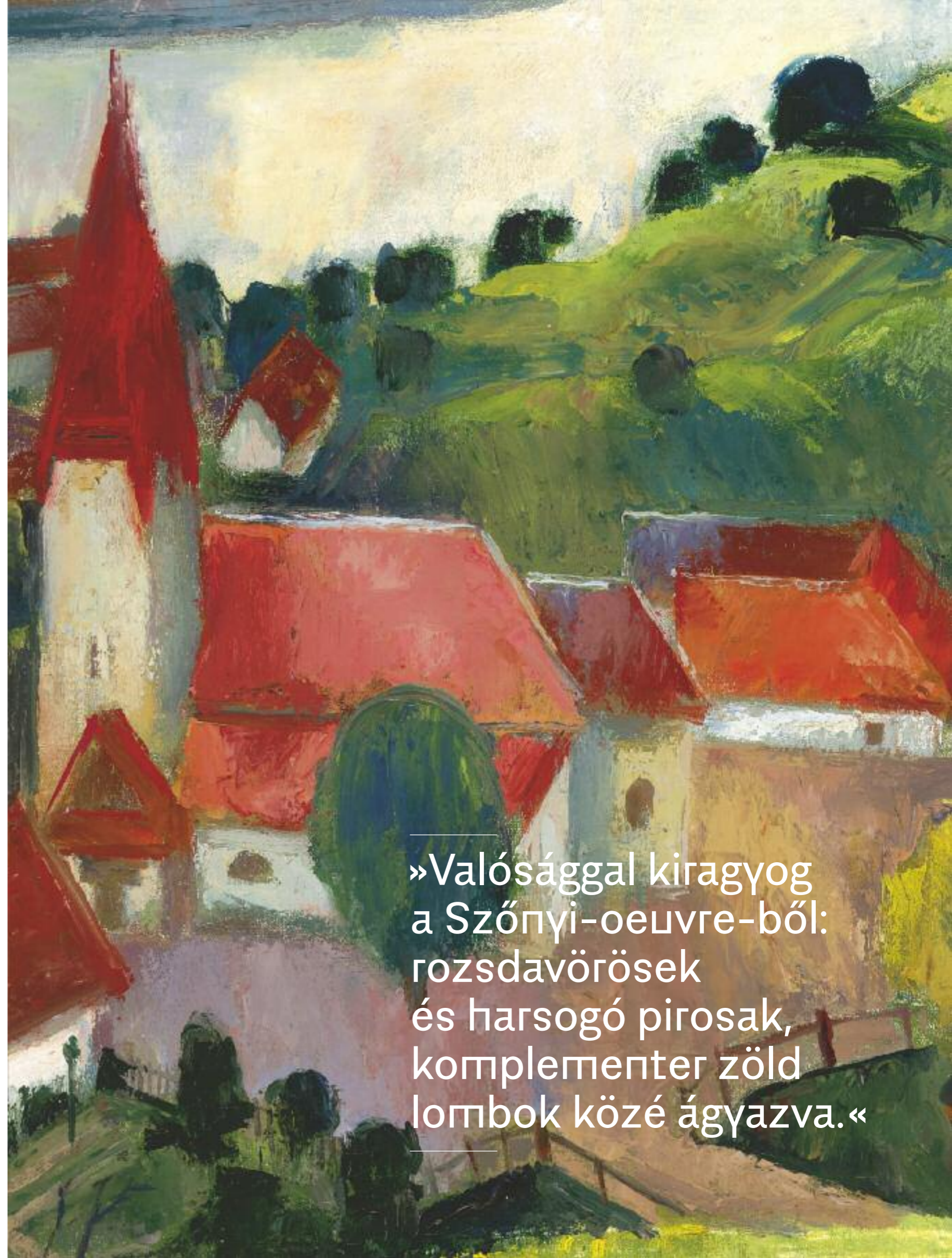
FENYŐ IVÁN

Szőnyi István a nagyszabású panoráma különleges festői karakterét a ragyogó vörösök izzásával teremtette meg. Az életműre jellemző őszies színskálával, az okkerek és kékek csendes melanokóliájával szemben ezen a korai olajfestményen – ritka módon – a piros uralkodik. Valósággal kiragyg a Szőnyi-oeuvre-ből: rozsdavörösek és harsogó pirosak, komplementer zöld lombok közé ágyazva. Szőnyi kimagasló technikai tudással rendelkezett, festészettechnikai könyvében csak a vörös tónusoknak tíz típusát sorolta fel (kadmiumvörös, alizarin krapplakk, gyökekrapplakk, karmín, cinóber, égetett okker, égetett siena, mínium, krómvörös, heliovörös), ásványanyag-tartalmukkal és elkészítési módjukkal együtt. Szőnyi színiköltészetnek különös erejére már első monográfiája, Fenyő Iván is felfigyelt 1934-ben, aki így írt a korai tájképeinek formákat felülíró koloritjáról: „A festői megjelenítés – elsősorban a fény intenzív ábrázolásának fejlődése folyamán – mindig tágabb teret nyújt a fényekben kifejezett atmoszférikus ábrázolásnak. A fény, a levegő tompítja az anyagi érzékeltetés skálájának terjedelmét, a tárgyakat áttetszővé teszi és rajzukat a leglényegesebbre korlátozza. (...) Témája a napfény szétömlése, általában a szabad természetben megfigyelhető színjelenségek festői kihasználása. Újabb problémája az, hogy fényt reflektálva mennyiben változhatnak a formák és hogy az egymásra fényt vető tárgyak milyen színekkel és hogyan ábrázolhatók.”

Szőnyit egy szerencsés véletlen vezette el Zebegény magasztosan gyönyörű vidékére. 1924-ben elvette feleségül Bartóky Melindát, aki ismert fiatal írónak számított már ekkoriban, és földbirtokos férjét hagyta ott a festő szerelméért. Közös életüket a Bartóky család zebegényi nyaralójában kezdték el, abban a kis parasztházban, amelyet Kós Károly javaslatára alakítottak át. Minden megvolt itt, amire a természet titkait fürkészni szándékozó fiatal festőnek szüksége lehetett: Zebegényben végre megtalálta saját Árkádiáját és a magyar festészet új Nagybányáját. Nem tudott betelni a Dunakanyar látványával, a kivételesen széles „műterem” nagyszerűségével. A most vizsgált képhez szokatlan szemszöveget keresett: felkapaszkodott a városka feletti Kálvária-dombra, oda, ahová a következő évtizedben elkészült a ma is látható Trianon-émlékmű Maróti Géza tervei alapján. Az összefoglaló látványban egyszerre kapott helyet a Kós Károly-féle templom, a piros tetejű házak, valamint a folyó csillogó szalagja és a távoli hegycsúcsok. A fő motívum mégis a templomtorony ég felé törő hegyes csúcsa, amely összekapcsolja egymással a kisváros közegét és a táj fenséges panorámáját.

Zebegény jobbra a Havas Boldogasszony-templom, 1970
Fotó: Fortepan / Erdei Katalin

»Valósággal kiragyg a Szőnyi-oeuvre-ből: rozsdavörösek és harsogó pirosak, komplementer zöld lombok közé ágyazva.«

106 | Duray Tibor

(Budapest, 1912–1988, Budapest)

Árnyékos-napfényes udvar (Szolnoki udvar), 1936

Yard with Sun and Shade (Szolnok Yard), 1936

118 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Duray T. 936 |

Signed lower right: Duray T. 936

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· „Frissítés.” Magyar festmények 1899–1950 a Saphier-gyűjteményből, Szombathelyi Képtár, Szombathely, 2004.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· „Frissítés.” Magyar festmények 1899–1950 a Saphier-gyűjteményből. Szombathelyi Képtár, Szombathely, 2004, 61.

· Molnos Péter: Duray Tibor. BDO, Budapest, 2013, 34.

IRODALOM | LITERATURE

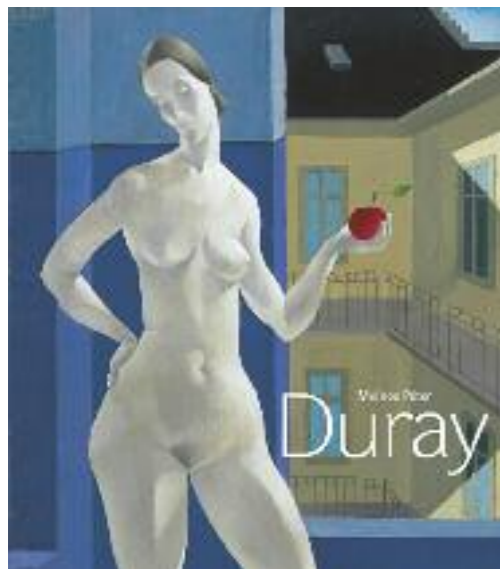
· R. D.: Egy új freskó mesterével beszélgetünk, Nemzeti Újság, 1943. december 22.

· Molnos Péter: Duray Tibor. BDO, Budapest, 2013.

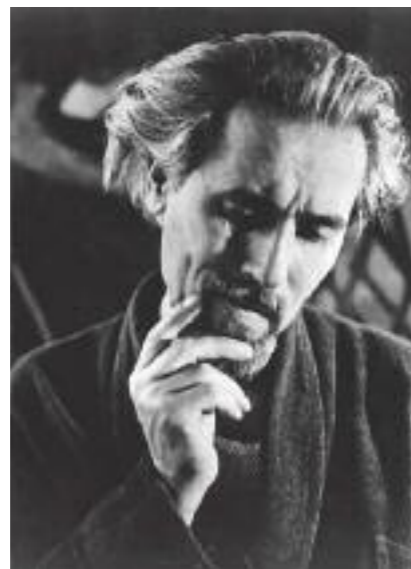
Kikiáltási ár: 14 000 000 Ft / 35 443 EUR

Becsérték: 18 000 000 – 24 000 000 Ft

Estimated price: 45 570 – 60 759 EUR

Molnos Péter: Duray Tibor, Budapest, 2013

»Duray a lécekkel szakaszolt képi jelenetekből úgy szőtt filmszerű történetet, hogy közben unikális festészeti minőséget alkotott.«

»Engem elsősorban az ejtett rabul, hogy az összefüggéstelen részek a vágó akaratából, gyakran ellentétben az egyes részekkel, egy 'harmadikat' hoztak létre, összefüggés képződött közöttük.«

SZERGEJ MIHAJLOVICS EISENSTEIN

A fiatal Duray Tibor olyan részletre lett figyelmes Szolnokon, amelyre a művésztelepére büszke alföldi város egyik festője sem. Megállt egy léckerítéssel szemben az udvaron, olyan közel a foghíjas fagerendákhoz, hogy azok rácsozata kitöltse a képtér központi fő sávját. Az árnyékos előtérben edények és gyerekjátékok sorakoznak a kis fa tövében, meg egy tyúk. A kerítésen túl házak sarkai tűnnek fel a fátyolós fényű szolnoki napsütésben: ládák, kosarak, felborult ólajtó, cseréptető, járdaszegély, rózsaszín terítővel letakart teknő és zöldre festett ajtó. Duray a kint és bent, a fény és az árnyék kettősét szemképráztaó jelenéssé oldotta a kerítés csikjaival. A ház és a lombos fa vetett árnyéka szeszélyes, szaggatott foltrendszer rajzol a lécekre, de a rések között folytatódó árnyak és a tárgyhalmok kifakuló tömbjei becsapják a szemet. A néző sokáig keresi az egyes emelek folytatását, hogy pontosan feltérképezhesse a megjelenített látványt. A gondosan felépített, bonyolult képtér a modern vizuális eszközök világát idézi meg. Elsőre a fotografikus képszerkesztésre gondolhatnánk, de Duray ezen a fiatalkori főművén nem a fényképezés nyelvezete felé tett egy nagy lépést, hanem a mozgókép irányába.

A némafilm – különösen a szovjet avantgárd filmművészet – a 20-as évekre dolgozta ki a saját formai kötöttségeire kitalált, újfajta elbeszélőmodort: a montázseltvet. Az egymást követő snittek több egymásba font szálon vezetik az elbeszélés fonalát. Ugyanúgy járt el újító szellemű remekén Duray is: a léckerítés montázs-ként szakaszolja a látványt, a deszkák között illeszthető össze az elbeszélés alig látható, szinte csak egy-egy tört másodpercre felvillantott elemekből. Így pillantjuk meg – takarásban – a fehér tyúk után lopakodó fehér macskát, és a festmény drámai főszereplőjét, a terpeszben álló kisfiút, aki a vadászó ragadozót figyelni tekintetével. Duray a lécekkel szakaszolt képi jelenetekből úgy szőtt filmszerű történetet, hogy közben unikális festészeti minőséget alkotott. Ugyanúgy, ahogy a legendás orosz rendező, Eisenstein írta a festmény születésével egy időben a montázsról: „Engem elsősorban az ejtett rabul, hogy az összefüggéstelen részek a vágó akaratából, gyakran ellentétben az egyes részekkel, egy »harmadikat« hoztak létre, összefüggés képződött közöttük.” Duray a filmes módon montázsolt képi jelenettel teremtett újfajta festői minőséget.

A magát iparostanonc sorból felküzdő Duray előbb a tépelődő, franciás modernizmust képviselő Gadányi Jenőnél, majd a monumentalizmus ünnepeit sztárjánál, Aba-Novák Vilmosnál tanult. Különösen az utóbbi gyakorolt rá nagy hatást, hiszen Duray tehetséges diákként még pannóinál is segédkezett. Az 1930-as évek elején születő képeit a korban népszerű hűvös neoklasszicizmus és új tárgyilagosság határozta meg, majd felfedezte magának Derkovits Gyula drámai piktúráját és az oldottabb, zsirosabb ecsetkezelést. A tehetséges fiatal művész az 1937-ben megkapott Római iskolás ösztöndíj előtt meghatározó időszakot töltött a legregebbi magyar művésztelepen, Szolnokon. A trianoni döntés nyomán elcsatolt Nagybánya elvesztése után új lendületet kapott az alföldi kolónia. A szolnokiak nesztora, Fényes Adolf mellett az ifjú titán, a Rómából hazatérő Aba-Novák Vilmos töltötte meg új erővel az alföldi festészeti hagyományt.

Duray 1936 tavaszán érkezett meg Szolnokra. „Sok festőileg szép dolog van, s csak meg kell csinálni” – írta haza Pestre festőbarátjának, Redő Ferencnek. Egy 1943-as interjújában nem a művésztársak, hanem a természet utáni festés elsődleges tapasztalatát emelte ki: „Első tanulmányaim után Szolnokon töltöttem egy nyarat, de a szolnoki művészekkel semmi kapcsolatom nem volt. Nem is laktam a művésztelepen. A művészekkel való barátság nál sokkal nagyobb élményt, sokkal több izgalmat jelentett számomra a természet. Ekkor találkoztam először a természettel, ekkor ismerkedtem meg előttem eddig rejtett arcával. Szigorú naturalizmussal dolgoztam. Kiszködtem az anyaggal, vagy ahogy hétköznapiaként szokták mondani: kerestem a magam igazságát. Egyedül festettem, nem engedtem közelembbe sem embereket, sem az emlékeket Teljes önállóságra vágytam.” A szegényes és szűkös pesti közös műteremből kiszabadult fiatal művész egymás után festette a redukált szerkezetű, mégis gazdag festőiségű tájképeket.

»Az 1936-os, legalább egy tucatnyi festményt termő nyár vitathatatlan főműve a Szolnoki udvar című alkotás.«

MOLNOS PÉTER

Molnos Péter, Duray monográfiája 2013-as kötetében külön kiemelte a most vizsgált alkotást: „Az 1936-os, legalább egy tucatnyi festményt termő nyár vitathatatlan főműve a *Szolnoki udvar* című alkotás. A motívumok féltelen halmozásával összeálló, zsúfolt kompozíció elő- és középterét a hevenyészetten összetákolat kerítés választja el, egyenetlenül hajladozó rácsszerkezetének monoton ritmusát teljesen átírja az árnyékok és fénypáncsák zavarba ejtően gazdag szövődéke. A szem szinte csak a szétszórt, közeli motívumokon tud nyugodtan megpihenni. A gazdátlan, feleslegessé vált lomok, a zománcát vesztett lábos, a magányos gyermekjátékok és az egykedvűen gubbasztó tyúk pontosan kirajzolódó figurája mögött a többszörös átvágások, a formák felületét átfestő árnyékok elbizonytalanítják az egyértelmű vizuális kapaszkodók után kutató nézőt. A kerítés résein át minden csak keskeny, függőleges sávokban tűnik fel, így Duray egyik kedvenc motívuma, a Derkovits emléket felvillantó, madár felé lépdelő macska és a szőke kislány alakja is töredékként áll össze a látvány esetleges részleteit egészévé felépítő képzelet segítségével. Ez az ösztönös kreativitást izgató, a szemet és az értelmet közös, gyors munkára sarkalló formai sokértelműség adja Duray képének különleges értékét: az önfeledten »bóklászó« szem gyermeki izgalommal vándorol a képelemek szőnyegszerűen kiterülő kavalkádján.” A kompozíció a fiatal Duray legizgalmasabb festői problémákat felvető – és megoldó – muzeális értékű remeke.

Duray Tibor: Alvók, 1937, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

107 | Mund Hugó
(Dés, 1892–1961, Buenos Aires)

Táj báránnyel
Landscape with Clouds

35 × 45 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent: Hugo Mund |
Signed lower right: Hugo Mund

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

108 | Kollerich István
(Budapest, 1886–?)

Nagybányai látkép háttérben a református
templommal és az István toronnyal, 1907
Nagybánya Skyline with the Calvinist Church
and Saint Stephens Tower, 1907

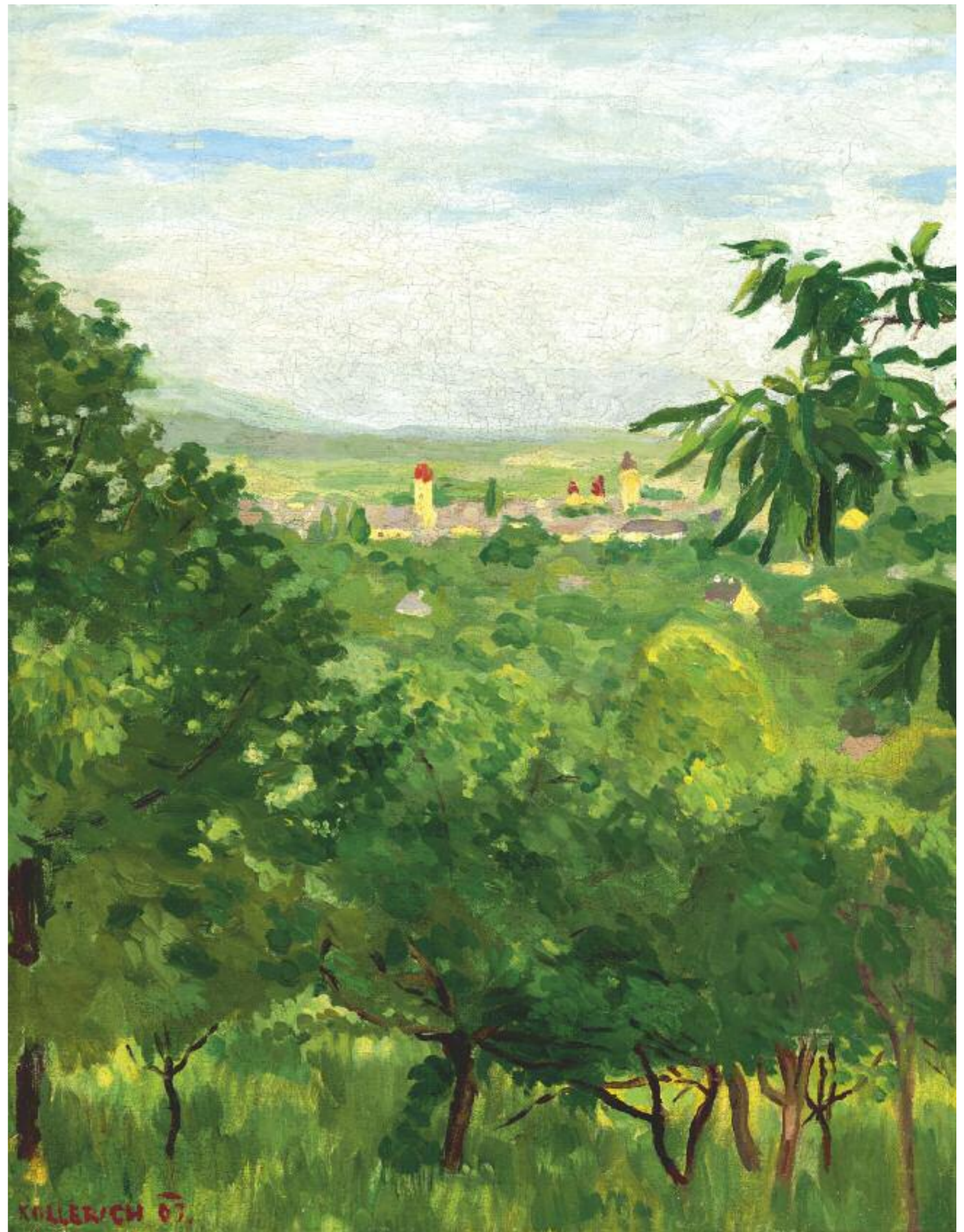
70 × 55 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Kollerich 07 |
Signed lower left: Kollerich 07
Hátoldalon: 1912-es nagybányai kiállítás cédulája

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION
· Nagybányai képművészeti kiállítás, Nagybánya 1912

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR
Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft
Estimated price: 5 063 – 7 595 EUR

Ziffer Sándor: Tájkép, 1913,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

109 | Hány Gyula

(Zalaegerszeg, 1864–1946, Budapest)

Olasz tengerpart vitorlóssal (Sorrento)
Italian Seashore with Sail Boat (Sorrento)

61 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Hány Gyula Sorrento |

Signed lower right: Hány Gyula Sorrento

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 114 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 038 EUR

110 | Basch Árpád

(Budapest, 1873–1944, Budapest)

Nyár a Balatonparton (Szántód)
Summer at Lake Balaton (Szántód)

59 × 104,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Basch Árpád |

Signed lower left: Basch Árpád

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 650 000 – 850 000 Ft

Estimated price: 1 646 – 2 152 EUR

111 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Nyári fények a zebegényi Dunaparton
Summer Lights by the Danube at Zebegény

50 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. | Signed lower right: Szőnyi I.

IRODALOM | LITERATURE

· Szőnyi István: Kép. Megjegyzések a művészetről.

Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága, 2004.

· Kópóczy Rózsa: Szőnyi István. Kossuth –

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, I-III.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 190 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 30 380 EUR

Szőnyi István: Kerti pad, 1943, Szőnyi István Emlékmúzeum, Zebegény

»A művész abból az optikai összbenyomásból, amit a természet visszatükröződése ad, azt választja ki, aminek a színe, formája, elhelyezése érdeklő és gyönyörködteti. Ez érzéseket és gondolatokat ébreszt benne, melyek egész valóját hatalmukba kerítik, nem tud kitérni előlük s arra ösztökélik, hogy megpróbálja őket a meglátott időbeli és így múltó jelenségen keresztül örökéletűvé tenni.«

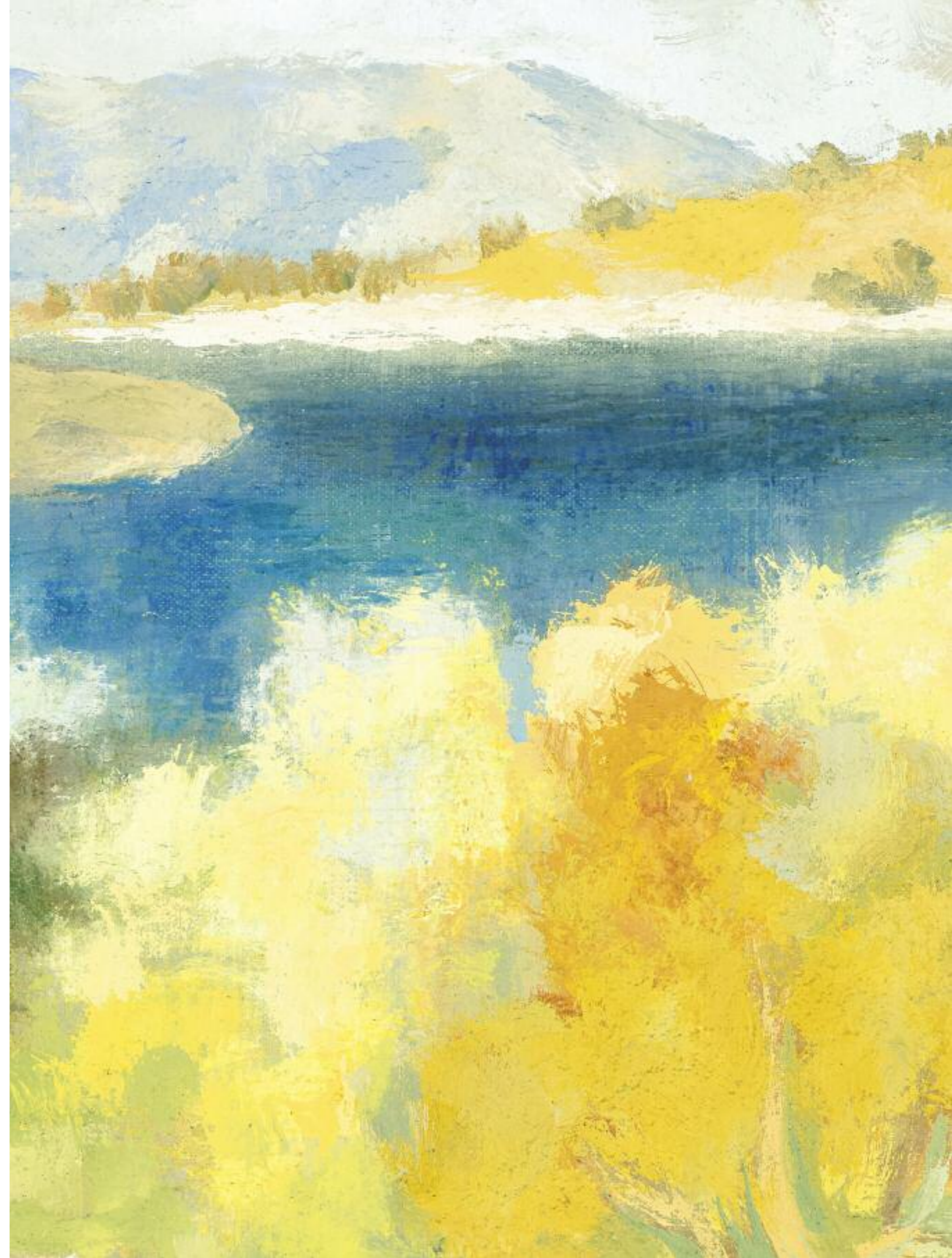
SZŐNYI ISTVÁN

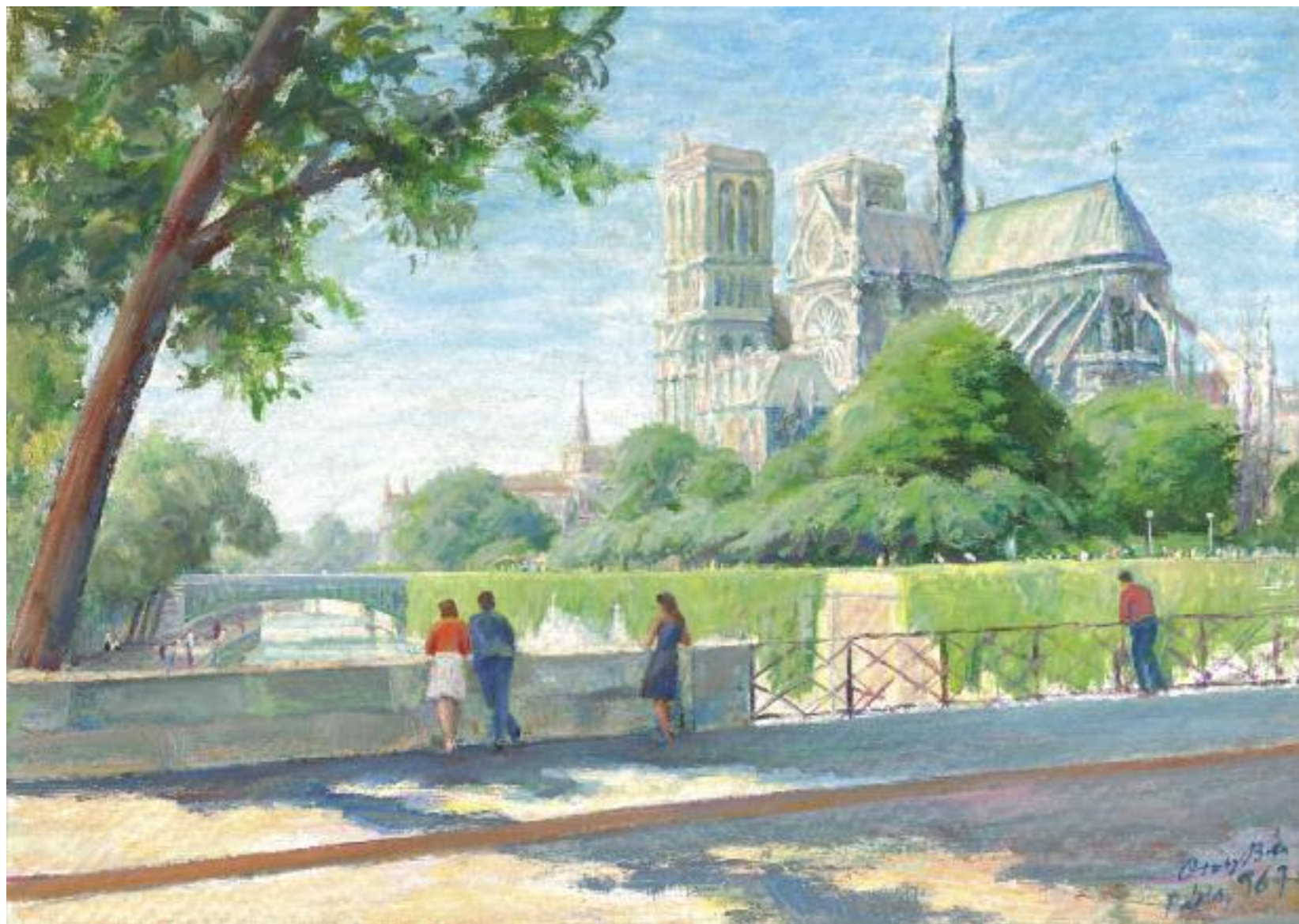
A mai Magyarország egyik legkülönösebb látványa a Dunakanyar fenségesen elterülő íve. A kanyarodó folyó olyan széles horizontú teret fog át, mintha tengeröblöt látnánk. Ez a messzeségbe elnyúló ezüstös vízszalag Szónyi István festészetének legfontosabb főszereplője. Mint Monet a szénaboglyákat vagy a roueni katedrális, minden évszakban és minden napszakban megörökítette. A jelenlegi aukciós válogatás anyagában is található nyári panorama, míg a most elemzett tájkép az őszi pillanat varázsát rögzíti. Hűvös szelek borzolják a dércsípte természetet, a fák levelei sárgára váltak, de mindent áthat a fehérlő fény, puha, vattás pamacsokká oldva a részleteket. A háttérben kanyarodó Duna jeges kékje Mednyánszky fenséges alpesi tájainak színét idézi, de a hozzá társított temperafehér ragyogás már Szónyi összetéveszthetetlen kézjegye. Akár le is védethette volna. Az előtéri karám ajtajának fényben ragyogó rácsozata ugyanúgy válik mészfehér látomássá, mint a kert végi pad a zebegényi emlékmúzeumban őrzött ikonikus képén (*Kerti pad*, 1943). Szónyi elméleti írásában

így magyarázta a természeti motívumok átlényegtetését: „Az biztos, hogy a természeti jelenségek optikai képe minden normális szemű ember renehártáján egyenlően tükröződik. Ezért fogadunk el egy jól megcsinált, éles, tiszta fényképet egyként objektív, tárgyias ábrázolásnak. A művész abból az optikai összbenyomásból, amit a természet visszatükröződése ad, azt választja ki, aminek a színe, formája, elhelyezése érdeklő és gyönyörködteti. Ez érzéseket és gondolatokat ébreszt benne, melyek egész valóját hatalmukba kerítik, nem tud kitérni előlük s arra ösztökélik, hogy megpróbálja őket a meglátott időbeli és így múltó jelenségen keresztül örökéletűvé tenni.”

Pierre Bonnard: A tenger, 1944, magántulajdon

112 | Orosz Béla

(1912 körül–1981 körül)

Párizs látképe háttérben
a Notre Dame-mal, 1967
Views of Paris with
the Notre Dame, 1967

50 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Orosz Béla Paris 967 |

Signed lower right: Orosz Béla Paris 967

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR

Becsérték: 400 000 – 700 000 Ft

Estimated price: 1 013 – 1 772 EUR

Jótékonyásra felajánlott tétel
a Világszép Alapítvány javára:

www.vilagszep.hu

Több mint 10 éve állunk olyan gyerekek mellett,
akikről a saját szülei helyett az állam gondoskodik.
Közel 150 fiatalnak szervezünk nyári táborokat,
rendszeres foglalkozásokat, önkéntes mesemondó
és mentor programot. Hosszú távon kapcsolódunk
hozzájuk azért, hogy az otthontalanság ellenére
is meg tudják élni, hogy van helyük a világban,
ők is szeretetre méltóak, és vannak lehetőségeik
az életben.

113 | Berkes Antal

(Budapest, 1874–1938, Budapest)

Nagyvárosi boulevard omnibusszal
Metropolitan Boulevard with Omnibus

50 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Berkes | Signed lower right: Berkes

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 063 EUR

Becsérték: 550 000 – 800 000 Ft

Estimated price: 1 392 – 2 025 EUR

An impressionist painting of a Parisian street scene, likely Rue Vital. The scene is characterized by soft, dappled light and a palette dominated by blues, greens, and earthy tones. The brushwork is visible and expressive, capturing the atmosphere of the street rather than precise details. In the upper right corner, there is a faint red stamp or signature.

Czóbel Béla

Párizs

Rue Vital

114 | Czóbel Béla

(Budapest, 1883–1976, Budapest)

Párizsi városrészlet (Rue Vital), 1930-as évek
Detail of Paris (Rue Vital), 1930s

80 × 65 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Czóbel | Signed upper right: Czóbel

IRODALOM | LITERATURE

- Kállai Ernő: Czóbel Béla. Ars Hungarica művészeti könyvsorozat 7. Bisztrai Farkas Ferenc, Budapest, 1934.
- Genthon István: Czóbel. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1961.
- Papp Tibor: A jó festők megmaradnak. Czóbel Béla nyilatkozata az Irodalmi Újságnak. Irodalmi Újság, 1964/7., 3.
- Kratochwill Mimi: Peintre Hongrois (1883–1976). Magyar Képek, Veszprém–Budapest, 2001.
- Kratochwill Mimi: Czóbel Béla élete és művészete. Veszprém–Budapest, 2001.
- Magyar Vadak Párizstól Nagybányáig 1904–1914. Szerk.: Passuth Krisztina – Szücs György – Gosztonyi Ferenc, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- Czóbel, egy francia magyar. Szerk.: Barki Gergely – Bodonyi Emőke, Ferenczy Múzeum, Szentendre, 2014.

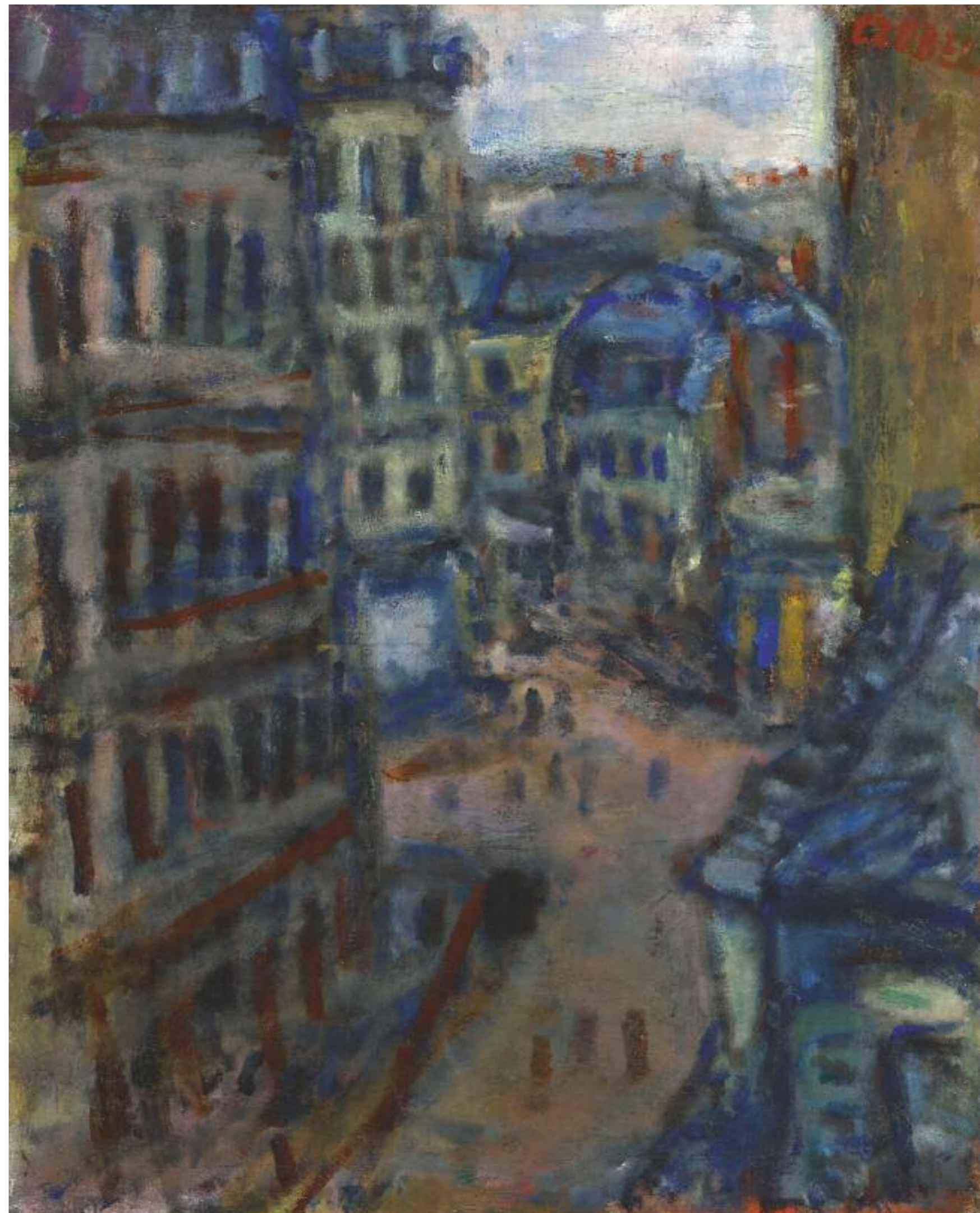
Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 506 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft

Estimated price: 50 633 – 75 949 EUR

A Rue Vital korabeli képeslapon

Le Corbusier: Kilátás Párizs háztetőire, 1908, Ateneum Művészeti Múzeum, Helsinki

Pierre Bonnard: Montmartre az esőben, 1897, Van Gogh Múzeum, Amsterdam

Bár a modern épületek átalakították a környezetet, a festményen látható városrészlet feltehetően a Vital és a Nicolo utca kereszteződését ábrázolja a Paul Doumer sugárútnál

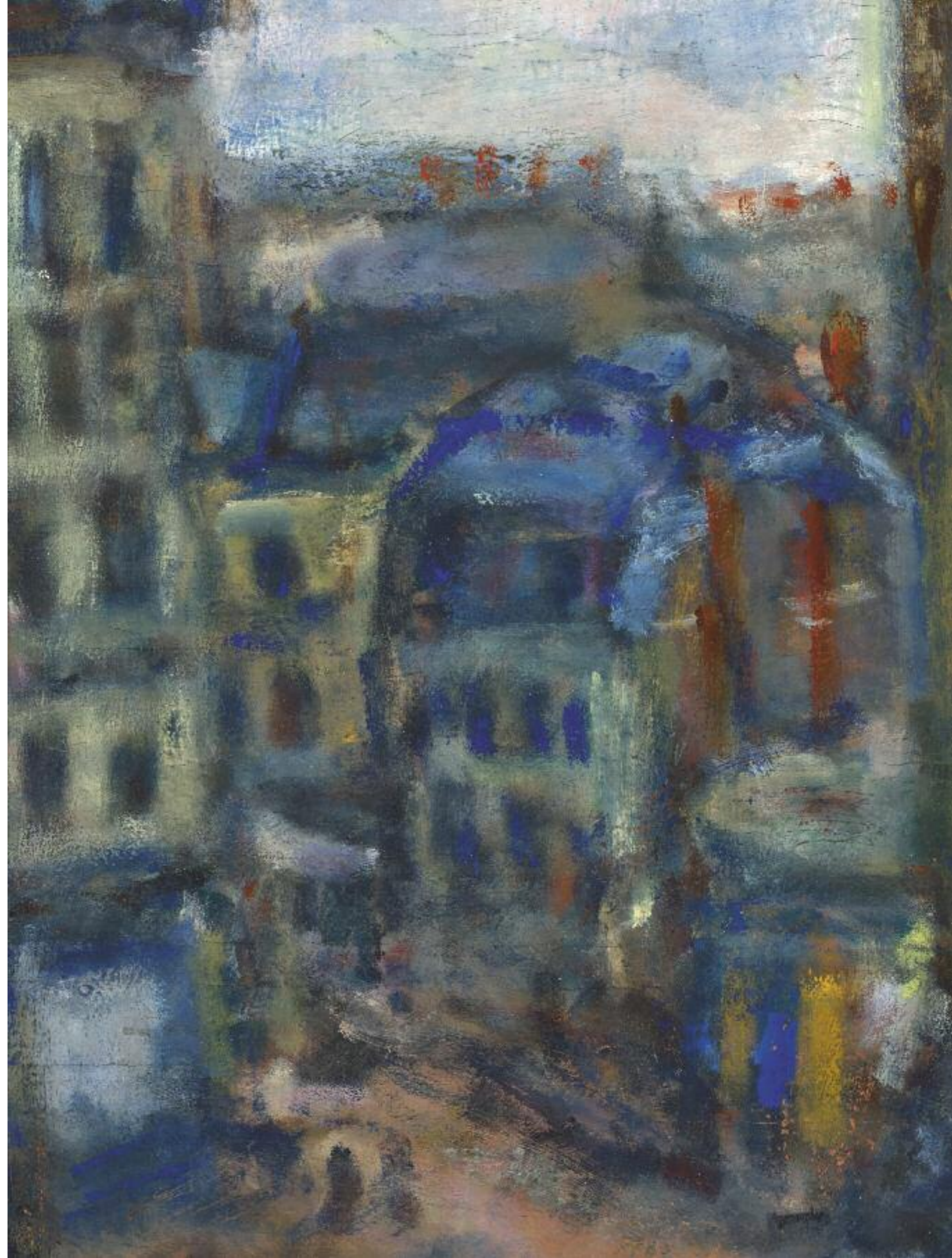
Kéklő városi látkép átírva Czóbel Béla jellegzetes ecsetjársú világára: a sokemeletes házak és a térben összefutó nyüzsgő párizsi utcák egynemű festői szőttessé alakulnak át. Az ablakok expresszív, sötét vonásai ritmizálják a képteret. Czóbel újabb és újabb színekkel festette felül a formákat, légies ködbe burkolva a kontúrokat. Legfelül a francia trikolór tiszta színei, az ultramarinkék és a piros tündököl a tetők felett kinyíló égbolt fehérítő foltjával társítva. A tipikusan czóbeles, vattás ecsetkezelés simogatóan expresszív puha takarója szinte beborítja a felülnézeti városi látképet. Kállai Ernő magyarázta értő szavakkal – 1934-es kis monográfiájában – a festő érett képépítésének belső logikáját: „Czóbel úgy alkalmazza a színt a maga nyers anyagi voltában, akár a szőnyegszövő a színes fonalat. Színeinek dús anyagi lerakódása nem kendőzi, hanem plasztikus valósággá telíti a vászon síkfelületét. A kép ennek a lerakódásnak síkszerű, színes mintázata. De minél dúsabban halmozódik a síkfelület színmatériás mintázata a kép homlokterében, széltében-hosszában, annál rejtélyesebb a dolgok lélekjárása, melyet a festői meglátás kelt életre a színek sokrétű leple alatt.”

»a tárgy, a motívum, mit festünk,
ha nem is tűnik el a képen,
de feloldódik a színek, vonalak
egymáshoz való vonatkozásaiban,
miáltal visszaadjuk a dolog
mystériumát«

CZÓBEL BÉLA

Egyre pontosabban látjuk már, hogy a 20. század első évtizedében Párizs megnyitott a magyar festészetnek. Minden modernebb felfogású művész, miután trenírozta magát a nagybányai lankák és a pesti szalonok világában, ellátogatott az avantgárd forrongó fővárosába. Az Őszi Szalonon és a Függetlenek Szalonjában állítottak ki, Matisse szabadiskolájában képezték magukat, majd visszatértek hazájukba – és a francia főváros elfelejtette őket örökre. Egyetlen olyan modern festőnk van, aki úgy tudott kétlaki életet élni Budapest és Párizs között, hogy nemcsak a magyar, de a francia értelmiség is kiemelkedő modern festőként tartotta számon. Ritka következetes és szerencsés életmű Czóbelé: fiatalon a neósok nagybányai forradalmának volt a vezéralakja, öregen a modernista művészet Szentendrén élő világtótornya a diktatúráktól beárnyékolta hazai művészeti közéletben. Amikor egy magyar újságíró 1964-ben a neves párizsi Zak galériában leült beszélgetni Czóbel Bélával, az ünnepelt öreg mester összevetette Szentendrét a francia metropolisszal: „Ott folyik a Duna, ott vannak a hegyek, [...] a sok kis utca, megkapók, hangulatosak, nekem igazán örömem telik benne, akárcsak Párizsban, itt persze egészen más a helyzet, az idejövétel nekem mindig felfrissülést jelent. Itt igazán magas színvonalú szellemi élet folyik és mindig van valami új. Manapság minden innen indul ki, főleg a festészetben.”

Czóbel évtizedeken át járt vissza Franciaországba, így a fővárosból sem csak a Montparnasse művésztanyáit látogatta. De sokszor itt szállásolta el magát, főként a rue Vavin környékén, a Hôtel du Danmarkban. Jól ismerjük azokat a programadó, emeleti felülnézetből ábrázolt városi látképeit is, amelyek a kései fauve festészet legszebb magyar gyöngyszerei az 1920-as évekből. A Hotel Notre Dame ablakából készített, 20-as évekbeli párizsi látképeikhez hasonlítanak a rue Vital kereszteződését megjelenítő festmények. A pontos helyszínt a kései, kisebb méretű, egykor Mme Françoise Thurin gyűjteményében őrzött, több Czóbel-kiállításon is bemutatott változat (*Rue Vital*, 1954) alapján tudjuk beazonosítani. A most kalapács alá kerülő kép ugyanazt a témát jeleníti meg, valamivel szűkebb képkivágásban, nagyobb méretben. Jellegzetes 16. kerületi kereszteződést látunk, a Haussmann-féle elegáns, 19. századi manzárdtetős bérházakkal. Ebben az utcában lakott Anna Margit is, amikor emlékezetes látogatását tette a közelben dolgozó Chagall műtermében, de itt élt Henri Bergson, az idő legnagyobb filozófusa. Czóbel olvasatában a rue Vital látványja: a bérpaloták, üvegportálok, kapualjak, utcákon siető emberek – a Trocadero környéki, egyszerre elegáns és modern Párizs festői víziója. De akár a bohém negyedeket festette, akár az előkelő belvárost, Czóbel esetében a téma inkább apropó, hogy ecsetjét szabadjára engedhesse. „Nem beszélek realitásról – írta már a 90. évében járva –, mert maga a tárgy, a motívum, mit festünk, ha nem is tűnik el a képen, de feloldódik a színek, vonalak egymáshoz való vonatkozásaiban, miáltal visszaadjuk a dolog mystériumát, ez, ami felemel bennünket egy képben.” Ez a czóbeli misztérium szervezi komplex látvánnyá a most vizsgált párizsi festményt is.

Kádár Béla
Шиен
1921

115 | Kádár Béla

(Budapest, 1877–1956, Budapest)

Bécsi pályaudvar (Mozdonyfüst), 1921

Vienna Railroad Station (Engine Smoke), 1921

50 × 69,5 cm

Olaj, karton vászonon | Oil, cardboard on canvas

Jelezve balra lent: Kádár Béla | Signed lower left: Kádár Béla

IRODALOM | LITERATURE

· Gergely Mariann: Kádár Béla (1877–1956).

Melankolikus utazás.

Mű-Terem Galéria, Budapest, 2002.

· Gergely Mariann: Kádár Béla ismeretlen képei

üvegnegatívokon

a Rónai Dénes hagyatékban. Artmagazin, 2013/5, 44–49.

· Gergely Mariann: Kádár Béla. Kossuth Kiadó –

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2015.

· Kádár Béla. A modern magyar rajzművészet mestere.

Szerk.: N. Mészáros Júlia – Piros Sándor, 2001.

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 65 823 EUR

Becsérték: 36 000 000 – 55 000 000 Ft

Estimated price: 91 139 – 139 241 EUR

Claude Monet: Szent Lázár állomás, 1877,
Pola Museum of Art, Japan

Scheiber Hugó: Világváros, 1930 körül, magántulajdon

Fényjáték a pályaudvaron

A pályaudvar felett különös színlátomás. Az alkonypírral festett őszi felhőkhöz vastag vattagomolygásként csatlakozik be alulról a gőzmozdonyok fehér-szürke füstje. A barackszínű légköri látomáshoz hűen asszisztálnak a környező elővárosi házak: falaikon és üveglablakaikon megcsillan a lemenő nap meleg fénye. Expresszív ív szerint enyhén meggörbül a horizont, mintha a sínpályák egy dombra kapaszkodnának fel. Az avantgárd kompozíciót festő Kádár Béla a magasból, talán egy vasúti híd pereméről pillant le a párhuzamosan futó vágányok hadára. Körben elszórva személyszállító kocsik, tehervagonok, középen pedig a korai gépkorszak nagy ikonja, a modernség szimbóluma: a fekete acéllal borított, kéményéből tornádónyi füstgomolyagot eregető gőzmozdony.

A tüzes lokomotívok

James Watt gőzgépei nemcsak az ipari forradalmat indították be, de a vonat révén megteremtették a modernség új szimbólumát. A 19. századi világot bejáró – gyarmatosítással párosított – globalizáció fő eszköze a vasúthálózat kiépítése volt. A mindenhová elérő vonátvonalak lefektetése hihetetlen vagyonokat termelt a befektetőknek, de meghivelte a művészeket is. Már a kódós Albion fojtott fényhatásaival kísérletező J. M. W. Turnert is rabul ejtették az angol mezőkön robogó szerelvények, de igazán festői témává az impresszionisták tették a motívumot. A szabadban dolgozó plein air művészek már megélték, ahogy a sorra épülő fejpályaudvarok az áramló tömegeket középkori városkapuként fogadták a metropoliszokban, miközben a gomolygó füst sosem látott fényhatásokat varázsolt az üveg-acél épületek köré. A 20. századi modernitás számára a vonatok már óriási, mitikus erőgépekké váltak, Ady „vasszörnyetegként” becézte *Gare de l’Esten* című versében, Kassák pedig úgy lökte a sínpályákra a tüzes lokomotívokat – programadó avantgárd szabadversében, a *Mesteremberekben* –, mint az ég szédületes meteorjait.

Kádár Béla: Lap a bécsi vázlattömbből, 1920–1921

Kádár Béla: Lap a bécsi vázlattömbből, 1920–1921

Bécsi metropolisz

Az 1921-ben Nyugatra induló Kádárt is elvarázsolta ez a „lokomotív világ”, akár csak az Európát vele együtt meghódító expresszionista barátját, Scheiber Hugót. Kádárt az 1920-as évek elején fogta meg a vasút romantikája: miközben kiállított a bécsi Max Hevesi galériájában, majd a berlini Der Sturm-nál (1923-tól), a kettő között pedig a pesti Belvederében. A bécsi vázlatkönyvének lapjain követhető végig, hogy a vágányok, a felüljárók és a külvárosi épületek milyen mélyen megragadták művészi fantáziáját. Érezhető, ahogy – a komótos nagybányai miliőben festeni tanuló – érett művész fejét megbabonázta a nagyváros lüktető élete. Ahogy egymásra rétegződnek a síkok: a szállítóúszályok útja a Duna-csatornán a mellettük futó rakpartokkal, felettük ívelnek át a vasúti hidak a rajtuk zakatoló szerelvényekkel, majd az egész fölé expresszív ívek szerint megdőlvé magasodnak a sokemeletes házak. Az expresszionista látványszerkesztés megkövetelte a teljes vertikumot bejáró tekintet modern izgalmát.

Az igazi műértők

Kádár képeinek korai gyűjtője, a rajzaiért is rajongó Bedő Rudolf írta róla: „Biztos színérzéssel és nagy rajztudással állandóan kísérletezett, és ez a keresés széles síkon mozgott. Annak a szépségnek, melyet favorizál, egyik eleme a teljesség és a zártság, ezért tulajdonít láthatólag fontosságot a kompozíciónak és a konstruktív képalkotásnak. Lélektani problémáit színek és vonalak harmóniája közvetíti.” Kádárért jó ideig kevés hazai műértő rajongott (Bedő ritka kivételnek számított), dekoratív art deco művésznek tartották, mert nem ismerhették a sturmos korszak igazi főműveit. Legjobb alkotásait ugyanis egyből vitte ki Berlinbe, így szétszóródtak a világban. A közelmúltban előkerült Rónai Dénes-hagyaték – benne az 1920-as évekbeli Kádárokról készített dokumentáló reprodukciókkal – döböntette rá a szakmát, hogy a festő legjobb műveit nem ismertük. Azóta gazdagodott a kép, sorra kerülnek elő a most vizsgált festményhez hasonló kvalitású, nemzetközi rangra számot tartó modern remekművek.

Scheiber Hugó: Vasúti átjáró, 1921 körül, magántulajdon

116 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Májusi Toszkán táj (Fiesole), 1926

Toscan Landscape in May (Fiesole), 1926

31 × 47 cm

Akvarell, vegyes technika, papír |

Watercolor, mixed technique on paper

Jelezve jobbra fent: Fiesole Vaszary J 1926 V. 28

Toszkán völgy, Hátoldalon autográf felirat: 37.

Tavaszi Fiesolenál | Signed upper right: Fiesole

Vaszary J 1926 V. 28 Toszkán völgy, On the reverse

autograph inscription: 37. Tavasz Fiesolenál

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 850 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 152 – 3 544 EUR

117 | Erdélyi Béla

(Kelemenfalva, 1891–1955, Ungvár)

Folyóparti táj tavasszal

Riverside in Spring

75,5 × 68,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

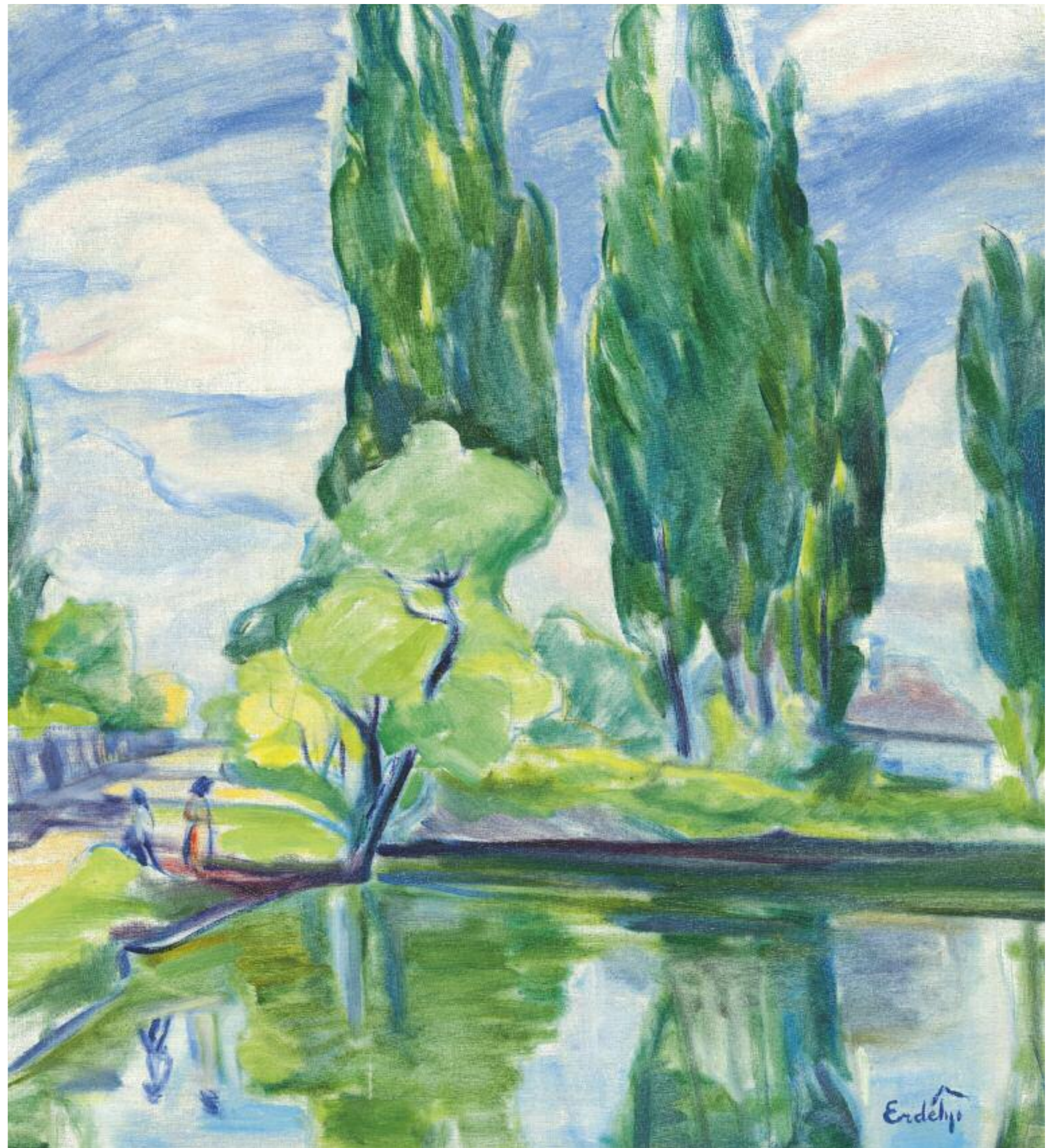
Jelezve jobbra lent: Erdélyi |

Signed lower right: Erdélyi

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 4 051 – 6 076 EUR

Vaszary János
1903

118 | Vaszary János

(1867 Kaposvár–1939 Budapest)

Különleges fények, báránnyfelhők (Borulás), 1903
Special Lights, Cirrocumulus (Overcast), 1903

70 × 85 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Vaszary J. 1903 |

Signed lower left: Vaszary J. 1903

PROVENIENCIA | PROVENANCE

• egykor a Majovszky-gyűjteményben,
majd Biai Föglein István tulajdonában,
később pécsi magántulajdonban

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

• Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság, 1923. április 20–22.
• 1940. március 3–17., Vaszary János emlékkiállítása,
gróf Almássy-Teleki Éva Művészeti Intézete (40. Felhők
a Balaton felett)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Pécsi Petró Gyűjtemény, Pécs, 2002. 55.
• Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása,
Magyar Nemzeti Galéria, 2007. kiáll. kat. 63. kép, 200.
• Plesznivý Edit: Vaszary János – A magyar festészet mesterei
sorozat, Kossuth Kiadó Zrt., 2009. 13.

Kikiáltási ár: 65 000 000 Ft / 164 557 EUR

Becsérték: 75 000 000 – 95 000 000 Ft

Estimated price: 189 873 – 240 506 EUR

Claude Monet: Tavasz, 1875, Johannesburg Art Gallery,
Johannesburg

»A zöldek egyeduralma alá rendelt a paletta: zöld a part, a víz, a fák, a dombok.«

Vasary János: Felhők a Balaton felett, 1903, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

A közelgő vihartól zölden foszforeszkáló tó ferdén futó partvonalán magányos facsoport, mindössze három fa, a háttérben erdős dombok sziluettje. Fölöttük a torlódó, kavargó felhők fehérből szürkébe átmenő foltjai közül még itt-ott áttűnik az ég kékje, de a jobb felső sarokból masszív viharfelleg nyomakodik előre. A part és a tó cikcakkvonalban harap egymásba. A vízszintes orientációjú kompozíciót csak a fák ég és föld között közvetítő függőlegesei egyensúlyozzák ki. A zöldek egyeduralma alá rendelt a paletta: zöld a part, a víz, a fák, a dombok. Az egyes motívumokat és tájelemeket csak tónusértékeik különböztetik meg, a vízé hidegebb, a távoli erdőszegély sötétebb. Az égbolt kékkel tarkított tompa szürkésfehére csak kihangsúlyozza a zöld lobogását. Szembetűnő a felület pasztózus kialakítása, borzoltsága, a lendületes ecsetvonások nyomán kibugyanó festék. Mintha maga a kép lúdbőrözne a vihar előszelétől. A kompozíció feszítettsége, a letompított színvilág és ez a mozgalmas felület feszült izgalom és várakozás hatását keltik. A tájrészlet szinte ürügy ennek a hangulatnak, a különleges fényeknek festői eszközökkel való kifejezésére, annak megfelelően, ahogy 1912-es Művészházban rendezett kiállításának bevezetőjében írja: „A természetből kiindulni vagy arra suggestív erővel emlékeztetni elég.” (Vasary J. 1912.)

Alfred Sisley: Sevres-i táj, 1878, magántulajdon

A festmény felirata alapján 1903-ban készült, Vasary a naturalista és szecessziós stílustól távolodva egy szintetikus foltfestészettel kísérletezik, még az 1905-ös spanyolországi út és az ehhez köthető impresszionista fordulat előtt. Ekkoriban dolgozza ki a személyessé tett ecsetkezelést.

Ez idő tájt elsősorban a Balaton északi partján, Somogyban és Zalában festett. Az 1901–1905 közötti kiállításokon váratlanul sok tájképpel jelentkezett. Már az ezt megelőző rövid szolnoki tartózkodása idején is paraszti témájú képei mellett atmoszferikus jelenségekre koncentráló „tájhangulatokat” is festett. Gyakran ábrázolt viharos tájat, borús eget és alkonyi fényviszonyokat. Az 1903-as évben különösen a balatoni táj összeolvadó ég- és vízfelületei, fényei foglalkoztatják, ami majd évtizedekkel később Egry József művészetében tetőződik. 1903-as műcsarnoki szereplésén például ilyen képcímekkel találkozunk: *Balaton mellett* (kat. 28.), *Felhő a Balaton felett* (kat. 39.), *Badacsony* (kat. 52.), *Balaton part* (kat. 57.).

A kép a monokróm, mégis világos, egy főszínre hangolt, annak tónusaira koncentráló festészet csoportjába sorolható, mint amivel a hazai festészetben nagyra becsült kollégája, Rippl-Rónai kísérletezett fekete-korszakában, de ide kíváncsoznak az európai festészetből a sokáig példaképnek tartott Pluvis de Chavannes és Bastien-Lepage, majd Monet kertábrázolásai, a századfordulós szecesszió köréből Akseli Gallen-Kallela és Klimt szimbolikus aspektust is hordozó tájképei. A zöld árnyalatai különösképpen foglalkoztatták Vasaryt egész életében, már naturalista korszakából is ismerünk zöldre hangolt kompozíciókat, amelyeken a természet ekkor még jelenet, emberábrázolás környezeteként szerepel (például *Lány a káposzták között*, vagy *Kertben kapálgató kertész*), szecessziós periódusában az Örök Tavasz természetszimbólumaként (például *Az eleven kulcs*), a de kiemelt jelentőségű a 20-as, 30-as évek oldott, szinte kaligrafikus parkábrázolásainál is. Hozzá talán csak Ferenczy Károly zöld szín iránti rajongása mérhető a magyar festészet történetéből.

Igazi szakmai alázatról tanúskodik ez a visszafogott eszközökkel sokat kifejező kép, hiszen alkotója éppen bravúros technikai tudásáról, színérzékéről, virtuozitásáról volt híres. Genthon István például azt írja Vasary 1924-es Ernst Múzeum-beli gyűjteményes kiállítására kapcsán: „Nincsen festő, aki ma hozzá hasonló művésze lenne a színnek.” Márjás Viktor kritikus pedig 1935-ben: „Vasarynál diabolikusabb tudású, tökéletesebb rajzművésze aligha van a mai európai piktúrának.”

Veszprémi Nóra–Szücs György szerk.: Vasary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása (A Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2007/3), 200.

Majovszky Pál és gyűjteménye

A tehetőse felvidéki családból származó, jelentős vagyont öröklő Majovszky Pál már 1894-ben a Vallás- és Közoktatási Minisztérium Képzőművészeti Ügyosztályának előadója lett, ahol megérdemelt előmenetel végén, 1914-től három éven át osztályvezetőként dolgozott. Míg a hivatalos politika szinte mindenkor a konzervatív művészeti formákat és a tisztességes középmezőnyet támogatta, addig ő szívesen lélekléssel benne élt a modern művészetben és kitűnő szemmel válogatott a legújabb irányzatok képviselői közül. Legendás kvalitásérzéke révén tévedhetetlen biztonsággal talált rá a legnagyobb értékekre, így lett többek között Rippl-Rónai, Ferenczy, Vaszary és Fényes Adolf támogatója, vásárlója és egyben személyes jó barátja is. Tisztességesen birtokában módja volt arra, hogy alig három esztendő után otthagyja sokak által irigylelt állását, amikor munkájában a kiábrándító hivatali akadályok miatt már nem lelt örömet. Ettől kezdve minden porcikájával a művészetnek élt. Különböző egyesületek tagjaként és 1925-től a legfontosabb magyar képzőművészeti folyóirat, a Magyar Művészet szerkesztőjeként szerény és csendes eszközökkel, de rendkívül fontos befolyást gyakorolt a hazai művészeti életre: Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum igazgatója mellett talán ő volt ezen a területen a legnagyobb hatású műértő. Minisztériumi osztályvezetőként is csodákra volt képes, de halhatatlanná mégis gyűjtőként vált. Nem csupán azzal, hogy számos nagy európai múzeum hasonló karakterű kollekcióján túltevő, modern szellemű, elsősorban a francia és az angol művészetre koncentráló rajzanyagot válogatott össze, de mindezt megfejtette egy világ-raszóló gesztussal is: élete legfontosabb gyümölcset, világhírű grafikai kollekcióját szinte hiánytalanul a Szépművészeti Múzeumnak adományozta.

»közül. Legendás kvalitásérzéke révén tévedhetetlen biztonsággal talált rá a legnagyobb értékekre, így lett többek között Rippl-Rónai, Ferenczy, Vaszary és Fényes Adolf támogatója, vásárlója és egyben személyes jó barátja is.«

Szerencsére a hagyatékból a Magyar Nemzeti Galéria Adattárába kerülve fennmaradt néhány enteriőrfotó, amely azt bizonyítja, hogy Majovszky egykori lakásának falait nem rajzok, hanem festmények borították – a múzeumnak szánt grafikák erre a célra kialakított dobozokban pihentek. E festmények többsége a gyűjtő 1935-ben bekövetkezett halálakor a rajzokkal ellentétben nem került közgyűjteménybe, hanem az örökösöké lett. Ők – nem lévén egyenesági leszármazottak – érzelmileg nem kötődtek a tárgyakhoz, s így az Ernst Múzeum aukcióján tették pénzzé mindazt, ami egykor a gyűjtő Apponyi téri, első emeleti lakásából rájuk maradt. A Szépművészeti Múzeum Irattárában őrzött, 1936. áprilisában kelt hagyatéki iratok 33 darab festményt és egy Meunier-szobrot sorolnak fel, amelyből a múzeum hat művet – többek között két Rippl-pasztellt és egy Fényes Adolf-olajképet – választott ki magának. A maradékot az örökösök kérésére 1936. október 19-én az Ernst Múzeumba szállították, ahol november utolsó és december első napjaiban el is árverezték őket. E kis válogatás szinte minden magyar darabja, így a most felbukkant Vaszary-kép is párját ritkító, finom hangon megszólaló remekmű, amely nemcsak alkotóját, de egykori tulajdonosának különleges kvalitásérzékét is tökéletesen reprezentálja.

Majovszky sem vetette meg a nagy étvágyal megáldott gyűjtők kedvenc rendezési módját, a „tapétaszisztémát”. Kis helyre kitűnő válogatás került (balról jobbra és fentről le): Vaszary János: *Nizzai tengerpart*, 1905; Vaszary János: *Borulás*, 1903; Fényes Adolf: *Görbe utca*; Iványi Grünwald Béla: *Szolnoki parasztszoba*; Magyar Mannheimer Gusztáv: *Alföldi táj*; Vaszary János: *Ülő nő*, 1907 körül; Fényes Adolf: *Téli verőfény*; azonosítatlan festmény; Munkácsy Mihály: *Tanulmány a Tépécsinálókhoz*, 1870; Vaszary János: *Műteremben*, 1905.

119 | Qi Baishi

(Hsziangce, 1864–1957, Peking)

Mákvirág
Poppy

30 × 19 cm

Farmetszet, papír | Woodcut on paper

Jelezve balra lent: a művész saját pecsétje |

Signed lower left: the artist's own stamp

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 600 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 532 EUR

120 | Bernáth Aurél

(Marcali, 1892–1982, Budapest)

Virágcsendélet (Virágot vázába helyező női kéz)
Flower Still Life (A Female Hand Placing Flower in Vase)

36 × 25,5 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: BA | Signed lower right: BA

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

121 | Csók István

(Sáregres, 1865–1961, Budapest)

Tarka virágcsendélet, 1930
Gaudy Flower Still Life, 1930

63 × 78,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Csók I. 1930 |

Signed lower left: Csók I. 1930

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 089 EUR

Becsérték: 3 600 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 9 114 – 12 152 EUR

Pierre-Auguste Renoir: Tavaszi csokor, 1866,
Harvard Művészeti Múzeumok, New York

122 | Johann Erdmann Gottlieb Prestel

(Frankfurt, 1804–1885, Mainz)

Gróf Sándor Móric az "Ördöglovas" Pyrrhusz hátán felvágat a Budai Vár meredek lépcsőjén, 1835 körül
Earl Móric Sándor the "Devil Rider" Galloping up to the Buda Castle on the Back of Pyrrhusz, c. 1835

21,5 x 16 cm

Akvarell, ceruza papír | Watercolor, pencil on paper

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Legendák Lovasa (Jelenetek Buda, Pest, Bécs albumából).
Szerk.: Buza Péter, Budapesti Városvédő Egyesület,
Budapest, 2010, 116.

IRODALOM | LITERATURE

· Legendák Lovasa (Jelenetek Buda, Pest, Bécs albumából).
Szerk.: Buza Péter, Budapesti Városvédő Egyesület,
Budapest, 2010.

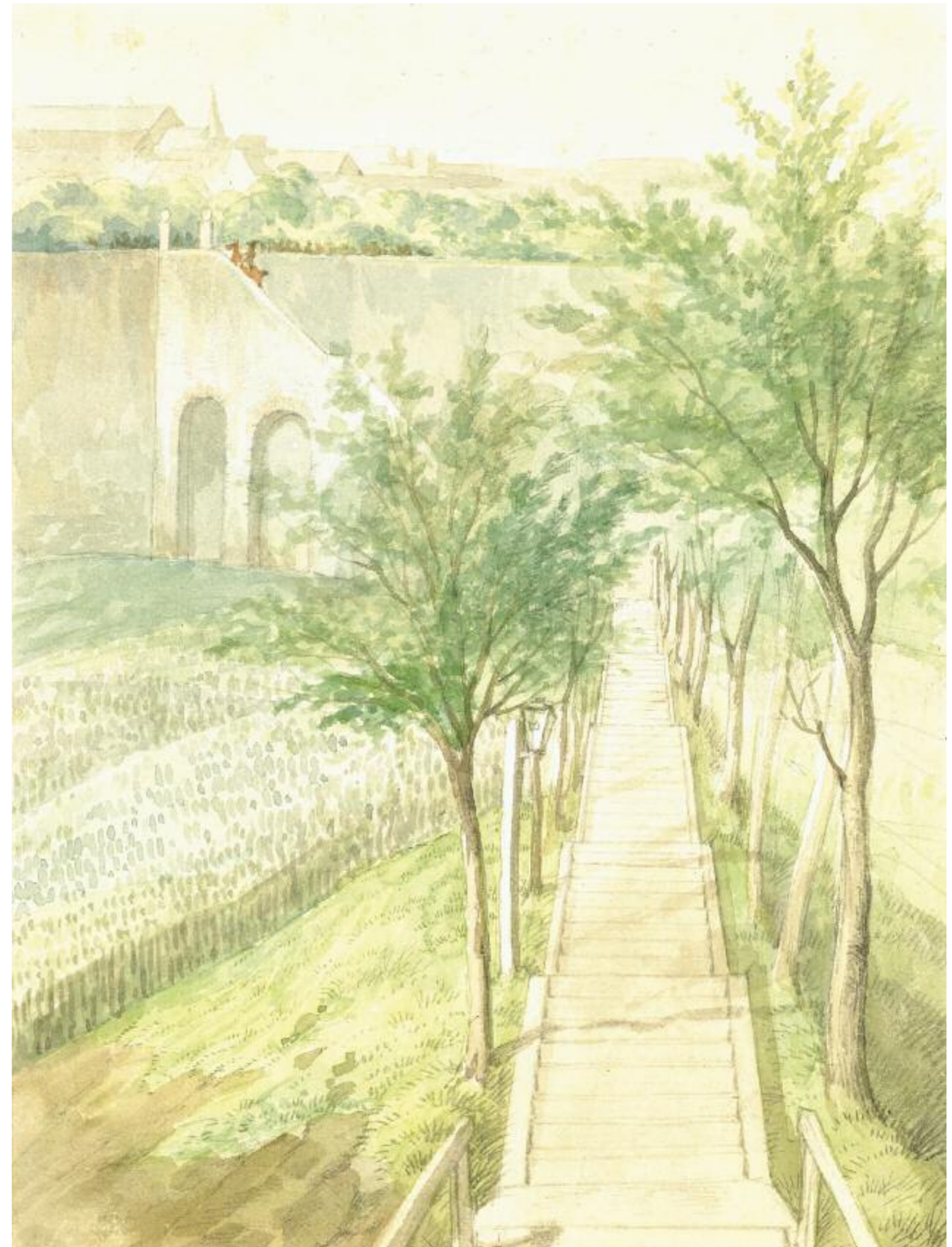
Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 266 EUR

Johann Erdmann Gottlieb Prestel: Gróf Sándor Móric vakmerő kocsizása, Magyar Nemzeti Múzeum, Budapest

Šarschag Jakab: Tabáni kapu, 1836, Budapesti Történelmi Múzeum – Fővárosi Képtár

»A főszereplő a magyar lovassport és a reformkor egyik leghíresebb, legendás figurája, a reformkor 'popsztárja', Metternich sógora, gróf Sándor Móric.«

Alexander Clarot: Sándor Móric lóháton, 1827, Sándor-kastély, Bajna

Apró lovas lépdél felfelé a Budai Várhoz vezető lépcsősoron a mellvértre könyökölő pontnyi nézelődők tekintete előtt. Mögötte a Mátyás-templom csúcsa tűnik fel, alatta a vár szoknyájának zöldellő dombjai, a vékony fákkal szegélyezett Gránit lépcsővel. Az akvarell az Ördöglovas albumának, a magyar lovassport 19. századi „ikonosztázának” egyik becses darabja. A főszereplő a magyar lovassport és a reformkor egyik leghíresebb, legendás figurája, a reformkor „popsztárja”, Metternich sógora, gróf Sándor Móric. Az Ördöglovas becenévvel illetett magyar arisztokrata – képeken is megörökített – lovas attrakcióról volt híres. Valóságos kaszkadőrmutatványokat hajtott végre, átugratott magas akadályok (szekér, kerítés stb.) vagy széles árkok felett, felugratott különös helyekre (csónak, ablakpárkány, pódium stb.), palánkokat zúzott, korlátokat tört, versenyt vágatott vagy épp örült száguldásban hajtott kocsit és fogatot. Az 1835 körül született művet a gróf „udvari festője”, Johann Erdmann Gottlieb Prestel készítette az arisztokratatársaknak küldött képes *Sándor Album*ba (250 példány), amely később különféle sokszorosított formában is megjelent. Azt az unikális budai látképet jeleníti meg, amelyről nem maradtak fent korabeli vizuális dokumentumok a reformkorból. (A Gellérthegy felé néző látványt, hasonlóan frissen ültetett fasorral Ujarschag Jakab festette meg ugyanebből az időből: *Tabáni kapu*, 1836, Budapesti Történeti Múzeum – Fővárosi Képtár.)

A gróf és udvari festője

A magyar lovassport legendáriuma két szereplő köré csoportosul: az egyik a díjnyertes versenyló, Kincsem, a másik az Ördöglovas, Sándor gróf. Sándor Móric (1805–1878) a Széchenyi István körül tevékenykedő, a magyar nemzet modernpolgári megújulásán dolgozó angomán szellemi körhöz tartozott. A legnagyobb magyarhoz – és angol kortársaihoz – hasonló módon lelkesedett a lovaszatért. Magyarország egyik leggondosabban menedzselt lótenyészetét működtette Gyarmatpusztán, főleg a fogatba fogható hátslovakra koncentráva, de a lósport különféle ágai is élénken foglalkoztatták. Az Ördöglovas „kaszkadőrmutatványai” az igazi angolos sportsmanekhez mérhető bravúros teljesítmények voltak, amelyeket megilletődve nézték a brit előkelők is. Akadályversenyeken és futtatásokon is rendszeresen részt vett, akár a nyeregben ülve, akár hátsóit nevezve a derbikre. Angol grafikusok külön litográfiai mappában adták ki már 1833-ban a Sándor Móric szigetországbeli kalandjait megörökítő képeket. Ebből Magyarországon csak egy frissen felbukkant kötet ismert, közgyűjteményekben nem található meg.

A most vizsgált kép reprodukciója a Sándor Albumban

A Budai Vár részletes térképe (piros körrel jelölve a Gránit-lépcső), 1859

Sándor Móric tetteinek vizuális krónikása a német művészcsaládból származó festő, Johann Erdmann Gottlieb Prestel volt. Számára sem volt ismeretlen a lovak közelsége, de végül a családi hagyománynak megfelelően képzőművész lett belőle, mindenekelőtt neves 19. századi lóspecialistává vált. Legismertebb műveinek azok a rajzok, akvarellek és olajképek számítanak, amelyekeken mecénása, az Ördöglovas kalandjait örökítette meg. *Gróf Sándor Móric vakmerő kocsikázása* című olajképét a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteménye őrzi több más társával együtt, de a bécsi Kunsthistorisches Museumban is található művei. *A Vadászok reggeliznek az Esterházyak ozorai birtokán* című olajképe az Esterházy család megbízásából készült, jelenleg szintén a Magyar Nemzeti Múzeumban található. Prestel a müncheni akadémián töltött tanulóiévek után fiatalon szegődött el Sándor gróf mellé az 1820-as években. Innentől kezdve együtt utazott – „udvari festőként” – arisztokrata mecénásával, részt véve képtelen lovas kalandjaiban. (A saját művész nem volt ritka a 19. századi arisztokraták között, Ligeti Antal például a Károlyiak megbízásából dolgozott, Johann Ender elkísérte Széchenyi Istvánt utazásaira, de a műfaj legnevesebb magyar képviselője az orosz cár mellett szolgáló Zichy Mihály volt.)

Kilátás a Budai Várból a hegyek felé. Franz Xaver Sandmann litográfiája Rudolf Alt rajza nyomán

Prestel klasszicizáló, biedermeier rajzokon és akvarelleken dolgozta fel Sándor gróf életének izgalmas epizódjait, a lovas ugratásoktól kezdve az örült fogathajtásokon át az úri vadászatokig. Tizenkét éven keresztül számos „pillanatfelvételt” készített a gróf kalandjairól. A vázlatok alapján olykor nagyobb méretű olajfestmény, olykor akvarell vagy sokszorosított grafika született. A képek egy részéből – albumin fotográfiák segítségével – készült a háromkötetes *Sándor Album*, amely híressé tette a gróf életének epizódjait. Első kiadása 1858-ban jelent meg Mainzban, a képeket kísérő magyarázó sorokkal, majd a kötetet számos további kiadás követte. Bár a reprodukciók jól ismertek, az eredeti rajzok – a most elemzett kép kivételével – egy-két kivétellel elvesztek. De innen ismerjük az eredeti képaláírást: „Sándor gróf a balítéletet, mintha az angol lovak nem volnának olyan ügyesek, mint az arabok, fényesen megcáfolta azáltal, hogy a meredek, budai várlepcsőn egyvégben felvágatott. Pyrrhusz angol félvér volt, 16 és fél arasz magas, és kétezer forintba került.”

A Sándor Album díszes borítója

A felújított Sándor-palota

A Sándor-palota örököse

Buza Péter helytörténész írta a gróf életét feldolgozó könyvében: „A Sándor-palota, Buda festői panorámát kínáló pontján, egyike a legszebb házaknak a Várnegyedben [...]. Kaszárnya állt itt addig, míg az Ördöglovas atyja ura 1803-ban húszezer aranyforintért meg nem vásárolta, hogy lebontassa, és a helyén fölépítse a ma is [álló] rezidenciát. Főhomlokzata a király palotája felé néz. Kijár a Sándoroktól ez a hódolat a mindenkori uralkodónak, s a grófi család császárhűsége minden nemzedékére jellemző. Ezen a homlokzaton látható a sok évvel a háború után, az 1999–2000-es rekonstrukció során újrafaragott dombormű, a család eredetmondájának képeskönyve. [...] A puritán megjelenésű, egyemeletes, klasszicista épület 1806-ra készült el, egy-két évvel később költözött be aztán a főúri család. Mondhatni: a teljes, a pazarló kényelembe.”

Miután a legfőbb közjogi méltóság, a köztársasági elnök a 2000-es évek elején beköltözhetett a példásan felújított budavári klasszicista épületbe, a Sándor-palotába, újra felidéződtek egykori tulajdonosa, gróf Sándor Móric viselt dolgai. Az Ördöglovas tettei mélyen beleivódtak a pest-budai folklórba és a magyar kultúrtörténetbe. Lovas attrakcióit, filmre kívánczó ugratásait és nyaktörő kocsihajtó mutatványait újságtárcák, memoárok, illusztrált kötetek népszerűsítették. De emléke nem halványult el a 20. századra se, előbb regény, operett, majd 1944-ben film is készült a grófról. A Budán, Bajnán és Bécsben élő Sándor Móric az osztrák udvar legfelső elitjéhez tartozott, 1835-ben vette el a szigorú és konzervatív kancellár, Metternich Leontina nevű leányát. Szilaj természetű, bolondos uraságként írják le a korabeli történetek. Házitanítója fejeéről Tell Vilmosként lőtte le az almát, lovának doktori címet vett egy német egyetemen (Dr. Tatár) vagy éppen biztos borulásig hajszolta a kocsit elég fogott lovait. Leánya, Paulina – aki szintén egy Metternich fiúhoz ment feleségül – emlékirataiban érzékletes jellemrajzát adja édesapjának: „A legkisebb hazugság vagy fennhéjázás felháborította, bárki másnál elszántabb, egyenesebb jellem volt, s szerette az igazságot. Alattvalóival szemben mindig nagylelkűen és jóságosan viselkedett, vasszigora ellenére szerették és tisztelték őt. [...] Nem hódolt semmilyen játékszenvedélynek és nem ivott egyetlen csepp bort sem. Kiváló egészségnek örvendett, egy négyéves kori skarláttól eltekintve sosem volt beteg, nem érezte rosszul magát. Csak akkor kényszerült ágyba feküdni, ha lóról vagy kocsiról leesve törést vagy rándulást szenvedett. Három ízben törte el a jobb lábát, többször mindkét karját, s megszámlálhatatlan esetben a kulcsontját és a bordáit.”

Sándor Móric lépcsőn léptet az 1944-es *Ördöglovas* című magyar filmben (rendező: Hamza D. Ákos)

»Az Ördöglovas tettei mélyen beleivódtak a pest-budai folklórba és a magyar kultúrtörténetbe. Lovas attrakcióit, filmre kívánczó ugratásait és nyaktörő kocsihajtó mutatványait újságtárcák, memoárok, illusztrált kötetek népszerűsítették.«

Batthyány Gyula
Lovaspóló

123 | Batthyány Gyula

(Ikervár, 1887–1959, Budapest)

Lovaspótló, 1910-es évek

Polo, 1910s

80 × 105 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Az elveszett Magyarország festője. Népszabadság, Budapest, 2007. 13. kép.
- Molnos, Péter: Count Gyula Batthyány. Painter of a Lost Hungary. Népszabadság, Budapest, 2007. 13. kép.
- Molnos Péter: Gróf Batthyány Gyula. Képek egy eltűnt világból. Kieselbach Galéria, Budapest, 2015, 20.

Kikiáltási ár: 38 000 000 Ft / 96 203 EUR

Becsérték: 44 000 000 – 60 000 000 Ft

Estimated price: 111 392 – 151 899 EUR

Batthyány Gyula: Lóverseny (A goodwoodi jártató), 1914, magántulajdon

»A kép központi nőalakja mögül – rejtett önarcképként – maga a cigarettára gyújtó festő pillant ki, kiemelve az alkotó bennfentes, de egyben kritikus attitűdjét is.«

„Jobban érdekelte a tarka nézősereg”

Miként apja és nagyapja, ifjabb Batthyány Lajos és idősebb Andrássy Gyula, maga Batthyány Gyula gróf is gyakran és szívesen látogatta a világ leghíresebb lóversenypályáit, s a budapesti üggetőn is a legelőkelőbb vendégeknek kialakított, a Jockey Club tagjainak fenntartott páholyból követhette a futamokat. Arisztokrata neveltetéséhez hozzátartozott, hogy már gyermekként megtanult lovagolni és lovaspólozni, ráadásul családjában tekintélyes hagyománya volt a lósport támogatásának. Batthyány Elemér, a kivégett miniszterelnök fia nemcsak jeles világutazóként, kiváló tigris- és elefántvadászként vált ismertté, aki első magyarként, 1875-ben léghajón utazott Párizsból Budapestre, de egyben a magyar lóversenyzés egyik legnagyobb alakja volt.

Batthyány Gyula festőként azonban sohasem a pályára, a versenyző lovakra és lovasokra koncentrált: őt sokkal jobban érdekelte a tarka nézősereg, melynek tagjai – elsősorban női szereplői – úgy használták a nagy futamok nyújtotta reprezentációs lehetőséget, mint egy óriási divatbemutató előkelő közönséggel szegélyezett kifutóját. Ezekben az évtizedekben a lóversenyek Európa-szerte különleges szerepet töltek be. A kiemelkedő díjakról elnevezett futamok az előkelő társasági élet legfontosabb eseményei voltak, amelyek alkalmat adtak az arisztokrácia és a módosabb polgárság találkozására, s melyek köré bálók, estélyek, fogadások sora szerveződött. A derby vagy a Király-díj, melyen Batthyány Gyula is minden esztendőben megjelent, Magyarországon is hasonló szerepet töltött be. Az előkelő divatházak újabb és újabb kollekciókat kreáltak ezekre a versenyekre, s külön divatbemutatókon népszerűsítették a Király-díjra szánt toaletteket.

Batthyány Gyula: Lovaspólo, 1908, magántulajdon

Gróf Batthyány Gyula most bemutatott képének dekoratív vonalritmusa, a lágy drapériaként kavargó formák gáttalan tobzódása, a manierisztikusan megnyújtott alakok azt a rokokó hangulatú világot idézik, amely elsősorban Leon Bakst tevékenysége nyomán terjedt el a 20. század elején világszerte. Bakst művészetét az orosz Gyagilev-ballett franciaországi vendégszerepléseihez készített díszletei és jelmeztervei tették híressé, amelyek éveken át visszaköszöntek a korabeli plakátokon, iparművészeti alkotásokon és festményeken egyaránt. Batthyány párizsi tartózkodása alatt személyes barátságba került Baksttal, művészete és természetesen a világra szóló szenzációt kiváltó orosz balett egész környezete reveláló hatást gyakorolt rá. Személyes karakterének tökéletesen megfelelt ez az érzeki, túlfinomult, színekben és formákban tobzó festői stílus, amely képeinek utánozhatatlan hangulatát és karakterét adja.

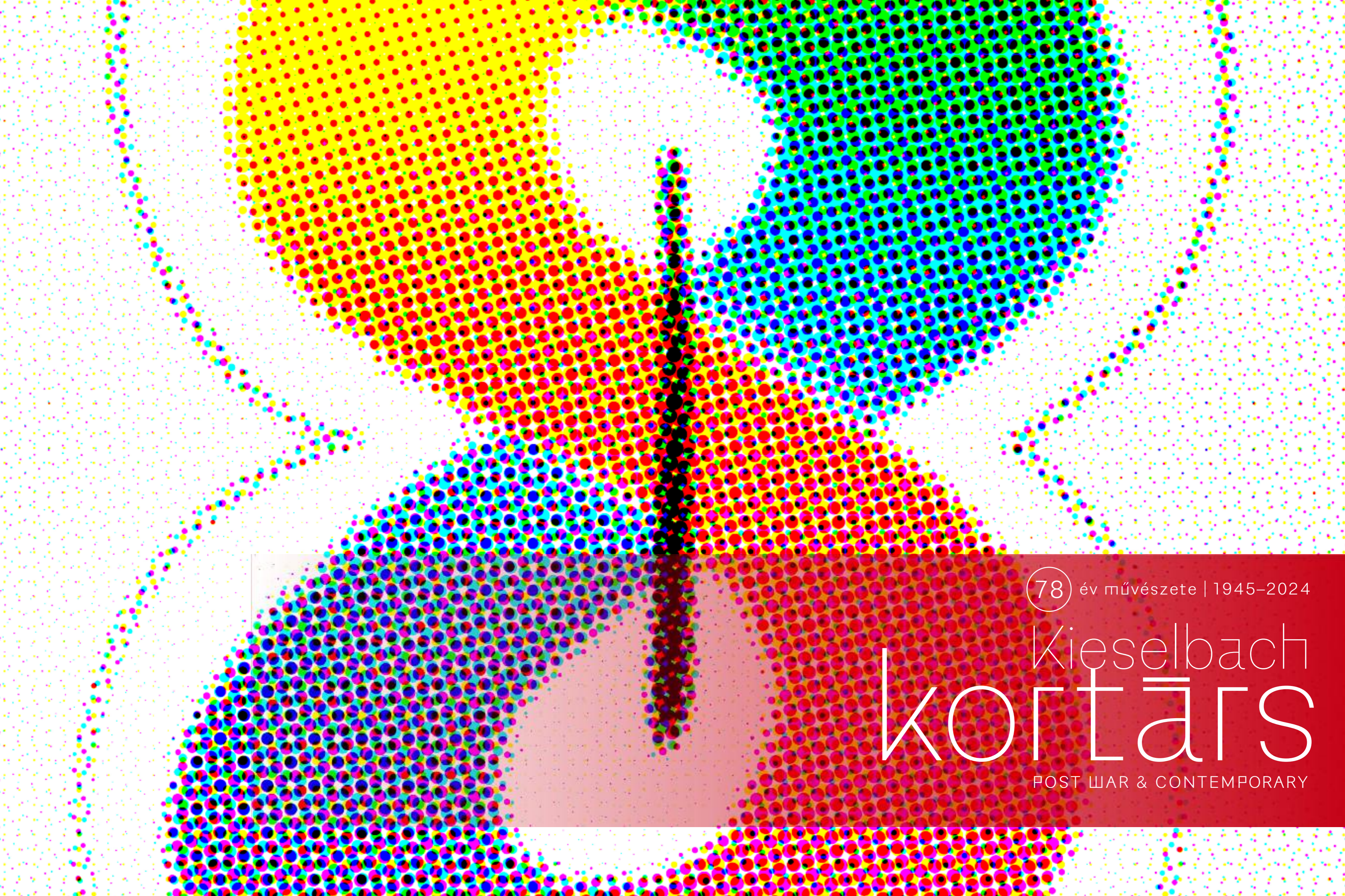
De Batthyány legjobb festményein – miként a most bemutatott kompozíció is – tetten érhetünk egy mindent komolyságot megkérdőjelező, ironikus alaptónust is, azt a sajátos művészi attitűdöt, amellyel mindent idézőjelbe téve új értelmezési utakat jelöl ki. Vizsgálta képünkön az affektáló mozdulatok szinte karikatúraszerű felnagyítása, a kihívó gesztusok leleplező hangsúlyozása, valamint a kép központi nőalakja mögül – rejtett önarcképként – kipillantó festő figurája az alkotó bennfentes, de egyben kritikus értékítéletéről is számat ad. A dombok alján meghúzódó versenypálya mellett lovak hátán ülő férfiak, társalkodó párok és magukat kellető nagyvilági dármák lépnek a néző szeme elé. Az előtér nőalakjainak mozdulatai a Batthyány-életmű leggyakoribb témájára, a nemiség, az erotika hatalmára irányítja a figyelmet, miközben a bonyolult nőférfi viszonyokkal átszőtt szigorú társadalmi rend törekeny egyensúlyára is halvány utalást tesz.

MOLNOS PÉTER

Batthyány Gyula: Nézők a lóversenyen, 1926, magántulajdon

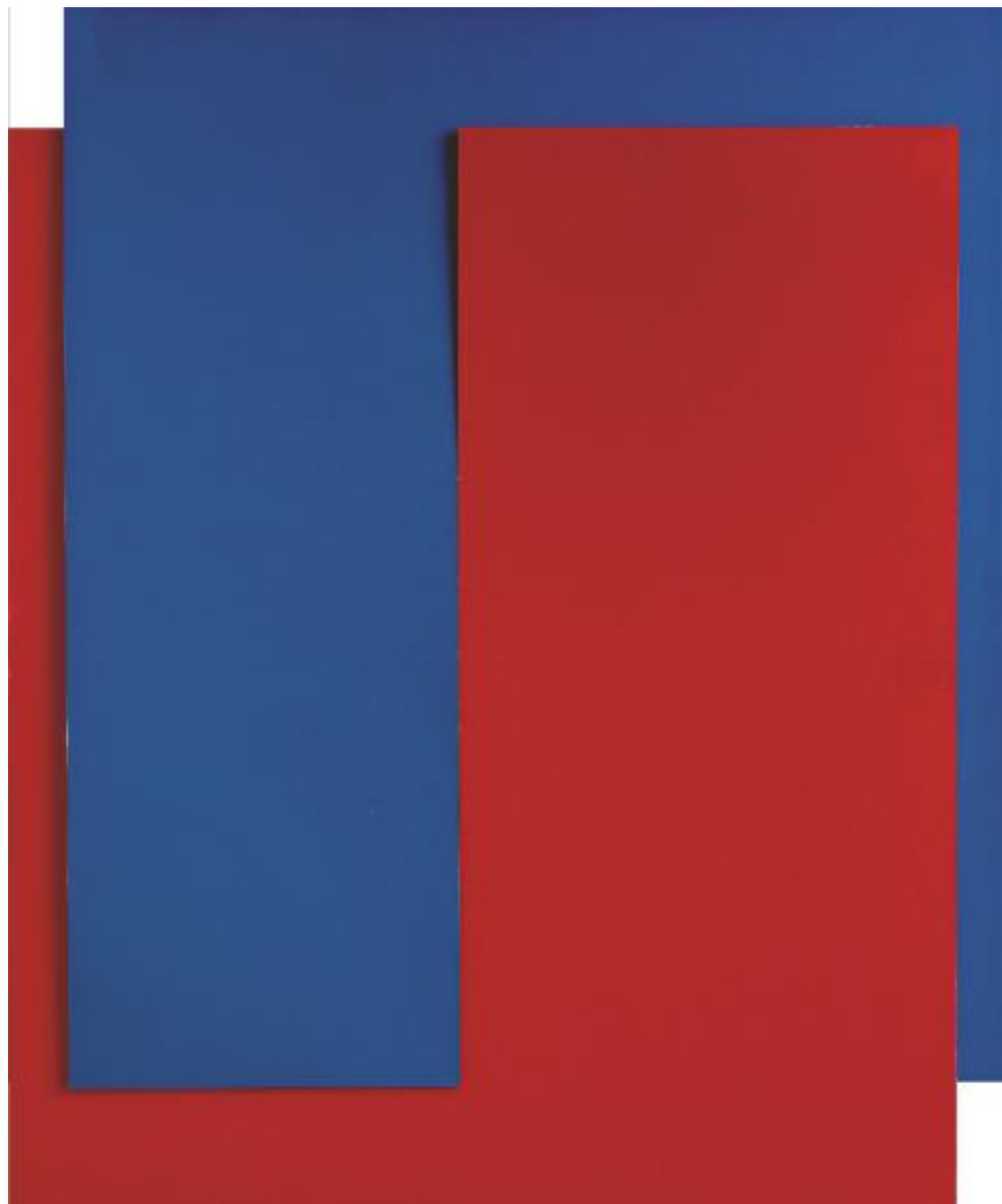

78 év művészete | 1945–2024

Kieselbach KORTÁRS

POST WAR & CONTEMPORARY

124 | Zalavári József

(Pécs, 1955)

Színdialógus XXIII., 2023

Colordialoge XXIII., 2023

56 × 47 cm

Alumínium (eloxált) | Anodized aluminium

Jelezve a hátoldalon: Color Dialog Zalavári 2023 |

On the reverse: Color Dialog Zalavári 2023

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 962 EUR

Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 1 899 EUR

125 | Károlyi Zsigmond

(Budapest, 1952)

Elmozdulás (Zöld téglalap jobbra dől)

Shift (Green Square Leaning Right)

40 × 30 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: Károlyi Zsigmond |

On the reverse: Károlyi Zsigmond

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 3 038 EUR

126 | Gál András

(Budapest, 1968)

Szimultán 2/2, 2000

Simultaneously 2/2, 2000

150 × 225 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Hátoldalon autográf felirat: Szimultán 2/2

András Gál 2000 | On the reverse

autograph inscription: Szimultán 2/2

András Gál 2000

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 400 000 Ft

Estimated price: 6 076 – 8 608 EUR

127 | Keszler Ilona

(Pécs, 1933)

Szín nyolcas, 1983

Colors in the Shape of an Eight, 1983

73 × 51 cm

Szítanyomat, papír | Serigraphy on paper

Jelezve jobbra lent: Keszler Ilona 1983,

Jelezve balra lent: Szín-nyolcas | Signed lower right:

Keszler Ilona 1983, Signed lower left: Szín-nyolcas

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 4 557 EUR

128 | Nádler István

(Visegrád, 1938)

Kompozíció, 1999

Composition, 1999

100 × 70 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Nádler István; jelezve balra lent: 1999 |

Signed lower right: Nádler István; Signed lower left: 1999

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 3 544 EUR

Lossonczy Tamás 1983

Lossonczy Tamás

129 | Lossonczy Tamás

(Budapest, 1904–2009, Budapest)

Lebegés a horizont felett (Nappal), 1983

Suspended Above the Horizon (Daylight), 1983

90 × 130 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Lossonczy Tamás 1983 |

Signed upper right: Lossonczy Tamás 1983

IRODALOM | LITERATURE

· Pataki Gábor: Lossonczy Tamás. Új Művészet Alapítvány, Budapest, 1995.

Kikiáltási ár: 9 500 000 Ft / 24 051 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 22 000 000 Ft

Estimated price: 35 443 – 55 696 EUR

Mintha a szürrealizmus szelleme lebegne rózsaszín és zöld lepkeszárnyakon a szivárványos képtér előtt. Az íves formák a század közepi modernizmus biomorf alapformáit idézik, ilyesmi alakzatok repkedtek Miro vásznain vagy Calder madárcsontvázszerű szobrain, ilyeneket talált Vasarely a Belle-Isle tengerpartján az 50-es években, erre reflektáltak Keserü Ilona korai kavicsrajzai, a mid-century dizájn veseasztalai és lekerekített kanapái. A modernizmus nagy tanúja, Lossonczy Tamás végigjárta ezt az iskolát, a magyar absztrakció sors üldözte legendájaként küzdve és dolgozva végig a 20. századot. Az 1920-as években a modern szemléletű Vaszary Jánosnál tanult a Képzőművészeti Főiskolán, de az igazi friss avantgárd szellemiséget párizsi és hollandiai utazásai során szívta magába, valamint a hazai baloldali művészeti körökben. A nonfigurativitás felé tapogatózó korai műveit még a legprogresszívebb kiállítóhelyek sem fogadták be a második világháború előtt. A sok csalódás miatt az „egzakt dolgok felé” fordult; belsőépítészeti tanulmányait a bauhäusler Molnár Farkas irodájában kamatoztatta. Felesége támogatásával csak az 1930-as évek végén kezdett újra festeni, de az antropomorf-természeti jegyeket hordozó, szürrealis ízű kompozíciói szinte mind megsemmisültek az ostrom során. Társtalan, „konfigurációnak” nevezett absztrakt művei mellé egyedül Vajda Lajos kései alkotásai helyezhetők. A lélek belső, szürrealis tájain, kozmikus geometrikus idomok között kószáló művészete az Európai Iskola és a Galéria a Négy Világtájhoz rövid időszakában jutott fel elsőként a csúcsra. De valóban megbecsült absztrakt mesterré csak időskorában, a zocreal kényszerű szilenciuma után válhatott. A most vizsgált alkotás ennek a hosszú és termékeny életműnek ritkán látható nagy léptékű, kiforrott alkotása.

Andre Masson:
Matriarchális táj, 1941,
magántulajdon

130 | Martinszky János

(Ópécska, 1909–1949, Mohács)

Mikrovilág, 1943

Microworld, 1943

54 × 69,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve a hátoldalon: MJ 43 | On the reverse: MJ 43

IRODALOM | LITERATURE

· Várkonyi György: Martinszky János.

Pro Pannonia, Pécs, 1997.

Kikiáltási ár: 4 400 000 Ft / 11 139 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 8 500 000 Ft

Estimated price: 13 924 – 21 519 EUR

Vaszilyj Kandinszkij: Kompozíció VII., 1913,
Treyakov Képtár, Moszkva

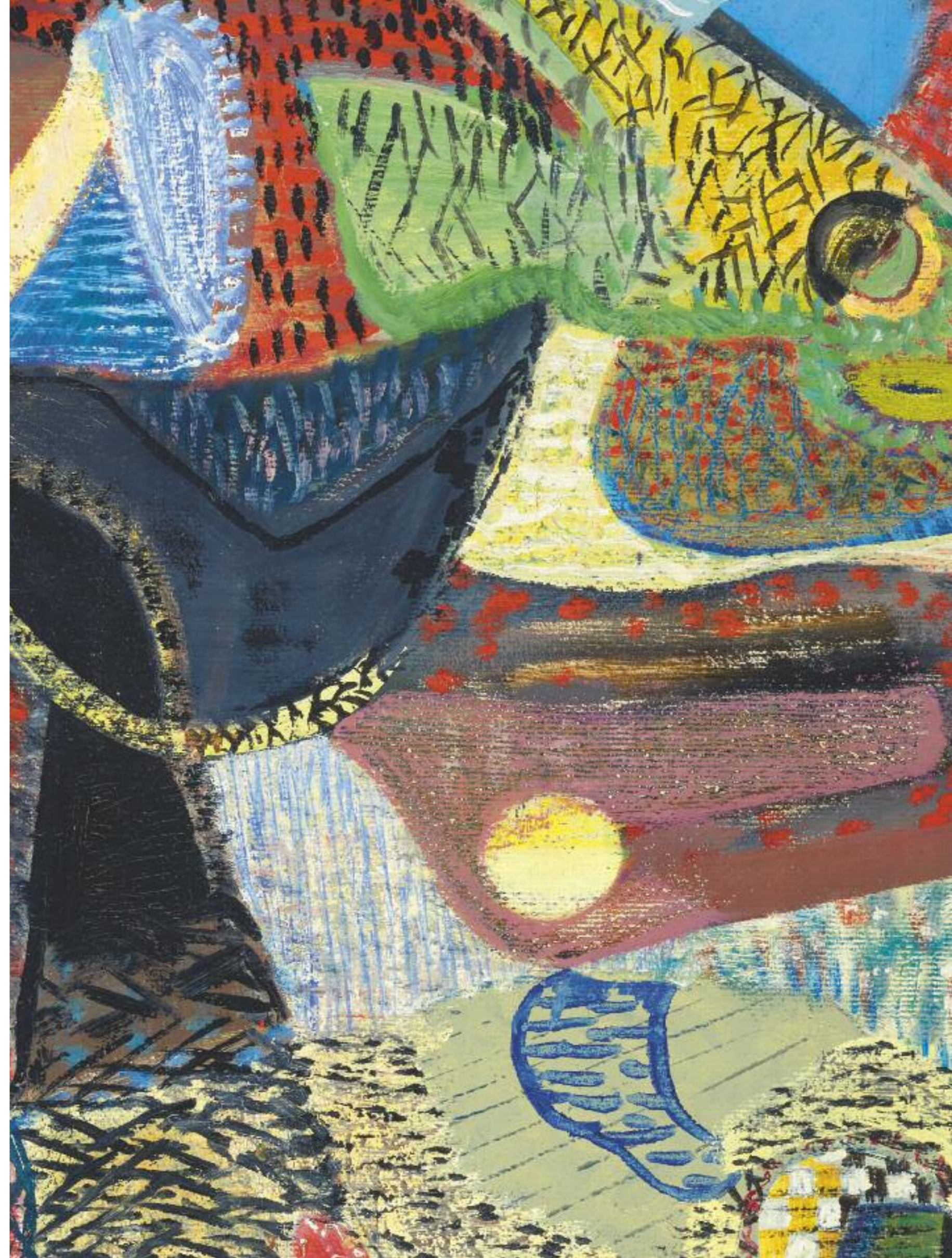
»A kristályoktól és sejtektől a bolygóig és a spirálisan örvénylő csillagködökig ugyanaz az alapszerkezet, az életnek ugyanaz az egyetemes taktusa, lendítőereje érvényesül.«

KÁLLAI ERNŐ

Martiny János: Kompozíció, 1946-1947 között, Janus Pannonius Múzeum, Pécs

Bár a Galéria a Négy Világtájhoz csak egy tiszavirág életű parányi kiállítóhelyiség volt, amely mindössze hat kiállítást rendezett fennállásának fél esztendeje alatt, a hatása mégis óriási. Itt csoportosultak Kállai Ernő körül az Európai Iskolából „kiváló” nonfiguratív művészek. A Misztótfalusi könyvesbolt Semmelweis utcai helyiségének emeletén működő galériában állított ki Martinszky János, az Elvont Művészek Magyarországi Csoportjának alapító tagja. Martinszky a magyar absztrakció nagy ígéretének számított. A 30-as évek derekától élt Mohácson, ahol felfedezte a helyi folklór archaikus emlékeit, Picasso afrikai faragványainak magyar párdarabjait: a busómaszkokat. A mohácsi maszkok ősi tudatalattit megidéző formái megjelentek Martinszky képein is, aki 1945 után jegyezte el magát a nonfigurativitással, a pécsi mester, Martyn Ferenc hatására. (Martyn nagy tanítványának, Keserü Ilonának az életművében is kimutatható Martinszky közelsége.) Festészetét a párizsias organikus absztrakció, az Abstraction-Création határozta meg, az az esztétikai világ, amelyet a neves kritikus, Kállai „biromanitikusnak” nevezett: „A csírák elemi egyszerűségű formavilágában a szárnyát bontogató, lelkes életnek minden messi, bonyolult távlata már eleve benne feszül. Korunk legnagyobb természettudósai és matematikusai át vannak hatva attól a bizonyosságtól, hogy a világegyetem alakjának és sorsának egy lelkes teremtmény erőszak irányt és törvényt. A kristályoktól és sejtektől a bolygóig és a spirálisan örvénylő csillagködökig ugyanaz az alapszerkezet, az életnek ugyanaz az egyetemes taktusa, lendítőereje érvényesül.” A Kállai-féle organikusan buborékos formákat látjuk a most vizsgált festményen is. Szállkázott, pettyezett, csíkosított alakzatok nyüzsögnek a vízmélyi térben. Ez a tragikusan fiatalon elhunyt Martinszky legjobbfajta absztrakt világa, éles kontrasztban a vászon hátoldalán megőrzött, 1943-as csendérettel.

A filozófusok tévedése. – A filozófus úgy gondolja, hogy filozófiájának értéke az egészben, az építményben van: az utókor majd a kőben találja meg őt, amellyel ő épített, és e kővel fognak majd többet és jobbat építeni. Abban téved tehát, hogy építménye lerombolható, ám anyaga ennek ellenére még értékes.

Friedrich Nietzsche, 1879

131 | Joseph Kosuth

(Toledo, USA, 1945)

Kiscelli projekt Budapest, 1992

Project Kiscelli Budapest, 1992

100 × 70 cm egyenként | each

Szítanyomat, papír | Serigraphy on paper

Jelezve minden lapon | Signed all pages

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Détenete, Kiscelli Múzeum, 1992.

IRODALOM | LITERATURE

· Détenete. Szerk.: Bettina Gaertner, Verein

Ausstellungsorganisation und die Autoren, Bécs, 1991.

· P. Szabó Ernő: A naponta elénk kerülő új dolgokból kell

kiépitni közös világunkat. Beszélgetés Keserü Katalinnal.

Új Magyarország, 1992. december 11.

· Hajdu István: Détenete, avagy az érzékeny relációk. Cseh,

osztrák, angol, kanadai és amerikai művészek a Fővárosi

Képtárban. Beszélő, 1994/4., 44–45.

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 ELJR

Becsérték: 2 000 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 5 063 – 10 127 ELJR

Keserü Katalin, a Műcsarnok frissen kinevezett igazgatója 1992-es interjújában így mesélt az amerikai koncept művészet magyar származású ikonikus alkotójához fűződő kapcsolatáról a Velencei Biennálé kapcsán: „A magyar pavilon földszintjére meghívtam Joseph Kosuthot, a konceptualizmus 1968 óta legismertebb mesterét, akinek egyébként nemcsak családi, de művészeti kapcsolatai is vannak Magyarországgal. Hans Knoll 1989-ben Kosuth-kiállítással nyitotta meg budapesti galériáját, s az általa szervezett, ebben a hónapban a Kiscelli Múzeumban bemutatásra kerülő, »Dé-

tente« című nemzetközi kiállításnak is Kosuth az egyik résztvevője.” A most vizsgált mű ehhez a – politikai enyhülésre utaló – *Détente* című kiállításához készült. A tárlatról Hajdú István írt kritikát, elemezve a világsztár művész alkotásainak kontextusát: „A Brnót, Varsót és Milánót már megjárt kiállítás most a kiscelli dombon álló, egészen fantasztikus belsőt kapott romtemplomban és annak külső falán látható, mintegy tovább gazdagítva a tárlatot övező, jelentésteli körülményeket. Kosuth két szövege nagy méretben, kint látható, mintegy a város számára (Nietzsche- és Suarez Miranda-idézetek, melyek közül az utóbbi a konceptualista gondolkodásban alapvető szerepet játszó tautológia finoman ironizáló és költői metaforáját adja), s fölöttük félkörbe veszi a falakat a művész által megadott különös nívóvonal, mellyel a pusztulásában megállított épület sajátos műszerré válik.”

132 | Konok Tamás

(Budapest, 1930–2020, Budapest)

Sine Loco et Anno XI., 1997

Sine Loco et Anno XI., 1997

32 × 32 cm

Akril, fa | Acrylic on board

Jelezve a hátoldalon: Konok 1997/120 |

On the reverse: Konok 1997/120

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 ELJR

Becsérték: 1 200 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 3 038 – 5 570 ELJR

133 | Bartha László

(Kolozsvár, 1902–1998, Kőszeg)

Ismerős léptek nesze, 1988

(Gerauschkannter Schritte)

Sound of Familiar Footsteps, 1988

(Gerauschkannter Schritte)

100 x 165 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jezevze jobbra lent: 1988, Jezevze hátoldalón a vakrámán:

Bartha László Ismerős léptek nesze 1988 100 x 165 |

Signed lower right: 1988, Signed on the reverse:

Bartha László Ismerős léptek nesze 1988 100 x 165

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 570 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 4 000 000 Ft

Estimated price: 6 582 – 10 127 EUR

Maria Helena Vieira da Silva: A hazai szimfónia (La Symphonie domestique), 1947, Barnes Foundation, Philadelphia

134 | Fekete Nagy Béla

(Mecsekszabolcs, 1905–1983, Budapest)

Tájstruktúra (Árvíz I.), 1968

Landscape Structure (Floods I.), 1968

94 × 54 cm

Viaszpasztell, pasztell, karton | Wax pastel, pastel on cardboard

Jelezve jobbra lent: FNB 68. | Signed lower right: FNB 68.

IRODALOM | LITERATURE

· Európai Iskola. Veszélyes csillagzat alatt. 1945–1948.

Szerk.: Bodonyi Emőke – Pataki Gábor, Ferenczy Múzeum

Centrum, Szentendre, 2024.

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 608 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 8 000 000 Ft

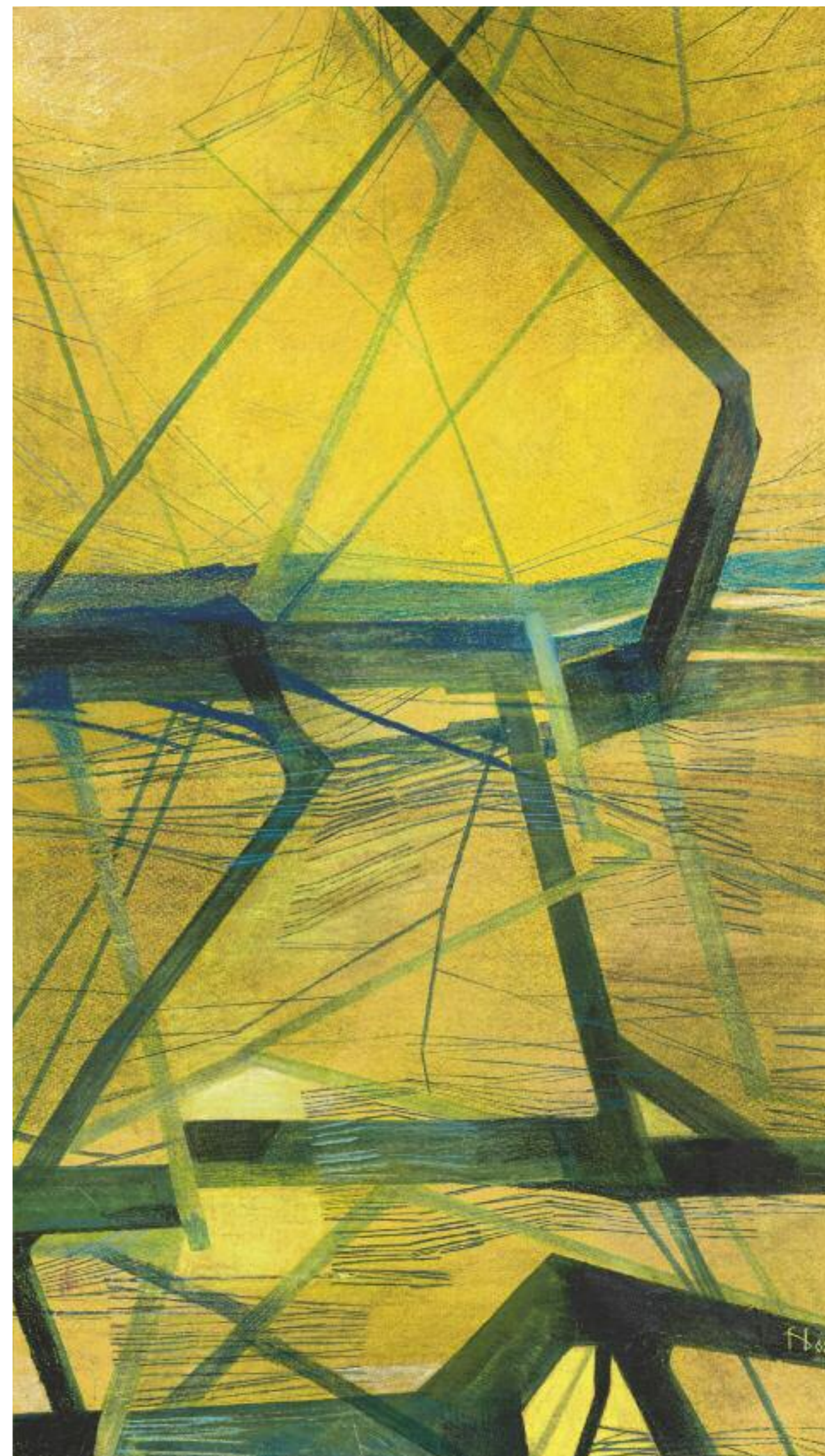
Estimated price: 10 127 – 20 253 EUR

Fekete Nagy Béla szűkös életműve csak a második világháború utáni művészet beavatott szakértői számára ismert. Pedig oszlopos tagja volt – a szentendrei kiállítás révén most újra az érdeklődés homlokterébe kerülő – Európai Iskola szellemi körének. Tanulmányait a Műszaki Egyetem gépészmérnöki karán kezdte, majd elvégezte a Képzőművészeti Főiskolát. Csatlakozott a Szocialista Képzőművészek Csoportjához, de végül inkább Párizsba költözött feleségével. A második világháború kitörése miatt hazatért, Hengermalom utcai kerámiaműhelye a baloldali értelmiség fontos találkozóhelyévé és a németekkel szembeni ellenállás egyik gócpontjává vált. Szentendrén megismerte Vajda Lajost, Ámos Imrét, Bálint Endrét és Szántó Piroskát, fontos szerepe volt abban, hogy a háborút túlélő barátok új otthonra leltek az Ady Endre utcai vilában. Jelen volt az Európai Iskola megalapításánál, de inkább a Kállai Ernő körül csoportosuló elvont művészekhez csatlakozott. A kötelezővé tett szocialista realizmus hatására hosszú időre felhagyott az alkotással, és tervezéssel foglalkozott. Csak a 60-as évek végétől szerepelt újra kiállításokon, amikor a most vizsgált absztrakt mű is született. A nonfiguratív kompozíció európai iskolás stíluskötdéseket árul el: zöldes színvilága Gyarmathy Tihamér akváriumos koloritját idézi, csíkozott vonalstruktúrái pedig Vajda Lajos rajzi világát. Egy jelentős, modern, mégis nagyon kevés alkotást tartalmazó életmű ritkán felbukkanó, nagy léptékű művei közé tartozik.

»Jelen volt az Európai Iskola megalapításánál, de inkább a Kállai Ernő körül csoportosuló elvont művészekhez csatlakozott.«

Vajda Lajos: Északi táj, 1938, magántulajdon

135 | Ludmil Siskov

(Szófia, 1936–2024)

Sex packet, 1970

Sex packet, 1970

61 × 76 cm

Akril, vászon | Acrylic on canvas

Jelezve jobbra lent: L. Siskov 70 |

Signed lower right: L. Siskov 70

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 570 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 10 127 – 15 190 EUR

Nobuyoshi Araki: A fekete tinta csodálatos meséi, 2007, magántulajdon

136 | Fóth Ernő

(Nagysitke, 1934–2009, Budapest)

Archaikus líra, 1984

Archaic Lira, 1984

180 × 115 cm

Tempera, papír | Tempera on paper

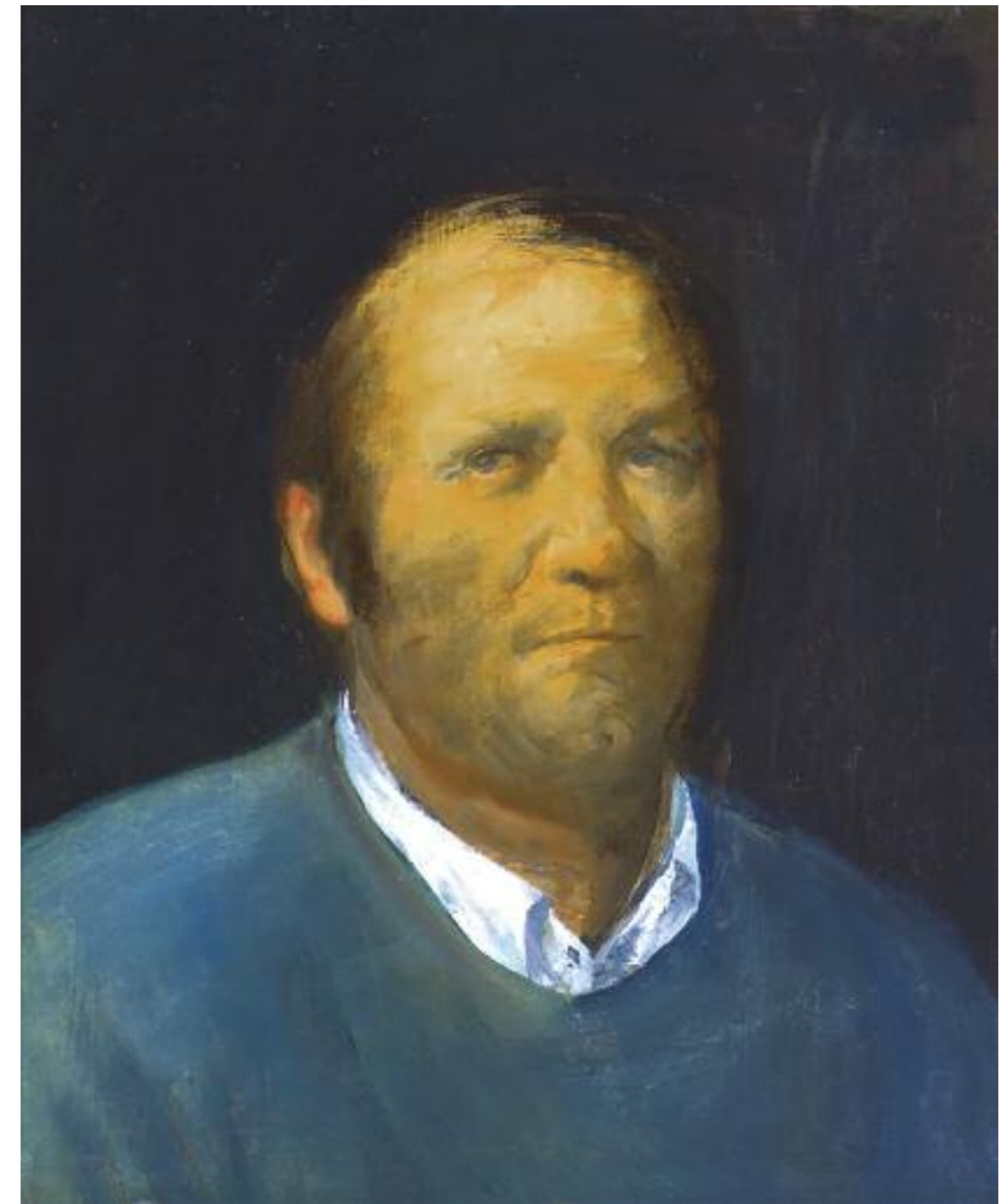
Jelezve balra lent: Tóth Ernő 84 |

Signed lower left: Tóth Ernő 84

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 278 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 1 900 000 Ft

Estimated price: 3 291 – 4 810 EUR

137 | Csernus Tibor

(Kondoros, 1927–2007, Párizs)

Férfi, 1974

Man, 1974

46 × 38 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

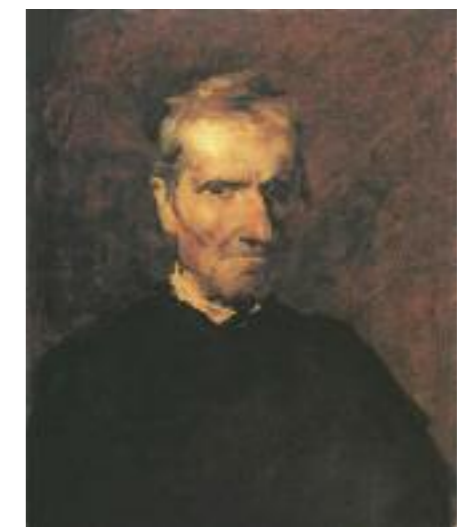
Jelezve a hátoldalon: Csernus 1974 |

On the reverse: Csernus 1974

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR

Becsérték: 1 200 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 3 038 – 4 051 EUR

Munkácsy Mihály: Tanító, 1882,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

138 | Pátverkó László
(Kiskunhalas, 1980)

Újrakezdés, 2022
New Beginning, 2022

29 × 59 × 28 cm
Dobozkép (Vegyes technika) |
Mixed technique installation
Jelezve a hátoldalon: Pátverkó László |
On the reverse: Pátverkó László

Kikiáltási ár: 440 000 Ft / 1 114 EUR
Becsérték: 550 000 – 850 000 Ft
Estimated price: 1 392 – 2 152 EUR

139 | Galambos Tamás
(Budapest, 1939)

Lepkék
Butterflies

40 × 40 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent: Galambos |
Signed upper right: Galambos

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 266 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

140 | Román György
(Budapest, 1903–1981, Budapest)

Különleges jelenet (Álom)
Peculiar Sequence (Dream)

48,5 × 70 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra fent: Román György |

Signed upper right: Román György

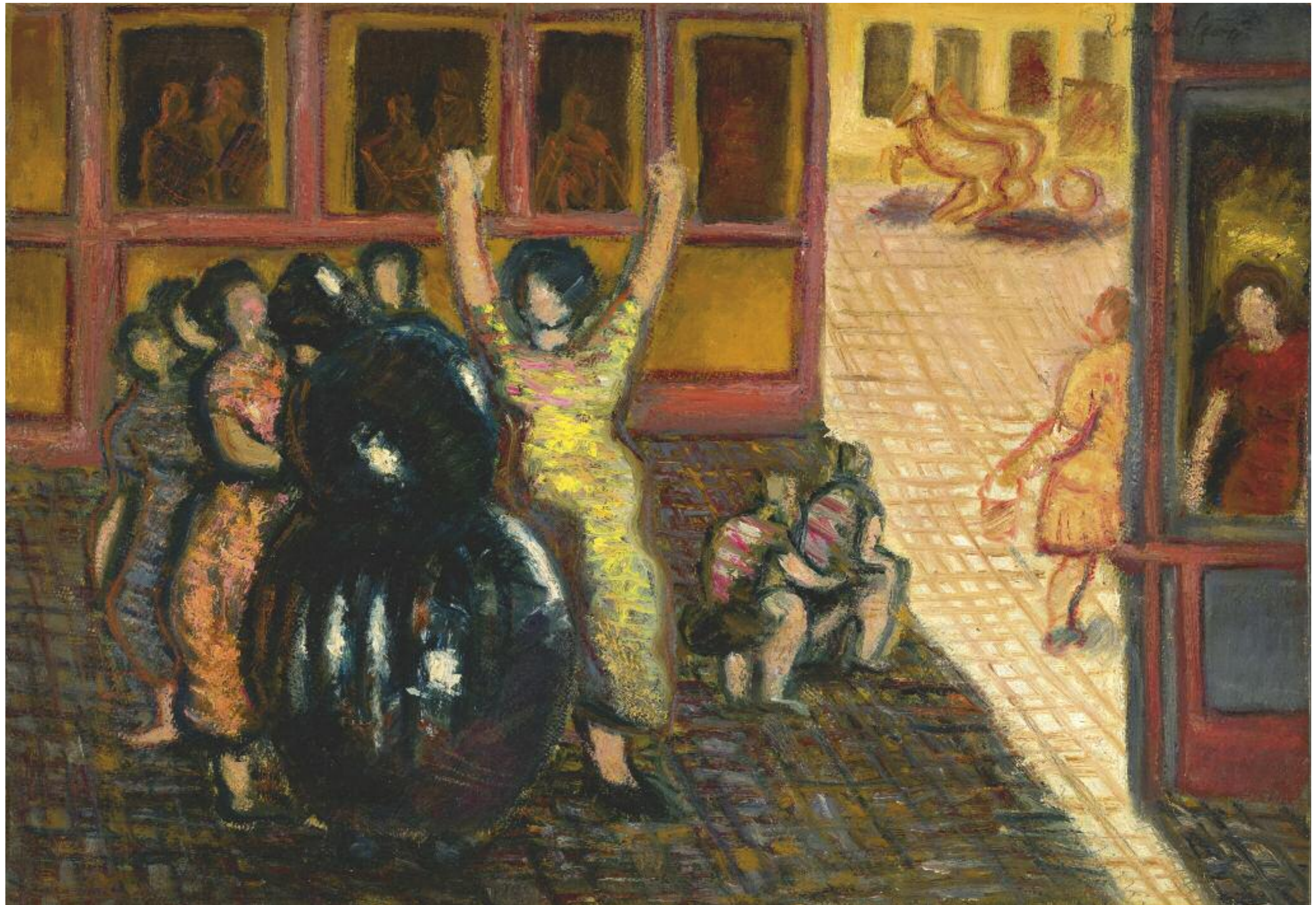
IRODALOM | LITERATURE

• Kolozsváry Marianna: Román György. Fogart –
Román György Alapítvány, Budapest, 2001.

Kikiáltási ár: 2 200 000 Ft / 5 570 EUR

Becsérték: 2 800 000 – 3 600 000 Ft

Estimated price: 7 089 – 9 114 EUR

Giorgio de Chirico: Régészek, 1927,
Galleria Nazionale d'Arte Moderna, Róma

El Kazovszkijról köztudott, hogy két nagy kedvence volt a hazai festők közül, a két nagy magányos: Farkas István és Román György. A körkérdésre, hogy ki az öt legjelentősebb modern magyar festő, jó pár művész válaszolt úgy Várad Júliának két évtizeddel ezelőtt, hogy Román György benne van a legfontosabbak élmezőnyében. Olyan alkotók álltak ki Román különleges festészete mellett, mint Roskó Gábor, Hecker Péter vagy Gábor Áron. Mivel a kortárs képzőművészet figyelmét irányító fókusz a nemzetközi konceptualizmus és a geometrikus absztrakció felé fordult, sokan nem értik a Román által képviselt, zabolátlan erejű, egzisztencialista mélységből feltörő, senkiéhez nem hasonlítható festőiséget. Pedig ő a hazai kánon ünnepelelt ikonja, aki mellett a 20. század derekának legjobb gyűjtői álltak ki (például Kolozsvár Ernő). Ha nemzetközi példák kellene a megértéséhez, akkor – a naiv, elbeszélő, fekete festészet mai reneszánsza mellett – a Londoni Iskola olyan kulcsfontosságú alkotóit említhetjük, mint Francis Bacon, Lucian Freud vagy R. B. Kitaj, vagy akár az amerikai Philip Guston.

Román György a 20. századi festészet egyik legkülönösebb figurája, festő, szépíró és boksoló, aki a kegyetlen őszinteség és az eredeti nézőpont frissességét hozta a kurzusok, ideológiák és a pénz szolgálatában kompromittálódott magyar művészetbe. Zsigeri különlegességének fizikai és lelki okai voltak: a csecsemő Román György agyhártyagyulladás miatt időszakosan félig lebénuult és örökre elveszítette hallását. Kétségbeesetten torzította maga köré az alig megismerhető világot; ahogy maga emlékezett vissza erre önéletrajzi regényében: „a siketnéma, az elvontabb fogalmakat nem ismerő gyereknek nehezen lehetnek igazi élményei, hiszen, némi túlzással csak azt értheti meg, ami megehető, megítható, kezelhető, markolható.” Kínkeservvel tanult meg mozogni és beszélni, de ettől még a magány kalodájában maradt, saját álomszerű képzeivel, rezgő húrú hegedűjével, apja ijesztően mozgó nagy bajszával, a rendet hozó ólomkatonákkal és panoptikum látványosságokkal, amelyek megtanították arra, hogy szembeálljon a rémséges Gonosszal. A betegségek dacára a kis Román Györgyöt szerető család vette körül, anyja megtanította beszélni, fiatalon rákapott a tesztre és elmerült a betűk csodálatos világában. Kifejező íráskészségének köszönhetően tudjuk visszafejteni csodálatos művészi motívumvilágát, fennmaradt szövegein keresztül. Életrajzát

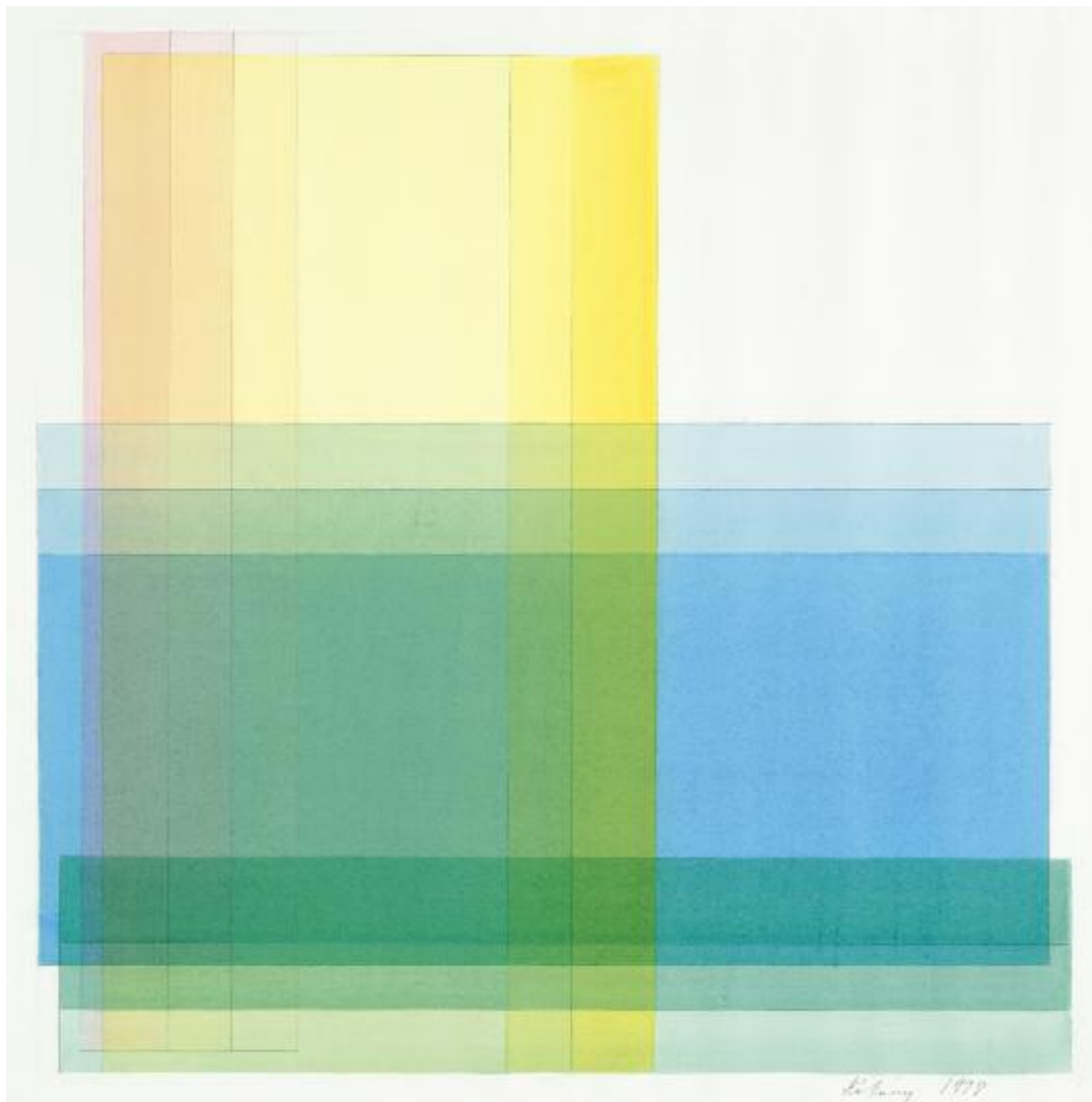
Philip Guston: Ha nem lenne I., 1945, Kemper Art Museum, St. Louis

nézve igazi népmesei figurává vált, akivel Rejtő Jenő-i kalandok sora esett meg. Nemcsak a festők által kedvelt városokban járt, Bécsben vagy Párizsban, hanem ellátogatott az Egyesült Államokba és beutazta Ázsiát is. Berlinben hivatalos ökölvívóként lépett fel, Sanghajban csokoládégyártásba fogott, Budapesten kalandregényeket írt – bár egyik sem járt nagy sikerrel. Rajongott a gésákért, sűrűn látogatta a távol-keleti mulatókat, de közben képzőművészként is működött. Származása miatt behívták munkaszolgálatra, de a bujkálást választotta, és bár túlélte a vészorszakot, családja egy része odaveszett a holokausztban. Az 1960–70-es években végül boldogulhatott festőként, így tett szert viszonylagos ismertségre a kor értelmiségi műértőinek és gyűjtőinek körében.

Bár Román nyelvezetét – belülről fakadó őszintesége és elbeszélő modora miatt – leginkább a naiv festészettel lehet rokonítani, komoly akadémikus képzésben részesült. Pesti kereskedőcsalád fiaként közeli kapcsolatot ápol a művészvilággal: nagybátyja volt a neves műkritikus, Elek Artúr, keresztapja pedig Móricz Zsigmond. Román a 20-as években járt a főiskolára, ahol ugyan elsajátította az akadémikus tudást, de soha nem érezte a magáénak. Eredendően natív kifejezőmódja a gyerekkorából örökölt képzetek és álmok megörökítésének vágyából fakadt. „Igaz – írta egyik 40-es évekbeli képéről –, hogy a festési előadásmód eléggé primitívre sikerült, de [...] a gyermekkori szemléletet, az akkori élmények hangulatát csak az azoknak megfelelő, gyermekes stílussal lehet érzékelteni.” Majd négy évtizedig alkotott gyermekrajyszerű, naiv, minden részletet kitöltő, sajátos stílusában, majd a 60-as évektől kibomló második korszakában expresszívvebbé vált, a kompozíciói pedig szellősebbé, tagoltabbá. Gyermekkori képzelgése élete végéig elkísérték, de nemcsak azokból táplálkozott, hanem az álmok birodalmából is. Kései kompozíciói gyakran követik a tudatalatti éjszakai útjait, ahogy feljegyezte, ezekből építkezett vizuális művészete: „alvásomból felébredvén, nem késlekedtem őket [az álmokat] pár vonással azon nyomban papírra vetni.” Ezekből a vázlatokból születtek meg később nagy festményei, amelyeket farostlemezre felhordott széles, expresszív ecsetvonásokból épített fel. A most vizsgált képén is ezt láthatjuk: csillogó babatestű figurát körbevevő nőalakok – mint megannyi archetípus – keretes vázú, díszletszerű épületek között. Guggoló alakok, lovas kocsik, De Chiricót idéző álomszerű szürrealizmus, belülről felfakadó, tudatalatti varázslattal.

»alvásomból felébredvén, nem késlekedtem őket [az álmokat] pár vonással azon nyomban papírra vetni«

ROMÁN GYÖRGY

141 | Rákóczy Gizella

(Budapest, 1947)

Kompozíció, 1998
Composition, 1998

61 × 60 cm
Vegyes technika, papír |
Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent: Rákóczy 1998 |
Signed lower right: Rákóczy 1998

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR
Becsérték: 1 300 000 – 1 700 000 Ft
Estimated price: 3 291 – 4 304 EUR

142 | M. Tóth Margit

(Hajdúszoboszló, 1963)

Egyensúly (Cica kék labdával)
Balance (Cat with Blue Ball)

34 × 24 × 12 cm
Formába olvasztott színes üveg |
Pate de verre (glass)
Jelezve a talapzaton: M. Tóth |
Signed on the basement: M. Tóth

Kikiáltási ár: 2 000 000 Ft / 5 063 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 600 000 Ft
Estimated price: 6 076 – 9 114 EUR

143 | Szász Endre

(Csíkszereda, 1926–2003, Mosdós)

Vándor
Vagabond

100 × 100 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: Szász E |
Signed lower right: Szász E

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR
Becsérték: 1 600 000 – 2 800 000 Ft
Estimated price: 4 051 – 7 089 EUR

144 | Gyarmathy Tihamér

(Pécs, 1915–2005, Budapest)

Párizsi önarckép, 1935
Parisian Self Portrait, 1935

43 × 49,5 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve balra lent: Gyarmathy 935 |
Signed lower left: Gyarmathy 935

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 EUR
Becsérték: 2 400 000 – 3 400 000 Ft
Estimated price: 6 076 – 8 608 EUR

145 | Galambos Tamás

(Budapest, 1939)

Noé bárkája, 1987

Ark of Noah, 1987

110 × 140 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Galambos 1987 |

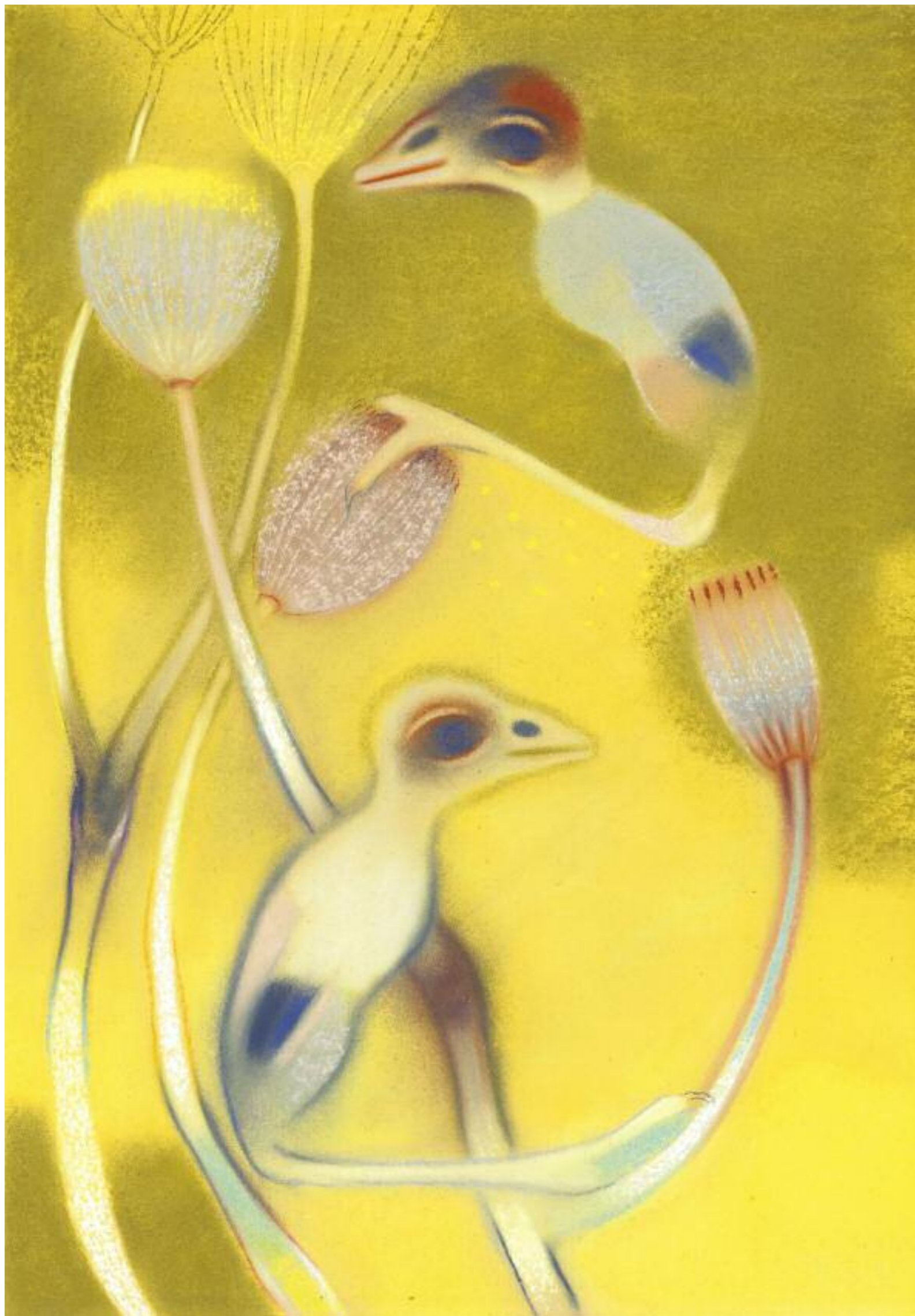
Signed upper right: Galambos 1987

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 4 051– 6 076 EUR

146 | Földi Péter
(Somoskőújfalu, 1949)

Madarak
Birds

100 × 70 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve jobbra lent: Földi |
Signed lower right: Földi

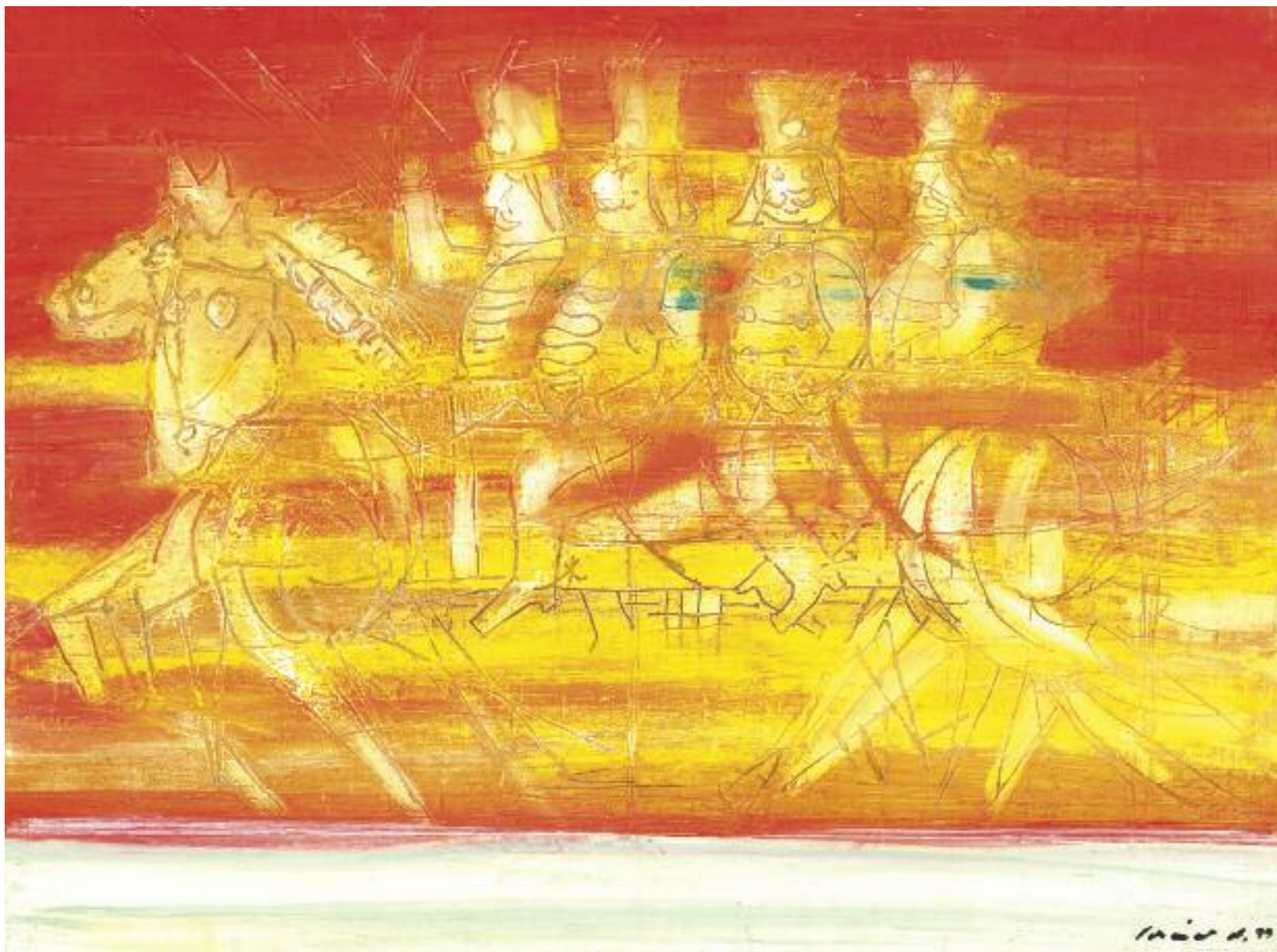
Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

147 | Mazzag István
(Győr, 1958)

Tulipán, 2001
Tulip, 2001

100 × 135 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Mazzag |
Signed lower right: Mazzag

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

148 | Schéner Mihály
(Medgyesháza, 1923–2009, Budapest)

Huszárok, 1999
Hussars, 1999

60 × 80 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra lent: Schéner M. 99 |
Signed lower right: Schéner M. 99

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 650 000 – 950 000 Ft
Estimated price: 1 646 – 2 405 EUR

149 | Almásy Aladár
(Debrecen, 1946)

Zuhanó szarvas szintézis, 2006
Falling Stag Synthesis, 2006

70 × 90 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent: Almásy Aladár Zuhanó szarvas
szintézis 2006 XII. 2. | Signed lower right: Almásy
Aladár Zuhanó szarvas szintézis 2006 XII. 2.

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 063 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

150 | Scholz Erik

(Budapest, 1926–1995, Budapest)

Ritmus és gesztus
Rhythm and Gesture

100 x 139,5 cm
Olaj, vegyes technika, farost |
Oil, mixed technique on fibre board
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 772 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 532 – 3 544 EUR

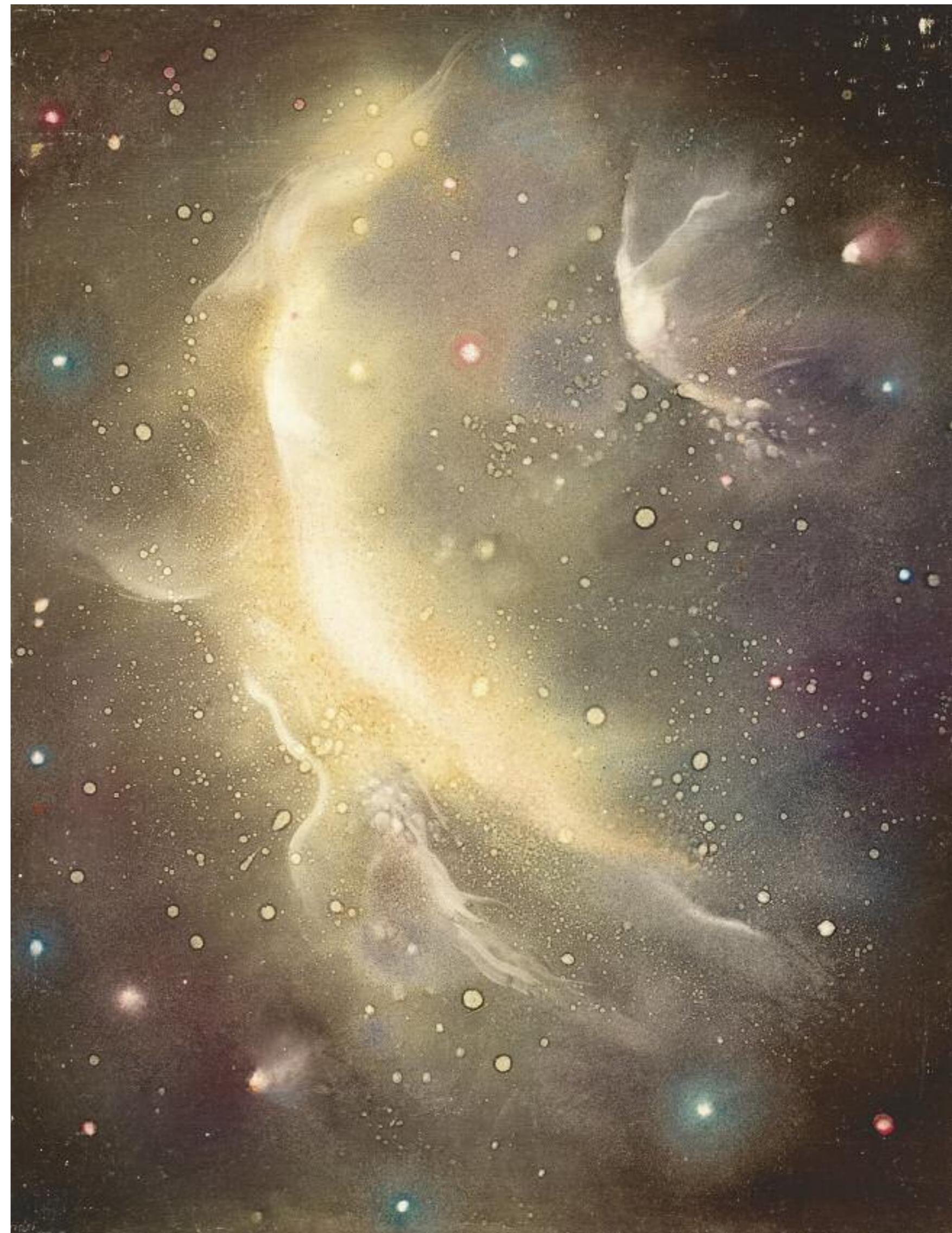
151 | Máriási Iván

(Budapest, 1928–1997, Budapest)

Feltekintés az univerzumra (Fényköd III.)
Looking Up on the Universe (Light Mist III.)

80 x 65 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelzve balra lent: Máriási, Jelzve a hátoldalon:
autográf felirat | Signed lower left: Máriási,
On the reverse: autograph inscription

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR
Becsérték: 600 000 – 1 200 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 3 038 EUR

152 | Manit Ozere (Hauser Frigyes)

(1896–1976)

Randevú (Szerelem)

Rendezvous (Love)

66 × 54 cm

Olaj, rétegelt lemez | Oil on board

Jelezve jobbra lent: Ozere | Signed lower right: Ozere

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 ELR

Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 4 051– 6 076 ELR

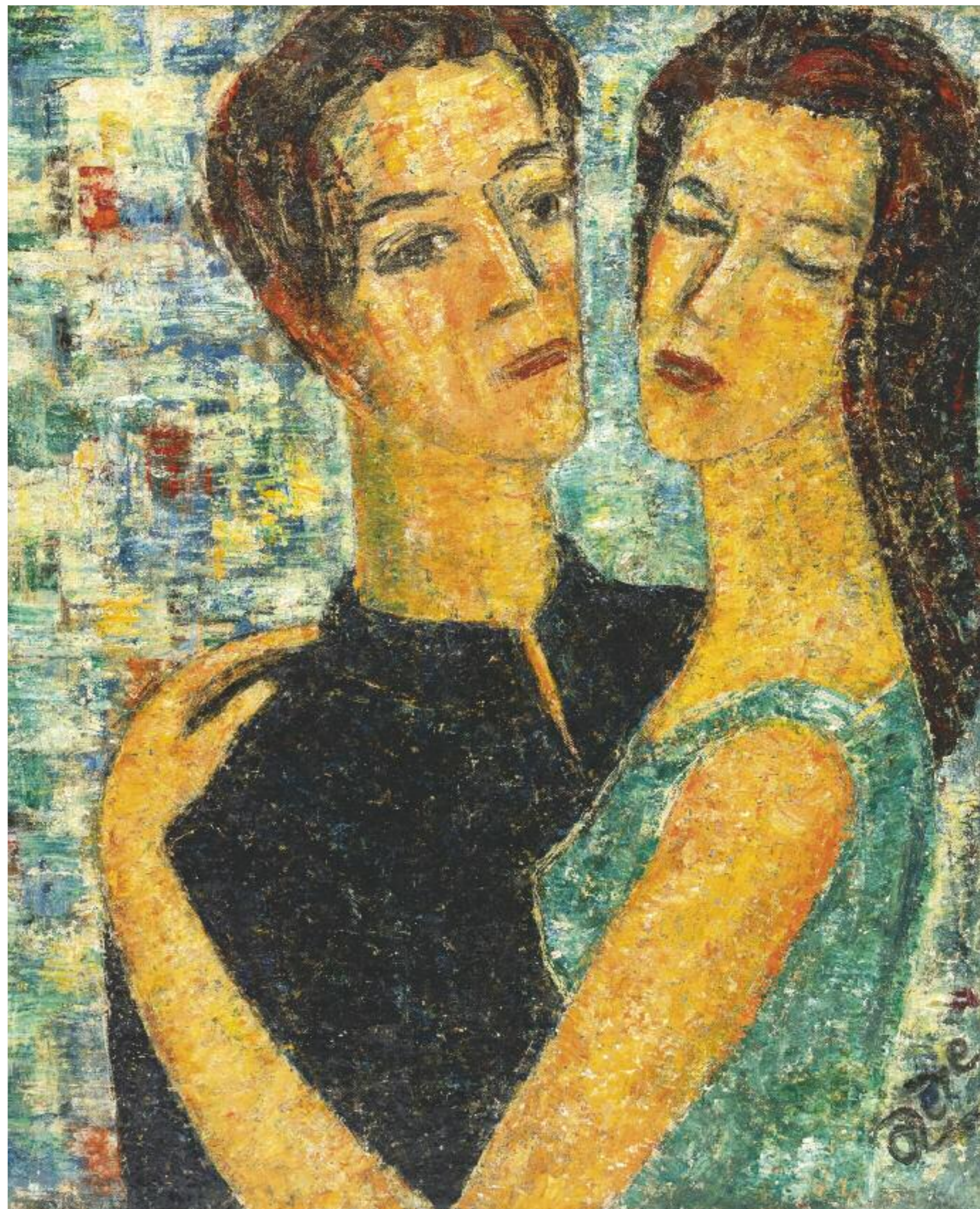
»A helyi lakosnak számító Ozere barátságot kötött Picassóval, fontos résztvevőjévé válva a korabeli Vallauris pezsgő és izgalmas művészeti színterének.«

Ozere és Picasso egy keramiakiállításon Vallaurisban

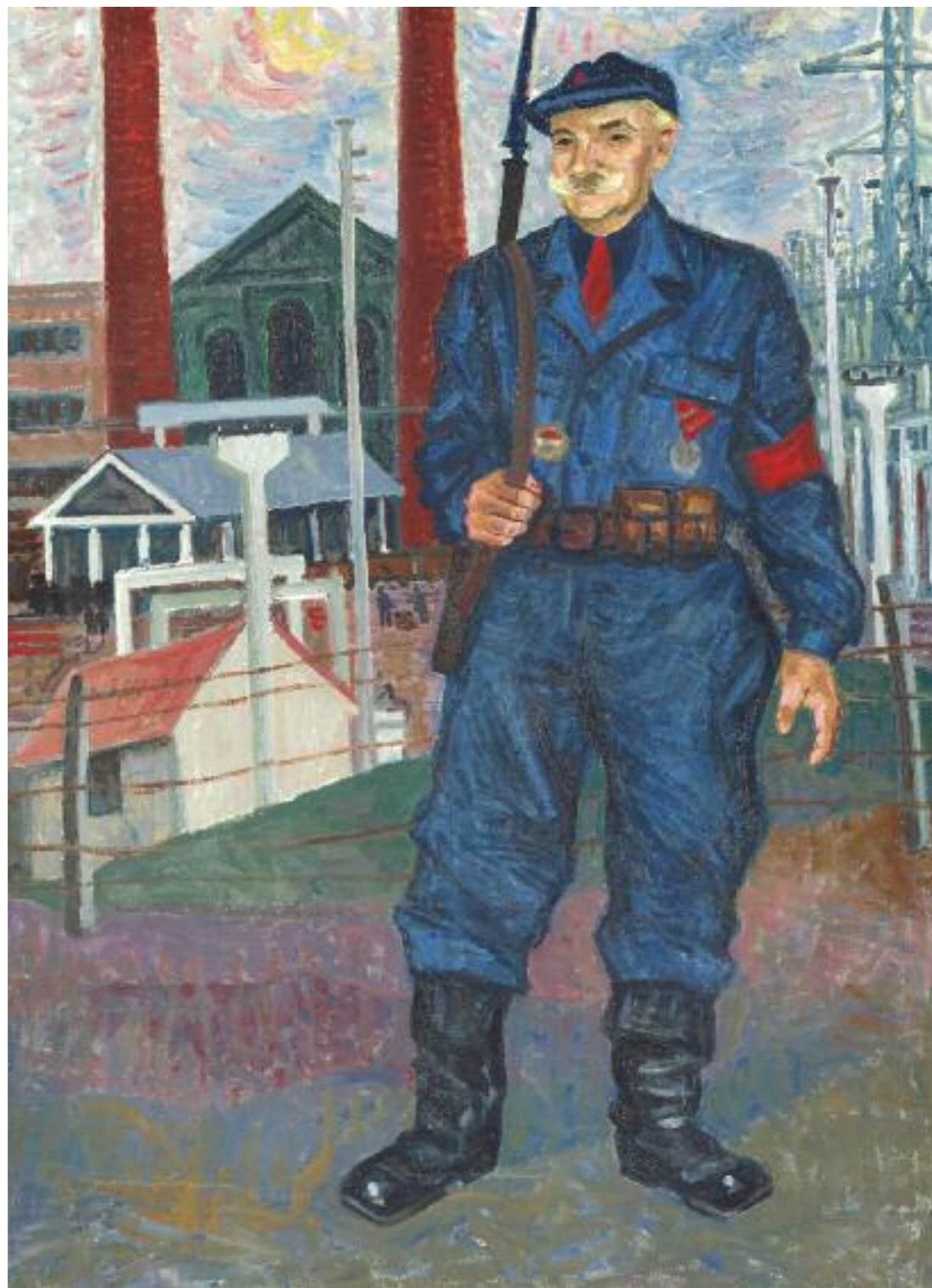
A felfedezésre váró Mani Ozerét sok szál köt Magyarországhoz: Hauser Frigyes néven Budapesten született a millennium évében, kreatív művész-családban. Fiatalkorában festészetet tanult, de később az iparművészet világa is megihlette. Származása miatt a 30-as években elhagyta szülőföldjét, hosszabb amerikai és indiai utazást követően 1939-ben Dél-Franciaországban telepedett le. Új otthonául a Riviéra archaikus kisvárosát, a népi kerámiáiról híres Vallaurist választotta. A náci üldözések elől viszon-tagságos módon Dél-Amerikába menekült, majd 1946-ban visszatért Vallaurisba, ahol 1976-ban bekövetkezett haláláig élt.

A romantikus, idilli kisváros – a francia Szentendre – Picasso révén került a figyelem középpontjába. A nagy modern mester a második világháborút követően rendszeresen visszajárt ide, gyakori vendéggé válva a vallaurisi kerámiaműhelyekben. Picassóval együtt számos híres művész és számtalan turista érkezett a településre. A helyi lakosnak számító Ozere barátságot kötött Picassóval, fontos résztvevőjévé válva a korabeli Vallauris pezsgő és izgalmas művészeti színterének. A katalán mester gyakran látogatta a magyar származású művész műtermét, nyomon követte festészeti, keramikusi és szobrászati kísérletezését. Kerámiáikat mindketten a neves Madoura műhelyben készítették. Ozere festményeivel nizzai és cannes-i galériák foglalkoztak, nagy méretű munkái (ólomüvegablakok és freskók) számos helyen felbukkantak a Riviérán. Festészeti nyelve a drámai, szerkezetes vonalak mentén absztrahált figurális látványra épült, beleilleszkedve abba az 50–60-as évekbeli stíluskörbe, amelyet leginkább Bernard Buffet képviselt. Jellemző színeit, az okkersárgákat, zöldeket és vörösesbarnákat maga készítette. Ozere „retrós” esztétikai világa azzal a mid-century designérzékenységgel érintkezik, amelynek újraértékelése az elmúlt évtized egyik legfontosabb művészettörténeti tendenciája.

The background is a painting of a forest. The trees are rendered with thick, expressive brushstrokes in shades of green, yellow, and brown. The ground is a mix of green and brown, suggesting grass and earth. A semi-transparent brown horizontal band is overlaid on the right side of the image, containing the text 'Kieselbach klasszikus'.

Kieselbach
klasszikus

153 | Fenyő Andor Endre

(Baja, 1904–1971, Budapest)

Munkásőr
Worker Guard

125 × 90 cm

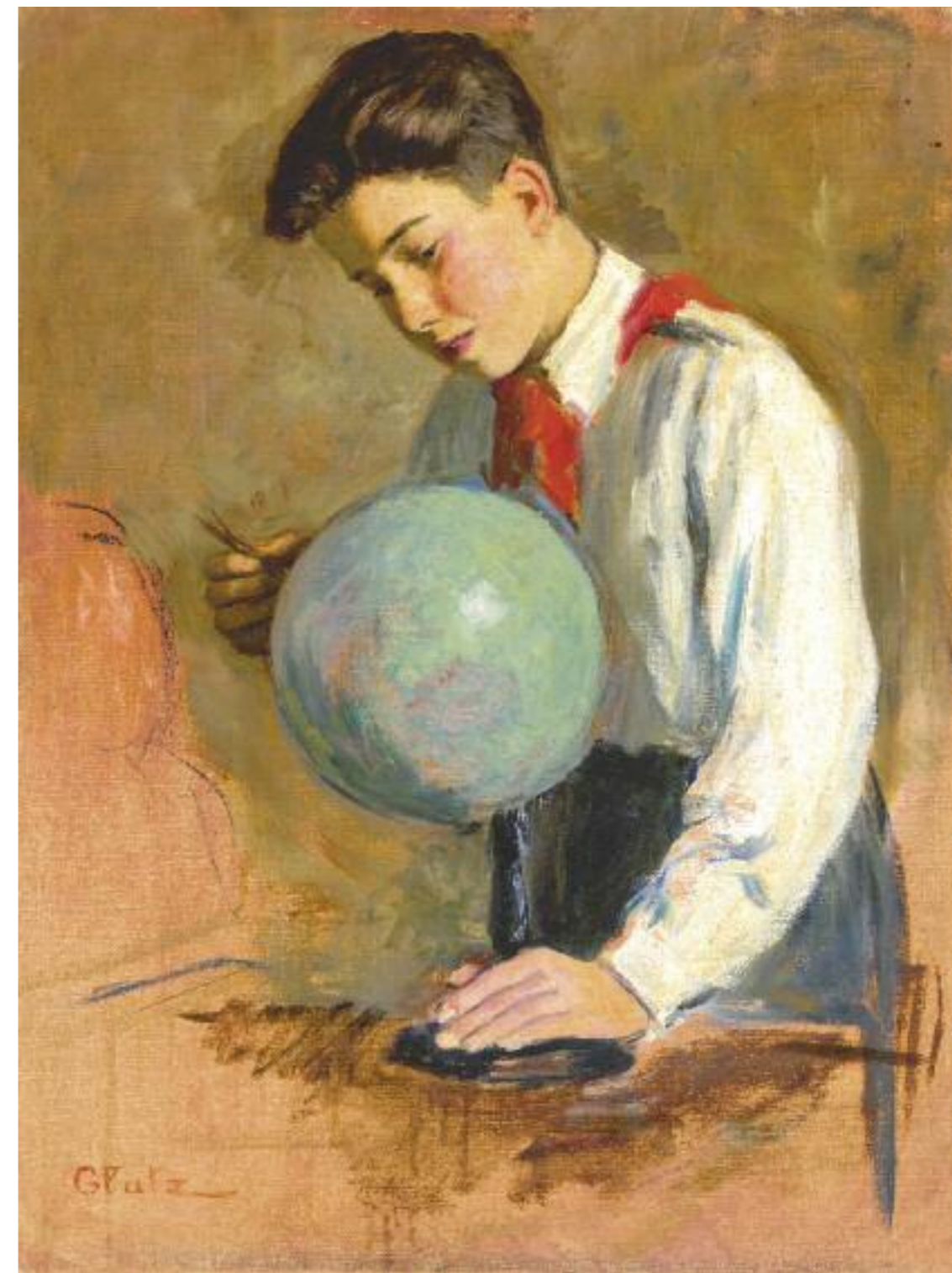
Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Fenyő | Signed lower left: Fenyő

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Becsérték: 1 400 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 3 544 – 5 570 EUR

154 | Glatz Oszkár

(Budapest, 1872–1958, Budapest)

Úttörő fiú földgömbbel (A béketábor határai)
Little Pioneer Boy with a Globe
(Wonders of Peace Camp)

80 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Glatz | Signed lower left: Glatz

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 600 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 4 051 EUR

155 | Zalaváry Miklós

(Ecsér, 1929–1981, Budapest)

Találkozás a kútnál, 1974
Meeting at the Well, 1974

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

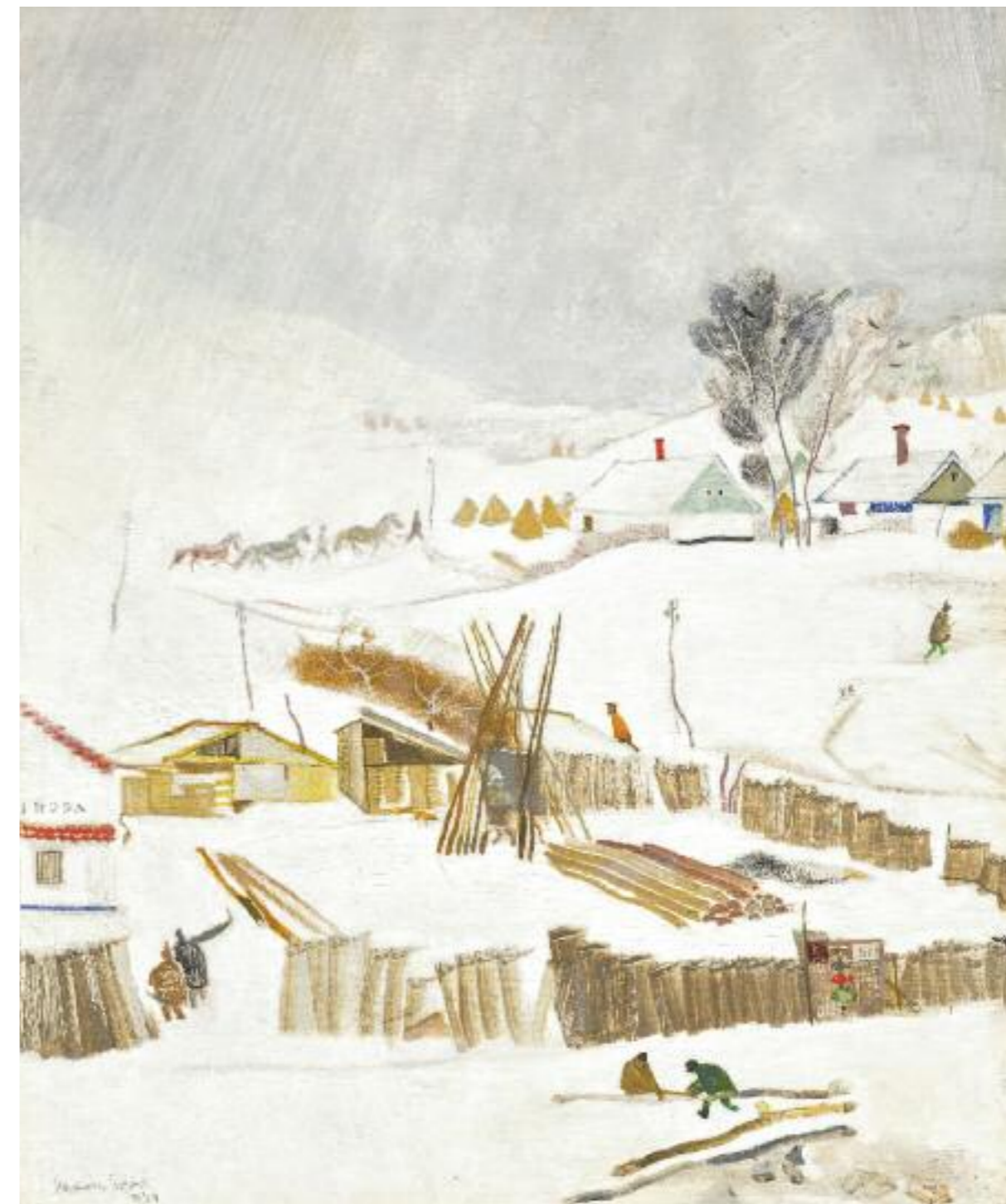
Jelezve balra lent: Zalaváry M. 974 |

Signed lower left: Zalaváry M. 974

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

156 | Vadász Endre

(Szeged, 1901–1944, Budapest)

Téli falu, 1934
Winter Village, 1934

50 × 40 cm

Tempera, falemez | Tempera on panel

Jelezve balra lent: Vadász Endre 934 |

Signed lower left: Vadász Endre 934

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

157 | Ziffer Sándor

(Eger, 1880–1962, Nagybánya)

Téli Nagybánya, 1924

Winter Nagybánya, 1924

69,5 × 79,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Ziffer Sándor |

Signed lower left: Ziffer Sándor

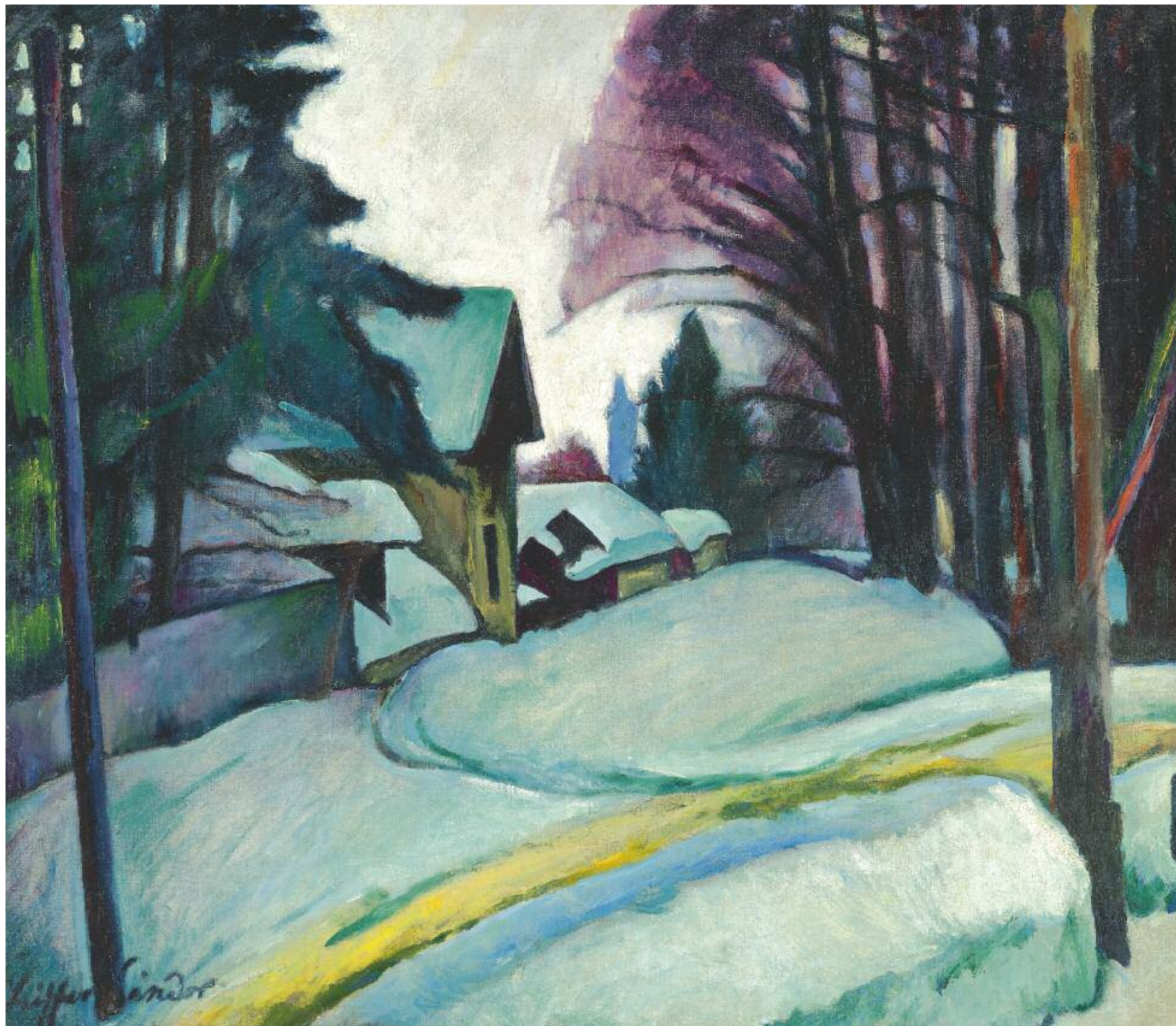
Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 722 EUR

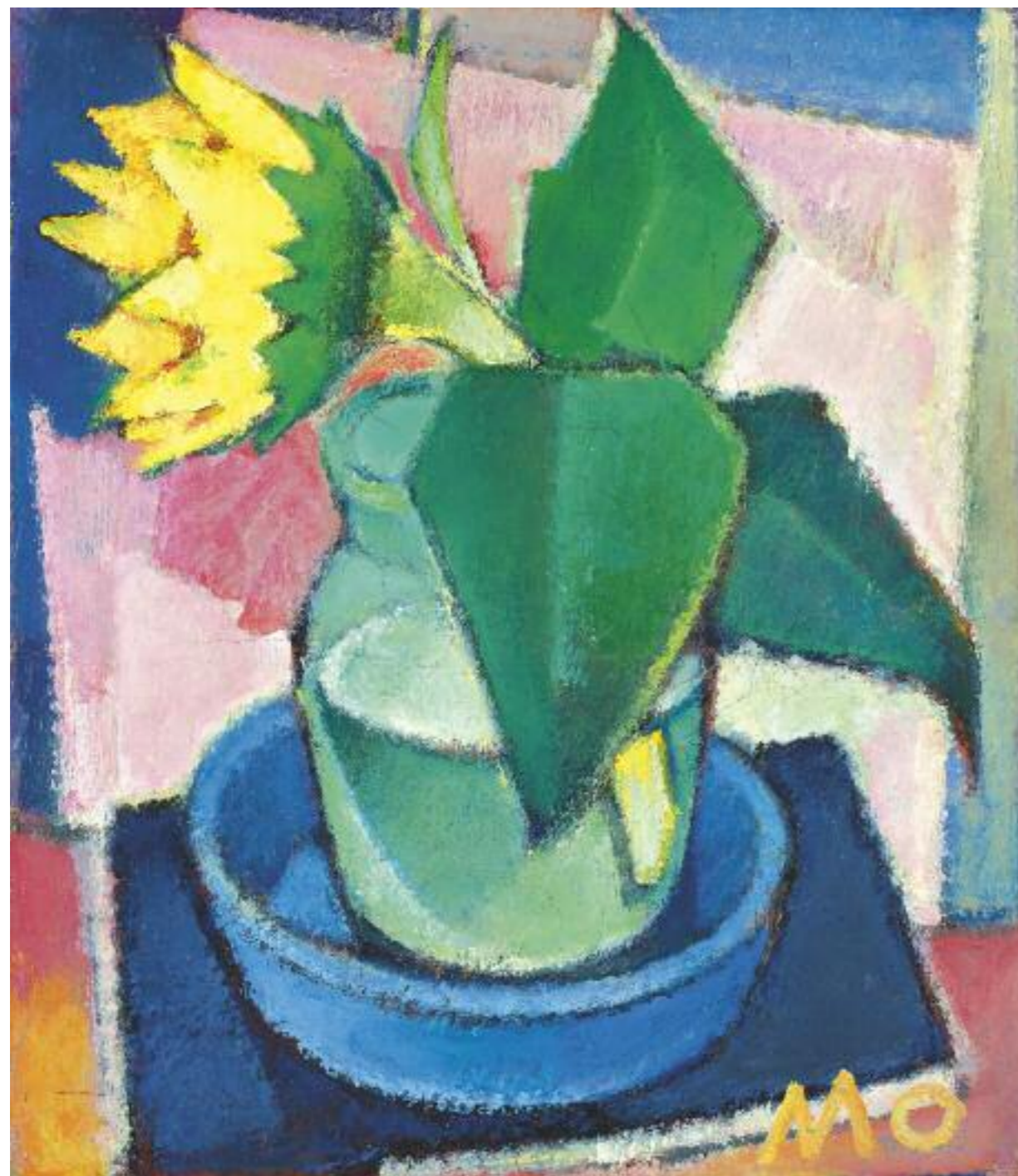
Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated price: 25 316 – 37 975 EUR

Gabriele Münter: Kék hegyek és hó, 1933,
magántulajdon

158 | Mo Sándor

(Dercen, 1902–2001, Kolozsvár)

Napraforgós csendélet műteremben
Studio Still Life with Sunflowers

40 × 34,5 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: MO, Hátoldalon: Mohy pinxit |

Signed lower right: MO, On the reverse: Mohy pinxit

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 ELR

Becsérték: 800 000 – 1 400 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 544 ELR

159 | Móricz Margit

(Dombóvár, 1902–1990, Budapest)

Napraforgók vázában, 1930-as évek
Sunflowers in a Vase, 1930s

55 × 40 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Móricz |

Signed lower right: Móricz

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· A művész hagyatékából

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 ELR

Becsérték: 1 600 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 4 051 – 7 089 ELR

160 | Aczél Ilona

(Budapest, 1929–2000, Budapest)

Mútermi csendélet rózsával és gyümölcsökkel, 1977
Studio Still Life with Rose and Fruits, 1977

60 × 80 cm

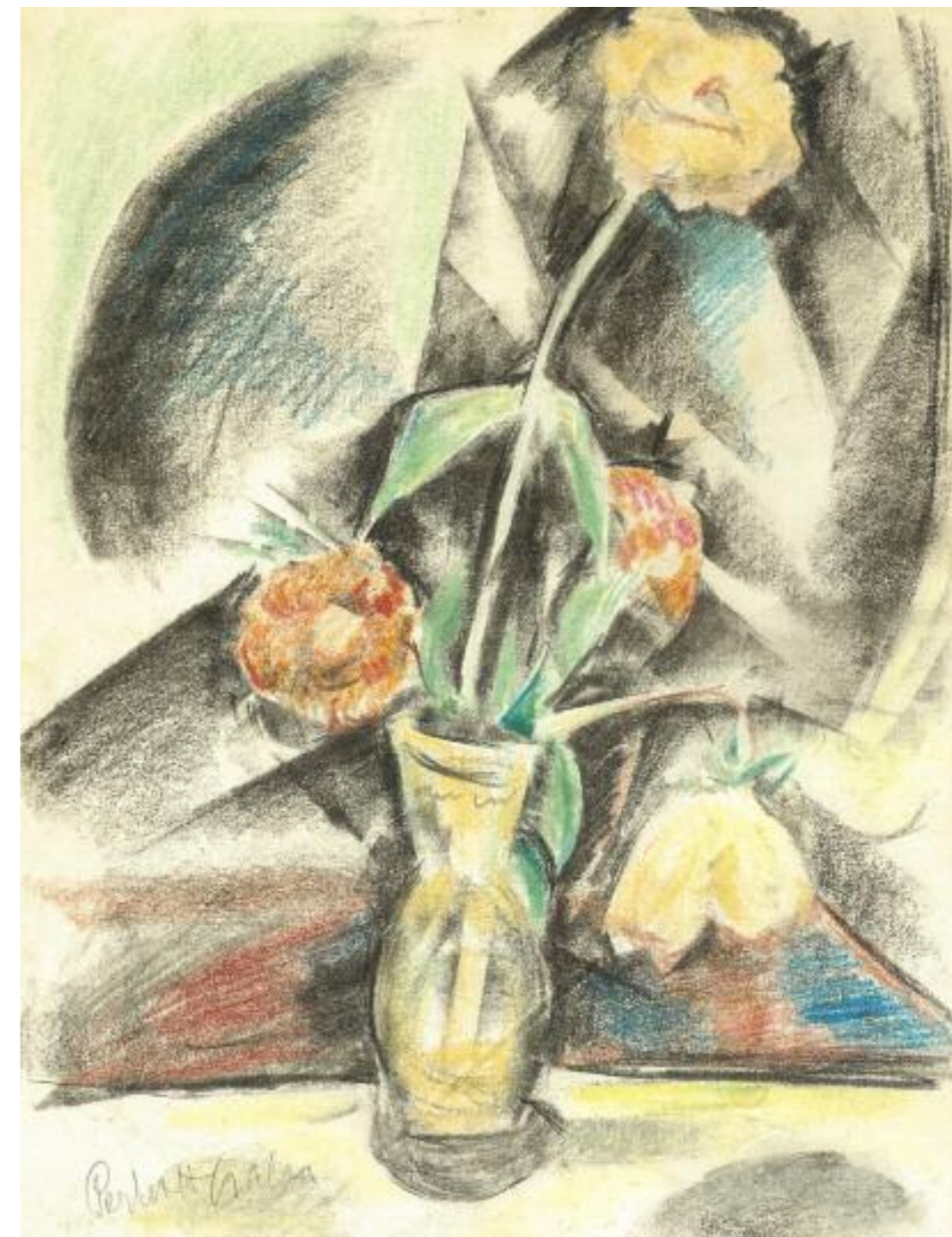
Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Aczél 77 | Signed lower left: Aczél 77

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 3 038 EUR

161 | Perlrott Csaba Vilmos

(Békéscsaba, 1880–1955, Budapest)

Csendélet, 1920-as évek
Still Life, 1920s

27 × 35 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve balra lent: Perlrott Csaba |

Signed lower left: Perlrott Csaba

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR

Becsérték: 1 000 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 2 532 – 5 063 EUR

Schönberger Armand

kubo-futurizmus

162 | Schönberger Armand

(Galgóc, 1885–1974, Budapest)

Nagyvárosi folyópart, 1927

Riverside in the City, 1927

53 × 64,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Schönberger A. 1927 |

Signed lower right: Schönberger A. 1927

IRODALOM | LITERATURE

• Frank János: Schönberger Armandnál. Élet és Irodalom, 1968/31., 8.

• Perneckzy Géza: Három kiállítás. Élet és Irodalom, 1970/14., 12.

• Pogány Ö. Gábor: Schönberger Armand kiállítása a Nemzeti Galériában. Művészet, 1970/5., 47.

• András Edit: Schönberger Armand. Corvina, Budapest, 1984.

• Wittek Zsolt: Schönberger Armand. Orlikon, Budapest, 2008.

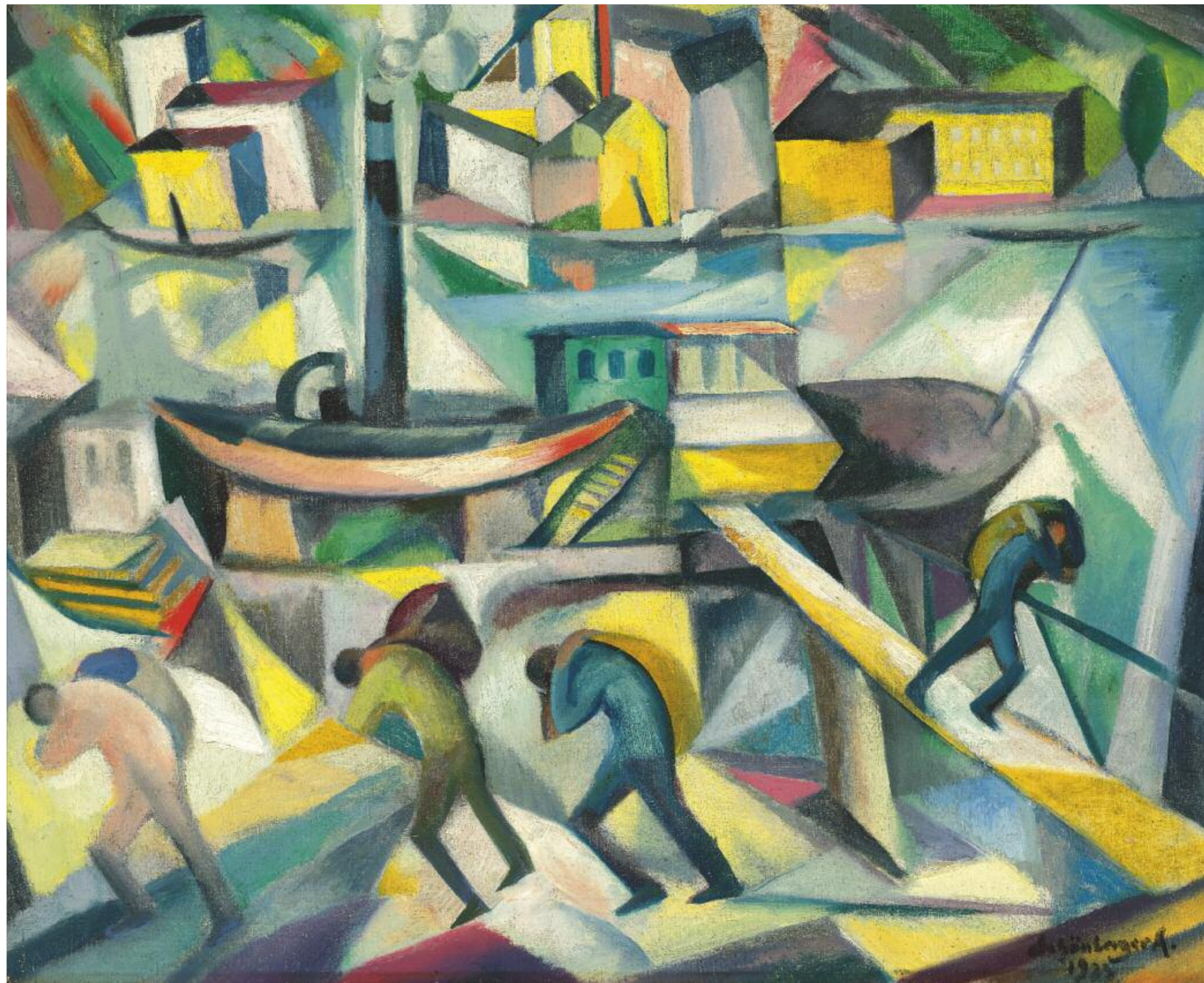
Kikiáltási ár: 11 000 000 Ft / 27 848 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated price: 35 443 – 50 633 EUR

Schönberger Armand: Nagyvárosi fények, 1920-as évek, magántulajdon

André Lhote:
Kikötőben, 1912,
magántulajdon

Schönberger Armand időskorában, 1968-ban foglalta össze ars poeticáját Frank János kérésére: „A festőnek, ha érzékenyen fogta fel a jelenségeket, rezonálnia keli a világ mozgalmasságára.” Az 1920–30-as évek érzékeny radarral felfogott mozgalmassága tükröződik a most vizsgált alkotáson is. Kivételes tisztasággal megszólaló avantgárd főmű a magyar festészet történetéből. A kubo-futurizmus szilánkos szerkesztési elve vibrálóan modern kaleidoszkóppá töri össze a nagyvárosi látványt. A kompozíció axonometrikus hasábokból és helyenként íves oldalú háromszögekkel épül fel. De a kubizmus szigorú, piszkosszürke színiskálája helyett Schönberger szemtelenül modern, vad színeket használt, direkt kontrasztos társításokkal. A vibráló, szőnyegszerű kristályformák között csak hosszas tanulmányozás után bontakozik ki az ábrázolt jelenet: az előtér íves formába görbülő alakjai, a rakpart mellett álló, füstölgő kéményes, mentőcsónakos teherhajó, mögötte a víztükör, amely egy fokkal halványabb színekkel ismétli meg a túlparti házak kubusait és háromszögeit.

A megjelenített, zsákhordókkal teli rakpart a 19. század végi és 20. század eleji modern nagyvárosi látkép elválaszthatatlan része volt. Itt időzött József Attila az *Eszméletben* megénekelte „rakodópart alsó kövén”, de itt telepedett le a Párizs felé gyalogló Kassák Lajos Szittya Emil barátjával, *A ló meghal a madarak kirepülnek* hősével: „kint hevertünk az antwerpeni rakodó parton s ő szónoklatot tartott a gyapotbálókhoz és rusznishordókhoz.” A rakparton zajlott a metropoliszok kereskedelmének teljes áruforgalma, a kikötött hajók gyomrából görnyedező munkások cipelték fel a rakományt a szekerekig és vonatokig. Schönberger vonzódott a nagyvárosi vízpartok sürgő-forgó világához, számtalanszor megfestette az újpesti rakpartot. Ahogy Pernecky Géza írta róla 1970-ben: „megtalálható itt az expresszív nyugtalanság is, a nagyváros mitikussá növelt ritmusa. Schönberger »tájképei«, a rakpartot, a házak dinamikus formalizmusát idéző festmények Derkovits külvárosát készítik elő.” Avantgárd szellemiségű festőként nem a topografikus részletek és az elmesélhető történetek érdekelték, hanem a nagyváros íves cikkelyekre és kristályformákra tört színritmusa. Kassák úgy tanította híres tanácsában: „A szavak nem azért vannak hogy tartalmat hurcoljanak, mint a zsákhordók.” Jó barátja, Schönberger inkább így mondhatta volna: a formák nem azért vannak, hogy tartalmat hurcoljanak, mint a zsákhordók, hanem hogy saját autonóm életüket éljék a festővászonon. A most elemzett, külföldről hazatért, eddig nem ismert alkotás ennek a szintiszta modernizmusnak adja kristályos tömörségű kvintesszenciáját.

Schönberger Armand:
Kikötő, 1930 körül,
magántulajdon

Schönberger még húszéves sem volt, amikor elkezdte Münchenben tanulmányait a 20. század hajnalán, előbb egy magántanárnál, majd a hagyományos elveket képviselő akadémián. Közben a nyarakat Nagybányán töltötte, ahol megismerkedhetett a friss francia tendenciákkal, a neósoknak, különösen Czöbel Bélának köszönhetően. 1909-ben eljutott a modern művészet forrongó fővárosába, Párizsba, ahol a reneszánszát élő Cézanne és a sajátos ízű kubizmust képviselő Delaunay gyakorolta rá a legnagyobb hatást. Nagybányai alapokon nyugvó festészetét fokról fokra járta át a modernista szellemiség. 1915-ben csatlakozott a Kassák által elindított *Tett* folyóirat avantgárd köréhez, majd az 1916-ban útjára indított *MA*-hoz, utána pedig alapítóként vett részt a – Nyolcak kereső hagyományát felvállaló, Kmetty Jánost és Nemes Lampérth Józsefet is a sorai között tudó – új Hetek festőcsoportban. A stílusára rátaláló Schönberger nem vonult emigrációba a *MA* körének többségével, és a legprogresszívebb pesti művész körökben állított ki az első világháború után is.

Visszahúzódo, az alkotásra koncentráló festőként szűk családjával élt együtt egy Margit körüti szerény műteremlakásban. A hallgatag alkotó – a hasonló stílust képviselő Scheiber Hugóval és Kádár Bélával szemben – sokáig nem jutott külföldi kiállításokhoz, pedig a kubizmusból, az expresszionizmusból és az art deco-ból összegyűrt jellegzetes képi világa száz százalékban illeszkedett a nemzetközi modernizmus 20-as évekbeli trendjeihez. „A húszas évek elején – emlékezett vissza időskorában – egy évig egyetlen munkámat sem tudtam eladni, pedig akkor festettem azokat a képeimet, melyeknek újszerű szerkesztési rendjét lelkesen méltatta a nemzetközi sajtó.” Schönberger – aki maga is a felvidéki Galgócon született – a határon túli magyar városok progresszív értelmiségi köreiben talált vásárlókra. Valódi elismertségben csak hosszú élete utolsó egy-két évtizedében volt része, pedig ma már a legnyugatosabb modernséget képviselő két világháború közötti művészek egyikeként tartjuk számon.

Schönberger Armand:
Rakodómunkások, 1931,
magántulajdon

»A szavak nem azért
vannak hogy tartalmat
hurcoljanak, mint
a zsákhordók.«

KASSÁK LAJOS

163 | Mattis Teutsch János

(Brassó, 1884–1960, Brassó)

Tájkép
Landscape

13 × 18,5 cm

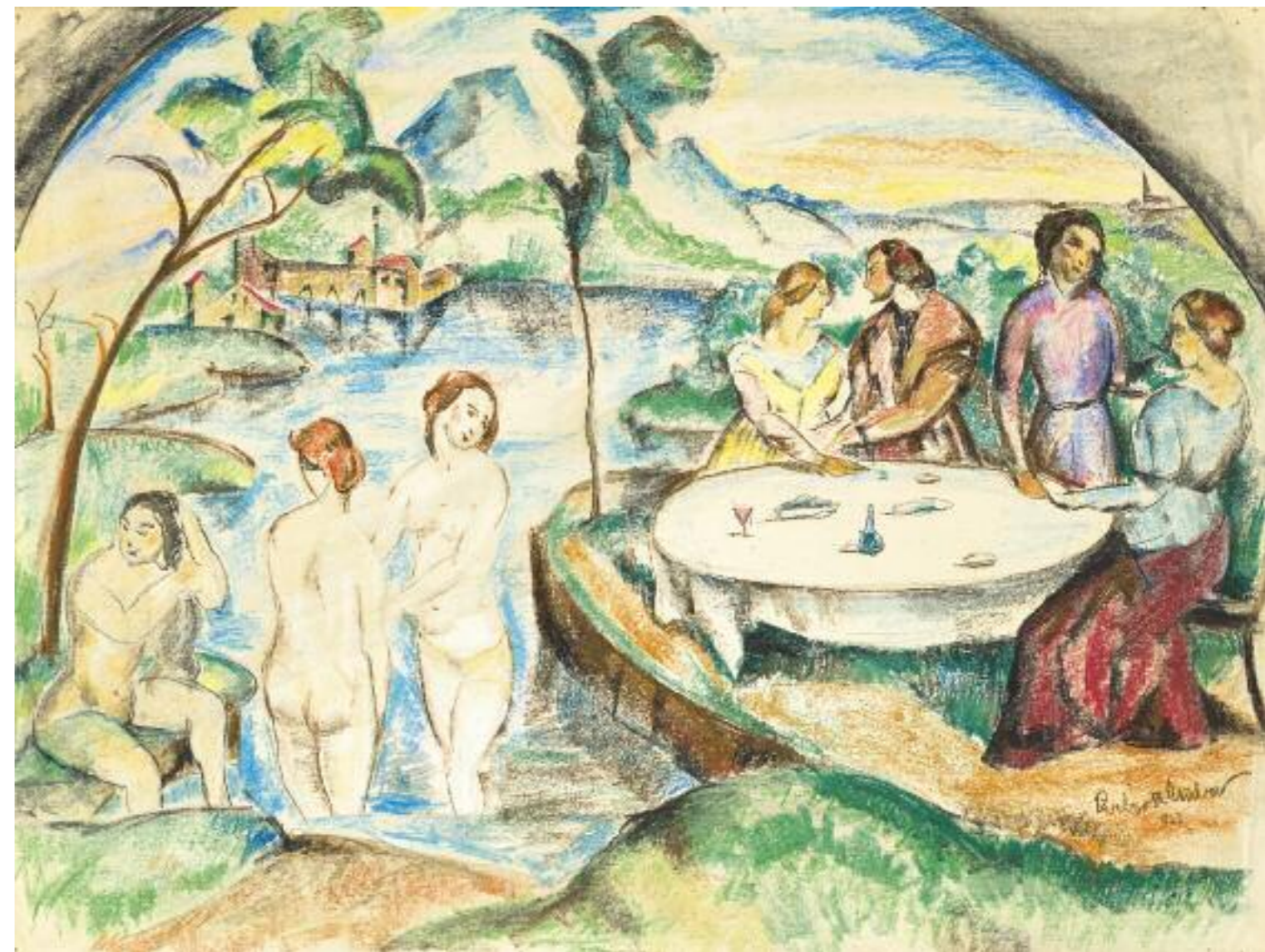
Akvarell, papír | Watercolor on paper

Jelezve jobbra lent: MT | Signed lower right: MT

Kikiáltási ár: 420 000 Ft / 1 063 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

164 | Perlrott Csaba Vilmos

(Békéscsaba, 1880–1955, Budapest)

Jelenet, 1923
Scene, 1923

52 × 67,5 cm

Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Perlrott Csaba 923 |

Signed lower right: Perlrott Csaba 923

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 EUR

Becsérték: 2 400 000 – 3 200 000 Ft

Estimated price: 6 076 – 8 101 EUR

Klie Zoltán
Mesebeli erdő

165 | Klie Zoltán

(Szekszárd, 1897–1992, Budapest)

Mesebeli erdő, 1935

Fairy Tale Forest, 1935

100 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: 935, Jelezve jobbra lent: Klie |

Signed lower left: 935, Signed lower right: Klie

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Klie Zoltán és Róna Klára festőművész házaspár kiállítása, Művészetek Háza, Szekszárd, 1990.

· Merítés a KJLT-ből VII. Klie Zoltán (1897–1992) festőművész emlékkiállítás, Haas Galéria, Budapest, 2003 (kat. 19.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Klie Zoltán és Róna Klára festőművész házaspár kiállítása. Művészetek Háza, Szekszárd, 1990, 7.

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2004, 735. kép.

· Kopócsy Anna: Klie Zoltán. A kozmikus festő. Zsitva Tibor kiadása, Budapest, 2005, 39. kép.

IRODALOM | LITERATURE

· Merítés a KJLT-ből VII. Klie Zoltán (1897–1992) festőművész emlékkiállítás. Haas Galéria, Budapest, 2003.

· Kopócsy Anna: Klie Zoltán. A kozmikus festő. Zsitva Tibor kiadása, Budapest, 2005.

Kikiértési ár: 22 000 000 Ft / 55 696 EUR

Becsérték: 28 000 000 – 38 000 000 Ft

Estimated price: 70 886 – 96 203 EUR

Henri Rousseau: Tigris a trópusi viharban, 1891, Nemzeti Galéria, London

Le Pho (Lê Phở): Kilátás a dombtetőről, 1937, magántulajdon

Az amerikai fotós, Edward Weston 1930-as évekbeli világhírű káposztafotóin monumentális méretűvé növesztette az egyszerű ráncos zöldegleveleket. A fotográfus szürrealizmussal rokon eljárásához hasonló módon veszítették el léptéküket a Párizst járt fiatal magyar festőnél, Klie Zoltánnál a Bakonyi erdősegei. A fák pulzáló, óriási levelekké válva hagyják el a reális arányrendszerüket az erdei patakparton állva. Klie mindehhez a megfakult régi gobleinek aranylón barnás-zölde színpalettáját társította. A szürrealista festészet olyan nemzetközi példáit állíthatjuk csak mellé, mint René Magritte fa méretűvé növesztett levelei vagy Frida Kahlo dzsungelszerű dohánylevelei-ornamensei.

Klie képén egy olyan álombeli vízió jelenik meg, amelynek gyökerei valós emlékekhez vezetnek vissza. 1933-ban a Bakonyban, Som-hegy-pusztán és környékén járt tanulmányúton. Fantáziáját megtermékenyítette az erdőkkel benőtt hegyvidéki látvány. Az ebből az ihletből táplálkozó műveit monográfusa, Kopócsy Anna az életmű csúcspontjainak tartotta: „A fantáziáját rendkívüli módon megtermékenyítő bakonyi tartózkodás eredményeként született az a néhány, bakonyi erdőt megjelenítő festmény (Bakonyi út, Erdőszél, Mesebeli erdő), melyek méltán tekinthetők az életmű csúcspontjainak. [...] A táj olyan organikus felfogásával van dolgunk, melyek nyugodtan tekinthetők Kállai Ernő később elhíresült metaforája, »a természet rejtett arca« leképezéseinek. A művészet-történeti vizsgálódások köréből a mai napig kimaradtak Klie erdőképei, melyek organikus formáikkal, tekergőző fatörzseikkel egészen szürrealis megoldását nyújtják a harmincas években kibontakozó új természetfelfogásnak.”

Edward Weston: Káposztalevél, 1931, fotográfia

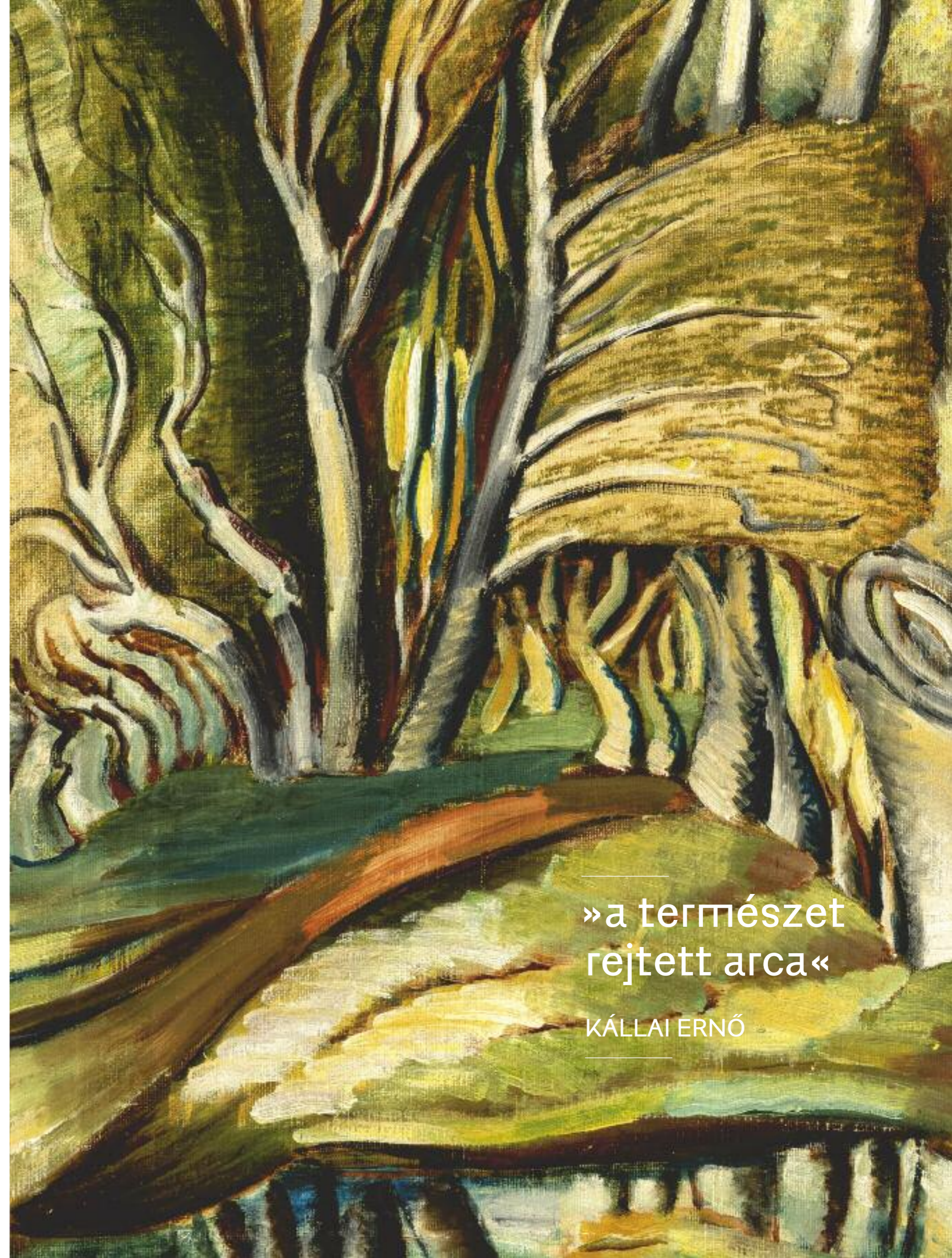
»A fantáziáját rendkívüli módon megtermékenyítő bakonyi tartózkodás eredményeként született az a néhány, bakonyi erdőt megjelenítő festmény (Bakonyi út, Erdőszél, Mesebeli erdő), melyek méltán tekinthetők az életmű csúcspontjainak.«

KOPÓCSY ANNA

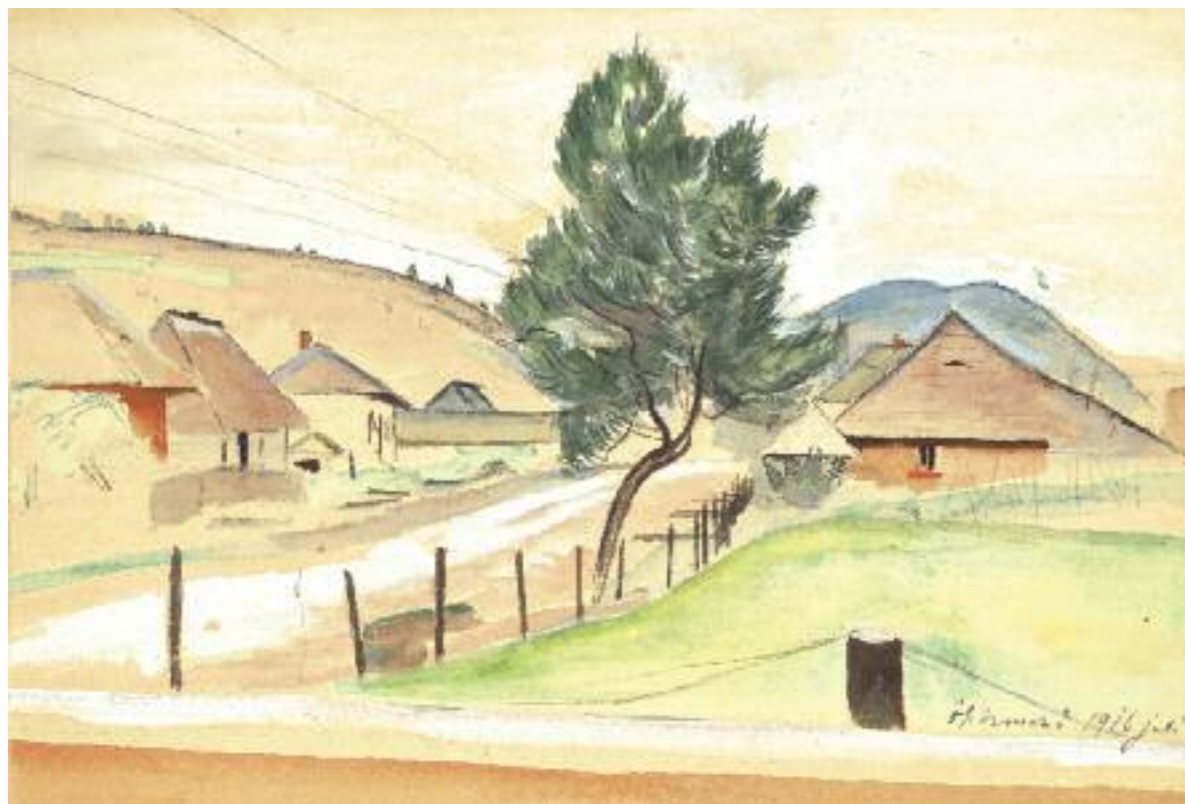
André Derain:
Liget, 1912, Ermitázs,
Szentpétervár

A kilencvenöt évét megélt Klie Zoltán festészete majdnem áldozatul esett a 20. század fordulatokkal és tragédiákkal szagattott magyar történelmének. A második világháború alatti frontszolgálat és több évnyi orosz hadifogság után annyira marginalizálódott, hogy a 80-as években valósággal újra fel kellett fedezni. Az art decót és a KLT művészeit felkutató rendszerváltás utáni műkereskedelemnek köszönheti, hogy ma már a két világháború közötti hazai festészet karakteres, egyéni hangú képviselőjeként tartjuk számon. Klie Zoltánt pécsi kúriai bírónak dolgozó édesapja nem művészeti pályára szánta. Csak jogi és orvosi tanulmányokat követően iratkozhatott be a Képzőművészeti Főiskolára, 1922-ben. Mestere, Vaszary János egyik legkiemelkedőbb tanítványának tartotta a spiritualitásra érzékeny fiatal festőt. Az ő támogatásával ment ösztöndíjasként 1925-ben a modern művészet központjába, Párizsba. Festészete az 1920-as évek második felében többféle modern hatást magába olvasztott, megérintette a németes expresszionizmus és a posztexpresszionizmus, az álmodozó naiv festészet, a divatérzékeny art deco, valamint az itáliai pittura metafisica. Álomvilágának fantasztikuma viszont nem külső stílushatásokból táplálkozott, hanem a lélek benső mélyéből: Klie nemcsak spiritiszta szeánszokra járt ebben az időszakban, hanem az első világháborútól kezdve rendszeresen voltak látomásai is. Képeinek a magyar festészetben egészen ritkának számító különleges szürrealizmusa innen fakadt.

»a természet
rejtett arca«

KÁLLAI ERNŐ

166 | Bornemisza Géza

(Nábrád, 1884–1966, Vác)

Ökörmező (Mizshirja), 1916

Ökörmező (Mizshirja), 1916

20 × 30 cm

Vegyés technika, papír | Mixed technique on paper

Jelezve jobbra lent: Ökörmező 1916 júli 2. |

Signed lower right: Ökörmező 1916 júli 2.

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 962 EUR

Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

167 | Berény Róbert

(Budapest, 1887–1953, Budapest)

Csendélet széken

Still Life on a Chair

60 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra fent: Berény | Signed upper left: Berény

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 2 600 000 – 3 600 000 Ft

Estimated price: 6 582 – 9 114 EUR

Berény Róbert: Enteriőr vörös tonettszékkal, 1920-as évek második fele, magántulajdon

168 | Szőnyi István
(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Zebegényi dombtetőn
(Család, Tisztáson), 1930 körül
Zebegény Hillside
(Family, On a Clearing), c. 1930

50 × 61 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. | Signed lower right: Szőnyi I.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Vitéz Nagy Zoltán: Új magyar művészet. Száz év szobrászata és festészete. Athenaeum, Budapest, 1941, 54. tábla.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, III. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023, 365. kép.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család. Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 396.

Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család. Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest, 2023. III. 543.

IRODALOM | LITERATURE

· Vitéz Nagy Zoltán: Új magyar művészet. Száz év szobrászata és festészete. Athenaeum, Budapest, 1941.

· Köpöczi Rózsa: Szőnyi István. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család, I–III. Szerk.: Kieselbach Tamás, Kieselbach Galéria, Budapest, 2023.

Kikiáltási ár: 7 500 000 Ft / 18 987 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 35 443 EUR

Henri Matisse: Szabadban (A fehér ruha), 1921, magántulajdon

»Festői problémáiban, ezüstös szürkéiben, meleg kékjeiben, téglás tompa vöröseiben, lágyan egymásbaomló tónusaiban a világ és sajátosan a magyar tájba szélesen belesimuló, békés lélek él, ha nem is követel túlzott érvényesülést. Festői problémáinak megoldásában benne van saját lelke s benne rezeg a táj hangulata«

VITÉZ NAGY ZOLTÁN

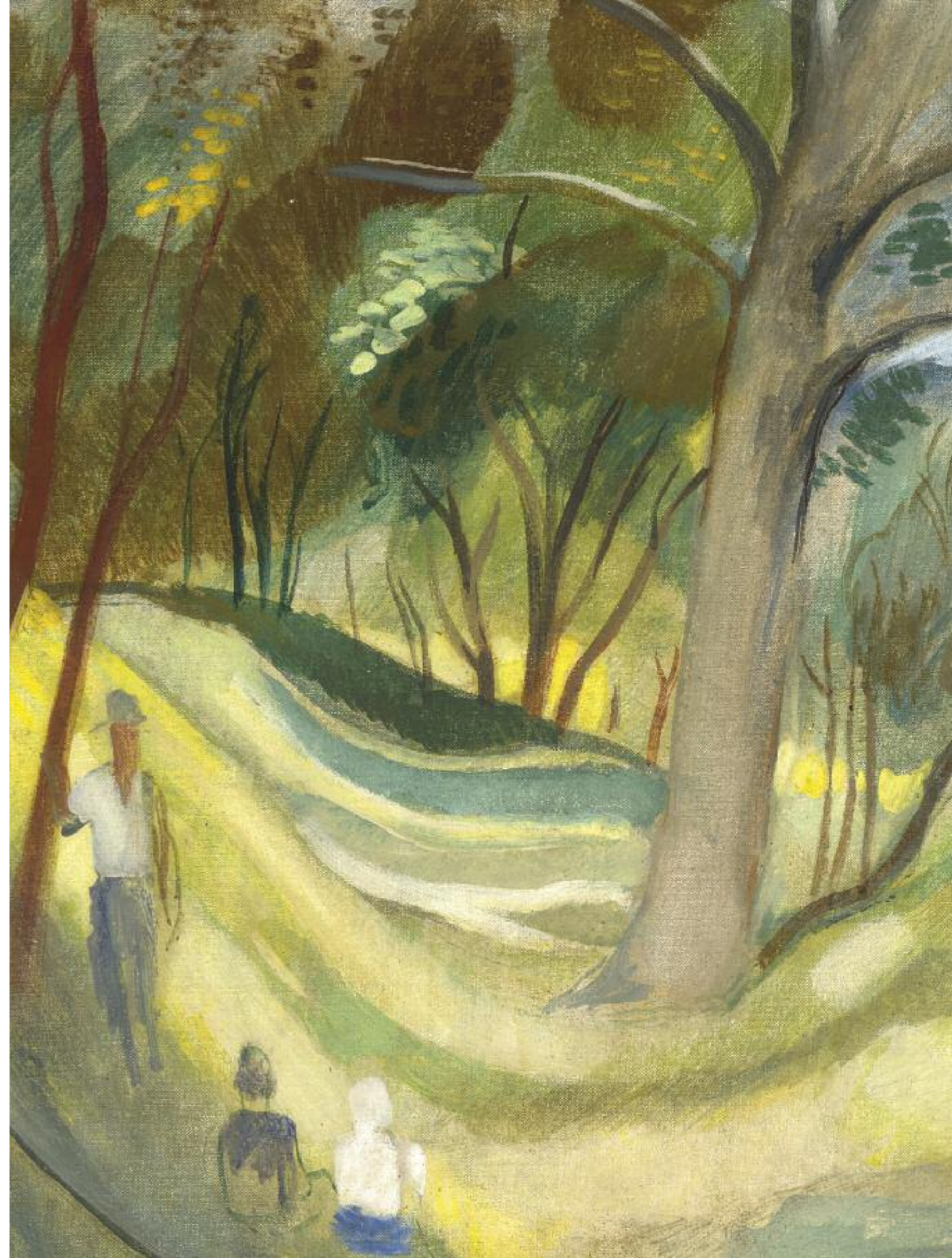

Mikor Vitéz Nagy Zoltán megírta 1941-es összefoglaló könyvét az előző száz év képzőművészeti terméséről, kezdésként nagy számvetést készített: „Művészi életünk sokfelé ágazó ösvényeit járva, erdőit, mélygyökereit és eredményeit keresve és vizsgálva, tisztában kell lennünk azzal, hogy Európa négy évszázadon keresztül nyugodtan élhetett és alkotott, de tőlünk mindezt megtagadta a történelmi sors. Nekünk százsorosra kellett élni és tenni a múlt század folyamán, hogy ezt a nagy hátrányt behozhassuk. Be kell látni, hogy a szellemi, különösen művészeti életünk fejlődését nem lehet római, vagy párizsi léptékkal mérni. [...] A magyar élet újrakezdésének sajátos körülményei, külön törvényei vannak, és ezek a szépművészetek fejlődésére hatványozottan érvényesek. Éppen ezért az elkövetkező fejezetekben szobrászatunknak és festőművészetünknek a fejlődését és eredményeit elsősorban ezek szerint a törvények szerint vizsgáljuk és értékeljük.”

Vitéz Zoltánnak a reformkori klasszicizmustól a korabeli népies törekvésekig tartó ívében Szőnyi István kiemelt helyet kapott. Nemcsak reprodukálta könyve legjobbakat összegyűjtő, válogatott képanyagában a most elemzett alkotást, hanem hosszasan elemezte a Zebegényben letelepedő festő művészetét: „Vizuális festőisége alatt valami transzcendentális lelkeség húzódik meg, s mégis legnaturalistább, sőt legveristább festők egyike. Őszintén tud örülni a táj dús színeinek, simogató, tikkasztó vagy üdítő levegőjének, bódította tavaszi földszagának. Festői problémáiban, ezüstös szürkéiben, meleg kékjeiben, téglás tompa vöröseiben, lágyan egymásbaomló tónusaiban a világ és sajátosan a magyar tájba szélesen belesimuló, békés lélek él, ha nem is követel túlzott érvényesülést. Festői problémáinak megoldásában benne van saját lelke s benne rezeg a táj hangulata.” Vitéz Nagy Zoltán szavai pontosan ráillenek a most vizsgált tájképre. Az árnyas erdő zöld tónusaira hangolt vízmosásban három figura látható, minden bizonnyal maga a festő és két gyermeke, Péter és Zsuzsa. Körben dallamosan hullámzó ívek csíkozzák azt a bemélyedő árkot, amelyet a völgy felé futó dombok vesznek körbe két oldalról. Bal kéz felé található – a vászon szélén túl – a sok Szőnyi-képen megörökített pad, a lombok közötti nyílásokon át pedig feltűnik a Duna távoli kékesszürke panorámája. A zebegényi táj és a benne élő ember csendes harmóniába olvad össze a kigyózó erővonalak és a magasztos fák közelségében.

Vitéz Nagy Zoltán:
Új magyar művészet.
Száz év szobrászata
és festészete, 1941

169 | Nemes Lampérth József
(Budapest, 1891–1924, Sátoraljaújhely)

A Tabán háttérben a régi Erzsébet híddal
Tabán with the Old Elisabeth Bridge

40 × 30 cm

Ceruza, papír | Pencil on paper

Jelezve jobbra lent: Lampért József |

Signed lower right: Lampért József

Kikiáltási ár: 5 000 000 Ft / 12 658 ELR

Becsérték: 6 500 000 – 9 000 000 Ft

Estimated price: 16 456 – 22 785 ELR

Nemes Lampérth József: Erzsébet-híd, 1910 körül,
Dornyay Béla Múzeum, Salgótarján

170 | Bortnyik Sándor

(Marosvásárhely, 1893–1976, Budapest)

Széken ülő fiú, 1940 körül
Boy Sitting on a Chair, c. 1940

54 × 41 cm

Olajtempera, papír | Oiltempera on paper

Jelezve balra fent: Bortnyik | Signed upper left: Bortnyik

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 962 EUR

Becsérték: 500 000 – 750 000 Ft

Estimated price: 1 266 – 1 899 EUR

A kép hátoldala

171 | Ferenczy Noémi

(Szentendre, 1890–1957, Budapest)

Fiatal lány a mezőn
Young Girl on Field

43,5 × 16,5 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper

J.n. | Unsigned

Kikiáltási ár: 340 000 Ft / 861 EUR

Becsérték: 600 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 519 – 2 532 EUR

172 | Korda Vince
(Pusztatúrpásztó, 1897–1979, London)

Francia csendélet (Provance), 1925
French Still Life (Provance), 1925

81 × 66 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Korda Paris 925 |
Signed lower left: Korda Paris 925

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.
Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest 2004. 537. 1048. kép

IRODALOM | LITERATURE

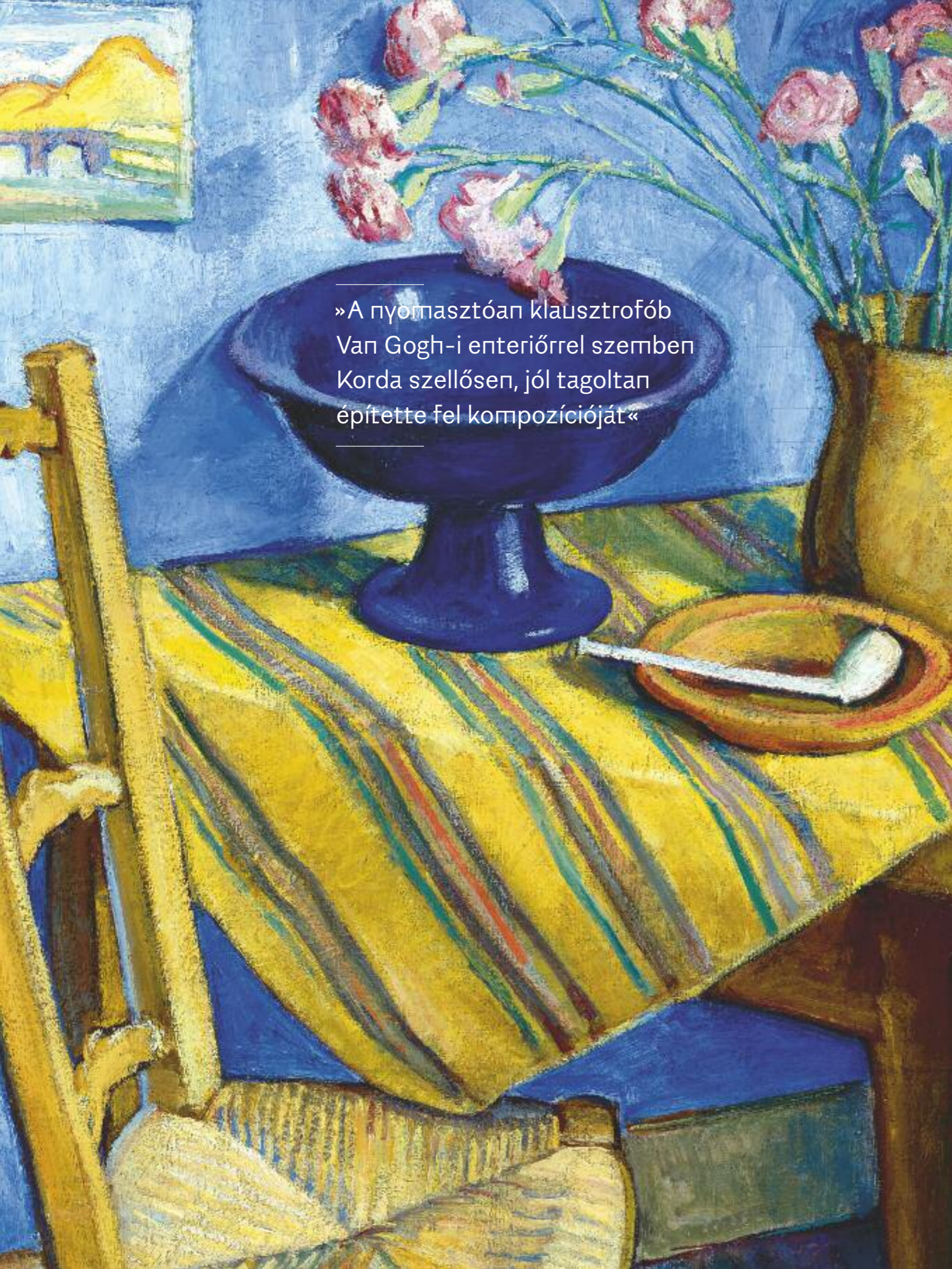
· Három hónap művészeti kiállításairól. Magyar Grafika, 1926/1–2., 26–28.
· Nagybánya művészete. Kiállítás a nagybányai művésztelep alapításának 100. évfordulója alkalmából. Szerk.: Nagy Ildikó, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1996.
· Árkádia tájain. Szőnyi István és köre 1918–1928. Szerk.: Zwickl András, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2001.

Kikiáltási ár: 24 000 000 Ft / 60 759 EUR
Becsérték: 30 000 000 – 44 000 000 Ft
Estimated price: 75 949 – 111 392 EUR

Vincent van Gogh: Van Gogh szobája Arles-ban, 1888,
Van Gogh Museum, Amsterdam

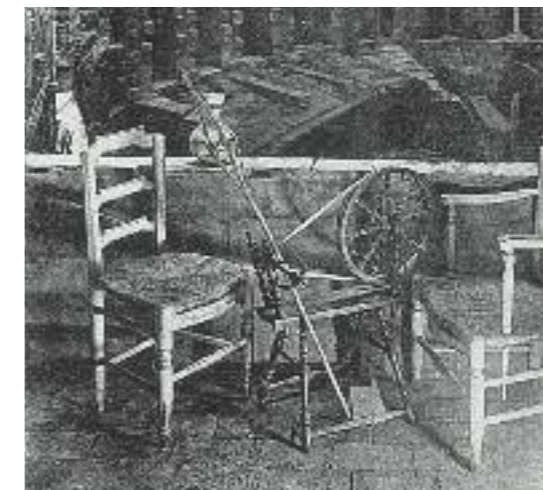
»A nyomasztóan klausztrófób Van Gogh-i enteriőrrel szemben Korda szellősen, jól tagoltan építette fel kompozícióját«

»ha kéket raksz fel, akkor sárgát is muszáj tenni mellé«

VINCENT VAN GOGH

Nincs kék sárga és narancs nélkül; ha kéket raksz fel, akkor sárgát is muszáj tenni mellé és narancsot is, nem igaz? Jaj már, azt mondd majd, hogy csak banalitásokat írok neked” – fogalmazta meg legfontosabb kolorista tanácsát Van Gogh festőbarátjának 1888-ban kelt levelében. Pár évtizeddel később ez a szál- lóigeszerű, „banális” mondás járhatott a fiatal párizsi festő, Korda Vince fejében, amikor újrakomponálta a modern zseni híres székes festményét. A Nagybányáról érkező művész enteriőr részlete a kék és sárga tónusok jókedvűen eleven, csattanós kontrasztjára épül. Sárga a szék, sárga a terítő, sárga a kancsó és sárga a pipás tál is, a fal viszont világoskék, a hatalmas méretű, öblös gyümölcsöstál pedig a legszebb kobaltekékben fürdözik. Még a falra akasztott kis tájképen is ezt a színpárost látjuk: a sárga hegyekre válaszoló kék égboltot, hidat és folyót. Nemcsak a jellegzetes színek idézik Van Gogh-t, hanem egyik leghíresebb motívuma: az emblematikus spárgás szék (*Szék pipával*, 1888, National Gallery, London). A rusztikus bútordarab olyan elterjedt volt Franciaország-szerte, mint a tonetszék a Monarchiában. Van Gogh „modelljét” a legendás arles-i „sárga házban” találta, de már szimbolikus önarcképként festette meg, jellegzetes táj- képpipájával és egy hagymásládával. Pár nappal később Van Gogh törekény pszichéjét felőrölte a lelki nyomás, és barátjával, Gauguinnal veszekedve végül levágta fülének egy darabját. A történetet a széles művészeti nyilvánosság csak évtize- dekekkel később ismerte meg, amikor a holland mester a modern festészet tra- gikus sorsú előfutáraként vált világsztárrá.

Vincent van Gogh: Szék pipával, 1888, National Gallery, London

Korda 1925-ben a drámai súlyú székes „önarcképpel” ellentétben napsütötte, vidám franciás kompozíciót festett ugyanabból a témából – az École de Paris szellemében. A nádfonatú szék mellé csíkos terítővel letakart asztalt állított, rajta hangulatos csendélet- tel: kobaltekék gyümölcsöstállal, fehér pipával és egy rózsaszín nar- ciszokkal teli korsóval. A nyomasztóan klausztrófób Van Gogh-i enteriőrrel szemben Korda szellősen, jól tagoltan építette fel kom- pozícióját, még egy napsütötte tájképpel is megnyitva a szoba zárt terét. Ezt a hangulati regisztert pontosan érzékelték már kortársai is, egy 1927-es tárlatkritika is éppen az érzelmileg áthangszerelt Van Gogh-t látta meg benne: „Korda tiszta, világos színsíkokba foglal össze arcképet és csendéletet. Van Gogh színkompozícióját juttatja eszünkbe, de van Gogh nyugtalan démonisága helyett ő nyájasan nyugalmas.”

Jellegzetes arles-i székek a századfordulóról (képeslap, Exposition Coloniale, Marseille, 1906)

»Bár Korda Vince a negyvenes években már a világ leghíresebb filmes szakemberei közé tartozott, kevesen tudták róla, hogy alig két évtizeddel korábban még a művészet egy másik területén, rendkívül ígéretesen induló, csillogóan tehetséges fiatal festőként hívta fel magára a figyelmet.«

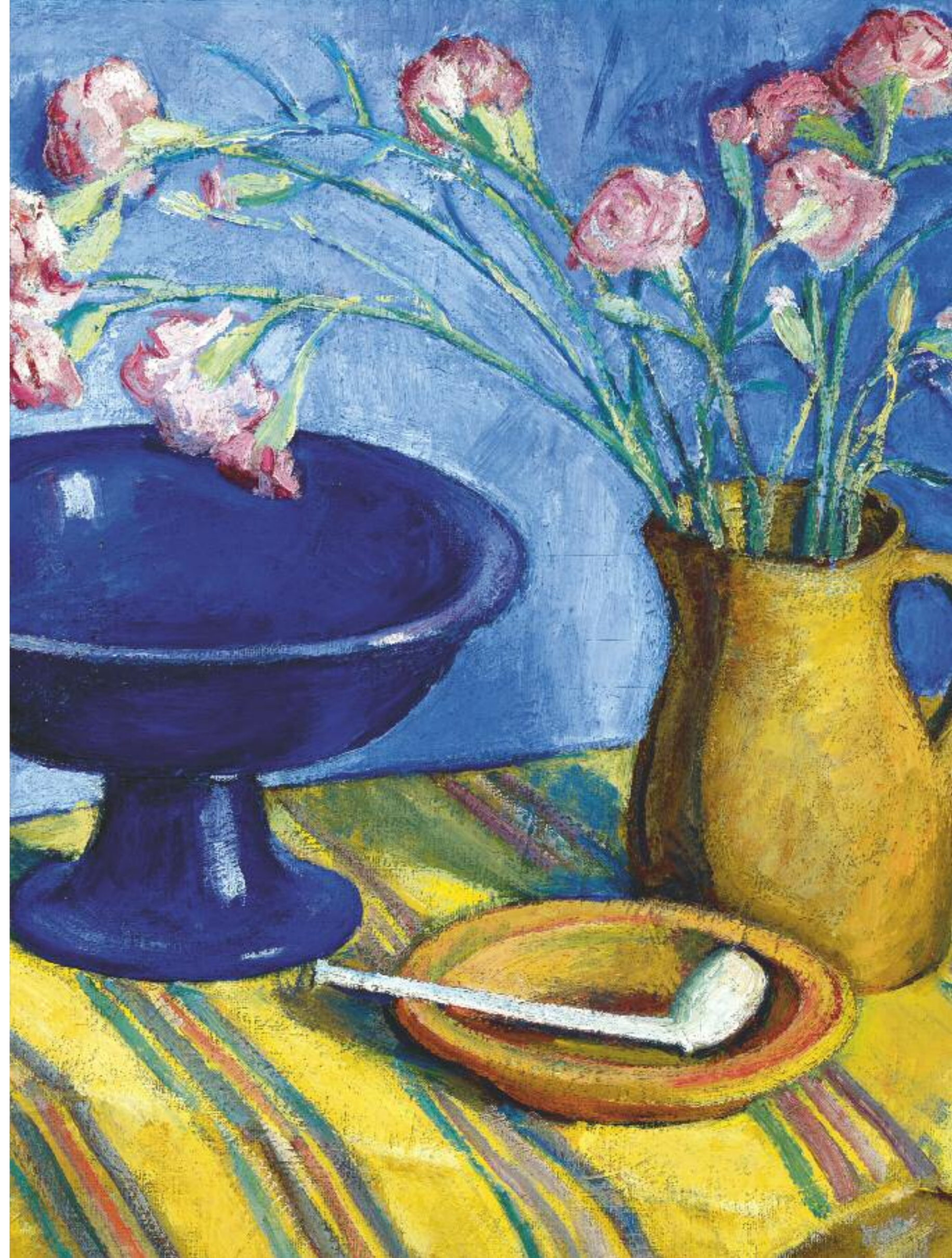
MOLNOS PÉTER

Korda Vince izgalmas életpályáját Molnos Péter foglalta össze: „Korda Vince és két bátyja, a legidősebb Sándor és a középső testvér, Zoltán élettörténete izgalmasabb, mint egy hollywoodi film precízen kimunkált cselekménye. A mindentől távol fekvő, apró alföldi faluban, Pusztatúrpusztán született fiúk karrierje olyan ívet futott be, amely már-már a népmesék világát idézi: a királyá emelkedő szegény koldusfiú példázata elevenedik meg sorsukban. A karrierjét újságíróként kezdő, majd alig három évtized múlva, 1942-ben lovaggá ütött legidősebb fivér, Sir Alexander Korda a korai nemzetközi filmipar egyik legsikeresebb alakjaként vált világhírűvé. Két testvére közül Zoltán rendezőként, Vince pedig díszlet- és jelmeztervezőként, legendás filmek művészeti vezetőjeként írta be magát a 20. századi filmművészet történetébe. Mindannyian Oscar-díjat kaptak: Vince 1941-ben, *A bagdadi tolvaj* művészeti igazgatójaként jutott el a csúcusra, sőt pályája során további négy jelölést is kiérdemelt. [...] Bár Korda Vince a negyvenes években már a világ leghíresebb filmes szakemberei közé tartozott, kevesen tudták róla, hogy alig két évtizeddel korábban még a művészet egy másik területén, rendkívül ígéretesen induló, csillogóan tehetséges fiatal festőként hívta fel magára a figyelmet. Az eredetileg Kellner Vince néven, 1897-ben született fiú négy évvel apja halála után, testvéreivel és édesanyjával együtt költözött Budapestre 1910 körül. Az Operaház díszletfestő osztályán, Kéméndy Jenő vezetésével ismerkedett meg a szakma alapfogásaival, majd az Iparművészeti Iskolában és a Művészház Szabadiskolájában képpezte magát tovább: itt Rippl-Rónai József és Kernstok Károly gondoskodott a növendékek felkészítéséről. 1916-ban iratkozott be a Képzőművészeti Főiskolára, ahol Zemplényi Tivadar és Réti István keze alatt dolgozott. Az itt megszerzett tudásnál is fontosabbnak bizonyultak azok a nyári hónapok, amelyeket a kecskeméti művésztelepen töltött többek között Iványi Grünwald Béla, Perlrott Csaba Vilmos és Lütz Béla mellett. Az első világháborús frontszolgálat és a Tanácsköztársaság bukása után testvéreivel együtt egy időre Bécsben telepedett el, ahonnan több hónapos, rendkívül termékeny olaszországi tanulmányútra indult.

André Kertész 1920-as évek végén készült párizsi fotóján nemcsak Korda Vince (balra) szerepel, de a kobaltnék gyümölcsöstál is, amely a Van Gogh-os csendélet egyik főszereplője

Firenze, Orvieto, Velence és Róma után Réti István tanácsára Nagybányára utazott, ahol – rövid bécsi és berlini látogatásokat leszámítva – közel két éven át dolgozott. Az itt készült, a Szőnyi-kör alkotóinak stílusában festett táj- és akt-kompozícióit 1924 márciusában mutatta be a budapesti Alkotás-Művészház kiállításán. A fiatal festő ekkor látogatott el a modern művészet fővárosába, Párizsba. Csak pár múzeumot tervezett megnézni, de sosem tért vissza Nagybányára. A most vizsgált, ízig-vérig párizsias főművének falára felakasztott – a Zazar-parti hidat és a Kereszthegyet ábrázoló – kis kompozíció hordozza csak a nagybányai örökséget. Az Oscar-díjas filmes korai festőművészeti pályájából csak pár alkotás maradt fenn, amelyek tanúsodnak ritka tehetségéről. Közülük is kiemelkedik a most vizsgált remekmű mint az életmű vitathatatlan csúcsa, egy igaz chef d'oeuvre Párizsból.

173 | Bernáth Aurél
(Marcali, 1892–1982, Budapest)

Csendélet székkal
Still Life with Chair

73 × 54 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

PROVENIENCIA | PROVENANCE
· Egykor angol magángyűjteményben

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR
Becsérték: 1 500 000 – 3 000 000 Ft
Estimated price: 3 797 – 7 595 EUR

174 | Lotz Károly

(Homburg vor der Höhe (Németország), 1833-1904, Budapest)

Vénusz születése, 1900 körül

Birth of Venus, c. 1900

50 × 160 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra fent: Lotz K. | Signed upper right: Lotz K.

VÉDETT | NO EXPORT

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· egykor Schickedanz Albert és családja tulajdonában

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- Lotz kiállítás, Múcsarnok, 1905 (kat. 21.)
- Grosse Berliner Kunstausstellung, Berlin, 1910 (kat. 1503.)
- Esposizione Internazionale di Belle Arti, 1911, Róma (kat. 129.)
- Lotz Károly emlékkiállítás, Ernst Múzeum, 1916 (kat. 93.)
- Az 1925-26. évi akt-kiállítás, 1925, Múcsarnok (kat. 252.)
- Lotz Károly emlékkiállítása, Múcsarnok, 1933 (kat. 303.)
- A Modell. Női akt a 19. századi magyar művészetben, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004 (kat. VII-20.)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- Magyar Művészet, 1925, 362.
- Lotz Károly emlékkiállításának képes tárgymutatója. 1833-1933. Országos Képzőművészeti Társulat, Múcsarnok, 1933, 8. kép
- A Modell. Női akt a 19. századi magyar művészetben. Szerk.: Imre Györgyi, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004, 369.

IRODALOM | LITERATURE

- Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. MTA, Budapest, 1938.
- Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Képzőművészeti Alap, Budapest, 1981.
- Bakó Zsuzsanna: Lotz Károly. Kossuth-Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.
- A Modell. Női akt a 19. századi magyar művészetben. Szerk.: Imre Györgyi, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2004.

Kikiáltási ár: 28 000 000 Ft / 70 886 EUR

Becsérték: 34 000 000 – 46 000 000 Ft

Estimated price: 86 076 – 116 456 EUR

» A szépség istennőjét meztelenül, hátán fekvé ábrázolta, amint kagylóban a tenger habjaiból megszületik. Hullámverés vetette ki a partra a tündöklő testet.«

YBL ERVIN

A szerelem istennőjének, Venusnak a görög neve, az Aphrodité, szó szerint „habokból kiemelkedőt” jelent, hiszen a mitológiai történet szerint a Földközi-tenger hullámai egy óriás kagylóhéjban (Venus kagyló) sodorták partra Ciprus szigeténél. A magyar akadémikus festészet és a pesti palotadekorációk nagymestere, Lotz Károly ezt a klasszikus témát dolgozta fel a békeidők finom érzékiségét sugárzó kompozícióján. Az ünnepelt festőművész több alkalommal is megörökítette a szerelem istennőjét, Lotz Kornélia bájos arcvonásaival és a hozzá társított tündéri törekenységű meztelen női testtel, de a most elemzett, sokszor bemutatott kompozíció jelentőségét tekintve kiemelkedik ezek közül. A nagy formátumú, elnyújtott vászonkép szerepelt a Lotz halála után rendezett műcsarnoki emlékkiállításon 1905-ben, majd egy berlini összefoglaló tárlaton, az olaszországi világkiállítás magyar anyagában Rómában (1911-ben), két Ernst Múzeumbeli Lotz-tárlaton (előbb 1916-ban, majd 1933-ban), a Műcsarnok legendás aktkiállításán 1925-ben, majd hosszú szünet után, legutóbb, a Magyar Nemzeti Galéria női modellekről szóló 2004-es történeti bemutatóján.

Schickedanz Albert, a festmény egykori tulajdonosa (forrás: Vasárnapi Újság)

Lotz Károlyt a nemzeti historizmus legsokoldalúbb és legtermékenyebb nagymestereként tartja számon a magyar művészettörténet. Szorgos műhelyéből mitológiai és történeti freskók sokasága került ki, díszítve a pesti bérpaloták legszebb épületeit. A fallépek mellett pusztai tájképei, irodalmi illusztrációi és angol ihletettséggű lóportréi miatt érdemelte ki a korabeli közönség kimagasló megbecsülését. A mai műértők – a történeti jelentőségű freskók tisztelete mellett – mégis elsősorban ihletett női aktjai miatt lelkesednek mind a mai napig művészetéért. Közülük is kiemelkednek fogadott lányáról és műzsájáról, Lotz Kornéliáról készített képei. A szerelemre gyúló idős festőfejedelem a sötét hajú, igézően hamvas fiatal szépséget különféle történelmi jelmezekben – vagy épp mitológiai aktként – örökítette meg. Kornélia a művészettörténet olyan érzéki szerelmeseihez hasonlóan vált halhatatlanná ecsetjének köszönhetően, mint Rubens Helena Fourment-je vagy Rembrandt Saskiája.

Lotz monográfusa, Ybl Ervin írta le a festmény születését a tulajdonosoktól eredő információk alapján. A mester a kompozíciót eredetileg a múzeum falára tervezte, de végül csak az olajkép változat készült el: „A Szépművészeti Múzeum renaissance csarnokába is tervezett egy ilyen lunettet [félkör alakú falmező], de ezt már halála következtében nem valósíthatta meg. A szépség istennőjét meztelenül, hátán fekvé ábrázolta, amint kagylóban a tenger habjaiból megszületik. Hullámverés vetette ki a partra a tündöklő testet. Lotz formaművészete összeolvad az ezüstös fényben csillogó színek sziporkázásával. Maga a mester is örült, hogy aktját a lombfoglatok helyett igazi kagylóba helyezhette. Többször is megfestette kisebb vázlatokban ezt a témát. Egyszer fehértarajos, kék hullámok völgyében pihenteti a kibontott hajú, tompa szürkésfehér aktot, eléje kis kagylót helyezett, majd gyöngyházfényű nagy kagylóba fektette a viruló testet. [...] A festmény alakja ezúttal még keskenyebb, szinte predella, csak előtere van a képnek. A hamvas rózsaszínek, az áttetsző fehérek, a halványsárgák, a tompított kékek ezüstös-aranyos fényben csillognak, hogy a karnáció üdeségét éreztessék. Minden könnyű, szinte lehelletfinom, csak az arc rajzát emelte ki a mester [...]. A sziporkázó gyöngyházfényben azonban nem vesz el semmi sem a formaszépségből. Lotz öreg korában is hitvallást tett az eszményi szép tiszteletéről. Eredetileg

a kép Schickedanz Alberté volt.” A festmény a Szépművészeti Múzeumot tervező építészhez került, később az ő családjának körében öröklődött tovább. Schickedanz és Lotz a millenniumi korszak ikerpillangója volt, akik együtt formálták-teremtették – kívül és belül – a századforduló Budapest ma is ismert építészeti karakterét, az Andrássy úti palotáktól a Hősök teréig. A „Schickedanz Venus” gyümölcsöző együttműködésüknek és barátságuknak foglalta.

Lotz Károly: Vázlat a Szépművészeti Múzeum reneszánsz csarnokának felképéhez (középen a Venus vázlata), 1902–1904, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

175 | Istókovits Kálmán
(Siklós, 1898–1990, Budapest)

Fiatal lány kék blúzban, 1940
Young Girl in a Blue Top, 1940

34 × 33 cm
Tempera, vászon | Tempera on canvas
Jelezve jobbra lent: Istókovits 1940 |
Signed lower right: Istókovits 1940

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 ELUR
Becsérték: 700 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 2 278 ELUR

176 | Stein János Gábor
(Kolozsvár, 1874–1944, Budapest)

Forrásnál (Ártatlanság)
Spring (Innocence)

109,5 × 41,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Hátoldalon: Stein János hagyatéki bélyegző |
On the reverse: Stein János inheritance stamp

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 ELUR
Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 4 051 – 6 076 ELUR

178 | Ébnerth Lajos

(Szilágysomlyó, 1902–
1982, Chaclacayo, Peru)

Metropolis, 1930

Metropolis, 1930

63 × 63 cm

Ceruza, papír | Pencil on paper

Jelezve balra fent: Ébnerth 30 |

Signed upper left: Ébnerth 30

Szerepelt a Virág Judit Galéria

28. aukcióján 175. tételként

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / 10 127 EUR

Becsérték: 5 000 000 – 7 000 000 Ft

Estimated price: 12 658 – 17 722 EUR

177 | Gulácsy Lajos

(Budapest, 1882–1932, Budapest)

Szerzetes

Monk

9,5 × 7 cm

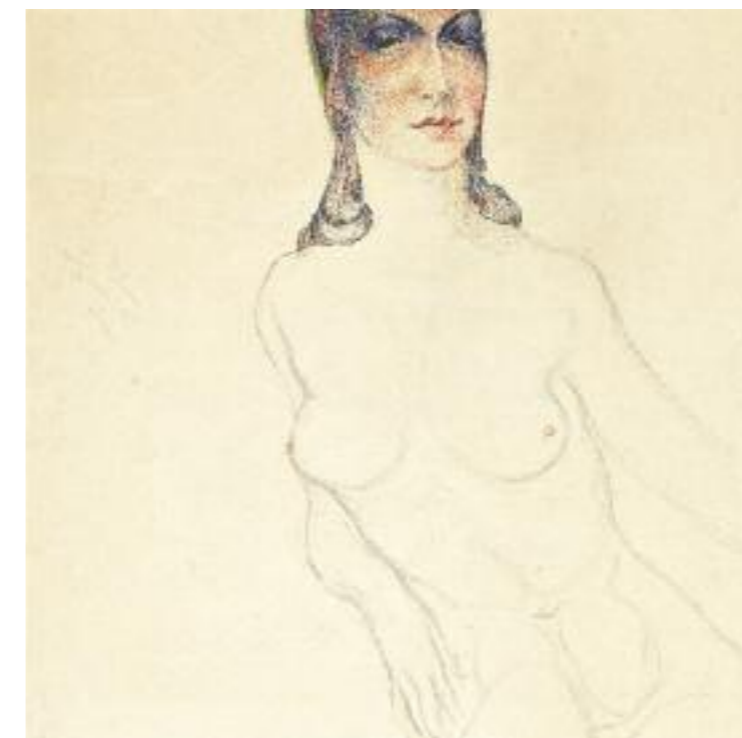
Ceruza, papír | Pencil on paper

Jelezve jobbra lent: GL | Signed lower right: GL

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR

Becsérték: 1 300 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 291 – 4 557 EUR

Hátoldalon:
Női akt

A Metropolis,
1927-es film-
bemutatójához
Heinz Schulz-
Neudamm által
készített plakát

179 | Márffy Ödön

(Budapest, 1878–1959, Budapest)

Domboldal sátrakkal, 1916 körül
Hill-Side with Tents, c. 1916

38 × 46 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Márffy Ödön,

Hátoldalon: MNG bírálati száma: 1094/972-es számmal |

Signed lower right: Márffy Ödön,

On the reverse: MNG bírálati száma: 1094/972-es számmal

VÉDETT | NO EXPORT

IRODALOM | LITERATURE

· Rockenbauer Zoltán: Márffy. Életműkatalogus.

Maklár Artworks, Budapest–Párizs, 2006.

Kikiáltási ár: 4 800 000 Ft / 12 152 EUR

Becsérték: 5 500 000 – 7 500 000 Ft

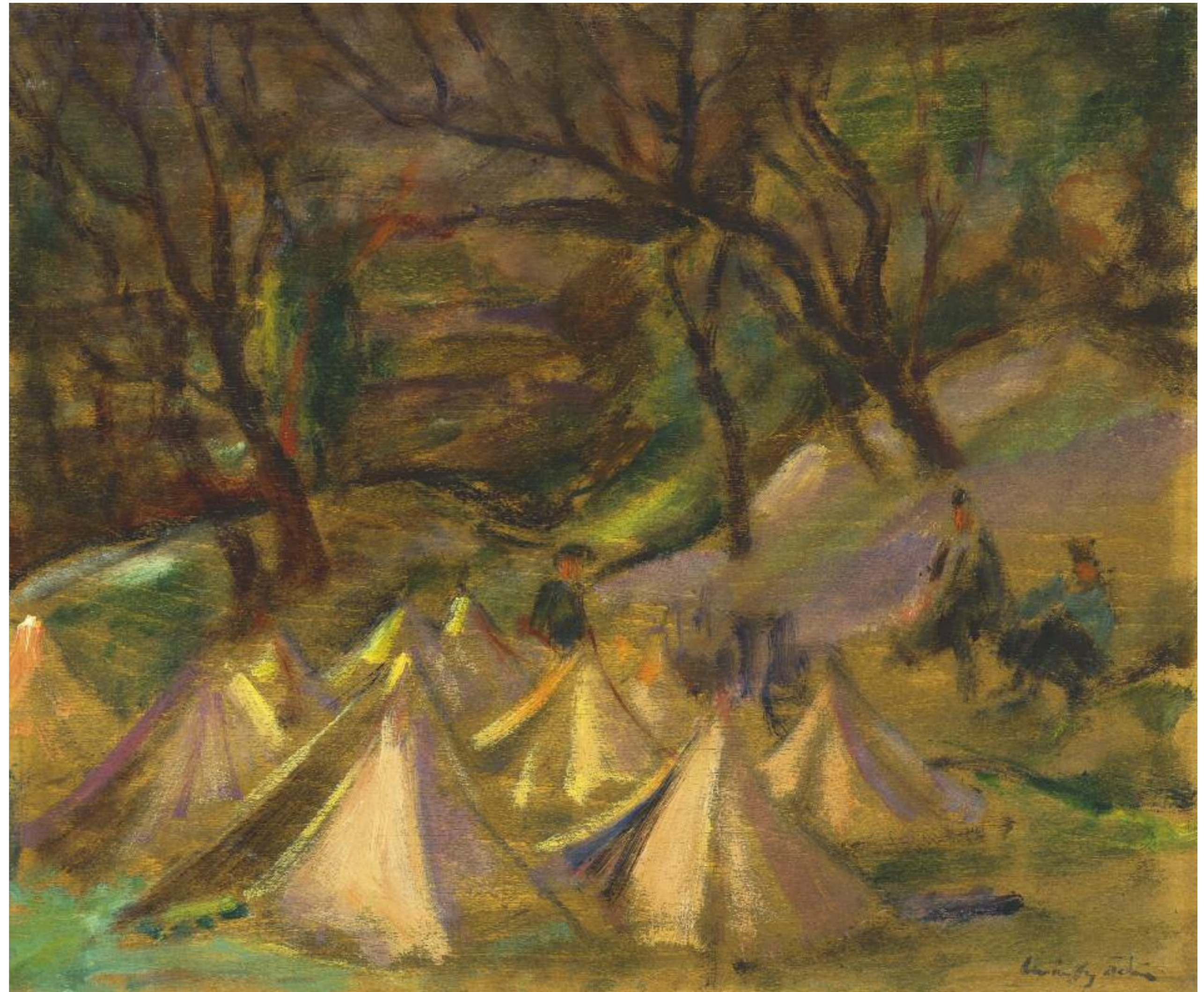
Estimated price: 13 924 – 18 987 EUR

Katonai iskola Márffy Ödön irányításával
(Kisfaludy-Stróbl Zsigmond, Berény Róbert, Márffy Ödön,
Körmendi-Frimm Ervin, Pór Bertalan)

Márffy Ödön: A Wippach völgyében, 1918, magántulajdon

»Véssük emlékezetünkbe, hogy egy festmény – mielőtt csataló, meztelen nő vagy valamilyen történet lesz belőle – lényegében nem egyéb, mint egy bizonyos csoportosítás szerint elrendezett, színekkel borított sík felület.«

MAURICE DENIS

Az életrajzokban rendre megjelenik Márfy Ödön mint banket-tekre járó nyalka katonatiszt, aki 1915-ben Pesten ismerkedett meg későbbi feleségével, Csinszkával. A nagy világgés kitérése egy évvel korábban véget vetett a franciás modernizmus hazai virágzásának. A Nyolcak fiatal festői közül többen bevonultak, Pór Bertalan, Orbán Dezső, Berény Róbert és Márfy is a hadseregben szolgált. Márfy előbb Dalmáciába került, majd megfordult a keleti fronton is. Tüzérfőhadnagyként művészeti iskolát vezetett, alatta szolgált több festőbarátja is, többek között Berény és Pór. Katonafestőként viszonylag kényelmes körülmények között dolgozott a bányászi Lugoson. Egy román festő emlékei között is megjelent uniformisba bújt tiszt alakja: „A bányászi kisvárosban kezdtük megszokni a monarchia mundérijában pompázó katonatiszteteket. Egyikük mégis feltűnt nekem egy reggel. Kardja a hóna alatt, tiszt szolga vitte utána a vásznat és a palettát. Utána eredtem, de hogy megszólítsam, arra már nem volt merzem. A folyó felé vette az útját, majd a templom küszöbén festette meg a képet.” A festő monográfusa, Rockenbauer Zoltán idézi Márfy visszaemlékezését a Pozsony feletti Osztravában fekvő hadifestő központtól: „Itt voltunk beosztva a Sajtó főhadiszállásra. Csak sapka és karszalag meg igazolvány volt. Itt találkoztunk kb. havonta s innen küldtek ki bennünket a különféle frontokra. Itt mutattuk be a rajzainkat és adták ki az ukázt. Itt barátkoztam össze Mednyánszkyval.”

Az elmúlt két évtized művészettörténeti kutatásainak köszönhetően mára egész részletes képünk alakult ki az első világháború alatti katonafestők munkásságáról. Az Osztrák–Magyar Monarchia Sajtóhadiszállása megszervezte, hogy a képzőművészek közel kerüljenek a frontokhoz, dokumentarista ecsetjükkel örökítve meg a dicsőség és a pusztulás pillanatait. A hadifestők képein keresztül ismerjük a Nagy Háború realiztikus mindennapjait (például Zádor István tolmácsolásában), egyetemes emberi tragédiává emelt panorámáit (elsősorban az öreg Mednyánszky bárónak köszönhetően) és a modern festői látvánnyá átváltó részleteit. A harmadik kategóriába tartoznak Rippl-Rónai katonai pasztelképei, Kocschka expresszív látomásai vagy éppen Márfy lovakat és kúpszerű sátrakat ötvöző tábori festményei (*A Lippach völgyében*, 1917, magántulajdon; *Táborozás*, 1917 körül, magántulajdon). A most vizsgált háborús festményt is a fauve-os színkontrasztok és a modern energiák szervezik. A sátrak cézanne-i kúpokként sorakoznak a fák tövében, ahogy a felkelő nap fénye színtűzijátékká változtatja ponyvájuk felszínét, barackszín vásznakkal, lila árnyékokkal és narancsos csúcspényekkel. Mintha a nyalka tüzér főhadnagy (aki végül tüzér századosként szerelt le) eszébe a táborban is csak Maurice Denis modernista tanítása járt volna: „Véssük emlékezetünkbe, hogy egy festmény – mielőtt csataló, meztelen nő vagy valamilyen történet lesz belőle – lényegében nem egyéb, mint egy bizonyos csoportosítás szerint elrendezett, színekkel borított sík felület.”

»A sátrak cézanne-i kúpokként sorakoznak a fák tövében, ahogy a felkelő nap fénye színtűzijátékká változtatja ponyvájuk felszínét, barackszín vásznakkal, lila árnyékokkal és narancsos csúcspényekkel.«

180 | Benedek Jenő

(Csongrád, 1939–2019, Budapest)

Nyári Balatonpart

Summer at the Shore of Lake Balaton

60 × 80 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve jobbra lent: Benedek, Hátoldalon:

Képcsarnok Vállalat címkéje | Signed lower right:

Benedek, On the reverse: label of Képcsarnok Vállalat

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 962 EUR

Becsérték: 650 000 – 850 000 Ft

Estimated price: 1 646 – 2 152 EUR

181 | Czencz János

(Ostffyasszonyfa, 1885–1960, Szekszárd)

Tengerparton (A narancssárga napernyő), 1911

Seashore (The Orange Beach Umbrella), 1911

66 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Czencz J. 911 |

Signed lower left: Czencz J. 911

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 278 EUR

Becsérték: 1 400 000 – 2 800 000 Ft

Estimated price: 3 544 – 7 089 EUR

182 | Jeges Ernő

(Torontálvásárhely, 1898–1956, Budapest)

Római műteremben

(Fiatal lány vörös drapéria előtt), 1932

Studio in Rome

(Young Girl on Red Pelmet), 1932

80 x60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Jeges E 1932 |

Signed lower left: Jeges E 1932

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 608 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 10 127 – 13 924 EUR

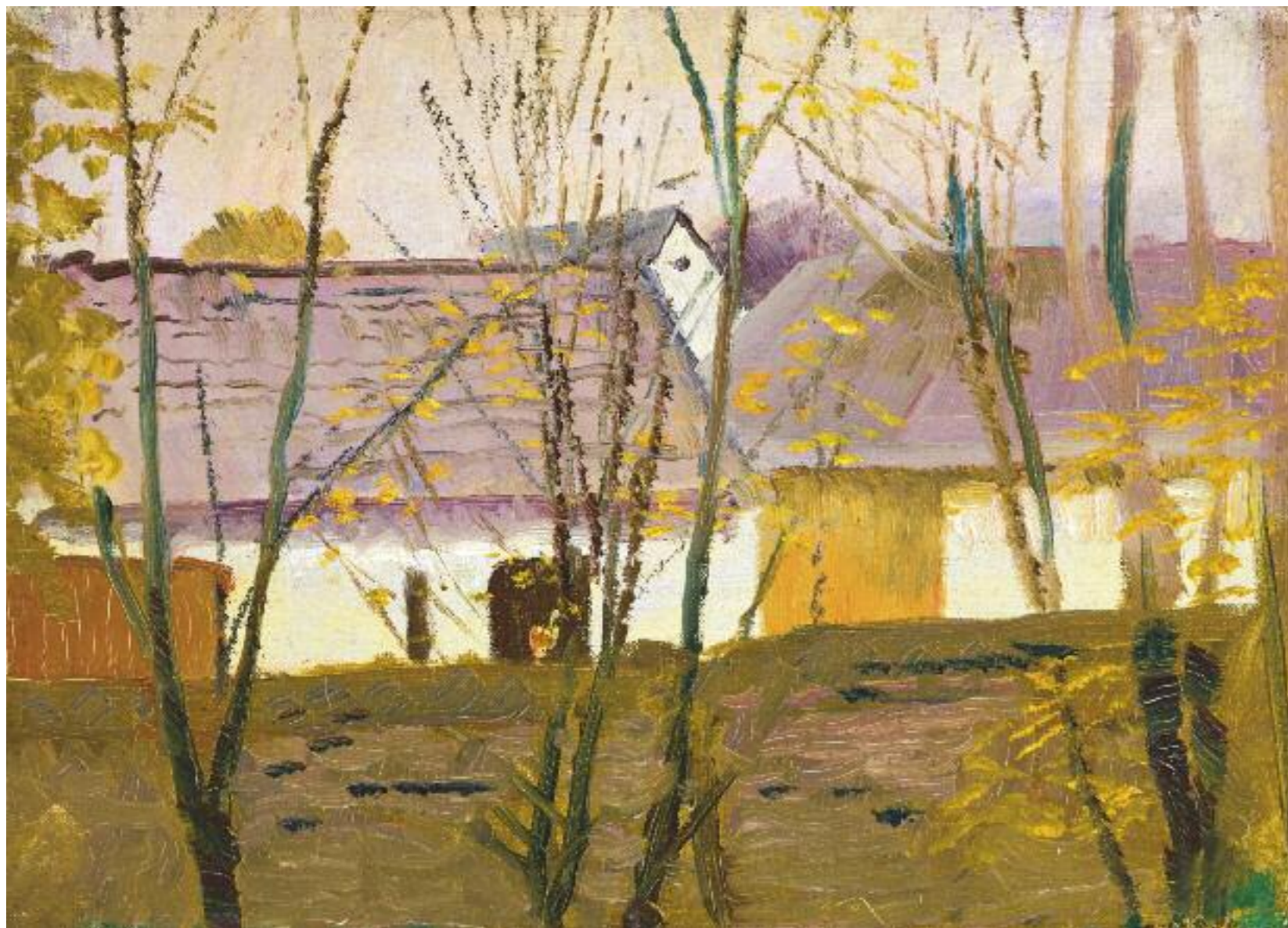

Jeges Ernő: Önarckép női akttal, 1939, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Medveczky Jenő: Nővérek, 1929, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

183 | Mednyánszky László
(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Kilátás a fák közül
View from the Trees

26 × 35,5 cm
Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky |
Signed lower right: Mednyánszky

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 ELR
Becsérték: 3 000 000 – 5 000 000 Ft
Estimated price: 7 595 – 12 658 ELR

184 | Szirt Oszkár
(Budapest, 1889–1915, Galicia)

Diófa, 1911
Walnut Tree, 1911

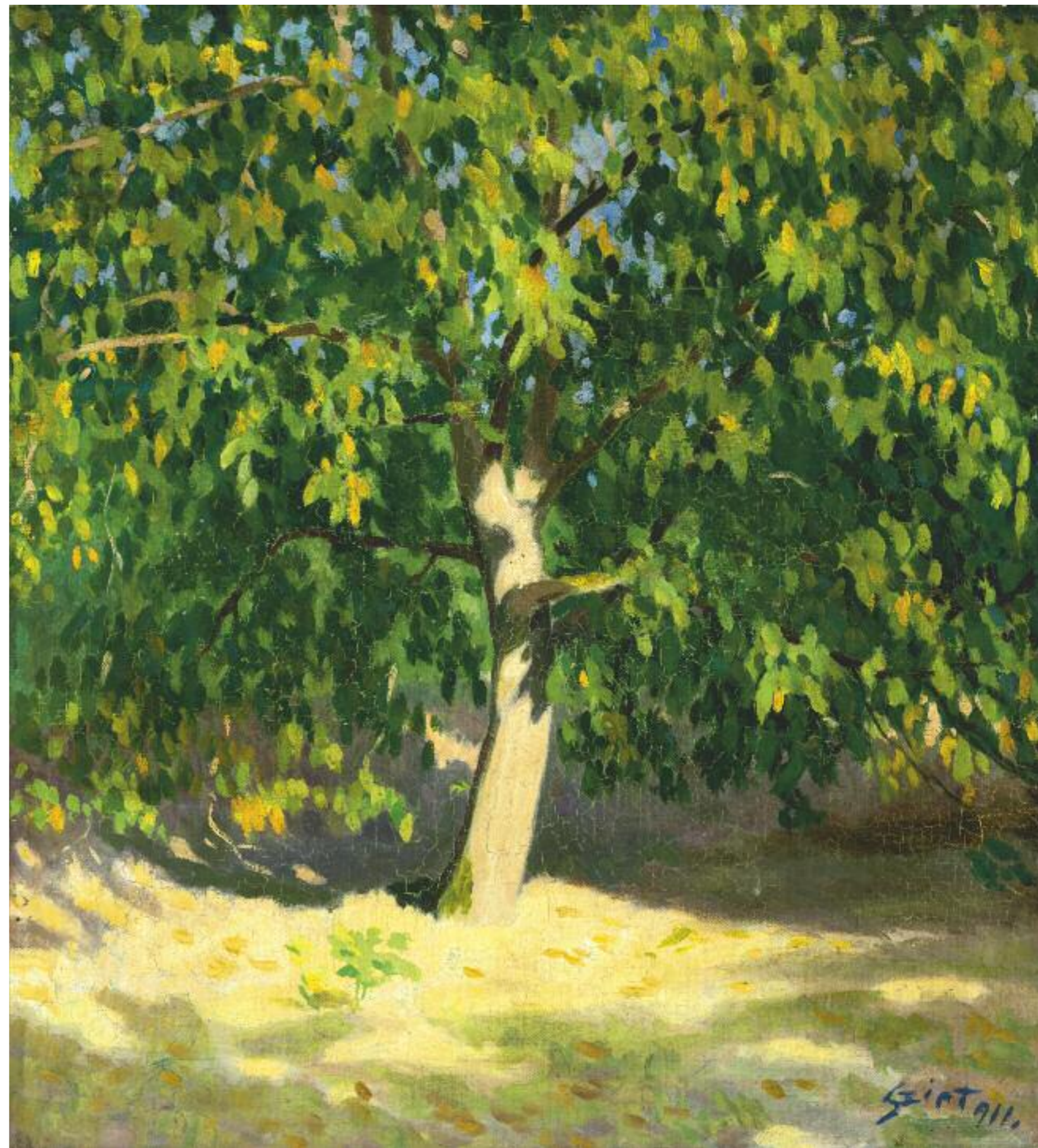
66 × 58 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Szirt 911 |
Signed lower right: Szirt 911

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 ELR
Becsérték: 850 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 152 – 3 544 ELR

Szinyei Merse Pál:
Vadgesztenyefa tanulmány, 1869,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

185 | K. Spányi Béla
(Pest, 1852–1914, Budapest)

Őszi nyírfaliget
Autumn Birch Groves

31 × 41 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve jobbra lent: K. Spányi B. |

Signed lower right: K. Spányi B.

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR

Beccsérték: 1 300 000 – 1 800 000 Ft

Estimated price: 3 291 – 4 557 EUR

Gustav Klimt: Nyírfa erdő, 1903, Belvedere Múzeum, Bécs

A dense forest scene with sunlight filtering through the trees, creating a warm, golden glow. The image shows a variety of trees, including a prominent birch tree on the left with its characteristic white bark. The foliage is thick and green, with bright highlights where the sun hits, creating a dappled light effect. The overall atmosphere is serene and natural.

Mednyánszky László

186 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Nyírfaliget
Birch Grove

120 × 80 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mednyánszky |

Signed lower right: Mednyánszky

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor német magángyűjteményben.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Malonyay Dezső, Mednyánszky, (Művészeti Könyvtár), 1905

Kikiáltási ár: 26 000 000 Ft / 65 823 EUR

Becsérték: 40 000 000 – 65 000 000 Ft

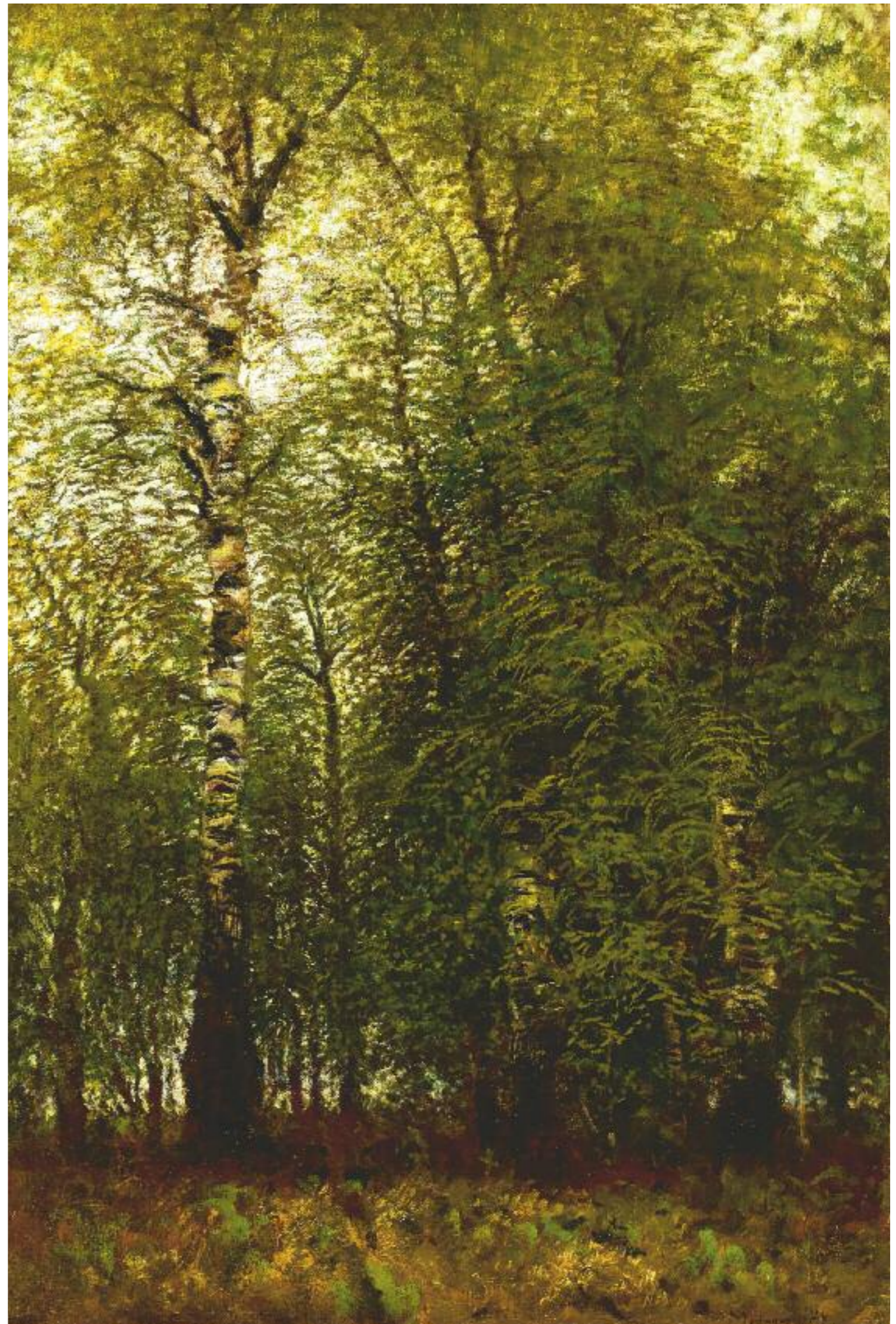
Estimated price: 101 266 – 164 557 EUR

Malonyay Dezső, Mednyánszky, (Művészeti Könyvtár), 1905

Mednyánszky László: Itatás a Tátrában, magántulajdon

»Vannak képek, hangulatok,
melyek tán rég látottak,
olyan emlékek, melyek
öntudatomban fel-felmerülnek
bennem, s néha tisztán, néha
homályosan látom őket«

MEDNYÁNSZKY LÁSZLÓ

Mednyánszky Margit visszaemlékezéséből (Czóbel Istvánné Mednyánszky Margit: László – Brouillon. In: Enigma, 2000) tudjuk, hogy a festő milyen koncentrált meditáció során elevenítette fel a műtermében a természetben látott élményeket: „egy közlékeny percben elmondta, hogyan is alakul ki nála a kompozíció, hogy azokat miként hagyja létrejönni. »Vannak képek, hangulatok, melyek tán rég látottak, olyan emlékek, melyek öntudatomban fel-felmerülnek bennem, s néha tisztán, néha homályosan látom őket« – mondotta. Ezeket fixírozni, testet adni nekik – ez a nagy munka. Lehunyt szemmel, csendben addig fixírozza a vásznat, míg minden részletét egészen megelevenedni nem látja maga előtt a keresett képen. Annyira, hogy a víznek a csobogását, loccsanását hallja, az erdő vagy a föld szagát érzi, miként a szél vagy a hó hidegét, amint a bőrére hat. (...) Ezen állapot sokszor magától jön, a képek öntudatába feltolulnak. Ezek neki a legértékesebbek.»

Mednyánszky László: Őszi táj, 1890-es évek,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Isaac Levitan: Nyírárdó, 1885-89, Tretykov Gallery, Moszkva

„Mednyánszky az ember itthon se nagyon ismerős; nagy társaságba régóta nem jár, művész-társai közt is ritkán fordul meg. Egy bagolyvárban lakik, félig a fellegek közt; (...) rendes társasága: a felhők, szél s az erdő sűrűje(...). (...) Egyike a leggyöngédebb lelkeknek, akik valaha a földön éltek, s akik csak félig élnek a földön. Micsoda tökéletes művész, s a tájképfestésnek mily nagy poétája” – írta róla a Hét kritikusa, Ambrus Zoltán 1904-ben.

„Bizonytalanul szétfolyó egyéniségét csak a természettel kötött szoros kapcsolat avatta művészetté... Kiült a természet elé s hagyta, hogy annak színei, formái, változó esetlegességei lelkét megérintsék. Az alkotó tulajdonképpen a természet volt, ő csak lejegyezte elsuttogott szavait... A természet képei alakatlan, megfoghatatlan, soha meg nem szilárduló, ködszerű vagy folyékony hangulatképek alakjában burjánzottak művészetében. Első vásznától utolsóig érzéseinek rabja volt... Évtizedes csavargásai alatt, a természettel való mély kapcsolata révén óriási formaemlékezet fejlődött ki benne. Tájképeit, melyeken rajta reszket az első benyomás friss harmata, bármily hihetetlenül hangzik is, egytől-egyig műteremben festette” – summázza Genthon István Mednyánszky tájképfestését.

187 | Szőnyi István
(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Különleges fények, 1927
Peculiar Lights, 1927

35 × 28,5 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve jobbra lent: Szőnyi I. 1927 |
Signed lower right: Szőnyi I. 1927

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 1 900 000 Ft / 4 810 EUR
Becsérték: 2 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimated price: 5 063 – 10 127 EUR

188 | Kernstok Károly
(Budapest, 1873–1940, Budapest)

Lovak a tájban (Zivatar)
Horses in the Landscape (Thunderstorm)

32,5 × 41 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve jobbra lent: Kernstok Károly,
Hátoldalon: Nemzeti Szalon címke töredék |
Signed lower right: Kernstok Károly,
On the reverse: label fragment of Nemzeti Szalon

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft / 8 101 EUR
Becsérték: 3 800 000 – 5 000 000 Ft
Estimated price: 9 620 – 12 658 EUR

189 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Téli táj aranyló fényekkel

Winter Landscape with Golden Lights

41,5 × 52,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Mednyánszky |

Signed lower right: Mednyánszky

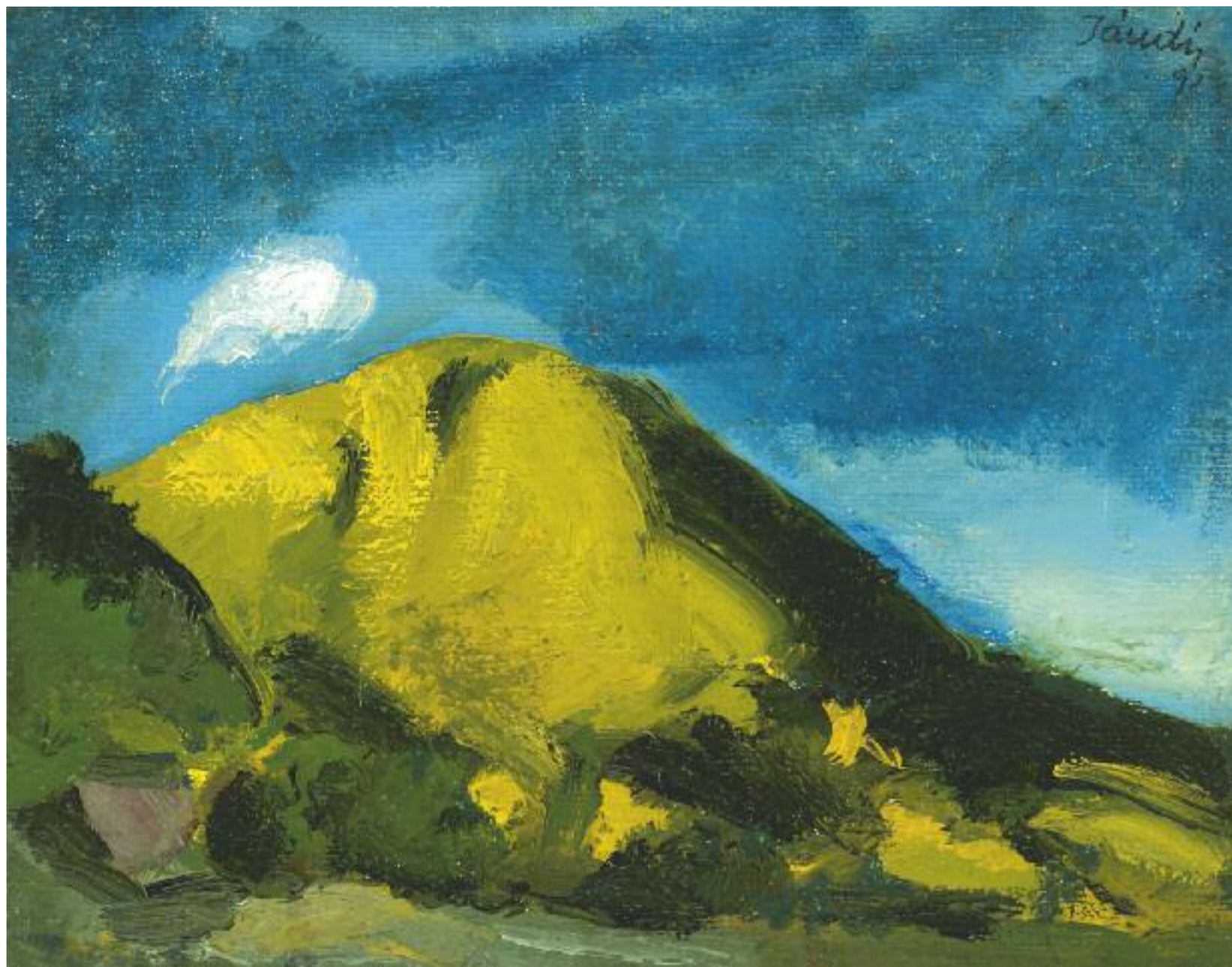
Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 608 EUR

Becsérték: 4 000 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 10 127 – 13 924 EUR

Mednyánszky László: Erdő szélén (Tábor),
Janus Pannonius Múzeum, Pécs

190 | Jándi Dávid

(Jánd, 1893–1944, Nagybánya)

Kereszthegy Nagybányán, 1925
Kereszt Hill on Nagybánya, 1925

19,5 x 24,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra fent: Jándi 925 |
Signed upper right: Jándi 925

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 1 500 000 Ft
Estimated price: 2 532 – 3 797 EUR

191 | Bánk Ernő

(Szalmatercs, 1883–1962, Budapest)

Napsütéses Zugliget
Sunny Zugliget

70 x 85 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Bánk Ernő |
Signed lower right: Bánk Ernő

Kikiáltási ár: 360 000 Ft / 911 EUR
Becsérték: 400 000 – 550 000 Ft
Estimated price: 1 013 – 1 392 EUR

192 | Aba-Novák Vilmos

(Budapest, 1894–1941, Budapest)

Szolnoki vásárban, 1934

Szolnok Market, 1934

44 × 50 cm

Tempera, falemez | Tempera on panel

Jelezve balra lent: Aba Novák 34 | Signed lower left: Aba Novák 34

A festmény hátoldalán a MÁV szállítási cédulája („Budapest

Keleti Pü – Szolnok személypályaudvar”); cédulatörredék

Aba-Novák Vilmos kézírásával, felirat rózsaszín krétával

(„2,250 KP”) és kék tollal („4703-63”)

Kikiáltási ár: 5 500 000 Ft / 13 924 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 10 000 000 Ft

Estimated price: 17 722 – 25 316 EUR

Aba-Novák Vilmos a szolnoki műteremben, 1934
(Mellette karikában a most tárgyalt kép)

»La Bettola című kompozícióját az 1930-as velencei biennálén megvásárolta az olasz állam, hogy Róma egyik legjelentősebb közgyűjteményében, a Galleria d'Arte Moderna-ban helyezze el.«

Hazatérés

Aba-Novák Vilmos 1930. június 4-én, a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként eltöltött másfél esztendő után új, senki másé-hoz nem hasonlítható festői stílussal érkezett vissza Budapestre: virtuóz technikával, robbanó színekkel, plakátszerű stilizálással megfestett temperaképei szenzációként hatottak a hazai művészet-szerető közönség előtt. Ekkor már nem csak Magyarországon, de a nemzetközi szinten is felfigyeltek alkotásaira: *La Bettola* című kompozícióját az 1930-as velencei biennálén megvásárolta az olasz állam, hogy Róma egyik legjelentősebb közgyűjteményében, a Galleria d'Arte Moderna-ban helyezze el.

A következő év februárjában elsőpró sikerrel állította ki festményeit és grafikáit az Ernst Múzeumban, a Pátzay Pállal közösen rendezett kiállításán. Ettől fogva generációja egyik, ha nem a legjelentősebb festőjeként tekintett rá a kritika, a gyűjtők közössége és a nagyközönség egyaránt. Az itt bemutatott művek elsősorban három téma körül csoportosultak: az itáliai táj, az olasz nép élete és a cirkusz világa ihlette meg leginkább a harmincas éveik közepén járó festőt. Bár a kiállított művek között még nem találunk erre vonatkozó utalást, szinte bizonyos, hogy ezekben a hónapokban már élénken foglalkoztatta egy új festői tematika kiaknázása. A római kisvendéglők, a számos kompozíció megörökített történelmi világtól egyenes út vezetett a szolnoki vásárok ember- és állatkavalkádjához, a legendás *Mérges Giovannitól* az alföldi laci-konyhák élénken gesztikuláló közönségéhez.

Aba-Novák Vilmos egy Szolnokhoz közeli tanyán modelljei körében, 1932 körül

Az inspiráló olaszországi tanulmányútról hazatérő fiatal festőt az egyszerű, falusi környezet iránti vágy vezette a Zagyva-parti művésztelepre. „Sok itt a kő, kevés a zöld, beköszöntött a parasztnosztalgia” – írta Rómából egyik otthoni barátjának, s így nem csoda, ha az ösztöndíj lejártát követően a nagyvárosoktól távoli helyszínek és témák keresésébe fogott. Bár a megtelepedés, az első nyári leköltözés pontos dátumát nem ismerjük, annyi azonban bizonyos, hogy 1931 nyarán már megszülettek az első szolnoki népeletrajzok. A következő fél évtizedben ez a téma vált uralkodóvá Aba-Novák festészetében. Ezek a művek itthon ugyanolyan sikeresnek bizonyultak, mint az itáliai veduták, sőt a velencei biennálékon és a külföldi magyar kiállításokon – Londontól New Yorkig – éppen ezekkel, a szolnoki vásárok világát bemutató festményekkel szerezte Aba-Novák a legtöbb elismerést.

Aba-Novák Vilmos: La Bettola, 1930
(Galleria d'Arte Moderna, Róma)

Id. Pieter Bruegel: Parasztlakodalom, 1568

A magyar Bruegel

Számos korabeli művészeti író és kritikus hasonlította Aba-Novák szolnoki népeletrajzait id. Pieter Bruegel világhírű alkotásaihoz: az áradó mesélőkedv, a mozgalmas csoportfűzés és a szereplők jellemzésének már-már groteszkbe hajló élessége kétségtelenül alapot teremt a beszédes párhuzamra.

A most vizsgált alkotás is hamar a néző eszébe juttatja a 16. századi németalföldi mester egyik leghíresebb festményét, a bécsi Kunsthistorisches Museumban őrzött *Parasztlakodalmat*. Aba-Novák és Bruegel képét nem csupán a rokon téma, a foltok pergő ritmusa és az epikus tartalom dominanciája köti össze: a kompozíciós megoldások és az ábrázolt motívumok terén is kimutatható a közeli kapcsolat. A bal alsó sarokban mindkét képen kiürült kerámia-kancsók sorakoznak, s talán az sem véletlen, hogy éppen itt kapott helyet egy-egy olyan figura, aki éppen sört önt a vendégek korsóiba. Bruegel „főhőse” egy hatalmas cserépedényből, míg Aba-Novák robosztus kocsmáros egy megcsa-

polt hordóból méri ki az aranysárga fényben ragyogó italt. Mindkét festő fontosnak tartotta, hogy egy-egy gyermekalakot is elhelyezzen a képen: a *Szolnoki laci-konyhán* a világító fehér ingbe öltözött kislány alakja élesen villan fel a sárga kendős paraszttasszony sötét szoknyája előtt, míg Bruegel szintén a festmény leghangsúlyosabb részén, a kompozíció előterében szerepeltet egy hatalmas vörös sapkával is kiemelt kislányt. Négy évszázadnyi távolság, mégis a hasonló művészi karakter a téma, a motívumok és a formai megoldások terén is közeli rokonságot eredményez.

Aba-Novák Vilmos: Szolnoki laci-konyha, 1934

Négy kocka az Aba-Novák szolnoki műtermében készült filmfelvétélből, 1934

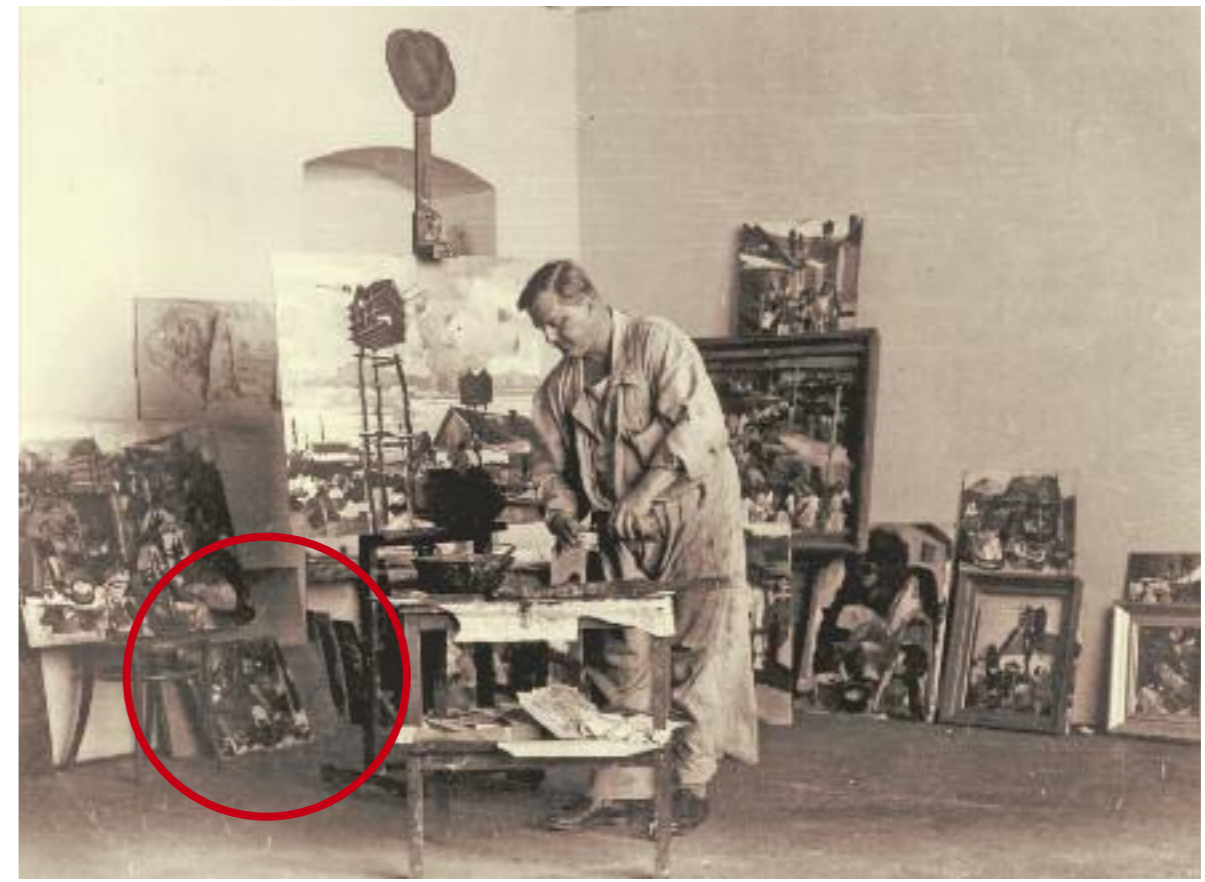
Az ecset mestere

Aba-Novák jó érzékel talált rá az alföldi vásárok zsebongó forgatagára: a nagyvárosi büfék és bisztrók ősei, a vendégektől nyüzsgő lacikonyhák kimeríthetetlen változatossággal ontották a jellegzetes népi karaktereket. A most vizsgált vásári jelenet sem más, mint emberekkel, gesztusokkal, színekkel és foltokkal telezsúfolt színpad, amelynek minden egyes szereplője köré történetet kanyarít a néző képzelete.

Aba-Novák az itáliai tanulmányút során, a temperára való áttéréssel párhuzamosan kísérletezte ki képeinek egyéni ízű koloritját, a szürke, fekete és barna alapszövetbe illesztett expresszív erejű foltok rafinált kombinációját. Fel-ismerte, hogy a színek erejét azzal tudja szinte a végtelékig fokozni, hogy sötét környezetbe ágyazva villantja fel őket. Képünkön is jól megfigyelhető, milyen féktelen erővel csattannak fel az élénk vörös, kék és citromsárga motívumok. Miközben nagy, tagolatlan színmezők-ből, illetve pengével az alapozásig visszakapart fehér foltokból formálja alakjait, néhol csaknem egy ötvös precizitásával és finomságával, páratlan virtuózitással rajzol a felületre hajszálvékony ecsetjével. Az így kanyarított, cikkanó vonalak gyakran elszakadnak a körülölelt formától, ezzel is fokozva a kép modern hangvételét és a kompozíció levegős, üde frissességét.

Lacikonyha korabeli képeslapokon, 1930-as évek

Aba-Novák Vilmos a szolnoki műtermében, 1934 (Körülötte válogatás a fényképen látható festmények közül, karikában a most tárgyalt kép)

A műteremben

A magyar festők többségével ellentétben Aba-Novák Vilmosról szerencsésen fennmaradt néhány izgalmas fénykép és két filmrészlet is, amelyek munka közben, műterme kulisszái között mutatják be a „barbár zsenit” és frissen befejezett vagy éppen munkában lévő alkotásait. E kivételes értékű dokumentumok sorából is kiemelkedik egy kitűnő minőségű, a festő szolnoki műtermében született felvétel. A kép – a rajta feltűnő művek tanúsága szerint – 1934 őszén készült: az elmúlt pár hónap, egy inspiráló szolnoki nyár művészi termése szinte komplett kamarakiállításaként hat a művész robotstus alakja körül. A festőállványon az esztendő egyik főműve, az 1935-ben New Yorkban kiállított és eladott, de a közelmúltban hazakerült és elővezett *Galambdúcok* pihen, amelynek utolsó ecsetvonásai éppen a fénykép készítésének perceiben kerülhettek a felületre. A műterem falainak támasztott képek közül szinte valamennyit azonosítani lehet. A jobb szélén két kisebb festmény tűnik fel: a 2016 decemberében aukcióra került *Ivók*, felette pedig az *Itatás* című, több változatban is megfestett kompozíció egyik – ma még lappangó – variációja. E festményektől balra szintén egy lappangó, galambdúcok kompozíció látható, míg felette a népszerű lacikonyha-sorozat egy közelmúltban árvezett, 1934-es datálású példánya kapott helyet.

A sorban egy nehezen azonosítható, ma még lappangó kép következik, felette viszont két jól ismert kompozíció tűnik fel: keretben a nagyobb méretű, csupán korabeli reprodukcióról ismert *Kubikusok*, felette pedig az 1935-ös New York-i tárlaton szintén bemutatott, 2018-ban a Virág Judit Galériában aukcióra került *Lidvarban* látható. A festőállványtól balra, a földre helyezve, egy ma még lappangó, nagyobb méretű kompozíció alatt pihen e rövid műterem-bemutató valódi apropója: a most elemzett *Szolnoki lacikonyha*. A kitűnő kvalitású, Aba-Novák érett periódusának minden erényét magán viselő kompozíció külön érdekessége, hogy nem csupán e most bemutatott fényképen, de egy ugyanekkor készített rövid filmrészleten is feltűnik.

MOLNOS PÉTER

193 | Szőnyi István

(Újpest, 1894–1960, Zebegény)

Gesztenyefa alatt, 1922

Under the Chestnut Tree, 1922

112 × 122 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra fent: Szőnyi I. 922 |

Signed upper left: Szőnyi I. 922

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Modern magyar festészet 1919–1964.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Budapest 2004. 903. kép

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest,

2023. II. 110–111.

· Szőnyi István. Dunakanyar – Zebegény – otthon – család.

Szerk.: Kieselbach Tamás. Kieselbach Galéria, Budapest,

2023. III. 521.

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 190 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 30 380 EUR

id. Pieter Bruegel: A paraszt és a fészektolvaj, 1568,
Kunsthistorisches Museum, Bécs

194 | Borszék Frigyes
(Megyaszó, 1880–1955, Budapest)

Fények a patakparton
Lights on the Riverside

64 × 84 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Borszék Frigyes |

Signed lower right: Borszék Frigyes

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· A Művészház palotafelavató kiállítása,

Budapest, Művészház 1913

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR

Becsérték: 1 600 000 – 2 400 000 Ft

Estimated price: 4 051 – 6 076 EUR

„Borszék festői tanulmányait Budapesten végezte, majd Münchenben Hollósynál folytatta. Egy ideig Londonban dolgozott, majd Amszterdamból tért haza. Itthon számos kiállításon vett részt, műveit a hazai megújuló művészeti élet rangos kiállító helyiségeiben mutatta be jelentős sikerrel. Közülük a Művészháznak 1909-ben műtárosa, később titkára volt. Festett népies zsánerképeket, vallásos kompozíciókat (pályáját Munkácsy Mihály *Krisztus Pilátus előtt* című festményének a másolásával kezdte), allegorikus jeleneteket, csendéleteket és tájképeket. Életművében a hagyományos, akadémikus kompozíciójú művek zsánerfestményekkel váltakoznak, s hol a plein air festésmód, hol a szecesszió hatását mutatják. A szecesszió iparművészetet megújító tevékenysége is hatást gyakorolt művészetére, s 1915-től kerámiákat kezdett készíteni. Ettől fogva együtt mutatta be festett porcelánjait és festményeit. Hogy a kortársak mennyire újszerűnek ítélték munkáit, az is mutatja, hogy a Nemzeti Szalon 1907-es kiállításán, ahol Paul Gauguin-tól több mint ötven munkát állítottak ki, Borszék festménye (*Ábel temetése*) Gauguin, Henri Matisse, Georges Seurat, Paul Signac, Paul Marquet, Theo van Rysselberghe grafikáinak közvetlen szomszédságában volt kiállítva.”

GELLÉR KATALIN

195 | Rubovics Márk

(Pest, 1867–1947, Budapest)

Naplemenete a Balatonon (Balatoni hangulat)
Sunset on Lake Balaton (Lake Balaton Vibes)

50 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Rubovics M. | Signed lower right: Rubovics M.

Kikiáltási ár: 480 000 Ft / 1 215 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 2 532 EUR

196 | Csergezán Pál

(Záhony, 1924–1996, Budapest)

Fácánok
Pheasants

48 × 60 cm

Olaj, falemez | Oil on panel

Jelezve jobbra lent: Csergezán Pál |

Signed lower right: Csergezán Pál

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 300 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 3 291 EUR

197 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Különös táj (Ház emeleti ablakából
kiszűrődő sárga lámpafény)

Peculiar Landscape (Yellow Light Escaping
from the Top Floor of the House)

60 × 100 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 7 000 000 Ft / 17 722 EUR

Becsérték: 9 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 35 443 EUR

Gulácsy Lajos: Kisértés (Egy bizarr este), 1909–1911,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

198 | Ligeti Antal

(Nagykároly, 1823–1890, Budapest)

Esztergom látképe, 1883

Views of Esztergom, 1883

80 × 120 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Ligeti A. 1883 |

Signed lower left: Ligeti A. 1883

VÉDETT | NO EXPORT

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· BÁV 67. Képaució, 92. tétel, 1985

(*Esztergom látkép* címmel).

IRODALOM | LITERATURE

· Ligeti. Esztergom és Vidéke, 1883/42., 3.

· Ligeti Antal (1823–1890). A természettanulmánytól

a mesterműig. Szerk.: Blaskóné Majkó Katalin –

Radványi Orsolya – Zsákovics Ferenc,

Semmelweis, Budapest, 2007.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 ELR

Becsérték: 9 000 000 – 13 000 000 Ft

Estimated price: 22 785 – 32 911 ELR

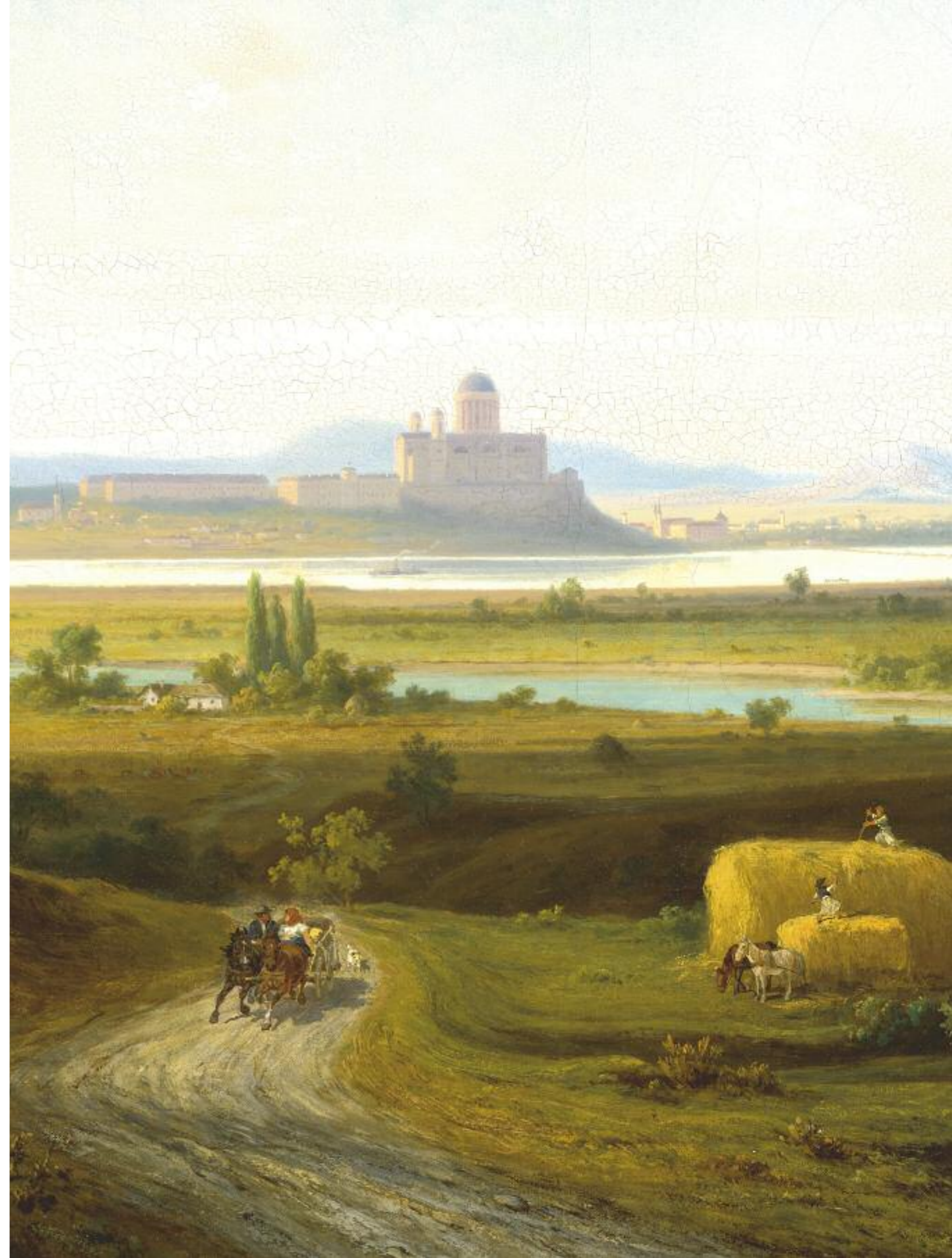
Ligeti Antal
(forrás: Vasárnapi Ljlság)

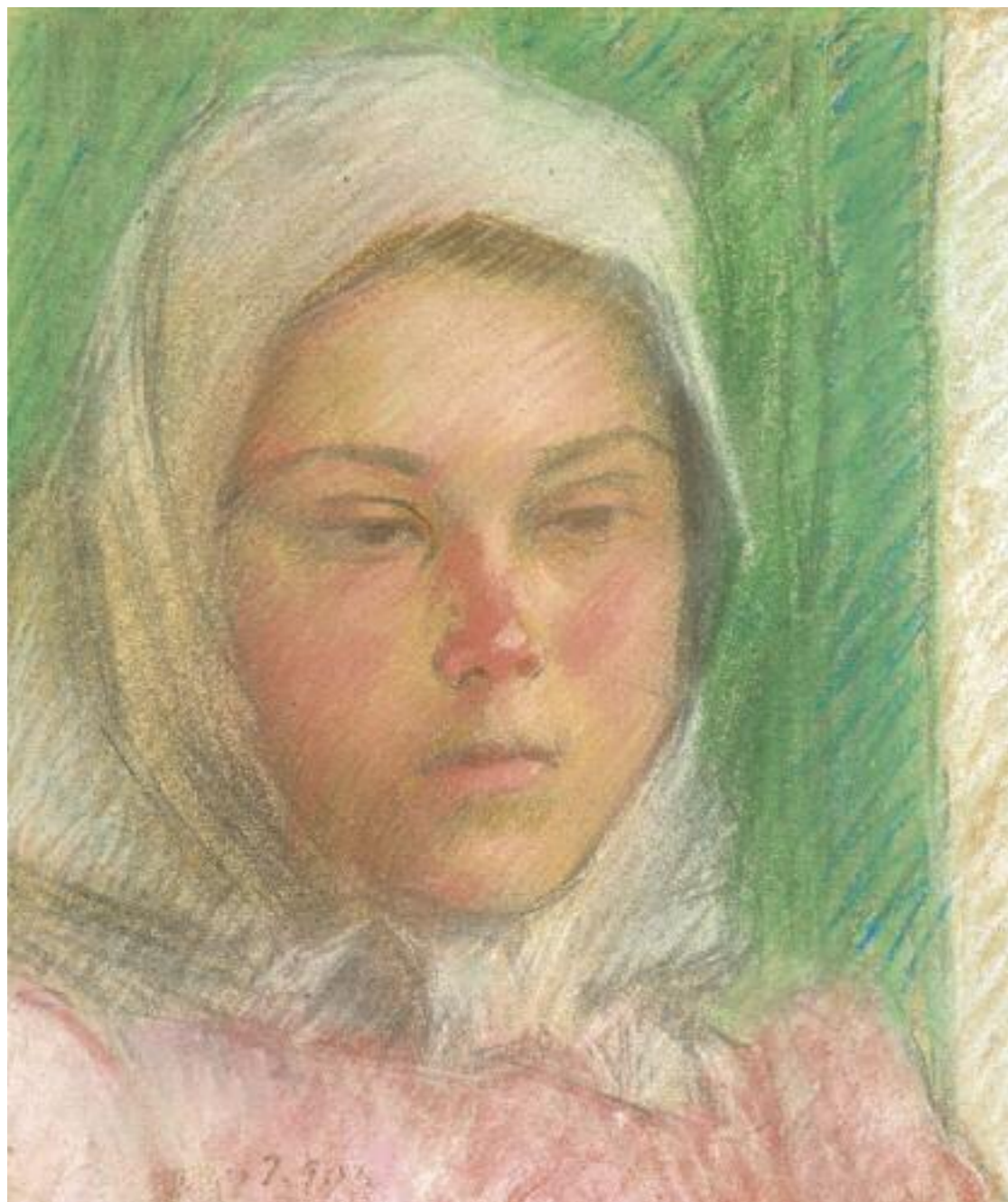
„Ligeti Antal hírneves tájképfestőnk s a nemzeti muzeum képtárá-
rának jeles őre érkezett vasárnap városunkba s csak tegnap uta-
zott ismét vissza Budapestre. A szeretetreméltó művész újabb
fölvételt keresett Esztergom remek környékének lefestésére” –
adta hírül az *Esztergom és Vidéke* krónikása 1883-ban, mikor a
19. század ünnepelt tájképfestője ellátogatott vázlatokat készí-
teni a katolikus egyház magyar központjába, a hercegprímás szék-
városába. Az egykori királyi vár hegyén emelt székesegyház alatt,
mélyen eltemetve, középkori falak és reneszánsz termek sora-
koztak, ahol – mint azt a közelmúltbeli kutatás felvetette – akár
maga Botticelli is dolgozhatott. Ligeti 1883-as látogatása alkalmá-
val jó pár kilométerre eltávolodott a bazilika pár évtizeddel ko-
rábban emelt, Hild József által tervezett klasszicista kupolájától.
Átkelt a Dunán, és észak felé ballagott a ma már Szlovákiához
tartozó párkányi oldalon. Innen visszatekintve markói táj tárult
elé: a romantikus felhők alatt a felkelő nap festi rózsaszínre a
templom és a papnevelde épületeit. A háttérben a Pilis csúcsai,
középen a Garam siet találkozni a Duna széles folyamával. Az
előtérben útszéli kereszt, szaladó lovas kocsi, szénaszekeret ra-
kodó parasztfigurák és egy nádtetejű házikó. Ligeti precíz szemét
semmilyen apró részlet nem kerülte el, gondosan megfestette a
Dunán sikló gőzhajót, a két települést összekötő korabeli fahidat
és a párkányi katolikus templomot is. Az újságban megőrzött
esztergomi utazás részletgazdag vázlataiból nagy lélegzetű pa-
norámakép született Ligeti pesti műtermében 1883-ban.

»Ligeti Antal hírneves tájképfestőnk
s a nemzeti muzeum képtárának
jeles őre érkezett vasárnap
városunkba s csak tegnap utazott
ismét vissza Budapestre.
A szeretetreméltó művész újabb
fölvételt keresett Esztergom
remek környékének lefestésére«

ESZTERGOM ÉS VIDÉKE, 1883

Ligeti Antal a németes Hekler néven született egy nagykarolyi polgári családban a reformkor idején. Szülei kereskedőt akartak belőle nevelni, de kolozsvári vas-
áruslegényként is rajzolással és olvasással töltötte szabadidejét. 1845-ben
gyalogszerrel indult Itáliába, hogy saját szemével tanulmányozhassa az olvas-
mányaiból ismert esztrényi tájakat. Kóborlásai közben ellátogatott az akkor
már sikeres festő hírében álló Markó Károlyhoz is. Rövid müncheni kitérő után
visszatért Firenzébe Markóhoz, bár részletgazdag festői modora lényegesen
modernebb volt mestere klasszicizmusánál. A szabadságharc idején hazatért
és fegyvert fogott, majd ismét Itáliában pallérozta magát. 1850-ben megint
Pesten találjuk, előbb polgári portretistaként, majd tájképfestőként szerzett
hírnevet magának. Mint a Nemzeti Múzeum őre és az Országos Magyar Kép-
zőművészeti Társulat alapítója a hazai művészeti színtér befolyásos szereplő-
jének számított. De sosem adta fel a vándorfestők életét: kifogyhatatlan kí-
váncsisággal járta be az egzotikus, távoli vidékeket és a magyar táj történelmi
erejű helyszíneit. Programszerűen örökítette meg az ikonikus nemzeti emlék-
helyek, főleg a várak látványát. Klasszicizáló panorámaképei – köztük ez a kifí-
nomult esztergomi veduta – a 19. századi tájfestészet ritka gyöngyszemeit.

199 | Vaszary János
(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Kendős lány, 1903
Girl in Handkerchief, 1903

34 × 29 cm
Pasztell, papír | Pastel on paper
Jelezve balra lent: Vaszary J. 903 |
Signed lower left: Vaszary J. 903

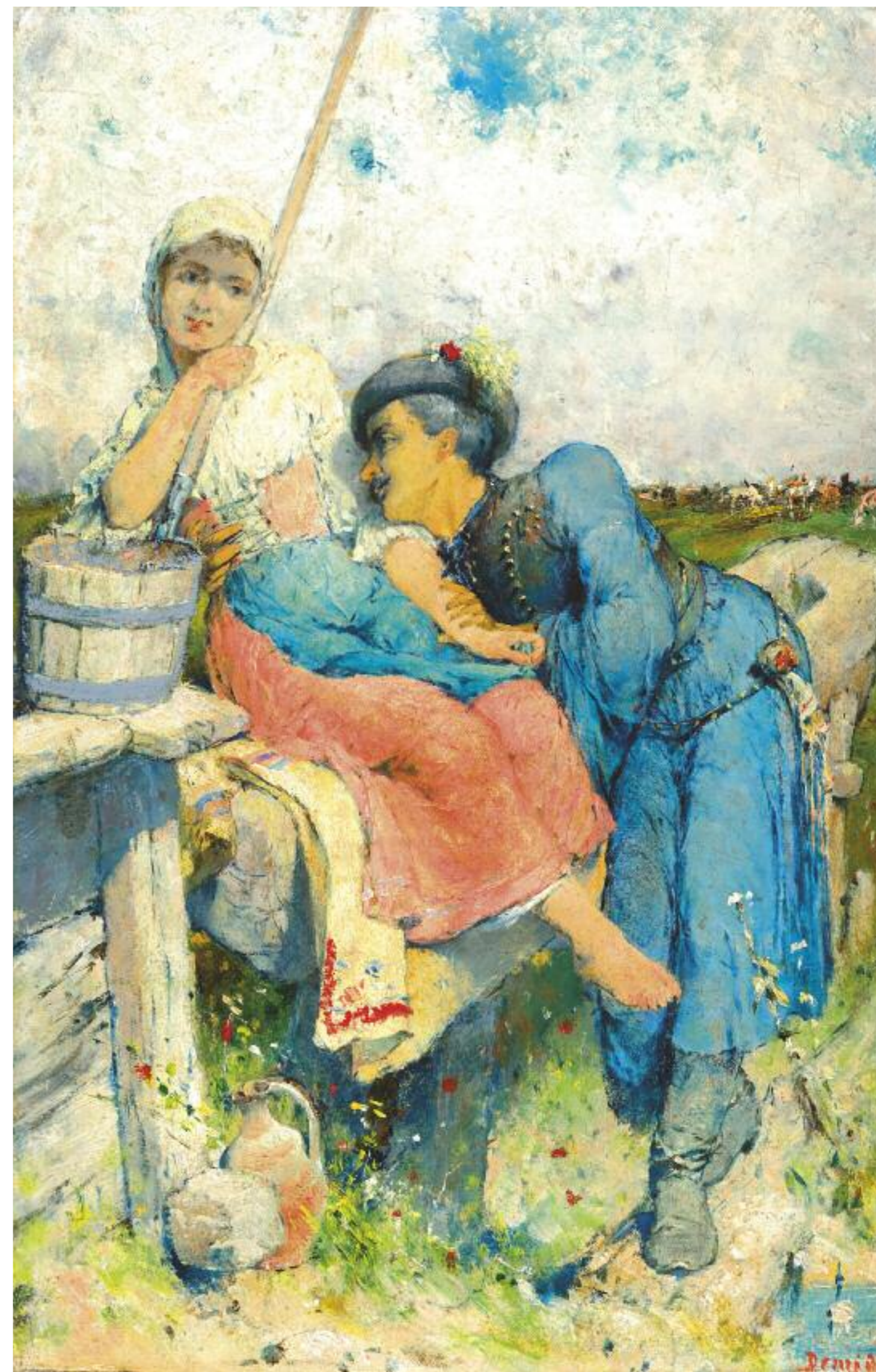
Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR
Becsérték: 1 800 000 – 2 800 000 Ft
Estimated price: 4 557 – 7 089 EUR

200 | Benes Pál
(Győr, 1867–1932, Győr)

Szerelmesek
Lovers

33 × 21,5 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve jobbra lent: Benes P |
Signed lower right: Benes P

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 013 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

201 | Áldor János László
(Nagyigmánd, 1895–1944, Mauthausen, Ausztria)

Kislányok a mezőn, 1940
Little Girls in the Field, 1940

60 × 80 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Áldor J. L. 940 |
Signed lower right: Áldor J. L. 940

Kikiáltási ár: 460 000 Ft / 1 165 EUR
Becsérték: 700 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 2 278 EUR

202 | Glatz Oszkár
(Budapest, 1872–1958, Budapest)

Testvérek, 1941
Siblings, 1941

56 × 45 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Glatz 1941, Hátoldalon: BÁV 26.
aukción címke | Signed lower left: Glatz 1941,
On the reverse: auction label of 26th BÁV

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 772 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

203 | Karlovszky Bertalan
(Munkács, 1858–1938, Budapest)

Nő nyakékkal
Lady in a Necklace

41,5 × 34 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Karlovszky Bertalan |
Signed lower right: Karlovszky Bertalan

IRODALOM | LITERATURE

· A Műcsarnok téli kiállításán. Művészet, 1909/1., 46–50.
Croniqueur [Lyka Károly]: Karlovszky Bertalan. Művészet,
1913/7, 247–255.

· Vécsey Miklós: Száz értékes magyar. Hungária,
Budapest, 1931.

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR
Becsérték: 1 800 000 – 2 600 000 Ft
Estimated price: 4 557 – 6 582 EUR

A festmény eredeti keretében

»Portréi nemcsak a Szép-
művészeti Múzeumban
hirdetik ennek a nagy művész-
nek a géniuszát, elvitték
az ő képeit Páris szalonjaiba,
a Loire-menti kastélyokba,
New Yorkba, Chicagóba,
Németországba, a magyar
mágnások várkastélyaiba.«

VÉCSEY MIKLÓS

Dürer és Vermeer festett ilyen mikroszkopikus műgonddal, mint a századforduló ünnepelt portrévirtuóza, Karlovszky Bertalan. Finoman ragyogó fehér fény simogatja végig a női arcképet, a szem kék íriszétől a porcelános kulcsconton át a szájszögletig. A kivételes műgondot nézve érthető, hogy Munkácsy meghívta magához Münchenből a fiatal Karlovszkyt, annyira elbűvölte a tehetséges növendék kifejezőmódja. Tőle rendelt csendélete sokáig díszítette palotája falát. Másfél év alatt Karlovszky tökéletesen elsajátította a nagy mester stílusát, így a saját lábára állt Párizsban, az amerikai gyűjtők nagy örömeire. Hagyta, hogy művészetét teljesen átjárja a kifinomultan elegáns franciás kultúra. Nem véletlenül írta képei stílusáról Lyka Károly a *Művészet* hasábjain: „Nincs ráírva röviden, hogy készült Párizsban, s mégis, aki a művész effajta dolgait nézi, párisi jegyet érez rajtuk. Egyrészt az előadásuk vall erre. Valami finom charme ömlik rajtuk végig. Másrészt, ahogy egy-egy alakot a festő megfigyel, beállít, vagy amint a régebbi kritika mondta: jellemez, ahogy felénk fordul egy-egy arc – magukban az alakokban és mozdulataikban sok oly vonás van, hogy a néző bizonyos párisi otthonosságot olvas le róluk.”

Karlovszky sokáig csak hajszaifinom illusztrációival volt jelen a hazai művészeti életben, festményei mind külföldi műgyűjteményekbe kerültek, Párizsba, Amerikába, Londonba vagy Berlinbe. Miután a századfordulón hazaköltözött, a Műcsarnok körének ünnepelt festőjévé vált, komoly művészeti pozíciókkal és múzeumi vásárlásokkal. Jelentőségét legjobban Vécsey Miklós portréírása érzékelteti: „Ahhoz a festőgenerációhoz tartozik, amely a legkiválóbb művészeket adja Magyarországnak. [...] Portréi nemcsak a Szépművészeti Múzeumban hirdetik ennek a nagy művésznek a géniuszát, elvitték az ő képeit Páris szalonjaiba, a Loire-menti kastélyokba, New Yorkba, Chicagóba, Németországba, a magyar mágnások várkastélyaiba. [...] Túl van minden hiúságon. A csúcsra ért, és ha lenéz a magaslatról, meg lehet elégedve munkájával, eredményeivel.”

204 | Skuteczky Döme
(Kisgajár, 1850–1921, Besztercebánya)

Kendős velencei lány
Venezian Girl in a Handkerchief

26 × 15 cm

Olaj, fa | Oil on board

Jelezve balra lent: Skuteczky D. |

Signed lower left: Skuteczky D.

Kikiáltási ár: 3 800 000 Ft / 9 620 ELR

Becsérték: 4 600 000 – 6 500 000 Ft

Estimated price: 11 646 – 16 456 ELR

Skuteczky Döme: Elegáns hölgy a velencei Szent Márk bazilikában, magántulajdon

205 | Munkácsy Mihály

(Munkács, 1844–1900, Enderich (Svájc))

'48-as honvéd

(Vázlat a Tépéscsinálók képéhez), 1871

'48 Patriot

(Draft for the Painting Tépéscsinálók), 1871

41 × 33 cm

Olaj, fa | Oil on wood

Jelzés nélkül, Hátdoldalon | On the reverse: kiállítási raglapok.

A kisebb címke az Ernst Múzeumné, a nagy, kézzel megírt

címke pedig a Nemzeti Szalon 1936-os kiállításához tartozik.

A kiállítás megnevezése a címke felirata szerint

„Júniusi Ünnepi Hetek”.

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Majovszky Pál gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Munkácsy Mihály és Paál Iászló emlékkiállítása,

Az Ernst Múzeum kiállításai, LXXVI. 1925. május–augusztus,
kat. 52.

· Júniusi Hetek. Magyar Mesterművek Kiállítása,
Nemzeti Szalon, 1936. kat. 90.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Végvári Lajos: Munkácsy Mihály élete és művei.

Akadémia kiadó, Budapest, 1959. 46 o. 127-es kép

· Elvesztett örökség. Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria,
Budapest, 2017 511 o.

Kikiáltási ár: 24 000 000 Ft / 60 759 EUR

Becsérték: 28 000 000 – 36 000 000 Ft

Estimated price: 70 886 – 91 139 EUR

Munkácsy Mihály:
Tépéscsinálók, 1871.
Magyar Nemzeti Galéria,
Budapest

Munkácsy Mihály ikonikus műve, a *Tépéscsinálók* főalakja a mester virtuóz ecsetkezelésével előadva. A történelmi grand art és a '48-as szabadsághős drámája találkozik a legjobb szemű gyűjtők által bálványozott, impresszionisztikus festészeti nagysággal. A művészet-történeti relikvia egykor Majovszky Pál gyűjteményébe tartozott, majd eltűnt a kutatók szeme elől. Most újra felbukkant, a Munkácsy-rajongók legnagyobb örömére.

»Ahol Munkácsy csak temperamentumára hallgatva festett, vázlataiban és tanulmányaiban, féktelen, cigányos technikai bravúrjaival, összegzésének hallatlanul sűrített kifejező és jellemző erejével mindig izgató és magával ragadó.«

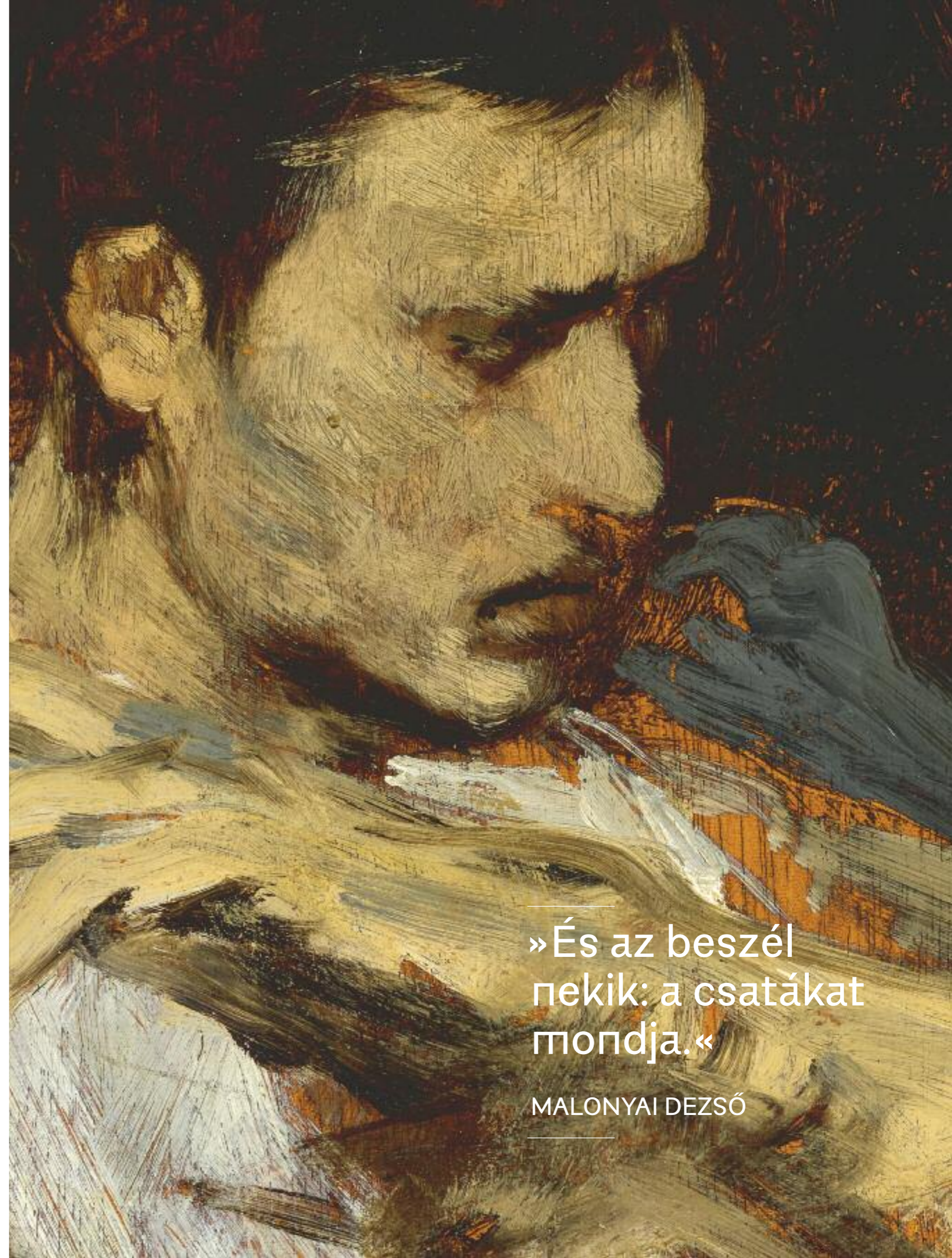
KÁLLAI ERNŐ

Főszereplő hanyag eleganciával

A széles ecsettel, könnyed, virtuóz mozdulatokkal megjelenített férfi Munkácsy Mihály ikonikus nemzeti főműve, a *Tépcsínálók* (1871, Magyar Nemzeti Galéria) főszereplőjét ábrázolja. Hanyagul elegáns ecsetvonások jellemzik a vállára terített katonakabát alatt ülő sebesült honvédot, aki mélyen elgondolkodva néz maga elé. A háttérrel a melegbarna munkácsys foltrendszer érzékelteti a helyenként elővillanó fatábla sötétvörös felületén. A vázlatos esztétikát képviselő, alapozás nélküli, kis méretű műretek az 1848–49-es szabadságharcból hazaérkezett katona szűk kivágatú „portréja”. Munkácsy első monográfiusa, Malonyay Dezső 1907-es életrajzában érzékletes leírását adta a hazatérő sebesült honvéd figurájának, akit az otthoniak várnak: „Végre megjött az első. Bokáját járta keresztül a golyó, mankón került haza. Ezután hát már az is ott ült közöttük s ők mindent meg akarnak tudni tőle. És az beszél nekik: a csatákat mondja. Ott ül az asztalfőn. Szép, daliás, tüzes magyar fiú volt, amikor elment a hazáért – mint sápadt, roskadt, szomorú ember sántikált vissza. Isten tudja, talpraáll-e még valaha!... Hanem azért kigyullad a homloka, szikrázik a szeme, amikor arról beszél, amit akkor csináltunk, és úgy szorítja szívére a mankóját, mintha zászlónyele volna.” A nemzeti történelmi sorstragédiát magában foglaló mű vázlata úgy hordozza a történelmi mélységet, hogy közben szabadjára engedő Munkácsy ösztönös festői érzékenységét. Tökéletesen illenek rá a spontán vázlatok kifejezőerejét felmagasztaló Kállai Ernő sorai: „Ahol Munkácsy csak temperamentumára hallgatva festett, vázlataiban és tanulmányaiban, [...] féktelen, cigányos technikai bravúrjaival, összegzésének hallatlanul sűrített kifejező és jellemző erejével mindig izgató és magával ragadó.”

Hátoldalon: kiállítási raglapok. A kisebb címke az Ernst Múzeumé, a nagy, kézzel megírt címke pedig a Nemzeti Szalon 1936-os kiállításához tartozik. A kiállítás megnevezése a címke felirata szerint „Júniusi Ünnepi Hetek”.

»És az beszél nekik: a csatákat mondja.«

MALONYAI DEZSŐ

Munkácsy Mihály: Tépéscsinálók, 1871.
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Munkácsy Mihály:
Vázlat a Tépéscsinálókhoz, 1871

Egy nemzeti ikon születése

Munkácsy Telepyhez címzett levelében távirati stílusban, de pontosan megfogalmazta a születőfélben lévő *Tépéscsinálók* tematikáját: „A tárgy szerepel az 1848–diki évben a magyar forradalomból. Címe lesz: *Hon maradtak*, tudniillik asszonyok, gyermekek, sebesültek s.t.b. tépést csinálnak a sebesültek számára s egy sebesült beszél a hadjáratbeli élményeit.” Miután a fiatal festő leartatta első sikereit Párizsban a betyárromantikának emléket állító *Siralomházzal* (1870, Magyar Nemzeti Galéria), pár hónapos pesti tartózkodás után visszatért Düsseldorfba. A német várost ellepették a porosz–francia háborúból érkező sebesültek, felidézve benne gyerekkori élményeit a szabadságharcból hazatérő honvédekről. „Ebben az atmoszférában – írta Végvári Lajos 1983-as monográfiájában – fogott hozzá a festő a *Tépéscsinálókhoz* 1870-ben, amelynek alap gondolata már pesti útja előtt foglalkoztatta képzeletét. A háborús idők izgatott, nyugtalan társasélete, a sebesültek és frontot járt katonák elbeszélései régi, gyerekkori emlékeket ébresztettek fel benne: s a magyar szabadságharc kapcsolatos emlékfoslánjai fantáziájában képpé egészültek ki. Az volt a terve, hogy az 1871-es londoni kiállításra küldi be, de közben annyi új benyomás érte, hogy az eredeti tervet módosítani kellett, s emiatt képe csak 1871 végén lett készen. A *Tépéscsinálók* egyike nemzeti képzőművészetünk fő műveinek, 1848–49 hősi tragédiáját és nagyságát, eszméit és küzdelmeit fejezi ki.” A kompozíció Munkácsynak ahhoz a korai nagy düsseldorfi korszakához tartozik (a *Siralomházzal* együtt), amelynek képei „a magyar nép történelmi problémáit fejtik ki, a Bach-korszak magyarságának szemszögéből nézve”. Művészettörténeti jelentőségét legpontosabban Genthon István fogalmazta meg: „Az olvadékony, fényárnyékos, atmoszférikus festőiségnek ünnepnapja ez a kép, külön lehet gyönyörködni a vonalak ductusában, a tömegek vázlatosan friss és eleven megjelenítésében. Hozzá foghatóan festői, sokfigurás kompozíciót Munkácsy soha többé nem festett.”

»A Tépéscsinálók egyike nemzeti képzőművészetünk fő műveinek, 1848–49 hősi tragédiáját és nagyságát, eszméit és küzdelmeit fejezi ki.«

VÉGVÁRI LAJOS

A széles közönség körében is ismert művészettörténeti tény, hogy Munkácsy sötét, drámai erejű korai képeit pár évtized alatt kikezdte az olajfestéket felfaló bitumenes alapozás. „A *Siralomházat* is megviselte már a bitüm, a *Tépéscsinálók* valósággal odavan, s a *Milton* is szenvedett már sokat” – kesergett Malonyay Dezső 1907-ben. Bár a modern restaurátori kutatás kiderítette, hogy a sokat kárhozott bitumen csak kevés képen fedezhető fel, a feketedő sötét részletek kétségkívül megváltoztatták a híres nagy kompozíciók élvezhető színvilágát, miközben az alapozás nélküli, most vizsgált tanulmány őrzi Munkácsy harmincvan éves ecsetkezelésének eredeti nyomait és tónusait.

»Címe lesz: *Hon maradtak*, tudniillik asszonyok, gyermekek, sebesültek s.t.b. tépést csinálnak a sebesültek számára s egy sebesült beszél a hadjáratbeli élményeit.«

MUNKÁCSY MIHÁLY

A befejezetlenség esztétikája

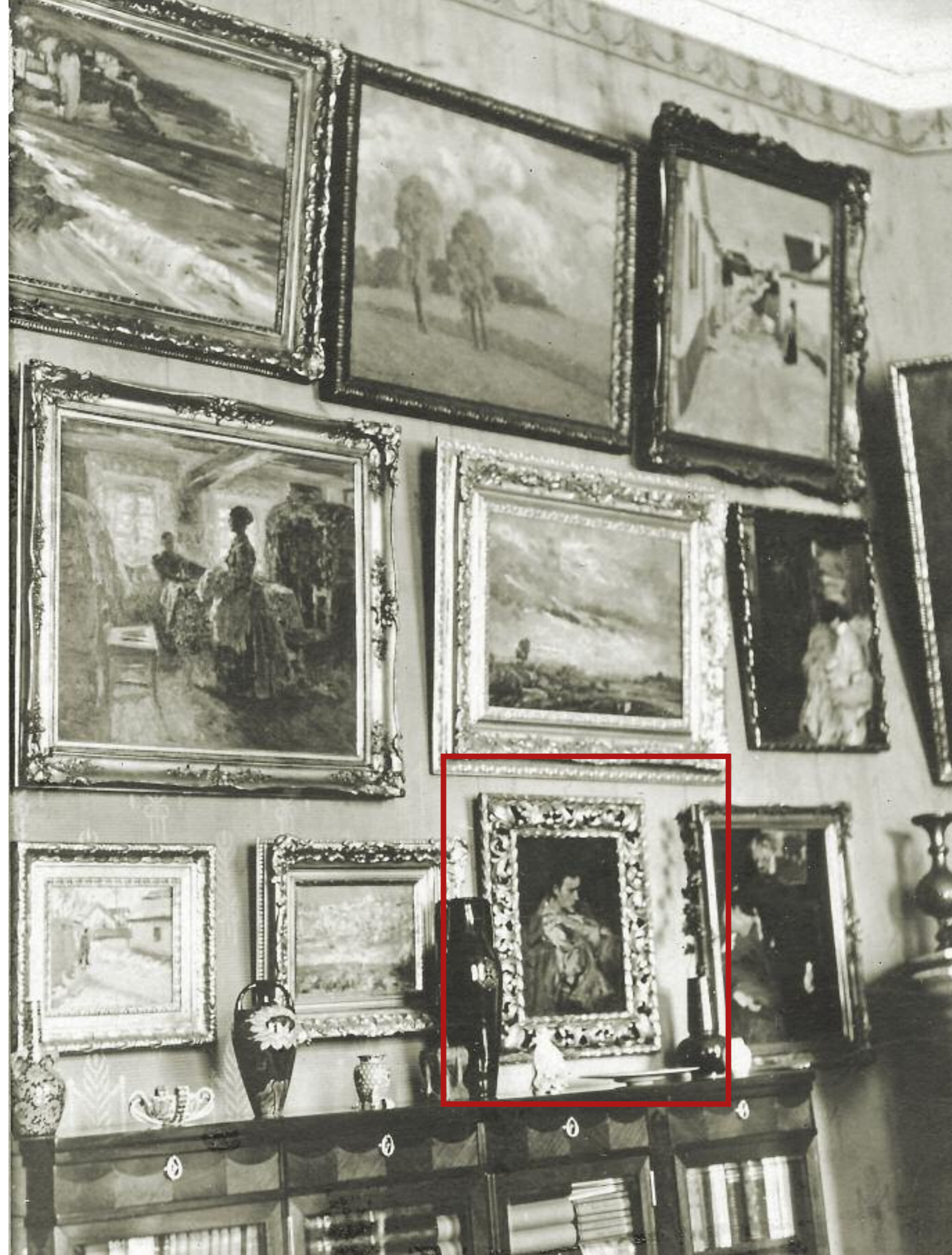
A nagy kompozíció lassú érlelése során Munkácsy behatóan tanulmányozta a holland aranykor 17. századi képeit (elsősorban Frans Halst), onnan emelte át a széles asztal köré rendezett figurák kompozícióját. Végvári 1958-as nagymonográfiájában három ismert olajvázlatot említett, amely a nagyszabású, sokalakos jelenethez készült, közülük is kiemelte az akkor még csak fekete-fehér archív fotóról ismert, most elemzett művet. A Munkácsy-tanulmányok jelentőségét az utókor ismerte fel. A 20. század eleji műértők már túl voltak az impresszionizmus és a plein air forradalmán, rég lezárták a befejezetlenségről folytatott vitát. A nehézkes, akadémikus nagy kompozícióknál sokkal többre tartották azokat a friss, „befejezetlen” vázlatokat, amelyeken láthatóvá vált a valódi festői virtuozitás. Munkácsy nagyobb sztárművész volt annál, hogy kisebb vázlatait elrejtse a közönség elől. De kortársainak többsége a nagyoperaszerű látványosságként bemutatott óriási vásznaiért lelkesedett, csak az igazi műértők tudták értékelni az olyan kifinomult vázlatos remekeket, mint a most bemutatott alkotás. Lázár Béla írta az Ernst múzeumbeli 1914-es kiállítás bevezetőjében, hogy Munkácsy életművéből az akadémikus nagy kompozíciókhoz képest az impresszionizmuson pallérozott modern műértők már sokkal inkább értékelték vázlatait: „villámcsóvák ezek, színrakéták fellobbanásai, csak Tintoretto vázlatai hasonlatosak az övéihez, törvényszerű benne a véletlen, telve talált kincssel, egy ecsetvonása sem kiszámított, minden csak úgy dőlt belőle és sohasem tudta, melyik a jó, melyik a rossz. Egyet feldolgozott, százat elhányt.” A két világháború közötti Munkácsy-rajongó gyűjtők érdeklődése a virtuózan elegáns, mégis spontán vázlatok felé fordult. A most elemzett kompozíciót sem a művész életében, hanem az 1925-ös, szintén az Ernst Múzeumban rendezett kiállításán láthatta első ízben a közönség. A tárlat alkalmával Kállay Miklós a *Nemzeti Ujság* hasábjain fogalmazta meg a Munkácsy-tanulmányokért lelkesedő modern nézőpont sajátosságait (külön kiemelve a most elemzett művet): „Érdekes különben, hogy Munkácsynak ezek a vázlatai, különösen a nagy képekhez egyes alakokról készült tanulmányok hirtelen, vázlatosan, az első gyors alkotás lázának minden írottásával felvázolt portré-tanulmányai talán még szebbek, artisztikusabbak, bensőségesebbek a klasszikus hidegségű nagy kompozícióknál. Ilyen tökéletes műremek például a »Zálogház« ülő mellékalakjáról készült tanulmány, a »Tépéscsinálók« főalakjához készült tanulmány a negyedik teremben.”

» A 20. század eleji műértők már túl voltak az impresszionizmus és a plein air forradalmán, rég lezárták a befejezetlenségről folytatott vitát. A nehézkes, akadémikus nagy kompozícióknál sokkal többre tartották azokat a friss, „befejezetlen” vázlatokat, amelyeken láthatóvá vált a valódi festői virtuozitás.«

A festmény az 1925-ös bemutatón az 52-es tételszám alatt szerepelt; a katalógus megadta nemcsak a címét, de a tulajdonosát is: „Tanulmány a Tépéscsinálók című kép főalakjához, 1871. Dr. Majovszky Pál úr tulajdona.” Majovszky Pál (1871–1935) a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban a művészeti ügyek felelőse volt 1917-ig, később a neves *Magyar Művészet* című lap szerkesztője, ugyanakkor jó szemű műgyűjtő. (Kétszáz darabos rajzgyűjteményét időskorában a Szépművészeti Múzeumnak adományozta.) Majovszky Apponyi téri lakásában jelentős művek képviselték a közelmúlt és saját kora festészetét. Molnos Péter az *Elvesztett örökség* című 2017-es kötetében a lakásról fennmaradt enteriőr-fotót is reprodukálta, amelyen látható – a mindmáig megmaradt áttört aranykeretben – a *Tépéscsinálók*hoz készített tanulmány. A könyvszekrény feletti falon szorosan egymás mellett kitűnő művek sorakoznak mellette, Vaszary Jánostól Fényes Adolfon át Iványi Grünwald Béláig.

Majovszky halála után fél évvel, 1936-ban a festmény ismét a nyilvánosság elé került, ezúttal a Nemzeti Szalon kiállításán. A szalon a Júniusi Hetek elnevezésű rendezvénysorozat (címkeje megőrződött a kép hátoldalán) keretén belül magyar magángyűjtemények féltett kincseiből rendezett kiállítást. Az egykor a Majovszky-gyűjteményben őrzött alkotás mellett szerepelt a nagy, akkor még gróf Károlyi László tulajdonában álló *Tépéscsinálók* is. Az év novemberében a Majovszky-hagyaték kalapács alá került az Ernst Múzeum aukcióján, benne – a *Nyugat* tudósítása szerint – a „remek tanulmány a *Tépéscsinálók*hoz”. A kép ekkor hosszú időre eltűnt a kutatók szeme elől, Végvári csak archív fotók alapján vette fel a monográfiájába az 50-es években. A művészettörténeti relikvia most újra felbukkant, a Munkácsy-rajongók legnagyobb örömére.

Majovszky Pál műgyűjteménye (balról jobbra és fentről le):
Vaszary János: *Nizzai tengerpart*, 1905; Vaszary János: *Borulás*, 1903; Fényes Adolf: *Görbe utca*; Iványi Grünwald Béla: *Szolnoki parasztszoba*; Magyar Mannheimer Gusztáv: *Alföldi táj*; Vaszary János: *Ülő nő*, 1907 körül; Fényes Adolf: *Téli verőfény*; azonosítatlan festmény; Munkácsy Mihály: *Tanulmány a Tépéscsinálókhoz*, 1871; Vaszary János: *Műteremben*, 1905.

206 | Barcsay Jenő
(Katona, 1900–1988, Szentendre)

Csendélet fehér abrosszal és gyümölcsökkel
Still Life with White Tablecloth and Fruits

32,5 × 52,5 cm

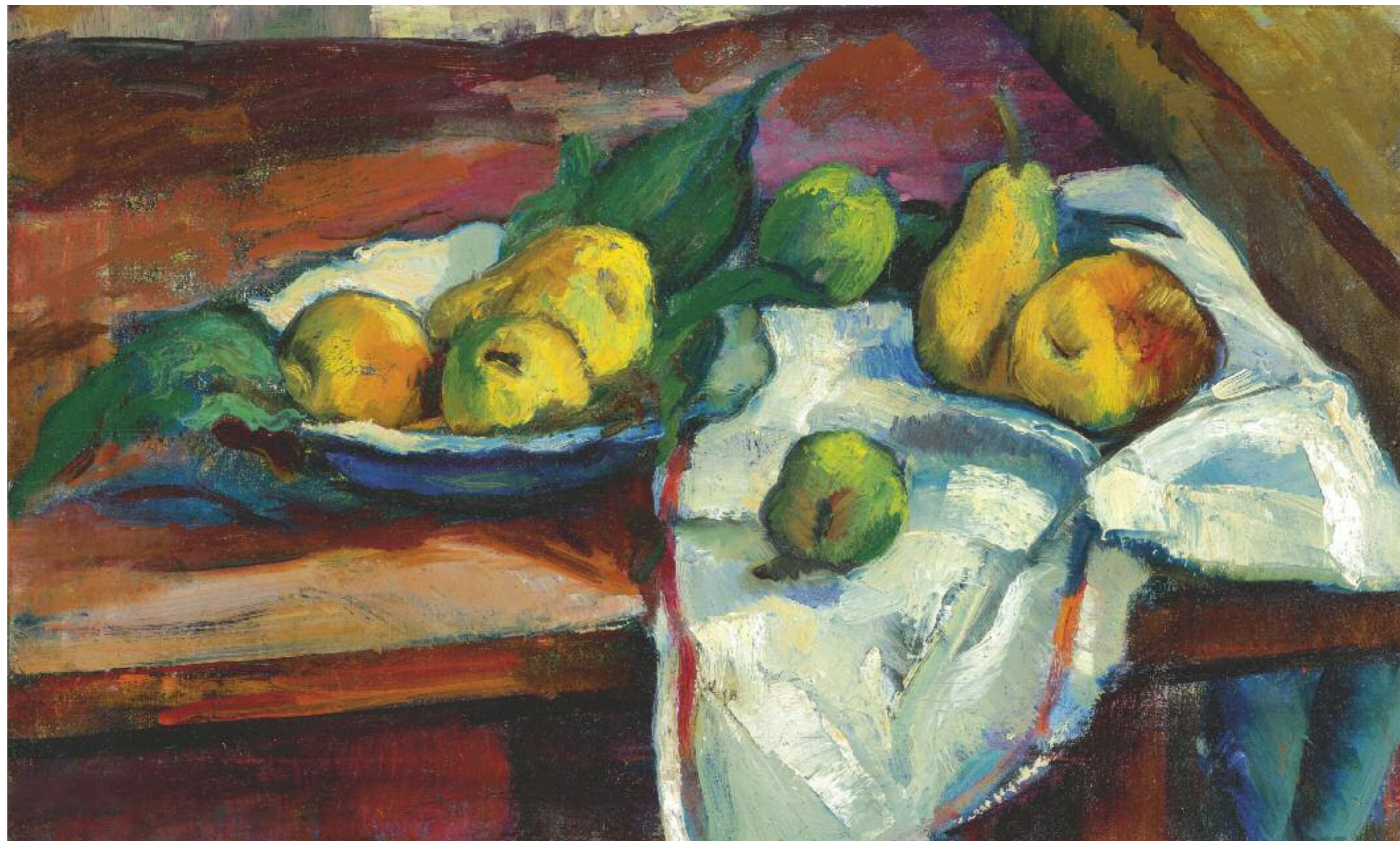
Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Barcsay | Signed lower left: Barcsay

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 114 EUR

Becsérték: 4 400 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 11 139 – 15 190 EUR

207 | Kmetty János
(Miskolc, 1889–1975, Budapest)

Műtermi csendélet, 1910-es évek
Studio Still Life, 1910s

46 × 58 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzés nélkül | Unsigned

Kikiáltási ár: 3 400 000 Ft / 8 608 EUR
Becsérték: 4 400 000 – 6 000 000 Ft
Estimated price: 11 139 – 15 190 EUR

Kmetty János: Csendélet, 1911,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

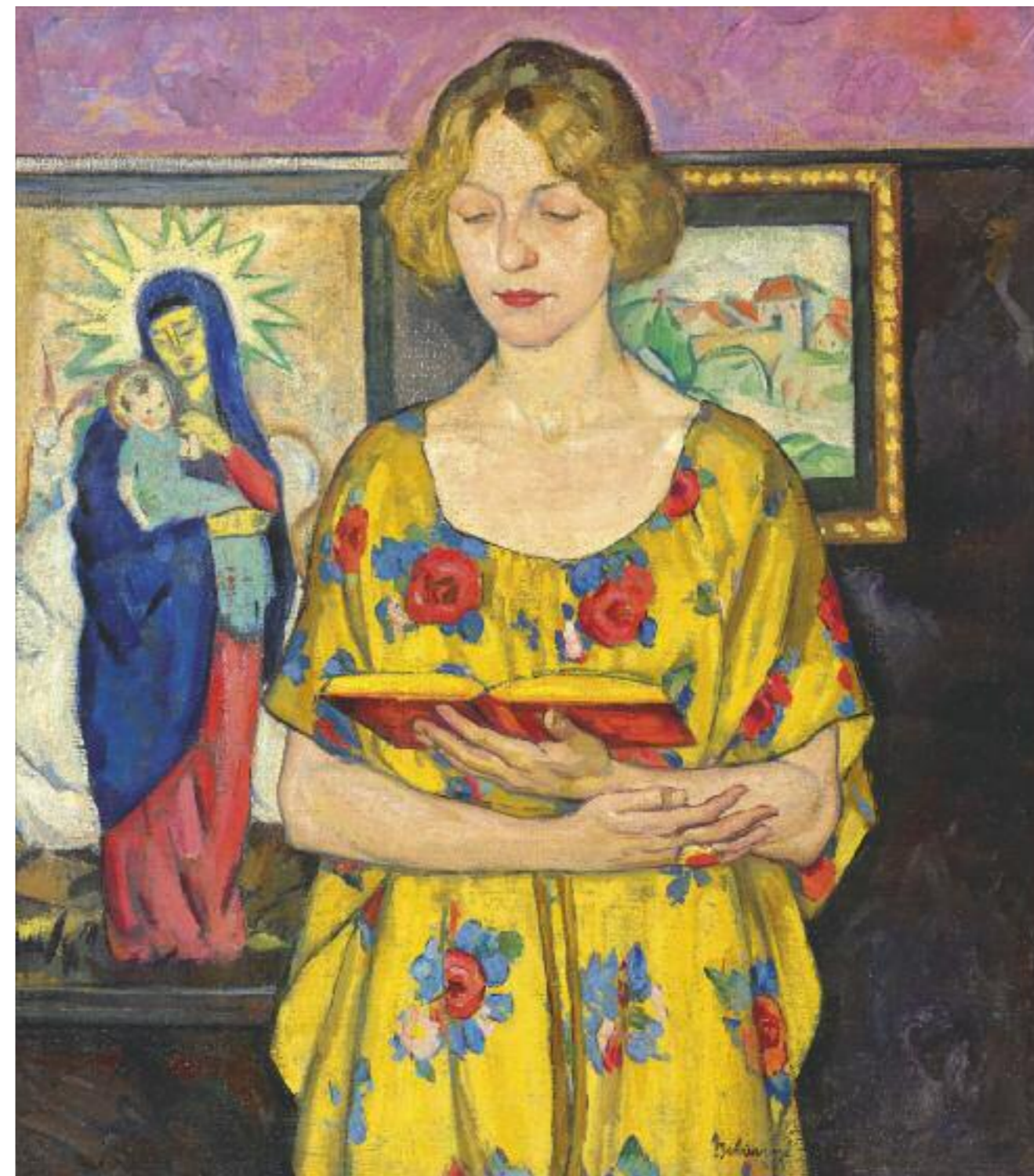

208 | Czenecz János
(Ostffyasszonyfa, 1885–1960, Szekszárd)

Női akt fehér fáttyollal, 1927
Female Nude with White Veil, 1927

106 × 82,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Czenecz J. 927 |
Signed lower right: Czenecz J. 927

Kikiáltási ár: 300 000 Ft / 759 EUR
Becsérték: 380 000 – 700 000 Ft
Estimated price: 962 – 1 772 EUR

209 | Belányi Viktor
(Nyitraudány, Szlovákia, 1877–1955, Budapest)

Nő virágos ruhában
Lady in a Flower Pattern Dress

94 × 83 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Belányi |
Signed lower right: Belányi

Kikiáltási ár: 320 000 Ft / 810 EUR
Becsérték: 400 000 – 800 000 Ft
Estimated price: 1 013 – 2 025 EUR

210 | Basch Andor

(Budapest, 1885–1944, Budapest)

Őszi csendélet, 1942
Autumn Still Life, 1942

65 x 80 cm

Olaj, falemez | Oil on panel

Jelezve balra lent: Basch 42 |

Signed lower left: Basch 42

IRODALOM | LITERATURE

· CXXVII. Basch Andor és Orsós Ferenc festőművészek és Harmos Károly, Szopori Nagy Miklós, Weil Erzsébet rajzolóművészek. Ernst Múzeum, Budapest, 1932.

· Herman Lipót: Basch Andor művészete. Magyar Művészet, 1936, 105–110.

· CLVIII. csoportkiállítást. Basch Andor, Domanovszky Endre, Ijjász H. Imre, Kontuly Béla, Vadász Endre festőművészek, Halmágyi István szobrászművész. Ernst Múzeum, Budapest, 1936.

· Farkas Zoltán: Basch Andor művészete.

Tér és Forma, 1944/3., 47–48.

· Basch Andor emlékkiállítása (Előszó: Farkas Zoltán). Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 1965.

Kikiáltási ár: 1 200 000 Ft / 3 038 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 063– 7 595 EUR

»Eleven életet önt beléjük az a szeretet, mellyel körülveszi őket. Körvonalait széles ecsetkezeléssel fel-felbontja néha és olvadékonnyá teszi«

FARKAS ZOLTÁN

Megszelídített Van Gogh-i ecsettel megjelenített asztali csendélet. A széles asztalsíkon – már-már metafizikus széttagoaltságban – sorakoznak egymás mellett az elemek: gömbölyű almák, büszkén álló körték és zöld szőlőfürtök. A bal oldalon ezüsttálca, jobbfelől gyümölcsöstál. A kifinomult festői kultúráról árulkodó, mélyen zengő őszi színegyüttállásra hangolt kompozíció alkotója, Basch Andor összekapcsolta egymással a franciás modernség, az École de Paris expresszív nyelvezetét és a klasszikus csendéletek (Caravaggiótól Chardinig) mély zengésű drámaiságát. Ernst múzeumbeli 1932-es kiállítása kapcsán Lázár Béla úgy jellemezte, hogy ő az a festő, „akit a festés önmagáért érdekel, nem elméleti elgondolások, nem absztrakt eszmék, hanem a forma és szín önmagáért. Az ő konkrét képzeletét a természet ihleti.” Farkas Zoltán Basch hosszú évtizedek alatt kiforró, expresszionizmust megszelídítő stílusvilágáról így írt a festő életének utolsó évében, 1944-ben: „Festési módja évről-évre szabadabbá és festőibbé vált. Ecsetje ma lágyabban, könnyebben és szélesebb nyomot hagyva fut, mint valaha, valósággal körülsimogatja a tárgyakat. Eleven életet önt beléjük az a szeretet, mellyel körülveszi őket. Körvonalait széles ecsetkezeléssel fel-felbontja néha és olvadékonnyá teszi, amint ahogy képalakításának a vonalak gördülékenysége és a színek egymásbafolyó ömlése szintén jellegzetes tulajdonsága, anélkül, hogy édeskészségben végződne.”

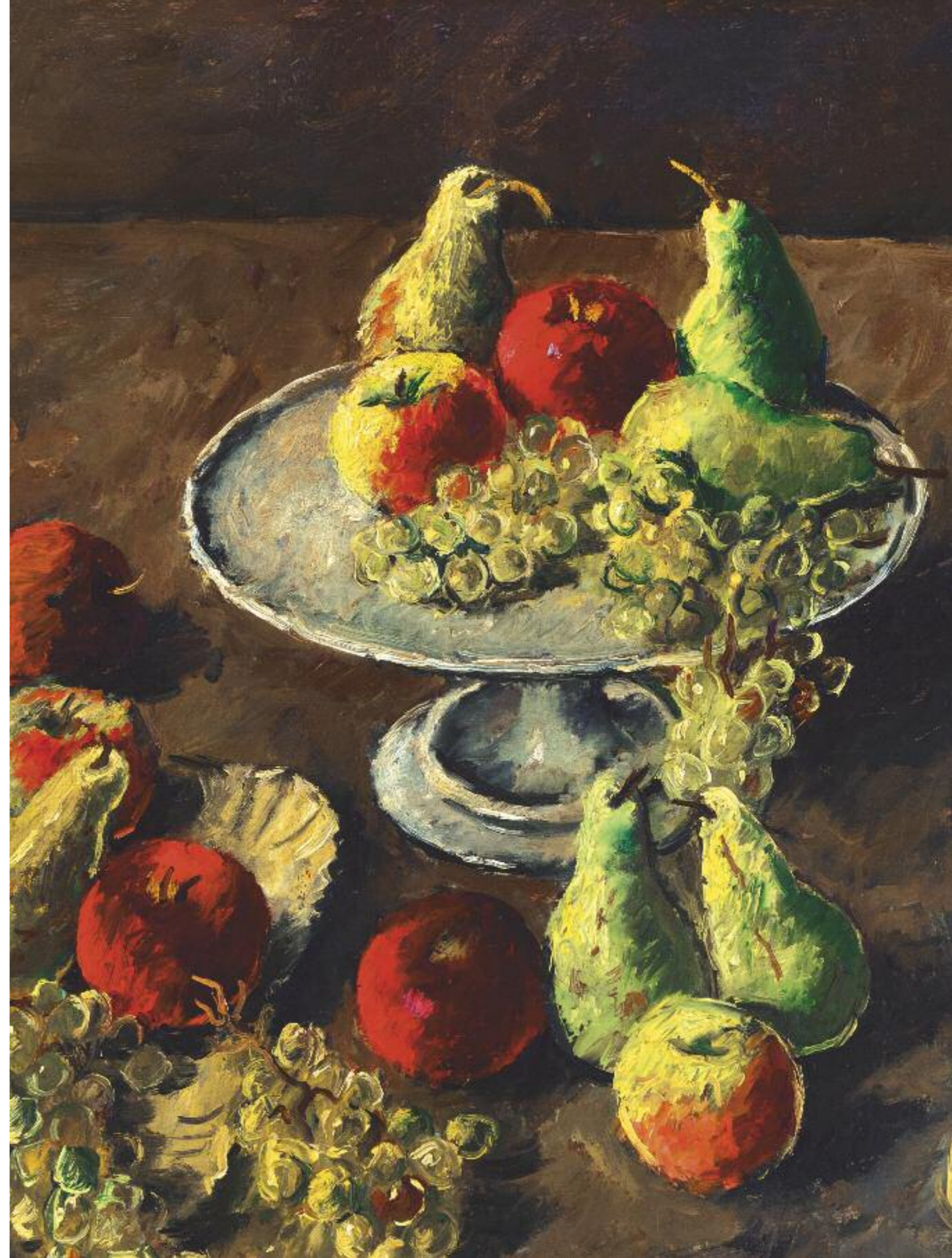

Giorgio de Chirico: Natura morte, 1959, magántulajdon

Basch Andor tehetős pesti művészcsaládban nőtt fel, édesapja, Basch Gyula a konzervatív Képzőművészeti Társulat megbecsült festője (és egy ideig igazgatója) volt. A fiatal fiú fellázadt a műcsarnokos modor ellen. 1904-ben, 19 évesen Párizsba ment, ahol a Julian Akadémián képezte magát. Belecsöppent a magyar modernnek csapatába, megismerkedett Czöbel Bélával és Berény Róberttel, megfordult a legendás Stein-szalonban, rajongott Picasso kék korszakáért, Cézanne-ért és Matisse-ért. Bár megjárta Nagybányát, újra visszatért a modernnek forrongó fővárosába, Párizsba. A Nemzeti Galériában rendezett emlékkiállításának életrajza szerint egy évig Mattise magániskoláját is látogatta. A századelőn tanuló festők nagyvilági, Európa-szerzte utazgató életét élte, mint például Perlrott Csaba Vilmos vagy jó barátja, Vass Elemér. (Utóbbiról már készült – a leszármazottak támogatásával – monográfia, míg a fájóan hiányzó Basch-kötet még várat magára.) Hol a Café du Dôme művészasztalainál tűnt fel, hol Londonban (ahol Raffaello gobelinkartonjaiért lelkesedett), hol pedig mint hadi festő az első világháború frontjain. Európai szellemiségéről életművének jó ismerője, Farkas Zoltán írt a *Tér és Forma* hasábjain: „Benne élt kora stílusáramlataiban, de éppen úgy átértézte régmúlt idők formakincsét. Kevés művésznk van, aki annyira járatos volna a képzőművészet világában, mint ő. De nemcsak ebbe mélyed el, hanem az irodaloméba is, mohón élvezte Európa lelkét és gondolkodni is szeretett felőle.”

Basch utazásai közben rendszeresen kiállított Pesten is, első nagy sikerét az Ernst Múzeum 1919-es tárlatán aratta. Az 1920-as évek elején Olaszországban járt, ahol őt is a klasszikusok ígézték meg (a trecento „primitívjeitől” a velencei piktúráig), mint annyi más, rendre vágyó művészt a kornak. Az évtized derekán újra Párizsban kötött ki, ahol sikeresen szerepelt kiállításokon, de karrierjét félbe törte a nagy gazdasági világválság. A krízis elől a dél-francia tengerpartra menekült, ahol évekig egy romantikus ódon kisvárosban, Cagnes-sur-Merben dolgozott. Végül 1935-ben hazatért Budapestre, és megtalálta helyét a Gresham asztaltársaság mértékadó köreiben. Az Oltványi Imre születésnapjára 1943-ban készített híres fotós tablón is szerepel a portréja. 1944-ben a megszálló német csapatok elől az öngyilkosságba menekült. Életművéből a Magyar Nemzeti Galéria 1965-ben rendezett emlékkiállítást. A katalógus előszavában jó ismerője, Farkas Zoltán jellemezte megközelítésmódját: „Képalakításának tárgyául sohasem választott történéseket, mozdulatokat, érzelmeket. Mindig dús színességben pihenő tárgyak élvező szemléltetője volt. Valamikor aktok, később ragyogó tájak kötötték le érdeklődését, később szobabelsők, csendéletek elképzelésébe öltöztette érzékes gyönyörködését. Sohasem volt harsogó hatások, nagy ellentétek művésze, a monumentalitás vágya vagy a végtelenség érzetése sohasem háborgatta. Bensőséges, halk összhang volt célja.”

RIEDER GÁBOR

211 | Batthyány Gyula

(Ikervár, 1887–1959, Budapest)

Lány virággal (A piros karmazsin csizma)

Girl with Flowers (The Crimson Boots)

79 × 59 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Batthyány |

Signed lower right: Batthyány

Kikiáltási ár: 6 000 000 Ft / 15 190 EUR

Becsérték: 7 000 000 – 14 000 000 Ft

Estimated price: 17 722 – 35 443 EUR

Helbing Ferenc: Édenkert, 1936, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

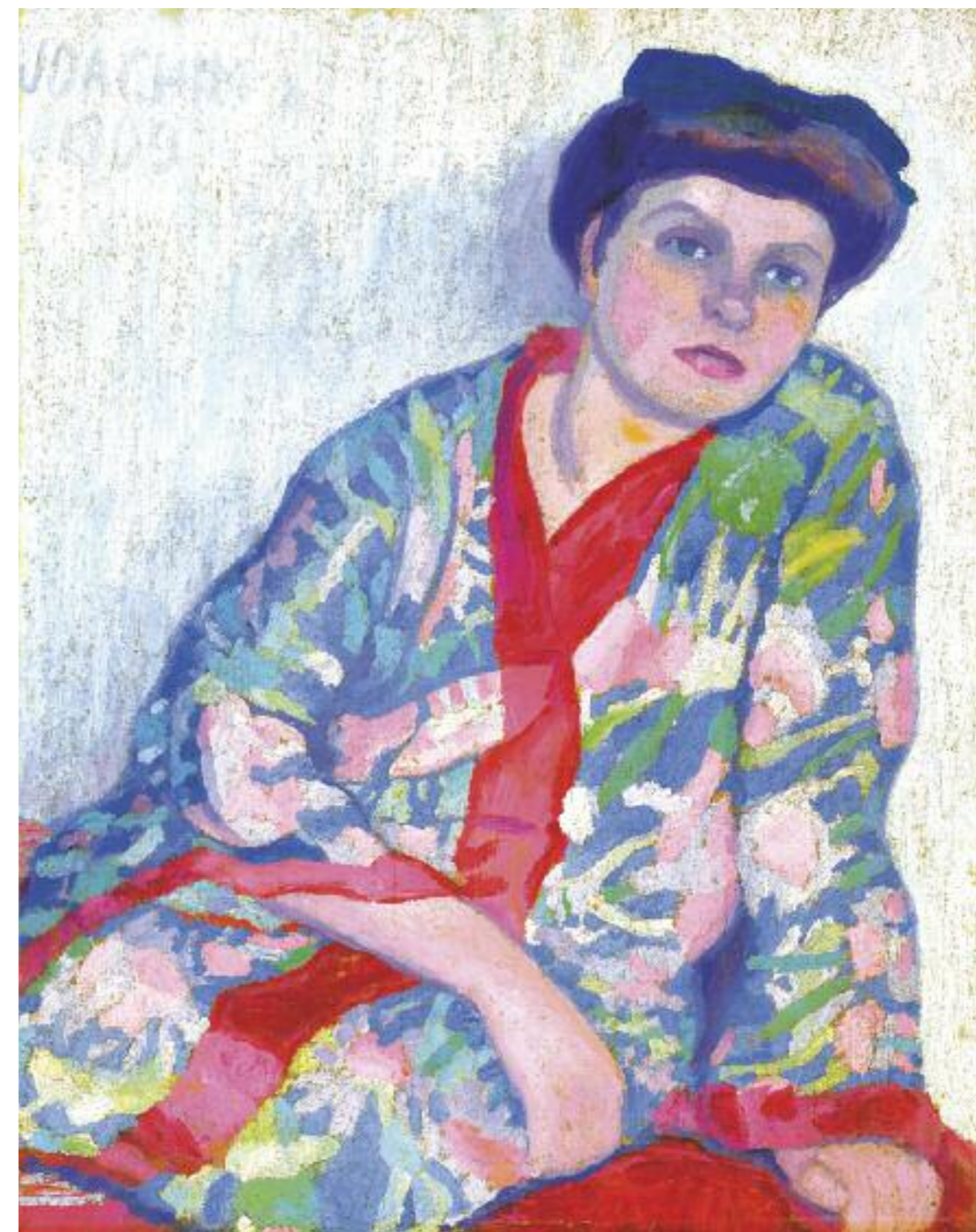

212 | Mácsai István
(Budapest, 1922–2005, Budapest)

Akt műteremben
Studio Nude

71 × 90 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent: Mácsai | Signed upper left: Mácsai

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 2 400 000 Ft
Estimated price: 3 038 – 6 076 EUR

213 | Csejtei Joachim Ferenc
(Szeged, 1882–1964, Gyula)

A japán kimonó, 1909
Japanese Kimono, 1909

72 × 57 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra fent: Joachim 1909 |
Signed upper left: Joachim 1909

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 403 EUR
Becsérték: 1 100 000 – 2 200 000 Ft
Estimated price: 2 785 – 5 570 EUR

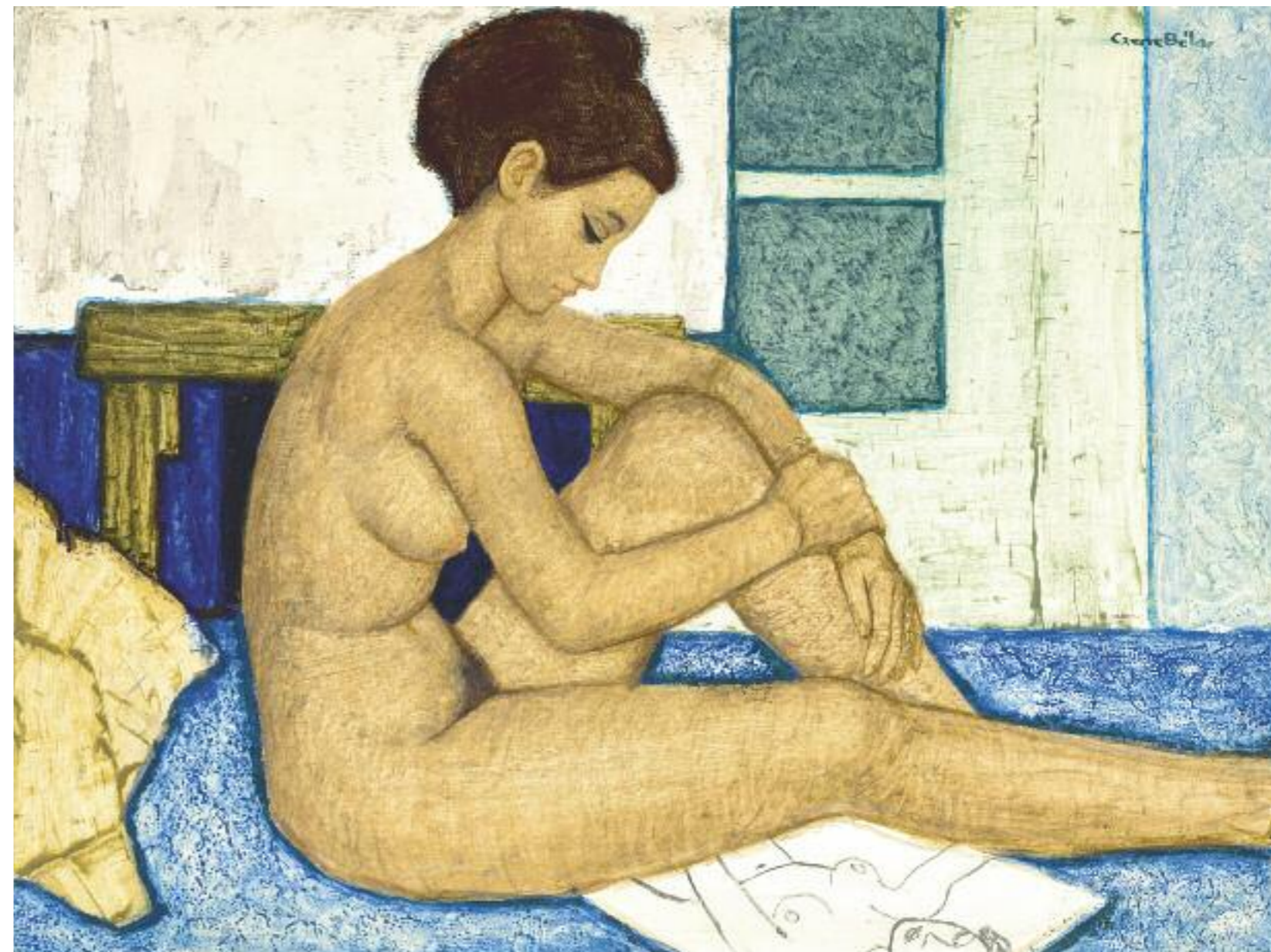

214 | Vaszary János
(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Szobában
In the Room

42,5 × 29 cm
Akvarell, papír | Watercolor on paper
Jelezve jobbra lent: Vaszary János |
Signed lower right: Vaszary János

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 2 000 000 Ft
Estimated price: 2 532 – 5 063 EUR

215 | Czene Béla
(Isaszeg, 1911–1999, Budapest)

Lány vázlatfüzettel
Girl with a Sketchbook

60 × 80 cm
Olaj, farost | Oil on fibre board
Jelezve jobbra fent: Czene Béla |
Signed upper right: Czene Béla

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 EUR
Becsérték: 1 400 000 – 2 200 000 Ft
Estimated price: 3 544 – 5 570 EUR

art deco

Góth Imre

216 | Góth Imre

(Szeged, 1893–1982, London)

Art deco lány (Kék szemek), 1928

Art Deco Girl (Blue Eyes), 1928

107 × 75,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: Imre Góth 1928 | Signed lower left: Imre Góth 1928

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor Carl László gyűjteményében, Svájc

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· A László Károly-gyűjtemény. Részletek egy bázeli műgyűjteményből. Múcsarnok, 1996. (Kat.: 505)

· A Csábítás fegyvere. Kieselbach Galéria, 2018. november 5. – 2018. november 24.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

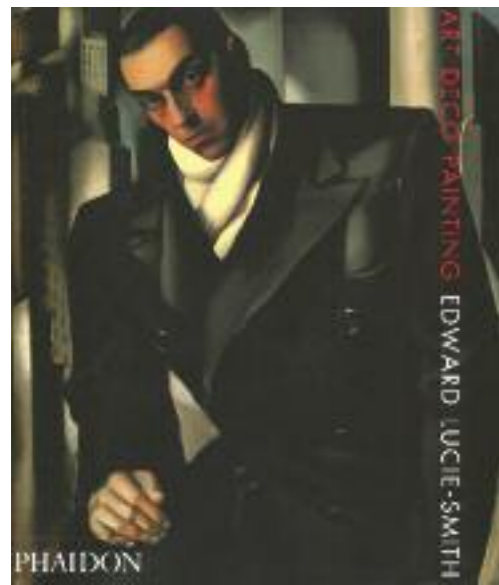
· A csábítás fegyvere. Divat, stílus és öltözködés száz év magyar festészetében. Szerk.: Molnos Péter. Kieselbach Galéria, Budapest, 2018.

· Edward Lucie-Smith: Art Deco Painting, Phaidon Press, 1990. 82. (56. kép)

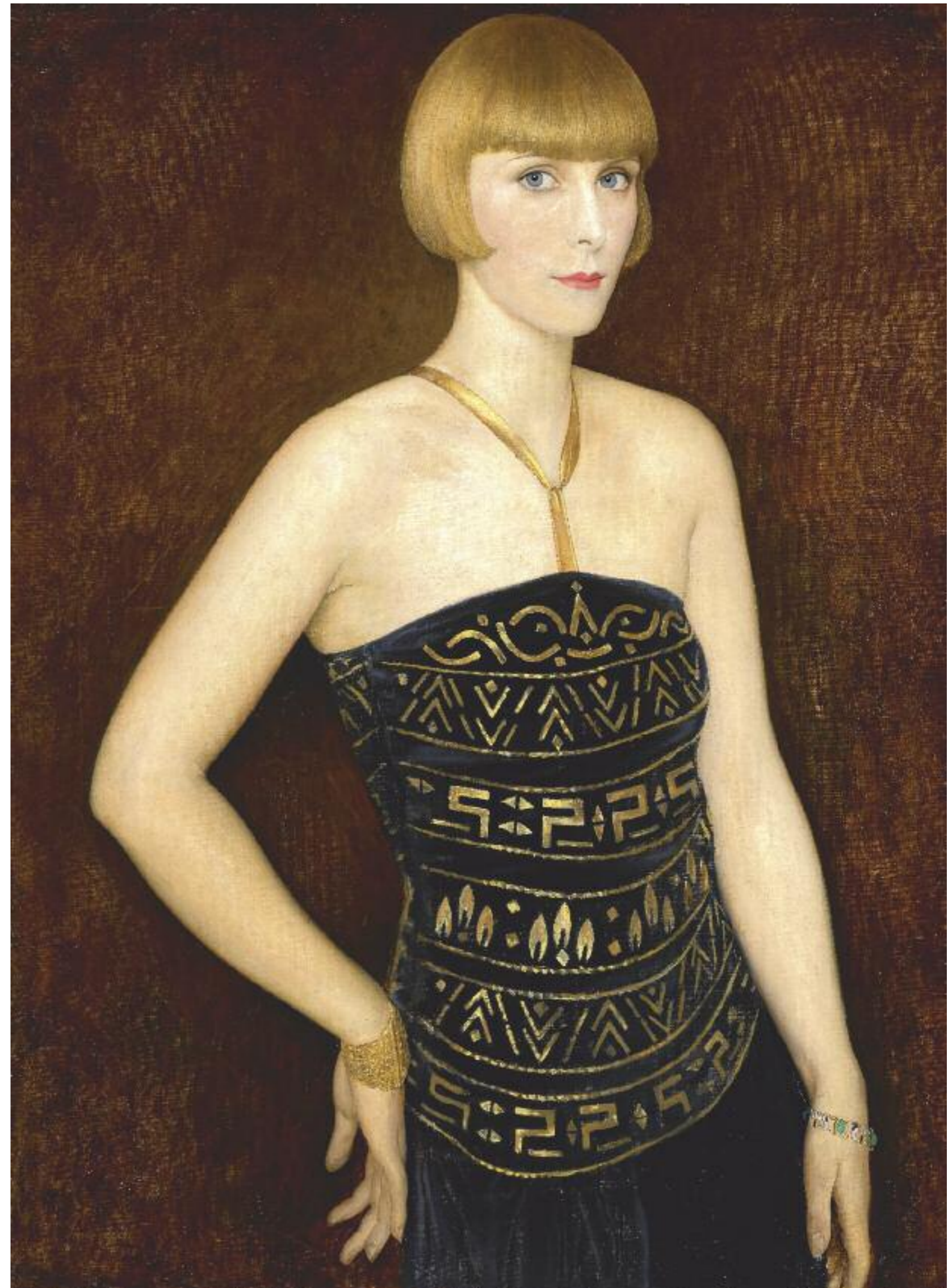
Kikiáltási ár: 12 000 000 Ft / 30 380 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 22 000 000 Ft

Estimated price: 35 443 – 55 696 EUR

Edward Lucie-Smith: Art Deco Painting, Phaidon Press, 1990. 82. (56. kép)

Jelenet a 2013-as Nagy Gatsby filmből

Göring haragosa

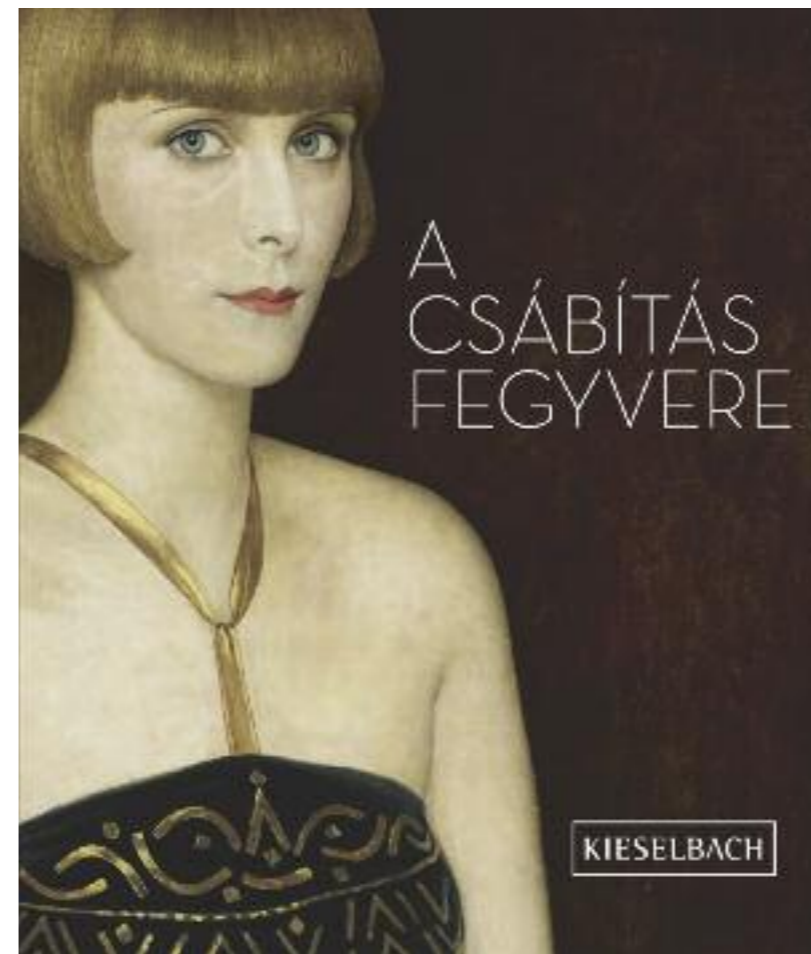
A műkereskedelemben nagy ritkán felbukkanó Góth-képek miatt nehezen gondolnánk, hogy a magyar festő portréi – akárcsak Tamara de Lempicka art deco arcképei – rendszeresen feltűntek a kor divatos német magazinjainak címlapjain (Scherl's Magazin, L'Ull stb.). Felfigyelt tehetségére a rettegett nemzetiszocialista vezető, Hermann Göring is. Felkérte, hogy fessen róla és színészről szereplőjéről portét 1934-ben. A nyakkendőben, házikabátban megfestett náci fővezér egy könyv felett üldögél karosszékekben, késpenge élességgel megfestett arcvonásokkal és kifejezéstelen, jégkék szemekkel. Göring kifogásolta, hogy gombostűnyíre szűkülő pupillái árulkodnak – közismert – morfium-függőségéről. Góth azt válaszolta, hogy csak azt festheti, amit lát, majd gyorsan távozott. Az el nem fogadott náci portrét Góth Imre magával vitte Londonba, ahová a III. Birodalom térnyelése elől menekült. (Kérése szerint meg kellett volna semmisíteni a képmást, de az pár éve felbukkant egy árverésen.)

Góth Imre:
Berlini metrón, 1930,
magántulajdon

Rendhagyó pályái

A szegedi családból származó Góth Imre festőművész pályafutása egészen rendhagyó. Fiatalon harcolt az első világháborúban, de utána már – a numerus clausus miatt – nem vették vissza a budapesti Képzőművészeti Főiskolára. A csalódottságában Berlinbe távozó művész egy őszi csoportos kiállításon – *Koncert* című képével – egy rangos szakmai díjat érdemelt ki 1921-ben, nagy ismertségre téve szert Németországban. Góth az új tárgyilagosság precizitását képviselő, hűvös fogalmazású portréival komoly rangot vívott ki magának az 1920-as években. A Holbein és Dürer rajzos realizmusán felnőtt, illetve az Otto Dix-féle fanyar Neue Sachlichkeitért lelkesedő német művészeti közeg nagy örömmel fogadta a fiatal tehetséget

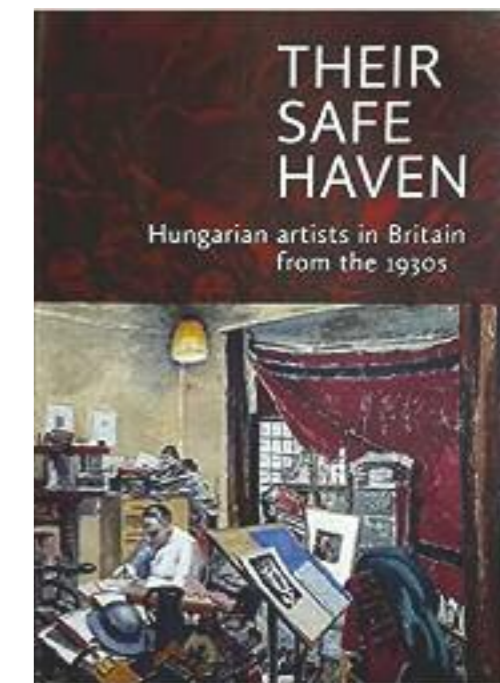
A csábítás fegyvere – Divat, stílus és öltözködés száz év magyar festészetében.
Szerk.: Molnos Péter, Kieselbach Galéria, Budapest, 2018..

Art deco modellek

A most vizsgált festményen látható finom arcú fiatal női szépség az életmű legszebb darabja, de egyben a magyar art deco egyik, ha nem a legreprezentatívabb női portréja. A sötét háttér előtt felragyogó test márványszobrokat idéző, lehelet finom átmenetekkel megfestett, pazar plasztikája, a feszes formákat határoló körvonal élesen metszett, tökéletes ívelése és a kihívó tekintet szuggesztív sugárzása az egyedi ábrázolást általános értékek hordozójává, egy örök nőtípus jelképévé teszi. Góth Imre az 1920-as évek modern, magabiztos, nagyvilági hölgyét, az art deco szépségeszményét tárja a néző elé. A finom vonalú, diszkrét sminkkel kiemelt arc, az arisztokratikus tartás, a korszak népszerű hajviselete, a hollywoodi sztárok, Mary Thurman és Louise Brooks által népszerűvé tett bubifrizura és a páratlanul elegáns ruha együtt olyan hatást tesz, mintha a kép hősnője egy párizsi divatcég, a legendás Patou, Chanel vagy Schiaparelli ünnepelt modelljeként pózolna. A fiatal hölgy szépsége és az idegenben szakadt magyar festő stílusa e művön tökéletes egységet alkot: kettejük találkozására révén a jazz-korszak, az art deco ikonikus nőalakja került a vászonra.

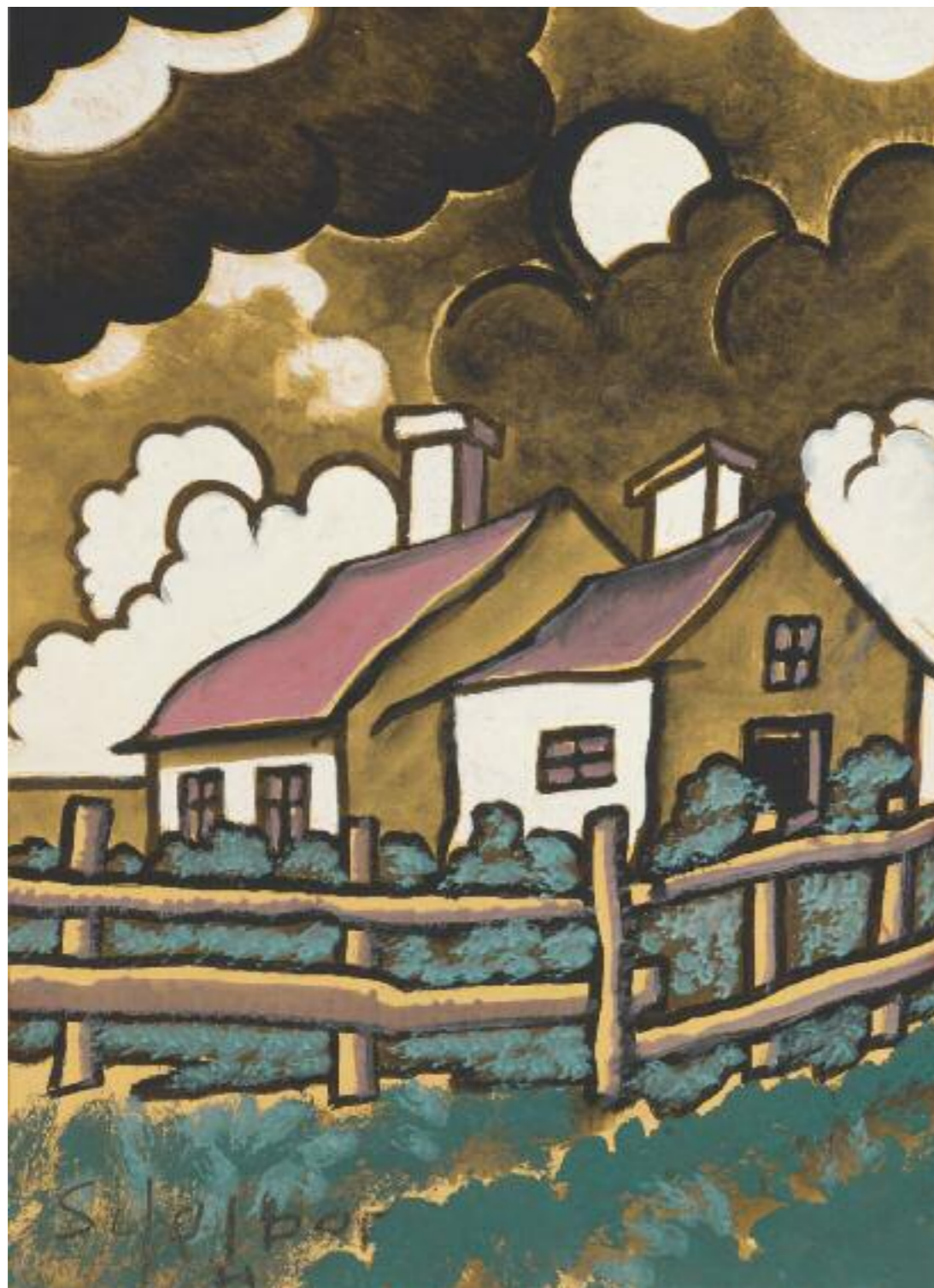
Hírességek portretistája

Londonba kerülve portréi bejárást biztosítottak számára az elit körökbe. A magyar sajtó is tudósított arról, hogy Anthony Eden, a brit birodalom volt külügyminisztere – későbbi miniszterelnök – vele festette meg felesége arcát. Az egyszerre sikkes, mégis metszően éles, realista stílusáról ismert Góth Imre természetesen sodródott közel a mozi világhoz. Festett egy elsőrangú, profilból készített, álmodozó portrét a híres német színésznőről, Lilian Harvey-ről (az 1928-as képét a Jugend magazin reprodukciójáról is ismerjük). De életrajzából azt is tudjuk, hogy Londonban a legendás filmrendezővel, Korda Sándorral dolgozott együtt. Bár a világháború kitörésekor internálták a Man-szigetre, az Egyesült Királyságban maradt hosszú élete végéig. Londonban hunyt el – nyolcvan-kilenc évesen – 1982-ben.

Robert Waterhouse
Biztonságos menedék.
Magyar művészek Nagy-Britanniában az 1930-as évektől című könyv borítója (2018)

Carl László dolgozószobájában
Góth Imre festménye, 1990 körül

217 | Scheiber Hugó
(Budapest, 1873–1950, Budapest)

Piros tetejű házak
Red Rooftops

68 × 49 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve balra lent: Scheiber | Signed lower left: Scheiber

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 EUR
Becsérték: 3 400 000 – 4 400 000 Ft
Estimated price: 8 608 – 11 139 EUR

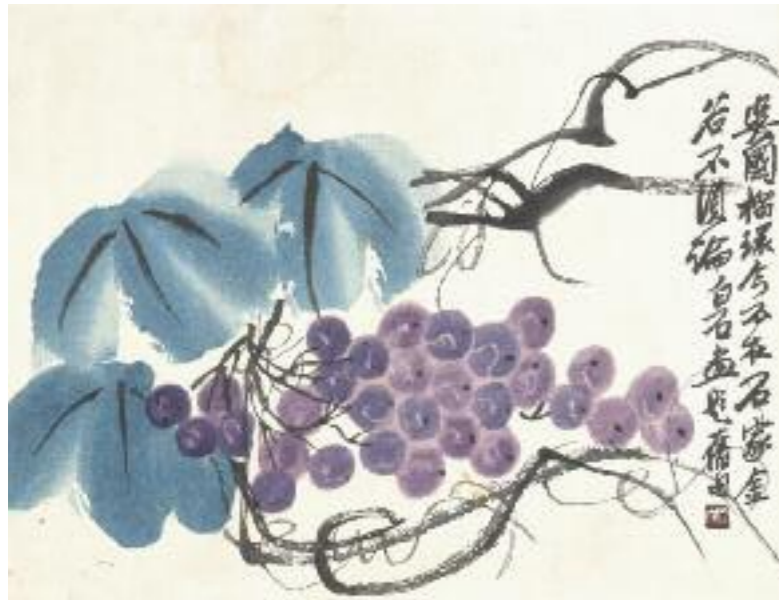

218 | Basilides Barna
(Tornalja, 1903–1967, Budapest)

Téli táj, 1960
Winter Landscape, 1960

61,5 × 51,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Basilides Barna 1960 |
Signed lower left: Basilides Barna 1960

Kikiáltási ár: 700 000 Ft / 1 772 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

219 | Qi Baishi

(Hsziangce, 1864–1957, Peking)

Szőlőfürt
Grape

31,8 × 42,6 cm

Fametszet, papír | Woodcut on paper
Jelezve oldalt: | Jelezve oldalt:

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 ELIR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 038 ELIR

220 | Vaszary János

(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Balaton halászokkal, 1926 körül
Fisherman at Lake Balaton, c. 1926

39,5 × 92 cm

Tus, papír | Indian ink on paper
Jelezve jobbra lent: Vaszary János |
Signed lower right: Vaszary János

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor pécsi magángyűjteményben

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

· Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása.

Katalógus. Szerk.: Veszprémi Nóra.

Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007. 265.

Kikiáltási ár: 2 400 000 Ft / 6 076 ELIR

Becsérték: 3 200 000 – 4 400 000 Ft

Estimated price: 8 101 – 11 139 ELIR

Vaszary János: Csónak vízre bocsátása I–IV, 1926–1928, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

221 | Bornemisza Géza

(Nábrád, 1884–1966, Vác)

Parkrészlet (A művész kertje Nábrádon), 1932

Park Detail (The Garden of the Artist
at Nábrád), 1932

60 × 72,5 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Bornemisza Géza 1932 |

Signed lower right: Bornemisza Géza 1932

Hátoldalon: Nemzeti Szalon töredékes címkéje

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft / 7 595 ELR

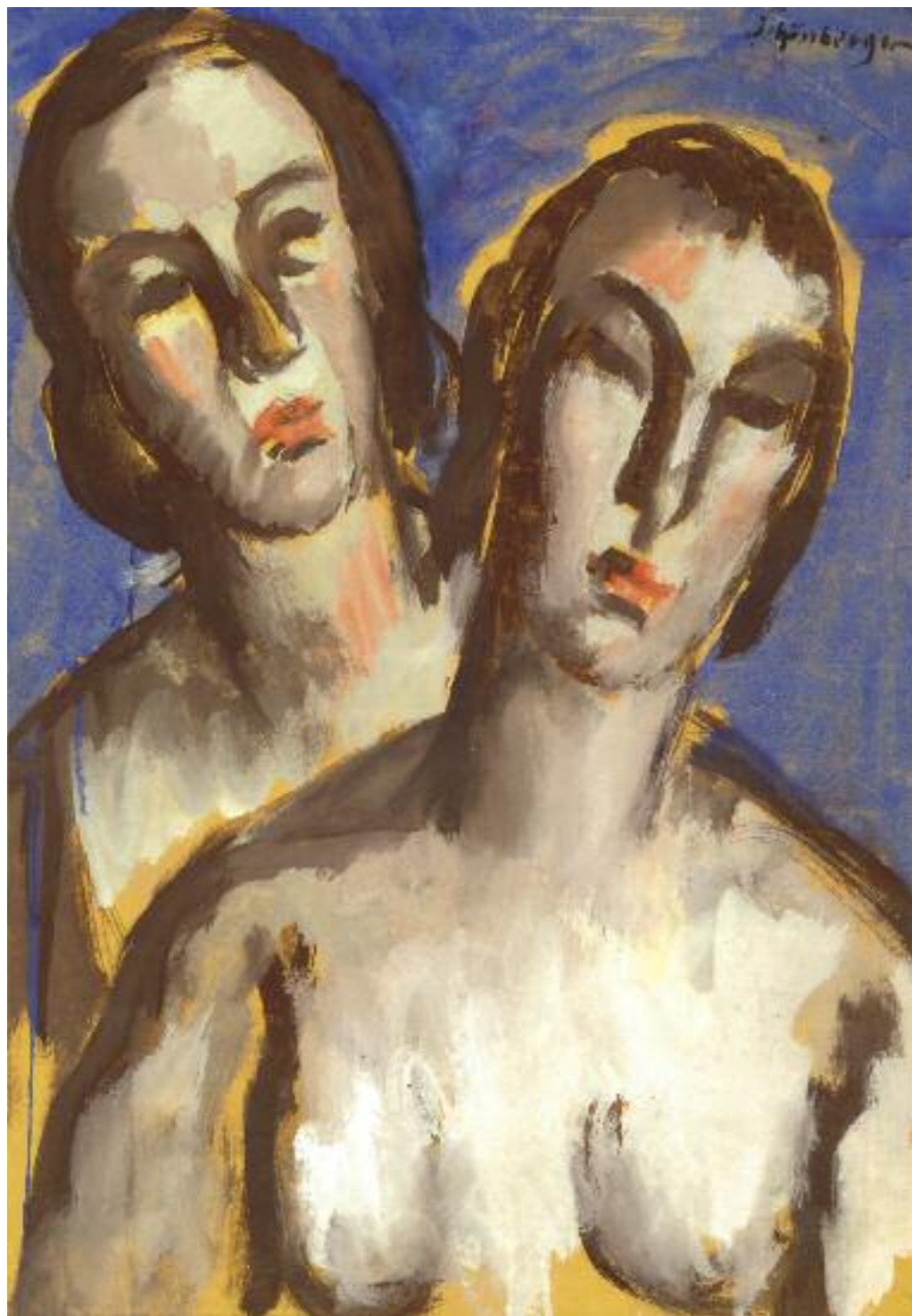
Becsérték: 3 600 000 – 4 800 000 Ft

Estimated price: 9 114 – 12 152 ELR

Henri Matisse: Marokkói kert, 1912,
MoMA, New York

223 | Mattis Teutsch János
(Brassó, 1884–1960, Brassó)

Art deco akt
Art Deco Nude

50 × 33 cm
Olaj, papír | Oil on paper
Jelzés nélkül | Unsigned

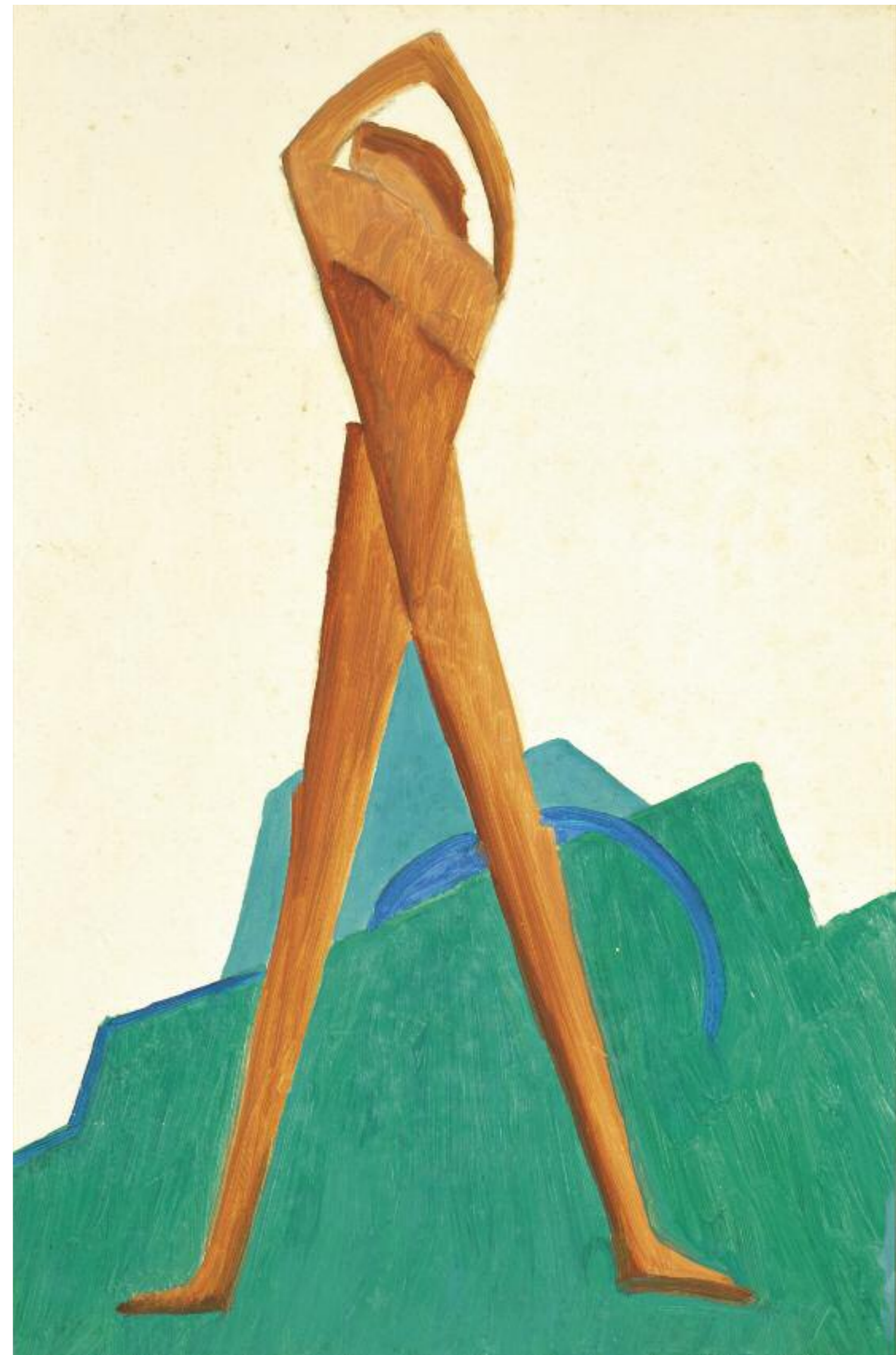
Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 038 – 4 557 EUR

222 | Schönberger Armand
(Galgóc, 1885–1974, Budapest)

Aktok
Nudes

44 × 34 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelzve jobbra lent: Schönberger |
Signed lower right: Schönberger

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 519 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

224 | Egry József
(Újlak, 1883–1951, Badacsonytomaj)

Szomját oltó, 1920 körül
To Quench His Thirst, c. 1920

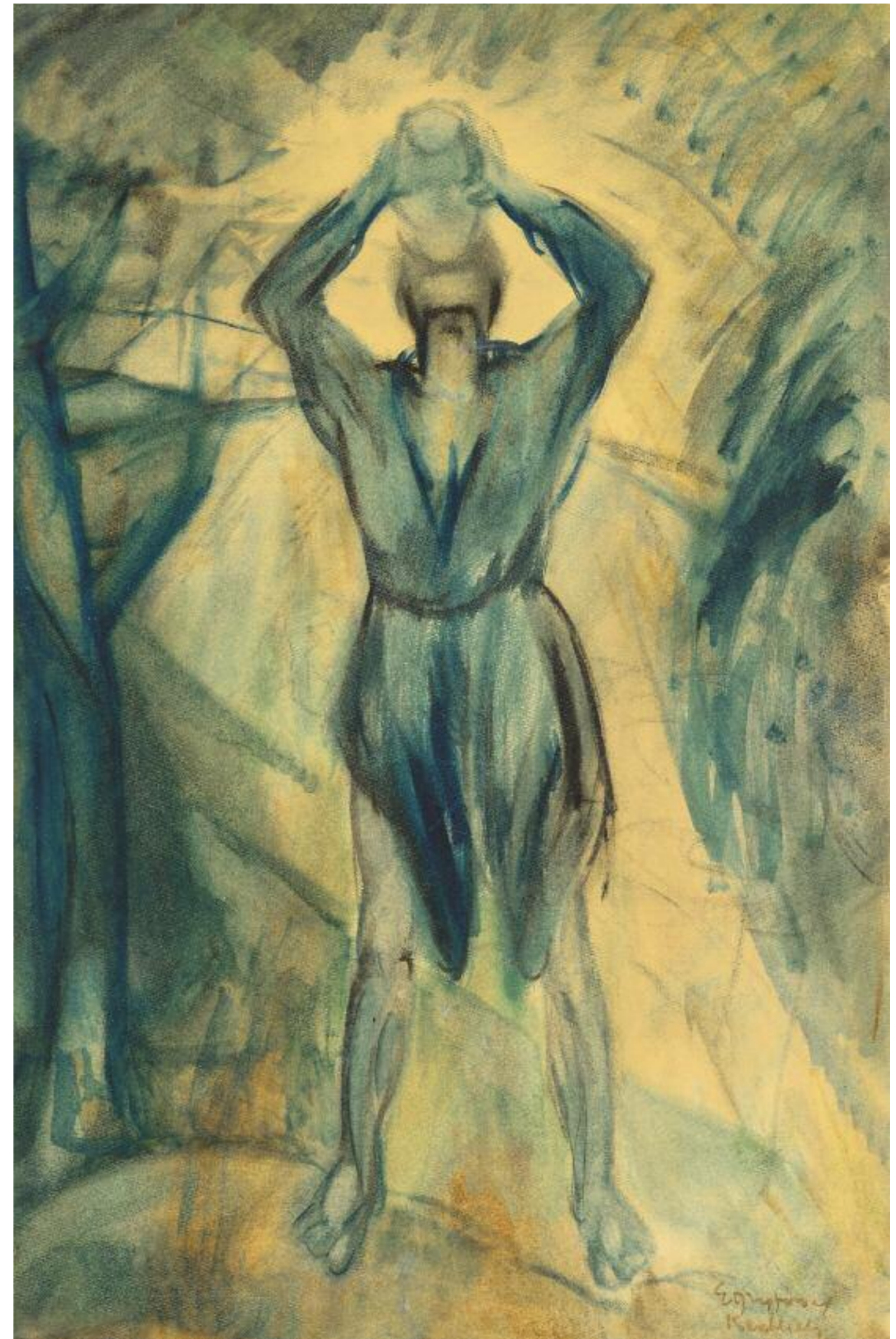
76 × 50 cm
Olaj, pasztell, papír | Oil, pastel on paper
Jelezve jobbra lent: Egry József Keszthely |
Signed lower right: Egry József Keszthely

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED
· Lánosz Sándor: Egry József. Budapest, 1973,
Corvina Kiadó (5. kép)

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 114 EUR
Becsérték: 4 400 000 – 7 000 000 Ft
Estimated price: 11 139 – 17 722 EUR

Egry József: Festő a napfényben, 1930 körül,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

225 | Arnegger, Alois

(Bécs, 1879–1967, Bécs)

Őszi vízpart
Autumn Shore

42,5 × 53 cm
Olaj, fa | Oil on board
Jelezve jobbra lent: A. Arnegger |
Signed lower right: A. Arnegger

Szerepelt a BÁV 98. művészeti aukcióján

Kikiáltási ár: 380 000 Ft / 962 EUR
Becsérték: 400 000 – 600 000 Ft
Estimated price: 1 013 – 1 519 EUR

226 | Mednyánszky László

(Beczkó, 1852–1919, Bécs)

Tátrai részlet
Detail of the High Tatras

25 × 34 cm
Akvarell, papír | Watercolor on paper
Jelezve jobbra lent: Mednyánszky, Hátoldalon:
hagyatéki bélyegző | Signed lower right:
Mednyánszky, On the reverse: hagyatéki bélyegző

Kikiáltási ár: 750 000 Ft / 1 899 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 300 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 291 EUR

227 | Rippl-Rónai József

(Kaposvár, 1861–1927, Kaposvár)

Kék inges férfi, 1910-es évek

Man in a Blue Shirt, 1910s

43 × 31,5 cm

Pasztell, papír | Pastel on paper

Jelezve jobbra lent: Rónai | Signed lower right: Rónai

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor londoni magángyűjteményben

IRODALOM | LITERATURE

· Rippl Rónai József emlékezései. Nyugat, Budapest, 1911.

Kikiáltási ár: 6 500 000 Ft / 16 456 EUR

Becsérték: 8 000 000 – 12 000 000 Ft

Estimated price: 20 253 – 30 380 EUR

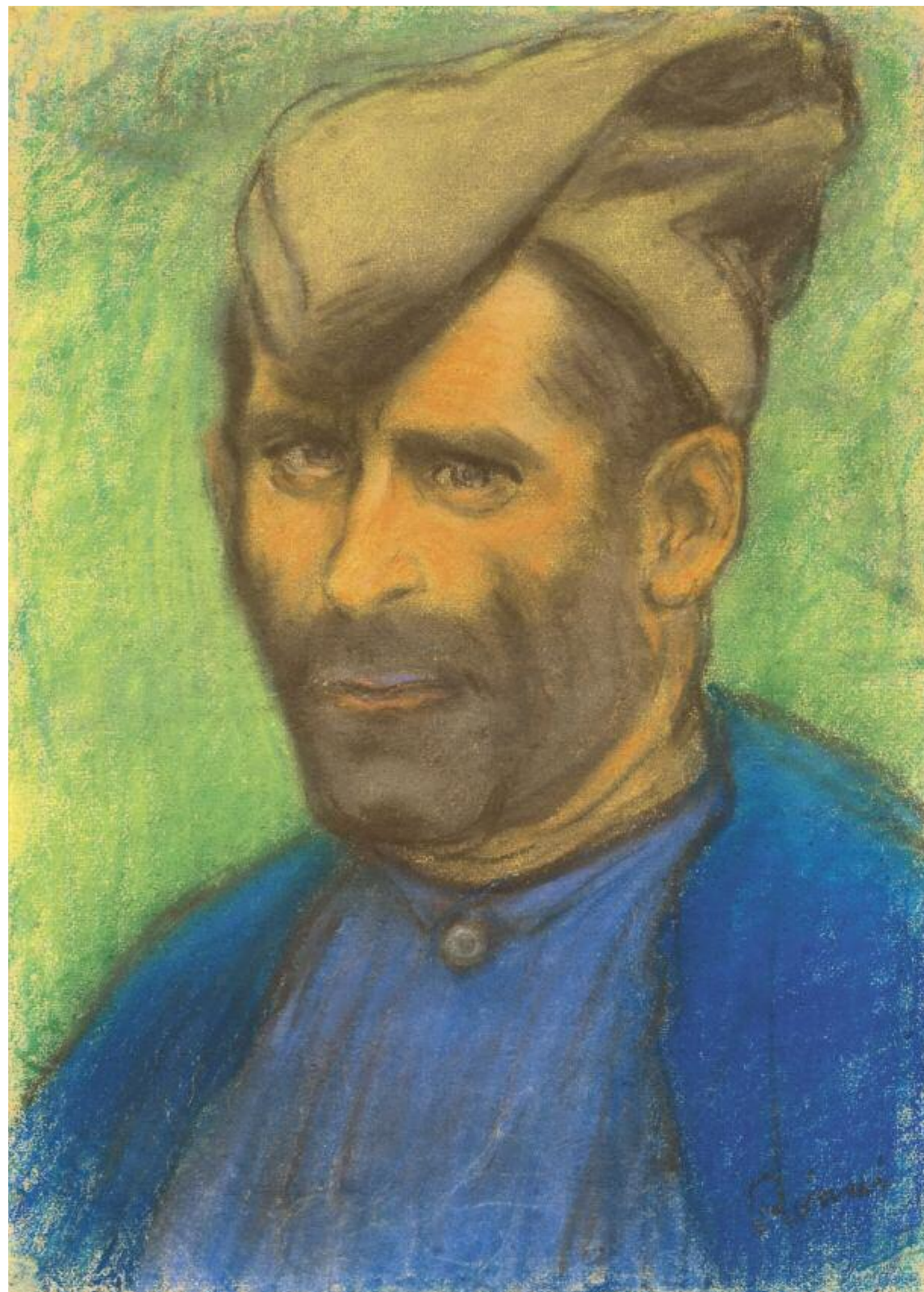
»A most vizsgált képen látható matrózos karakterű férfi előrebukó végű, puha fejfedőt visel, az úgynevezett frígiai sapkát, amelyet az ókor óta hordanak Európa-szerte, többek között a forradalmi Franciaországban (bonnet rouge).«

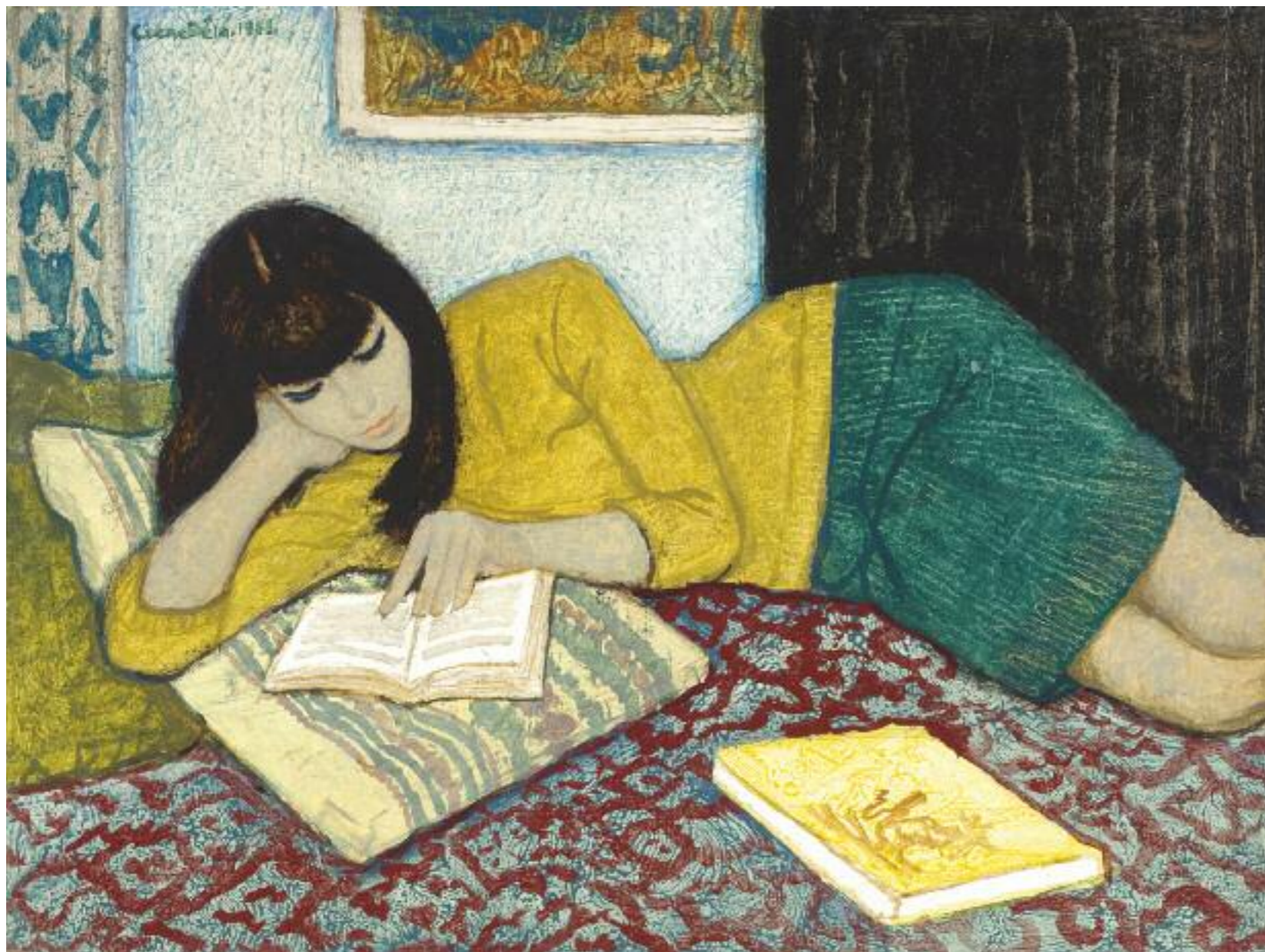

Rippl-Rónai József:
Francia katonája
(Dobossy Elek),
Rippl-Rónai Múzeum,
Kaposvár

Festőbarett, micisapka, fodros fölkötő, szalmakalap, elegáns panamakalap, fátyolos női kalapköltemény. Rippl-Rónai József a divat fővárosában, Párizsban töltött ifjúságától kezdve bolondult a karakteres fejfedőkért. Maga is előszeretettel viselt kalapot, de modelljeit is szívesen örökítette meg bennük. Franciás műveltségű művészként a fejfedő számára a karaktert megjelenítő, a jellemrajzot plasztikussá tevő kiegészítő volt. A Nabik vezető alakját, Maurice Denist például hivatalnokkalapjával karikírozta ki *Emlékezéseiben*: „Kecskeszakállával, duzzadt, egészséges, piros, inkább szőke, mint barna arcával – kivált künn, nagyon kis karimájú, többnyire vasárnapiasan benyomott, puha, de keménynek látszó kalapjával a fején – kisvárosi hivatalnokra emlékeztető alak. Jó férj és apa. Gondolkodó fej, éles tekintet, szellem és jószág: ennyi mindenféle jót hordoz puha teste kívül és belül.” A most vizsgált képen látható matrózos karakterű férfi előrebukó végű, puha fejfedőt visel, az úgynevezett frígiai sapkát, amelyet az ókor óta hordanak Európa-szerte, többek között a forradalmi Franciaországban (*bonnet rouge*). A delikát színharmóniákra érzékeny Rippl-Rónai a napcserzette bőrt narancsosra színezte, az élénk kék inghez pedig zöld háttérrel társított. A modell karakterábrázolása mellett Rippl-Rónait mindig a festői kifejezőkészség érdekelte, ahogy memoárjában leszögezte esztétikai alapelveit: „Festő írjon a pernzlijévell! Elmondhat azzal minden mondanivalót. Néhány krétavonással az élet legujjongóbb örömeit is lerajzolhatja kartonjára, néhány festékszínfolttal az élet legkeservesebb gyötrelmeit is felrakhatja vásznára, néhány szélesen kent kontúrral s akár csak lokális színnel síkba rögzítheti és tetszése szerint stilizálhatja azt, ami lelkét bármely irányban érdekelte. Csak legyen meg munkájában az előadás módjának az a kvintesszenciája, amit művészetnek nevezünk.”

Rippl-Rónai József: Lechner Ödön portréja,
Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

228 | Czene Béla

(Isaszeg, 1911–1999, Budapest)

Albumot lapozgató lány, 1968
Young Girl with an Album, 1968

60 × 80 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

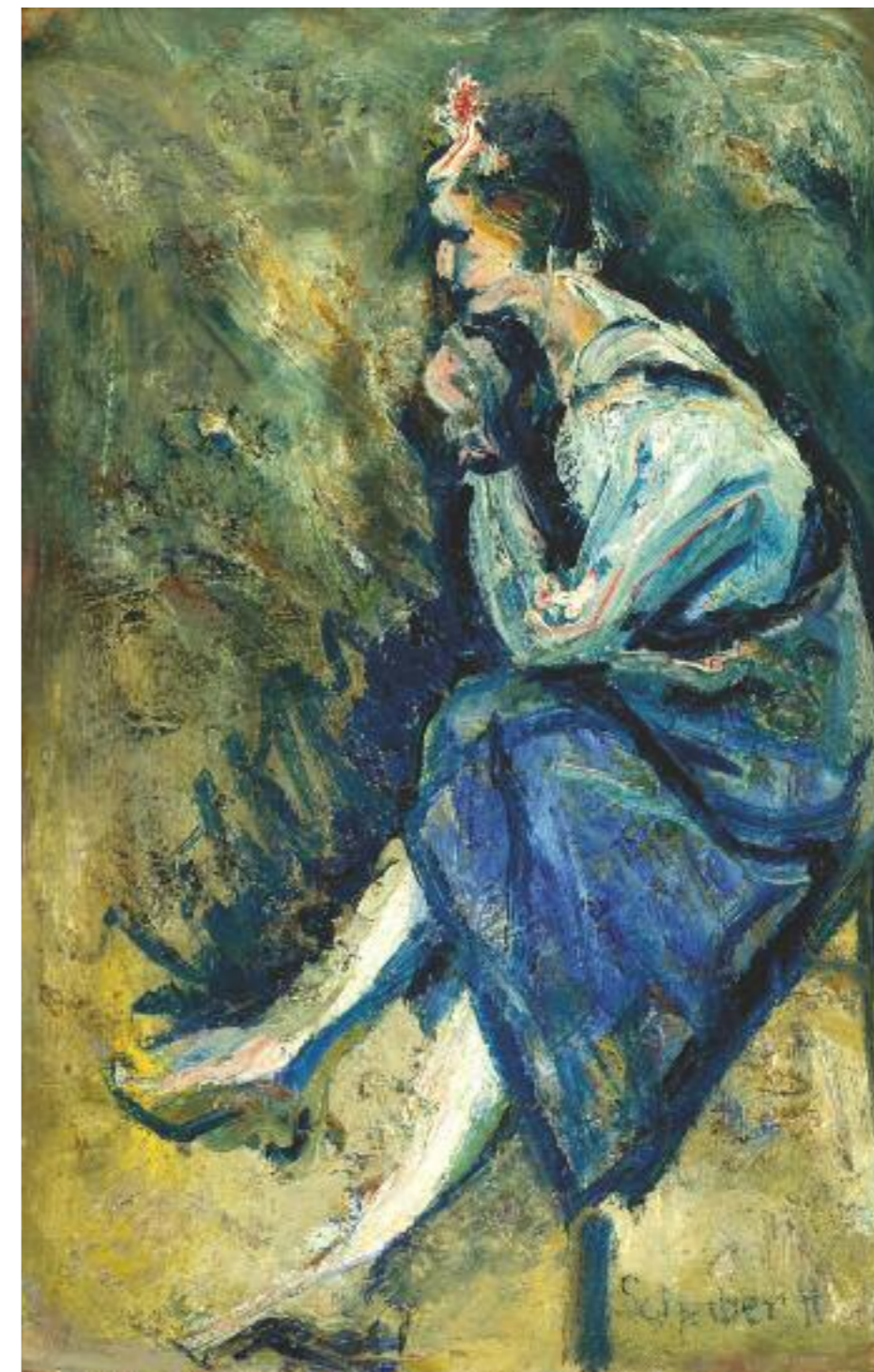
Jelezve balra fent: Czene Béla 1968 |

Signed upper left: Czene Béla 1968

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 ELIR

Becsérték: 1 600 000 – 2 200 000 Ft

Estimated price: 4 051 – 5 570 ELIR

229 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873–1950, Budapest)

Kék ruhás nő
Lady in a Blue Dress

31 × 48 cm

Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Scheiber H. |

Signed lower right: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 266 ELIR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 038 ELIR

230 | Czene Béla

(Isaszeg, 1911–1999, Budapest)

Vörös hajú lány, 1975
Girl with Red Hair, 1975

90 × 50 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra fent: Czene Béla 1975 |

Signed upper left: Czene Béla 1975

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 EUR

Becsérték: 1 500 000 – 2 000 000 Ft

Estimated price: 3 797 – 5 063 EUR

231 | Czóbel Béla

(Budapest, 1883–1976, Budapest)

Fiatal lány szobában
Young Girl in the Room

80 × 60 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelzés nélkül, Hátoldalon:

Magyar Nemzeti Galéria bírálati szám |

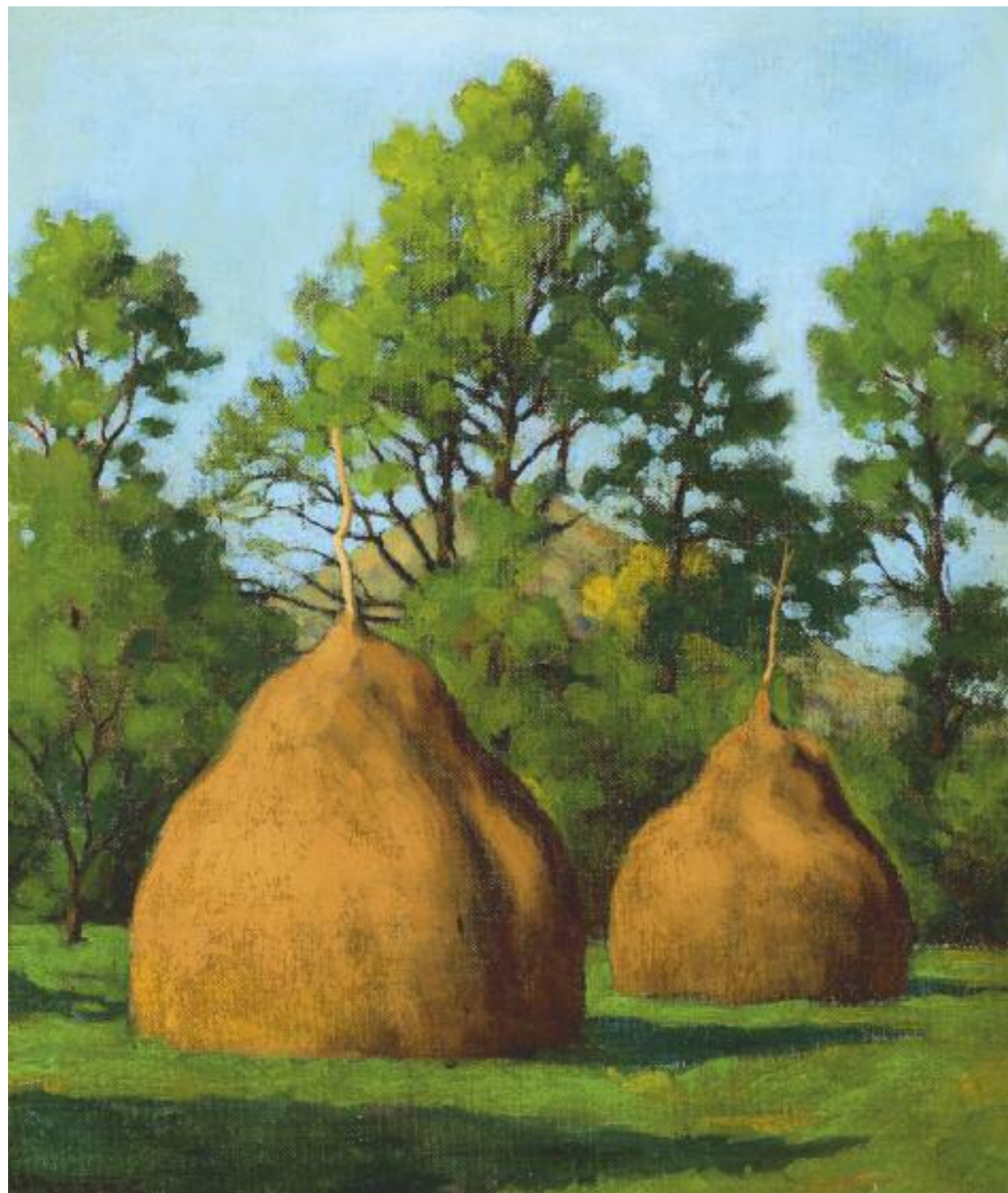
Unsigned, On the reverse: review

number of Hungarian National Gallery

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR

Becsérték: 2 000 000 – 3 000 000 Ft

Estimated price: 5 063 – 7 595 EUR

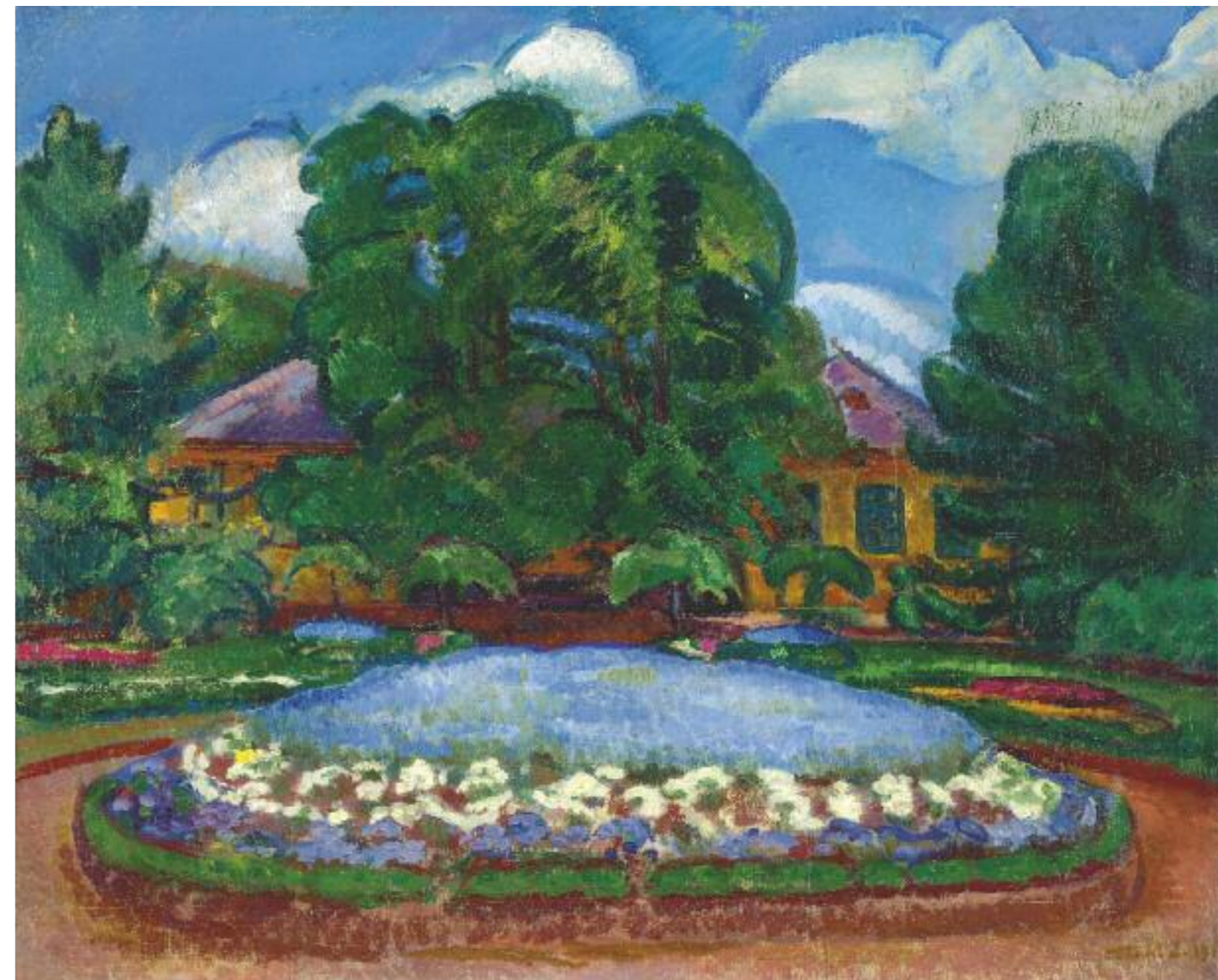

232 | Börtsök Samu
(Tápiószele, 1881–1931, Budapest)

Nagybánya
Nagybánya

60 × 52 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Börtsök |
Signed lower left: Börtsök

Kikiáltási ár: 500 000 Ft / 1 265 EUR
Becsérték: 600 000 – 800 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 025 EUR

233 | Ferkai Jenő
(Budapest, 1877–1963, Budapest)

Kecskeméti műkert, 1912
Garden at Kecskemét, 1912

52,5 × 64,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Ferkai J. 1912 |
Signed lower right: Ferkai J. 1912

Kikiáltási ár: 900 000 Ft / 2 275 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 1 800 000 Ft
Estimated price: 3 038 – 4 557 EUR

Iványi Grünwald Béla: Műkerti részlet
(A kecskeméti kaszinó parkja), 1913 körül,
magántulajdon

234 | Glatz Oszkár
(Budapest, 1872–1958, Budapest)

Önarckép palettával
Self Portrait with Palette

95 × 70 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Glatz | Signed lower right: Glatz

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 114 EUR

Becsérték: 4 400 000 – 6 000 000 Ft

Estimated price: 11 139 – 15 190 EUR

Glatz Oszkár: Önarckép, 1912,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

Glatz Oszkár festőművész műtermében a *Fiatal lány tavaszi tájban* című művén dolgozik, 1943 Fotó: Fortepan / Bojár Sándor

235 | Pór Bertalan
(Bátaszék, 1880–1964, Budapest)

Tavaszi táj, 1906
Spring Landscape, 1906

33 × 41,5 cm
Olaj, vászon kartonon | Oil, canvas on cardboard
Jelezve jobbra lent: Pór 1906 | Signed lower right: Pór 1906

Kikiáltási ár: 650 000 Ft / 1 646 EUR
Becsérték: 900 000 – 1 400 000 Ft
Estimated price: 2 278 – 3 544 EUR

236 | Nyilasy Sándor
(Szeged, 1873–1934, Szeged)

Majális, 1934
Mayfair, 1934

75 × 100,5 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Nyilasy, Hátoldalon: Leltárcímke
Grósz Mária Szeged és az 1934-es Nyilasy Sándor
Emlékkiállítás raglapja | Signed lower right: Nyilasy,
On the reverse: Leltárcímke Grósz Mária Szeged
és az 1934-es Nyilasy Sándor Emlékkiállítás raglapja

Kikiáltási ár: 800 000 Ft / 2 025 EUR
Becsérték: 1 200 000 – 1 500 000 Ft
Estimated price: 3 038 – 3 797 EUR

237 | Deák-Ébner Lajos
(Pest, 1850–1934, Budapest)

Hazatérők
Returning

30 × 50,5 cm

Olaj, falemez | Oil on panel

Jelezve balra lent: Ébner L. | Signed lower left: Ébner L.

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 582 EUR

Becsérték: 3 200 000 – 4 400 000 Ft

Estimated price: 8 101 – 11 139 EUR

Deák Ébner Lajos: Hazatérő aratók, 1881,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

238 | Pittner Olivér
(Lupény, 1911–1971, Marosvásárhely)

Tavaszi csendélet, 1940
Spring Still Life, 1940

55 × 68 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Pittner 940 |
Signed lower right: Pittner 940

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 2 532 EUR

239 | Margitay Tihamér
(Jenke, 1859–1922, Budapest)

Verandán (Ldvarlás)
On the Porch (Courtship)

60 × 47 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve balra lent: Margitay |
Signed lower left: Margitay

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 013 EUR
Becsérték: 600 000 – 900 000 Ft
Estimated price: 1 519 – 2 278 EUR

ÉGEN FÖLDÖN HÍRDESSEK:
SZENT A MAGYAR EGYESÉG,
ÜR AZ ÉG ASSZONYA,
FECSÉJTJE A KORONA.

HIABA
EGYMA
S MER
APOK

HOGY MEGTÉPIK,
RAD AZ MINDVEGIG
TÁZ ÉG AZ EREJE,
DOLSEM BIRVELE

AMAGASS
SKORMAN
ZÓ VAGY KIRÁIVÜR
LEGYEN E NÉP PASZTÓRA,
GYOZAMA EYER KORONA

SAZENT MINDI
ÉDI HÚ NÉPE
R YENYER ITTI
LA ORSZA
GOL

MYSTERIUM
SACRAE
CORONAE

Aba-Novák
Vilmos

240 | Aba-Novák Vilmos

(Budapest, 1894–1941, Budapest)

A Szent Korona misztériuma
(Falképterv a székesfehérvári Szent Korona
Mauzóleumhoz), 1938

The Mystery of the Holy Crown
(Mural Plan for the Holy Crown Mausoleum
of Székesfehérvár), 1938

146 × 112 cm

Tempera, ezüst, falemez | Tempera, silver on wood

Jelezve jobbra fent: Aba-Novák | Signed upper right: Aba-Novák

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

• XXIII. Biennale di Venezia. Veneza, 1942 (kat. 19.,
La sacra corona di S. Stefano).

• Aba-Novák Vilmos (1894–1941) emlékkiállítás.
Nemzeti Szalon, Budapest, 1942 (kat. 82.).

• István, a szent király. Székesfehérvári Egyházmegyei
Múzeum, 2013 (kat. 215.).

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

• Aba-Novák Vilmos (1894–1941) emlékkiállítás. Katalógus.
Nemzeti Szalon, Budapest, 1942, IX.

• István, a szent király. Tanulmánykötet és kiállítási katalógus.
Székesfehérvári Egyházmegyei Múzeum, Székesfehérvár,
2013, 226., 423.

• Molnos Péter: Aranykorok romjain. Kieselbach Galéria,
Budapest, 2015, 295.

Kikiáltási ár: 16 000 000 Ft / 40 506 EUR

Becsérték: 20 000 000 – 26 000 000 Ft

Estimated price: 50 633 – 65 823 EUR

Az 1942-es velencei
Biennale katalógusának
címlapja

Aba-Novák Vilmos és segítői,
Duray Tibor és Oelmacher Anna
a milánói Triennale pannójának
készítése közben, 1936

Delmas-les Mura
Kittinó mura
Budapest 1930. II. 20 - Aba-Novák

»Aba-Novák az 1930-as évek második felére vitathatatlanul a modern magyar monumentális művészet első számú sztárja lett.«

Nemzetközi sikerek

Aba-Novák tragikusan hamar lezárult életműve a falképek műfajában teljedett ki. Már 1929-es, Rómából írt leveleiben fel-felbukkan a murális munkák iránti készletesség, a csillapíthatatlan vágy, hogy művészi alkatának féktelen ereje a méret növeléséhez és a kompozíció bő áradásához megfelelő terepet találjon. „Kímondom, ahogy gondolom: a jövő piktúrája a fal” – írta *Vallomás* című, 1931 tavaszán megjelent cikkében a *Magyar Művészet* hasábjain.

Aba-Novák Vilmos a székesfehérvári Szent István-mauzóleum falképeire szóló első megbízását pályája csúcspontján, 1937 végén kapta, amikor az olasz egyházi tárlatokon és a párizsi világi kiállításokon elnyert díjak a hazai, konzervatívabb beállítottságú állami, egyházi és városi vezetőket is meggyőzték kivételes falképfestői képességeiről. Eredményeinek imponáns listája páratlan volt még a nem-

zetközi szinten is: 1932-ben a szegedi Demeter-torony falképeire készített vázlatokkal a padovai egyházművészeti kiállításon aranyérmert nyert, míg a jászszentandrási tervekkel két évvel később a római Arte Sacra tárlatán aratott emlékezetes sikert. A Vatikán lapja hosszan méltatta a Mussolini által megvásárolt alkotásokat. A művészet és az ipar rokonságát megjelenítő gigantikus pannójáért az 1936-os Milánói Triennalén díszoklevelet, míg a párizsi világi kiállítás magyar pavilonjába készített monumentális kompozícióért 1937-ben fődíjat kapott. Aba-Novák az 1930-as évek második felére vitathatatlanul a modern magyar monumentális művészet első számú sztárja lett. Sorra nyerte a műfaj nagy nemzetközi elismeréseit, miközben megfeszített munkával, maga körül professzionális csapatot építve alig győzte teljesíteni a műterme előtt sorban álló megrendelők igényeit.

Aba-Novák Vilmos
a városmajori templom
mennyezetfreskóit festi,
1938

A királyok városának festője

Aba-Novák megrendelői között kétségkívül Székesfehérvár vezetése állt az első helyen: alig néhány esztendő alatt a város négy helyszínén is megjelentek a „barbár zseni” grandiózus munkái.

A székesfehérvári megbízások apropóját a kettős szentév, az eucharisztikus kongresszus és a Szent István-émlékév – az első magyar király halálának 900. évfordulója – adta, amelyet a politikai vezetés, elsősorban Hóman Bálint kultuszminiszter irányításával, az állami reprezentáció eszközeként is igyekezett kiaknázni. A város a központi kormányzat által is támogatva hatalmas ünnepség-

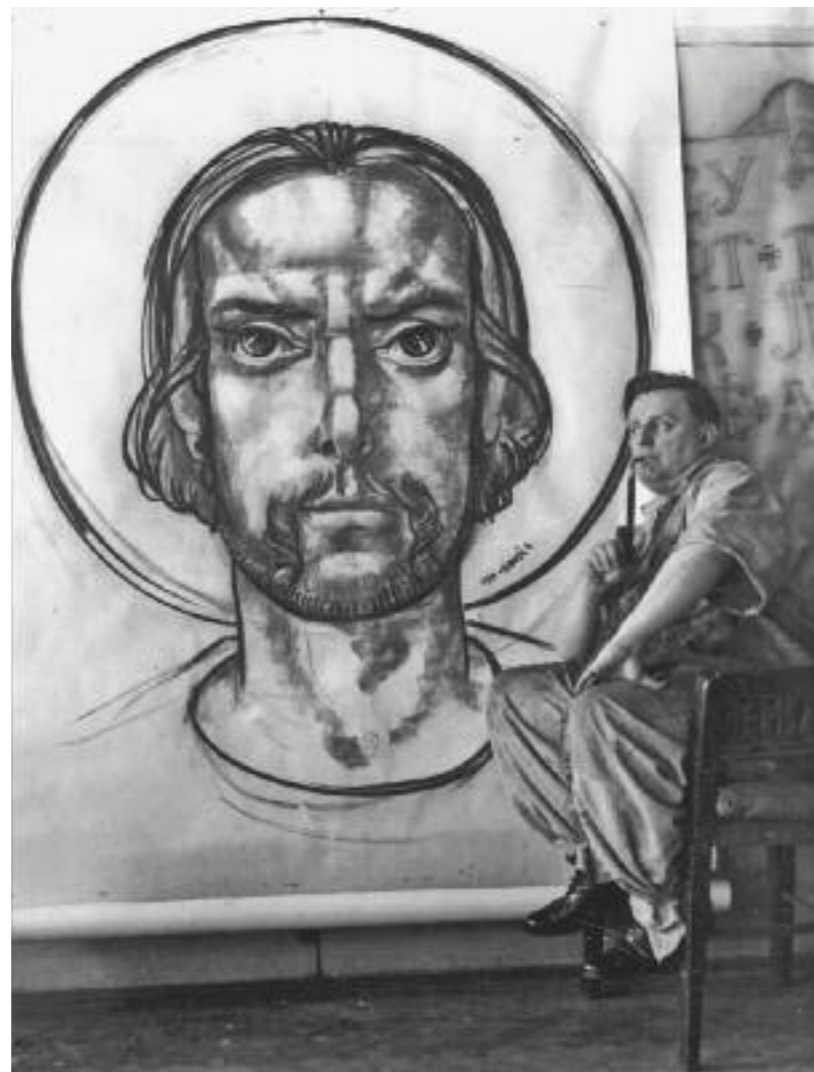
»Az épület falainak dekorálását természetesen a kor vezető falképfestőjére, Aba-Novák Vilmosra bízta«

sorozattal készült az eseményre, amelynek részeként a frissen feltárt bazilika romjait övező, reprezentatív kőtérrel építettek. Ennek a modern stílusú együttesnek a legfontosabb része a Szent István szarkofágjának építészeti keretet biztosító mauzóleum lett. Az egyemeletes épület centrumába a szinte kultikus tisztelet által övezett faragott kőkoporsó került, falainak dekorálását pedig természetesen a kor vezető falképfestőjére, Aba-Novák Vilmosra bízta.

A székesfehérvári
Romkert, 1938
(Fortepan,
Somlai Tibor)

Képek a Romkertben

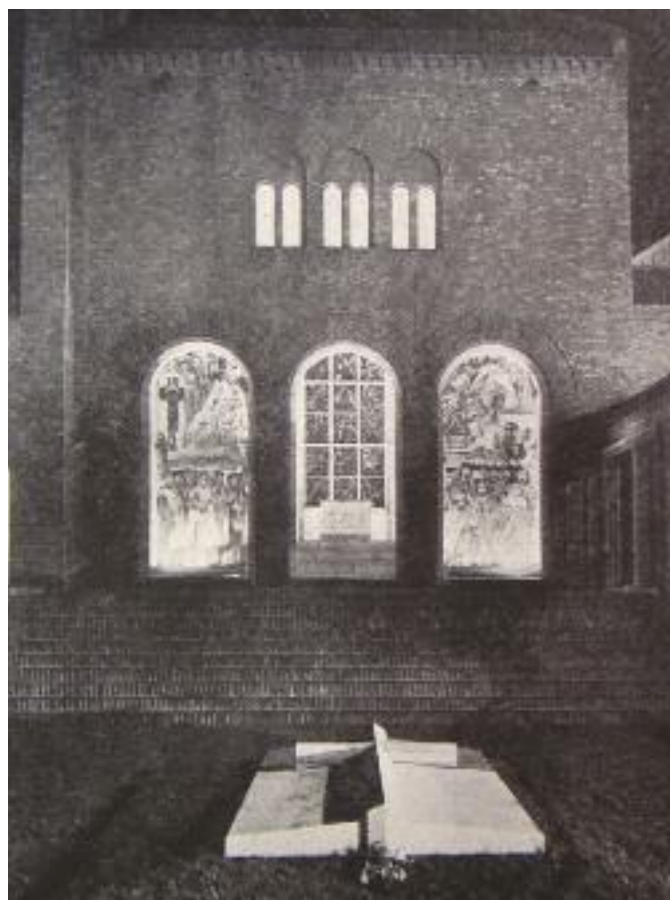
A művész hagyatékában fennmaradt iratok alapján viszonylag pontosan rekonstruálható a megbízás és a kivitelezés időbeli ütemezése. A festő elsőként csupán a Szent István-mauzóleum egyetlen szakaszára, a hármastagolású kapuzattól balra lévő, északi fal dekorálására kapott felkérést a Műemlékek Országos Bizottságától. Az egész régészeti feltárást és a környező építkezéseket felügyelő intézmény vezetője, Gerevich Tibor 1937. szeptember 14-én találkozott Aba-Novákkal a romkerti freskók ügyében. A két nappal később elküldött költségvetésből kiderül, hogy a kompozíciós terv és a kartonok elkészítését, valamint a falkép kivitelezését a festő összesen 13 200 pengős honoráriumért vállalta el.

Mű és alkotója – Kartonrajz a városmajori templom falképéhez, 1938 körül

Az elkészült, ma a székesfehérvári Polgármesteri Hivatal tulajdonában lévő falképterv témája a Szent Jobb legendája. A témaválasztás jól illeszkedett a Szent István-emlékvé tematikus koncepciójához, amelynek részeként a kalandos utat bejárt ereklyét körbehordozták az országban, s az Aranyvonaton megtett utazás második állomásaként Székesfehérváron is bemutatták az ünneplő tömegnek.

Az északi falhoz készített, a MOB által elfogadott és kis módosításokkal kivitelezett vázlat először az 1938-as műcsarnoki Szent István-kiállításon került a nagyközönség elé, ahol Aba-Novák – a városmajori templom monumentális szentélyképeihez készített kompozíciós terveivel együtt – elnyerte a tárlat 3000 pengős első díját.

A Szent István Mauzóleum a székesfehérvári Romkertben, 1938 körül

A Szent Korona misztériuma a székesfehérvári Szent István Mauzóleumban, 1940 körül

»Az Aba-Novák által „királyfálnak”
nevezett kompozíción ötvenhét király,
királynő és négy kormányzó tűnik fel«

A Szent Korona legendája

A Szent István-mauzóleum kifestésének folytatása, a megmaradt három fal dekorálása az emlékévi központi eseményei után, október folyamán merült fel újra. A megrendelő ekkor már nem a Műemlékek Országos Bizottsága, hanem Székesfehérvár volt, de a folyamatok mindvégig a kultuszminisztérium, a Hóman Bálint által vezetett Országos Szent István Emlékbizottság és a város együttműködésével zajlottak. A festő hagyatékában fennmaradt iratok tanúsága szerint 1938. október 19-én Schmidl Ferenc műszaki tanácsos arról értesítette Aba-Novákot, hogy „Hóman Bálint Ó Nagyméltósága átutalta a város pénztárába azt a 10 000 pengőt, amely az előzetes megállapodások értelmében a Szent István-mauzóleum folytatólagos falképeinek részbeni fedezésére szolgál.” Schmidl e levélben arra kérte a festőt, hogy megbízása előterjesztésének feltételeként küldje el a városnak végleges, írásbeli árajánlatát. Aba-Novák éppen egy hónap múlva el is készült a város polgármesterének, Csitány G. Emilnek címzett ajánlattal, melyben 20 000 pengőben határozta meg a „a Szent István-mauzóleum még hátralévő falainak a beadott terv alapján történő freskó-festés [...] összes költségét”. Bár az idézett irat „beadott tervről” tesz említést, az egyes kompozíciós vázlatok feltehetően csak később nyertek végleges formát, hiszen egy szintén november 19-én kelt levélben a festő – zsúfolm munkaprogramjára

hivatkozva – előrebocsátja, hogy terveit „emberi számítás szerint” csak december elején tudja bemutatni. A közel egy hónap múlva kiadott megbízólevél már egyértelműen „beadott” és elfogadott tervekről tesz említést, amelyek „a magyar Szent Korona legendáját, illetve a székesfehérvári Nagyboldogasszony székesegyház alapítását ábrázolják”.

A bejáratnál jobbra álló, déli falhoz készített terv alapvonaláiban a vele szemben lévő kompozíció, a Szent Jobb legendáját feldolgozó falkép elrendezését követi. Központi motívuma a mandorlában megjelenő, alulról a nagy ország címerrel, oldalról pedig a karddal és az apostoli kettős kereszttel övezett korona, amelyet Krisztus megsebzett keze áld meg, kifejezve az általa megtestestített misztikus hatalom égi eredetét. Körülötte a Szent Koronára felisküldő magyar uralkodók sorakoznak három vízszintes sávba rendezve. Az Aba-Novák által egy korabeli riportban „királyfálnak” nevezett kompozíción „ötvenhét király, királynő és négy kormányzó” tűnik fel, köztük egyetlen kortárs szereplőként Horthy Miklós alakja is látható, elődeihez hasonlóan esküre emelt kézzel.

Aba-Novák Vilmos emlékkiállításának részlete, középen a most bemutatott festménnyel, 1942

Az ösztömvészet remekműve

Mind a négy kompozíciós terven tökéletesen érvényesülnek Aba-Novák összetéveszthetetlen, a korabeli táblaképeiről is jól ismert tüzes színei: az égő kadmiumvörös, a friss citromsárga és a fel-felvillanó, mély ultramarin foltok a középkori művészet alkotásainak transzcendens auráját idézve fémes, ezüst alaplóból emelkednek ki. A kompozíció szereplői első olvasatban természetesen egy-egy konkrét személy megidézései, de valójában sokkal többek annál: a történelmi reprezentáció mellett elsősorban alkotójuk kivételes manuális tehetségéről, utánozhatatlan technikai bravújról szólnak. A virtuóz formaképzés, a gyorsan felvitt rajzos részletek olyan festői tudásról árulkodnak, amely egészen kivételes helyet biztosít Aba-Novák számára a 20. századi magyar és nemzetközi képzőművészet történetében.

A velencei Biennale magyar pavilonjának központi terme Aba-Novák festményeivel, 1942

A velencei Biennale magyar pavilonjának központi terme Aba-Novák festményeivel, 1942

A képek – elsődleges festői értékeik mellett – történeti szempontból is kiemelkedő jelentőségűek. Nem csupán azért, mert a magyar állami és egyházi reprezentáció egyik legfontosabb ösztömvézeseti alkotásának emlékét idézik meg, de azért is, mert az elkészült falképegyüttes, a Szent István-mauzóleum eredeti festői díszje sajnálatosan elpusztult. A korabeli reprodukciók tanúsága szerint a mauzóleum falképei eredeti, restaurálatlan állapotukban sem tartoztak Aba-Novák legsikerültebb monumentális munkái közé. Esetükben hatványozottan érvényesnek bizonyult az a sokszor hangoztatott meglátás, mely szerint a kisebb méretű vázlatok kvalitásukkal messze a kész, sokszor az elfáradás jegyeit mutató végső változatok fölé magasodnak. Ráadásul e táblaképek teljes egészében a mester saját kezű alkotásai, míg a kivitelezett falképeknél a szerényebb tehetségű munkatársak közreműködése is elkerülhetetlen. (A székesfehérvári seccók esetében Stefán Henrik, Hincz Gyula, Horváth Géza és Abonyi Béla segédkezett Aba-Nováknak.)

Aba-Novák Vilmos Zuhany utcai otthonának részlete freskótervekkel és Borberekí Kovács Zoltán Aba-Novák szobrával, 1940 körül

»Az ötvenes évek elején végrehajtott, többszöri lemeszelés eltüntette a felület maradék eredeti részét is«

A történelem bosszúja

A Szent István-mauzóleum falképei elkészültük után alig pár évvel, már 1943-ban alapos restaurálásra és átfestésre szorultak, mert a nyitott, a külvilág felé árkádokkal kapcsolódó térben az időről időre lecsapódó nedvesség elporlasztotta és leválasztotta a festéket a falakról. Sőt egy korabeli cikk tanúsága szerint a seccók készítésének második ütemekor, 1939 tavaszán már maga Aba-Novák is kénytelen volt restaurálni „az időjárástól kissé megviselt első számú falfestményt”. 1949-ben az Országos Művészeti Tanács helyszíni szemlét végző munkatársai már csak a falképek közeli pusztulását tudták prognosztizálni. Horthy alakját ekkor még Kákay Szabó György, a Szépművészeti Múzeum restaurátora felsőbb utasításra Petőfivé alakította, de néhány év múlva az egyeduralmát sikeresen kiépítő kommunista hatalom radikális és véglegesnek tűnő megoldás mellett döntött. Az 50-es évek elején végrehajtott, többszöri lemeszelés eltüntette a felület maradék eredeti részét is. Mai állapotában, a 90-es években elvégzett restaurálás során újraalkotott falkép sajnos csupán a kompozíciós megoldásokat rögzíti hitelesen, a megfestés egykori virtuozitásáról, eredeti felületéről, a színek erejéről csupán a fennmaradt tervek révén alkothatunk képet.

Ezért is képvisel kiemelkedő értéket a most aukcióra kerülő falképterv, amely a két világháború közötti monumentális festészet egyik legjelentősebb alkotásának, a művész és a megrendelő, Aba-Novák és Székesfehérvár gyümölcsöző kapcsolatának állít méltó emléket.

MOLNOS PÉTER

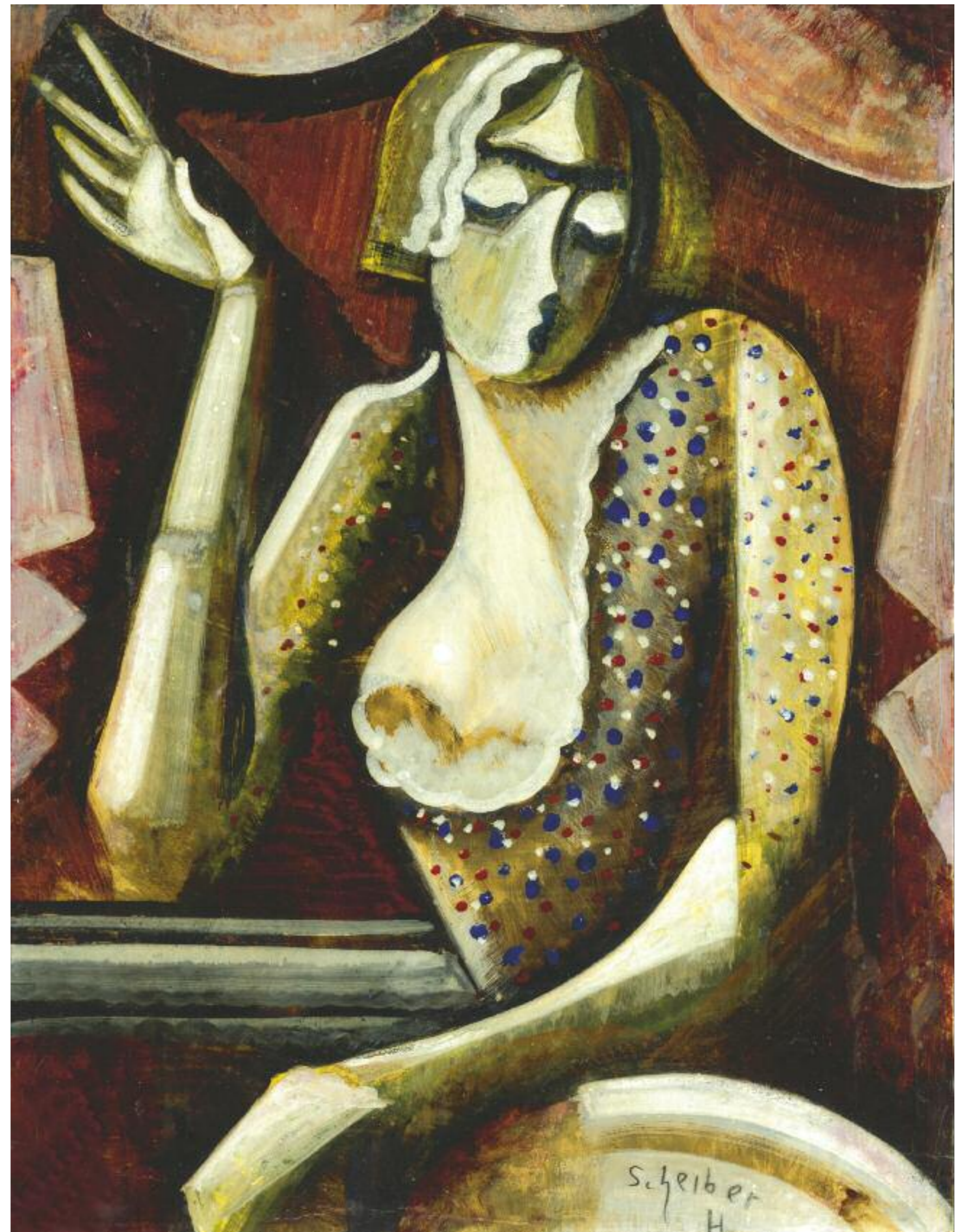
241 | Schönberger Armand

(Galgóc, 1885–1974, Budapest)

Lány pettyes ruhában, 1939
Girl in a Polka Dot Dress, 1939

56 × 45 cm
Tus, papír | Indian ink on paper
Jelezve jobbra fent: Schönberger 1939 |
Signed upper right: Schönberger 1939

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR
Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 2 532 EUR

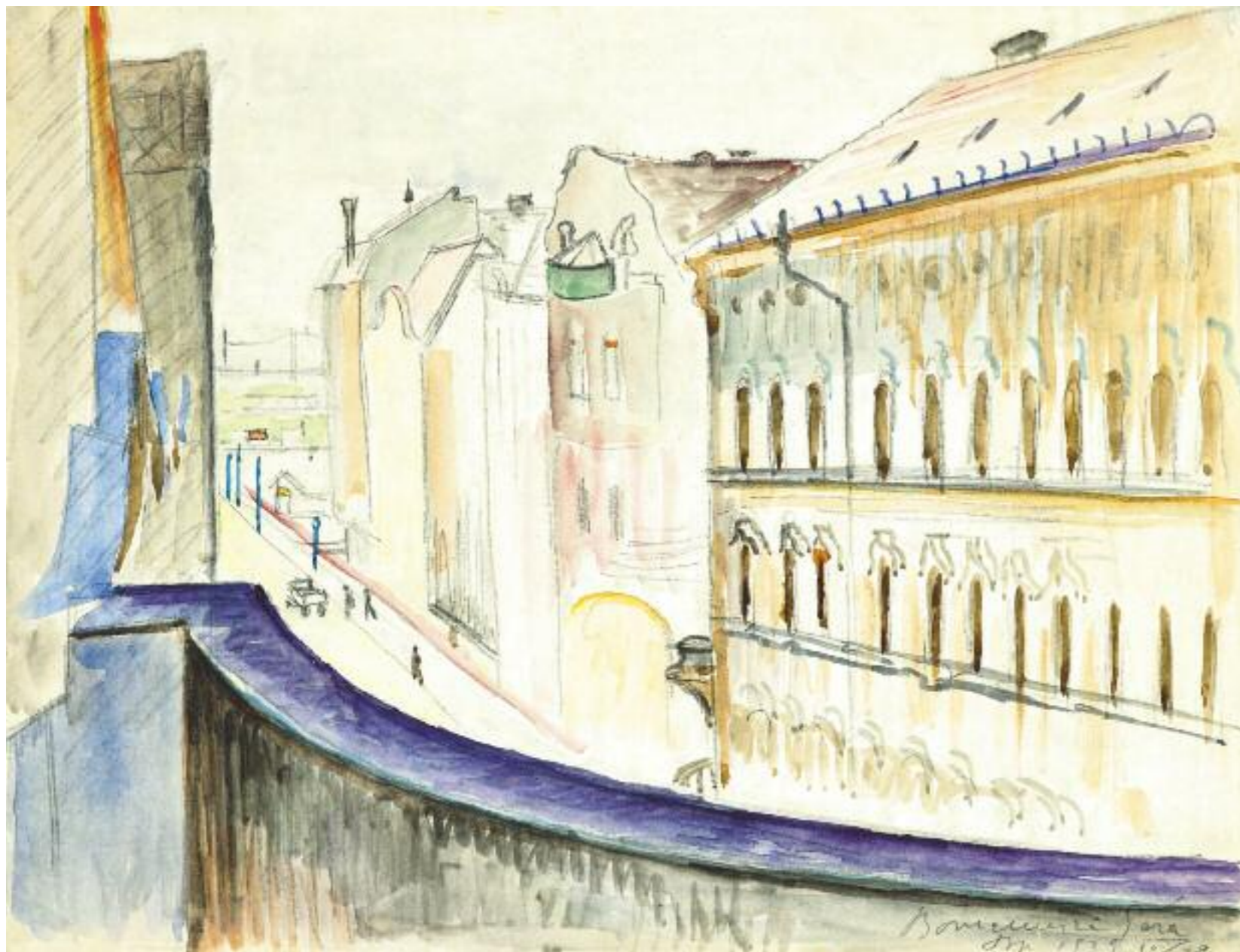
242 | Scheiber Hugó

(Budapest, 1873–1950, Budapest)

Hölgy páholyban
Lady in the Box

67 × 51 cm
Vegyes technika, papír | Mixed technique on paper
Jelezve jobbra lent: Scheiber H. |
Signed lower right: Scheiber H.

Kikiáltási ár: 2 800 000 Ft / 7 089 EUR
Becsérték: 4 000 000 – 7 000 000 Ft
Estimated price: 10 127 – 17 722 EUR

243 | Bornemisza Géza

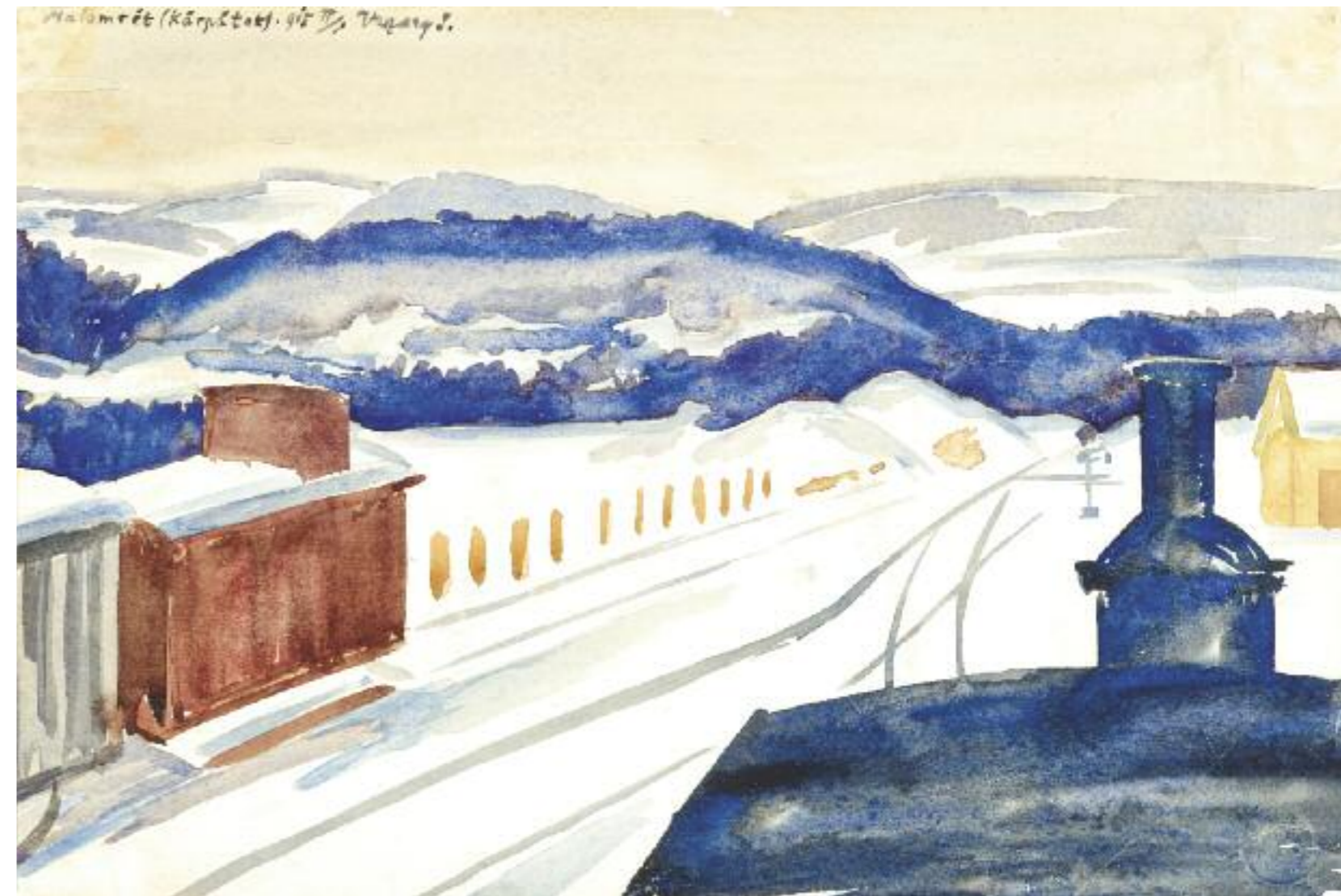
(Nábrád, 1884–1966, Vác)

Pesti utca, 1929
Street of Pest, 1929

28,5 × 37 cm

Ceruza, Akvarell, papír | Pencil, watercolor on paper
Jelezve jobbra lent: Bornemisza Géza Bp. 1929 IV/29 |
Signed lower right: Bornemisza Géza Bp. 1929 IV/29

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR
Becsérték: 700 000 – 950 000 Ft
Estimated price: 1 772 – 2 405 EUR

244 | Vaszary János

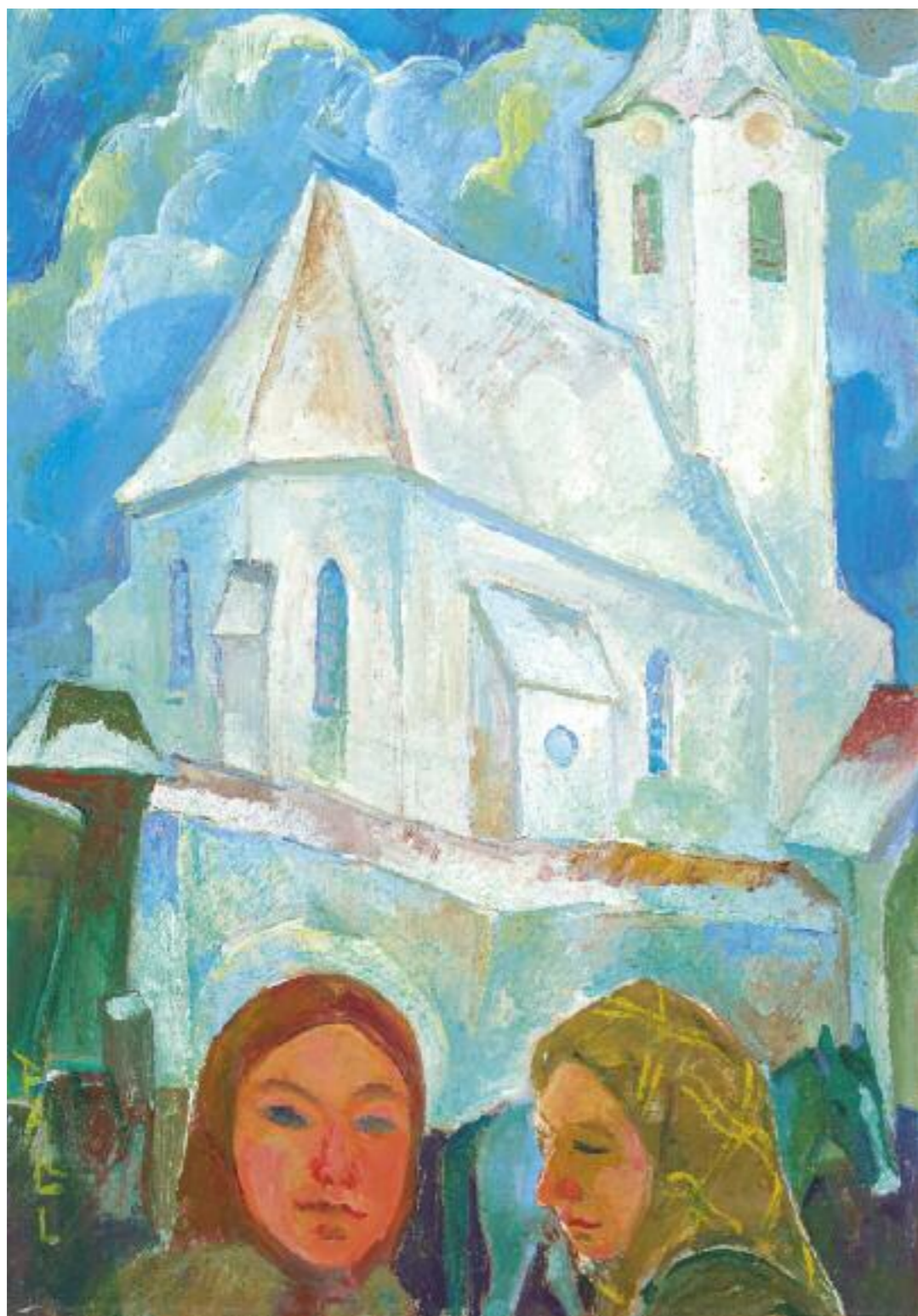
(Kaposvár, 1867–1939, Budapest)

Malomrét (Kilátás a vonatról), 1915
Zsornava (View from the Train), 1915

42,5 × 29 cm

Akvarell, papír | Watercolor on paper
Jelezve jobbra fent: Malomrét (Kárpátok) 915 Vaszary J. |
Signed upper right: Malomrét (Kárpátok) 915 Vaszary J.

Kikiáltási ár: 950 000 Ft / 2 405 EUR
Becsérték: 1 000 000 – 2 000 000 Ft
Estimated price: 2 532 – 5 063 EUR

245 | Páll Lajos

(Korond, 1938–2012, Székelyudvarhely)

Korondi jelenet (Erdély)
Korond Scene (Transylvania)

50 × 37 cm

Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Páll L. | Signed lower left: Páll L.

Kikiáltási ár: 400 000 Ft / 1 013 EUR

Becsérték: 700 000 – 1 000 000 Ft

Estimated price: 1 772 – 2 532 EUR

246 | Balla Béla

(Arad, 1882–1965, Nagybánya)

Virágcsokor tükör előtt, 1910 körül
Bouquet in Front of a Mirror, c. 1910

65 × 49 cm

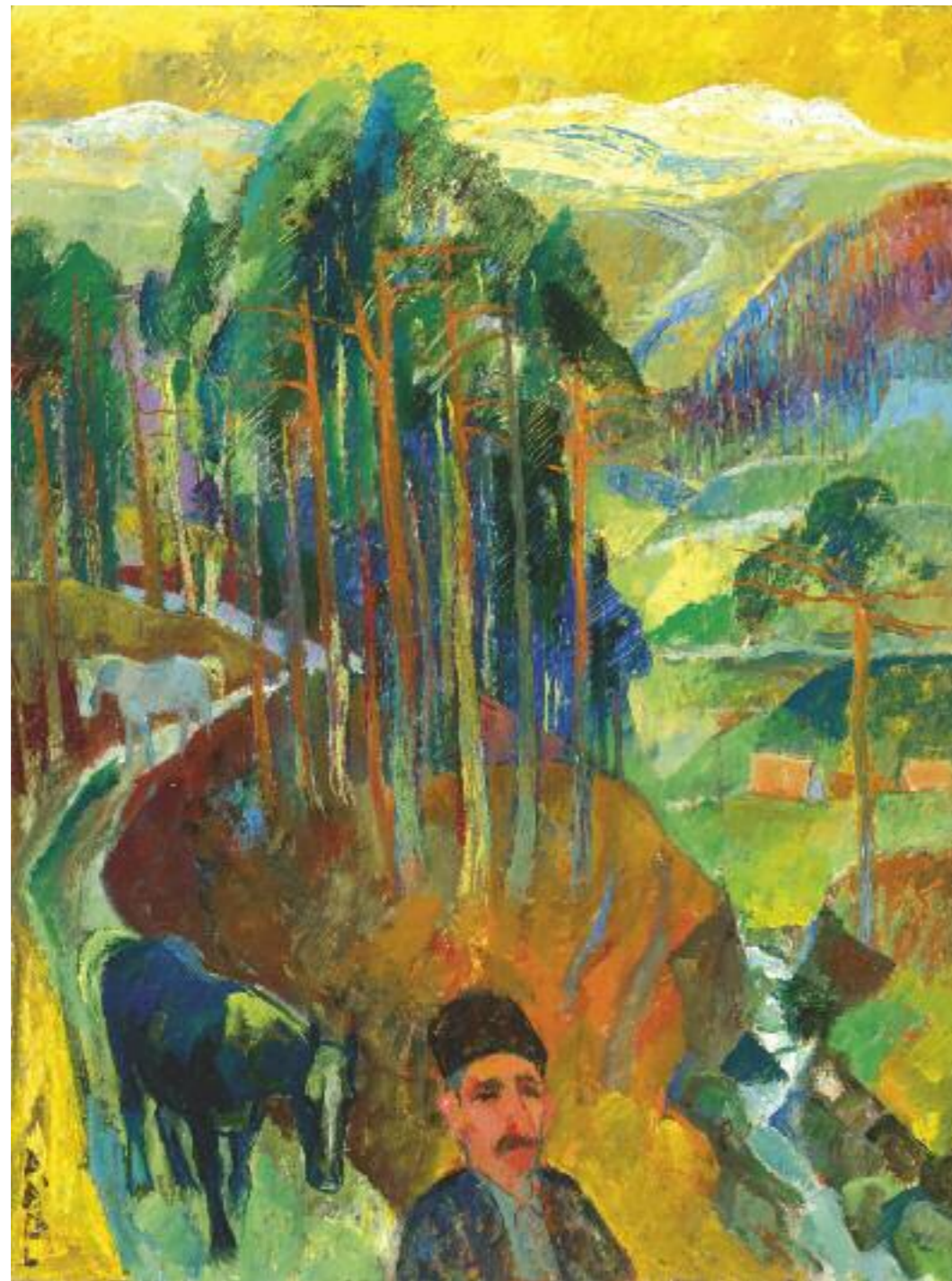
Olaj, karton | Oil on cardboard

Jelezve jobbra lent: Balla Béla | Signed lower right: Balla Béla

Kikiáltási ár: 600 000 Ft / 1 519 EUR

Becsérték: 900 000 – 1 300 000 Ft

Estimated price: 2 278 – 3 291 EUR

247 | Páll Lajos

(Korond, 1938–2012, Székelyudvarhely)

Koratavaszi Erdélyben
Early Spring in Transylvania

60 × 46 cm

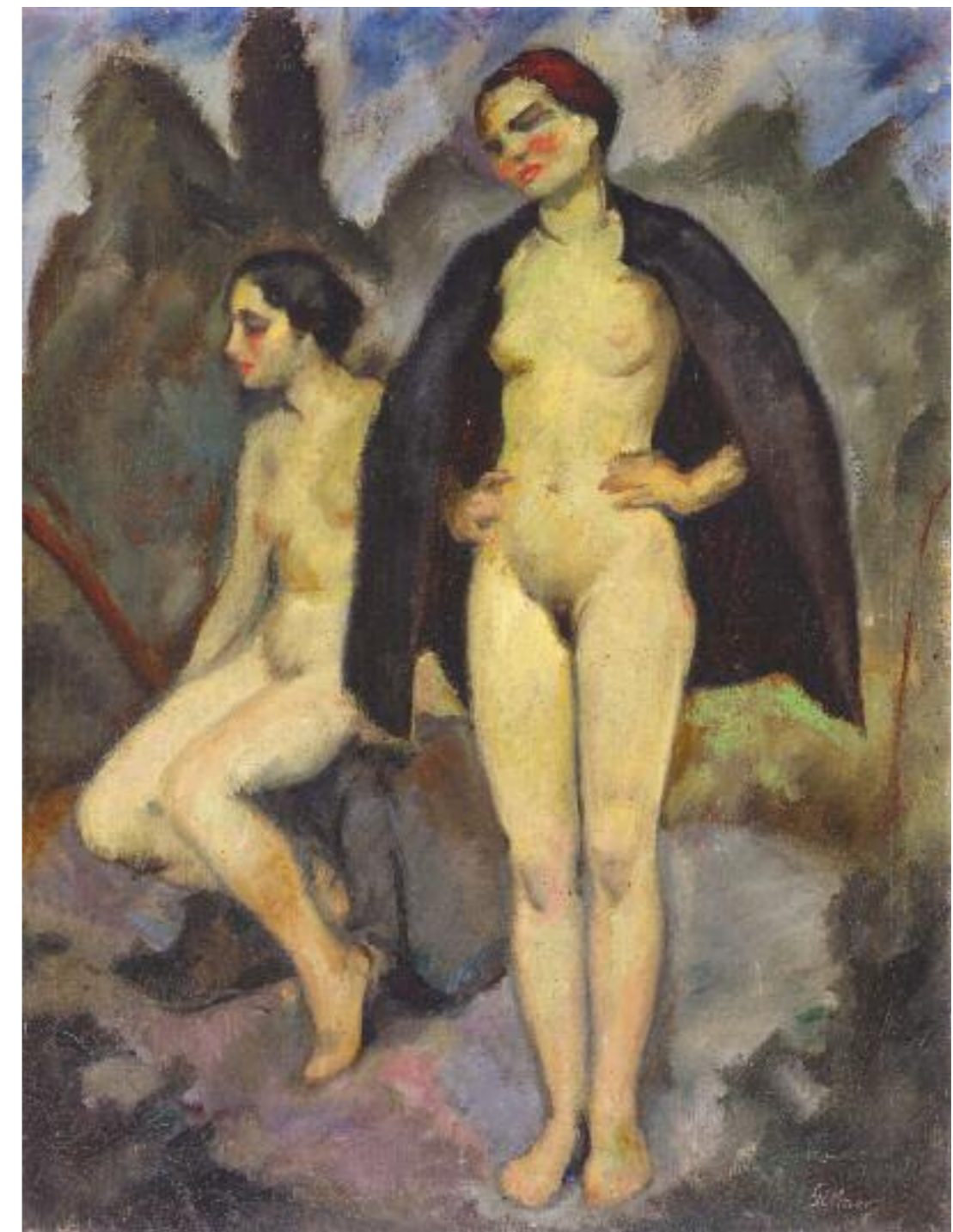
Olaj, farost | Oil on fibre board

Jelezve balra lent: Páll L. | Signed lower left: Páll L.

Kikiáltási ár: 550 000 Ft / 1 392 EUR

Becsérték: 800 000 – 1 200 000 Ft

Estimated price: 2 025 – 3 038 EUR

248 | Göllner Miklós

(Besztercebánya, 1902–1977, Budapest)

Nagybányai modellek
Models of Nagybánya

70 × 55 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Göllner | Signed lower right: Göllner

Hátoldalon autográf felirat: Két akt festette Göllner

Nagybányán | On the reverse autograph inscription:

Két akt festette Göllner Nagybányán

A festmény hátoldalán autográf felirat

Kikiáltási ár: 350 000 Ft / 886 EUR

Becsérték: 440 000 – 600 000 Ft

Estimated price: 1 114 – 1 519 EUR

249 | Pekáry István
(Budapest, 1905–1981, Budapest)

Meseváros (Virágok), 1963
Fairytale Town (Flowers), 1963

65,5 × 90 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Pekáry 1963 |

Signed lower right: Pekáry 1963

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

· Pekáry István kiállítása, Torino, „Viotti” Galleria D’Arte
Moderna, 1967. szeptember 23. – október 6.

Kikiáltási ár: 2 600 000 Ft / 6 582 EUR

Becsérték: 3 200 000 – 4 400 000 Ft

Estimated price: 8 101 – 11 139 EUR

Fényes Adolf: Vidám táj, 1913,
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

250 | Márfy Ödön
(Budapest, 1878–1959, Budapest)

Virágcsendélet
Flower Still Life

76 × 60 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Márfy Ödön |

Signed lower right: Márfy Ödön

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 EUR

Becsérték: 2 200 000 – 3 200 000 Ft

Estimated price: 5 570 – 8 101 EUR

Henri Matisse: Virágcsokor (Váza két fogantyúval),
1907, Ermitázs, Szentpétervár

251 | Berkes Antal
(Budapest, 1874–1938, Budapest)

Nagyvárosi Boulevard
Boulevard

83 × 123 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Berkes A. |
Signed lower right: Berkes A.

Kikiáltási ár: 850 000 Ft / 2 152 ELJR
Becsérték: 1 500 000 – 2 200 000 Ft
Estimated price: 3 797 – 5 570 ELJR

252 | Spitzer, Emanuel
(Pápa, 1844–1919, Wlaging)

Az első randevú előtt
Before the First Date

119 × 87 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve középen lent: Emanuel Spitzer |
Signed lower middle: Emanuel Spitzer

Kikiáltási ár: 1 000 000 Ft / 2 532 ELJR
Becsérték: 1 500 000 – 2 200 000 Ft
Estimated price: 3 797 – 5 570 ELJR

253 | Kmetty János
(Miskolc, 1889–1975, Budapest)

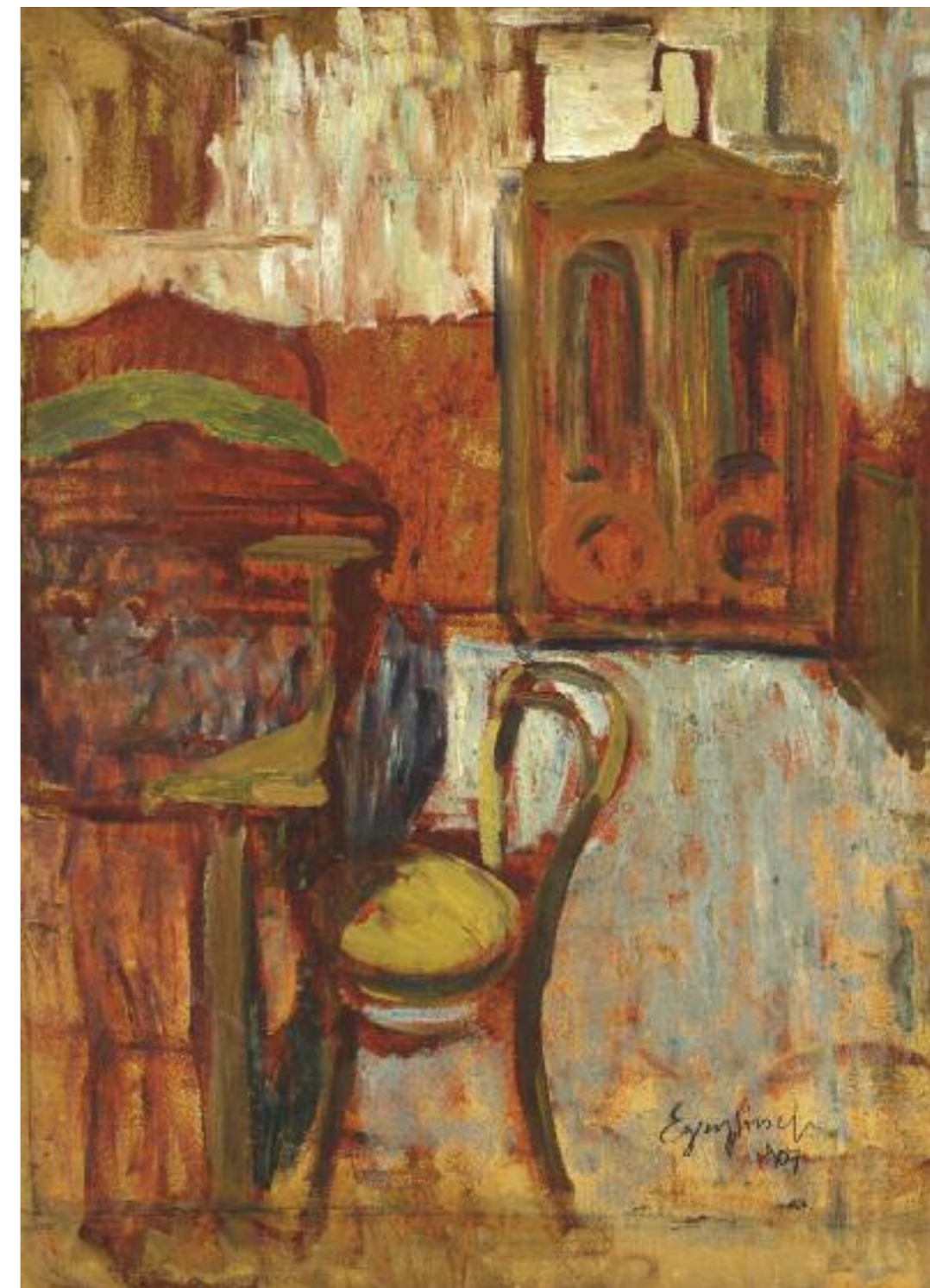
Asztalnál
Around the Table

62 × 58 cm
Olaj, vászon | Oil on canvas
Jelezve jobbra lent: Kmetty | Signed lower right: Kmetty

Kikiáltási ár: 1 400 000 Ft / 3 544 EUR
Becsérték: 1 600 000 – 2 600 000 Ft
Estimated price: 4 051 – 6 582 EUR

Edgar Degas: Abszint ivó, 1875–76,
Musée d'Orsay, Párizs

254 | Egrý József
(Lújlak, 1883–1951, Badacsonytomaj)

Szobabelső (A művész otthona), 1907
Interior (The Painter's Home), 1907

70 × 51 cm
Olaj, karton | Oil on cardboard
Jelezve jobbra lent: Egrý József 1907 |
Signed lower right: Egrý József 1907

Kikiáltási ár: 1 800 000 Ft / 4 557 EUR
Becsérték: 2 000 000 – 4 000 000 Ft
Estimated price: 5 063 – 10 127 EUR

255 | Orlai Petrich Soma
(Mezőberény, 1822–1880, Budapest)

Mária és Erzsébet királynők
a Novigrádi fogságban, 1879
Queens Mary and Elizabeth
in Captivity in Novigrad, 1879

204 × 161 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Orlai 1879 |

Signed lower right: Orlai 1879

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 3 000 000 Ft / 7 595 EUR
Becsérték: 3 600 000 – 4 800 000 Ft
Estimated price: 9 114 – 12 152 EUR

256 | Liezen-Mayer Sándor

(Győr, 1839–1898, München)

Mária királynő és anyja, Erzsébet
Nagy Lajos király sírjánál, 1864
Queen Mary and Elisabeth
at the tomb of Louis the Great, 1864

175 × 146 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve jobbra lent: Liezen-Mayer |

Signed lower right: Liezen-Mayer

VÉDETT | NO EXPORT

Aukción szerepelt 1932-ben a Magyar Királyi Postatakarék-pénztár Árverési Csarnokának aukcióján (48. tétel)

PROVENIENCIA | PROVENANCE

· Egykor gróf Károlyi György gyűjteményében

KIÁLLÍTVA | EXHIBITION

- 1862. augusztus, a Pesti Műegylet kiállítása, Nemzeti Múzeum
- 1873. május 1 – november 2., világhiállítás, Bécs (Wiener Weltausstellung)
- 1888. Magántulajdonban levő régi és modern képek kiállítása, Múcsarnok
- 1900. február 10 – 28, Liezen-Mayer Sándor kollektív kiállítása, Múcsarnok
- 2009. október 1 – 2010. január 10, München magyarul. Magyar művészek Münchenben 1850 – 1914, Magyar Nemzeti Galéria (Kat. 192)

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED

- a Pesti Műegylet 1865-ben műlapként sokszorosította (Engerth Vilmos munkája)
- Vasárnapi Újság, 1887., XXXIV. évf. 50. szám (829. oldal, litográfia formában)
- Képzőművészet, 1930. január, IV. évf. 26. szám, Liezen-Mayer Sándor-szám (6. kép)
- Árverési Közlöny, 1932. november (I. tábla)
- München magyarul. Magyar művészek Münchenben 1850 – 1914, katalógus, a Magyar Nemzeti Galéria kiadványai 2009/6, szerk.: Kárai Petra, Veszprémi Nóra, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2009. (175. oldal)

Kikiáltási ár: 9 000 000 Ft / 22 785 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimated price: 37 975 – 50 633 EUR

Liezen-Mayer Sándor: Erzsébet és Mária Nagy Lajos király sírjánál 1385-ben (vázlat), 1863 körül, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest

257 | Lotz Károly

(Homburg vor der Höhe (Németország), 1833–1904, Budapest)

Olasz nő

Italian Woman

68 × 55 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

J.n. | Unsigned

A hátoldalon a Szépművészeti Múzeum bírálati tanúsítvány

VÉDETT | NO EXPORT

IRODALOM | LITERATURE

· Műtárlat. Pesti Napló, 1854. december 29.

· Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. MTA, Budapest, 1938.

· Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete.

Képzőművészeti Alap, Budapest, 1981.

· Bakó Zsuzsanna: Lotz Károly. Kossuth – Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2006.

Kikiáltási ár: 3 600 000 Ft / 9 114 EUR

Becsérték: 4 200 000 – 5 500 000 Ft

Estimated price: 10 633 – 13 924 EUR

Carl Rahl: Fiatal lány portréja, 1860, Belvedere, Bécs

»a forradalom lángját őrző korabeli magyar közönség biztos olvasott a sorok között, meglátva a Risorgimento trikolorjában saját nemzeti zászlaját is«

Klasszikus szépségű női figura, finom arányérzékkel és lágyan modellált színkolorittal előadva. A fiatal Lotz Károly piros karfás székbe ültette modelljét, hajába olaszos piros szalagokat font. Az ifjú hölgy jobbával – a nagy Tizianótól tanult gesztussal – szorítja meztelen keblére bő fehér ingét. Lotz mestere, a bécsi akadémia legendás tanára, Carl Rahl 1854-ben egy olasz nő portréjával bűvölte el a Pesti Műegylet tárlatára összegyűlő hazai műértők taborát. A *Pesti Napló* szép szavakkal emlékezett meg a festményről: „8-dik szám Rahl Károly »Olasz nője«, a híres meastróé, a hatalmas Rahlé. Ki ne ismerné e mestert, ki a birodalmi székvárosban a festőművészetnek új aerát alkotott, ki a tévelygő eszméknek hatalmas kézzel vont határt, és határozottan kijelölte az ecset nemes magasztos irányát, úgy hogy jelenleg iskolájából látjuk kilépni legjelesebb művészeinket, kik a nagyszerűségben és magasztosban az ó-velencei iskolával futunk versenyt, s leszorították a térről a beteges modorosságot, egészséges lendületet adva az isteni festészetnek.” A fiatal Lotzot ekkor már Rahl legjobb magyar tanítványaként emlegették a kortársak, és nem lehet kérdéses, hogy most vizsgálta női portréjára – a velencei piktorok mellett – nagy hatást gyakorolt a bécsi mester. De azt a trikolorjátékot Rahl biztos nem kockáztatta volna meg, amelyet az 1848-as forradalom és szabadságharc leverése után a magyar festő igen: a klasszikus, meleg tónusok és a finoman modellált bőrszín mellett három karakteres szín tűnik fel. Az egyik a piros (a hajszalag és a karosszék), a másik a zöld (a jobb karra vetett lepel), a harmadik pedig a fehér (az ingruha). Ez a színkombináció értelmezhető az olaszok nemzeti trikolorjaként is, de a forradalom lángját őrző korabeli magyar közönség biztos olvasott a sorok között, meglátva a Risorgimento trikolorjában saját nemzeti zászlaját is.

A festmény korabeli florentin keretben

258 | Ifj. Markó Károly
(Pest, 1822–1891, Moszkva)

Itáliai táj, 1853
Italian Landscape, 1853

75 × 99 cm

Olaj, vászon | Oil on canvas

Jelezve balra lent: C. Markó Junior 1853 |

Signed lower left: C. Markó Junior 1853

VÉDETT | NO EXPORT

Kikiáltási ár: 10 000 000 Ft / 25 316 EUR

Becsérték: 14 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimated price: 35 443 – 45 570 EUR

KIESELBACH GALÉRIA ÉS AUKCIÓSHÁZ

H-1055 Budapest, Szent István krt. 5. • Phone/Tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 • Fax: (36-1) 269-2219

BIDDING SLIP • VÉTELI MEGBÍZÁS

Sale No.: MŰVÉSZETI AUKCIÓ Date / Dátum: 2021.

Please bid on my behalf at the above sale for the following lot(s) up to the price(s) mentioned below. These bids are to be executed as is permitted by other bids. I agree to comply with the Conditions of Sale as printed in the catalogue.

Megbízom Önöket, hogy nevemben a fenti aukción az alább felsorolt tárgy(ak)ra az általam limitált leütési ár(ak)on vásárlást eszközöljenek a többi licitáló által lehetővé tett legalacsonyabb áron. A katalógusban leírt árverési feltételeket elfogadom.

LOT NO. TÉTELSZÁM	TITLE OR DESCRIPTION / ELNEVEZÉS	BID PRICE (HUF) MAX. NETTO VÉTELÁR

Deposit / Előleg:

Payment deadline / Fizetési határidő: signature / aláírás

PLEASE CHECK YOUR BID

ARRANGEMENT FOR PAYMENT

In order to avoid delay in clearing purchases buyers who are unknown to us are advised to make arrangements for payment before the sale or for satisfactory references to be supplied.

Please post to:

KIESELBACH GALÉRIA KERESKEDELMI KFT.

H-1055 Budapest Szent István krt. 5.

phone / tel.: (36-1) 269-3148, 269-3149 • fax: (36-1) 269-2219

bankszámlaszám: 12001008-00214850-00100003

PLEASE USE BLOCK LETTERS

Full name:

Address:

Telephone No.:

Date:

Signed:

SZÁLLÍTÁS / DESPATCH AND TRANSIT: Saját megoldás / On my own • Kérem a szállítást / I require your transit

FIZETÉSI MÓD / METHODS OF PAYMENT: Készpénz / Cash • Banki átutalás / Bank remittance • Hitelkártya / Credit card

UNIQA

együtt egy jobb életért

Együtt vigyázni arra, ami különleges.

UNIQA műtárgybiztosítás

Múzeumok, művészeti kiállítások, galériák,
magángyűjtemények, műtárgyszállítás biztosítása.

Jaksa Éva termékmenedzser
+36 70 371 3929 • evajaksa@uniqa.hu

Pongrácz Márta műtárgy- és festménybecsüs
+36 70 331 0242 • marta.pongracz@uniqa.hu

artuniqa.at • uniqa.hu